GAZETA wyborcza
wyborcza.pl
NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

Piątek, 9 października 2026 | Redaktor prowadząca **Anna Kwiatkowska** | Cena gazety **12,99 zł** (w tym 8% VAT) | nr 236.11335, 1

Nakład 82 tys. + **298,5 tys. prenumerat cyfrowych**

Literacki Nobel 2026

NAGRODA DLA ANNE CARSON, POETKI Z KANADY

▸16

: FOT. PONTUS LUNDAHL/TT NEWS AGENCY VIA REUTERS

Kraków

Koniec pewnej epoki

W Krakowie szykuje się trzęsienie ziemi. Jeśli niedzielne wybory prezydenckie wygra Łukasz Gibała, zakończy to pod Wawelem epokę Jacka Majchrowskiego, a miasto czeka rewolucja ▸4

Sztuczna inteligencja

Cyfrowe minionki

AI miała odciążyć nas z rutynowych obowiązków, ale chaotyczne wdrażanie algorytmów zamienia pracowników w bezrefleksyjne „antyroboty" – mówi prof. Marek Kowalkiewicz ▸12-13

Reportaż

Bunt parafian

Biskup Roman Pindel odwołał proboszcza parafii Świętego Wawrzyńca w Grojcu, ale nie chce powiedzieć dlaczego. – To niewerbalny komunikat: „Nie czuć. Nie pytać. Nie dyskutować" – komentuje publicystka katolicka ▸20-21

TYLKO ZDROWIE

Do pacjentów NFZ zadzwoni głosowy asystent

▸22

Wydaje Wyborcza Sp. z o. o.
nr indeksu 348198

ISSN 0860-908X

1 RP

Ataki nastoletnich nożowników

Czy to był challenge?

15-latek zabił wczoraj w podwyszkowskiej podstawówce kobietę. Dwie osoby ranił. Do podobnego ataku, na szczęście bez ofiar śmiertelnych, doszło w środę w Ostrołęce.

Wojciech Podgórski
Jakub Chełmiński

FOT. KUBA ATYS / AGENCJA WYBORCZA.PL

• **Policja przed szkołą w Leszczydole-Nowinach**

• 7 października, Ostrołęka. 19-latek rani nożem w szkole dziewięć osób. • Ten sam dzień, Sierpc. Policja zatrzymuje 17-latka, który atak planował. • 8 października, Leszczydół-Nowiny. 15-latek zabija szkolną woźną, rani dwie osoby.

To tylko trzy zdarzenia z ostatnich dni z Mazowsza. W ciągu ostatniego miesiąca udaremnionych ataków nastoletnich nożowników w całej Polsce było dużo więcej.

– Potencjalne powiązania między tymi wydarzeniami oczywiście będą sprawdzane – zapowiedział podczas zwołanej wczoraj konferencji prasowej szef MSWiA Marcin Kierwiński.

Woźna zmarła w czasie reanimacji

Najbardziej tragiczny atak wydarzył się wczoraj w podstawówce we wsi Leszczydół-Nowiny koło Wyszkowa. Około godz. 9 15-letni absolwent tutejszej podstawówki wszedł na teren szkoły i ranił nożem nauczycielkę i woźną. 37-letnia woźna zmarła podczas reanimacji. Osierociła dwoje dzieci. Ranny został również dyrektor, który próbował obezwładnić napastnika.

Nasz reporter rozmawiał z matką, która ok. 9 odprowadzała dziecko do szkoły. W środku rozmawiała z woźną o Dniu Nauczyciela. Wtedy zbliżył się do nich dziwnie ubrany chłopiec. Na głowie miał kask, taki jakich używa się do jazdy na quadzie, a w ręku nóż. Zdążyła uciec, usłyszała krzyk woźnej.

15-latek, uczeń I klasy szkoły średniej w Wyszkowie, został ujęty przez policjantów. Sąd rodzinny zdecyduje o jego dalszych losach.

Dziewięć rannych osób w Ostrołęce

7 października około godz. 11 Jakub Z. wszedł do jednego z dwóch budynków Zespołu Szkół Zawodowych nr 4 w Ostrołęce. 19-latek chodził do klasy maturalnej. Zaraz po wejściu do szkoły przystąpił do ataku. Jednego z uczniów ranił na korytarzu. Udało mu się wejść do trzech sal i ranić dwóch nauczycieli i pięciu uczniów, po czym uciekł. W czasie ucieczki Jakub Z. ranił na terenie parku jeszcze dwie osoby. Dotarł na miejską plażę, na której zaczął się samookaleczać. Tam zatrzymali go policjanci. Napastnik trafił do szpitala, ale po kilku godzinach został przeniesiony do izby zatrzymań.

Jakub Z. miał też ze sobą plecak z ładunkiem wybuchowym. Zostawił go w sali informatycznej. Gdy z plecaka zaczął wydobywać się dym, nauczycielka chwyciła go i wyrzuciła przez okno. Według relacji prokuratora krajowego Dariusza Korneluka taka reakcja sprawiła, że ładunek nie wybuchł.

W Sierpcu udało się atakowi zapobiec

Marcin Kierwiński poinformował wczoraj, że w dniu ataku w Ostrołęce w Sierpcu policja zatrzymała 17-latka, który w szkole zapowiadał przeprowadzenie napaści. Na tę akcję miał przyszykowane dwa noże. Po sprawdzeniu jego telefonu i komputera okazało się, że nastolatek szukał informacji o tym, jak przeprowadzić atak w szkole.

Koniec z patologią w internecie

Donald Tusk potwierdził wczoraj, że zabójca z Leszczydoła-Nowin miał kask z kamerką: – Jego intencją było filmowanie akcji.

Podinsp. Katarzyna Kucharska z wyszkowskiej policji przyznała, że „pojawiły się informacje o rzekomym challenge'u", w którym mógł brać udział 15-latek. Z tego powodu sprawą zajmuje się również Centralne Biuro Zwalczania Cyberprzestępczości. Służby sprawdzą, czy tragiczne wydarzenia w szkołach w ostatnim czasie są ze sobą powiązane.

„Kończymy z patologiami w Internecie. Jeszcze dziś Sejm przyjmie akt o usługach cyfrowych, dzięki któremu będzie można szybko blokować nielegalne treści, w tym nawoływanie do przemocy i podejmowania niebezpiecznych działań. – napisał minister cyfryzacji Krzysztof Gawkowski w serwisie X.

• **Rozmowa o agresji nastolatków z prof. Lucyną Kicińską** ▸6-7

eprasa.pl fa5e58445c

Dominika Wantuch

Kto wciąż popiera Berkowicza?

Choć poseł Konfederacji Konrad Berkowicz, nazywając dziennikarkę „kurtyzaną", przekroczył granice nieprzekraczalne, to przyznam – wcale mnie nie zaskoczył. Od lat jest tak, że gdy wydaje nam się, że polska polityka sięga już dna, Konrad Berkowicz pokazuje, że dno może być jeszcze głębiej.

Polscy politycy już nieraz nas zadziwiali. Mieliśmy Andrzeja Leppera śmieszkującego z tego, że „prostytutki nie można zgwałcić". Mieliśmy Jarosława Kaczyńskiego mówiącego o kobietach dających w szyję. Mamy cały repertuar skandalicznych wypowiedzi na temat kobiet autorstwa Janusza Korwin-Mikkego.

Teraz jeden z jego najwierniejszych uczniów, poseł Konrad Berkowicz, który w ostatnich latach zasłynął m.in. tym, że z Ikei ukradł patelnię, przebił kolejną warstwę mułu.

Dziennikarka TVP Justyna Dobrosz-Oracz zapytała Berkowicza w środę przed Sejmem, czy służył w wojsku. – Teraz nie mam czasu – powiedział poseł.

– Ale to nie wie pan? Tak, nie? Sekunda to jest – nie odpuściła dziennikarka. Na to Berkowicz stwierdził: – Teraz nie mam czasu odpowiadać, bo głosowania się zaczynają. Poza tym rozmawiam z dziennikarzami, a nie z kurtyzanami – odpowiedział poseł.

Justyna Dobrosz-Oracz zapowiedziała pozew przeciwko Berkowiczowi. W jej obronie stanęli dziennikarze oraz politycy i zapowiedzieli wniosek do komisji etyki o ukaranie posła. Tymczasem sam Berkowicz, już po tym, gdy sprawa ujrzała światło dzienne, opublikował nagranie dziennikarki, które podpisał słowami: „Przekroczyłem nieprzekraczalne granice. Przepraszam wszystkie kurtyzany". Następnie dodał też jej zdjęcie, które opatrzył słowami: „Nie zwyzywałem tej pani. Nazwałem ją stosownie do wykonywanej profesji i charakteru warsztatu, który prezentuje".

Berkowicz od lat uprawia mizoginistyczną, faszystowską politykę i ćwiczy pogardę wobec kobiet

Zachowanie Berkowicza – co smutne oczywiście – wcale mnie nie zaskakuje. Bo Berkowicz od lat uprawia mizoginistyczną, faszystowską politykę i ćwiczy pogardę wobec kobiet. W 2020 r. pytał na spotkaniu z wyborcami: „Skoro rząd zajmuje się problemem bezrobocia, to dlaczego nie miałby się zajmować problemem „bezkobiecia, czyli sytuacją, w której jakiś mężczyzna nie ma kobiety?", i wykrzykiwał rozbawiony: „Talon na k***y i balon!".

W 2018 r. w trakcie wyborów samorządowych startujący na prezydenta Krakowa Berkowicz namaścił na swojego zastępcę Kamila Kupca, który na Facebooku pisał: „Pamiętaj lewacki gnoju, islam to nie religia pokoju". Gdy pytałam wtedy Berkowicza, czym go ujął Kupiec, odpowiadał, że poglądami i skutecznością.

Dlatego dziś bardziej niż zachowanie Berkowicza zaskakuje mnie to, że ten człowiek wciąż jest w polityce, a co gorsza – wciąż ma poparcie, zapewne także wśród kobiet. Chciałabym wierzyć, że po słowach Berkowicza skierowanych do dziennikarki choć część z nich uzna, że Konfederacja w swojej pogardzie nie oszczędzi nikogo, a popieranie Berkowicza i jego kumpli z Konfederacji jest jak czekanie kury na niedzielę. ●

Andrzej rysuje

Egipt
Sezon na daktyle

FOT. REUTERS / MOHAMED ABD EL GHANY

W Egipcie trwa zbiór daktyli. Z tego kraju pochodzi 19 proc. światowej produkcji tych owoców, zbiera się ich tu rocznie około 2 mln ton. Na zdjęciu: farma we wsi Badrshein.

Więcej zdjęć z Polski i ze świata oraz niezwykłych galerii na Wyborcza.pl/zdjecia

Liczba dnia

85

PROC.

Od takiej populacji całego świata zamożniejszy jest przeciętny Polak. W ubiegłym roku PKB na mieszkańca naszego kraju sięgnęło poziomu 46,9 tys. tzw. stałych dolarów międzynarodowych, podczas gdy w 1990 r. było to 12,8 tys. ▶ Next.gazeta.pl

W weekend w Wyborczej

FOT. GETTY IMAGES

Czy nasze dzieci są głupsze niż my

pisze Kamil Fejfer

194-letni żółw
Zagadka długowieczności Jonathana

Żółw olbrzymi Jonathan ma 194 lata i jest najstarszym znanym nauce zwierzakiem lądowym świata. Jest matuzalemem nawet wśród swoich pobratymców.

Jest, bagatela, o blisko 100 lat starszy od innych żółwi olbrzymich. Oczywiście, to tylko szacunki, bo nie ma pewnej metody mierzenia wieku żółwi. Najczęściej szacuje się go na podstawie przyrostu żółwiego pancerza (tak zwanego karapaksu), w tym jego pierścieni wzrostu.

Żółwie olbrzymie (*Aldabrachelys gigantea*) – gatunek lądowy żyjący w naturze na wyspach Oceanu Indyjskiego i dorastający do ponad metra długości oraz przeszło 200 kilogramów wagi – uchodzą za długowieczne. Badania pokazały, że górny limit ich wieku to 94 lata.

194-letni Jonathan jest więc absolutnym rekordzistą nie tylko wśród zwierząt lądowych, ale bije na głowę także swoich druhów. Jak to możliwe?

Jonathan mieszka w rezydencji brytyjskiego gubernatora na Wyspie Świętej Heleny na południowym Atlantyku (tej samej, na której w latach 1815-21, aż do śmierci, więziono Napoleona). Na podstawie zdjęcia wykonanego w 1886 roku i przedstawiającego Jonathana i innego żółwia olbrzymiego badacze przyjęli, że urodził się w 1832 roku.

Jego matuzalemowa wytrwałość długo pozostawała zagadką dla naukowców. Aż wreszcie rozwiązał ją międzynarodowy zespół uczonych, który wyniki swoich badań opisał w najnowszym wydaniu „Science Advances".

Autorzy publikacji zbadali próbki DNA żółwia (pobrane metodą wymazu z „paszczy"). Okazało się, że jego DNA znakomicie się samonaprawia. A bez tego nie ma długowieczności. Przykładowo w DNA każdego z nas codziennie pojawia się 100 tysięcy (!) błędów. Bez ich naprawy komórki ulegałyby błyskawicznemu nowotworzeniu i szybko umieralibyśmy na różne rodzaje raka.

FOT. ST. HELENE GOVERNMENT COMMUNICATION HUB

Organizm żółwia ma też mocne inne mechanizmy genetyczne zwalczające nowotworzenie.

A jego telomery, czyli skuwki zamykające chromosomy, w które zwinięte jest DNA (człowieka ma 23 pary chromosomów, po jednym zestawie od mamy i taty), są utrzymywane w „zdrowej" długości. To ważne, bo wraz z kolejnymi podziałami komórek telomery się skracają i w końcu przestają chronić chromosomy.

Poza tym mitochondria Jonathana, czyli jego komórkowe elektrownie, są w krzepkiej formie.

Równie dobrze organizm naszego matuzalema radzi sobie z metabolizowaniem cukrów (żółwie olbrzymie są przede wszystkim roślinożerne).

Długowieczność Jonathana jest więc prawdopodobnie wynikiem „dobrych genów" oraz zdrowego stylu życia – opieki, jakiej doświadcza jako żółw rezydent u gubernatora Wyspy Świętej Heleny. ●

Tomasz Ulanowski

eprasa.pl fa5e58445c

Albatros travel

Magiczna Kolumbia

Kawa, kakao i kolonialne dziedzictwo

Wybierz się z nami do jednego z najpiękniejszych krajów Ameryki Południowej i odkryj jego nowoczesne miasta, kolonialną architekturę i wspaniałą naturę.

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy do Bogoty. **Dz. 2** Bogota – zwiedzanie miasta i Muzeum Złota. **Dz. 3** Wycieczka do Katedry Solnej i kuchnia kolumbijska. **Dz. 4** Bogota – Pereira w regionie upraw kawy. Spacer w Dolinie Cocora i kolonialne miasteczko Salento. **Dz. 5** Wizyta w rezerwacie WILD Campo Alegre. **Dz. 6** Przejazd do Jardín w regionie Antioquia. **Dz. 7** Wycieczka na plantację kawy. **Dz. 8** Jardín – Medellín przez region Antioquia. **Dz. 9** Medellín. Zwiedzanie miasta. **Dz. 10** Miasteczko Guatapé i skała El Peñol. **Dz. 11** Przelot Medellín – Cartagena i zwiedzanie miasta. **Dz. 12** Cartagena. Wycieczka do Palenque i afro-kolumbijskie dziedzictwo kulturowe. **Dz. 13** Cartagena. Czas wolny i powrót do domu. **Dz. 14** Przylot do Warszawy.

14 dni I Wylot z Warszawy 27/02 2027 | od 17.998,–

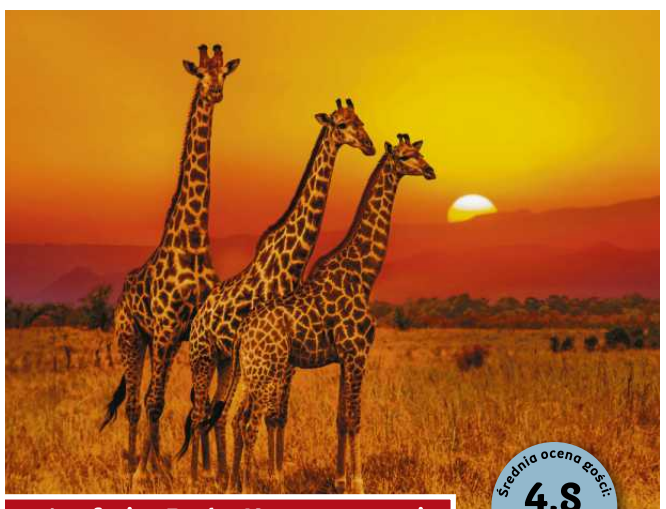
8 obiadów w cenie

NOWOŚĆ

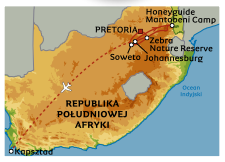

4 safari w Parku Krugera w cenie

Średnia ocena gości: 4,8/5

RPA – Ucieczka do raju

Zapomnij o codzienności i wybierz się na safari, podziwiaj zapierające dech w piersiach widoki i zakochaj się w Kapsztadzie – najpiękniejszym mieście świata.

Program wycieczki: Dz. 1 Przelot Warszawa – Johannesburg. **Dz. 2** Przylot do Johannesburga i przejazd do campu Mantobeni. **Dz. 3–4** Safari w Rezerwacie Dzikich Zwierząt Manyeleti w Parku Krugera. **Dz. 5** Rezerwat Dzikich Zwierząt Manyeleti – Trasa Panoramiczna – Zebra Nature Reserve. **Dz. 6** Zebra Nature Reserve. Wycieczka do Soweto i Pretorii. **Dz. 7** Zebra Nature Reserve – Centrum Gadów – Kapsztad. **Dz. 8** Kapsztad. Przylądek Dobrej Nadziei i pingwiny w Simon's Town. **Dz. 9** Kapsztad. Dzień do własnej dyspozycji. **Dz. 10** Kapsztad. Wizyta w winnicach Stellenbosh z degustacją wina, Ogród Botaniczny Kirstenbosch. **Dz. 11** Kapsztad, czas wolny i powrót do domu. **Dz. 12** Przylot do Warszawy.

12 dni I Wylot z Warszawy 09/10 2027
od 14.998,–

Pełne wyżywienie na statku

Rejs po pięknym, modrym Dunaju

Rejs po Dunaju przez Dolinę Wachau, Wiedeń, Budapeszt i Bratysławę, śladami Monarchii Habsburgów i wspaniałej architektury jaką po sobie pozostawili.

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy do Monachium w Niemczech. Przejazd do Pasawy i zaokrętowanie na statku. **Dz. 2** Ybbs, Austria. Możliwość wycieczki do Sanktuarium w Maria Taferi. Przypłynięcie do Wiednia. **Dz. 3** Wiedeń, Austria. Opcjonalna wycieczka po historycznym centrum miasta: Pałac Hofburg, katedra Św. Szczepana, spacer eleganckim deptakiem Graben i Ringstrasse. **Dz. 4** Budapeszt, Węgry. Zwiedzanie miasta i jego wspaniałej architektury (dodatkowo płatne). **Dz. 5** Budapeszt, Węgry. Możliwość wycieczki fakultatywnej do węgierskiej Puszty. **Dz. 6** Bratysława, Słowacja. Opcjonalnie piesza wycieczka po Starym Mieście. **Dz. 7** Melk, Austria. Opcjonalna wycieczka do klasztoru benedyktynów Stift Melk. **Dz. 8** Przypłynięcie do Pasawy, przejazd do Monachium i powrót do Warszawy.

8 dni I Wyloty z Warszawy 31/05, 30/08 2027
od 8.998,–

Zakwaterowanie w hotelu 4*

Średnia ocena gości: 4,9/5

Wyspy Owcze – zielony raj

Zapraszamy do krainy owiec i maskonurów, z soczyście zielonymi wzgórzami, urokliwą stolicą Thorshavn, majestatycznymi klifami Vestmanna i najpiękniejszymi krajobrazami.

Program wycieczki: Dz. 1 Przelot Warszawa – Wyspy Owcze. Przyjazd do Thorshavn i zakwaterowanie w hotelu. **Dz. 2** Thorshavn. Rejs łodzią pośród majestatycznych klifów Vestmanna i spacer po Thorshavn. **Dz. 3** Thorshavn. Wycieczka fakultatywna „Atrakcje Północy"– 6 wysp w jeden dzień" lub czas do własnej dyspozycji w Thorshavn. **Dz. 4** Thorshavn. Całodniowa wycieczka po wyspie Eysturoy z fascynującą przyrodą i historią. **Dz. 5** Wyspy Owcze – Warszawa. Wizyta w wiosce Gásadalur i wodospad Múlafossur, widok na strome klify Tindhólmur i Drangarnir. Powrót do Polski.

5 dni I Wyloty z Warszawy 14/05, 20/06, 18/07, 13/08 2027 | od 6.998,–

albatros.pl | rezerwacja +48 22 128 48 81 | Warszawa, ul. Marszałkowska 76 (8 piętro)

Cena zawiera: BILETY WSTĘPÓW, opiekę polskiego pilota, przeloty rejsowe, zakwaterowanie w pokojach 2-os., wyżywienie i transport zgodnie z programem, ubezpieczenie podstawowe.

Kod reklamy: GW34

Kraj/34456003

eprasa.pl fa5e58445c

Koniec epoki Majchrowskiego?

W Krakowie szykuje się prawdziwe trzęsienie ziemi. Jeśli niedzielne wybory prezydenckie wygra Łukasz Gibała, definitywnie zakończy to pod Wawelem epokę Jacka Majchrowskiego, a miasto czeka rewolucja.

Anna Kolet

W drugiej turze przedterminowych wyborów o fotel prezydenta Krakowa walczą Monika Piątkowska i Łukasz Gibała. Oboje startują z własnych komitetów, ale Piątkowska ma silne wsparcie polityków KO i PSL.

W pierwszej turze to Łukasz Gibała był górą. Zdobył 36,38 proc. głosów. Monika Piątkowska 29,92 proc. Sondaże dają Gibale pewne zwycięstwo także w drugiej turze. Ale trzeba pamiętać, że dwa lata temu było podobnie, a ostatecznie Gibała przegrał z Aleksandrem Miszalskim (KO) różnicą niespełna 5,5 tys. głosów.

Do dziś Gibała jest przekonany, że do jego porażki przyczynił się Donald Tusk, który osobiście pojawił się w stolicy Małopolski i zachęcał do głosowania na Miszalskiego oraz posłanka PiS Małgorzata Wassermann, która tuż przed ciszą wyborczą – wbrew stanowisku swojej partii – ogłosiła, że nie zagłosuje na Gibałę, który w przeszłości na konferencji prasowej stwierdził, że PiS należy otoczyć PiS kordonem sanitarnym i był posłem Ruchu Palikota.

Na kogo zagłosują wyborcy PiS?

W ten sposób posłanka udzieliła cichego poparcia kandydatowi Koalicji Obywatelskiej. Tym razem Wassermann milczy na temat wyborów. Z kolei jej partyjny kolega, radny Michał Drewnicki, który był kandydatem PiS na prezydenta (zdobył trzecie miejsce) zapowiedział wprost, że nie wyobraża sobie głosowania na „kandydatkę Donalda Tuska".

W nagraniu opublikowanym na FB wytknął Piątkowskiej, że nie zna miasta i nie wie, z jakimi problemami na co dzień borykają się mieszkańcy, a jej kandydaturę ogłoszono w Warszawie. Przypomniał, że nie wzięła udziału w debacie organizowanej przez prawicową telewizję, bo w tym czasie wolała spotkać się z Donaldem Tuskiem. I pytał: – Czy chcemy przywrócić władzę, którą już raz odwołaliśmy w referendum?

W ponad 10-minutowym nagraniu Drewnickiego ani razu nie padło nazwisko Gibały, ale zaapelował do swoich wyborców, by w niedzielę poszli do urn.

Z podobnym apelem wystąpił zarząd Prawa i Sprawiedliwości w okręgu krakowskim, który w oficjalnym stanowisku zwrócił się do wyborców, by nie głosowali na Monikę Piątkowską.

Piątkowska ze wsparciem z Warszawy i Gdańska

Kandydatka popierana przez KO i PSL startuje z własnego komitetu Ponad Podziałami. Jest senatorką KO i prezeską Izby Zbożowo-Paszowej. W przeszłości była związana między innymi z SLD, PSL i Polską 2050 Szymona Hołowni.

Piątkowska ma 52 lata, pochodzi z Nowego Targu (urodziła się w Zakopanem). Do Krakowa przyjechała na studia. Skończyła prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim. Ma męża i jednego syna. W latach 2003–2012 pełniła funkcję dyrektora Wydziału Strategii i Rozwoju Miasta w krakowskim magistracie u boku Jacka Majchrowskiego. Na ostatniej prostej pod adresem kandydatki pojawił się zarzut, że nie mieszka w Krakowie, ale w podwarszawskiej gminie Nadarzyn, gdzie ma dom. Kandydatka odpiera zarzuty, mówiąc, że „mieszka na dwa domy". W ubiegłym roku kupiła w Krakowie udziały w nieruchomości.

W tych wyborach Piątkowska dostała silne wsparcie z Warszawy. Jej kandydaturę wspólnie zaprezentowali w stolicy Donald Tusk i Władysław Kosiniak-Kamysz. Premier przed pierwszą turą dwukrotnie odwiedził Kraków. Ze wsparciem ruszyli również Kosiniak-Kamysz, minister finansów Andrzej Domański, minister sprawiedliwości Waldemar Żurek, minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski, wiceszef kancelarii premiera Jakub Stefaniak z PSL i prezydentka Gdańska Aleksandra Dulkiewicz.

Kandydatkę wspiera również były prezydent Krakowa Jacek Majchrowski, który rządził miastem przez ponad 20 lat. W wywiadach podkreśla, że jest ona najlepszą kandydatką. Krytykuje przy tym Łukasza Gibałę.

• **Monika Piątkowska**
FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

• **Łukasz Gibała**
FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Czy miasto czeka rewolucja?

Jeśli Gibała wygra w niedzielę wybory, będzie to oznaczało definitywny koniec ery Jacka Majchrowskiego pod Wawelem. Aleksander Miszalski, który dwa lata temu zastąpił Majchrowskiego w magistracie, był wspierany w kampanii przez ustępującego prezydenta i nie dokonał rewolucyjnych zmian w urzędzie. Inaczej będzie, jeśli prezydentem zostanie Gibała, który przez ostatnie lata był w silnej kontrze do prezydenta Majchrowskiego.

Łukasz Gibała już po raz czwarty walczy o fotel prezydenta Krakowa. Jest krakowskim radnym. Karierę polityczną zaczynał w Platformie Obywatelskiej. Z ramienia tej partii był radnym sejmiku i dwukrotnie posłem. Potem przeszedł do Ruchu Palikota. Dziś staruje z własnego komitetu.

Gibała jest przedsiębiorcą. Jeszcze do niedawna prowadził własną firmę. Jednak kiedy w poprzedniej kampanii wyszło na jaw, że była ona zadłużona w spółkach ojca na ponad 200 mln zł, a oponenci grzmieli, że ktoś, kto nie potrafi zarządzać własnym biznesem, nie podoła rządzeniu miastem, kandydat jeszcze przed głosowaniem poinformował, że spłacił pożyczkę, przekazując swojemu ojcu wszystkie udziały w firmie.

Stowarzyszenie Gibały „Kraków dla Mieszkańców" praktycznie w całości sfinansowało akcję referendalną, która doprowadziła do odwołania Aleksandra Miszalskiego (przekazało na to niemal 1,9 mln zł).

Kampania prezydencka na sali rozpraw

Kampania przed pierwszą turą wyborów prezydenckich była nudna i niemrawa. Przed II turą przeniosła się na salę sądową.

Do tej pory sztab Moniki Piątkowskiej dwukrotnie pozwał Łukasza Gibałę, a sztab Gibały trzykrotnie pozwał Monikę Piątkowską.

Kandydatka wspierana przez KO i PSL zarzuciła kontrkandydatowi, że:

- skłamał, twierdząc, że sześcioro radnych KO zgłosiło się do niego z propozycją współpracy po wyborach;
- mijał się z prawdą, mówiąc, że nie miał nigdy długów;

W obu tych sprawach sąd przyznał rację Piątkowskiej.

Z kolei Łukasz Gibała zarzucił Monice Piątkowskiej, że:

- podała nieprawdę, twierdząc, że kandydat po wygraniu wyborów zamierza zwolnić 20 proc. pracowników magistratu;
- mówiła nieprawdę na temat głosowań Gibały na sesjach rady miasta, twierdząc, że radny najczęściej wstrzymuje się od głosu.

W tych sprawach sąd przyznał rację Gibale.

Jego prawnicy złożyli również pozew przeciwko ministrowi spraw zagranicznych Radosławowi Sikorskiemu, który podczas ostatniej wizyty w Krakowie, stojąc u boku kandydatki, powiedział o Gibale, że „sąd stwierdził, że jest on kłamcą i mitomanem". ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
Kraj/34414013

JUTRO W „WYBORCZEJ"

TRZECIA ROCZNICA ATAKU HAMASU NA IZRAEL
Czy ten konflikt kiedyś się skończy?

SIKORSKI, KOSINIAK-KAMYSZ I NAWROCKI
Kto kogo „urabia" w USA?

IQ DZIECI SPADA
Czy wkuwanie na pamięć ma jednak sens?

1 RP

eprasa.pl fa5e58445c

NOWY SZLAK TURYSTYCZNY NA MAZURACH

Co kryje „Kłobukowe Rejzowanie”?

Oprócz jezior, żaglówek oraz atrakcji nastawionych wyłącznie na sezon letni, Mazury chcą też pokazać swoje inne oblicze. Powstaje sieć ośmiu obiektów muzealnych, które opowiedzą o wielokulturowej historii tego niezwykle barwnego regionu. Projekt „Kłobukowe Rejzowanie – Mazurski Szlak Kulturowy” ma być gotowy do końca 2027 roku.

Żeby zrozumieć, czym będzie nowa trasa turystyczna, trzeba zacząć od samej nazwy. W mazurskich, ale też w warmińskich podaniach, Kłobuk był domowym duszkiem opiekuńczym. Przybierał najczęściej postać zmokłej kury czy czarnego koguta. Troszczył się o dobytek gospodarzy, choć potrafił też płatać figle, jeśli gospodarz o niego nie dbał. Z kolei „rejzowanie” oznacza w mazurskiej gwarze włóczęgę lub wędrowanie.

Partnerski projekt „Kłobukowe Rejzowanie – Mazurski Szlak Kulturowy”, którego beneficjentem jest Stowarzyszenie Wielkie Jeziora Mazurskie 2020, ma połączyć kaplicę w Dobie, muzeum w Orzyszu, wieżę wodną w Rucianem-Nidzie, muzeum w Mrągowie, dawną szkołę w Zełwągach, izbę regionalną w Pieckach, muzeum w Piszu i wieżę widokową w Rynie. W ten oto sposób powstanie szlak kulturowy w oparciu o osiem obiektów historycznych i wspólną koncepcję produktu turystycznego.

W najbliższym czasie mają być przeprowadzone prace budowlane i renowacyjne w zabytkowych obiektach, a także prace związane z aranżacją wystaw, zakupem wyposażenia czy środków do prezentacji zbiorów.

Osiem miejscowości, jeden szlak

Wystawy w poszczególnych obiektach będą się koncentrować, oprócz lokalnej historii, na konkretnej tematyce związanej z rozwojem obszaru Wielkich Jezior Mazurskich. Wszystko zostanie powiązane podaniami i baśniami znad jezior.

I tak w Dobie w gminie Giżycko, przy kaplicy rodowej, rejzowanie będzie się zaczynać od wprowadzenia do legend dawnych ludów przedchrześcijańskich – Prusów i Galindów. Wieża ciśnień w Rynie opowie dzieje codziennego życia miasta nad jeziorem. W orzyskim muzeum, oprócz historii wojska, zobaczymy też jak wyglądało życie miasteczka na zapleczu wojny.

Wieża wodna w Rucianem-Nidzie zaprosi do poznawania wody i lasu, jako podstawy gospodarczego rozwoju, wraz z technologiami ich wykorzystywania. Muzeum w Mrągowie uzupełni swoją ofertę o tematykę migracji i różnorodności kulturowej w regionie. Dawna szkoła w Zełwągach w gminie Mikołajki zapraszać będzie wystawą poświęconą historii turystyki lokalnej oraz tradycjom rybackim.

Obiekt muzealny w Pieckach zyska nowy budynek oraz wystawę z wiodącym tematem życia wsi, czyli prac polowych i rzemieślniczych, tradycyjnych obrzędów związanych z pracą na roli, chlebem, ale też z przyrodą i porami roku. Z kolei muzeum w Piszu zaoferuje odnowioną wystawę poświęconą faunie mazurskiej oraz okolicznej puszczy.

Całość nowego szlaku kulturowego zostanie powiązana wspólną szatą wizualną, systemem rezerwacji, zostanie także stworzona strona internetowa, elementy lojalnościowe, podcasty, mikrowystawy czy foldery informacyjne. Wszystko po to, aby zaprosić turystów do wyprawy śladami dawnych mitów, tradycji i lokalnej historii.

Dopełnienie krajobrazu – od Kopernika po Mazurską Pętlę Rowerową

Nowy szlak kulturowy doskonale wpisuje się w szerszą strategię samorządu województwa warmińsko-mazurskiego, polegającą na systematycznej rozbudowie infrastruktury turystycznej, oferującej coraz bardziej zróżnicowane formy spędzania wolnego czasu. „Kłobukowe Rejzowanie” dołączy do grona flagowych tras regionu.

Wśród nich niezmiennie dużą popularnością cieszy się m.in. Szlak Kopernikowski, śladem którego można odkrywać miejsca związane z życiem i dziełem wielkiego astronoma. Miłośnicy dawnej architektury obronnej chętnie wybierają Szlak Fortyfikacji Mazurskich czy Szlak Zamków Gotyckich, przypominający o średniowiecznej historii regionu. Z kolei dla aktywnych amatorów dwóch kółek stworzona została nowoczesna Mazurska Pętla Rowerowa, która pozwala na bezpieczne i widokowe okrążenie Wielkich Jezior Mazurskich. Nie można zapomnieć również o rowerowym Szlaku Green Velo, który przebiega przez północną część województwa i liczy prawie 400 km. Obejmuje trzy tzw. królestwa rowerowe: „Nad Zalewem Wiślanym”, „Warmia i okolice” oraz „Północne Mazury”.

„Kłobukowe Rejzowanie” ma ambicję stać się kolejnym hitem, który sprawi, że turysta na Mazurach zechce zatrzymać się na dłużej, by odkryć tajemnice tutejszych lasów, wód i dawnych podań.

To projekt strategiczny FEWM.11.03-IZ.00-0003/26. Jego całkowita wartość wynosi ponad 17,62 mln zł. Wysokość dofinansowania z programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021–2027 przekracza 15 mln zł. Partnerami projektu są: gmina Giżycko, gmina Ryn, Muzeum Wojska, Wojskowości i Ziemi Orzyskiej w Orzyszu, gmina Ruciane-Nida, gmina Mikołajki, gmina Piecki, miasto Mrągowo i gmina Pisz.

Marcin Kuchciński, marszałek województwa warmińsko-mazurskiego

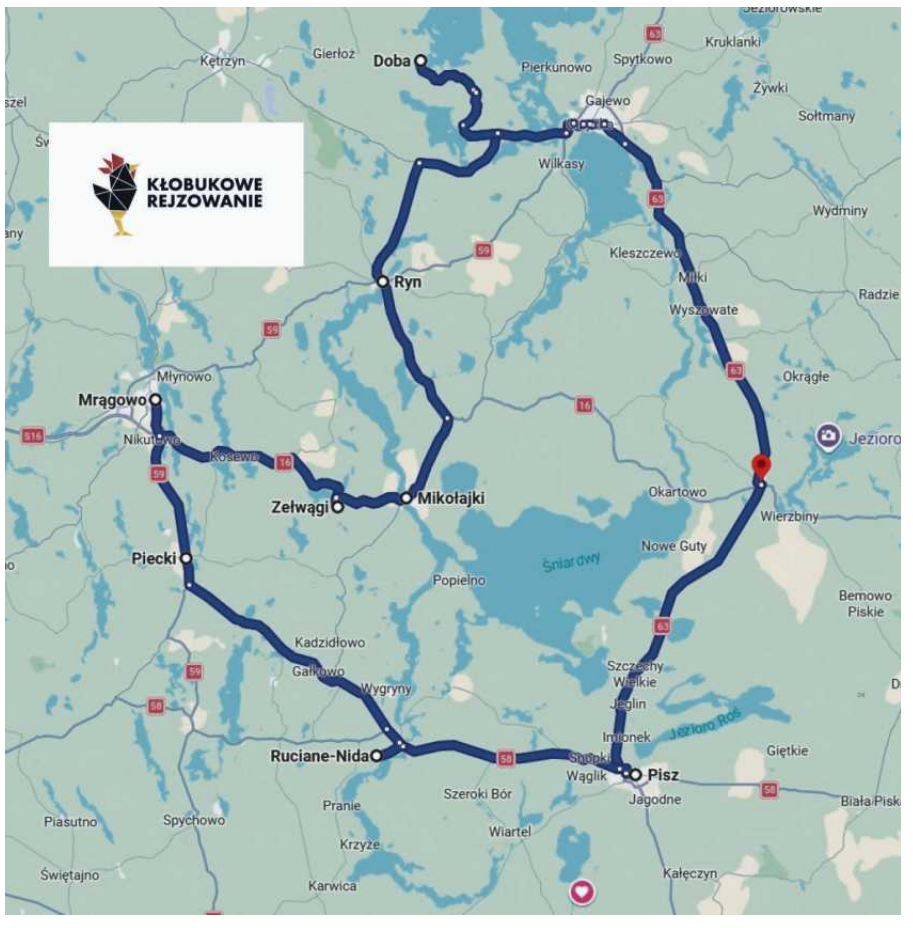
Mam ogromną satysfakcję, powierzając umowę dofinansowania strategicznego projektu „Kłobukowe Rejzowanie – Mazurski Szlak Kulturowy” w ręce naszego sprawdzonego partnera – Stowarzyszenia Wielkie Jeziora Mazurskie 2020.

Ten projekt to nie jest zwykłe wsparcie finansowe. To przemyślana, długofalowa inwestycja w sercu Mazur. Nazwa „Kłobukowe Rejzowanie” w tradycyjnej gwarze nawiązuje do wędrowania i odkrywania, i właśnie w taką wyjątkową podróż chcemy zaprosić mieszkańców oraz turystów z Polski i całego świata.

Dzięki przyznanym środkom z funduszy europejskich zostanie stworzony spójny szlak kulturowy, który połączy lokalne dziedzictwo, historię i tradycję z nowoczesną infrastrukturą turystyczną. Chcemy pokazać, że Wielkie Jeziora Mazurskie to nie tylko żeglarstwo i przyroda, ale również niezwykle bogata, wielokulturowa historia i opowieści, które zasługują na godne wyeksponowanie.

Partnerstwo ze Stowarzyszeniem Wielkie Jeziora Mazurskie 2020 gwarantuje, że fundusze te zostaną zainwestowane efektywnie, w bliskiej współpracy z lokalnymi samorządami, instytucjami kultury i społecznościami. To one są prawdziwymi gospodarzami tych ziem i najlepiej wiedzą, jak pielęgnować mazurską tożsamość.

Jestem przekonany, że Mazurski Szlak Kulturowy stanie się nową wizytówką naszego województwa. Przyciągnie gości poza szczytem sezonu letniego, da impuls do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i wzmocni poczucie dumy z naszego regionalnego dziedzictwa.

eprasa.pl fa5e58445c

Agresja nastolatków

Toporek między zeszytami

15-latek zabił wczoraj w szkole pod Wyszkowem kobietę. W środę 19-latek ranił 9 osób. Co się dzieje z polskimi nastolatkami?

FOT. GETTY IMAGES

ROZMOWA Z
LUCYNĄ KICIŃSKĄ
suicydolożką

MAGDALENA WARCHALA-KOPEĆ: We wrześniu policja zatrzymała nastolatków z Siemianowic Śl., Będzina, Sosnowca i powiatu wąbrzeskiego planujących ataki w szkołach z użyciem noży, bagnetów, tasaków. 11-latek z Waszek zaatakował toporkiem młodszą dziewczynkę. 7 października 19-latek z Ostrołęki ranił w szkole dziewięć osób, 8 października absolwent podstawówki pod Wyszkowem ranił w szkole kilka osób, jedna zmarła. Według policji w większości przypadków młodzi agresorzy byli użytkownikami ekstremistycznych forów internetowych. Padli ofiarą zorganizowanej akcji?

LUCYNA KICIŃSKA: Pytamy, dlaczego to się stało, a powinniśmy się zastanowić, co sprawiło, że takie zachowanie było możliwe albo opłacalne dla osoby, która je podjęła. A w zasadzie dla grupy osób, bo te zjawiska są zjawiskami grupowymi. To grupa, w tym przypadku internetowa, pokazuje i normalizuje, że podjęcie agresywnego zachowania jest czymś dobrym i że będzie ono służyło zaspokojeniu konkretnych potrzeb osoby, która po nie sięgnie. Główną z tych potrzeb jest potrzeba przynależności.

Jeżeli nigdzie nie przynależę w relacjach bezpośrednich, czuję się odrzucony, doświadczam przemocy, nie mam kompetencji do tworzenia relacji, to w internecie jestem łatwym kąskiem dla tych, którzy głoszą radykalne tezy i potrzebują do realizacji swoich celów kogoś, kogo pod pozorem przynależności traktują instrumentalnie.

To jest właśnie mechanizm psychomanipulacji, podżegania, wyjaśniania komuś, kto ma niezaspokojone potrzeby, że może stać się ważny, przysłużyć się wyższej idei. Ten mechanizm znamy z historii wykorzystywania dzieci i dorosłych jako nośników bomb. Ktoś był w stanie przekonać ich, że warto poświęcić życie, by zrealizować zamach w imieniu swojej grupy. Młody człowiek czuje się jej częścią. Może mu się na przykład wydawać, że jest elementem siatki, która w tym samym momencie uderzy w kilku różnych szkołach. Ktoś pisze mu, że podjął odważną decyzję, ktoś prosi, żeby nie stchórzył. Jego potrzeba przynależności zostaje zaspokojona. Ale nie tylko o niezaspokojone potrzeby tutaj chodzi.

O co jeszcze?

– Wszyscy jesteśmy jak kartki. Jeśli nikt nie zapisał nam normy społecznej, która mówi o akceptacji, tolerancji, empatii, skąd wówczas mamy ją wziąć? Jeśli od najmłodszych lat nasiąkamy hasłami: „Żydzi do gazu!", „Ukraińcy, wy...ć z Polski!", to internalizujemy agresję i przemoc. A internet pełen jest tego typu treści. Dzieci mają do nich łatwy dostęp, zwłaszcza że często w domach nie mają żadnych zasad ekranowych. Mogą siedzieć w internecie godzinami. Gdy podczas spotkań w ministerstwach słyszę, że politycy zastanawiają się, od jakiego wieku szkodliwe treści powinny być dostępne dla użytkowników, nie wierzę własnym uszom.

Takie treści nie powinny istnieć w ogóle. Nie ma wieku, który czyni wszystkich ludzi odpornymi na psychomanipulację. Dorośli, którzy nie mają zaspokojonych potrzeb przynależności, uznania czy akceptacji, też łatwo ulegają wpływom, łatwo się radykalizują. Agresja staje się dla niektórych z nich sposobem na odzyskanie kontroli.

Ale dzieci i młodzież bywają na manipulację bardziej podatne.

– Często działają impulsywnie, nie potrafią w pełni przewidywać skutków swoich działań. Ryzyko rośnie, jeśli ktoś doświadcza upokorzenia, odrzucenia, przemocy, konfliktów rodzinnych, ma poczucie bezsilności, samotności albo niezaspokojenia swoich potrzeb na poziomie rodziny, bo jej członkowie, zamiast rozmawiać, siedzą z nosami w komórkach.

Do tego dochodzą niepowodzenia szkolne, problemy związane także z chaosem, w którym żyjemy, liczbą bodźców, które docierają do dzieci ze smartfonów. Naturalnie chłoną informacje bez dojrzałej umiejętności ich oceniania i segregowania. Jeżeli nastolatek nie ma dorosłego przewodnika, nie słyszy od rodziny, swojej grupy odniesienia, w co warto wierzyć, jakie poglądy wyznawać, bardzo łatwo skierować go w skrajny i radykalny nurt. Nastolatek ma bowiem silną potrzebę określenia się. Im częściej dany przekaz do niego dociera, tym bardziej wydaje mu się słuszny i prawdziwy.

A wszystko wzmacnia jeszcze algorytm.

– Jeżeli jakiś temat mnie zainteresuje, wyświetlę jakąś treść w serwisie społecznościowym lub sieci, to potem automatycznie będą mi się wyświetlać inne podobne do niej treści.

Młody człowiek, który szuka w internecie odpowiedzi na to, dlaczego czuje się samotny, odrzucony, szybko znajdzie ją w ekstremistycznych grupach: to wina innych, dlatego należy odpowiedzieć przemocą na ich przemoc.

Młody człowiek, który szuka w internecie odpowiedzi na to, dlaczego czuje się samotny, odrzucony, szybko znajdzie ją w ekstremistycznych grupach: to wina innych, dlatego należy odpowiedzieć przemocą na ich przemoc

Co niepokojące, radykalne postawy wzmacnia także sztuczna inteligencja, której algorytmy skonstruowane są tak, by potwierdzać osąd użytkownika. Jeżeli nastolatek napisze do bota, że czuje się ignorowany przez kolegów z klasy, i zapyta, kto jest temu winien, w odpowiedzi przeczyta, że winni są właśnie ci koledzy. Gdy zapyta, czy jego frustracja jest uzasadniona, dostanie odpowiedź, że tak. Im bardziej młody człowiek będzie otaczał się takimi treściami, tym bardziej jego poczucie krzywdy i przekonanie o słuszności odwetu będą wzmacniane. Dlatego przede wszystkim powinniśmy wyregulować to, co się dzieje w internecie, i przestać tłumaczyć, że państwo nie ma wpływu na wielkie cyfrowe koncerny.

Ministra edukacji Barbara Nowacka i poseł Roman Giertych chcą ograniczyć dzieciom do 15. roku życia możliwość korzystania z serwisów społecznościowych. To dobry kierunek?

– To się nie uda bez rzetelnego narzędzia do weryfikacji wieku, a także edukacji zarówno dzieci, jak i ich rodziców. Teraz dostęp do serwisów społecznościowych mają w teorii dzieci od 13. roku życia, a rodzice i tak zakładają konta 10-latkom lub młodszym dzieciom. Sami uczą je, że można łamać przepisy, a potem dziwią się, że dzieci nie stosują się do zasad, na przykład w szkole.

Dlatego ważna jest edukacja rodziców, którzy nie wprowadzają w domach zasad higieny cyfrowej, bo sami mają z urządzeniami ekranowymi ogromny problem. Potem chcą, by to szkoła oduczyła dzieci nadmiernego korzystania z komórek. Ale czy to szkoła kupiła im te urządzenia i dała nieograniczony dostęp?

Badania pokazują, że dzieci korzystają z komórek po szkole, kiedy nie są pod opieką nauczycieli i kiedy ich wpływ na zachowanie jest ograniczony.

W ogóle martwi mnie proces kapitulacji rodzicielstwa. Rodzice coraz częściej ocze-

eprasa.pl fa5e58445c

Agresja nastolatków

kują, że szkoła zastąpi ich we wszystkim. Robią to z braku wiedzy, bezradności i przerażenia problemami, którymi są zalewani przez media. Dlatego oczekiwałabym obowiązkowych, systemowych szkoleń dla rodziców, podczas których dowiedzą się, jak odpowiadać na potrzeby dziecka i zapewnić mu pierwszą pomoc emocjonalną. Pracodawca musiałby dać im wolne. Nieobecność na szkoleniu skutkowałaby wstrzymaniem świadczenia 800 plus, a rodzina mogłaby być obejmowana nadzorem kuratora. Nie po to, by ograniczać władzę rodzicielską, ale by ich wspierać w wypełnianiu obowiązków względem dzieci.

Gdy dochodzi do tragedii, winnych szuka się w szkole.

– W Jeleniej Górze, gdzie 11-letnia Danusia została zabita przez rok starszą dziewczynkę, trwa postępowanie wobec dyrektora szkoły. Rzecznik dyscyplinarny domaga się dla niego surowej kary, bo w szkole nie były udokumentowane odpowiednie działania wychowawcze. Tego, czy w rzeczywistości nie zostały one wykonane, wciąż nie wiemy. Z protokołu z kontroli kuratorium oświaty wiemy tylko, że nie zostały udokumentowane. Duże nadzieje wiążę z Reformą'26 Kompas Jutra, która od tego roku jest wprowadzana do szkół. Skupia się ona na dobrostanie uczniów, ale jednocześnie ogranicza znacząco podstawę programową. Dlatego, gdy wejdzie na wszystkich poziomach nauczania, nauczyciele wreszcie będą mieć czas zajmować się dobrostanem uczniów, wspierając rolę wychowawczą i opiekuńczą rodziny. Kłopot jednak w tym, że są rodzice, którzy sami mają radykalne poglądy i nie tylko przekazują je dziecku, ale w momencie, kiedy szkoła próbuje oddziaływać na dziecko, potrafią zaatakować nauczyciela czy wchodzą w konflikt z placówką.

Naprawdę?

– Słyszałam o przypadku taty, który nie widział nic złego w tym, że dziecko hajluje na środku klasy. Mówił, że on sam nie lubi Ukraińców, Białorusinów i „ciapatych", że szkoła nie powinna wyolbrzymiać zachowań jego syna, bo to normalne, że nastolatki prowokują i się buntują.

Trudno w to uwierzyć.

– To, niestety, coraz częstszy element rzeczywistości szkół. Tak samo jak tłumaczenie każdego niewłaściwego zachowania nastolatka młodzieńczym buntem. To też pułapka. Nastolatki mają, oczywiście, naturalną potrzebę odseparowania się od rodziców. To etap rozwojowy. Jak będzie przebiegał ten proces, zależy jednak od tego, jak dziecko ma zawiązaną więź pierwotną z rodzicem, jak dobrze rodzic przetransferował mu system wartości, wyjaśnił podstawy i normy.

W przypadku części sprawców czy niedoszłych sprawców ataków nikt się nie zorientował, że coś jest nie tak. Rodzice, sąsiedzi, szkoła, wszyscy mówią, że to normalni chłopcy.

– Rodzice mogą nie dostrzegać – ze względu na brak realnego kontaktu – lub ignorować wiele sygnałów, wypierać je z powodu lęku i bezradności. Przyznanie się przed sobą, że dziecko się zradykalizowało, w naszej kulturze, w której odpowiedzialnością za wszystko obarcza się rodzinę, a w niej głównie matkę, jest dowodem na poniesienie wychowawczej porażki. Z kolei w szkole często brakuje przestrzeni, by coś zauważyć. Jeżeli klasa liczy 30 osób, wielu uczniów ma orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, kolejne 15 opinie

• **Zatrzymanie 19-letniego sprawcy ataku w Zespole Szkół Zawodowych nr 4 w Ostrołęce**
FOT. POLICJA OSTROŁĘKA

o specyficznych trudnościach w uczeniu się, to czy nauczyciel ma szansę przyjrzeć się każdemu indywidualnie?

Zresztą, co to w ogóle znaczy, że po sprawcy ataku wcześniej „nic nie było widać"? A może jednak były sygnały, ale szukaliśmy dla nich fałszywych wytłumaczeń? No bo on co prawda nie miał kolegów, trzymał się na uboczu, ale są przecież dzieci, które trzymają się na uboczu, są nieśmiałe. On nie robił żadnych problemów, nie krzyczał, nie płakał, gdy rówieśnicy próbowali go prowokować. To znaczy, że go to nie obchodziło? A może jednak dusił w sobie emocje? Po nim nic nie było widać, bo siedział przed komputerem w swoim pokoju. Jak miało być coś widać przez zamknięte drzwi?

A może powinniśmy uwrażliwiać dzieci, żeby wiedziały, na jakie sygnały ze strony rówieśników powinny być czujne? W końcu dzieci spędzają ze sobą w klasie wiele godzin, dużo widzą.

– To bardzo ważne. Ale ważne jest także to, żeby dzieci wiedziały, co mają z tą wiedzą zrobić. To nie one mają ponosić odpowiedzialność za regulowanie zachowania rówieśnika. Gdy badamy poziom empatii u dzieci, okazuje się, że jest on bardzo wysoki. Niestety, dzieci nie wiedzą, co z tą empatią zrobić, jakie podjąć działania. Mają poczucie, że dorosłym nie warto zawracać głowy, bo oni nie zareagują albo przeciwnie – zrobią z igły widły. A im dłużej patrzą na zachowania przemocowe, to tym bardziej je normalizują, poziom empatii spada. Wiele z nich przestaje reagować także po tym, gdy dorosły zachował się nieadekwatnie do sytuacji, na przykład kazał dziecku doświadczającemu przemocy i temu ją stosującemu przeprosić się wzajemnie.

Często nauczyciele wyjaśniają, że dziecko zachowuje się nieodpowiednio, bo ma orzeczenie.

– Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, zagrożeniu niedostosowaniem społecznym czy stwierdzające niedostosowanie nie jest usprawiedliwieniem dla agresji dziecka. Jest przewodnikiem, jak z dzieckiem pracować. Jeżeli ten przewodnik jest nieadekwatny – np. zbyt ogólny, to się go modyfikuje na poziomie indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, a potem ewaluuje się te działania, zamiast rozkładać bezradnie ręce.

Problem w tym, że edukacja włączająca została wprowadzona bez uprzedniego rzetelnego przygotowania nauczycieli. Także studia pedagogiczne czy psychologiczne nie przygotowują do radzenia sobie z przemocą wśród dzieci. Dlatego staramy się wspierać nauczycieli.

Ministerstwo Edukacji Narodowej wydało publikację „Przemoc rówieśnicza. Zapobieganie, rozpoznawanie i reagowanie. Niezbędnik dla pracowników szkół i placówek oświatowych". Razem z Michałem Naczyńskim piszemy w nim, skąd się bierze przemoc, jak jej przeciwdziałać, a także o tym, że przemoc nie jest celem samym w sobie, jest sposobem na zaspokojenie tych ważnych potrzeb. I że tak naprawdę musimy patrzeć na zachowanie ucznia przez pryzmat luki kompetencyjnej, czyli tego, czego mu brakuje, i na tej podstawie napisać dla niego plan pomocy.

Mówiła pani, że agresja bywa odwetem za doświadczone odrzucenie czy przemoc. 11-letni Czarek z Waszek miał być dręczony przez kolegów. Ale nie zaatakował ich, tylko młodszą dziewczynkę.

– Bardzo często osoba, która doświadcza przemocy, odgrywa się nie na osobach, które ją skrzywdziły, lecz wyładowuje się na kimś innym, kogo się nie boi. Na przykład doświadczona przemocy w szkole, więc atakuje ludzi anonimowo w internecie. Albo znęca się na kimś, kogo postrzega jako słabszego od siebie.

I nie musi być to działanie impulsywne. Przecież nie każdy uczeń nosi do szkoły toporek. Dziecko może zaatakować inne dziecko, kiedy doświadcza przemocy ze strony kogoś innego, w tym np. rodzica czy innej dorosłej osoby. W sprawie z Waszek jest wiele niewiadomych. Pewne jest jednak to, że chłopiec jako ofiara nie otrzymał pomocy i przerodził się w sprawcę.

Zadziałał tu prosty mechanizm: skoro wobec mnie można stosować przemoc i nikt nie ponosi za to kary, to i mnie wolno być agresywnym. To, niestety, częsta reakcja, choć oczywiście to wyjaśnienie nie zdejmuje ze sprawcy odpowiedzialności za jego zachowanie. A z nas, dorosłych – za zaniechanie działań.

Wśród sprawców ataków większość stanowią chłopcy, ale najpoważniejszego czynu dopuściła się dziewczynka, zabójczyni Danusi.

– Dopóki będziemy przypisywać zjawiska przemocowe konkretnej płci, będziemy na straconej pozycji. Wciąż zdecydowaną większość sprawców przemocy fizycznej stanowią chłopcy. Badania od lat pokazują jednak, że rośnie także liczba dziewczyn, które sięgają po zachowania przemocowe. Skala zjawiska przemocy rośnie. Dzieje się tak dlatego, że popełniamy grzech zaniechania.

Podejmujemy wiele fantastycznych działań, tylko że one są punktami, które na ten moment nie tworzą systemu. Potrzebny nam jest system oparty na trzech filarach: wsparcie rodziców, przygotowanie konkretnych grup zawodowych do zapobiegania i reagowania na problemy dotyczące dzieci i młodzieży, a także jednolite i spójne standardy postępowania dla instytucji – nie tylko szkół – realizujących działania profilaktyczne, edukacyjne i pomocowe. Potrzebujemy międzyresortowej odpowiedzialności i wieloletniej strategii, która przetrwa zmiany polityczne. Za działanie systemu bazującego na tych trzech filarach powinien odpowiadać pełnomocnik rządu do spraw dzieci i młodzieży.

Gdy opublikowano informacje o atakach czy o ich udaremnionych próbach, w internecie od razu pojawiły się sugestie, że agresorami były dzieci ukraińskie. Tymczasem okazało się, że to nasze, polskie dzieci.

– To jest też przejaw radykalizacji, że szukamy winnego wśród „innych". Przecież „nasze" dzieci takie nie są. To także przykład mechanizmu wyparcia, nieświadomego mechanizmu obronnego. W naszej klasie, szkole, mieście to się nie dzieje. W naszej rodzinie nie ma takiego problemu. Winni są „inni". Gdy udajemy, że to się nie dzieje u nas, czujemy się bezpieczniej i nie musimy szukać winy w sobie, a także nie musimy podejmować działań.

Czy dzieci, które dopuszczają się ataków, mogą być dla siebie inspiracją?

– Oczywiście, działa tutaj mechanizm naśladownictwa. Jeżeli dziecko, które doświadcza przemocy, słyszy w telewizji lub czyta w internecie, że jego rówieśnik, który był dręczony, kogoś zaatakował, to dostaje sygnał, że można się w taki sposób zemścić.

Czarkowi grozi skierowanie do ośrodka wychowawczego. Jego naśladowcy nie boją się, że też spotkają ich konsekwencje?

– Większość raczej nie myśli o tym. Niektórzy mogą mieć nadzieję, że im się upiecze. Na ekstremistycznych forach można przeczytać porady: jak cię złapią, powiesz, że byłeś ofiarą przemocy, rozpłaczesz się, będą cię żałować, może postawią ci diagnozę psychiatryczną. Inni z kolei uważają, że mają moralne prawo do zemsty, niezależnie od konsekwencji, jakie przyjdzie im ponieść. Tak samo jak zamachowcy noszący bomby na swoich ciałach, działający w imię wyznawanej przez siebie idei. Jeśli zostaną ukarani, to tylko utwierdzi ich w przekonaniu, że system działa przeciwko nim i że podjęli słuszną decyzję, walcząc z nim.

Nasuwa mi się analogia do protestów we Francji. Uczniowie demolują szkoły, trwają zamieszki na ulicach.

– Działają tu te same mechanizmy społeczne. To skutek ponad 30-letnich zaniedbań: nieintegrowania migrantów, dużego rozwarstwienia społecznego, głębokiego kryzysu ekonomicznego, które sprzyjają radykalizacji. Musimy mieć na względzie to, że w Polsce w przyszłości może zaistnieć podobny scenariusz, jeżeli nie będziemy wzmacniać społeczności. Ona daje realne zaspokojenie potrzeb przynależności, uznania i akceptacji. Wspólnota sprawia, że czujemy się dobrze, nie musimy więc szukać winnego, a młodzi, których potrzeby są zaspokojone, nie walczą z systemem, bo on ich naprawdę chroni i wzmacnia. ●

Lucyna Kicińska

• suicydolożka, pedagożka, ekspertka Biura ds. Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym w Instytucie Psychiatrii i Neurologii, od wielu lat współpracuje z telefonami zaufania i pomaga osobom w trudnych sytuacjach życiowych. Prowadzi szkolenia z zakresu wzmacniania potencjału dzieci i nastolatków, przeciwdziałania przemocy, profilaktyki ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży, zapobiegania autoagresji i samobójstwom.

eprasa.pl fa5e58445c

Dwa projekty komisji aborcyjnej

Po dwóch latach przerwy sejmowa komisja aborcyjna zebrała się, by przyjąć dwa projekty: o depenalizacji pomocy w aborcji i powrocie do stanu sprzed TK. Posłanki PiS próbowały zablokować jej prace.

Paulina Nodzyńska

• **Wczorajsze posiedzenie Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia projektów ustaw dotyczących prawa do przerywania ciąży** FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Wersja oficjalna: udało się skompletować wszystkie potrzebne dokumenty, łącznie z tym od Ministerstwa Zdrowia, którego zabrakło na ostatnim posiedzeniu Sejmu. Posłanki i posłowie mieli się bowiem zebrać już wtedy, ale komisja zaplanowana na 14 września została niespodziewanie odwołana. W równie zaskakującym tempie – bo kilkanaście godzin wcześniej – zapadła decyzja o jej przywróceniu.

Wersja mniej oficjalna? Za kulisami dogadali się liderzy partii koalicyjnych, bo to do nich należy ostatnie słowo w sprawie działań tego gremium. A jeszcze miesiąc temu za bardzo obawiali się braku wymaganej większości dla dwóch projektów, jakimi komisja miała się zajmować: o depenalizacji pomocy w aborcji KO i Lewicy oraz powrotu do stanu sprzed wyroku TK dawnej Trzeciej Drogi. Dwa lata temu sprawa zatrzymała się na etapie, gdy nie wiadomo było, czy partie poprą wzajemnie swoje projekty. Miesiąc temu pracujące nad nimi posłanki przekonywały „Wyborczą", że „wszystko było ustalone i policzone, a cała delikatna układanka została wysłana w kosmos".

Obrady wznowione

Posiedzenie miał wtedy jednak zablokować telefon z kancelarii premiera, czemu rzecznik rządu Adam Szłapka w rozmowie z „Wyborczą" zaprzeczył. W sprawie miał interweniować u premiera Donalda Tuska lider Nowej Lewicy i marszałek Sejmu Włodzimierz Czarzasty. – Nie będziemy firmować komisji, która się nie zbiera od roku – oznajmił w TVP Info.

Dla Lewicy to wizerunkowo ważne. Chce móc pokazać sprawczość w temacie aborcji i utrzymać kobiecy elektorat. Szczególnie, że 22 października przez Polskę przetoczą się protesty „Czerwona Kartka dla Rządu".

Lewica miała postawić sprawę na ostrzu noża: albo komisja pilnie się zwoła, albo zawnioskuje o jej likwidację. W zamrożonej tkwić nie będzie, z takiej zabierze swoje posłanki. Bo teraz, zamiast mieć się czym chwalić, musi się tłumaczyć z pobieranych przez nie uposażeń, mimo braku zwoływanych posiedzeń.

Brakująca opinia resortu zdrowia dotarła na czas, a wniosek przewodniczącej komisji Doroty Łobody z KO został przyjęty. Komisję zwołano na wczoraj, na godz. 9.

Próba blokady

Już na wstępie zablokować ją chciały posłanki PiS. – Jak mamy się przygotować w kilkanaście godzin? To niepoważne traktowanie strony społecznej, posłów, ekspertów w sprawie tak ważnej, jak życie ludzkie – przemawiała Agata Wojtyszek z PiS.

Posłanka KO Monika Rosa wyjaśniała, że strona społeczna miała już okazję się wypowiedzieć podczas wysłuchania publicznego (trwało 11 godzin), a posłowie muszą w końcu zabrać się do szczegółowej pracy nad projektami. Doszło do słownej przepychanki.

Posłanki PiS przekonywały także, że projekty są niekonstytucyjne, łamią artykuł 38, który mówi o „zapewnieniu ochrony życia każdemu człowiekowi". – Nie może być tak, żeby niepełnosprawność nienarodzonego dziecka decydowała o wartości życia. W ten sposób chcecie życie ludzkie klasyfikować – przemawiała Agnieszka Górska z PiS. Wojtyszek powoływała się też na „światowe badania", które mają wskazywać, że „kobiety po aborcji nie czują ulgi, lecz zostają pozbawione spokoju psychicznego".

– Kobiety są dorosłe i potrafią same podejmować decyzje. My jesteśmy od tego, by dać im wybór – odpierała przewodnicząca Łoboda.

– Do czego wy chcecie doprowadzić? Chcecie usprawiedliwić te mordy, których dokonują lekarze, jak wasza faworytka Gizela Jagielska? Nie można do tego dopuścić, drogie panie! Większość z tych dzieci jest w stanie żyć i funkcjonować. Uwierzcie – denerwowała się posłanka PiS Anna Milczanowska. Zaznaczyła, że przed Sejm przyszli przeciwnicy aborcji, aby się pomodlić. Zamiast „aborcja", używała określenia „dokonanie zabicia swojego dziecka". Mówiła o „nadchodzącej cywilizacji śmierci".

– Gdzie się tak spieszycie, kochane panie? Zabijać bezbronne, nienarodzone dzieci? – zarzucała Górska.

Jak kwoki na grzędzie

Posłanka Nowej Lewicy Joanna Wicha nie wytrzymała: – Drogie panie, jesteście już w pewnym wieku, same w ciążę już nie zajdziecie. Dlaczego chcecie decydować za innych? Siedzicie tu jak te kwoki na grzędzie i dokuczacie młodym kobietom, próbując zabrać im prawo do decyzji o własnym ciele, własnym życiu. Każda z was, gdyby miała urodzić głęboko upośledzone dziecko, wolałaby decydować o tym sama, a nie, by decyzję podjęły za was posłanki albo państwo.

Wniosek polityczek PiS o zamknięcie posiedzenia nie został jednak przyjęty. Komisja przyjęła oba projekty liberalizujące prawo aborcyjne: ten o depenalizacji pomocy w aborcji i o powrocie do stanu sprzed wyroku Trybunału Julii Przyłębskiej, kiedy ciążę można było usunąć w przypadku wady płodu.

Posłanki PiS robiły jednak wszystko, by zablokować projekty. Zgłosiły też poprawkę, która całkowicie skreśliłaby wejście w życie dekryminalizacji pomocy w aborcji. – To jest poważna komisja. Nie można zgłaszać takiej poprawki, bo to niezgodne z zasadami legislacji i zdrowego rozsądku – komentowała wniosek Katarzyna Piekarska z KO.

Projekt o dekryminalizacji aborcji zakłada uchylenie artykułu 152 Kodeksu karnego, który dopuszcza karę nawet do 3 lat więzienia za udzielenie kobiecie pomocy przy wykonaniu zabiegu.

Z kolei propozycja Trzeciej Drogi ma na celu przywrócenie możliwości przerwania ciąży w przypadku ciężkiej wady płodu, co TK uznał sześć lat temu za niekonstytucyjną przesłankę.

Projekt mówi także o zapewnieniu pomocy psychologicznej kobietom w trudnych sytuacjach. O to, by objąć nią także mężczyzn, zaapelował poseł niezrzeszony, Marcin Józefaciuk. – Ojciec poczętego dziecka również może potrzebować pomocy – przekonywał.

Na rozpatrzenie wciąż czekają projekty Lewicy i KO, umożliwiające aborcję do 12. tygodnia, bez konieczności podawania powodów.

Przyjętymi wczoraj projektami Sejm ma się zająć na kolejnym posiedzeniu. Obrady zbiegną się z rocznicą tego haniebnego wyroku: zapadł 22 października 2020 r. ●

REKLAMA
Kraj/34456213
www.nekrologi.wyborcza.pl/34456065

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że 26 września 2026 roku zmarł

prof. dr hab.

Ryszard Lenczewski

prodziekan Wydziału Operatorskiego i Realizacji Telewizyjnej wybitny autor zdjęć filmowych,
absolwent i wieloletni wykładowca Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej,
Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi,
nagrodzony srebrnym Krzyżem Zasługi i złotym medalem Zasłużony Kultura „Gloria Artis".

Wyrazy szczerego współczucia

Rodzinie i Bliskim

składają:

Senat, Rektor, Studenci, Pracownicy
Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej
im. Leona Schillera w Łodzi

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się 13 października o godzinie 12:00
mszą świętą w Sanktuarium Najświętszego Imienia Jezus przy ul. Sienkiewicza 60 w Łodzi,
po czym o godzinie 14:00 nastąpi odprowadzenie zmarłego
na cmentarz komunalny „Zarzew" przy ul. Przybyszewskiego 325.

2 RP

eprasa.pl fa5e58445c

Reforma PAN obroniona

Przeciąganie liny między resortami nauki i finansów skończone. Pracownicy Polskiej Akademii Nauk dostaną trzynastki. Ale na razie pieniądze na to pójdą z ministerialnej kasy.

Alicja Gardulska

Ogłaszano go jako przełom. Pierwszy od lat projekt reformy Polskiej Akademii Nauk, który ma szanse wejść w życie. Powstał latem ubiegłego roku po wielogodzinnych, nierzadko burzliwych, spotkaniach w resorcie nauki. I każda ze stron biorących udział w negocjacjach uważała to za sukces.

Minister nauki Marcin Kulasek mówił o „historycznym kompromisie". Nawet prezydent Karol Nawrocki w liście na 75. urodziny PAN dał do zrozumienia, że tak „głęboką nowelizację, wypracowaną ze znacznym udziałem środowiska" podpisze.

Do środy wszystko wisiało na włosku. Tym, co mogło wysadzić reformę w powietrze, były trzynastki dla pracowników PAN.

Walka o trzynastki

Przypomnijmy: podczas prac nad projektem w resorcie nauki ustalono, że pracownicy Polskiej Akademii Nauk – podobnie jak pracownicy uczelni – będą dostawać co roku dodatkową, trzynastą pensję. Bo, jak tłumaczą związkowcy z Inicjatywy Pracowniczej PAN, „trzynastka to nie przywilej, tylko wynagrodzenie".

Według pierwszych planów za nowelizacją ustawy o PAN miały iść pieniądze – w sumie ok. 150 mln zł rocznie. Szybko się jednak okazało, że Ministerstwo Finansów widzi to inaczej: reforma ma się odbyć bezkosztowo. Zapis o trzynastkach wypadł więc z pierwszej wersji projektu. Ale latem tego roku, po konsultacjach społecznych, trzynastki wróciły. Resort nauki postanowił o nie zawalczyć.

Projekt trafił do konsultacji międzyresortowych i zaczęło się kilkutygodniowe boksowanie na szczeblu wiceministrów. Resort finansów nie zostawiał złudzeń: „Nie do zaakceptowania są rozwiązania generujące dodatkowe skutki finansowe dla budżetu państwa" – napisała w lipcu wiceministra Hanna Majszczyk. Podkreśliła, że trzynastki będą wymagały „dosypania" do budżetu na szkolnictwo wyższe i naukę blisko 1,4 mld zł w skali dziesięciu lat. „Co jest nie do zaakceptowania" – powtórzyła w piśmie. Przypomniała, że w budżecie państwa na 2027 rok nie zaplanowano na ten cel żadnych środków.

Argumentowała też, że instytuty naukowe PAN prowadzą „samodzielną gospodarkę finansową i we własnym zakresie decydują o przeznaczeniu środków finansowych pozostających w ich dyspozycji". To kierownicy jednostek powinni – jej zdaniem – decydować o tym, czy wypłacać pracownikom „dodatkową gratyfikację".

Wiceministra nauki Karolina Ziołło-Pużuk przekonywała, że instytuty PAN nie różnią się w tej sprawie od uczelni. Szkoły wyższe także prowadzą samodzielną gospodarkę finansową, a jednak ustawa Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z 2018 r. obliguje je do wypłacania pracownikom trzynastek. Nie pomogło. MNiSW zaproponowało, by to świadczenie było wypłacane z funduszu nagród i miało charakter obligatoryjny. Koszty w 2027 i 2028 r. resort wziąłby na siebie – pieniądze poszłyby ze środków, które już ma zapisane do dyspozycji minister nauki i szkolnictwa wyższego.

W minioną środę nastąpił zwrot akcji: Komitet Stały Rady Ministrów przyjął projekt nowelizacji Ustawy o PAN z zapisem o trzynastkach w wysokości 8,5 proc. rocznego wynagrodzenia. Jak słyszymy w resorcie, „sprawa przeszła na poziom ministrów". I to szef resortu nauki postawił na swoim.

W instytutach PAN powstanie fundusz nagród w wysokości od 8,5 do 10 proc. Jak tłumaczy MNiSW, środki które zostaną po wypłacie obowiązkowej nagrody rocznej, będą mogły być przeznaczane na dodatkowe, fakultatywne nagrody przyznawane przez dyrektorów. Pieniądze na to pójdą z budżetu ministra nauki.

Reforma bez paliwa nie ma sensu

Środowisko naukowe śledziło tę wymianę ciosów z rosnącym oburzeniem.

„Walczymy o to od lat: na spotkaniach w ministerstwie, w konsultacjach ustawy i w protestach. Oszczędzanie na najniżej opłacanych pracownikach nauki to nie odpowiedzialność za finanse publiczne, tylko jej zaprzeczenie" – pisała w oświadczeniu, które ukazało się w portalach społecznościowych, Inicjatywa Pracownicza PAN.

O tym, że nie może być zgody na bezkosztową reformę, mówił prezes PAN, prof. Marek Konarzewski. Teraz odetchnął z ulgą.

– Reforma wisiała na włosku – przyznaje. – Same zmiany ustawowe nie wystarczą, jeśli nie ma na nie paliwa w postaci finansów – mówi. Dodaje, że takiej bezkosztowej nowelizacji groziło weto prezydenta. – Bez trudu wyobrażam sobie, że na przykład związki zawodowe zgłosiłyby prezydentowi, że bez finansowania ustawa jest bezzębna, a on mógłby się do takiej opinii przychylić – tłumaczy.

> *Reforma wisiała na włosku*
>
> **PROF. MAREK KONARZEWSKI**
> prezes Polskiej Akademii Nauk

Pozostają wątpliwości, czy przyjęte rozwiązanie rozwiąże problem. Inicjatywa Pracownicza PAN w swoim piśmie chwaliła MNiSW za szukanie wyjścia z sytuacji, ale ostrzegała, że „finansowanie zagwarantowane tylko na dwa lata, i to kosztem innych wydatków na naukę, nie rozwiązuje problemu". I dalej: „Oznacza jedynie, że rachunek zapłaci sama nauka".

– To jest łyżka dziegciu w beczce miodu – mówi prezes PAN. – W Polsce, jeśli chodzi o finanse przyjęło się, że rozwiązania tymczasowe, stają się rozwiązaniami na stałe. Wolałbym, żeby to wyglądało inaczej. Ale w tej sytuacji na tym buduję swój optymizm – dodaje.

Podobnego zdania jest prof. Karol Palka, były szef Zgromadzenia Dyrektorów Instytutów Naukowych PAN, który kierował delegacją dyrektorów podczas prac nad projektem. – Najważniejsze, żeby pracownicy poczuli się traktowani finansowo na równi z kolegami z uczelni. Ich nie będzie interesowało, jak to jest formalnie rozwiązane, a można to też w przyszłości dopracować – mówi. – Problem niedofinansowania instytutów nadal jest do rozwiązania, ale to jest naprawdę duży krok naprzód – dodaje.

REKLAMA
Kraj/34455889

1 RP

NATO przedstawi nam „teorię zwycięstwa" nad Rosją

Strategia, o której opowie gen. Alexus Grynkewich, zakłada szybkie powstrzymanie ewentualnej rosyjskiej agresji z wykorzystaniem sił lądowych oraz dronów i systemów AI.

Maciej Czarnecki

• **25 lipca 2025 r. Warszawa, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów. Premier Donald Tusk i gen. Alexus Grynkewich, naczelny dowódca Sił Sojuszniczych w Europie**

FOT. DAWID ŻUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Nowe plany NATO wynikają z coraz agresywniejszej polityki Rosji i wyciągają wnioski z jej napaści na Ukrainę. Mówią o przeciwstawianiu się zarówno zagrożeniom hybrydowym, jak i ewentualnej inwazji.

Dodajmy, że z uwagi na przewagę militarną Sojuszu i zaangażowanie Rosjan w Ukrainie nadal podstawowym ryzykiem są kolejne, coraz częstsze akty rosyjskiego sabotażu, co podkreślił tydzień temu sekretarz generalny NATO Mark Rutte podczas wizyty w bazie wojskowej w Munster w Niemczech. Jednak Zachód musi być gotowy na każdy scenariusz.

Odparcie agresji

Założenia „teorii zwycięstwa" nad Rosją ma przedstawić w najbliższy poniedziałek w Warszawie gen. Alexus Grynkewich, naczelny dowódca Sił Sojuszniczych w Europie (SACEUR). Przyleci do Polski m.in. na Warsaw Security Forum.

– W obliczu niestabilnej i złożonej sytuacji w zakresie bezpieczeństwa globalnego musimy już teraz stworzyć warunki pozwalające na odstraszanie agresji oraz – w razie konieczności – na zwycięstwo w przypadku ataku – wytłumaczył jego rzecznik, płk Martin O'Donnell.

Jego ostatnie słowa są kluczowe, bo wbrew retoryce Kremla NATO nadal pozostaje sojuszem stricte defensywnym.

Strategia była dyskutowana od miesięcy w Komitecie Wojskowym NATO. Agencje prasowe Bloomberg i ANSA dotarły do jej nieutajnionej wersji. Z dokumentu wynika, że celem Sojuszu będzie odparcie agresji na wczesnym etapie, za pomocą kombinacji sił lądowych oraz środków przewidzianych w Inicjatywie Odstraszania na Wschodniej Flance NATO (Eastern Flank Deterrence Initiative, EFDI) – koncepcji opierającej się na tanich dronach, systemach o minimalnej obsadzie ludzkiej i doborze celów z wykorzystaniem AI.

Już podczas majowych manewrów wojskowych na Łotwie przedstawiciele NATO opowiadali o „strefie autonomicznej", w której miałyby operować tylko systemy bezzałogowe, wykorzystujące powiązane ze sobą czujniki, roboty naziemne, drony rozpoznawcze i środki rażenia dalekiego zasięgu do wykrywania i atakowania sił rosyjskich.

Następnie seria uderzeń kinetycznych i ataków cybernetycznych miałaby zniszczyć rosyjską sieć dowodzenia, kontroli i wskazywania celów.

Gdyby to nie wystarczyło, referuje ANSA, NATO rozszerzyłoby uderzenia za pomocą samolotów i systemów rakietowych, by zniszczyć rosyjski potencjał bojowy. Koncepcja zakłada prowadzenie działań zbrojnych także na terytorium Rosji, a nie tylko odparcie ataku na terytorium państw NATO.

Zwiększenie wydatków to nie wszystko

Tyle, jeśli chodzi o założenia (oczywiście dokument przedstawia je ogólnie, tego samego można spodziewać się po wystąpieniu Grynkewicha; szczegółowe plany pozostają tajne). Pytanie, jak bardzo Zachód jest tak naprawdę przygotowany do tej „rewolucji dronowej" w obronie. Owszem, ma przewagę nad Rosją w broni konwencjonalnej i potencjale ekonomicznym, co zapewne zapewniłoby mu zwycięstwo w dłuższym konflikcie. Ale to Rosja bez przerwy testuje swoje innowacje w toczącej się wojnie (w ostatnich miesiącach skutecznie atakuje ukraińskie miasta dronami z napędem silnikowym, szybszymi od wcześniejszych). Problemem państw NATO, zwłaszcza Europy, są też długie łańcuchy zamówień, biurokracja, wieloletnie uzależnienie sektorów obronnych od wielkich koncernów państwowych.

Nawet jeśli zwiększają wydatki na obronę, to nie wszystko. Podkreślano to na lipcowym szczycie NATO w Ankarze.

– Pieniądze są kluczowe, ale nie można powstrzymać pocisku albo czołgu dolarem ani euro. Musimy przekuć środki finansowe w zdolności bojowe – i to szybko – przyznał wówczas Rutte.

Jak ujął to na majowym Szczycie Dronowym w Rydze łotewski generał major Kaspars Pudā ns, aby wojna dronowa była skuteczna, potrzebne jest, by rzeczy były „wystarczająco dobre, wystarczająco szybkie, wystarczająco tanie i w sam raz". NATO jest przyzwyczajone raczej do „jak najlepsze". Jak wpłynie to na tempo wyciągania wniosków z wojny w Ukrainie i wprowadzania innowacji?

W opublikowanym w środę (7.10) wywiadzie dla „New Voice of Ukraine" były minister obrony Ukrainy Andrij Zahorodniuk stawia ostrą tezę, że Europa nie jest przygotowana na nowe sposoby prowadzenia wojny, bo przez lata rozwijała drogie i ekskluzywne systemy broni, zamiast skupiać się na „przystępnej cenowo precyzji masowej".

– Oznacza to wysyłanie dużej liczby systemów uzbrojenia w celu realizacji konkretnej misji. Strona atakująca – ta, która je wysyła – liczy się z utratą większości z nich. Jeśli jednak – czysto hipotetycznie – choćby 10 proc. dotrze do celu, misja zostanie wykonana i zakończy się powodzeniem. Właśnie to obserwujemy obecnie – tłumaczy Zahorodniuk.

Z drugiej strony, Ukraińcy oczywiście mają interes w podkreślaniu swoich innowacji i doświadczenia. A NATO, wbrew pesymistycznym ocenom, bynajmniej nie próżnuje.

Nowe założenia Inicjatywy Odstraszania na Wschodniej Flance przećwiczyło już podczas bodaj najważniejszych tegorocznych manewrów NATO-wskich Sword 26, które odbyły się w kwietniu i maju w 11 państwach Sojuszu, w tym w Polsce, na Litwie i w krajach nordyckich. W czerwcu na Słowacji NATO przetestowało obronę przed niespodziewaną napaścią m.in. za pomocą tanich rojów dronów i bezzałogowych systemów naziemnych.

Estonia już działa

Bloomberg przypomina, że tego lata Amerykanie rozesłali do sojuszników kwestionariusz z pytaniami o ich wydatki na obronność, a także poparcie dla priorytetów polityki zagranicznej Waszyngtonu. Jedno z pytań dotyczyło sił wojskowych, jakie poszczególne kraje są gotowe wysłać do realizacji planów obrony NATO.

Kwestionariusz miał posłużyć do decyzji o spodziewanej redukcji amerykańskich wojsk w Europie. W drugiej połowie września Grynkewich odbył w tej sprawie naradę w Pentagonie. Do 6 listopada szef Pentagonu Pete Hegseth dostanie od swoich ludzi najpewniej cztery warianty w sprawie dalszego rozmieszczenia wojsk w Europie, a decydujące słowo będzie należało do Donalda Trumpa. W tej sytuacji większa odpowiedzialność za obronę przed Rosją będzie spoczywała na barkach samych Europejczyków. Choć Amerykanie zupełnie się nie wycofają, a Polska zabiega nawet o stałą bazę.

Strategia szybkiego odparcia rosyjskiego ataku wiąże się z koncepcją „odstraszania przez odmowę" (ang. deterrence by denial), która po 2022 roku zastąpiła „odstraszanie przez karę" (ang. deterrence by punishment). Wcześniej Zachód zakładał, że część jego terytorium może zostać chwilowo zajęta, ale Sojusz dokona kontrofensywy i ukarze najeźdźcę. Jednak wobec zbrodni wojennych Rosjan w Buczy i innych ukraińskich miejscowościach zrewidowano to podejście, by od początku uniemożliwić przeciwnikowi jakiekolwiek zdobycze terytorialne.

Właśnie dlatego, jak opisuje brytyjski dziennik „Financial Times", Estończycy przesuwają swoje oddziały bliżej granicy z Rosją i pozyskują broń, która pozwoli im na uderzenia w głębi rosyjskiego terytorium.

Pierwsza brygada przenoszona jest z położonej ok. 130 km od granicy z Rosją miejscowości Tapa do położonego 80 km dalej na wschód Jõhvi, gdzie budowane są nowe koszary. Nowa baza, mogąca pomieścić do 1 tys. żołnierzy, powstaje też w przygranicznej Narwie. Estonia kupuje amerykańskie wyrzutnie HIMARS i południowokoreańskie Chunmoo. Pociski do nich mają zasięg do 300 km – wystarczająco, by dolecieć do Petersburga. ●

Już podczas majowych manewrów wojskowych na Łotwie przedstawiciele NATO opowiadali o „strefie autonomicznej", w której miałyby operować tylko systemy bezzałogowe, wykorzystujące powiązane ze sobą czujniki, roboty naziemne, drony rozpoznawcze i środki rażenia dalekiego zasięgu do wykrywania i atakowania sił rosyjskich

eprasa.pl fa5e58445c

Jej eksmisja wyprowadziła Hiszpanów na ulice

87-letnia Maricarmen Abascal zmarła w madryckim szpitalu, do którego trafiła przed dwoma tygodniami, niedługo po tym, gdy wyrzucono ją na bruk.

Jakub Jessa

FOT. FRANCESCO MILITELLO MIRTO / NURPHOTO VIA AFP

• 23 września władze eksmitowały Maricarmen Abascal z domu, w którym mieszkała przez ponad 70 lat

„Nie pozwolimy na ani jedną więcej eksmisję" czy „Walka trwa, Mari Carmen wciąż żyje" – to zaledwie kilka z haseł skandowanych przez uczestników marszu, który przeszedł ulicami Madrytu krótko po ogłoszeniu informacji o śmierci seniorki. – To była śmierć, której można było uniknąć i która symbolizuje dramat, jakim jest kryzys mieszkaniowy w Hiszpanii – stwierdził w rozmowie z agencją Reuters 36-letni uczestnik marszu Dario Gomez.

Smutna wieść przekazana przez Madrycki Związek Lokatorów wywołała poruszenie wśród tysięcy Hiszpanów, którzy od kilkunastu dni obozują na madryckim placu Puerta del Sol w proteście wobec traktowania, z jakim spotkała się María del Carmen Abascal.

Jak relacjonuje BBC, plac szybko rozświetlił się dziesiątkami świec, a przed siedzibą rządu Wspólnoty Madrytu ustawiono ołtarz ku czci 87-latki.

– Teraz, po jej śmierci, pozostają nam przykład jej walki i dziedzictwo, które po sobie zostawiła. Spełnimy to, o co zawsze nas prosiła: „Walczcie, nie przestawajcie walczyć o to, co wam się należy" – czytamy w oświadczeniu związku lokatorów.

Opłaty za wynajem

23 września władze eksmitowały Maricarmen Abascal z domu, w którym mieszkała przez ponad 70 lat. Była to czwarta próba wyrzucenia lokatorki – „El Pais" wskazuje, że poprzednie kończyły się niepowodzeniem z uwagi na presję społeczeństwa, które sukcesywnie opowiadało się za kobietą.

Mieszkanie przy ul. Alcalde Sainz de Baranda po raz pierwszy wynajął jeszcze ojciec Abascal. Kobieta mieszkała w nieruchomości jeszcze przez wiele lat po śmierci obojga rodziców, przejmując na siebie podpisane przez nich umowy. Cena najmu przez lata pozostawała stabilna. Wszystko zmieniło się po tym, jak w 2018 roku cała nieruchomość została zakupiona przez firmę Urbagestión, inwestującą i zarządzającą nieruchomościami.

„El Pais" przypomina, że w 2020 roku firma niespodziewanie poinformowała kobietę, że ta musi opuścić mieszkanie, wskazywała też, że przypadek kobiety nie spełnia przesłanek do zamrożenia cen czynszu. Opłaty za wynajem szybko wzrosły z 500 do 2650 euro miesięcznie. Ostatecznie firma zaproponowała kobiecie obniżkę do 1650 euro – oznaczało to, że czynsz wciąż był wyższy niż emerytura Abascali o 300 euro.

„Była wojowniczką"

Batalia prawna i publiczne oburzenie kumulujące się wokół sprawy Abscal na niewiele się zdały. Eksmisja kobiety w związku ze słabym stanem jej zdrowia zakończyła się wyniesieniem jej z mieszkania na noszach. Niedługo później 87-latka została przewieziona do madryckiego szpitala Gregorio Marañón. – Nie udało mi się obronić mojego domu, ale walczyłam, żeby inni mogli nauczyć się walczyć o to, co do nich należy – stwierdziła kobieta na nagraniu z 25 września, przemawiając do Hiszpanów ze szpitalnego łóżka. – Chciałabym być tam z wami wszystkimi. Ale nie mam tyle szczęścia. Dlatego stąd proszę was wszystkich o odwagę, o walkę i obronę tego, co wam się należy – dodała kobieta.

Informacja o losie kobiety wyprowadziła na ulice Madrytu tysiące osób. „El Pais" wskazuje, że z dnia na dzień demonstracje narastały na sile. 26 września na placu Puerta del Sol zaczęło powstawać miasteczko namiotowe. W obliczu presji ze strony społeczeństwa rozpoczęły się negocjacje pomiędzy przedstawicielami najemcy i Abascal. 28 września firma zgodziła się, by kobieta wróciła do mieszkania przy czynszu „zbliżonym do dotychczasowego". 87-latka nie zdążyła podpisać nowej umowy – ze względu na pogarszający się stan zdrowia aż do swojej śmierci pozostała w szpitalu.

– Była wojowniczką, miała jasno sprecyzowane poglądy, dość szerokie poczucie sprawiedliwości, a przede wszystkim wrażliwość społeczną i przekonanie o wartości solidarności – wspominała wczoraj sąsiadka Abascal w rozmowie z Reutersem.

Kryzys wymusza wybory

Już kilka dni po eksmisji rząd Pedro Sancheza zapowiedział pracę regulacjami mającymi załagodzić pogłębiający się kryzys mieszkaniowy, którego symbolem stała się Abascal. Głosowania nad ustawami, które miały ograniczyć możliwości eksmisji w sytuacji zbliżonej do Abascal i zwiększyć zakres praw przysługujących lokatorom, ostatecznie nie uzyskały większości w Kongresie Deputowanych. Z tego względu premier Sanchez 5 października zdecydował się na rozpisanie przedterminowych wyborów. Głosowanie jest zaplanowane na 29 listopada br.

Sanchez ma także problemy związane z licznymi skandalami korupcyjnymi, rosnącymi kosztami życia i polityką migracyjną.

Agencja Reuters, powołując się na dane opublikowane przez Bank Hiszpanii, wskazuje, że w kraju w ubiegłym roku brakowało ok. 750 tys. mieszkań, co odbija się na sytuacji najemców. Bank wskazał też, że Hiszpania należy do krajów UE o bardzo wysokim odsetka najemców znajdujących się w sytuacji nadmiernego obciążenia kosztami ponoszonymi na utrzymanie mieszkania. ●

REKLAMA

Kraj/34456212

1 RP

eprasa.pl fa5e58445c

Agenty AI jak cyfrowe minionki

– Sztuczna inteligencja miała odciążyć nas z rutynowych obowiązków, ale chaotyczne wdrażanie algorytmów powoli zamienia pracowników w bezrefleksyjne „antyroboty”.

FOT. CHAYANUPHOL

ROZMOWA Z
PROF. MARKIEM KOWALKIEWICZEM
profesorem i kierownikiem Katedry Gospodarki Cyfrowej w QUT Business School w Brisbane

JOANNA SOSNOWSKA: Jesteśmy już po pierwszej fali zachłyśnięcia się AI przez pracodawców. Coraz częściej widzimy lepiej wdrażaną tę technologię. Ale jak to jest – ona pracownikom dodaje pracy czy ujmuje?
PROF. MAREK KOWALKIEWICZ*: – AI zmienia tempo pracy; w pewnym sensie może nieco ująć zadań, które są nudne, męczące, powtarzalne, np. może przeanalizować 40 dokumentów i znaleźć w nich konkretny wątek. Tyle że gdy przekazujemy zadania AI, to nie odzyskujemy czasu wolnego, bo zapełniamy go sobie nowymi zadaniami.

Stwierdzamy: skoro mam chwilkę, bo agenty AI wykonują pewne zadania, to ja zrobię coś innego i może dzięki temu, np. klienci będą bardziej zadowoleni. Tyle że z takiej pracy oczywiście też mogą wyłonić się zadania, które znów przekażemy agentom. I nagle ze zwykłej pracy robi się partia tenisa, odbijamy tę piłeczkę z agentami, a w pewnym momencie zadań, czyli piłeczek, może być kilkanaście lub kilkadziesiąt. I pod koniec dnia może się okazać, że jesteśmy bardziej zmęczeni, niż gdyby narzędzi AI nie było.

Praca stała się bardziej intensywna, szybka. To jak ciągła współpraca z kilkunastoma albo kilkudziesięcioma współpracownikami. Tyle że nie wszyscy są wystarczająco wykwalifikowani.

Nazywam agentów AI cyfrowymi minionkami, tak jak te żółte stworki z kreskówek. Te minionki niby bardzo chcą pomagać, chętnie zrobią wszystko, co im powiemy, ale raz na jakiś czas – jak w tej bajce – wymyślą sobie zupełnie jakieś inne zadanie i wtedy to my musimy porządkować ich pracę.

A przy okazji – staram się unikać antropomorfizowania AI. Zamiast „sztuczna” wolę używać słowa „obca inteligencja”, dlatego że ona niby powstała i działa na obraz ludzki, ale jednak zupełnie inny. A te minionki to też nie ludzie, to takie stworki, które niby zachowują się jak ludzie, ale jednak w zupełnie nieprzewidywalny sposób. Niby są takie słodkie i miłe, ale raz na jakiś czas gdzieś bombę podłożą, prawda? I dokładnie tak samo jest ze sztuczną inteligencją. Niby wygląda na coś miłego i pomocnego, ale pliki na komputerze też nam może skasować. Albo może wyrwać się ze środowiska testowego i włamać się na serwery innej firmy, jak widzieliśmy całkiem niedawno na przykładach firm OpenAI, Anthropic czy Meta.

Jakiś czas temu NASK zyskał dostęp do ChatGPT Cyber, czyli AI o potężnych możliwościach programistycznych, takiego „superhakera”. Rozmawiałam wtedy z dyrektorem NASK, który opowiadał, że dzięki temu będą teraz łatać zabezpieczenia kluczowych usług w Polsce. Według niego te najlepsze modele AI, ChatGPT Cyber albo Anthropic Mythos, dziś dostępne są tylko dla wybranych, organizacji lub badaczy spełniających konkretne wymagania, ale za trzy miesiące to będzie rynkowy standard i wszystkie ogólnodostępne modele będą miały takie same możliwości. Zgadza się pan z tym?
– Zdecydowanie, widzimy, jak wyglądały systemy generatywne mniej więcej dwa lata temu, a jak wyglądają teraz. To jest zupełnie inna klasa. Dwa lata temu one ledwo coś potrafiły sklecić w pisaniu kodu.

Ja w tym momencie korzystam z systemów, które przez jakieś osiem godzin potrafią samodzielnie pracować nad systemem, jakimś oprogramowaniem. To imponujący wynik, wcześniejsze modele gubiły się już po godzinie.

Jeżeli utrzymamy tę trajektorię, to za dwa lata te systemy będą niewyobrażalnie dobre, ale nawet jeśli rozwój zwolni, to wciąż będą one nieporównywalnie lepsze niż dzisiaj.

W takim razie przyszłość pracy to współpraca z tymi minionkami, jak twierdzi pan m.in. w książce, a nie pełna automatyzacja?
– Dużo zależy od tego, jak te systemy będą się rozwijać. Podczas poprzedniej rewolucji przemysłowej po raz pierwszy automatyzowaliśmy pracę i zaczęliśmy korzystać z maszyn, które wzmacniały lub zastępowały nasze mięśnie. Koparka pozwala ludziom kopać głębsze doły albo kopać je szybciej, ale sama w sobie wciąż wymaga do działania człowieka, który będzie nią kontrolował, który powie jej, jaki głęboki ma być dół i w jakim miejscu. Z AI jest podobnie. Wspomniany przeze mnie system AI, który potrafi przez osiem godzin samodzielnie pracować, pracuje nad zadaniem, które ja mu dałem. I to jest dosyć istotne rozróżnienie – one nie są autonomiczne. Nie przejmują obowiązków człowieka.

Nie są w stanie wybrać celu pracy. A to oznacza, że ich autonomia jest niepełna. Teraz za każdym razem, gdy powierzamy AI jakieś zadanie, trzeba mu powiedzieć, jaki jest cel, jakie zasoby ma do dyspozycji (np. dostęp do plików albo chmury służbowej), takie są ograniczenia, a tego nie powinieneś robić.

Efekt takiej pracy może być taki, że AI sama ją wykona i powie „Zrobione, dziękuję”. Ale może też gdzieś utknąć, może mieć pytanie, na które sama nie może znaleźć odpowiedzi i potrzebuje pomocy człowieka.

Być może – i to jest coś, o czym powinniśmy bardzo dużo rozmawiać – będziemy wręcz wymuszali takie przystanki w działaniu tych systemów. Czyli będziemy kazać AI, by np. co pół godziny się zatrzymała, złożyła raport człowiekowi z postępów i uzyskała zgodę na kontynuowanie. To oznacza, że nasza rola w świecie pracy przyszłości będzie polegać bardziej na byciu menedżerami systemów sztucznej inteligencji.

Zgadzam z tym, że nie grozi nam masowe bezrobocie technologiczne, bo zawsze do tej pory było tak, że jedna praca znikała, pojawiał się jakiś zupełnie inny, nowy obszar albo liczne nowe obszary, które trzeba było zagospodarować. Tylko obecnie z jednej strony duża część biznesu zachłystuje się możliwościami AI. Widzi, że ta technologia faktycznie może przyspieszyć, ułatwić, przejąć niektóre zadania. A z drugiej strony jeszcze nie do końca wykształciły się te nowe zawody, które pozwoliłyby na płynne przejście ludzi, którzy tracą pracę do przekwalifikowania się i zdobycia pracy w innym obszarze.
– I to jest bardzo uzasadnione zmartwienie. Dlatego że bardzo często mieszamy dwa poziomy myślenia o zmianie, jaką przyniesie sztuczna inteligencja. Na poziomie makro wszystko wygląda w miarę ładnie, w gospodarce znikną jakieś zawody, ale pojawią się nowe. Według raportów Światowego Forum Ekonomicznego tych nowych będzie wręcz o wiele więcej, niż tych, które staną się niepotrzebne, ponieważ pojawią się całe nowe gałęzie gospodarki.

To dokładnie to samo, co widzieliśmy w poprzednich rewolucjach przemysłowych. Pojawienie się telefonów komórkowych doprowadziło do pojawienia się nowych zawodów: programista gier, designer obudów itd. To są zawody, które zupełnie nie istniały w przeszłości. Są całkiem nowe gałęzie przemysłu. Już nawet nie mówię, chociażby o influencerach, bo to jest zupełnie inny świat.

Jeśli jednak zejdziemy niższej, zaczniemy mówić o jednostkach, to zaczyna się problem.

Jeżeli ktoś przez 25 lat zajmował się np. tłumaczeniem opisów produktów z jednego języka na drugi albo tłumaczeniem podręczników do nauki oprogramowania, to teraz może czuć się realnie zagrożony lub może wręcz już stracił pracę.

Z dużymi modelami językowymi to tłumaczenie jest banalnie proste, one są w tym naprawdę dobre. Łatwo można zautomatyzować pracę tłumacza. Oczywiście, firma wciąż będzie chciała mieć na pokładzie człowieka, który szybko przejrzy to, co napisała AI, czy tam nie ma czegoś dziwnego. Jednak przyspieszenie pracy będzie wielokrotne, to też oznacza, że zamiast 20 tłumaczy wystarczy jeden. I nagle 19 tłumaczy zastanawia się, co dalej. Może nie mają ochoty uczyć się czegoś nowego, może są tuż przed emeryturą. I to jest całkiem zrozumiałe, prawda? Nie każdy człowiek ma chęć poszukiwania nowych obszarów, przeskakiwania z jednej pracy do drugiej.

I ja nie wiem, jakie jest rozwiązanie tej sytuacji, ale wiem, że musimy o tym rozmawiać. Być może to jest miejsce, w którym sektor publiczny musi wkroczyć i zastanowić się, jak można wzmocnić rynek pracy. Nie wiem, czy to przez wymuszenie, żeby jednak pracodawcy nie zwalniali pracowników na rzecz AI, czy być może jest jakiś system socjalny.

W 2025 roku w USA 55 tysięcy osób straciło pracę z powodu AI. Firmy wprost uzasadniały zwolnienia stosowaniem sztucznej inteligencji. W tym roku zwolnień z powodu AI ma być tam dziewięć razy więcej, czyli niemal pół miliona.
– Akurat na te informacje warto patrzeć z pewnym sceptycyzmem. Z prawnego punktu widzenia często jest tak, że żeby kogoś zwolnić, trzeba zlikwidować miejsce pracy. I trzeba jakoś to uzasadnić. Tak szczerze mówiąc – sam pracowałem w Dolinie Krzemowej – wiem, że w wielu firmach był bardzo duży wzrost zatrudnienia podczas pandemii. A potem rynek się zmienił i sektor technologiczny nagle się zorientował, że trzeba zwolnić dziesiątki tysięcy pracowników. Jak to uzasadnić? Prostym wyjściem jest powołanie się na AI.

Nie twierdzę, że tak jest w każdym przypadku, ale duża część tych zwolnień to tak naprawdę „AI-washing”, czyli AI jest tylko pretekstem. Ale prawdą jest, że wiele osób już dziś, zamiast korzystać z usług ludzi, zwraca się do AI po zaprojektowanie nowej strony internetowej, przetłumaczenie dokumentu, prostą radę podatkową. Choć tego ostatniego radziłbym unikać.

A czy w kontekście tego wszystkiego dziwi pana to, że na naszych oczach rodzi się pewien ruch oporu wobec AI?
– Nie, absolutnie mnie nie dziwi. To jest czas zmiany, a nie wszyscy lubią zmiany.

Zresztą jest masa kontrowersji wokół ostatniej fali sztucznej inteligencji. Bo tu chciałbym wprowadzić ważne rozróżnienie: systemy AI, które budowaliśmy od lat 60. – szczególnie te oparte na sieciach neuronowych, te sprzed 10-20 lat, naprawdę zmieniły świat na lepsze. Mamy bezpieczniejsze samochody, które potrafią nam ochronić życie i same ominąć przeszkody właśnie dzięki systemom sztucznej inteligencji. Mamy leki, które są szybciej odkrywane i produkowane dzięki sztucznej inteligencji, mamy różnego rodzaju systemy diagnostyczne, które potrafią przeanalizować obrazy medyczne i wykryć zmiany, których często ludzie nie potrafiliby wykryć.

eprasa.pl fa5e58445c

AI naprawdę już zmieniła świat na lepszy i nie ma co do tego żadnej wątpliwości.

Natomiast od kilku lat mamy generatywną sztuczną inteligencję, która jest jakby podzbiorem sztucznej inteligencji i która jest o wiele bardziej kontrowersyjna. Na to składa się kilka rzeczy.

Jedną z nich jest to, że generatywna AI narodziła się w Dolinie Krzemowej, w takim mikrokosmosie, stworzona przez ludzi, o których czasem po angielsku mówi się brogrammers, czyli tacy bracia programiści.

Techbrachole.

– O, właśnie. To jest mikrokosmos techbracholi, którzy tak naprawdę nie do końca rozumieją świat. Oni myślą, że świat można zmienić na lepsze jedną aplikacją. A to tak nie jest, prawda?

Świat jest bardziej skomplikowany. Technologia nie zawsze jest rozwiązaniem problemów w świecie. I widzimy to ciągle, choćby kiedy Sam Altman zapowiada, że za rok ich agenty wykonają 90 proc. naszych zadań. Nie wiem, co Sam Altman robi w ciągu dnia, ale w moim przypadku to nigdy nie będzie 90 proc.

W pewnym momencie obudziliśmy się i żyjemy w świecie, który jest kreowany właśnie przez techbracholi. To oni mają większy wpływ na nasze życie niż ktokolwiek inny.

Z drugiej strony mamy systemy AI, które są trenowane w najmniej efektywny sposób z możliwych, wręcz prostacki. Ich trenowanie wymaga centrów danych, procesorów, energii, wody i tak dalej. Firmy przeznaczają na to ogromne, wręcz nieograniczone, zasoby obliczeniowe i gigantyczne zbiory danych (niemal cały publiczny internet), zamiast udoskonalać samą architekturę algorytmu.

I powtarzamy ten trening miliardy, tryliardy razy, aż w końcu wyjdzie coś fajnego. Tak naprawdę w ten sposób stworzyliśmy systemy generatywnej AI, ale to pochłania masę, masę energii. W efekcie np. w Teksasie, w Dallas mieszkańcom ogranicza się zużycie wody, podczas gdy centra danych działają bez takich limitów, używając jej do chłodzenia centrów danych. W innych miejscach ludzie nie mają prądu albo są tzw. brownouty, czyli żarówki im troszkę przygasają. Mój kolega z Microsoftu już kilka lat temu mówił, że jak zaczynają trenować swoje modele AI, to dzwonią do elektrowni atomowych i uprzedzają je o tym, żeby mogły zwiększyć produkcję prądu.

Więc coraz częściej zaczynają pojawiać się pytania, dlaczego poświęcamy tak dużo zasobów – pieniędzy, energii, wody – na to, żeby ktoś mógł spytać chatbota, ile jest literek „R" w słowie truskawka.

Nie dziwię się więc tym protestom, natomiast myślę, że jest światełko w tunelu. Naukowcy już zaczęli myśleć, jak trenować te systemy w bardziej efektywny sposób, żeby one nie wymagały tak ogromnych mocy obliczeniowych. Chińskie modele są wielokrotnie, czasem o rząd wielkości efektywniejsze od amerykańskich. Chińczycy kilka lat temu nie mieli dostępu do tak dobrych procesorów, jak Amerykanie, więc po prostu musieli zastanowić się, w jaki sposób robić to taniej, a też efektywniej.

Pisze pan, że nie powinno nas martwić to, czy AI zabierze nam pracę, tylko że my staniemy się nieistotni w świecie algorytmów. Czy to nie w pewnym sensie to samo?

– Książkę „Sterowani algorytmami" pisałem już kilka lat temu, ale ta myśl jest chyba coraz bardziej aktualna. Wystarczy wejść na sieci społecznościowe. Na LinkedIn co drugi post brzmi, jakby został napisany przez sztuczną inteligencję, prawda? A to jest pan Janek, pani Zuzanna, którzy siadają przed Claude'em albo ChatGPT i mówią: „Napisz mi wiralowy wpis". I ten bot pisze, a pan Janek czy pani Zuzanna bezrefleksyjnie kopiują i wklejają to, często nawet nie patrząc, co tam jest. Takie zjawisko to „cognitive surrender", czyli kognitywna kapitulacja albo lenistwo poznawcze.

Przekazujemy sprawczość maszynie, stając się antyrobotem. Robot to jest maszyna, która wykonuje polecenia człowieka; antyrobot to jest człowiek, który wykonuje polecenia maszyny. Zamieniamy się w zombie, antyroboty i tego jest coraz więcej.

Bo myślenie to gigantyczny wydatek energetyczny. Więc jeśli można je delegować, zlecić na zewnątrz, to chętnie to robimy. Tyle że trzeba zapłacić określoną cenę.

– Niedawno miałem sesję z ludźmi, którzy zajmują się zarządzaniem ruchem lotniczym. Pytali mnie, czy sztuczna inteligencja może pomóc w zarządzaniu ruchem lotniczym. ChatGPT pewnie nie pomoże, ale taki system może pozwolić nam stworzyć nowe algorytmy. Nigdy nie poprosiłbym Mythosa czy Fable'a Anthropika, żeby sterowały ruchem lotniczym, bo te systemy nie zostały do tego stworzone. Ale dałbym Mythosowi zadanie, żeby opracował najefektywniejszy algorytm zarządzania ruchem lotniczym.

Wtedy zaimplementowałbym ten algorytm w tradycyjnym oprogramowaniu, które już będzie zarządzać tym ruchem. I to jest dosyć istotna różnica, bo jeżeli podejdziemy do tego w taki sposób, to otrzymamy przewidywalny, sprawdzony, matematycznie udowodniony algorytm. A jeżeli zostawimy to wszystko Mythosowi czy jakiemukolwiek innemu modelowi, to mamy ryzyko halucynowania albo model może stwierdzić, że akurat ten samolot wyślemy zamiast do Warszawy to do Astany. Jeśli coś takiego wydarzy się raz na sto tysięcy, nawet raz na milion – to wciąż za dużo.

Lekcja jest taka, że my tak naprawdę nie wiemy, jak wdrażać AI, ale też nie wiemy, gdzie wdrażać AI.

Miałem przerażające spotkanie z dyrektorem technicznym globalnej firmy zajmującej się rozwiązaniami sieciowymi. On cały czas mówił: „Musimy dodać AI tu, tu też musimy dodać AI, i jeszcze tu musimy dodać AI". Zapytałem go, jaki problem chce rozwiązać. Czy to AI w ogóle ma sens?. Odpowiadał: „Nie, nie, tu musimy dodać AI, tu musimy dodać AI, teraz wszyscy dodają AI".

Jeżeli mamy podejście, że AI ma być wszędzie, to jest jak wbiegnięcie z karabinem do ciemnego pokoju: sieczesz seriami i modlisz się, żeby trafienie nie było kwestią przypadku. W coś się trafi, prawda? Ale cała masa tych kul trafi w płot.

Przekazujemy sprawczość maszynie, stając się antyrobotem. Robot to jest maszyna, która wykonuje polecenia człowieka; antyrobot to jest człowiek, który wykonuje polecenia maszyny

MAREK KOWALKIEWICZ

*Prof. Marek Kowalkiewicz

• profesor i kierownik Katedry Gospodarki Cyfrowej (Chair in Digital Economy) w QUT Business School w Brisbane. Autor książki „Sterowani algorytmami" (MT Biznes), której angielski oryginał zdobył nagrodę Australian Business Book Award 2024. Wcześniej kierował globalnymi zespołami innowacji SAP w Dolinie Krzemowej, założył laboratorium uczenia maszynowego SAP w Singapurze i prowadził badania w Microsoft Research Asia. Znajduje się na liście 100 najważniejszych światowych liderów myśli w dziedzinie AI według Thinkers360

Coraz więcej wiemy, jak działa ludzki mózg. Lepiej rozumiemy wpływ nowych technologii na koncentrację, uwagę, nawet motywację. W ramach cyklu „Praca w rytmie mózgu" Wyborcza.biz szuka odpowiedzi, jak wykorzystać tę wiedzę z korzyścią dla pracodawców, pracowników i środowiska pracy, które sprzyja talentom

Firmy są wręcz narażone na straty z powodu złych wdrożeń AI. Bo chciały zabłysnąć tym, że po prostu ją wdrażają.

To w takim razie, gdzie firmy powinny wdrażać AI? Księgowość, administracja, sprzedaż, marketing?

– Gdybym miał jasną odpowiedź, to byłbym bogaty. Nawet sami producenci AI nie znają odpowiedzi, wciąż szukają najlepszych zastosowań.

Po pierwsze, w książce piszę, że w momencie, kiedy wkracza zmiana technologiczna tej skali, to trzeba automatyzować z głową. Bo jeśli rzucimy się na automatyzowanie procesu zepsutego, nieefektywnego, to automatyzacja spowoduje, że wciąż będziemy nieefektywni, ale szybciej i w większej skali. Dlatego w ogóle nie powinniśmy zaczynać od pytania, gdzie wdrażać sztuczną inteligencję, tylko od pytania, jak działa nasza firma i jak mogłaby działać, gdybyśmy mogli ją zaprojektować od nowa i dopiero wtedy zastanowić się, gdzie może pomóc AI.

Czy ten nowy projekt, który być może był niemożliwy w czasach przed AI, teraz jest możliwy? Czy ta przeprojektowana firma mogłaby działać lepiej? Tak należy stawiać te pytania.

Najlepiej sprawdzają się mikrozastosowania. Przykład: w firmie ubezpieczeniowej pracownicy musieli ręcznie czytać i streszczać opisy przypadków, a teraz system robi to podsumowanie za nich.

Człowiek wciąż musi przejrzeć te dokumenty, więc ten czas nie jest w stu procentach odzyskany, ale podsumowanie jest już napisane, wystarczy je skontrolować.

To samo działa w większej skali: gdy trzeba porównać 1200 stron dokumentacji od trzech lekarzy i sprawdzić, czy są ze sobą zgodni, AI pomaga wykonać tę analizę.

Takie mikrozastosowania oddałbym pracownikom, dając im AI i swobodę w szukaniu usprawnień. Wymaga to jednak poczucia bezpieczeństwa – ludzie nie mogą bać się zwolnienia za to, że zautomatyzowali swoją pracę. Zwalnianie takich osób to głupota.

Na koniec proste pytanie: żyjemy w czasach wielkich zmian, a wiele osób boi się o pracę swoją i swoich bliskich. Jak mądrze odpowiedzieć na ten lęk i wskazać ludziom dobre kierunki?

W świecie pełnym sztucznej inteligencji, gdzie darmowe chatboty odpowiadają na każde pytanie, będziemy szukali pytań, niepewności i ludzkiej niedoskonałości. Mówię całkiem serio: pojawią się firmy konsultingowe reklamujące się jako w stu procentach ludzkie. Wyłoni się nowy rynek, na którym skończona, trudna do skopiowania wartość człowieka stanie się kluczowa. Będzie to jednak rynek niszowy i droższy – podobnie jak rzemieślnicze piwa kraftowe na tle głównego nurtu.

Dotychczasowy rozwój generatywnej sztucznej inteligencji pokazuje, że technologia ta wciąż potrzebuje ludzi rozumiejących, co może pójść nie tak. To rola przypominająca postać Gru z kreskówki o Minionkach: wyznacza on cele cyfrowym pomocnikom i dba o to, by świat się nie rozsypał.

Świat będzie nas potrzebował. Bez ludzkiego pragmatyzmu i głębokich wartości, których nie da się w pełni zapisać w regułach czy promptach, ten system po prostu się zawali. Przyszłość nie jest idealnie różowa, ale rola człowieka pozostaje w niej kluczowa. ●

Rozmawiała Joanna Sosnowska

OGŁOSZENIE Kraj/34455866

ORGANIZATORZY
wyborcza.pl
wyborcza.biz
wysokieobcasy.pl
REKLAMA
PARTNER MERYTORYCZNY
brain driven work

REKLAMA Kraj/34454947

eprasa.pl fa5e58445c

Wybory w Niemczech

Lewica wygrała wybory w Berlinie mieszkaniami

Die Linke chce zakończyć funkcjonowanie nielegalnego wynajmu krótkoterminowego.

Wiliński

W tym roku Niemcy w pięciu krajach związkowych wybierali parlamenty krajowe, które z kolei powołały lub powołają nowe rządy. Są one ważnym elementem ustroju federalnego i dzielą kompetencje ustawodawcze z Bundestagiem. W kontekście tych elekcji najczęściej pojawiało się pytanie o popularność AfD; dotyczyło ono przede wszystkim wschodniej części kraju. Partia ta wygrała wrześniowe wybory w Meklemburgii-Pomorzu Przednim i zdeklasowała rywali w Saksonii-Anhalt.

Inaczej było w Berlinie, gdzie niemalże 26 proc. głosów zyskała Die Linke, ugrupowanie powstałe w 2007 r. w wyniku połączenia postkomunistycznej PDS i rozłamowców z szeregów SPD i Zielonych. Partia ta poprawiła swój wynik w porównaniu do wyborów z 2023 r. o ponad 13 proc. Współrządzące Berlinem CDU i SPD straciły odpowiednio 9,5 proc. i ponad 6 proc. poparcia. Chadecy uplasowali się na drugim miejscu w powyborczym rankingu, a socjaldemokraci na piątym. Osiągnięte przez te ugrupowania wyniki uniemożliwiają kontynuację dotychczasowej koalicji. Popularną na wschodzie AfD poparło ponad 16 proc. wyborców, co dało jej trzecie miejsce w rankingu.

Warto zaznaczyć, że Berlin jest jednym z trzech, oprócz Bremy i Hamburga, miast-państw związkowych. Oznacza to, że władze kraju związkowego są jednocześnie władzami miejskimi. Na czele rządu stoi burmistrz, którego można nazwać burmistrzem-premierem, a sam jego gabinet nosi nazwę senatu, a nie rządu krajowego. Burmistrza-premiera powołuje Berlińska Izba Deputowanych, czyli tamtejszy parlament. Z takiej charakterystyki kraju związkowego wynika również jego specyfika polityczna, w sporym zakresie komunalna.

Miasto według czerwcowego raportu statystycznego, opartego na bieżącym bilansie ludności, liczy niemalże 3,7 mln mieszkańców, natomiast administracyjny rejestr mieszkańców wskazuje, że w czerwcu 2026 r. w Berlinie zameldowanych było ponad 3,9 mln osób. Według tego drugiego liczba mieszkańców miasta wzrosła od 2000 r. o niemalże 600 tys. osób. Niezależnie od sposobu ustalania liczby mieszkańców Berlin jest najludniejszym miastem RFN.

Według badań przeprowadzonych przez Infratest Dimap trzema najważniejszymi kwestiami dla głosujących w tegorocznych wyborach krajowych były: bezpieczeństwo socjalne, mieszkalnictwo oraz ochrona porządku publicznego. Dwa pierwsze zagadnienia miały taki status również w czasie poprzednich wyborów w 2023 r. Szczególne zainteresowanie kwestiami związanymi z dostępnością mieszkań, zwłaszcza w możliwie przystępnych cenach najmu, jest typowe dla Berlina od dłuższego czasu.

W dokumentach senatu z czerwca 2026 r. znaleźć można informację o tym, że zapotrzebowanie miasta na nowe mieszkania do 2040 r. wyniesie 211 tys. lokali, po części, aby zaspokoić występujący już obecnie popyt, a po części, by odpowiedzieć na miejskie prognozy demograficzne. Liczebność tej pierwszej grupy określa się na 138 tys. lokali. W latach 2022-2025 wybudowano w mieście 60 tys. mieszkań. W ubiegłym roku było ich ok. 11 tys., tylko w części komunalnych.

• W swoim programie wyborczym „Uczynić Berlin opłacalnym" Die Linke najwięcej miejsca poświęcała problematyce mieszkalnictwa

FOT. REUTERS / MARYAM MAJD

Pomysły Die Linke na regulacje dotyczące własności prywatnej wywołują gorącą dyskusję w Berlinie

We wcześniejszych latach zarówno władze krajowe, jak i społeczne inicjatywy zmierzały do wdrożenia rozwiązań, które umożliwiłyby zażegnanie problemu braku lokali i gwałtownego wzrostu kosztów ich najmu. W 2019 r. powołany przez koalicję SPD, Die Linke i Zielonych senat pracował nad regulacjami prawnymi ograniczającymi poziom czynszów w mieście. Ukoronowaniem tych działań było przyjęcie przez Berlińską Izbę Deputowanych stosownej ustawy, która weszła w życie w 2020 r. Sprawa tego aktu trafiła ostatecznie do Federalnego Trybunału Konstytucyjnego, który uznał go, wobec istnienia wcześniejszych przepisów federalnych, za nieważny.

Następnie władze krajowe postanowiły zainicjować w Bundesracie przygotowanie ogólnoniemieckiej ustawy dotyczącej regulacji czynszów. Do tej pory Bundestag jej nie uchwalił. W podobnym czasie powstała inicjatywa obywatelska zmierzająca do ustanowienia prawa uspołeczniającego częściowo berlińskie zasoby wielkich „koncernów mieszkaniowych". Podstawą regulacji ma stać się zapis konstytucji federalnej umożliwiający takie działania. Do referendum w tej sprawie doszło we wrześniu 2021 r., a jego wynik – ponad milion głosów za – wzywał władze do przygotowania krajowej ustawy o uspołecznieniu. Oczekiwanie to nie doczekało się realizacji.

Interesujący jest też wynik wspomnianego badania dotyczący kompetencji przypisywanych przez wyborców poszczególnym ugrupowaniom. W zakresie mieszkalnictwa najwyżej oceniana jest Die Linke – 37 proc. wskazań, wzrost w porównaniu do wyborów 2023 r. o 15 proc.., dotychczasowi koalicjanci wyraźnie słabiej – CDU 8 proc. i spadek o 6 proc., a SPD 11 proc. i spadek o 10 proc. W kompetencje AfD w tym zakresie wierzy 11 proc. wyborców, co oznacza wzrost o 6 proc., a Zielonych tylko 6 proc., czyli o 2 proc. mniej niż w poprzednich wyborach.

Pomysły Die Linke na rozwiązanie problemu mieszkalnictwa w Berlinie można podzielić zgrubnie na dwie grupy – te dotyczące komunalnych zasobów mieszkaniowych oraz planowane regulacje dotyczące własności prywatnej. To właśnie te drugie są powodem gorącej dyskusji. W swoim programie wyborczym „Uczynić Berlin opłacalnym" Die Linke najwięcej miejsca poświęcała właśnie tej problematyce; rozdział „Czynsze, mieszkalnictwo, budownictwo" to najobszerniejsza część dokumentu. Partia podkreśla, że kluczowym elementem służącym rozwiązaniu problemów mieszkaniowych ma być krajowy zasób mieszkaniowy, którym zarządza kilka przedsiębiorstw komunalnych. Berlin dysponuje 400 tys. takich lokali, ale partia stawia na budowę kolejnych oraz rozwój lokalnej infrastruktury społeczno-kulturalnej dużych osiedli mieszkaniowych. Zasób mieszkaniowy ma być rozwijany zarówno poprzez budowę nowych mieszkań, jak i skup nieruchomości. Partia chce zabronić zbywania miejskich nieruchomości.

Plany Die Linke charakteryzuje koncentracja na rozwoju lokalnych społeczności zamieszkujących osiedla, które stawałyby się swoistymi mikroekosystemami społecznymi. Mają one obejmować strefy zielone, miejsca rekreacji i zabaw, sieć punktów handlowych z artykułami codziennego użytku. Infrastrukturę tę ma uzupełnić 20 lokalnych kantyn, w których oferowane mają być posiłki w przystępnych cenach. Ta usługa skierowana do mniej zasobnych obywateli ma mieć nie tylko charakter socjalny, ale również wspólnototwórczy. Die Linke zakłada też poprawę jakości obsługi przez administrację, w tym własny serwis techniczny.

Mocno akcentowano utrzymywanie społecznie akceptowalnej wysokości czynszów w mieszkaniach komunalnych. W odróżnieniu od Kaia Wegnera, chadeckiego burmistrza-premiera, który w czasie swoich 2,5-letnich rządów, w ocenie Die Linke, doprowadził do tego, że w prawie każdym komunalnym lokalu czynsz wzrósł nawet o 11 proc., Die Linke proponowała wprowadzenie senackiego moratorium, zawieszającego na rok podwyższanie komornego, a następnie ograniczającego jego wzrost do 1 proc. w skali roku, a w przypadku szczególnie wysokich, nieproporcjonalnych do typowych dla okolicy opłat, nawet ich zmniejszenia.

Die Linke deklarowała przywiązanie do wyników referendum z września 2021 r. W jej zamysłach nowa Izba Deputowanych ma porzucić marazm wcześniejszych ekip rządowych w Berlinie i pilnie uchwalić ustawę „wywłaszczeniową". W programie podana jest liczba 220 tys. lokali, które miałyby przejść we władanie miasta. Oprócz tej najbardziej jaskrawej i kontrowersyjnej propozycji odnoszącej się do mieszkań i budynków niebędących własnością publiczną pojawiają się również inne propozycje.

Die Linke chce między innymi zakończyć funkcjonowanie nielegalnego wynajmu krótkoterminowego, zasadniczo zabronić wyburzania budynków z przystępnymi cenowo lokalami mieszkalnymi, ewentualnie nałożyć na inwestorów obowiązek przeznaczenia co najmniej połowy mieszkań w wybudowanych w to miejsce obiektach na wynajem po społecznie akceptowalnych kosztach. Partia postrzega też komercyjne platformy najmu jako narzędzie windowania wysokości czynszów i chce zastąpić je miejskimi narzędziami tego typu.

Najnowsze doniesienia z Berlina potwierdzają prawdopodobieństwo utworzenia krajowej koalicji składającej się z Die Linke, Zielonych i SPD, które prowadzą obecnie negocjacje koalicyjne. Ugrupowania te mogłyby uchwalić w Izbie Deputowanych prawa, które umożliwiłyby wdrożenie dużej części postulatów Die Linke z zakresu mieszkalnictwa i budownictwa, m.in. te, które omówiłem.

Ostateczny kształt polityki nowego senatu odsłoni ewentualna umowa koalicyjna, a sprawa uspołecznienia będzie zapewne przedmiotem niełatwych rozmów międzypartyjnych. Na drodze do realizacji tych po części rewolucyjnych zmian stanąć może jednak koalicja federalna, notabene z udziałem SPD, która chce ustawowo wykluczyć możliwość „wywłaszczania" na podstawie regulacji krajowych.

Czas pokaże, czy ewentualne wdrożenie planowanych reform lub potencjalne próby ich zablokowania przez władze federalne wpłyną na popularność Die Linke w Berlinie i w całych Niemczech. ●

Mateusz Wiliński
– niemcoznawca i główny analityk w Instytucie Zachodnim w Poznaniu

eprasa.pl fa5e58445c

Religia i ekologia

Czy Kościół rzeczywiście „lewaczeje”?

Troska o ochronę planety jest „nie tylko wymogiem etycznym, ale także teologicznym”. Takie stanowisko zajęła watykańska Międzynarodowa Komisja Teologiczna.

Tomasz P. Terlikowski

Wiadomość o nowym „grzechu ekologicznym” poniosła się – jak to zwykle bywa w takich sytuacjach – szeroko. Jedni wyrazili zachwyt, inni zaskoczenie, jeszcze inni oburzenie. Tradycjonaliści i polityczni populiści uznali to za kolejny dowód na to, że Kościół „lewaczeje”, a lewica uznała, że katolicy – nareszcie – przejmują ich agendę. Tylko sprawa ma charakter – jak często określa się swój status w mediach społecznościowych – „skomplikowany”.

Dlaczego? Zacznijmy od tego, że Międzynarodowa Komisja Teologiczna, choć jest ciałem istotnym, to nie ma możliwości stanowienia doktryny. Jej dokumenty, często pogłębione i ciekawe, są jedynie głosem doradczym, z którym papież i Watykan mogą zrobić, co chcą. I tak jest z najnowszym dokumentem „Troska o nasz wspólny dom: odpowiedzialna i braterska odpowiedź wobec Boga w Trójcy Jedynego”, który został zaprezentowany na początku września.

Uczciwie rzecz ujmując nie jest to nowa koncepcja. Dyskusję o „grzechu ekologicznym” rozpoczął wcześniej papież Franciszek. Znamy słynny fragment Księgi Rodzaju, mówiący o tym, aby człowiek czynił ziemię sobie poddaną. Papież Franciszek komentował to w 2016 roku w Orędziu na Światowy Dzień Modlitw o Ochronę Stworzenia: „Bóg dał nam ziemię, abyśmy ją uprawiali i o nią dbali w sposób zrównoważony i pełen szacunku. Zbyt intensywna uprawa i niedostateczna troska to grzech”.

Powołując się na prawosławnego patriarchę Konstantynopola dodawał: „Niszczenie przez ludzi różnorodności biologicznej Bożego stworzenia; naruszanie przez ludzi integralności ziemi poprzez zmiany klimatu, ogołacanie jej z naturalnych lasów czy niszczenie terenów podmokłych; zanieczyszczanie przez ludzi wód, gleby, powietrza i życia na ziemi – to wszystko są grzechy”.

W tym samym orędziu, odwołując się do swojej encykliki „Laudato si”, którą określa się niekiedy pierwszym ekologicznym dokumentem tej rangi, Franciszek wprost przypominał, co powinien uwzględniać katolik w rachunku sumienia. „Rachunek sumienia, skrucha i wyznanie win przed Ojcem bogatym w miłosierdzie prowadzą do mocnego postanowienia poprawy. To z kolei musi przekładać się na konkretne sposoby myślenia i działania, które wyrażają większy szacunek dla stworzenia. Na przykład: unikanie używania plastiku i papieru, ograniczanie zużycia wody, segregacja odpadów, gotowanie tylko tyle, ile można rzeczywiście spożyć, troska o inne żywe istoty, korzystanie z transportu publicznego czy wspólne użytkowanie samochodów, sadzenie drzew, wyłączanie niepotrzebnego oświetlenia czy wiele innych praktyk”.

To było w 2016 roku, a trzy lata później w przemówieniu do uczestników kongresu Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Karnego, papież podkreślał, że możliwe jest wprowadzenie grzechu ekologicznego do Katechizmu Kościoła Katolickiego. – Elementarne poczucie sprawiedliwości nakazywałoby, aby niektóre zachowania, za które zazwyczaj odpowiedzialne są korporacje, nie pozostawały bezkarne – mówił Franciszek. Ostatecznie do tego nie doszło, choć papież do tego pomysłu wracał jeszcze wielokrotnie.

Gdyby jednak papież wpisał ten grzech do Katechizmu, to wówczas nauczano by o nim na lekcjach religii czy w świątyniach, bo byłby już pełnoprawnym elementem doktryny.

Jeśli więc mówić o jakimś zasadniczym wkładzie dokumentu Międzynarodowej Komisji Teologicznej w doktrynę Kościoła, to wcale nie jest nim zapoczątkowanie nowego modelu myślenia o grzechach ekologicznych, ale o głębsze uzasadnienie tej doktryny.

Autorzy dokumentu Międzynarodowej Komisji Teologicznej definiują, że grzechem ekologicznym będą „działania lub zaniechania wymierzone przeciwko Bogu, bliźniemu, wspólnocie i środowisku”. I dalej: „Właściwe sformułowanie istoty omawianego tu grzechu musi uwzględniać oba czynniki: nie tylko szkodę wyrządzoną środowisku czy ekosystemowi, lecz także – a przede wszystkim – odmowę postępowania zgodnie z zamysłem Boga wobec stworzenia”.

W pierwszych rozdziałach Biblii, gdzie Bóg daje pierwsze zalecenia człowiekowi, znajdują się już wskazówki dotyczące szacunku dla stworzenia.

Tyle w kwestii grzechu, ale Międzynarodowa Komisja Teologiczna sugeruje także budowę chrześcijańskiej „duchowości ekologicznej”. I tu znajdziemy już bardzo konkretne wskazówki, jak wprowadzać ją w życie.

Życie duchowe oparte na zasadach ekologicznych powinno zachowywać harmonię między „pracą, odpoczynkiem, czasem wolnym, kontemplacją, relacjami z naturą i innymi ludźmi oraz ciszą”. „Zdrowa duchowość zachęca nas do życia w sposób zrównoważony i świadomy – zarówno w odniesieniu do środowiska, które nas utrzymuje, jak i do innych ludzi oraz nas samych” – możemy przeczytać w dokumencie.

„Zdrowa duchowość uwzględnia konsumpcję osobistą i rodzinną, dążąc do tego, by była ona zrównoważona. Dąży do minimalizacji zużycia energii w domu i w transporcie. Promuje zdrową i odpowiedzialną ekologicznie dietę. Pomaga nam dokonywać świadomych wyborów zakupowych, w poczuciu, że każdy akt zakupu jest czynem o charakterze moralnym”. Międzynarodowa Komisja Teologiczna wskazuje też, że wyczucie ekologiczne może nas prowadzić do jakiejś formy ascezy: „Obecna sytuacja nadmiernej eksploatacji naszej planety nakłada na nas wszystkich moralny obowiązek dobrowolnego ograniczenia konsumpcji i eksploatacji zasobów, zwłaszcza w krajach bogatych”.

To mocne zwrócenie uwagi na kraje zachodnie związane jest – na co warto zwrócić uwagę – z mocno społecznym (niektórzy powiedzieliby: centrolewicowym ekonomicznie) myśleniem Watykanu. Od, mniej więcej, Leona XIII, a z jeszcze większa mocą od Jana XXIII, kolejni papieże zwracają uwagę na sprawiedliwość społeczną i konieczność przezwyciężania głębokich podziałów klasowych i geopolitycznych.

Te zasady zastosowane są także w odniesieniu do kwestii ekologicznych, bo Międzynarodowa Komisja Teologiczna zwraca uwagę na to, że „niesprawiedliwe byłoby narzucanie przez bogatsze kraje nadmiernych i nieproporcjonalnych obciążeń krajom uboższym – poprzez żądanie ochrony «płuc» Ziemi i zielonych oaz – w sytuacji, gdy państwa zamożne nie chcą zrezygnować z wysokiego standardu życia i swoich wzorców konsumpcji”.

To ważne słowa, bo one mocno uświadamiają, że często kraje bogate, które sporą część swojej pozycji uzyskały dzięki wyzyskowi dóbr ziemi, teraz chcą nakładać zobowiązania na globalne Południa, których same nie zachowywały. „Słuszne jest, aby wdrażanie bardziej odpowiedzialnej, wymagającej i pełnej szacunku polityki ekologicznej było bardziej rygorystyczne wobec tych, którzy wyrządzają największe szkody naszemu Wspólnemu Domowi lub wyrządzili je w największym stopniu w przeszłości” – piszą autorzy dokumentu. Jednym słowem Zachód ma większą odpowiedzialność, bo więcej naszkodził.

O konieczności ochrony środowiska mówili otwarcie zarówno Jan Paweł II, jak i Benedykt XVI. Ten ostatni w encyklice „Caritas in veritate” pisał: „Zagadnienie rozwoju jest dzisiaj mocno związane również z powinnościami wynikającymi ze stosunku człowieka do środowiska naturalnego. Bóg dał je wszystkim, a za korzystanie z niego jesteśmy odpowiedzialni wobec ubogich, przyszłych pokoleń i całej ludzkości. Jeśli natura, a przede wszystkim istota ludzka są uznawane za owoc przypadku lub determinizmu ewolucyjnego, świadomość odpowiedzialności słabnie w sumieniach. Wierzący dostrzega w przyrodzie cudowny owoc stwórczego działania Boga, z którego człowiek może korzystać w sposób odpowiedzialny, aby zaspokoić swe słuszne potrzeby – materialne i niematerialne – z poszanowaniem wewnętrznej równowagi samego stworzenia. Jeśli brak takiej wizji, człowiek traktuje naturę jak nietykalne tabu albo – przeciwnie – dopuszcza się wobec niej nadużyć. Obydwie te postawy nie są zgodne z chrześcijańską wizją natury, będącej owocem stworzenia Bożego”.

Benedykt XVI zresztą – tak jak Franciszek – odwołuje się w uzasadnieniu troski o ziemię do tekstów biblijnych, i to absolutnie fundamentalnych, czyli do m.in. Księgi Rodzaju. Pisał on: „Natura jest wyrazem zamysłu miłości i prawdy. Ona jest uprzednia w stosunku do nas i została nam dana przez Boga jako środowisko życia. Mówi nam o Stwórcy (Rz 1, 20) i o Jego miłości do ludzkości. Ma ona zostać «zjednoczona» w Chrystusie u końca czasów (Ef 1, 9-10; Kol 1, 19-20). A więc i ona jest «powołaniem». Natura jest do naszej dyspozycji nie jako «stos przypadkowo rozrzuconych odpadków», ale jako dar Stwórcy, który ustanowił jej wewnętrzne prawa, aby człowiek czerpał z nich odpowiednie wskazówki, by «ją uprawiać i doglądać» (por. Rdz 2, 15)”.

Widać, że w pierwszych rozdziałach Biblii, tam, gdzie Bóg daje pierwsze zalecenia człowiekowi, znajdują się już wskazówki dotyczące szacunku dla stworzenia. Nie „róbcie sobie z przyrodą to, co chcecie”, lecz „szanujcie ją, pielęgnujcie i się nią opiekujcie”.

Współczesne polskie tłumaczenia Pisma Świętego nie do końca to ukazują, bo tam mowa jest o tym, że człowiek ma panować nad stworzeniem. Jeśli jednak uważnie wczytać się w oryginalny przekaz, to mowa jest tam raczej o „trosce” niż „panowaniu”. I to właśnie z tych źródeł wyrasta katolickie myślenie i stworzeniu. Jego źródłem wcale nie jest więc współczesna myśl papieska, ani nawet dwudziestowieczna teologia (ze szczególnym uwzględnieniem tekstów Jürgena Moltmanna), choć to pomogło w ujawnieniu tych elementów, ale głęboki przekaz zawarty w świętych tekstach chrześcijaństwa. Dobrze, że są one obecnie wydobywane. ●

Tomasz P. Terlikowski

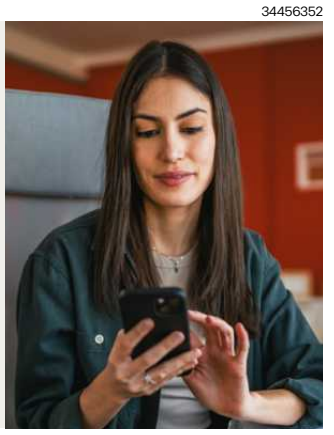
• Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34456352

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.
Zapisz się na: **wyborcza.pl/newslettery**

wyborcza.pl

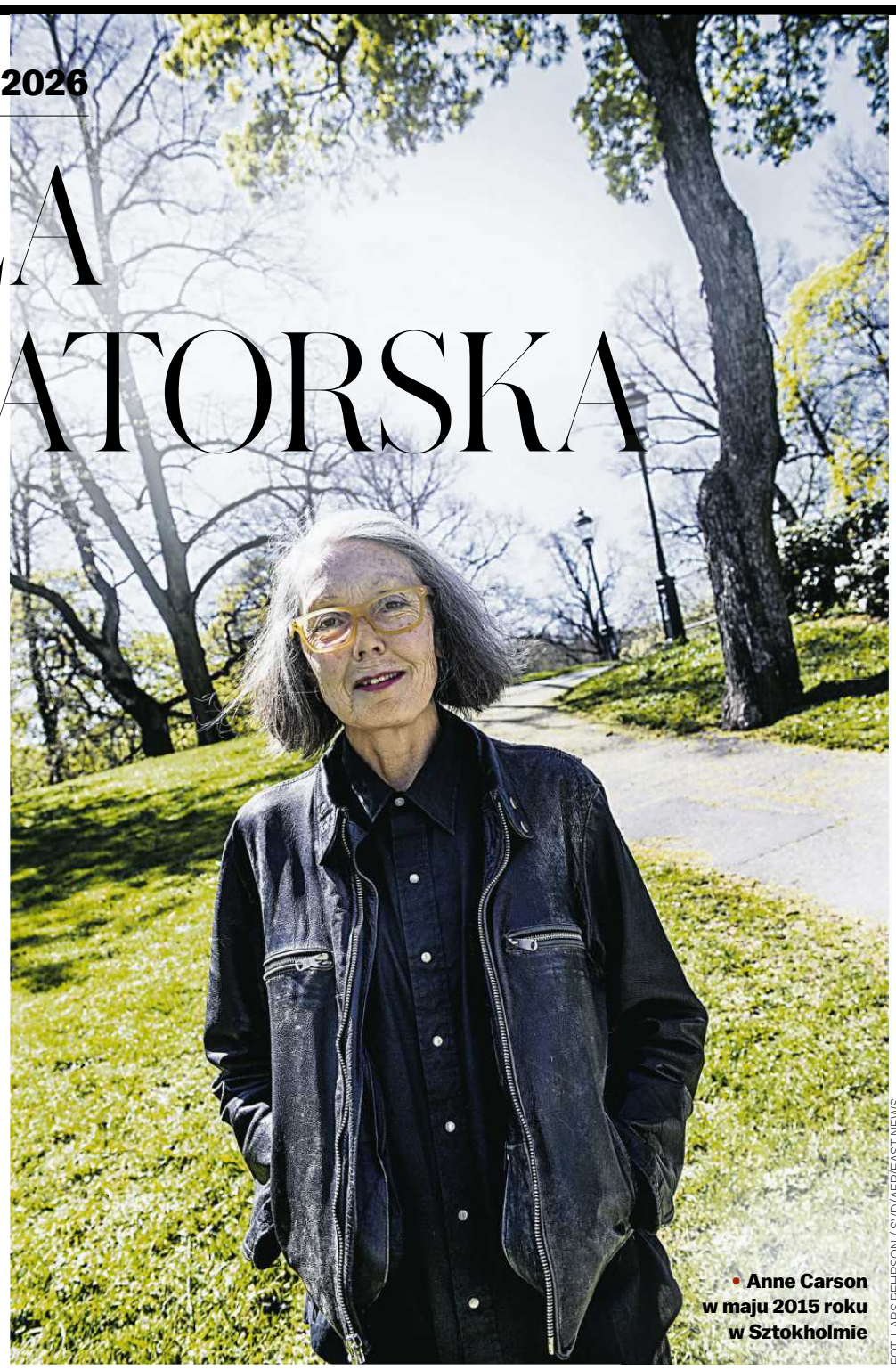
eprasa.pl fa5e58445c

Literacka Nagroda Nobla 2026

ŚMIAŁA I NOWATORSKA

Twórczość Anne Carson przywraca wiarę w to, że literaturę wciąż można wymyślać na nowo.

Wojciech Szot

Anne Carson w maju 2015 roku w Sztokholmie

FOT. LARS PEHRSON / SVD/AFP/EAST NEWS

„Za śmiałą i nowatorską twórczość, która w swobodnym dialogu z tradycją klasyczną stworzyła nowe formy współczesnej literatury" – Akademia Szwedzka nagrodziła Anne Carson, kanadyjsko-islandzką poetkę i tłumaczkę.

Literacki Nobel w tym roku powędrował do jednej z największych faworytek. Urodzona w 1950 roku Carson, z wykształcenia filolożka klasyczna, uchodzi za jedną z najbardziej wpływowych poetek przełomu XX i XXI wieku.

SEKTA, KTÓRA NIE ZMIENIA ŚWIATA

Córkę bankiera w świat starożytnej literatury wprowadził w liceum nauczyciel łaciny. Zafascynowana starożytnymi tekstami, zdecydowała się na studia z filologii klasycznej w St. Michael's College na Uniwersytecie w Toronto. Ukończyła je w 1974 roku, siedem lat później obroniła doktorat.

„Filologia klasyczna to trochę jak sekta" – mówiła Carson w jednym z wywiadów. „Ci, którzy się nią zajmują, świadomie się wyróżniają, dołączając do wspólnoty, w której ludzie uczą się nie po to, by zmieniać świat, lecz by go zachować" – dodawała.

Zadebiutowała w 1984 roku tomem poetyckim „Canicula di Anna". W 1986 r. opublikowała esej „Słodko-gorzki eros", dziś uważany za jedno z jej najwybitniejszych dzieł. Początkowo przeszedł bez większego echa. Dopiero jego wznowienie w latach 90. XX wieku przyniosło Carson szerokie uznanie. Niektórzy wymieniali go wśród najważniejszych książek stulecia.

„SŁODKO-GORZKI EROS" I INNE DZIEŁA

W „Słodko-gorzkim erosie" Carson przygląda się miłości i sposobom jej rozumienia w greckiej tradycji, jednocześnie sugerując czytelnikowi, że mówi o uczuciu, które nie zmieniło się przez tysiące lat. „Eros zawsze odciska się jako ten sam wewnętrznie sprzeczny fakt: w pragnieniu erotycznym miłość i nienawiść przybliżają się do siebie" – pisze Carson (przeł. Renata Lis). I zadaje pytanie: dlaczego?

W 1998 roku opublikowała „Autobiografię czerwonego", opartą na zachowanych fragmentach utworów starożytnego greckiego poety Stezychora i będącą uwspółcześnioną wersją mitu o Heraklesie i Gerionie. „Autobiografia..." jest poematem pełnym odwołań do innych tekstów kultury, a – jak pisze Fiedorczuk – tajemnica talentu kanadyjskiej pisarki polega między innymi na tym, że przy całej swojej erudycji potrafi ona po prostu wzruszać.

„Zanurzoną w greckim micie, nawiązującą do literackich odkryć starożytnego poety Stezychora »Autobiografię« czyta się – jednym tchem! – jak współczesną powieść o miłości. Przeniesiona do realiów XX w. historia młodzieńczego uczucia nadwrażliwego Geriona do gruboskórnego Heraklesa jest leciutka, ironiczna, bolesna" – pisała na łamach „Książek. Magazynu do czytania" Renata Lis.

TAJEMNICA BRATA

Tegoroczna noblistka niechętnie mówi o swoim życiu osobistym. W swojej twórczości nawiązywała do niektórych osobistych doświadczeń, m.in. choroby Alzheimera ojca i śmierci matki.

W książce „Water Margins: An Essay on Swimming by My Brother" opowiedziała o zniknięciu swojego brata, Michaela. W 1978 roku został on aresztowany za handel narkotykami, a następnie uciekł z Kanady. Po 22 latach zadzwonił do Carson. Do spotkania jednak nie doszło – Michael zmarł tuż przed nim. W 2010 roku opublikowała „Nox" – poświęcone pamięci brata dzieło uznawane za najintymniejsze w karierze Carson.

Urodzona w 1950 roku Anne Carson uchodzi za jedną z najbardziej wpływowych poetek przełomu XX i XXI wieku

Carson jest żoną artysty Roberta Curriego, którego poznała w Ann Arbor podczas wykładów na Uniwersytecie Michigan. Współpracowali przy projektach wydawniczych Carson. W 2022 roku otrzymali obywatelstwo islandzkie.

Dwa lata później, w eseju dla „London Review of Books", poetka ujawniła, że zdiagnozowano u niej chorobę Parkinsona.

SZYMBORSKA, HERBERT I NOBEL

Pisarka jest laureatką wielu prestiżowych nagród, między innymi Nagrody im. T.S. Eliota, którą otrzymała jako pierwsza kobieta w historii. W 2020 roku otrzymała Nagrodę Księżniczki Asturii, a jury podkreślało, że „osiągnęła poziom intensywności i intelektualną pozycję, które plasują ją wśród najwybitniejszych współczesnych pisarzy". W 2021 roku została laureatką PEN/Nabokov Award za całokształt twórczości.

Carson została również uhonorowana prestiżowymi nagrodami przyznawanymi w Polsce. Jest laureatką Nagrody im. Wisławy Szymborskiej i Nagrody im. Zbigniewa Herberta.

„Jej twórczość jest jak filozoficzna medytacja poprzez zestawianie osobistego doświadczenia i własnego głosu z rozmaitymi głosami poprzedników. Zgłębia naturę czasu, miłości, pożądania i utraty. Robi to z intelektualną subtelnością, niezwykłą bezpośredniością uczuciową i często z poczuciem humoru, co stanowi najlepszą obronę przed banałem" – mówiła Krystyna Dąbrowska, poetka i członkini jury „Herberta".

Z tej okazji poetka odwiedziła Polskę. Zapytana o swojego ulubionego polskiego poetę bez wahania wymieniła Adama Zagajewskiego.

NOBEL SIĘ NALEŻAŁ

Przez długi czas Carson nie była tłumaczona na język polski. Dopiero w 2020 roku wydawnictwo Sic! opublikowało jej esej „Słodko-gorzki Eros" w przekładzie Renaty Lis. Dwa lata później ukazały się „Autobiografia czerwonego" (przeł. Maciej Topolski) oraz poetycko-eseistyczny zbiór „Piękno męża" (przeł. Olga Kubińska, wyd. Słowa na Wybiegu). W grudniu 2024 r. wydawnictwo Ossolineum opublikowało „Dekreację. Wiersze, eseje, opera" w przekładzie Macieja Topolskiego.

– Jej się ten Nobel należał od dawna – mówi „Wyborczej" Renata Lis, pierwsza tłumaczka Carson. – Noblistka przerabia klasyczną filozofię na literaturę, która ma sex appeal. W poetycki sposób odkrywa nieoczekiwane punkty widzenia, patrzy pod nowym kątem, a w efekcie powstaje coś skrzącego się erosem – dodaje.

Ingrid Carlberg, sekretarzyni Akademii Szwedzkiej, mówiła, że pisarka o nagrodzie dowiedziała się na Islandii. „Powiedziała tylko, gdzie jest i że słucha wiatru. Była zaskoczona, ale bardzo szczęśliwa. Słyszałam to w jej głosie" – mówiła Carlberg.

Anders Olsson, przewodniczący Komitetu Noblowskiego, pochwalił sposób, w jaki Carson „zerwała z poezją liryczną i stworzyła nowe formy dla literatury współczesnej". „Ta metoda pisania sprawiła, że jej dzieła są zabawne i ironiczne, łączą poezję klasyczną z nowoczesną, ale także różne gatunki i formy sztuki" – stwierdził.

LEKTURA JAKO OBJAWIENIE

Anne Carson od ponad dekady wymieniano wśród faworytek do literackiego Nobla. Jej dzieła, w których dziedzictwo kultury klasycznej dyskretnie i ironicznie koresponduje ze współczesnym światem, nie dają się przyszpilić gatunkowo.

„Pisarstwo Kanadyjki nie mieści się w ramach konwencji literackich. Jej teksty są hybrydyczne, a książki łączą elementy poematu, eseju, traktatu filozoficznego, autobiografii i innych gatunków" – pisała Julia Fiedorczuk w eseju „Sąsiedzi ognia", dołączonym do wydanej po polsku w 2022 roku „Autobiografii czerwonego" (przeł. Maciej Topolski).

Krytycy często podkreślają, że Carson w niezwykle oryginalny sposób odczytuje starożytne teksty. „Wraca do podstaw i czyta od nowa to, co unieruchomione w kanonie. I stawia nam pytanie – czy można te historie opowiedzieć na nowo?" – mówiła członkini jury „Herberta" Anna Marchewka.

Tym samym Carson tworzy własny idiom literacki, który przywraca wiarę w to, że w XXI wieku wciąż możliwe jest tworzenie wyjątkowej literatury – osobnej, a jednocześnie uwielbianej przez (może niezbyt licznych) czytelników.

Tegoroczna noblistka zachwycająco pisze o miłości, uświadamiając nam, że nie ma miłości bez ciała, ale też bez tego, co nieuchwytne i ujawnia się dopiero w towarzystwie erosa.

„Jeśli prześledzimy tor ruchu erosa, wykryjemy powtarzalną trasę: eros wyrusza od kochanka w kierunku ukochanej osoby, po czym wraca rykoszetem do kochanka i dziury w nim, przedtem niezauważonej. Czy prawdziwym tematem większości wierszy miłosnych jest ukochana osoba? Nie. Jest nim ta dziura" – pisze w „Słodko-gorzkim erosie" Carson.

Lektura jej dzieł, jakkolwiek niełatwa, dla wielu czytelników może być objawieniem.

eprasa.pl fa5e58445c

Czego nie powinna była widzieć Josephine?

Jeden z najmocniejszych seansów roku

„Josephine" to przejmujący portret utraconej niewinności. Beth de Araujo, inspirując się własnymi wspomnieniami z dzieciństwa, opowiada też o bezradności rodziców.

Piotr Guszkowski

Czy zostałaś kiedykolwiek zgwałcona? – pyta Josephine w drodze samochodem. Mama odpowiada, że nie, ale po chwili po jej policzku spływa łza. Trudno ocenić, czy to świadectwo własnej traumy, którą kobieta wolała ukryć przed córką, czy też rozpacz na myśl, że ośmiolatka w ogóle zaprząta sobie głowę takimi sprawami. Gdyby tylko wiedziała, co naprawdę teraz przeżywa jej dziecko…

Josephine (w tej roli Mason Reeves) była świadkiem napaści seksualnej w parku niedaleko domu, gdzie z tatą chodzą trenować. Podsłuchane w rozmowach dorosłych słowo „gwałt" wdziera się do jej słownika niczym intruz. Dziewczynka próbuje zrozumieć, co to właściwie znaczy – odpowiedzi szuka w sieci. Traumatyczne doświadczenie sprawia, że w jej świecie pojawiają się nie tylko pojęcia, ale również

• **„Josephine" w reż. Beth de Araújo do obejrzenia na Warszawskim Festiwalu Filmowym**

FOT. MATERIAŁY PRASOWE WFF

obrazy i dylematy, które nie powinny się w nim znaleźć. A na pewno nie teraz, nie tak wcześnie.

W swoim pełnometrażowym debiucie „Wtajemniczone" („Soft & Quiet") Beth de Araújo śledziła spotkanie kobiet związanych z ruchem białej supremacji, które stopniowo przeradza się w spiralę uprzedzeń i nienawiści. W „Josephine" ponownie przygląda się konsekwencjom przemocy, tym razem skupiając się na strachu, który zostaje z ofiarami i świadkami na długo po samym wydarzeniu. Co ciekawe, to właśnie ten film pierwotnie miał być jej debiutem, ale pandemia zmusiła reżyserkę do odłożenia projektu i realizacji „Wtajemniczonych".

Wychowana w San Francisco, de Araújo zabiera nas w swoje rodzinne strony. Do Golden Gate Park, gdzie przed laty spotkało ją dokładnie to, co teraz Josephine. – Chciałam zbadać nadmierną czujność, która została ze mną po tamtym dniu, patrząc na świat oczami ośmioletniej dziewczynki – tłumaczyła na konferencji prasowej w trakcie Berlinale.

Reżyserka konsekwentnie prowadzi narrację i buduje napięcie. Kulminacja następuje w trakcie przesłuchań. Dzięki przyjęciu perspektywy dziecka możemy bez pochopnych ocen przyjrzeć się również rodzicom. Claire i Damien różnią się nie tylko temperamentem, ale przede wszystkim sposobem reagowania na traumę córki.

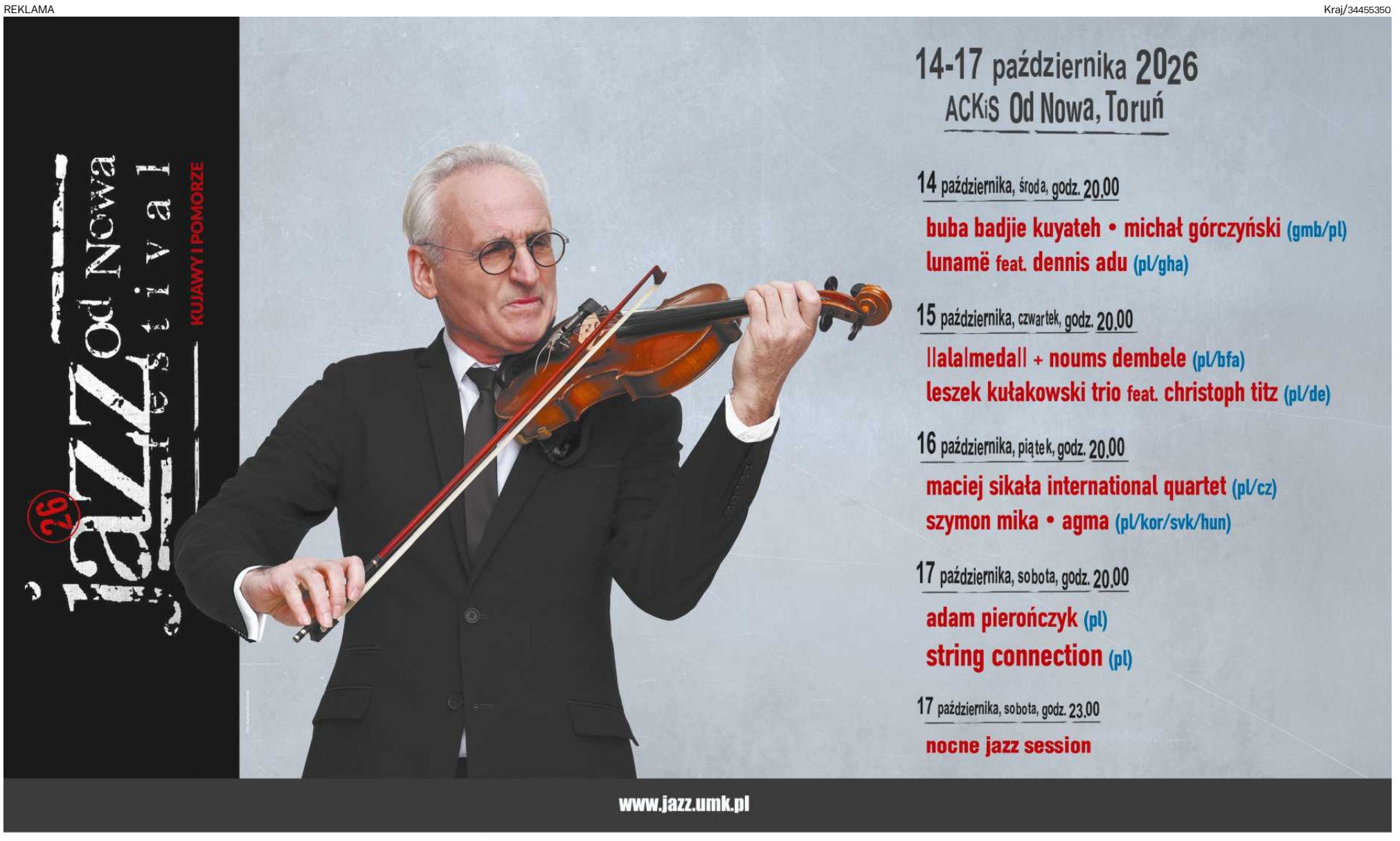
Matka (wiarygodna w tej roli Gemma Chan) próbuje przepracować problem poprzez rozmowę i zrozumienie emocji dziecka, stąd skłania się ku wizycie u terapeuty. Ojciec nie ukrywa, że słowa nie są jego mocną stroną. Szuka rozwiązania w działaniu, dlatego zapisuje córkę na kurs samoobrony, by nabrała pewności siebie. Channing Tatum gra tu na przekór swojemu wizerunkowi. Pokazuje oblicze, którego rzadko od niego wymagano: pozbawiony charakterystycznego luzu i poczucia kontroli, odsłaniający słabości i wrażliwość swojego bohatera. Mężczyzna nosi w sobie niezgodę na to, by ulec presji. Nie chce wycofywać córki ze sprawy ani układać życia pod dyktando strachu, wierząc, że tylko konfrontacja z tym, co się wydarzyło, pozwoli jej odzyskać poczucie sprawczości oraz zachować wiarę w sprawiedliwość.

Beth de Araújo ciekawie zarysowuje te dylematy. Pokazuje rodziców, którzy mimo dobrych chęci okazują się bezradni wobec sytuacji. Nie sposób się na coś takiego przygotować, nie ma też dobrego wyjścia. Tym bardziej że nie ma co liczyć na system, który po raz kolejny zawodzi ofiary. Wydaje się skonstruowany w taki sposób, jakby miał skutecznie zniechęcić do walki o ukaranie winnych. Przede wszystkim jednak dostajemy w „Josephine" wgląd w świat dziecka, któremu odebrano spokój i poczucie bezpieczeństwa. Film triumfował na Sundance, gdzie został doceniony zarówno przez jury, jak i publiczność. Dla mnie okazał się jednym z najmocniejszych seansów w tym roku. ●

Warszawski Festiwal Filmowy

• Film „Josephine" zostanie pokazany na 42. Warszawskim Międzynarodowym Festiwalu Filmowym (9-18 października). Znalazł się w sekcji „Konfrontacje", wśród tytułów prezentowanych i nagradzanych na najważniejszych festiwalach świata, takich jak „Fiord" Cristiana Mungiu, „Żółte listy" Ilkera Çataka czy „Everytime" Sandry Wollner. Najlepszy film wybierze publiczność. Szczegóły: wff.pl.

REKLAMA
Kraj/34455350

1 RP

eprasa.pl fa5e58445c

Nepo babies

Oburza was kariera Heleny Englert? A jak tam wasze przywileje?

Chciałabym żyć w świecie, w którym kluczowym przejawem nierówności jest łatwiejszy dostęp do scen narodowych i line-upów festiwali.

Dłużewska

Na skali kompletnie nieistotnych rzeczy, którymi oburzają się Polacy, Helena Englert sytuuje się nieco poniżej Izabeli Łęckiej mówiącej „chujec borsuczy", ale nadal imponująco wysoko.

Aktorka i piosenkarka, a także córka aktora i reżysera Jana Englerta oraz aktorki Beaty Ścibakówny, ma pewną przypadłość: każde jej publiczne wystąpienie wywołuje lawinę komentarzy. Wystarczy, by jej imię i nazwisko pojawiło się w nagłówku, a Polacy, niezawodnie niczym pacjent uderzany młoteczkiem w kolano, zaczynają masowo dzielić się opinią na temat jej urody, osobowości i talentu. A raczej jego braku.

W zalewie opinii niczym boja na morzu podskakuje hasło: „nepo baby", angielskie określenie dziecka znanych rodziców, które robi karierę dzięki nazwisku. Wylansował je w 2022 roku „New York Magazine", który w okładkowym tekście ogłosił mijający rok „rokiem nepo babies". Do Polski dotarło z lekkim poślizgiem, ale uderzyło z pełną mocą.

W Hollywood hasłem „nepo babies" określa się m.in. Mayę Hawke (córkę Ethana Hawke'a i Umy Thurman), Margaret Qualley (córkę Andie MacDowell), Maude Apatow (córkę Judda Apatowa, scenarzysty, reżysera i producenta), Jacka Quaida (syna Meg Ryan) czy Lily-Rose Depp (córkę Johnny'ego Deppa oraz piosenkarki i modelki Vanessy Paradis).

W Polsce ma ono twarz Heleny Englert.

Może część z państwa rozczaruję, ale nie mam zdania o talencie Heleny Englert. Nie widziałam żadnego z jej filmów, serial „#BringBackAlice" porzuciłam po jednym odcinku, ale nie z winy grającej tytułową rolę aktorki. Nie byłam na reżyserowanym przez Jana Englerta „Hamlecie" w Narodowym, w którym grała Ofelię (choć ufam opinii Witolda Mrozka, że to rola udana).

Czy mogłabym je sobie wyrobić? Z pewnością. Ale szczerze mówiąc, nie wydaje mi się to kwestią palącą. Helena Englert wydaje mi się interesująca z innego powodu: nie jako aktorka czy piosenkarka, lecz jako obiekt uczuć, krytyki, a niekiedy wręcz agresji.

• **Helena Englert na tegorocznym Olsztyn Green Festival** FOT. MICHAŁ RYNIAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Większość komentujących posty o Helenie Englert to nie jej koledzy i koleżanki z branży, lecz zwykli Polacy i Polki

Ich skala jest niebagatelna. Englert opowiedziała właśnie, że od półtora roku jest z tego powodu na lekach i pod opieką psychiatry. Wyznała to w czwartym odcinku programu „Taniec z gwiazdami", gładko przechodząc do seksownego wykonania cza-czy, za które zgarnęła świetne oceny (trudno o lepszą metaforę oczekiwań, z jakimi mierzą się młode kobiety).

To dobry moment, by zadać sobie pytanie: dlaczego nepo babies budzą aż taką złość?

Proszę mnie źle nie zrozumieć: nie mam zamiaru bronić nepotyzmu w kulturze. Rozumiem frustrację ludzi, którzy mimo talentu i ciężkiej pracy nie są w stanie przebić się w branży wymagającej nieustannej walki o uwagę. Zwłaszcza jeśli tę walkę przegrywają z osobami automatycznie obdarzonymi uwagą z racji znanego nazwiska. Wyobrażam sobie, co czują aspirujący aktorzy, widząc, jak hollywoodzcy producenci po raz kolejny dają rolę w filmie czy serialu nie w oparciu o talent, lecz o liczbę fanów na Instagramie. Albo młodzi muzycy, którzy nie zmieścili się w line-upie popularnego festiwalu, bo nazwa ich zespołu nie rozgrzewa do czerwoności sekcji komentarzy.

Fakt, że „talent" to kategoria niewymierna, tylko tę frustrację zaostrza – nie dość, że człowiek został potraktowany niesprawiedliwie, to nawet nie jest w stanie tego udowodnić.

Rozumiem to. Ale zastanawia mnie, dlaczego ta złość aż w takim stopniu udziela się osobom spoza branży. Większość komentujących posty o Helenie Englert to nie jej koledzy i koleżanki z branży, lecz zwykli Polacy i Polki. Nie zdziwiłabym się, gdyby wielu z nich nie widziało wielu – ba, żadnej – jej ról.

Skąd więc ta złość?

Większość osób pytana o to odpowie: bo to niesprawiedliwość. I będzie miała rację, jeśli nie w przypadku Heleny Englert, to przynajmniej w przypadku wielu podobnych historii.

Ale czy to większa niesprawiedliwość niż ta, która spotyka zdolnych studentów przerywających naukę, bo nie stać ich na wynajem mieszkania w obcym mieście? Ludzi, którzy nigdy studiów nie zaczną, bo nie mają wsparcia rodziny i od osiemnastego roku życia muszą utrzymać się sami? Osób skazanych na podjęcie niskopłatnej, wyniszczającej fizycznie pracy, bo tylko taka jest dostępna w miejscu, w którym mieszkają? Ludzi niemogących dostać się do lekarza, bo nie mają samochodu, a PKS jeździ dwa razy dziennie? Czekających latami na ratujące życie zabiegi, bo nie stać ich na prywatne wizyty? Zaciskających zęby i znoszących mobbing, bo zmiana pracy oznacza przestój, a całą pensję pożera rata kredytu i psycholog dla dziecka?

Czy to wreszcie większa niesprawiedliwość niż to, że część z nas miała szczęście urodzić się w kraju stabilnym i dobrze prosperującym, a nie takim, z którego można tylko starać się uciec – nawet ryzykując życiem?

Dlaczego nierówny dostęp do scen narodowych i line-upów festiwali budzi w nas większe oburzenie niż nierówny dostęp do edukacji, opieki zdrowotnej czy mieszkań? Do możliwości zawarcia małżeństwa i adopcji dzieci?

Jasne, kawa nie wyklucza herbaty, a mycie rąk nie zwalnia z mycia nóg. Teoretycznie mogą nas w równym stopniu oburzać i wielkie, i małe nierówności. Ale – powiedzmy to sobie szczerze – w praktyce tak się nie dzieje. W ekonomii uwagi nawet oburzenie jest zasobem ograniczonym. Choćbyśmy na rzęsach stanęli, na wszystko go nie starczy.

Łatwo oburzać się na dzieci celebrytów na ekranach, scenach i wybiegach. Są bardziej widoczne niż dzieci prawników i lekarzy, na które od matury czeka miejsce w rodzinnej praktyce. Ich nazwiska kłują w oczy w nagłówkach, są podbijane przez algorytmy. A krytykowanie ich przywileju nie wymaga konfrontowania się z własnym.

Życzę nam wszystkim świata, w którym role filmowe i teatralne, umowy na płyty i książki, miejsca w panelach dyskusyjnych i zaproszenia do mediów dostają osoby najlepiej do tego predysponowane. Kultura na pewno na tym skorzysta.

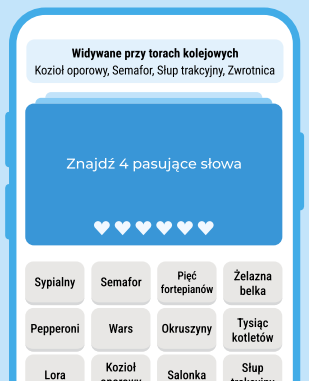
Równie mocno życzę nam świata, w którym w temacie nierówności najbardziej palącą kwestią jest talent aktorski i wokalny Heleny Englert. ●

Emilia Dłużewska

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34456193

SKOJARZENIA

Połącz **16 słów** w cztery logiczne grupy

APLIKACJA WYBORCZEJ

Zeskanuj i graj za darmo

1 RP

eprasa.pl fa5e58445c

GK.6831.0050.2025.EN Mierzęcice, dnia 05.10.2026 r.

INFORMACJA
Wójta Gminy Mierzęcice

Na podstawie art. 97a pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz. U. z 2026 r. poz. 399 ze zm.),

podaję do publicznej wiadomości

informację o zamiarze wszczęcia z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie podziału nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym, oznaczonej numerem ewidencyjnym działki 344/22 o pow. 1,5628 ha, położonej w obrębie 0001, Boguchwałowice, dla której jest urządzona księga wieczysta.

Podział wyżej opisanej nieruchomości jest niezbędny dla realizacji celu publicznego, o którym mowa w art. 6 pkt 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, polegającego na wydzielaniu gruntów pod drogi publiczne, tj. drogę publiczną o funkcji ulicy dojazdowej oznaczonej symbolem 3KDD na zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Mierzęcice dotyczącego miejscowości Boguchwałowice, zatwierdzonego Uchwałą Rady Gminy Mierzęcice Nr XXXIII/321/2014 z dnia 30 stycznia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 778 z dnia 10 lutego 2014 r.).

W myśl art. 97a pkt 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami, jeżeli w terminie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia nie zgłoszą się osoby, którym przysługują prawa rzeczowe do nieruchomości, można wszcząć postępowanie w sprawie podziału nieruchomości.

Zgodnie z art. 97a pkt 3 po bezskutecznym upływie terminu 2 miesięcy wójt może wydać decyzję zatwierdzającą podział nieruchomości.

Niniejsza informacja podlega opublikowaniu w sposób zwyczajowy przyjęty w danej miejscowości, na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Mierzęcicach oraz na stronach internetowych Urzędu Gminy w Mierzęcicach, a także przez ogłoszenie w prasie o zasięgu ogólnopolskim.

Wójt Gminy Mierzęcice
(-) mgr Grzegorz Podlejski

Kraj/34455676

Zarząd Spółdzielni Rzemieślniczej „ Wielobranżowa” w Mielcu

ogłasza dwustopniowy
NIEOGRANICZONY PRZETARG OFERTOWY
na sprzedaż nieruchomości gruntowej stanowiącej działki ewidencyjne

nr 1782/1, 1782/4, 1782/5, 1782/6 o łącznej powierzchni 0,1304 ha zabudowanej kompleksem budynków o funkcji usługowo - handlowej, położonej w miejscowości Mielec przy ul. Krótkiej 5 oraz 3 Maja 2A, powiat mielecki, woj. podkarpackie.

Cena wywoławcza : 5 550 000,00 zł netto
(słownie: pięć milionów pięćset pięćdziesiąt tysięcy złotych netto). Do ceny zostanie doliczony podatek VAT wg. stawki VAT 23 %, stosownie do przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. ,o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2024 r. poz. 361, 852 z dnia 13.08.2024 r.)

Przystąpić do przetargu można poprzez złożenie pisemnych ofert w zamkniętych kopertach w sekretariacie Spółdzielni w Mielcu przy ul. Krótkiej 5 do dnia 10.11.2026 r. do godziny 11:00 i wpłacenie wadium w wysokości 10% ceny wywoławczej, przelewem na rachunek bankowy Spółdzielni : 71 1240 2656 1111 0000 3793 0884, data uznania wpływu wadium na rachunku najpóźniej do dnia 10.11.2026 do godz.10:00.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 10.11.2026 o godz. 11:15 w biurze Spółdzielni w Mielcu ul. Krótka 5, kiedy to rozpocznie się drugi etap przetargu – licytacja.

Wadium zwraca się niezwłocznie nie później niż w ciągu 3 dni po zamknięciu, unieważnieniu lub zakończeniu przetargu wynikiem negatywnym. Wadium wniesione przez uczestnika który wygrał przetarg, zalicza się na poczet ceny nabycia nieruchomości. Wadium przepada na rzecz Sprzedawcy, jeżeli wybrany oferent uchyli się od zawarcia umowy.

Większość lokali znajdujących się w nieruchomości stanowiącej przedmiot sprzedaży jest przedmiotem obowiązujących umów najmu. Bliższe informacje w przedmiocie sprzedaży udzielane są w siedzibie Spółdzielni w Mielcu przy ul. Krótka 5, tel. (17) 773 32 83.

Spółdzielnia zastrzega sobie prawo odstąpienia lub unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

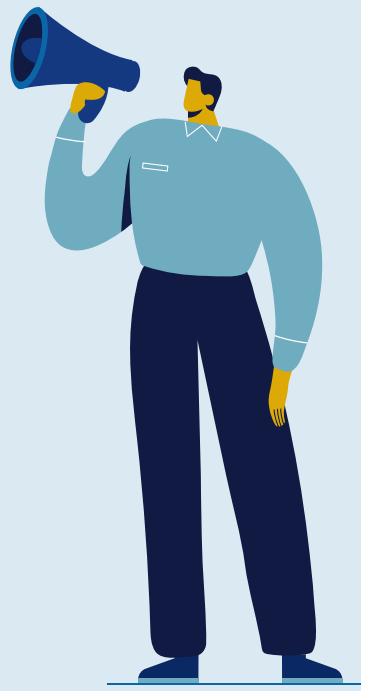
Kraj/34455848

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości w przepisach, zamówienia publiczne, porady ekspertów, raporty, ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców, urzędników, zainteresowanych gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

Marii Wełnickiej
oraz Jej Najbliższym

składamy wyrazy głębokiego współczucia i słowa wsparcia

z powodu śmierci

Mamy

W tych trudnych chwilach łączymy się myślami z Rodziną, życząc siły i ukojenia.

Koleżanki i Koledzy z EIB SA

www.nekrologi.wyborcza.pl/34456190

STAROSTA KUTNOWSKI
wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej

Uprzejmie informuję o zamiarze ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości położonej w gminie **Bedlno** w obrębie ewidencyjnym **Stradzew** oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków jako działka nr 95 o powierzchni 0,0847 ha. Działka posiada nieuregulowany stan prawny.

Wyżej wymieniona nieruchomość niezbędna jest dla realizacji Energa-Operator S.A. Oddział w Płocku, reprezentowanej przez Przedsiębiorstwo Inżynieryjno – Techniczne Teltor – Pol Północ S.A. przebudowy istniejących linii napowietrznych nn-0,4 kV, budowy linii napowietrznych nn-0,4 kV oraz linii kablowych nn-0,4 kV w miejscowości Stradzew.

Zgodnie z art. 114 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (*Dz. U. z 2026 r., poz. 399 ze zmianami*) wzywa się osoby, którym przysługuje prawo rzeczowe do przedmiotowej nieruchomości o zgłoszenie się z dokumentami własności do Wydziału Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Kutnie przy ulicy Królowej Jadwigi 7 **w nieprzekraczalnym terminie dwóch miesięcy od ukazania się ogłoszenia.**

Kraj/34456275

BK-GN.6840.35.2026

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Działając na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami

Burmistrz Miasta Czeladź ogłasza I przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność Gminy Czeladź

1. Do sprzedaży przeznacza się niezabudowaną nieruchomość gruntową, stanowiącą własność Gminy Czeladź, położoną w Czeladzi w pobliżu ulicy Będzińskiej oznaczoną numerami działek **13742, 13743, 13744, 13745, 13746, 13747, 13748** oraz **13939 obręb Czeladź** o łącznej powierzchni **2,4780 ha**, zapisaną w księdze wieczystej numer KA1B/00019221/4. Symbol użytków z ewidencji gruntów: RIIIb, RIVa. Dostęp do drogi publicznej ul. Grodzieckiej zostanie zapewniony w drodze ustanowienia **służebności gruntowej**.
   Przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego: **„7MNU”** – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług, w części południowej pod tereny zabudowy usługowej – **„7U”** oraz w niewielkiej części pod tereny zieleni nieurządzonej – **„6ZI”** – zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Czeladzi numer V/53/2019 z dnia 27 lutego 2019 r.
   Działy III – Prawa, roszczenia i ograniczenia i dział IV – Hipoteki księgi wieczystej nie wykazują wpisów. Nieruchomość będąca przedmiotem zbycia nie jest obciążona ograniczonymi prawami rzeczowymi, prawami zobowiązaniowymi i nie ma przeszkód prawnych w rozporządzaniu nią.
2. **Nieruchomość została przeznaczona do sprzedaży w trybie przetargu ustnego nieograniczonego.**
3. **Cena wywoławcza** została określona w wysokości: **4.500.000,00 złotych netto** (słownie złotych: cztery miliony pięćset tysięcy 00/100).
   Do ceny zostanie doliczony podatek VAT zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jednolity Dz.U. z 2025 r. poz. 775, ze zm.).
   Jednorazowa opłata z tytułu ustanowienia służebności gruntowej wynosi **10.000,00 zł netto** (słownie złotych: dziesięć tysięcy 00/100). Kwota ta, wraz z obowiązującą stawką podatku VAT, zostanie doliczona do ceny sprzedaży działek numer 13742, 13743, 13744, 13745, 13746, 13747, 13748 oraz 13939.
4. **Kwota wadium** ustalona została w wysokości **900.000,00 złotych** (słownie złotych: dziewięćset tysięcy 00/100), płatna do dnia **1 grudnia 2026 r.** Postąpienie nie może wynosić mniej niż 1% ceny wywoławczej z zaokrągleniem w górę do pełnych dziesiątek złotych.
5. **Termin i miejsce przetargu:** Urząd Miasta Czeladź, ul. Katowicka 45, 41-250 Czeladź**,** sala konferencyjna I piętro **w dniu 10 grudnia 2026 r. o godzinie 10^{00}**.
6. **Miejsce wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu:**
   Ogłoszenie o przetargu zostało opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Czeladź pod adresem www.bip.czeladz.pl oraz wywieszone zostało na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Czeladź – ul. Katowicka 45, 41-250 Czeladź na II piętrze.
7. **Informacje dodatkowe dotyczące przetargu można uzyskać w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Czeladź pokój 414 na II p. lub pod numerem telefonu 32 76 37 980.**

Kraj/34456099

KRAJOWA RADA SPÓŁDZIELCZA OGŁASZA

Przetarg nieograniczony w formule „zaprojektuj i wykonaj” na remont zabytkowej „sali bankowej” stanowiącej część obiektu objętego indywidualną ochroną konserwatorską w zakresie wymiany świetlika dachowego.

1. Lokalizacja obiektu historycznie zwanego „Dom pod Orłami”: ul. Jasna 1, 00-013 Warszawa, dz. ew. nr 32, obręb 5-03-10. Dzielnica Śródmieście.
2. Szczegółowy opis przedmiotu zamówienia zamieszczony jest na stronie zamawiającego: www. krs.org.pl.
3. Dokumentacja stanowiąca Decyzję Stołecznego Konserwatora Zabytków oraz Decyzję o pozwoleniu dostępna jest do wglądu oferentów po wcześniejszym zgłoszeniu takiego zamiaru na adres e-mail: administracja@krs.com.pl lub nr tel. 601 982 658

W ramach pierwszego etapu przetargu oferent powinien złożyć w siedzibie zamawiającego w zapieczętowanej kopercie z dopiskiem „Przetarg” w terminie do dnia 23 października 2026 r. do godz. 14.00 następujące dokumenty stanowiące jego ofertę realizacji zlecenia w formule „zaprojektuj i wykonaj”, a podane tam wartości i propozycje będą przedmiotem oceny decydującej o zakwalifikowaniu danej oferty:

1. Kosztorys zawierający wszystkie pozycje stanowiące całościową kwotę netto i brutto realizacji przedmiotu oferty.
2. Pisemne rekomendacje potwierdzające realizację podobnych przedmiotowo projektów.
3. Proponowany harmonogram realizacji przedmiotu zlecenia.
4. Dowód wpłaty zwrotnego wadium przetargowego w kwocie 100 tys. zł na konto zlecającego nr 64 1240 6247 1111 0000 4977 9727 o treść dyspozycji „wadium przetargowe” (decyduje data uznania rachunku zlecającego) lub dokumentu potwierdzającego uzyskania gwarancji bankowej albo polisy ubezpieczeniowej na tę kwotę jako gwarancji wpłaty wadium.

Przed przystąpieniem do drugiego etapu przetargu, w ramach którego wybrane zostaną oferty dla ostatecznego rozstrzygnięcia przetargu, zamawiający zastrzega prawo negocjacji z wybranymi oferentami celem ewentualnego doprecyzowania złożonej oferty.

O dopuszczeniu ofert do ostatecznego rozstrzygnięcia wybrani oferenci zostaną powiadomieni odrębnie. Jednocześnie wybrany oferent zobowiązany będzie do ustanowienia na rzecz zlecającego gwarancji jakości wykonania przedmiotu zlecenia zabezpieczonej w kwocie stanowiącej 5 procent wartości netto zlecenia obowiązującej w okresie 5 lat udzielonej gwarancji w jednej z wybranych form: gotówkowej, przedstawienia gwarancji bankowej lub polisy ubezpieczeniowej.

Ogłaszający zastrzega, że przetarg może być unieważniony na każdym jego etapie i nie będzie to rodzić po jego stronie żadnej odpowiedzialności.

Kraj/34456205

eprasa.pl fa5e58445c

Witamy w Polsce

Cykl Witamy w Polsce tworzy zespół kilkudziesięciu reporterów „Wyborczej" pracujących w redakcjach w całym kraju.

BUNT PARAFIAN

Biskup Roman Pindel odwołał proboszcza parafii Świętego Wawrzyńca w Grojcu, ale nie chce powiedzieć dlaczego.
– To niewerbalny komunikat: „Nie czuć. Nie pytać. Nie dyskutować" – komentuje publicystka katolicka.

MILENA KUCHNIA

Biskup Roman Pindel: – Ksiądz Józef Zborek został odwołany z urzędu proboszcza w związku z bardzo poważnymi zarzutami dotyczącymi pełnienia tej funkcji.

Duchowny z jego diecezji: – To było polowanie na księdza. Przez tyle lat biskup próbował go dopaść i w końcu mu się udało. Tyle że czasy są już inne i ludzie ujęli się za swoim proboszczem. Ku zdziwieniu biskupa i jego ludzi.

Sołtys Grojca: – W tej diecezji dzieją się cuda. Duchowni nas uczą o miłości bliźniego, a sami jak postępują?

PARAFIANIE KONTRA BISKUP

Internauci z całej Polski udostępniają filmiki z awantury, jaka wybuchła w Parafii Świętego Wawrzyńca w Grojcu, koło Oświęcimia. Jej proboszcz, ks. Józef Zborek, został odwołany ze stanowiska przez kurię za „poważne przestępstwo kanoniczne". Nic więcej nie wiadomo. Cała sprawa ciągnie się już od dwóch lat. Parafianie przez cały ten czas próbowali dowiedzieć się w kurii, o co chodzi, ale bezskutecznie. Zarzuty dla ks. Zborka są trzymane w tajemnicy.

Kiedy więc bp Roman Pindel osobiście przyjechał do parafii, by przekazać proboszczowi decyzję o odwołaniu go z tej funkcji, parafianie otoczyli budynek i nie chcieli go z niego wypuścić. Doszło do krzyków i rękoczynów.

– Znam Grojczan, to spokojni ludzie. Tym razem jednak frustracja była ogromna. Spotkanie biskupa z księdzem i Radą Parafialną trwało dwie i pół godziny. Przez cały ten czas ludzie czekali na zewnątrz na oficjalne informacje. Tylko po to, żeby później biskup wyszedł do nich na trzy minuty, podziękował za modlitwę i powiedział, że oświadczenie ukaże się jutro.

Ludzie zaczęli krzyczeć i domagać się, żeby biskup przekazał im informacje już dzisiaj, bo oni czekają tu blisko trzy godziny. A później sytuacja zaczęła wymykać się spod kontroli – opowiada Krzysztof Wolak, sołtys Grojca.

Według relacji kurii „do kościoła wtargnął agresywny tłum osób wykrzykujących przekleństwa". Według sołtysa – weszli tam parafianie, którzy domagali się wyjaśnień. Biskup próbował uciec z kościoła tylnymi drzwiami, przez zakrystię. Tam również czekali na niego wściekli parafianie. I to tam doszło do przepychanek.

Niedługo później na miejsce przyjechała policja z negocjatorami. Biskup ponownie wyszedł do ludzi i poinformował, że jego decyzja jest ostateczna. Później opuścił parafię pod eskortą policji.

CZYM ZAWINIŁ KS. JÓZEF ZBOREK?

Wierni z Grojca bronią swojego proboszcza, bo – jak mówią – jest księdzem z powołania, nie jest nastawiony na zyski finansowe, tylko na pomaganie ludziom. Przede wszystkim jednak chcą wiedzieć, co się wydarzyło i o jakie „poważne przestępstwo kanoniczne" oskarża go kuria.

– Pierwsze informacje o tym, że ks. Zborek może być odwołany, pojawiły się dwa lata temu. Byłem w jednej z kilku delegacji, które pojechały wtedy do biskupa Pindla. Prosiliśmy o wyjaśnienie, co się stało i jaki jest problem. Biskup był całkiem sympatyczny, ale nie odpowiedział na nasze pytanie. Powiedział wprost, pamiętam te słowa: „Oddałem księdza do sądu kościelnego, bo gdybym tego nie zrobił, to mnie by oddali" – opowiada sołtys Wolak.

Parafianie mogą tylko snuć domysły.

A ich zdaniem powód odwołania ich proboszcza jest jeden: ksiądz jest kościelnym „antysystemowcem". Nie pobierał opłat za sakramenty i przyjmował tych, którym odmawiano posługi kapłańskiej w innych parafiach.

– Odebrał pieniądze i wiernych sąsiednim parafiom, co wzbudzało zazdrość innych księży. Przykładowo, jeśli w innym kościele ksiądz nie chciał ochrzcić nieślubnego dziecka, jego rodzice przyjeżdżali tu. Nasz ksiądz chrzcił. I to za darmo. Od nas również nie wymagał pieniędzy za żadne sakramenty. Był bardzo oddany ludziom – tłumaczy Wolak.

Grojczanie podkreślają, jak bardzo rozwinęła się ich parafia w czasie, gdy ks. Zborek był tu proboszczem.

– Jesteśmy mądrymi ludźmi. To nie jest zaścianek. Jeśli ktoś chciał przekazać ofiarę na kościół, to było to dobrowolne. I taka osoba widziała, że jej pieniądze są dobrze wydawane na parafię. Ksiądz odremontował stary kościół. Razem ściągnęliśmy dzwon z Niemiec. Z naszej miejscowości pochodzi światowej sławy rzeźbiarz Igor Mitoraj, współpracowaliśmy z nim przy remontach. Razem jeździliśmy też pomagać powodzianom – wymienia sołtys.

POWAŻNE PRZESTĘPSTWO KANONICZNE

Kuria zapewnia, że nadużycia proboszcza były bardzo poważne i że ma na to dowody.

Przez ostatnie dwa lata, kiedy biskup nie chciał udzielić parafianom żadnej informacji na ten temat, ks. Zborek odwoływał się od decyzji biskupa do kolejnych kościelnych instancji. Sprawa trafiła aż do Watykanu. Najwyższy Trybunał Sygnatury Apostolskiej podtrzymał decyzję bp. Pindla i zakończył postępowanie.

Biskup Pindel poinformował, że ks. Józef Zborek przyznał, że popełnił poważne przestępstwo kanoniczne. Przyjął decyzję Trybunału Kościoła i zgodził się na opuszczenie parafii.

Biskup dał księdzu wolną rękę: jeśli chce, sam może powiedzieć parafianom, o co chodzi: – Ja szczegółów nie mogę powiedzieć, ze względu na ochronę prywatności ks. Józefa. On sam może poinformować każdego, kto zapyta.

Proboszcz jednak nie chce ujawnić zarzutów, jakie na nim ciążą. Udało się z nim skontaktować telefonicznie reporterce TVN24 Małgorzacie Marczok. Pytany o okoliczności swojego odejścia, ks. Zborek odpowiedział tylko: – Nie mogę nic powiedzieć, w odpowiednim czasie wszystko będzie jasne.

W poniedziałek bp Roman Pindel opublikował na portalu X oświadczenie, w którym zaapelował: – Ze względu na duże napięcie społeczne i obawy o zdrowie i życie duchownych i świeckich bardzo proszę o zaprzestanie przemocy słownej, fizycznej, które nie prowadzą do dobrego rozwiązania.

Sołtys komentuje sprawę ostro: – Biskup musi wziąć pod uwagę, że z ludźmi trzeba rozmawiać. Co zyskał tym, co odprawił w niedzielę? Na pewno nie chrześcijan i parafian, a miał ich pełno. Oni nas uczą miłości bliźniego, a sami jak postępują? W diecezji tego biskupa dzieją się dziwne rzeczy: tydzień wcześniej w sąsiedniej parafii ksiądz przegrał motocykl w karty, w Międzybrodziu Bielskim stwierdzono pedofilię, a ksiądz był przez długi czas chroniony. Parafianie to wszystko mu wygarnęli. Zamiast pilnować takich spraw, to zabierają nam oddanego proboszcza.

Jak dodaje, podczas nocnej afery pod kościołem, przy okazji wyszło na jaw, na jakich zasadach funkcjonuje Rada Parafialna w Grojcu.

eprasa.pl fa5e58445c

• **Biskup bielsko-żywiecki Roman Pindel przemawia na terenie parafii Świętego Wawrzyńca w Grojcu**
FOT. PAP/JAREK PRASZKIEWICZ

– Byłem zaskoczony. Rada Parafialna przysięgła na Biblię, że nie będzie wynosić na zewnątrz informacji w żadnej sprawie. Po prostu ma zamknięte usta – mówi Wolak.

W NORMALNEJ PRACY TO BYŁBY MOBBING

Sprawa pedofilii, którą przytoczył sołtys Wolak, dotyczy księdza Jana Wodniaka. Bp Pindel, zeznając w tej sprawie przed krakowskim sądem w czerwcu tego roku, zapewniał, że oferował pokrzywdzonemu pomoc psychologiczną i prawną. Janusz Szymik temu zaprzeczył: – Dostałem tylko od biskupa Pindla numer do księdza, do którego mogłem się, co najwyżej, zwrócić, gdybym potrzebował pomocy duchowej. Dopiero po sześciu latach od zgłoszenia sprawy, dowiedziałem się z pisma od nuncjatury, że bp Pindel jest gotowy udzielić mi pomocy psychologicznej, w tym finansowania koniecznej terapii.

Nazwisko Pindla znalazło się też na giełdzie kandydatów na następcę abp. Marka Jędraszewskiego. Krakowski duchowny mówił wówczas: – Bp Pindel nie ma w Stolicy Apostolskiej najlepszych notowań, bo lokalni księża skarżą się na niego, ale być może dlatego Watykan chce go przenieść.

Dziś dodaje: – Nie dziwi mnie bunt świeckich przeciwko temu biskupowi. To od dawna wisiało w powietrzu. Głosy, że źle się dzieje w diecezji bielsko-żywieckiej, dochodzą do Krakowa od dawna.

Duchowny, który od 10 lat pracuje w diecezji bp. Pindla, przyznaje, że księża skarżą się na niego i na jego otoczenie. – To jest zamordyzm. Nie ma żadnej dyskusji. Ludzie są przesuwani z parafii do parafii bez słowa wyjaśnienia. Rządzą kolesie. To jest ekipa żywcem wyjęta z lat 80., gdy ordynariusz i jego przyboczni mogli bez żadnej kontroli sprawować rząd dusz.

Kolega ksiądz o delikatnej psychice przed każdą wizytą w kurii bierze leki uspokajające. Tam nie szanuje się ludzi.

Inny duchowny z tej diecezji zna dobrze kulisy konfliktu ks. Józefa z biskupem Pindlem. – Nasz biskup nie znosi sprzeciwu. Otoczył się zresztą ludźmi tego samego pokroju. Gdyby to była zwykła praca, ks. Józef miałby podstawy do tego, żeby oskarżyć hierarchę o mobbing i przemoc psychiczną. Jednak jesteśmy duchownymi. Poza tym na każdego znajdzie się przepis kanoniczny. Dlatego formalnie ukarano ks. Józefa karami kanonicznymi. Przez tyle lat próbował go biskup dopaść i w końcu mu się udało. Tyle że czasy są już inne i ludzie ujęli się za swoim proboszczem – komentuje.

I dodaje: – To było polowanie na księdza. „Dajcie człowieka, a paragraf się znajdzie". W tle są formalnie sprawy finansowe, ale to tylko pretekst. Gdyby przewiny ks. Józefa były tak duże, jak to sugeruje biskup, Watykan ostrzej by zareagował.

ZABRAKŁO KOMPETENCJI MIĘKKICH

Sprawę dla „Wyborczej" komentuje też Małgorzata Bilska, publicystka katolicka. Podkreśla, że w kwestii Grojca trzeba wyraźnie rozgraniczyć dwie rzeczy: prawo, którego biskup musi przestrzegać, oraz komunikację z ludźmi, którą powinien umieć prowadzić.

– Z tego, co mówi kuria, ks. Zborek w jakiś sposób łamał prawo kanoniczne. Nie wiemy, jaki to kaliber. Być może też udzielenie informacji osobom świeckim jest niezgodne z tym prawem, a byłoby formą przemocy instytucjonalnej. Ksiądz ma prawo do ochrony dobrego imienia. Zupełnie inną sprawą jest traktowanie ludzi. Nie można udzielić im suchej, formalnej informacji, powołując się na tajemnicę „nie dla świeckich".

To niewerbalny komunikat: „Nic nie znaczycie, macie mi być posłuszni. Nie czuć. Nie pytać. Nie dyskutować". To niedopuszczalne.

Jeżeli się wie, że ludzie cierpią z powodu odebrania ojca parafii, ojciec diecezji powinien to uszanować. Zabrakło inteligencji emocjonalnej i kompetencji miękkich. Kiedy potem zebrał się tłum, emocje buzowały już tak, że kolejny ogólnikowy komunikat tylko je eskalował. Mogło realnie dojść do linczu – mówi.

Jak mówi, na takim podejściu do sprawy stracili wszyscy: ksiądz, który był związany z parafią, każda konkretna osoba, która miała z nim osobistą relację i biskup.

– Dziwią mnie tu dwie rzeczy. Pierwsza – brak kompetencji komunikacyjnych biskupa, który w tak trudnej dla ludzi sytuacji mówi językiem urzędowym, zasłania się decyzją Stolicy Apostolskiej, nie słyszy ich. Druga – brak refleksji moralnej nad agresją w polskim Kościele. A mówi o niej non stop Leon XIV. W Polsce temat pojawia się wtedy, gdy agresja „zaboli" kler. Agresji nie ma – chyba, że ofiarą padnie ksiądz... Pierwszy raz natomiast mamy sytuację, w której atakują go nie wrogowie Kościoła, lecz katolicy, a agresja werbalna i fizyczna spotkała biskupa. To pokazuje, jak kruchy jest autorytet z urzędu – podsumowuje Małgorzata Bilska. ●

Współpraca **Małgorzata Skowrońska**

Jeżeli się wie, że ludzie cierpią z powodu odebrania ojca parafii, ojciec diecezji powinien to uszanować. Zabrakło inteligencji emocjonalnej i kompetencji miękkich. Kiedy potem zebrał się tłum, emocje buzowały już tak, że kolejny ogólnikowy komunikat tylko je eskalował

eprasa.pl fa5e58445c

TYLKO ZDROWIE

NIE MIESZAJ...

lek. dent. Ewa Strupowska

...odchudzania z brakami w uzębieniu

Utrata nawet pojedynczych zębów uruchamia reakcję łańcuchową: zmienia sposób, w jaki jemy, obniża jakość naszej diety i w konsekwencji prowadzi do przybierania na wadze. Skąd takie wnioski? Danych dostarczyły badania.

Naukowcy z Rutgers Health przeanalizowali dokumentację medyczną 1765 seniorów, dostrzegając zależność: zachowanie przynajmniej 21 własnych zębów znacząco ułatwiało utrzymanie prawidłowej wagi. Statystyki pokazują, że utrata każdego kolejnego zęba podnosi prawdopodobieństwo otyłości o 2 proc. Najpoważniejszy problem stanowią braki w strefie żucia – zniknięcie każdej kolejnej pary stykających się zębów trzonowych podnosi ryzyko otyłości aż o 7 proc.

Choć oba łuki zębowe mieszczą łącznie 32 zęby, to takim minimum określanym jako funkcjonalne jest 21 zębów. Przy tylu zębach możemy jeszcze jeść podobne produkty co z pełnym uzębieniem, choć z pewnymi ograniczeniami. Mniejsza liczba zębów już stopniowo zawęża dobór produktów. Radzenie sobie z jabłkami, marchwią, orzechami za pomocą samych dziąseł nie jest komfortowe, a może być nawet bolesne. ● **Not. ET**

*stomatolożka z Stoma-Dental Medicover Stomatologia w Rybniku

PYTANIE DO... biofizyka

Co to jest optogenetyka? O Noblu 2026 z medycyny

prof. Wiesław Nowak

z Instytutu Fizyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Nagrodzeni naukowcy robią eksperymenty, które pokazują, jakie są możliwe zastosowania optogenetyki. Ja zajmuję się tym, czego do tych eksperymentów używają, czyli światłoczułymi kanałami jonowymi.

Kanał jonowy to białko, które w komórce układu nerwowego – neuronie – otwiera przejście przez ochronną błonę komórkową i umożliwia przepływ jonów niosących ładunki elektryczne. Odpowiednio zsynchronizowany transport jonów sodowych i potasowych umożliwia przekazywanie sygnałów nerwowych. Jest to konieczne do przetwarzania informacji w sieci neuronowej, jaką stanowi nasz układ nerwowy. Dzięki temu myślimy i czujemy. Kanał jonowy to taka bramka. Normalnie ta bramka jest sterowana albo polem elektrycznym panującym w jej okolicy, albo np. naprężeniem mechanicznym, a dzięki optogenetyce możemy sterować tym procesem, używając światła. Inaczej mówiąc, światło ze zwykłej lampki, diody czy lasera może otworzyć tę bramkę. Pod warunkiem że umieścimy w układzie nerwowym takie białka, które są na światło wrażliwe. Do mózgu czy do mięśni wstrzykuje się materiał genetyczny, z którego organizm wyprodukuje takie białko. Gdy zainstaluje się, powiedzmy w mózgu myszy, taki kanał jonowy wrażliwy na światło, to można dzięki światłu aktywować pewne obszary mózgu i badać, jakie są tego skutki. Można sterować zachowaniem zwierzęcia. Potencjalnych medycznych zastosowań dla optogenetyki jest więcej, niż możemy sobie teraz wyobrazić, np. leczenie uzależnień, ślepoty czy bólu. ●

Not. Katarzyna Staszak

Wirtualna Anna dzwoni w imieniu NFZ

Jak odwołać wizytę u lekarza

Zadzwoni do ciebie siedem dni przed wizytą u lekarza i dzień przed wizytą. Umożliwi ci odwołanie wizyty, jeśli nie możesz na nią przyjść. Skorzystają kolejne osoby w kolejce.

Katarzyna Staszak

14 proc. dorosłych mieszkańców Polski, którzy mieli zaplanowane wizyty lekarskie w ciągu roku, nie stawiło się co najmniej na jednej wizycie i jej nie odwołało – wynika z badania opublikowanego w tym roku.

Najczęstszym powodem jest zapomnienie o wizycie, na drugim miejscu są problemy z dodzwonieniem się do rejestracji.

Z danych Narodowego Funduszu Zdrowia wynika, że w 2024 r. nie odwołaliśmy ponad 1,4 mln wizyt u lekarza. Do połowy 2025 r. – 770 tys. A jeśli wziąć pod uwagę także różne świadczenia – badania czy zabiegi – liczby stają się o wiele większe. Jak podawało branżowe czasopismo „Menadżer Zdrowia", w samej ortopedii odwołanych wizyt w ciągu jednego roku było ponad 3,7 mln. To oznacza, że co 10. zajęty termin nie został odwołany.

Nieodwołana wizyta to strata dla innych pacjentów, którzy czekają w kolejce i mogliby przejąć zwolniony termin. To też straty dla systemu zdrowia – „wolny przebieg" lekarzy, pielęgniarek, niewykorzystane gabinety i sprzęt.

ANNA POMOŻE

Ministerstwo Zdrowia postanowiło usprawnić odwoływanie wizyt. Od 1 października w służbie polskiego systemu zdrowia pracuje Anna, wirtualna asystentka, inaczej voicebot. – W pierwszej kolejności pomóc ma osobom, które nie posługują się internetem, nie używają smartfonów, mają trudności z odczytywaniem SMS-ów, a w poradni zostawiły do kontaktu numer telefonu stacjonarnego – tłumaczy Olga Mickiewicz, zastępca dyrektora Departamentu Komunikacji i Promocji Centrum e-Zdrowia.

Dodaje, że telefoniczny system do odwoływania wizyt powstał głównie z myślą o osobach starszych.

– Młodsze mogą wejść do aplikacji mojeIKP albo na stronę Internetowego Konta Pacjenta, mogą też odpisać na SMS z przypomnieniem o wizycie. Odpowiadając na tę wiadomość, możemy wizytę odwołać. Jest jednak grupa pacjentów, która w kontakcie z poradniami korzysta tylko z telefonu stacjonarnego, i ta grupa nie może być wykluczona – mówi Mickiewicz.

Telefon od Anny jest pomocny, bo często ktoś, kto chce odwołać wizytę, nie może się do rejestracji dodzwonić. W przyszłości rozszerzy się też lista spraw, w których wirtualna asystentka Anna będzie kontaktować się z pacjentami.

– Zależy nam na tym, żeby starsze osoby dowiedziały się, że wirtualna asystentka może do nich zadzwonić z pytaniem o wizytę u lekarza. A także, żeby miały wiedzę, jak taka rozmowa będzie przebiegać, o co Anna zapyta, a o co zdecydowanie nie pyta – podkreśla Mickiewicz.

O JAKIE WIZYTY PYTA ANNA?

Wirtualna asystentka Anna dzwoni w sprawie wizyt i badań, które można umawiać w ramach centralnej e-rejestracji. To usługi, które można umawiać nie tylko w przychodniach, ale też online: przez aplikację mojeIKP lub Internetowe Konto Pacjenta:

- profilaktyczna mammografia;
- test HPV HR, który zastąpił cytologię;
- wizyta u każdego kardiologa;
- wizyta do angiologa lub chirurga naczyniowego, lekarza chorób zakaźnych, endokrynologa, hepatologa, immunologa, nefrologa, neonatologa oraz lekarza chorób płuc – zależnie od tego, czy dana placówka jest już objęta systemem e-rejestracji.

Osoby, które nie korzystają z aplikacji mojeIKP ani Internetowego Konta Pacjenta, mogą nadal umawiać się w przychodni, osobiście lub telefonicznie. Dostaną potem przypomnienie o wizycie SMS-em. Jeśli będą chciały odwołać wizytę, wystarczy, że odeślą kod składający się z litery i cyfry, który dostały w treści SMS-a.

Kto nie korzysta ze smartfona, tylko z telefonu stacjonarnego i taki numer zostawił w poradni do kontaktu, odbierze telefon od Anny. Zaczęła swoją pracę 1 października.

Anna:

- zadzwoni z numeru 116 117
- wyjaśni, że jest asystentką głosową, a nie żywą osobą, potwierdzi imię i nazwisko osoby, do której dzwoni,
- powie, kiedy i gdzie oraz na jaką konsultację masz umówioną wizytę,
- spyta, czy chcesz odwołać wizytę, jeśli wiesz, że nie możesz przyjść, potwierdzisz, że odwołujesz,

1 RP

Liczba

10-15

MINUT DZIENNIE

• **Tyle czasu mają uczniowie na zjedzenie obiadu – wynika z raportu „Systemowo zmarnowane. Przyczyny i sposoby ograniczania strat żywności w placówkach oświatowych" na zlecenie Fundacji Kupuj Odpowiedzialnie**

Kampania

FOT. BBC

10 października obchodzony jest Światowy Dzień Zdrowia Psychicznego. Z tej okazji stacja BBC Lifestyle przygotowała specjalną ramówkę, a w niej trzy filmy podejmujące temat zdrowia i dobrostanu psychicznego. Na antenie pokazane zostaną programy: „Bezsenność: australijska rewolucja Michaela Mosleya", „Cała prawda o stresie", „Cała prawda o zdrowiu psychicznym".

eprasa.pl fa5e58445c

• ponownie spyta, czy chcesz odwołać wizytę – dla pewności, jaka jest twoja decyzja.

Jeśli podczas tego połączenia raz potwierdzisz odwołanie, a przy drugim pytaniu tego nie zrobisz – wizyta jest nadal umówiona. Liczy się podwójna wypowiedź o odwołaniu. Jeśli nie odbierzesz telefonu i asystent się do ciebie nie dodzwoni – wizyta jest nadal umówiona.

– Pamiętaj, nie rozmawiasz z człowiekiem, tylko z wirtualną asystentką opartą na sztucznej inteligencji. Nie odpowie na inne pytania ani nie zmieni terminu wizyty. Dzwoni po to, aby przypomnieć o umówionym terminie i ewentualnie anulować wizytę – wyjaśnia Centrum e-Zdrowia.

CO ZROBIĆ PO ODWOŁANIU WIZYTY?

Jeśli podczas rozmowy z Anną odwołasz wizytę, która była kolejną wizytą u tego samego lekarza, musisz skontaktować się z przychodnią, by umówić nowy termin konsultacji. Można to zrobić osobiście w przychodni, telefonicznie albo można skorzystać z umawiania wizyt poprzez Internetowe Konto Pacjenta. Natomiast jeśli odwołasz pierwszą wizytę, trafisz do poczekalni – funkcji centralnej e-rejestracji. Wtedy to system zaproponuje ci nowy termin, zgodny z twoimi kryteriami wyszukiwania. ●

• **Nieodwołana wizyta oznacza dla systemu stratę czasu i pieniędzy, mogliby ten termin wykorzystać inni pacjenci** FOT. ROMAN KOSOLAPOV

Od 1 października w służbie polskiego systemu zdrowia pracuje Anna, wirtualna asystentka, inaczej voicebot

O co Anna nie pyta

Wirtualna asystentka, gdy dzwoni, nie pyta o:

• numer PESEL,

• numer dowodu osobistego,

• adres.

– Jeśli ktoś podczas rozmowy telefonicznej zacznie cię pytać o inne dane niż imię i nazwisko lub obiecywać załatwienie czegoś, rozmawiasz z oszustem, który udaje wirtualną asystentkę Ministerstwa Zdrowia. Chroń siebie, zakończ rozmowę i zgłoś ten numer, dzwoniąc na naszą infolinię – zaznacza Centrum e-Zdrowia.

Czy wszyscy twoi bliscy mają IKP?

Internetowe Konto Pacjenta (IKP) ma każdy z nas – w centralnym systemie są załadowane dane o naszym zdrowiu. Jednak trzeba się na koncie zalogować. Dane o zdrowiu są powiązane z numerem PESEL.

Konto IKP znajdziemy w internecie lub w aplikacji ściągniętej na telefon – mojeIKP. Logujemy się profilem zaufanym, mObywatelem, danymi konta bankowego albo e-dowodem.

Z konta IKP choć raz skorzystało ponad 21 mln Polaków. IKP porządkuje to, co przez lata było rozproszone: recepty, skierowania, wizyty, wyniki badań. Pozwala samodzielnie umawiać badania profilaktyczne i niektóre wizyty do lekarza.

Jeśli korzystanie z IKP lub aplikacji mojeIKP jest trudne dla twojego rodzica czy dziadków, możesz takie osoby poprosić o upoważnienie do załatwiania wybranych spraw – podpowiada Centrum e-Zdrowie.

Jak dać bliskiej osobie dostęp do swoich danych? Oto instrukcja działań w przeglądarce:

• wejdź na stronę IKP,

• wejdź w „Menu", w „Upoważnienia",

• wybierz opcję: upoważnij bliską osobę do przeglądania Twoich danych,

• teraz wpisz dane: imię, nazwisko, PESEL,

• wybierz, czy dostęp ma być na jakiś czas, czy bezterminowy,

• wskaż, czy dajesz tej osobie dostęp do wszystkich danych, czy tylko niektórych (np. tylko e-recept lub e-skierowań), czy wszystkich,

• zapisz dane.

Dostęp możesz aktualizować (np. zmieniać zakres lub czas dostępu) lub usunąć. Osoba, której nadajesz uprawnienia, musi mieć aktywne Internetowe Konto Pacjenta.

Żeby upoważnić bliską osobę do wglądu w swoje dane w aplikacji mojeIKP:

• uruchom aplikację na telefonie lub tablecie,

• wejdź w „Menu" (trzy kreski na górze ekranu po prawej stronie), a potem w „Upoważnienia" i wybierz opcję: „Upoważnij bliską osobę do przeglądania Twoich danych,

• wpisz dane: imię, nazwisko, PESEL i ustal, czy dostęp ma być na jakiś czas, czy bezterminowy, a także, czy jest to dostęp do wybranych danych (np. tylko e-recept lub e-skierowań) czy wszystkich danych,

• kliknij „Zapisz dane".

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34456289

Słówko NOWOŚĆ
Literówka
Quizy • Sudoku
Krzyżówki
Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację
Google Play App Store

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34456187

GN.6821.23.2026

STAROSTA KUTNOWSKI
wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej

Uprzejmie informuje o zamiarze ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości położonej w gminie Krośniewice, w obrębie ewidencyjnym **Bielice** oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków jako działka nr 45/3 o powierzchni 0,8016 ha. Działka posiada nieuregulowany stan prawny.

Wyżej wymieniona nieruchomość niezbędna jest dla realizacji Energa-Operator S.A. Oddział w Płocku, reprezentowanej przez MAST PROJEKT Sp. z o.o. przebudowy napowietrznej sieci SN-15kV na sieć kablową SN-15kV zasilaną z GPZ Krośniewice (0018/04 Bardzinek) od 730248 do T730364 Raszynek w miejscowości Bielice, Raszynek gm. Krośniewice".

Zgodnie z art. 114 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (*Dz. U. z 2026 r., poz. 399 ze zmianami*) wzywa się osoby, którym przysługuje prawo rzeczowe do przedmiotowej nieruchomości o zgłoszenie się z dokumentami własności do Wydziału Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Kutnie przy ulicy Królowej Jadwigi 7 **w nieprzekraczalnym terminie dwóch miesięcy od ukazania się ogłoszenia.**

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34456286

Cykl redakcyjny sponsoruje
cez Centrum e-Zdrowia

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34455699

Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej „Szwoleżerów",
ul. Dragonów 8, Warszawa, tel. 22 840 47 92 ogłasza

PRZETARG NIEOGRANICZONY:

Podparcie zewnętrznych schodów północnych prowadzących na galerię i taras Pawilonu usługowego przy ul. Czerniakowskiej 161 w Warszawie oraz wykonanie zabezpieczającej bariery tymczasowej schodów północnych i schodów wschodnich w technice ciesielskiej według projektu własnego.

Szczegóły zamówienia w Istotnych Warunkach Procedury, dostępnych w biurze Spółdzielni lub pocztą elektroniczną - biuro@smszwolezerow.pl oraz na stronie internetowej Spółdzielni - www. smszwolezerow. pl

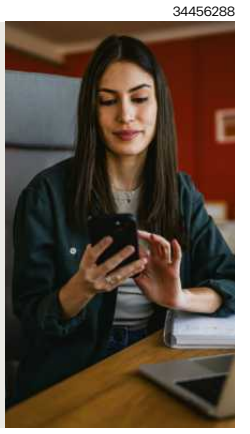
Termin składania ofert upływa 21.10.2026 roku, godz. 14.00.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34456288

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.
Zapisz się na: **wyborcza.pl/newslettery**

wyborcza.pl

eprasa.pl fa5e58445c

WÓJT GMINY SKARBIMIERZ

Podaje do publicznej wiadomości, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Skarbimierz w Skarbimierzu-Osiedle ul. Parkowa 12, oraz w Urzędzie Wojewódzkim ul. Piastowska 14 został wywieszony na okres 14 dni wykaz nieruchomości przeznaczonej do oddania w dzierżawę:

- **część działki nr 167/13 o pow. 4 m², położona w Skarbimierz-Osiedle z przeznaczeniem pod paczkomat.**

Wykaz został zamieszczony również na stronie internetowej Gminy Skarbimierz.

Kontakt: tel. 077 404 6600 Referat Inwestycyjny pok. Nr 14.

Okres wywieszenia: 06.10.2026 rok – 20.10.2026 roku.

Kraj/34456097

KOMUNIKAT O NARUSZENIU DANYCH OSOBOWYCH (art. 34 RODO)

Firma Inter-Medic Tomasz Wojciechowski Nip: 7881946091 adres na dokumentach z wycieku: ul. Magazynowa 6, 62-030 Luboń zawiadamia klientów dokonujących zakupów detalicznych oraz hurtowych od 11.2020 do 04.2022 głównie z konta na Allegro o nazwie „Inter_medic" o wycieku danych. W dniach 27–28.09.2026 r. w wyniku cyberataku na platformę Fakturownia.pl nieuprawniony podmiot uzyskał dostęp do baz danych. Incydent zgłoszono Prezesowi UODO. Wyciek dotyczy danych z dokumentów sprzedaży i może obejmować: imiona, nazwiska, adresy zamieszkania/dostaw, numery telefonów oraz informacje o zakupach i kwotach transakcji. Konsekwencje: Ryzyko phishingu/vishingu (wyłudzenia danych lub pieniędzy przez SMS/telefon pod pozorem firm kurierskich, banków czy Allegro). Zalecenia: Szczególna ostrożność przy podejrzanych SMS-ach z linkami i weryfikacja tożsamości dzwoniących. Kontakt i więcej informacji: intermedic@interia.pl

Kraj/34456273

WÓJT GMINY CZERWONAK OGŁASZA*

II USTNY PRZETARG NIEOGRANICZONY

na sprzedaż nieruchomości położonej w miejscowości Czerwonak, przeznaczonej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej „3MN/U", stanowiącej własność Gminy Czerwonak o oznaczeniach geodezyjnych:

obręb Czerwonak, arkusz mapy 13
działka nr **6/36,** o pow. 0,0703 ha, KW PO1P/00309465/7
cena wywoławcza brutto: 450 000,00 zł
Ustala się wadium dla działki nr 6/36 w wysokości 90 000,00 zł

Wadium należy wpłacać w formie pieniężnej na konto Urzędu Gminy Czerwonak:

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. nr 78 1020 4027 0000 1302 1636 7338 z dopiskiem „przetarg na działkę nr 6/36 obręb **Czerwonak, a. m. 13" – najdalej do dnia 7 grudnia 2026 r.**

Za dzień wpłaty wadium uznaje się datę wpływu środków pieniężnych na konto Urzędu Gminy Czerwonak.

Przetarg odbędzie się 11 grudnia 2026 r. o godz. 10^{00} w siedzibie Urzędu Gminy Czerwonak, ul. Źródlana 39, pok. 01.

Uwaga: *Szczegółowych informacji udziela Urząd Gminy Czerwonak ul. Źródlana 39 – Wydział Regulacji i Obrotu Nieruchomościami, pok. 213, tel. 61/65-44-285, 61-65-44-254. Ogłoszenie o II ustnym przetargu nieograniczonym wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Czerwonak (parter i II piętro), oraz opublikowano na: stronie internetowej Urzędu Gminy Czerwonak www.czerwonak.pl, oraz w Biuletynie Informacji Publicznej http://bip.czerwonak.pl/public.*

**Wyciąg z ogłoszenia o II ustnym przetargu nieograniczonym*

Kraj/34455912

Wyciąg z ogłoszenia o drugim przetargu ustnym nieograniczonym

Prezydent Miasta Kalisza informuje, że

na stronach internetowych Urzędu Miasta Kalisza /www.kalisz.pl/, w Biuletynie Informacji Publicznej /www.bip.kalisz.pl - w zakładce ogłoszenia, sprzedaż dzierżawa nieruchomości/ oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Kalisza Główny Rynek 20, wywieszono ogłoszenie o drugim przetargu ustnym nieograniczonym na sprzedaż prawa własności dwóch odrębnych inwestycyjnych, niezabudowanych nieruchomości gruntowych, stanowiących własność Miasta Kalisza, zapisanych w księdze wieczystej KO1E/00006306/5, **położonych w Rusinowie**, gminie Postomino, powiecie sławieńskim, województwie zachodniopomorskim, **oznaczonych w obrębie 0024 Rusinowo** jako:

1) działki nr 55/5 i 56/2 o łącznej powierzchni 2,5960 ha,

2) działka nr 57/2 o powierzchni 1,7948 ha.

przeznaczonych pod **zabudowę pensjonatową domów wycieczkowych i kempingów.**

Nieruchomości stanowią grunt niezabudowany, **położony w odległości około 600 m od plaży Morza Bałtyckiego** oraz posiadający dostęp do utwardzonej drogi gminnej ulicy Wczasowej. Przedmiotowe działki objęte są miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przyjętego Uchwałą nr XXXVI/327/13 Rady Gminy Postomino z dnia 8 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Rusinowo pn. „Rusinowo – Zmiana 2012", w którym w bezwzględnej większości powierzchni oznaczone są symbolem A7MTO – tereny zabudowy pensjonatowej domów wycieczkowych i kempingów. W zasięgu ww. nieruchomości znajdują się sieci uzbrojenia terenu, tj.: sieć elektroenergetyczna i sieć wodociągowa w ulicy Wczasowej, sieć gazowa w rejonie ulic Wczasowej i Perełkowej, natomiast sieć kanalizacji sanitarnej usytuowana jest w południowej części działek oznaczonych numerami: 56/2, 57/2. Szczegółowe informacje zostały podane w ogłoszeniu o przetargu.

Przetarg odbędzie się w Urzędzie Miasta Kalisza (62 - 800 Kalisz, Główny Rynek 20),I piętro, sala nr 36, w dniu 15 grudnia 2026 r. o godz. 10.00.

1. Nieruchomość oznaczona jako **działki nr 55/5 i 56/2** o łącznej powierzchni **2,5960 ha:**
   - **a)** **cena wywoławcza** nieruchomości wynosi brutto **12.792.000,00 zł** (słownie złotych: dwanaście milionów siedemset dziewięćdziesiąt dwa tysiące 00/100), w tym 23% podatku VAT;
   - **b)** **wadium** w wysokości brutto **639.600,00 zł** (słownie złotych: sześćset trzydzieści dziewięć tysięcy sześćset 00/100).
2. Nieruchomość oznaczona jako **działka nr 57/2** o powierzchni **1,7948 ha:**
   - **a)** **cena wywoławcza nieruchomości** wynosi brutto **8.856.000,00 zł** (słownie złotych: osiem milionów osiemset pięćdziesiąt sześć tysięcy 00/100), w tym 23% podatku VAT;
   - **b)** **wadium** w wysokości brutto **442.800,00 zł** (słownie złotych: czterysta czterdzieści dwa tysiące osiemset, 00/100).

Wadium w odpowiedniej kwocie należy wnieść w pieniądzu na konto Urzędu Miasta Kalisza w ERSTE BANK POLSKA S. A. **nr: 39 1090 1128 0000 0001 5108 9160,** w terminie **do dnia 9 grudnia 2026 r.**

Wszelkich informacji o przetargu udziela się w Wydziale Gospodarowania Mieniem Urzędu Miasta Kalisza, Główny Rynek 20, Ratusz, III piętro, pokój nr 71, tel. 62/76-54-376, e-mail: wgm@um.kalisz.pl.

Kraj/34455217

KUJAWSKA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA
w Inowrocławiu, 88-100 Inowrocław, al. Kopernika 7

ogłasza przetarg nieograniczony w przedmiocie zamówienia pn.:

OPRACOWANIE PROJEKTU, DOSTAWA I MONTAŻ OSŁONY ŚMIETNIKOWEJ DLA SPÓŁDZIELCZYCH NIERUCHOMOŚCI BUDYNKOWYCH ZLOKALIZOWANYCH W PAKOŚCI

1. **Oferty należy składać w dwóch zamkniętych kopertach** w siedzibie Spółdzielni (parter – BIURO PODAWCZE), **w terminie do 23.10.2026 r. do godziny 10.00**. **Pierwsza koperta** powinna zawierać wszystkie dokumenty wymagane w postępowaniu przetargowym. **Druga koperta** powinna zawierać ofertę cenową.
2. Otwarcie **OFERT Z DOKUMENTAMI** nastąpi w dniu **23.10.2026 r. o godz. 10.00** w siedzibie Kujawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Inowrocławiu, al. Kopernika 7 – sala konferencyjna na parterze, bez udziału Wykonawców.
3. Otwarcie **OFERT CENOWYCH** nastąpi w dniu **27.10.2026 r. o godz. 10.00** w siedzibie Kujawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Inowrocławiu, al. Kopernika 7 – sala konferencyjna na parterze, bez udziału Wykonawców.
4. **Specyfikację istotnych warunków zamówienia** można pobrać ze strony internetowej Spółdzielni : **www.ksmino.pl**

Dodatkowe informacje można uzyskać na w/wym. stronie internetowej Spółdzielni.

Kraj/34456295

to chyba nie dla WAS...

Z uwagi Pesel (70⁺) szukam osoby, która mogłaby i chciała przejąć i kontynuować działalność stworzonego przeze mnie:

Cmentarza Małych Zwierząt w Rzędzianach - jedynego na wschód od Wisły.

A *„w pakiecie"* zaplecze i siedlisko z domem (A⁺⁺⁺) dla 2 osób i psa, przy S8, 4,5 ha gruntów inwestycyjnych na realizację dowolnych marzeń (SC/SU w planie ogólnym).
Sprzedaż bezpośrednia ale via KOWR!

www.cmentarz-zwierzat.pl/sukcesja

Stały dochód, brak sasiadów i 100 minut do Warszawy - tylko po co - jest światłowód!

Kraj/34455510

Wyciąg z ogłoszenia o przetargu

WÓJT GMINY USTRONIE MORSKIE

ogłasza

na dzień 14 grudnia 2026 roku trzeci przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż prawa własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w Ustroniu Morskim przy ul. Wypoczynkowej,

składającej się z dwóch działek: numer 1364 o powierzchni 0,1454 oraz numer 354/11 o powierzchni 0,0333 będącą własnością Gminy Ustronie Morskie, znajdującej się ok. 325 m od plaży. Działka położona na obszarze oznaczonym symbolem 45UTM i 46UTM – zabudowa usług turystycznych z możliwością lokalizacji zabudowy mieszkaniowej i usługowej oraz w nieznacznej części oznaczonym symbolem 2ZP – teren zieleni urządzonej.

Cena wywoławcza: 1 230 000,00 zł; **Wadium:** 61 500,00 zł

Przetarg odbędzie się **w dniu 14 grudnia 2026 roku o godz. 12:00** w siedzibie Urzędu Gminy Ustronie Morskie, ul. Rolna 2 w Sali Narad (I piętro). Wadium należy wpłacić do dnia 10 grudnia 2026 roku.

ogłasza

na dzień 15 grudnia 2026 roku drugi przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż prawa własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w Ustroniu Morskim przy ul. Osiedlowej,

stanowiącej własność Gminy Ustronie Morskie, składającej się z działki nr 1282 o pow. 0,1012 ha, znajdującej się ok. 380 m od morza Bałtyckiego, przeznaczonej pod zabudowę usług turystycznych z możliwością zabudowy mieszkaniowej i usługowej 23UTM.

Cena wywoławcza: 1 300 000,00 zł; **Wadium:** 65 000,00 zł

Przetarg odbędzie się **w dniu 15 grudnia 2026 roku o godz. 12:00** w siedzibie Urzędu Gminy Ustronie Morskie, ul. Rolna 2 w Sali Narad (I piętro). Wadium należy wpłacić do dnia 10 grudnia 2026 roku.

Szczegółowe informacje można uzyskać w Referacie Gospodarki Nieruchomościami, Zagospodarowania Przestrzennego i Rolnictwa Urzędu Gminy w Ustroniu Morskim, ul. Rolna 2 (pok.nr 5), tel. 94 35 14 188.

Ogłoszenie wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędy Gminy, opublikowano na stronach internetowych: *www.ustronie-morskie.pl*, oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Ustronie Morskie.

Kraj/34456182

WÓJT GMINY CEDRY WIELKIE

podaje do publicznej wiadomości wyciąg z ogłoszenia o drugim ustnym przetargu nieograniczony na sprzedaż następujących nieruchomości gruntowych niezabudowanych, stanowiących własność Gminy Cedry Wielkie

Nieruchomości gruntowe niezabudowane mające urządzone księgi wieczyste KW nr GD1G/00049563/2 i GD1G/00384614/5

L.p.	Położenie działki	Nr dz.	Pow. ha	Cena wywoławcza netto	Wadium 10% ceny wywoławczej	Przeznaczenie w planie zagospodarowania
1.	**Cedry Wielkie**	**353/3 ½ udziału w działce 353/1**	**1,9990 0,1529**	**1 744 400,00 zł**	**174 440,00 zł**	Tereny zabudowy usługowej lub obiektów produkcyjnych, składów i magazynów

Uwaga: Cena wywoławcza nie obejmuje należności podatkowych. Nabywca zobowiązany jest do zapłaty wylicytowanej ceny sprzedaży oraz podatku vat w wysokości obowiązującej w dniu sprzedaży.

Przetarg odbędzie się w dniu 11 grudnia 2026 r., o godzinie 10:00 w sali posiedzeń Urzędu Gminy w Cedrach Wielkich, ul. M. Płażyńskiego 16.

Wadium uczestnicy przetargu powinni wpłacić najpóźniej do dnia **7 grudnia 2026 r.** na konto Urzędu Gminy Cedry Wielkie nr 44 8335 0003 0200 0114 2000 0880 prowadzone w Banku Spółdzielczym Pruszcz Gdański o/Cedry Wielkie. Za datę wpłaty wadium przyjmuje się datę uznania środków na rachunku bankowym Urzędu Gminy. Szczegółowe informacje dotyczące sprzedaży nieruchomości można uzyskać w siedzibie Urzędu Gminy Cedry Wielkie ul. M. Płażyńskiego 16 pok. nr 16 lub tel. pod nr (58) 692 20 35.

Ogłoszenie jest również zamieszczone na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy, na stronie internetowej *www.cedry-wielkie.pl oraz w BIP.*

Wójt Gminy Cedry Wielkie ma prawo odwołać przetarg z ważnych powodów.

Kraj/34456093

GK.6831.0057.2025.EN Mierzęcice, dnia 05.10.2026 r.

INFORMACJA
Wójta Gminy Mierzęcice

Na podstawie art. 97a pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz. U. z 2026 r. poz. 399 ze zm.),

podaję do publicznej wiadomości

informację o zamiarze wszczęcia z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie podziału nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym, oznaczonej numerem ewidencyjnym działki 333/28 o pow. 0,0171 ha, położonej w obrębie 0001, Boguchwałowice, dla której jest urządzona księga wieczysta.

Podział wyżej opisanej nieruchomości jest niezbędny dla realizacji celu publicznego, o którym mowa w art. 6 pkt 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, polegającego na wydzielaniu gruntów pod drogi publiczne, tj. drogę publiczną o funkcji ulicy dojazdowej oznaczonej symbolem 3KDD na zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Mierzęcice dotyczącego miejscowości Boguchwałowice, zatwierdzonego Uchwałą Rady Gminy Mierzęcice Nr XXXIII/321/2014 z dnia 30 stycznia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 778 z dnia 10 lutego 2014 r.).

W myśl art. 97a pkt 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami, jeżeli w terminie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia nie zgłoszą się osoby, którym przysługują prawa rzeczowe do nieruchomości, można wszcząć postępowanie w sprawie podziału nieruchomości.

Zgodnie z art. 97a pkt 3 po bezskutecznym upływie terminu 2 miesięcy wójt może wydać decyzję zatwierdzającą podział nieruchomości.

Niniejsza informacja podlega opublikowaniu w sposób zwyczajowy przyjęty w danej miejscowości, na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Mierzęcicach oraz na stronach internetowych Urzędu Gminy w Mierzęcicach, a także przez ogłoszenie w prasie o zasięgu ogólnopolskim.

Wójt Gminy Mierzęcice
(-) mgr Grzegorz Podlejski

Kraj/34455677

eprasa.pl fa5e58445c

Prezydent Wrocławia

ogłasza

drugi przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowych zabudowanych, położonych we Wrocławiu przy:

ul. Jana Żiżki 3 i 5;

obręb: Plac Grunwaldzki, działki nr 2679 i 2680;
GPS 51.11656 N, 17.02010 E;
pow. nieruchomości: **2 167 m²**;
KW nr **WR1K/00254395/0;**
KW nr **WR1K/00254376/1;**

Opis nieruchomości: zabudowane dwoma budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi.

Przeznaczenie nieruchomości w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna; gastronomia; usługi: podstawowe, rozrywki i kultury, edukacji, zdrowia i opieki; zieleń parkowa i skwery; infrastruktura drogowa; obiekty infrastruktury technicznej.

Cena wywoławcza: **9 450 000,00 zł**; Wadium: **1 000 000,00 zł**

Wadium uczestnicy przetargu powinni wpłacić najpóźniej do dnia **8 grudnia 2026 r.** na konto: Gmina Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław - nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia - Wrocław, **Pl. Nowy Targ 1-8 w sali 215 o godz. 10^{00} dnia 15 grudnia 2026 r.**

UWAGA: NIŻSZA CENA

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz warunków uczestnictwa w przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8. Ogłoszenie o przetargu dostępne jest również w Internecie, na stronach Urzędu Miejskiego Wrocławia: **gn.um.wroc.pl** oraz pod adresem **www.bip.um.wroc.pl**
Informacje o nieruchomości można uzyskać w Wydziale Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości Zespole II Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8, pok. 126, tel. +48-71-777-72-83 do 84, e-mail: **wns@um.wroc.pl**
Prezydent Wrocławia ma prawo odwołania przetargu z ważnych powodów.

Kraj/34455711

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej we Wrocławiu w rejonie:

ul. Lubawskiej;

obręb: Stabłowice, dz. nr 785, 800;
GPS N: 51.15703, E: 16.91311;
pow. nieruchomości: **1071 m²;**
KW **nr WR1K/00247690/6;**

Opis nieruchomości: niezabudowana.

Przeznaczenie nieruchomości zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (MPZP): zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub w zabudowie bliźniaczej.

Cena wywoławcza: **840 000,00 zł**; Wadium: **80 000,00 zł;**

Sprzedaż nastąpi za cenę osiągniętą w przetargu powiększoną o należny podatek VAT.

Wadium uczestnicy przetargu powinni wpłacić najpóźniej do dnia **8 grudnia 2026 r.** na konto: Gmina Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław - nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, Wrocław, **Pl. Nowy Targ 1-8 w sali 215 o godz. 10^{00} dnia 15 grudnia 2026 r.**

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz warunków uczestnictwa w przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8. Ogłoszenie o przetargu dostępne jest również w Internecie, na stronach Urzędu Miejskiego Wrocławia: **gn.um.wroc.pl** oraz pod adresem **www.bip.um.wroc.pl**
Informacje o nieruchomości można uzyskać w Wydziale Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości Zespół II Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8, pok. 126, tel. +48-71-777-72-83 do 84, e-mail: **wns@um.wroc.pl**
Prezydent Wrocławia ma prawo odwołania przetargu z ważnych powodów.

Kraj/34455712

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej we Wrocławiu w rejonie:

ul. Lubawskiej;

obręb: Stabłowice, dz. nr 782, 796;
GPS N: 51.15733, E: 16.91196;
pow. nieruchomości: **995 m²;**
KW **nr WR1K/00247687/2;**

Opis nieruchomości: niezabudowana.

Przeznaczenie nieruchomości zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (MPZP): zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca i bliźniacza.

Cena wywoławcza: **790 000,00 zł**; Wadium: **70 000,00 zł;**

Sprzedaż nastąpi za cenę osiągniętą w przetargu powiększoną o należny podatek VAT

Wadium uczestnicy przetargu powinni wpłacić najpóźniej do dnia **11 grudnia 2026 r.** na konto: Gmina Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław - nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, Wrocław, **Pl. Nowy Targ 1-8 w sali 215 o godz. 10^{00} dnia 18 grudnia 2026 r.**

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz warunków uczestnictwa w przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8. Ogłoszenie o przetargu dostępne jest również w Internecie, na stronach Urzędu Miejskiego Wrocławia: **gn.um.wroc.pl** oraz pod adresem **www.bip.um.wroc.pl**
Informacje o nieruchomości można uzyskać w Wydziale Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości Zespół II Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8, pok. 126, tel. +48-71-777-72-83 do 84, e-mail: **wns@um.wroc.pl**
Prezydent Wrocławia ma prawo odwołania przetargu z ważnych powodów.

Kraj/34455713

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej we Wrocławiu przy:

ul. Brodzkiej 11;

obręb: Maślice, dz. nr 765;
GPS: 51. 159248 N, 16.922485 E;
pow. nieruchomości: **1137 m²**;
KW nr **WR1K/00298293/5;**

Opis nieruchomości: niezabudowana.

Przeznaczenie nieruchomości zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (MPZP): zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna w układzie wolno stojącym lub bliźniaczym.

Cena wywoławcza: **750 000,00 zł**; Wadium: **70 000,00 zł;**

Sprzedaż nastąpi za cenę osiągniętą w przetargu powiększoną o należny podatek VAT.

Wadium uczestnicy przetargu powinni wpłacić najpóźniej do dnia **11 grudnia 2026 r.** na konto: Gmina Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław - nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, Wrocław, **Pl. Nowy Targ 1-8 w sali 215 o godz. 10^{00} dnia 18 grudnia 2026 r.**

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz warunków uczestnictwa w przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8. Ogłoszenie o przetargu dostępne jest również w Internecie, na stronach Urzędu Miejskiego Wrocławia: **gn.um.wroc.pl** oraz pod adresem **www.bip.um.wroc.pl**
Informacje o nieruchomości można uzyskać w Wydziale Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości Zespole II Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8, pok. 126, tel. +48-71-777-72-83 do 84, e-mail: **wns@um.wroc.pl**
Prezydent Wrocławia ma prawo odwołania przetargu z ważnych powodów.

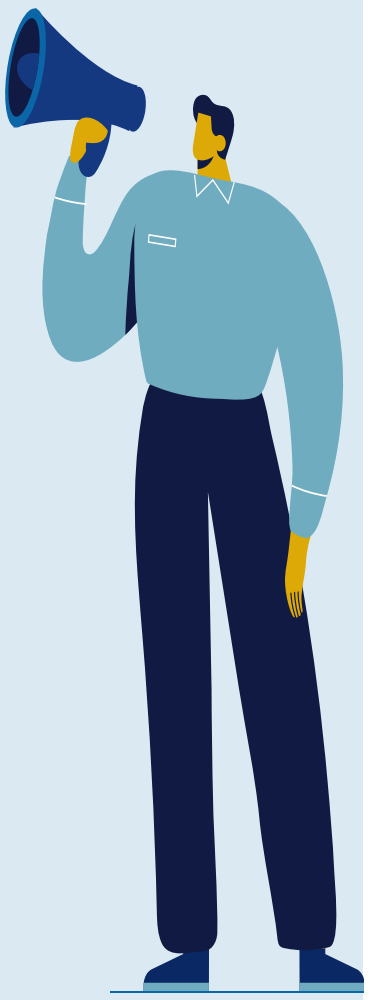
Kraj/34455714

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości
w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty,
ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

eprasa.pl fa5e58445c

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA PREZYDENTA MIASTA ŁODZI

o ustnych przetargach nieograniczonych (licytacjach) na sprzedaż nieruchomości stanowiących własność Miasta Łodzi położonych w Łodzi przy:

- **ul. Konstantynowskiej 45, oznaczonej jako działka nr 591 w obrębie P-15, o powierzchni 2890 m², dla której prowadzona jest księga wieczysta nr LD1M/00253772/4.**

Cena wywoławcza nieruchomości wynosi **1 200 000 zł (słownie: jeden milion dwieście tysięcy złotych) brutto,** w tym podatek VAT według obecnie obowiązującej stawki 23%.
Wadium wynosi **120 000 zł (słownie: sto dwadzieścia tysięcy złotych).**

- **ul. Gdańskiej 29, oznaczonej jako działka nr 367 w obrębie P-9, o powierzchni 875 m², dla której prowadzona jest księga wieczysta LD1M/00002170/0.**

Cena wywoławcza nieruchomości wynosi **4 830 000 zł (słownie: cztery miliony osiemset trzydzieści tysięcy złotych) brutto.** Sprzedaż nieruchomości zwolniona jest z podatku VAT na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775, 894, 896, 1203, 1541 i 1811 oraz z 2026 r. poz. 507 i 846).
Wadium wynosi **483 000 zł (słownie: czterysta osiemdziesiąt trzy tysi**ące złotych).

- **ul. Wschodniej 66, oznaczonej jako działka nr 532 w obrębie S-1 o powierzchni 1268 m², dla której prowadzona jest księga wieczysta nr LD1M/00088796/0.**

Cena wywoławcza nieruchomości wynosi **4 500 000 zł (słownie: cztery miliony pięćset tysięcy złotych) brutto,** w tym podatek VAT według obowiązującej stawki 23%.
Wadium wynosi **450 000 zł (słownie: czterysta pięćdziesiąt tysięcy złotych).**

- **ul.** Łaskowice bez numeru, oznaczonej jako działka nr 280/4 w obrębie G-53, o powierzchni 6548 **m², dla której prowadzona jest księga wieczysta nr LD1M/00090660/5.**

Cena wywoławcza nieruchomości wynosi **2 500 000 zł (słownie: dwa miliony pięćset tysięcy złotych) brutto,** w tym podatek VAT według obowiązującej stawki 23%.
Wadium wynosi **250 000 zł (słownie: dwieście pięćdziesiąt tysięcy złotych).**

- **ul. Prezydenta Gabriela Narutowicza 27 i Prezydenta Gabriela Narutowicza bez numeru, oznaczonych w obrębie S-6 jako działki nr 58/3 i 480 oraz w obrębie S-1 jako działka nr 407/44, o łącznej powierzchni 1190 m², dla których prowadzone są księgi wieczyste nr LD1M/00000521/2 i LD1M/00036814/4.**

Cena wywoławcza nieruchomości wynosi: **4 800 000 zł (słownie: cztery miliony osiemset tysięcy złotych) brutto.** Sprzedaż działki nr 58/3 w obrębie S-6 zwolniona jest z podatku VAT na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 10 w związku z art. 29a ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775, 894, 896, 1203, 1541 i 1811 oraz z 2026 r. poz. 507 i 846), zaś sprzedaż działek nr 480 w obrębie S-6 i 407/44 w obrębie S-1 podlega opodatkowaniu podatkiem VAT (według obecnie obowiązującej stawki 23%).
Wadium wynosi **480 000 zł (słownie: czterysta osiemdziesiąt tysięcy złotych).**

Przetargi odbędą się w dniu 11 grudnia 2026 r. o godz. 10.00 w siedzibie Urzędu Miasta Łodzi, Łódź, ul. Piotrkowska 104 – Duża Sala Obrad.

OGŁOSZENIE PREZYDENTA MIASTA ŁODZI O PRZETARGACH zawierające szczegółowe informacje dotyczące przetargów wywieszone jest na tablicy ogłoszeń w siedzibie Wydziału Zbywania i Nabywania Nieruchomości w Departamencie Gospodarowania Majątkiem UMŁ, w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 104 (IV p.).
Ogłoszenie publikowane jest również w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem:
https://bip.uml.lodz.pl/urzad-miasta/przetargi/sprzedaz-nieruchomosci/ oraz na stronie
internetowej pod adresami: https://uml.lodz.pl/dla-biznesu/nieruchomosci-na-sprzedaz/sprzedaz-nieruchomosci/, https://nieruchomosci.uml.lodz.pl.
Szczegółowe informacje dotyczące przetargów dostępne są również w siedzibie Wydziału Zbywania i Nabywania Nieruchomości w Departamencie Gospodarowania Majątkiem, w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 104, (IV p., pok. 457 lub 457a) oraz pod numerami telefonów: (42) 638- 47- 81, 638-44-14, 638-43-31, 638-54-73.

Kraj/34455920

Prezydent Wrocławia

ogłasza

trzeci przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej we Wrocławiu w rejonie:

ul. Malezyjskiej;

obręb: Brochów, działki nr 2233 i 2242;
GPS N: 51.05334, E: 17.08052;
pow. nieruchomości: **703 m²;**
KW nr **WR1K/00422491/2;**

Opis nieruchomości: niezabudowana.

Przeznaczenie nieruchomości zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (*MPZP*): zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub w zabudowie bliźniaczej, pracownie artystyczne, obiekty opieki nad dzieckiem, edukacja.

Cena wywoławcza: **585 000,00 zł**; Wadium: **60 000,00 zł;**

Sprzedaż nastąpi za cenę osiągniętą w przetargu powiększoną o należny podatek VAT.

Wadium uczestnicy przetargu powinni wpłacić najpóźniej do dnia **4 grudnia 2026 r.** na konto: Gmina Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław – nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, Wrocław, **Pl. Nowy Targ 1-8 w sali 215 o godz. 10^{00} dnia 11 grudnia 2026 r.**

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz warunków uczestnictwa w przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8. Ogłoszenie o przetargu dostępne jest również w Internecie, na stronach Urzędu Miejskiego Wrocławia: **gn.um.wroc.p**l oraz pod adresem **www.bip.um.wroc.pl**
Informacje o nieruchomości można uzyskać w Wydziale Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości Zespole II Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8, pok. 126, tel. +48-71-777-72-83 do 84, e-mail: **wns@um.wroc.pl**
Prezydent Wrocławia ma prawo odwołania przetargu z ważnych powodów.

Kraj/34455710

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej we Wrocławiu w rejonie:

ul. Lubawskiej;

obręb: Stabłowice, dz. nr 787, 803;
GPS N: 51.15676, E: 16.91401;
pow. nieruchomości: **1099 m²;**
KW nr **WR1K/00247692/0;**

Opis nieruchomości: niezabudowana.

Przeznaczenie nieruchomości zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (MPZP): zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca i bliźniacza.

Cena wywoławcza: **860 000,00 zł**; Wadium: **80 000,00 zł;**

Sprzedaż nastąpi za cenę osiągniętą w przetargu, powiększoną o należny podatek VAT.

Wadium uczestnicy przetargu powinni wpłacić najpóźniej do dnia **11 grudnia 2026 r.** na konto: Gmina Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław – nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, Wrocław, **Pl. Nowy Targ 1-8 w sali 215 o godz. 10^{00} dnia 18 grudnia 2026 r.**

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz warunków uczestnictwa w przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8. Ogłoszenie o przetargu dostępne jest również w Internecie, na stronach Urzędu Miejskiego Wrocławia: **gn.um.wroc.pl** oraz pod adresem **www.bip.um.wroc.pl**
Informacje o nieruchomości można uzyskać w Wydziale Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości, Zespole II Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8, pok. 126, tel. +48-71-777-72-83 do 84, e-mail: **wns@um.wroc.pl**
Prezydent Wrocławia ma prawo odwołania przetargu z ważnych powodów.

Kraj/34455932

eprasa.pl fa5e58445c

Ekstraklasa odzyskuje Polaków

Już dawno nie zdarzyło się, by w ekstraklasie grało tak wielu aktualnych reprezentantów albo chociaż zawodników stanowiących bezpośrednie zaplecze kadry. To dowód rosnącej siły finansowej polskiej ligi. Ale to dopiero połowa sukcesu.

Michał Trela

• Wojciech Mońka (z lewej) w meczu Lech Poznań – Legia Warszawa, 26 kwietnia 2026 r. FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Jan Urban nie sprawia wrażenie selekcjonera, który ma zbyt wysokie mniemanie o ekstraklasie. Jednocześnie 31 procent piłkarzy z powołanej przez niego we wrześniu kadry na co dzień gra w rodzimej lidze. Wpływ na to miały oczywiście kontuzje. Nie zmienia to jednak faktu, że w polskiej lidze już dawno nie biegało tak wielu aktualnych reprezentantów. Raptem dwa lata temu Michał Probierz, co do zasady bardziej skory do odważnych eksperymentów od obecnego trenera kadry, na Euro 2024 wziął ledwie trzech piłkarzy z polskiej ligi. Jakkolwiek by nie patrzeć, jest to dowód postępującego finansowego wzmocnienia klubów ekstraklasy.

Reprezentanci z polskiej ligi stanowią dwie grupy i każda z nich od innej strony pokazuje skalę zjawiska. Urban powołał na jesienne mecze Ligi Narodów Wojciecha Mońkę, Sławomira Abramowicza, Marcela Regułę oraz Norberta Wojtuszka, którzy jeszcze nigdy poza Polską nie grali. Jednocześnie znalazł też miejsce dla Mateusza Kochalskiego, Przemysława Wiśniewskiego, Karola Świderskiego i Kacpra Urbańskiego, którzy wrócili do kraju w ostatnich kilkunastu miesiącach. Żaden z nich nie ma jeszcze trzydziestu lat. A przecież grono kandydatów do kadry z polskiej ligi było większe. Do głównych kontrowersji wrześniowych powołań należało pominięcie Karola Czubaka z Motoru Lublin (wracający z zagranicy) czy Michała Gurgula z Lecha Poznań (nigdy nie grał w klubie zagranicznym). Gdyby nie był kontuzjowany, być może kandydatem do kadry byłby też Antoni Kozubal z Lecha Poznań. Ligowcy nie jeżdżą już na kadrę tylko po naukę. Niektórzy mogą realnie myśleć o pierwszym składzie.

Luksus odmowy

Wysoki stopień wydrenowania polskiej ligi przez lata był jej wielkim problemem rozwojowym. Wystarczyła byle jaka oferta jakiegokolwiek zagranicznego klubu, by talenty wyjeżdżały we wszystkie strony świata. Nikt nie oczekuje zatrzymywania w Polsce piłkarzy pokroju Roberta Lewandowskiego, Jakuba Błaszczykowskiego czy Łukasza Piszczka. Blokowanie ich szkodziłoby całemu rynkowi. Chodzi jednak o to, by piłkarze spoza bezpośredniej szpicy niekoniecznie chcieli opuszczać ligę przy pierwszej możliwej okazji. Oraz o to, by kluby było stać na targowanie się i windowanie cen za tych, których zatrzymywać nie zamierzają. Polski rekord sprzedażowy wciąż pozostaje na pułapie jedenastu milionów euro i wyraźnie odstaje od lig, z którymi ekstraklasa chciałaby rywalizować.

Coś jednak się zmienia. Z jednej strony ciągłość gry w pucharach Lecha oraz Jagiellonii pozwala im unikać wyprzedaży. „Kolejorz" przez lata pilnował, by drogo sprzedawać maksymalnie jednego wychowanka rocznie. Tym razem jednak nie musiał zrobić nawet tego. Cała trójka najatrakcyjniejszych sprzedażowo absolwentów jego akademii pozostała w kraju, rozwijając się na poziomie Ligi Europy, a wyjechał jedynie bramkarz Bartosz Mrozek. Przed laty Tymoteusz Puchacz zasłynął zdaniem, że nie chciałby wyjechać do FSV Mainz, bo oznaczałoby to odejście do klubu, który mógłby przyjechać do Poznania i „dostać w trąbę", za co był krytykowany. Ale zasadniczo o to właśnie chodzi. By piłkarze chcieli wyjeżdżać tylko do takich klubów, co do których mają pewność, że w starciu z ich obecnymi drużynami nie dostałyby w trąbę.

Repatriacja reprezentantów

Z drugiej strony pojawienie się w lidze kilku bogatych prywatnych właścicieli zwiększyło siłę nabywczą klubów będących poza pucharami. Przemysław Wiśniewski, Bartłomiej Drągowski czy Karol Świderski jeszcze niedawno byliby poza zasięgiem polskich klubów, ale Widzew Łódź było stać, by za nich przepłacić. Podobnie jak Wieczystą Kraków w przypadku Kochalskiego. Takie transfery jeszcze dekadę temu by się nie wydarzyły. Mniej więcej od czasów wczesnego Bogusława Cupiała, którego stać było na sprowadzanie Polaków w sile wieku z klubów zagranicznych, do Polski wracali tylko ci, na których na Zachodzie kompletnie nie było już rynku. Teraz jest inaczej.

Lista stu najwyżej wycenianych polskich piłkarzy według Transfermarkt.de sugeruje, że polski rynek wciąż jest wydrenowany, ale już na trochę innym poziomie. Podczas gdy w 2016 roku gracze z ekstraklasy stanowili 11 procent wartości polskiego top 100, dziś ten odsetek wzrósł do 19 procent. Podobnie wygląda to w bardziej zaawansowanych przedziałach. W czołowej pięćdziesiątce nastąpił wzrost z 6 do 12 procent, a w najlepszej dwudziestce piątce – z 2,5 do 7,5 procent.

Bliżej czeskiego modelu

To zbliża polską ligę do modelu czeskiego, który często jest wskazywany jako niedościgniony wzór. Tamtejsi mistrzowie mają miejsce w zasadniczej fazie Ligi Mistrzów, a Slavia Praga wciąż wyciąga sobie talenty z polskiej ligi. W ligach o zbliżonej sile, czyli z miejsc 6-20 w europejskim rankingu, Czesi są jednak ewenementem. Dziesięciu z 25 najwyżej wycenianych piłkarzy z kraju sąsiadów gra na co dzień w swojej lidze. Jeśli pójść dalej, okaże się, że krajowa liga zatrzymuje większość z setki najlepszych czeskich piłkarzy. Występują tam liczni zawodnicy wyceniani na siedem, osiem czy nawet dziesięć milionów euro. Trudno więc uznać, że są za słabi, by wyjechać za granicę. To poziom w Polsce dostępny tylko dla Wojciecha Mońki, co do którego wszyscy są raczej przekonani, że transfer to kwestia czasu. W Czechach niekoniecznie musiałoby tak być. A jeśli już, trzeba by go było wyrwać. Tamtejsze kluby sprzedały już ośmiu zawodników za kwotę wyższą niż polski rekord sprzedażowy. I nie można tego wyjaśnić tylko renomą czeskich piłkarzy w Europie, bo akurat graczy wycenianych na kilkadziesiąt milionów euro, jak Jakub Kiwior czy Oskar Pietuszewski, Czesi aktualnie nie mają. Tamtejsze kluby nie mają jednak presji sprzedażowej i stać je, by odrzucać naprawdę wysokie oferty.

Nie można jednak Czechów traktować jako jedyny punkt odniesienia. W lepszych ligach również zdarzają się profile zdecydowanie nastawione na eksport. Portugalczycy i Belgowie zatrzymują tylko niespełna 30 procent z grona stu najlepszych piłkarzy w kraju. I to mimo regularnego uczestnictwa tamtejszych klubów w Lidze Mistrzów i sprzedawania zawodników za gigantyczne kwoty. Ich renoma szkoleniowa jest jednak tak wielka, że kluby z pięciu najsilniejszych lig świata i tak zabierają stamtąd, kogo chcą. Tyle że za wielkie pieniądze, pozwalające potem sprzedającym gromadzić u siebie najlepszych piłkarzy, choćby z Polski (Kiwior, Pietuszewski, Jan Bednarek, Jakub Kamiński). Te przykłady pokazują, że umiejętność zatrzymywania piłkarzy w kraju tylko do pewnego momentu świadczy o sile danej ligi.

Poziom podłogi

Na poziom ligi wpływa też zasobność w talent, czyli jakość szkolenia. Jeśli dany kraj traci najlepszych piłkarzy, ale na ich miejsce jest w stanie wprowadzić wielu na zbliżonym poziomie, powstaje transferowe perpetuum mobile, w którym eksport nie obniża drastycznie jakości ligi. To zjawisko dobrze widać po wartościach setnego wśród najdroższych piłkarzy w danym kraju. Na Cyprze, w Grecji, Szkocji i na Węgrzech zawodnik numer sto nie jest wyceniany nawet na milion euro. Z kolei w Portugalii czy w Holandii, małych krajach, ale słynących z doskonale wydajnego systemu szkolenia, nawet setny zawodnik kosztuje 4-5 milionów euro. Holendrzy czy Portugalczycy mogą więc sprzedawać swoją szpicę za setki milionów euro, ale wciąż mają na miejscu licznych miejscowych piłkarzy na niezłym europejskim poziomie. Polski piłkarz numer sto – Mateusz Wieteska, którego Wieczysta właśnie sprowadziła do ekstraklasy zza granicy – wyceniany jest na milion euro. Czyli gdzieś w środku stawki wobec rankingowych sąsiadów. Wyraźnie gorzej niż Portugalia, Holandia czy Dania, minimalnie słabiej niż Chorwacja czy Turcja, ale znacznie lepiej niż Grecja, Cypr czy Węgry.

To właśnie na przykładzie tych danych widać, dlaczego tak wiele mówi się o szkoleniu i tak często podkreśla jego wagę. Jeśli podaż dobrych piłkarzy w skali europejskiej jest na danym rynku odpowiednio duża, znacznie łatwiej połączyć zarabianie na sprzedawaniu najlepszych z utrzymywaniem odpowiedniego poziomu, by notować dobre wyniki w europejskich pucharach. Gdy dobrych piłkarzy brakuje, trzeba stawać przed dylematem, czy bardziej opłaca się zatrzymywać najlepszych i zwiększać szanse na dobre wyniki w pucharach, czy też sprzedawać i w ten sposób zapewniać sobie środki na łatanie transferami szkoleniowej luki.

Ekstraklasa wygląda dziś w tym zakresie na typową ligę środka, będącą w momencie przejściowym. Wychodzącą z najgorszych czasów, gdy każdy mógł za bezcen znaleźć sobie w Polsce tanią siłę roboczą. Ale wciąż niezdolną do cenienia się na tyle, by na tutejszych piłkarzy trzeba było wydawać fortunę. Duńczycy mają w tej chwili ligę podobną do naszej, ale tylko tego lata sprzedali dwóch piłkarzy za przeszło pięćdziesiąt milionów euro. I to wcale nie własnego chowu. Wyrobili sobie jednak na rynku pozycję, która sprawia, że każdy dyrektor sportowy w Europie już doskonale wie, że w Danii da się znaleźć ciekawych piłkarzy. Ale trzeba się na nich wykosztować. Gdy tę przepaść uda się nam chociaż trochę zasypać, może mistrz Polski będzie już rzadziej odpadał z mistrzem Danii w eliminacjach Ligi Mistrzów. ●

SPORT.PL

- Jak poszło Idze Świątek w ćwierćfinałowym meczu w Pekinie z Elise Mertens
- Talibowie aresztowali szachistów-olimpijczyków
- Wspinaczka wysokogórska to pot, łzy i... sytuacje, gdy trzeba gdzieś pójść za potrzebą

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na Sport.pl

Zapraszamy na Sport.pl+. Subskrypcja za 1 zł miesięcznie przez pół roku. Płatność 6 zł z góry za 6 miesięcy, potem 9,90 zł co cztery tygodnie.

34455407

wyborcza

REDAKCJA
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl

REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliński
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szałański
Problemy z dostępnością „Wyborczej" lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

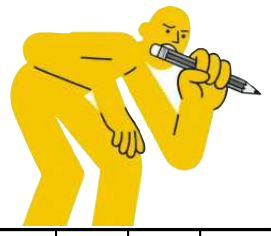
Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych: facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl, instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44
DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X

Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.

IZBA WYDAWCÓW PRASY
NAKŁAD KONTROLOWANY

eprasa.pl fa5e58445c

krzyżówka

■	1	2		3		■	4	5		6		7
8	■		■		■	9	■		■		■	
	■		■	10								
11					■		■		■		■	
	■		■		■	12			13			
14							■	■		■	■	
	■		■		■		■	■		■	■	
■	15		16					17		18		■
19	■	■		■	■		■		■		■	20
	■	■		■	■	21						
22		23		24			■		■		■	
	■		■		■		■	25				
26									■		■	
	■		■		■		■		■		■	
27						■	28					■

Hasło:

Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

Poziomo:
1) imię filozofa z Rotterdamu, autora „Pochwały głupoty”
4) na rowery – przed biurem, marketem
10) popularny serwis społecznościowy (lg)
11) kędziory, loki
12) skąpiradło jakich mało
14) najwyższy szczyt Tatr (2655 m n.p.m.)
15) ... gospodarcza; jest także nierejestrowana
21) góry na włoskim bucie
22) zdarzenie naruszające dobre obyczaje (wybuchł ...)
25) bierka ustawiana w rogu szachownicy
26) bombowe bum!
27) powrozy, liny
28) ... nie czyni mnicha

Pionowo:
2) skurcz i ... serca
3) ta ... krwi wymaga!
5) rolnicy, nie wypalajcie ich!
6) Michał Prokop w programie „Mam talent!”
7) ... Standaryzacji Nazw Geograficznych poza granicami RP (KSNG)
8) w komedii „C.K. Dezerterzy” karmiona pieprzem
9) metoda Zygmunta Freuda
13) trochę mu zabrakło do kwartetu
16) ... Bezdomny, postać z powieści „Mistrz i Małgorzata”
17) brak koncentracji
18) „gwintowany” makaron
19) mnich z opactwa w Wąchocku
20) Agnieszka, zagrała w pięciu częściach „Listów do M.”
23) składnik arszeniku
24) $

Rozwiązanie „krzyżówki” nr 135 z 8.10:
Poziomo: 1) adept **4)** stopka **10)** Dzień Ojca **11)** Doors **12)** dreszcz **14)** krawędź **15)** przymilność **21)** dyplomy **22)** Pyrkosz **25)** lokum **26)** łyknięcie **27)** kanały **28)** antyk
Pionowo: 2) dinozaur **3)** podstępy **5)** tańce **6)** pejcz **7)** apaszka **8)** grdyka **9)** niedźwiedzica **13)** sumo **16)** zysk **17)** Napoleon **18)** środkowy **19)** supełek **20)** wyimek **23)** rekin **24)** Osioł
Hasło: Konik polny.

sudoku

		6				2		
	2		1	6		7	9	5
	7	5	9				8	
2	4		5					8
		1		7		5	4	
6		3	4	9		1	7	2
		4	3		9	8	2	
5	1	9	8		4	6	3	7
	3	2					5	

	5							4
7	1			4	2			
			5	7		8	2	
	8	6				2	1	
	2					5		7
1	3			5				
		8	6			4		1
	4							
6								5

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34427030

Czekamy na Twoje uwagi i pomysły

ROZRYWKA @WYBORCZA.PL

zakreślanka

Zakreślaj słowa z listy na planszy. Mogą być ukryte w wierszach, kolumnach lub prowadzić wężykiem. Niewykorzystane litery czytane rzędami utworzą hasło

W	D	K	R	O	I	N
U	P	S	A	C	E	A
K	A	E	C	N	S	Z
N	E	R	J	A	D	W
W	R	D	U	K	Ż	Ą
M	G	O	R	O	N	S
U	E	C	K	G	N	T
R	O	E	E	L	I	R
A	L	N	T	R	Y	K

szaniec
dres
nerw
egocentryk
racja
dwupak
mural
snorkeling
wąż

Hasło z 8.10: biedaczyna

skojarzenia

Obawa	Imperium	Akrobacja lotnicza	Przewałka
Busy	Diogenes	Mistyfikacja	Powrót
Kant	Trumf	Przebudzenie	Bidon
Bednarz	Plagiat	Widmo	Obręcz

Znajdź powiązania między hasłami i połącz je w cztery grupy po cztery hasła, by każdą grupę łączyło jedno wspólne skojarzenie.

Rozwiązanie z 8.10:
Mogą znaleźć się na deskach: Bokser, Snowboardzista, Aktor, Surfer. **Duchy, demony z baśni, legend:** Gremlin, Skarbnik, Płanetnik, Kobold. **Nazwy ptaków:** Sekretarz, Kardynał, Tracz, Nestor. **Dawni rzemieślnicy:** Płatnerz, Folusznik, Stelmach, Pasamonik

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34426992

Słówko
Wybierz słowo, sprawdzaj litery i kombinuj, aż skończą Ci się próby

Literówka
Kilka liter i jedno zadanie: ułożyć jak najwięcej słów

Jeszcze więcej rozrywki w Aplikacji Wyborczej
Szukaj w aplikacji

Zakreślanka

Skojarzenia

1 RP

eprasa.pl fa5e58445c

wyborcza
TRÓJMIASTO
TYGODNIK

Piątek, 9 października 2026 | Redaktorka prowadząca **Katarzyna Fryc** trojmiasto.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: trojmiasto@wyborcza.pl

Wielki Test Wiedzy o Metropolii

Oni naprawdę znają Pomorze

Pytaliśmy m.in. o: wysokość Wieżycy, grób Antoniego Abrahama, kim jest Gerard z Rumi i co to jest gdanisko. Blisko setka uczestników zmierzyła się z pytaniami tegorocznego Wielkiego Testu Wiedzy o Metropolii. Zwycięzca dostał czek na 5000 zł.

Katarzyna Fryc

Już po raz siódmy zaprosiliśmy naszych czytelników na Wielki Test Wiedzy o Metropolii.

W latach 2024 i 2025 zmieniliśmy zasady. Postawiliśmy wtedy na rywalizację zespołową w mniej formalnej atmosferze klubowego quizu, a w naszej zabawie mogły wziąć udział kilkuosobowe drużyny. W tym roku postanowiliśmy wrócić do tradycyjnej formuły testu rozwiązywanego przez pojedyncze osoby. Jednak tym razem papierowe formularze zastąpiły tablety.

60 pytań zamkniętych, z którymi zmagali się uczestnicy, dotyczyły m.in. geografii i historii Pomorza, a także turystyki, gospodarki, kultury i sportu. Wszystkie pytania przygotowali redaktorzy i dziennikarze „Wyborczej Trójmiasto".

Jakie były pytania?

Test odbył się w poniedziałek 5 października w sali na 34. piętrze biurowca Olivia Star w Gdańsku. W tym roku pytaliśmy m.in.:

- Które miasto nie należy do Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot?
- W którym roku po raz pierwszy wyjechał pierwszy konny tramwaj w Gdańsku, który obsługiwał trasę Targ Sienny – Oliwa?
- Ile kosztuje najtańszy normalny bilet na komunikację miejską w Gdańsku?
- Który znany sportowiec jest radnym Gdyni obecnej kadencji?
- Jak Kaszubi nazywają cypel w Rewie w gminie Kosakowo?
- Ile miejsc liczy widownia dużej sceny Teatru Muzycznego w Gdyni?
- Do której europejskiej stolicy nie polecimy bezpośrednio z Gdańska?
- Kim jest Gerard z Rumi?
- Gdzie znajduje się wzgórze Donas?
- Kto jest dyrektorem Polskiej Filharmonii Kameralnej Sopot?

60 pytań i 45 minut

W przypadku tej samej liczby punktów uzyskanych w teście o ostatecznym wyniku decydował czas, w którym uczestnik zakończył odpowiadać na pytania – wyższe miejsce zajmowała osoba, która rozwiązała test w krótszym czasie.

FOT. MICHAŁ RYNIAK / AGENCJA WYBORCZA.PL (3)

• **Kajetan Lewandowski (w środku) wygrał nasz test już po raz trzeci. Drugie miejsce zajęła Grażyna Pilarczyk, trzecie – Mirosław Gąsior**

Do wygrania było 5000 zł za pierwsze miejsce, 2000 zł za drugie i 1000 zł za trzecie. Laureaci miejsc 4–6 otrzymali vouchery o wartości 500 zł do restauracji Verres en Vers w Hotelu Radisson Blue. Każdy uczestnik dostał także 24-godzinny voucher na przejazdy rowerem Mevo oraz kod na prenumeratę „Wyborczej".

Na odpowiedzi na 60 pytań jednokrotnego wyboru uczestnicy mieli 45 minut. Jednak już po 10 minutach pierwsze osoby kończyły test i zwracały tablety. Po 30 minutach tylko kilka osób nadal zmagało się z testem. A kiedy minęło 40 minut, wszyscy mieli go już za sobą.

Zwycięzcą testu został – już po raz trzeci! – Kajetan Lewandowski, który poprawnie odpowiedział na 52 z 60 pytań, a cały test zajął mu tylko 10 minut i 43 sekundy.

Kajetan Lewandowski – który w nagrodę za zwycięstwo w tegorocznym teście dostał 5000 zł, kosmetyki od firmy Ziaja i zaproszenie do Opery Bałtyckiej – nie tylko w poprzednich latach już dwukrotnie zajął pierwsze miejsce, ale także raz był drugi, a raz – trzeci.

Uważam się za lokalnego patriotę, aktywnie śledzę życie mojego miasta i regionu – powiedział „Wyborczej" zwycięzca Wielkiego Testu Wiedzy o Metropolii. – Staram się być na bieżąco z wszystkim, co się u nas dzieje, a poza tym interesuję się przyrodą, geografią i historią. Cieszę się, że po raz kolejny udało mi się tę wiedzę skapitalizować.

Drugie miejsce w tym roku zdobyła Grażyna Pilarczyk (udzieliła 47 poprawnych odpowiedzi w 9 minut i 36 sekund), która otrzymała 2000 zł, zestaw kosmetyków i zaproszenie do Opery Bałtyckiej.

Natomiast trzecie miejsce zajął Mirosław Gąsior (46 poprawnych odpowiedzi w 13 minut i 13 sekund), który w nagrodę otrzymał 1000 zł oraz kosmetyki i zaproszenie do opery.

Metropolia zrzesza 61 samorządów

Nagrody zwycięzcom wręczał Maciej Warszakowski, wiceprezes Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot.

– Promowanie metropolii jest ważne szczególnie teraz, na etapie tworzenia związku metropolitalnego. Wiedza na ten temat metropolii jest potrzebna do świadomego podejmowania decyzji w tej sprawie – uważa Maciej Warszakowski. I dodaje, że pytania testu „były ciekawe i niezbyt łatwe", a uczestnicy testu musieli wykazać się wszechstronną wiedzą na temat regionu.

Jego zdaniem wydarzenia takie jak Wielki Test Wiedzy o Metropolii pokazują, że istotą metropolii jest współpraca samorządów i powiatów. – Bo przecież chodzi o to, by żyło nam się lepiej – podkreśla.

Przypomnijmy, że metropolię stworzą Gdańsk, Gdynia, Sopot i dziesiątki okolicznych miast, powiatów i gmin. Łącznie będzie ich 61 i wszystkie podjęły już uchwały o przystąpieniu do związku metropolitalnego. Pomorze ma już ustawę metropolitalną, a wspólne sprawy – od transportu po rozwój regionu – będą miały coraz większe znaczenie.

– Zrobimy wszystko, żeby na Pomorzu pierwsze efekty funkcjonowania metropolii były widoczne pod koniec przyszłego roku. Mam na myśli wspólną taryfę i jeden bilet – mówił w wywiadzie dla „Wyborczej" Michał Glaser, prezes zarządu Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot.

Przyszły związek metropolitalny ma obejmować niemal 1,6 mln mieszkańców. Dzięki niemu samorządy tworzące metropolię będą wspólnie podejmować decyzje dotyczące jej funkcjonowania zgodnie z zasadą podwójnej większości. Oznacza to, że decyzje będą wymagały jednoczesnego poparcia odpowiedniej liczby jednostek samorządu terytorialnego oraz reprezentacji ludnościowej. Dodatkowo samorządy będą miały dostęp do wspólnego budżetu metropolitalnego. ●

Zorganizowanie Wielkiego Testu Wiedzy o Metropolii było możliwe dzięki naszym współorganizatorom i partnerom. Współorganizatorem testu był Obszar Metropolitarny Gdańsk–Gdynia–Sopot, partnerem głównym – Miasto Gdańsk, a partnerami: Gdańskie Autobusy i Tramwaje, Ziaja, InnoBaltica oraz Hotel Radisson Blu z restauracją Verres en Vers.

Wszystkie pytania odpowiedzi tegorocznego Wielkiego testu Wiedzy o Metropolii opublikujemy w piątek na **wyborcza.trojmiasto.pl**

eprasa.pl fa5e58445c

Uczniowie z ADHD i autyzmem

Orzeczeń przybywa, niezadowolonych również

„Nauczyciel ma 32 uczniów w klasie i dlaczego jednego miałby traktować inaczej?” – pyta rodzic. Rosnąca liczba dzieci z orzeczeniami budzi w szkołach coraz więcej emocji.

Paula Gustowska

FOT. SHUTTERSTOCK

Liczba orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, wydawanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, rośnie lawinowo. W roku szkolnym 2015/2016 takie orzeczenie miało w Polsce 150 tys. dzieci, a w roku szkolnym 2025/2026 – już 385 tys. Oznacza to, że tylu uczniów – ze względu na niepełnosprawność, spektrum autyzmu, niedostosowanie społeczne – potrzebuje specjalnej pomocy przy nauce i innych metod pracy z nauczycielem. Wśród dzieci i młodzieży z orzeczeniem najszybciej rośnie liczba uczniów z diagnozą autyzmu lub zespołu Aspergera.

Ten wzrost nie pozostaje bez echa. O nadmiarze orzeczeń mówi coraz więcej specjalistów. Piotr Walda jest nauczycielem historii z 38-letnim doświadczeniem. Nie ukrywa swoich wniosków, dlaczego tak się dzieje. – Liczba orzeczeń gwałtownie wzrasta na przełomie siódmej i ósmej klasy. Mamy więc dzieci, które są rzeczywiście w potrzebie – one wymagają edukacji nieco innej niż zwykła, i te, których rodzice szukają udogodnień przed egzaminem ósmoklasisty – tłumaczy. Bo dzieci z orzeczeniem dostają dodatkowy czas na napisanie tego egzaminu.

ORZECZENIE JAK IMMUNITET

Szkoła, która przyjmuje uczniów z orzeczeniami, bierze na siebie obowiązek zatrudnienia nauczycieli współorganizujących albo inaczej wspomagających. Przebywają oni w klasie z uczniem posiadającym orzeczenie. Potocznie się mówi, że to drugi nauczyciel – jeden prowadzi normalną lekcję, a nauczyciel wspomagający jest z uczniami potrzebującymi pomocy. Nauczyciele wspomagający przygotowują indywidualne programy edukacyjne dla swoich uczniów, oceniają poziom funkcjonowania tych uczniów w klasie, dostosowują swoją pracę z uczniem do zaleceń z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Tyle że przy wzrastającej liczbie uczniów z orzeczeniami szkoły mają coraz większe problemy kadrowe. We wrześniu w urzędowej bazie były 434 oferty pracy dla nauczycieli w szkołach na Pomorzu. Aż 95 – czyli niemal 1/4 – była dla nauczycieli wspomagających kształcenie uczniów z niepełnosprawnościami.

Nie jest to praca łatwa. Ale bardzo potrzebna. Wystarczy przypomnieć, że w 30-osobowej klasie w szkole masowej nauczyciel może mieć kilkoro dzieci z opinią lub orzeczeniem. Bywa, że każde jest z innym problemem oraz innymi zaleceniami z poradni. Są uczniowie z różnymi niepełnosprawnościami, z autyzmem, ADHD, są dzieci z trudnościami wychowawczymi. A obok nich są uczniowie bez orzeczeń, w tym uczniowie zdolni, którzy często są pozostawieni sami sobie. W tak licznej klasie, nauczyciel przedmiotu jest w stanie poświęcić na jednego ucznia średnio 1,5 minuty. Pomoc nauczyciela wspomagającego jest nieoceniona.

Kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami – zwane w języku fachowym edukacją włączającą, bo umożliwia równy dostęp do edukacji różnym dzieciom, uczącym się w różnym tempie, z poszanowaniem dla ich odmiennych możliwości – często wzbudza silne emocje wśród rodziców. Wystarczy prześledzić wpisy w serwisach społecznościowych.

„Orzeczenie stało się usprawiedliwianiem dla rodziców. Dziecko w szkole jest agresywne? No przecież ma orzeczenie. Nie uczy się, przeszkadza na lekcjach? No przecież ma immunitet w postaci orzeczenia”.

„Ostatnio to jakaś plaga z tymi orzeczeniami. Po kilka osób z różnymi orzeczeniami w każdej klasie. Ci uczniowie powinni się dostosowywać do reszty klasy i wykonywać polecenia jednocześnie ze wszystkimi. A tu jest tak, że inni uczniowie piszą 15-minutową kartkówkę, po której nauczyciel zaczyna nowy temat lekcji. Uczeń z orzeczeniem pisze dłużej, nauczyciel na niego nie czeka, więc traci nowe wiadomości”.

Dyrekcja próbuje umieścić uczniów z orzeczeniami po równo w klasach. Ale nagle się okazuje, że diagnoz jest tak naprawdę więcej, więc proporcje się zaburzają

PRAWDZIWE WŁĄCZANIE

Sporo jest takich rodziców, którzy mają gotowe recepty, jak rozwiązać ten problem.

„Dziecko z orzeczeniem o kształceniu specjalnym powinno chodzić do szkoły specjalnej i tyle. Dlaczego cała klasa czy szkoła musi się dostosować do ucznia ze spektrum [autyzmu]?”.

„Dla dzieci z orzeczeniami są szkoły specjalne, bo tam są mniejsze klasy, specjaliści i indywidualna pomoc”.

Są też inne głosy.

„Dziecko w spektrum nie ma łatwego życia w szkole. Dziś klasówka, więc reszta wpada na pomysł, że trzeba coś zrobić. Najlepiej sprowokować tego ucznia z orzeczeniem, dostanie histerii, klasówki nie będzie. Tak to często wygląda. Ale jak oddać takie dziecko do szkoły specjalnej, skoro jest zdolne i nie ma najmniejszych trudności z opanowaniem materiału?”.

„Moje AuDHD dziecko [tym skrótem określa się zespół nadpobudliwości psychoruchowej] jest jednym z najlepszych w klasie pod względem zachowania i wyników, ale według niektórych komentarzy to ono ciągnie klasę w dół, a nie dzieciak neurotypowy, który na każdą lekcję przychodzi nieprzygotowany i był zagrożony z połowy przedmiotów”.

Piotr Walda popiera ideę nauczania włączającego. – Ale pod warunkiem, że jest to prawdziwe nauczanie włączające. A jest ono możliwe, jeśli dotyczy dzieci, które go rzeczywiście potrzebują. I tu jest rola poradni psychologiczno-pedagogicznych – przekonuje.

Jego doświadczenie pokazuje jednak, że na etapie przyznawania orzeczeń zdarzają się nieprawidłowości. I nie chodzi tylko o to, że liczba orzeczeń zwiększa się w klasach siódmych i ósmych, by uczeń dostał więcej czasu na egzaminie ósmoklasisty. – Często rodzice przynoszą orzeczenia i od razu pytają, kiedy ich dziecku zostanie przyznane nauczanie indywidualne. My to nazywamy „darmowymi korepetycjami”. I wtedy zamiast nauczania włączającego, w którym dziecko jest w klasie z innymi uczniami i uspołecznia się, przychodzi do szkoły tylko na chwilę, chwilę pobędzie ze swoją klasą i ku radości tych rodziców, jak i rodziców innych dzieci, przekazywane jest do nauczania indywidualnego na poszczególne przedmioty.

WIĘKSZOŚĆ LUDZI BĘDZIE NEURORÓŻNORODNA

Dobrych wiadomości dla rodziców, którzy są dzisiaj niechętni edukacji włączającej, a więc przeciwko wspólnym lekcjom dzieci bez orzeczeń i z nimi, nie ma pedagożka specjalna Maria Kowalewska.

– W najbliższych latach prawdopodobnie większość ludzi będzie neuroróżnorodna, atypowa – przekonuje.

Problem edukacji młodego pokolenia ze specjalnymi potrzebami dotknie więc już nie tylko pojedynczych uczniów w klasie. Ta wizja przyszłości wcale jej nie dziwi. – Bo wydaje mi się, że zawsze tak było [że tak wielu uczniów miało specjalne potrzeby edukacyjne], tyle że teraz zauważamy indywidualne potrzeby. Dorosłe osoby, które były w szkole kilkanaście lub kilkadziesiąt lat temu, na pewno pamiętają, że w ich klasie byli uczniowie stojący trochę z boku, wycofani albo kręcący się. Oni nie dostawali wówczas opieki, nikt nie dostosowywał warunków nauki do ich możliwości – dodaje Maria Kowalewska.

Nie ukrywa jednak, że problemy z rodzicami są. Nie tylko z tymi, którzy nie chcą uczniów z orzeczeniami w klasach swoich dzieci. Także z tymi, którzy dostali orzeczenie dla swojego dziecka. Często przestają się potem poczuwać do obowiązku pracy z nim. Wszystko zostawiają na głowie szkoły i nauczycieli.

– Tymczasem orzeczenie to dokument, który wskazuje, że pracy z dzieckiem potrzeba więcej, a nie mniej. Potrzeba więcej uwagi, więcej wsparcia ze strony domu. Bo dziecko potrzebuje go nie tylko ze strony szkoły, ale także z domu – tłumaczy.

Inna sprawa, że wielu rodziców nie przyznaje się, że ich dziecko ma orzeczenie. To też rodzi niepotrzebne problemy.

– Dyrekcja próbuje umieścić uczniów z orzeczeniami mniej więcej po równo w klasach. Ale nagle się okazuje po pierwszych dwóch tygodniach roku szkolnego, że diagnoz jest tak naprawdę więcej, więc proporcje się zaburzają – tłumaczy.

A to utrudnia pracę z uczniami, zarówno z tymi, którzy potrzebują pomocy, jak i pozostałymi.

Jak pogodzić potrzeby dzieci z orzeczeniami i bez? Jak przekonuje Piotr Walda, należy na nowo zdefiniować pojęcie szkoły specjalnej. – W tych szkołach pracują fachowcy. W mojej szkole widzę dzieci, które o wiele lepiej funkcjonowałyby w szkole specjalnej, ale to nie od nas zależy, gdzie będą się uczyły. To rodzic ma pełne prawo posłać dziecko do szkoły specjalnej albo do szkoły ogólnodostępnej i domagać się realizowania programu szkoły specjalnej – zaznacza. ●

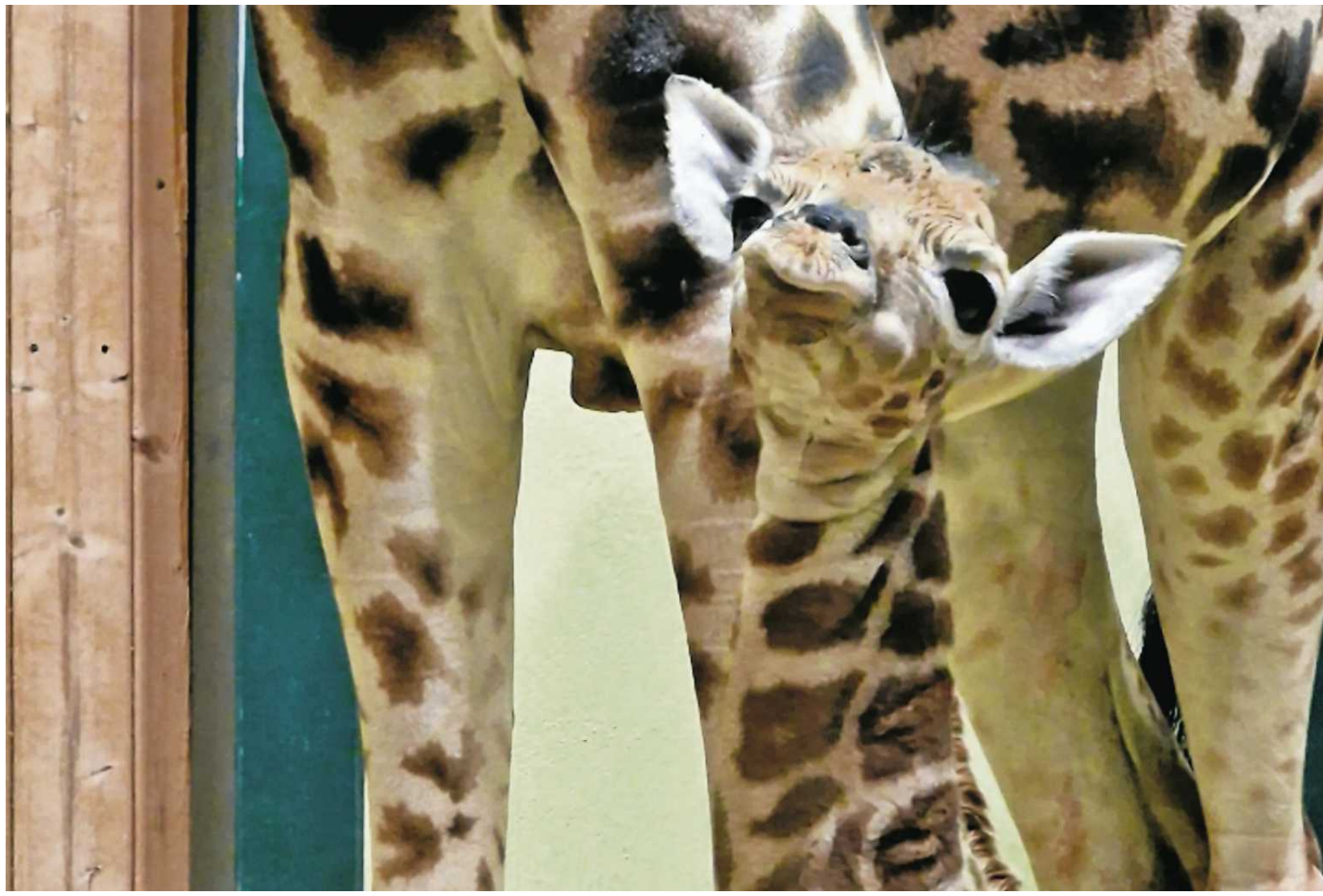
1 GD

eprasa.pl fa5e58445c

Gdańsk/34455117

eprasa.pl fa5e58445c

Co się dzieje w zoo, kiedy zwiedzający pójdą do domu

Pandka ucieka, czaple kradną śledzie

Małpy potrafią myśleć, planować kolejne kroki, sprytnie przemykać pomiędzy punktami, chować się. Ucieczka małpy to dla nas najgorszy scenariusz.

ROZMOWA Z
EMILIĄ SALACH
dyrektorką Ogrodu Zoologicznego w Gdańsku

MAREK STERLINGOW: Ile macie zwierząt?
EMILIA SALACH: Około tysiąca. Nie powiem dokładnie, bo ta liczba zmienia się niemal każdego dnia.

Ile osób tu pracuje?
– 126.

Sporo.
– Pracujemy siedem dni w tygodniu, 365 dni w roku, w dzień i w nocy. Do tego zawsze dzieje się coś niespodziewanego.

Na przykład?
– Najgorsza jest ucieczka zwierzęcia. Zdarza się na szczęście bardzo rzadko, ale ogłaszamy wtedy alarm i wprowadzamy specjalne procedury.

Kto wam ostatnio uciekał?
– Pandka ruda. Procedura jest taka, że opiekunowie najpierw informują przełożonych, a ci informują mnie. Powołuję sztab i lidera, który realizuje poszczególne etapy. Do komunikacji w terenie używa się krótkofalówek.

A komórki?
– W niektórych miejscach nie ma zasięgu. Sztab decyduje, którzy pracownicy mogą akurat odejść ze swojego stanowiska, dzieli ich na grupy i wyznacza im rejony ogrodu do przeszukania.

Mamy to przetrenowane. Na próbnych alarmach ćwiczymy takie ucieczki. Jeden z pracowników ma za zadanie udawać uciekające zwierzę, a pozostali go szukają.

Macie strzelby usypiające?
– Tak. Mamy broń Palmera z nabojem usypiającym. Wykorzystujemy ją nie tylko do łapania zwierząt, ale także, gdy konieczna jest sedacja zwierzęcia. Na przykład, chcąc przeprowadzić kanałowe leczenie zęba lwa, musieliśmy go najpierw uśpić.

Taka ucieczka to jak zabawa w chowanego. Nie macie chyba kłopotów z rekrutacją ludzi do pracy. Choć słyszałem, że za dobrze nie płacicie.
– Sytuacja płacowa w ostatnim czasie się poprawiła, dlatego staliśmy się atrakcyjnym pracodawcą. W ostatniej rekrutacji na jedno stanowisko wpłynęło aż 120 podań. Ludzie chcą pracować ze zwierzętami.

Taki kontakt jest ludziom potrzebny?
– Bardzo. Jednak praca ta wymaga specyficznych cech charakteru. Kluczowa jest cierpliwość oraz chemia między opiekunem a zwierzęciem. Inaczej zwierzę nie będzie współpracować.

Pandkę udało się złapać?
– Namierzyliśmy ją na parkingu. Szła już na miasto, i to wcale nie było dla nas zabawne, ale udało się bardzo szybko zareagować i wszystko zakończyło się dobrze.

Które zwierzę jest najbardziej niebezpieczne? Pewnie te duże: lwy, hipopotamy?
– Najbardziej niebezpieczne są małpy. A zwłaszcza szympansy. Są niezwykle silne, sześć razy silniejsze od człowieka, i potrafią myśleć. Planować kolejne kroki, sprytnie przemykać pomiędzy punktami, chować się. Ucieczka małpy to dla nas najgorszy możliwy scenariusz.

Zawsze myślałem, że to lwy są najgroźniejsze.
– Lew jest duży i łatwy do zlokalizowania oraz uśpienia.

Które wasze zwierzęta są najcenniejsze, najrzadsze?
– Najcenniejsze dla hodowli nie zawsze są te najatrakcyjniejsze dla zwiedzających. Przykładem jest szpak balijski. To azjatycki ptak, który w pewnym czasie na wolności został całkowicie wybity przez ludzi.

Szpak został wybity? Dlaczego?
– Na wyspie Bali ludzie wierzą, że jego śpiew odgania złe duchy. Odławianie dzikich osobników miało zapewnić pomyślność właścicielom. Dla nas najcenniejsze są zawsze wszelkie narodziny rzadkich gatunków. Tych krytycznie zagrożonych.

To czyje narodziny były największym sukcesem?
– Hipopotamków karłowatych i żyrafy. Żyrafa była wielkim sukcesem, bo pierwszy raz w historii gdańskiego zoo nam się to udało.

Może chodźmy na krótki spacer?
(Wychodzimy. Zaraz za budynkiem dyrekcji jest basen z fokami).
– Dziś środa, mamy czyszczenie basenów.

Czy tu kiedyś nie było pingwinów?
– Tu zawsze były foki. Pingwiny są obok. O tam.

Które zwierzęta są najbardziej popularne?
– Kokosanka, biała samica pingwina przylądkowego, albinoska.

O, tam stoi! Faktycznie biała.
– To jedyny taki pingwin na całym świecie. Bo albinosy w naturze z reguły nie żyją długo, są za bardzo widoczne. Z góry i z dołu. Stada też ich nie chcą, bo zdradzają pozycję wszystkich. Więc takiego albinosa można spotkać głównie w zoo. W naturze są wielką rzadkością. W tej chwili tylko my mamy takiego.

Skąd go macie?
– Kokosanka wykluła się u nas. Ma teraz osiem lat. W zeszłym roku w światowym plebiscycie zdobyła tytuł Pingwina Roku.

Czyli mamy najsławniejszego pingwina na świecie?
– Tak jest. Kokosanka to nasza największa gwiazda.

Dlaczego nad pingwinami jest siatka zabezpieczająca? Przecież nie odfruną.
– Na sosnach nad wybiegiem są gniazda czapli. One zawsze próbują podkradać pingwinom śledzie. Te śledzie, co tam leżą na brzegu, to już by pewnie zjadły. Siatka zabezpiecza nasze ptaki przed tymi z zewnątrz.

Skąd bierzecie zwierzęta? Jeździcie na safari do Afryki?
– Te czasy już minęły. Zwierząt nie odławia się z wolności. Ogrody zoologiczne działają w europejskich i światowych sieciach, a wymiana osobników między pla-

eprasa.pl fa5e58445c

cówkami jest koordynowana w celu ochrony puli genetycznej. Zwierzęta nie są kupowane i nie stanowią własności ogrodu.

Czyli, gdy gdzieś urodzi się jakieś zwierzę i dane zoo ma ich dużo, to możecie o nie zabiegać?
– Jeśli mamy dla nich odpowiednie warunki. To już nie jest takie proste, bo normy są w tej chwili wyśrubowane.

Komu pozwalacie się rozmnażać?
– Ostatnio do naszej gepardzicy przyjechał kawaler z ogrodu w Opolu. Niestety, nie dał rady, nic z tego nie wyszło.

Gepardzica go nie chciała?
– Tak, one są bardzo wybredne i same wybierają sobie partnerów. Normalnie powinna mieć dwóch, trzech do wyboru i wtedy zdecydować, który jej się podoba. Będziemy próbować dalej, bo mamy zgodę koordynatora. Na tę chwilę mimo kilku prób łączenia nadal nie ma efektu końcowego.

Czyli to nie jest wasza decyzja?
– Jeśli koordynator wyda zakaz rozmnażania, to nie możemy im na to pozwolić. Tak na przykład mamy z lwami. Obecnie stado składa się z jednego samca i czterech samic. I teraz nasze lwy są zabezpieczane antykoncepcją. Jak koordynator zadecyduje, to przeprowadzamy także sterylizację bądź kastrację.
(W tym momencie doszliśmy do wybiegu dla lwów, w tle słychać regularne trzaski).
– Pastuch strzela.

Jaki pastuch?
– To te białe taśmy na ogrodzeniu. Są pod napięciem i generują takie dźwięki, jak lew go dotknie.

Jak duży jest ten wybieg?
– Niemal dwa hektary z jeziorkiem. Ten wybieg jest naprawdę wyjątkowy. Można obserwować lwy ze wszystkich stron, ale jak chcą, to potrafią się gdzieś tu schować. Czasami turyści narzekają, że ich nie widać. Ale za to one mają tu luksusowo.

I co one robią cały dzień?
– Śpią albo kopulują. Lwy potrafią odpoczywać nawet 20 godzin dziennie, a do współżycia może dochodzić nawet kilkadziesiąt razy dziennie.

To jest tu co oglądać. Widzę, że macie dookoła stacjonarne lornetki. Płatne?
– Lwy głównie śpią, bo kopulacja, chociaż wielokrotna, jest bardzo krótka. Trzeba mieć dużo szczęścia, żeby ją zaobserwować.
Lornetki mogą znacznie ułatwić obserwację i są w pełni bezpłatne. Znacznie łatwiej jest zaobserwować lwy podczas porannego karmienia w pawilonie.

Co dostają?
– Wołowinę najlepszej jakości. Czasami króliki.

Żywe?
– Nie. Jest to zabronione, chociażby ze względów etycznych. Zdarza się, że lwy próbują zapolować na dzikie zwierzęta, które zechcą skorzystać z ich wybiegu.

Wszystkie zwierzęta karmicie tak dobrze jak lwy?
– Tak, jedzenie jest bardzo dobrej jakości. Zoo posiada własne chłodnie na mięso, warzywa i owoce oraz spichlerze i stodoły. Lwy jedzą wołowinę oraz jajka, które są wykorzystywane jako zachęta podczas treningów medycznych.

Treningów medycznych?
– Czasami jakieś zwierzę trzeba obejrzeć, bo coś mu dolega. Wtedy dobrze jest, jak taki zwierzak się nie wstydzi i pozwala się obejrzeć. Dlatego przyzwyczajamy je do takich sytuacji. Lwy, jak podniosą łapkę i pozwolą sobie zajrzeć pod pachę, to dostają jajko.

Macie własnych weterynarzy czy dzwonicie, jak wam ktoś choruje?
– Oczywiście, że mamy własnych. Ale wspieramy się specjalistami z całej Europy, bo czasami jest jakiś trudny problem. Najczęściej udaje się znaleźć odpowiednich lekarzy w Polsce. Ogrody zoologiczne ściśle ze sobą współpracują. Wymieniamy się informacjami, sukcesami i problemami.

Macie gdzieś tu kamerę internetową, która coś nadaje na żywo?
– Tak, transmisja jest dostępna przez portal gdansk.pl. Podgląd jest zmieniany. Kiedyś mieliśmy małą żyrafę, a później podgląd na małego hipopotamka. O, tam jest ten, który się niedawno narodził.

Jak się nazywa?
– Oficjalnie jest bezimienny, ale pracownicy mówią na nią „Bułka". Mieliśmy internetową zbiórkę i konkurs na imię, z czym było trochę zamieszania. Pewna grupa ludzi chciała nazwać naszego hipopotama tak samo jak pewną kryptowalutę. Nie zgodziliśmy się na to, bo nie chcieliśmy być kojarzeni z kryptowalutami.
(Jesteśmy teraz blisko wielkiego wybiegu, po którym biegają zebry i żyrafy. Deszczu nie ma, ale nie jest za ciepło).

Zebry dostają jakieś kożuszki na zimę?
– Nie, żadne zwierzęta nie dostają kożuszków. Zimą część zwierząt przywdziewa swoje własne grubsze futerka, a poza tym mają stały, wolny dostęp do swoich budynków. Same decydują, czy chcą wejść do środka, czy wyjść na zewnątrz.

Domek słonia nie jest duży. Ale teraz macie już tylko jednego, bo drugi umarł.
– Tak, w czerwcu tego roku. To była wielka tragedia. Byłam przy jej śmierci, patrzyłam jej w oczy. Było w nich dużo bólu. I mądrości.

Mądrości?
– Uważa się je za jedne z najmądrzejszych zwierząt w zoo. Inteligencją dorównują im tylko małpy.

Jak długo żyje słoń?
– W warunkach ogrodu zoologicznego słonie żyją około 60 lat. Zmarła słonica Katka miała 56 lat.

A ten?
– Wiki? To słonica indyjska, ma ponad 60 lat. Ile dokładnie, nie wiemy, bo została uratowana z cyrku. Była tam trzymana w strasznych warunkach, w niedużym kontenerze. Przez to ma częściowo sparaliżowaną trąbę. Z tego powodu mamy teraz problem.

Jaki?
– Ona nie powinna mieszkać tu sama, słonie to zwierzęta stadne. Więc szukamy dla niej nowego domu, gdzie może mieć towarzystwo. Właściwie to już znaleźliśmy. Jest takie przepiękne miejsce we Francji, ale może być problem z transportem. Ona ma ciągle uraz na punkcie kontenerów. Dlatego na jej wybiegu postawiliśmy jeden taki treningowy i codziennie z nią do niego wchodzimy.

Zobaczymy, jak to się potoczy, czy uda nam się przyzwyczaić ją, żeby bez traumy spędziła w nim dwa dni. Bo tyle zabierze podróż na południe Francji.

Nie możecie zdobyć jeszcze jednego słonia?
– Na ten moment nie jest to możliwe. Nasze zoo nie otrzyma kolejnego słonia do obecnych warunków. Normy dobrostanowe zmieniły się na tyle, że stary budynek słoniarni, a był wybudowany kilkadziesiąt lat temu, musiałby zostać zrównany z ziemią i wybudowany od nowa. Koszt nowej słoniarni jest gigantyczny. Nowa powinna być co najmniej 10 razy większa i posiadać basen wewnętrzny oraz zewnętrzny. Niedawno wybudowano taki obiekt w Niemczech. Kosztował około 300 mln zł. Nie stać na to ani zoo, ani miasta.

A gdzie są niedźwiedzie? Kiedyś był tu nawet biały niedźwiedź. Pamiętam, że siedział w takiej większej klatce i był smutny.
– Ta wizyta musiała być dawno temu. W miejscu, gdzie kiedyś przebywały niedźwiedzie polarne, dzisiaj żyją binturongi. Obecnie w zoo nie ma niedźwiedzi. Ostatnia niedźwiedzica, Cytra, odeszła ponad pięć lat temu. Raczej nie będziemy mieli już niedźwiedzi, bo trzeba by było zbudować bardzo kosztowny wybieg.

A darczyńcy? Kiedyś dostaliście milion na zbudowanie wybiegu dla lwów.
– Tak, dostaliśmy kiedyś pieniądze na lwy z Amber Gold. Teraz korzystamy z pośrednictwa fundacji, która nas wspiera. Zainteresowane firmy lub osoby mogą się przez nią skontaktować, aby ustalić zakres działań pomocowych. Tam też można się zgłosić, jeśli ktoś chce zostać wolontariuszem i nam pomagać.

Nie chciałem być złośliwy. Rada Miasta Gdańska zwróciła te pieniądze syndykowi masy upadłościowej Amber Gold, więc jesteście czyści.
– Jak widać, pozyskiwanie darowizn jest trudne i ryzykowne. Dlatego szansą na rozwój i inwestycje dla zoo jest przekształcenie go w spółkę miejską. Tak z dużym powodzeniem stało się to we Wrocławiu czy Łodzi.

Co to zmieni?
– Nasze możliwości finansowe. Jako spółka moglibyśmy zaciągać kredyty na nowoczesne inwestycje, stając się niezależni finansowo od budżetu miasta, choć wciąż pozostając własnością miejską.

Miasto myśli o tym, żeby to przeprowadzić?
– Tak, prace nad tym trwają od wielu lat, prowadził je już poprzedni dyrektor. Jednak ostateczna decyzja i inicjatywa należą do władz miasta.

Ile miasto daje wam na utrzymanie?
– Budżet wynosi około 30 milionów złotych, przy czym zoo zwróci miastu 70 procent tej kwoty ze swoich przychodów z biletów.

Jaka jest misja ogrodu zoologicznego?
– Hodowla zwierząt oraz edukacja. Prowadzimy lekcje edukacyjne dla 10 tysięcy dzieci rocznie. Działalność rekreacyjna i otwieranie się na zwiedzających to dopiero ostatni element tej misji.

Czyli to nie jest park rozrywki?
– Nie, zoo to bardziej duże przedsiębiorstwo rolne. Otwieranie się dla zwiedzających służy jako atrakcja oraz sposób na zarobek, który zasila kasę miejską, ale nie traktujemy tego jako naczelnej misji naszego ogrodu.

Macie też schronisko dla zwierząt. Przyjmujecie dzikie zwierzęta?
– Nie. Nasze schronisko zajmuje się wyłącznie psami i kotami. To osobna działalność z osobnym budżetem. Gdy je przejmowaliśmy 20 lat temu, było w nim 400 psów. Teraz mamy ponad 150 kotów i około 90 psów.

Czemu ludzie porzucają zwierzęta?
– Przypadki celowego porzucania zwierząt, przywiązywania ich gdzieś do drzew w lesie czy płotów spadły w ostatnich latach niemal do zera. To dzięki powszechnemu chipowaniu zwierząt w mieście. Obecnie zwierzęta trafiają do schroniska głównie dlatego, że ich właścicieli nie stać na ich utrzymanie i leczenie albo z różnych powodów nie mogą dalej się nimi opiekować (bo są na przykład w więzieniu, placówce opiekuńczej, szpitalu psychiatrycznym), a rodzina nie chce przejąć tego obowiązku.

Jak to się stało, że zaczęłaś pracować w zoo?
– Przypadek.

Byłaś kiedyś dziennikarką, potem, o ile pamiętam, rzeczniczką prasową urzędu miasta. I co się stało?
– Zachorowałam na raka. Leczenie trwało na tyle długo, że jak wróciłam, na moim miejscu był już ktoś inny i nie było powodu, żeby to zmieniać. Po rozmowie z prezydentem Pawłem Adamowiczem zostałam przeniesiona do zoo na stanowisko kierownika marketingu.

Byłaś zadowolona?
– Bardzo. Zaczęłam się kształcić w tym kierunku. Przedtem miałam studia, ale tylko z nauk społecznych. Zrobiłam studia rolnicze oraz kilka innych kierunków podyplomowych. Chciałam zyskać merytoryczne przygotowanie do rozmów o zwierzętach, zarządzaniu zielenią, gospodarce magazynowej, wymianie zwierząt czy nowoczesnej edukacji i marketingu. Z dyrektorem Targowskim dobrze mi się współpracowało, wydaje mi się, że był ze mnie zadowolony. Zostałam wicedyrektorką. Gdy on udał się na emeryturę, wystartowałam w konkursie i go wygrałam.

Ile lat już tu jesteś?
– Osiem. Z tego trzy na stanowisku dyrektorki.

Marzycie teraz o jakimś zwierzęciu, które chcielibyście mieć w zoo w Oliwie?
– No pewnie. Mamy chyba najpiękniej położone zoo w Polsce. Jesteśmy praktycznie za miastem, jest cisza, spokój. Przed wojną w tym budynku, w którym teraz mieści się dyrekcja, było sanatorium. Słynęło z mikroklimatu, który sprzyjał leczeniu chorób reumatycznych i przepięknych widoków. Wokoło jest dużo wolnego miejsca, można się rozwijać w każdym kierunku.

Czyli co byście chcieli?
– Nie mogę powiedzieć, żeby nie zapeszyć. Ale myślimy o Australii. Wyliczyliśmy kiedyś, ile przydałoby się nam na inwestycje.

Ile?
– Pół miliarda.

Za to można zbudować mnóstwo żłobków i naprawić wiele dróg.
– Ale marzyć możemy.

Ile kosztuje teraz bilet do zoo?
– Ceny zależą od sezonu i rodzaju biletu. Najdroższy bilet indywidualny dla osoby dorosłej w sezonie kosztuje 45 zł, natomiast bilet rodzinny to koszt 100-120 zł. Seniorzy powyżej 70. roku życia wchodzą bezpłatnie. Każdy mieszkaniec Gdańska posiadający aktywną Kartę Mieszkańca może wejść do zoo bezpłatnie raz w roku.

Rozmawiał Marek Sterlingow

• **Narodziny żyrafy w gdańskim zoo były wielkim sukcesem. Udało się to pierwszy raz w historii ogrodu** FOT. GDAŃSKI OGRÓD ZOOLOGICZNY

Wiki to słonica indyjska, ma ponad 60 lat. Ile dokładnie, nie wiemy, bo została uratowana z cyrku. Była tam trzymana w strasznych warunkach

eprasa.pl fa5e58445c

Wielki Test Wiedzy o Klimacie

Zieleń przed betonem

Przez lata polskie miasta usuwały zieleń, zastępując ją betonem i kostką brukową. Dziś coraz częściej odwracają ten trend.

Michał Hyra

Zmiany klimatu stanowią coraz większe wyzwania dla samorządów. Wiele gmin przekonało się o tym w ostatnich miesiącach. W całym kraju ok. sto gmin apelowało do mieszkańców o oszczędzanie wody. Były miejsca, gdzie notowano spadek ciśnienia, albo wręcz wody nie było wcale.

Susza w tym roku pojawiła się kilka miesięcy wcześniej niż zwykle. Dotąd problemy występowały głównie latem, teraz były już wiosną.

Wpływ miały na to przede wszystkim wyjątkowo suchy marzec i kwiecień.

Jak wyliczyło IMGW, uśredniona suma opadu atmosferycznego wyniosła w Polsce jedynie 10,8 mm i była o 27 mm niższa od normy dla tego miesiąca, określonej na podstawie pomiarów w latach 1991-2020. W kwietniu w sporej części kraju spadło zaledwie 10 mm wody przy normie mieszczącej się w przedziale 30 -60 mm.

– Mamy do czynienia coraz częściej z nagłymi zjawiskami jak nawalne deszcze, powodzie, ale też susze. Samorządy bardzo często mierzą się z tymi wyzwaniami – mówiła 30 września podczas Business PRECOP prezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Dorota Zawadzka-Stępniak.

Coraz więcej miast w Polsce prowadzi inwestycje, których celem jest adaptacja do zmian klimatu. – Katowice są jedynym miastem w Polsce, które ma pełny monitoring wód deszczowych. Dzięki wsparciu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) powstało 40 zbiorników podziemnych, które retencjonują wodę i nie dopuszczają do zalania miasta – podkreśla Andrzej Hołda prezes Katowickich Inwestycji.

BYŁO BETONOWANIE, JEST ZAZIELENIANIE

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej w kraju zaczął się boom budowlany. Powstawały drogi, modernizowano kolej, a centra miast przechodziły rewitalizację. Często efektem było usuwanie zieleni z rynków, które zmieniały się w betonową pustynię. Po kilku latach było już wiadomo, że to błędna droga. Place pozbawione cienia stawały się miejscami, które nie spełniały swoich ról.

Od kilku lat trend się zmienia. Miasta stawiają coraz częściej na zazielenianie placów.

Władze Częstochowy najpierw ruszyły z zazielenianiem placu Pamięci Narodowej. Inwestycja stosunkowo niskim kosztem całkowicie odmieniła plac. Teraz miasto realizuje znacznie większy projekt rewitalizacji placu Biegańskiego – centralnego punktu miasta.

To o tyle ciekawe, że wspomniany plac w 2011 roku przeszedł rewitalizację za unijne pieniądze. Plan był ambitny, pod jego płytą miało być centrum handlowe i parking podziemny. Miały do nich prowadzić pochylnie i ruchome schody. Ostateczny kształt ma jednak niewiele wspólnego z projektem, który wygrał konkurs architektoniczny.

Władze miasta szukały do budowy centrum inwestorów. Jednak ci się nie znaleźli i plac w centrum Częstochowy stał się pustym, kamiennym pomnikiem.

Kolejna jego rewitalizacja jest możliwa dzięki programowi NFOŚiGW w ramach działania "Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu". Duży nacisk położono na retencję wód opadowych. Planowane rozwiązania pozwolą na zatrzymywanie deszczówki w miejscu jej opadu, ograniczenie spływu powierzchniowego oraz wykorzystanie zgromadzonej wody do nawadniania zieleni. To nie tylko bardziej efektywne gospodarowanie zasobami wodnymi, ale także realne wsparcie dla nowych nasadzeń i sposób na przeciwdziałanie skutkom suszy w śródmieściu.

Zatrzymywanie deszczówki jest kluczowe, jeśli chodzi o walkę z niedoborami wody w okresach suszy.

MAŁE PARKI – DUŻY EFEKT

Poznań także kładzie duży nacisk na inwestycje związane z adaptacją do zmian klimatu. Obecnie miasto to z okolicznymi gminami realizuje drugi etap programu o wartości 76,3 mln zł (z unijnym dofinansowaniem w wysokości 43,8 mln zł). Zakres prac jest bardzo szeroki i wpisuje się w błękitno-zieloną infrastrukturę. Tego typu inwestycje to zaplanowana sieć obszarów zieleni i zasobów wodnych, która łagodzi skutki zmian klimatycznych, czy urbanizacji.

Błękitno-zielona infrastruktura łączy naturalne i półnaturalne elementy ze sztuczną infrastrukturą i zapewnia ekosystemom trwałość, a ludności zdrowie i odporność. "Zielona" część odnosi się do parków, ogrodów, ale też zielonych dachów i ścian. "Niebieska" to zasoby wodne: rzeki, jeziora, zbiorniki retencyjne, stawy i ogrody deszczowe.

W centrach miast, gdzie zwykle jest najgoręcej, trudno o wolne miejsce na nowe tereny zielone.

Dlatego coraz więcej jest parków kieszonkowych (z angielskiego pocket park lub vest-pocket park). Z definicji, to niewielka przestrzeń, która daje możliwość spędzenia wolnego czasu na świeżym powietrzu w otoczeniu przyrody. W parku kieszonkowym wykorzystuje się każdy centymetr powierzchni.

Tego typu rozwiązania w miastach są coraz bardziej popularne i pewnie w kolejnych latach ich liczba będzie wzrastać. Parki kieszonkowe pomagają w adaptacji do zmian klimatu, szczególnie gdy ich budowę wiążę się z np. z odbetonowaniem jakiejś przestrzeni. Samorządy na takie inwestycje mogą otrzymać dofinansowanie.

Wielki Test Wiedzy o Klimacie i Środowisku

• To akcja edukacyjna „Wyborczej", w ramach której uczniowie szkół ponadpodstawowych już po raz piąty sprawdzą swoją wiedzę z dziedziny ekologii i wiedzy o klimacie i środowisku.

Zapraszamy do wzięcia udziału w teście! Przeprowadzimy go 24 listopada 2026 r. o godz. 10.30, jednocześnie w siedmiu miastach: Gdańsku, Gliwicach, Opolu, Rybniku, Warszawie, Wrocławiu i Zgierzu.

Zgłoszenia za pośrednictwem szkół przyjmujemy do 15 listopada, obowiązują zapisy.

• Więcej informacji i regulamin akcji na **wyborcza.pl/testoklimacie**

• **Parki kieszonkowe pomagają w adaptacji do zmian klimatu, szczególnie gdy ich budowę wiąże się np. z odbetonowaniem jakiejś przestrzeni. Na zdjęciu wizualizacja Pl. Biegańskiego w Częstochowie** WIZUALIZACJA: GRUPA VERSO

OGŁOSZENIE Gdańsk/34454386

eprasa.pl fa5e58445c

Naszej Koleżance

Magdalenie Raszewskiej

wyrazy głębokiego współczucia
z powodu odejścia

Taty

składają

Prezydent Miasta Gdańska,
oraz
Koleżanki i Koledzy
z Urzędu Miejskiego w Gdańsku

www.nekrologi.wyborcza.pl/34456056

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość,
że 4 października br. w wieku 74 lat zmarł

ŚP

Andrzej Stelmasik

pracownik Politechniki Gdańskiej, przez 50 lat związany z Katedrą Technologii Polimerów Wydziału Chemicznego.

Był wybitnym fachowcem i Człowiekiem pełnym życzliwości i cierpliwości, który dzielił się bogatym doświadczeniem, wprowadzając w tajniki otrzymywania polimerów kolejne pokolenia pracowników i studentów.

Cześć Jego Pamięci.

Kondolencje

Rodzinie Zmarłego

składają

pracownicy, doktoranci i studenci Katedry Technologii Polimerów

www.nekrologi.wyborcza.pl/34456226

OGŁOSZENIE

o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie ulicy Malczewskiego, Placu Kopernika i Al. Wolności w Lęborku

oraz o przystąpieniu do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wyżej wymienionej zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Na podstawie art. 17 pkt. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 roku, poz. 538, ze zmianami) oraz art. 39 ust. 1 w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 roku, poz. 670, ze zmianami)

ZAWIADAMIAM:

- o podjęciu przez Radę Miejską w Lęborku Uchwały Nr XXII-299/2026 z dnia 29 maja 2026 roku, w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonego Uchwałą Nr LXV-643/2002 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia 30 sierpnia 2002 roku (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 75 z dnia 12 listopada 2002 roku, poz. 1654) dla obszaru w rejonie ulicy Malczewskiego i Placu Kopernika oraz zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonego Uchwałą Nr XXVI-412/2021 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia 28 maja 2021 roku (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 5 lipca 2021 roku, poz. 2491) dla obszaru w rejonie ulicy Witkacego i Alei Wolności w Lęborku;
- o przystąpieniu do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wyżej wymienionej zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zainteresowani mogą składać wnioski do wyżej wymienionego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wnioski do miejscowego planu oraz do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, należy składać na piśmie a także ustnie do protokołu w Urzędzie Miejskim w Lęborku, ul. Armii Krajowej 14 (pok.116) lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres poczty e-mail: architektura@um.lebork.pl oraz na adres skrytki do e-doręczeń **AE:PL-94482-71353-CFFUG-25** w terminie do dnia **02 listopada 2026 roku.**

Wzór wniosku – Formularz pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego, ustalony rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023r., w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. z 2023r., poz. 2509), dostępny jest na stronie bip.um.lebork.pl w zakładce Informacje, Jak załatwić sprawę, Wydział Architektury.

Wniosek powinien zawierać imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania lub siedziby a także adres poczty elektronicznej, o ile taki wnioskodawca posiada, przedmiot wniosku, oznaczenie nieruchomości, której dotyczy oraz wskazanie, czy wnioskodawca jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej wnioskiem.

Zainteresowani mogą zapoznać się z dokumentacją sprawy w siedzibie Urzędu Miejskiego w Lęborku, ul. Armii Krajowej 14 (pok.116).

Przedłożone wnioski podlegają rozpatrzeniu przez Burmistrza Miasta Lęborka.

Burmistrz Miasta Lęborka
Jarosław Litwin

wybierzLębork.pl

Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych w procesie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO) informuję, że Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane przez Wydział Architektury Urzędu Miejskiego w Lęborku, a nadto:

1. Zgodnie z art. 13 RODO informuję, że administratorem przesyłanych danych jest Burmistrz Miasta Lęborka z siedzibą w 84-300 Lębork, ul. Armii Krajowej 14.
2. Kontakt do Inspektora ochrony danych: iod@um.lebork.pl.
3. Celem przetwarzania Pani/Pana danych osobowych jest realizacja zadań związanych z procedurą planistyczną, zaś podstawą przetwarzania jest Ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
4. Pani/Pana dane osobowe są zabezpieczone zgodnie z obowiązującymi przepisami, a ich odbiorcami mogą być podmioty uprawnione do ujawnienia im danych na mocy przepisów prawa oraz podmioty przetwarzające w ramach świadczenia usług dla administratora.
5. Nie przewiduje się przekazywania Pani/Pana danych do państw spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub instytucji międzynarodowych oraz przetwarzania danych osobowych w celu innym niż cel, w którym dane osobowe zostały zebrane.
6. Decyzje dotyczące Pani/Pana danych nie będą podejmowane w sposób zautomatyzowany.
7. Pani/Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do zakończenia procedury planistycznej, a następnie przez okres wynikający z przepisów ustawy z dnia 14 lipca 1983r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.
8. Posiada Pani/Pan prawo do:
   a) dostępu do treści swoich danych osobowych (art. 15 RODO[1]);
   b) sprostowania swoich danych osobowych (art. 16 RODO);
   c) ograniczenia przetwarzania danych osobowych (art. 18 RODO[2]).
9. Ma Pani/Pan prawo do wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, jeśli uzna, że przetwarzanie danych osobowych przez administratora narusza przepisy o ochronie tych danych.

Gdańsk/34455480

BURMISTRZ PRUSZCZA GDAŃSKIEGO

Informuje:

że na elektronicznej tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Pruszcza Gdańskiego i na stronie internetowej www.pruszcz-gdanski.pl, został umieszczony

wykaz nieruchomości przeznaczonych do dzierżawy/ najmu w roku 2026.

Nieruchomości stanowią własność Gminy Miejskiej Pruszcz Gdański.

Gdańsk/34456218

WI-V.747.8.12.2026.DK.g — Gdańsk, 6 października 2026 r.

Działając na podstawie art. 9o ust. 6 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1234 ze zm.), zwanej dalej *„u.t.k.”*, oraz art. 10 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691),

Wojewoda Pomorski
zawiadamia,

że na wniosek PKP Polskich Linii Kolejowych S.A. nr RRK2/9/6.2234.5.2026.ISW-01880-I.1 z dnia 30 kwietnia 2026 r., zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej dla przedsięwzięcia pn.:

„Prace na linii kolejowej nr 203 na odcinku Tczew – Czersk”
w ramach Projektu
„Prace przygotowawcze dla wybranych projektów – w sieci TEN-T”,
na działkach ewidencyjnych nr:

w powiecie kościerskim:

- **Gmina Karsin:**
  obręb 0001 Bąk: 193/1 (193), **193/2** (193), **194, 195/1, 195/3** (195/2), **195/4** (195/2), **195/5** (195/2), **198/1** (198), **198/2** (198), **199/1** (199), **199/2** (199), **202/1** (202), **202/2** (202), **204, 223, 224, 225, 226, 228/1** (228), **228/2** (228), **228/3** (228), **230/1** (230), **230/2** (230), **232/1** (232), **232/2** (232), **233/1** (233), **233/2** (233), **234, 267/1** (267), **267/2** (267), **267/3** (267), **283, 287/1** (287), **287/2** (287), **288/1** (288), **288/2** (288), **288/3** (288), **297/1** (297), **297/2** (297), **297/3** (297), **305, 47/2** (47/1), **47/3** (47/1), **48/1** (48), **48/2** (48), **49/1** (49), **49/2** (49), **49/3** (49), **715/5** (715/4), **715/6** (715/4), **716/5** (716/4), **716/6** (716/4), **717/4** (717/3), **717/5** (717/3), **718/11** (718/3), **718/12** (718/3), **718/13** (718/3), **718/6** (718/4), **718/7** (718/4), **718/8** (718/5), **718/9** (718/5), **736/1** (736), **736/2** (736), **736/3** (736), **739/5** (739/4), **739/6** (739/4), **739/7** (739/4),

  obręb 0004 Górki: 713/1 (713), **713/2** (713), **714/1** (714), **714/2** (714), **717/5** (717/4), **717/6** (717/4), **718/7** (718/6), **718/8** (718/6),

  obręb 0005 Karsin: 1001, 1043/1 (1043), **1043/2** (1043), **1043/3** (1043), **1044/1** (1044), **1044/2** (1044), **1044/3** (1044), **1095, 334/10, 334/6, 334/9, 335/2, 364, 365, 366/1** (366), **366/2** (366), **366/3** (366), **366/4** (366), **366/5** (366), **367/18, 792/1, 792/2, 809/3, 809/5, 809/6** (809/4), **809/7** (809/4), **810, 811/3, 811/4** (811/2), **811/5** (811/2), **812/1** (812), **812/2** (812), **813/1, 813/2** (813), **813/3** (813), **826/1, 826/3** (826/2), **826/4** (826/2), **840/1** (840), **840/2** (840), **841/1** (841), **841/2** (841), **842/1** (842), **842/2** (842), **901/1** (901), **901/2** (901), **902, 904/1** (904), **904/2** (904), **905, 907/1** (907), **907/2** (907), **907/3** (907), **907/4** (907), **930, 931/5** (931/1), **931/6** (931/1), **931/**7 (931/2), **931/8** (931/2), **932, 978, 990,**
- **Gmina Stara Kiszewa:**
  obręb 0010 Konarzyny: 10/13, 10/2, 10/4, 10/6, 10/9, 1060/2, 882/2, 888/2, 888/3, 1059/1 (1059), **1059/2** (1059), **659, 884/3** (884/1), **884/4** (884/1).

* w nawiasach podano numery działek przed podziałem wg oznaczenia w katastrze nieruchomości

W związku z powyższym informuję strony postępowania, że mogą składać wnioski, uwagi lub zastrzeżenia dotyczące przedmiotowej sprawy, a przed wydaniem decyzji mogą się wypowiedzieć co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Wyżej wymienione dokumenty należy kierować do Wydziału Infrastruktury Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, 80-810 Gdańsk ul. Okopowa 21/27, a z aktami sprawy można się zapoznać w siedzibie urzędu, po telefonicznym uzgodnieniu terminu pod nr tel. 58 30-77-549.

Gdańsk/34456170

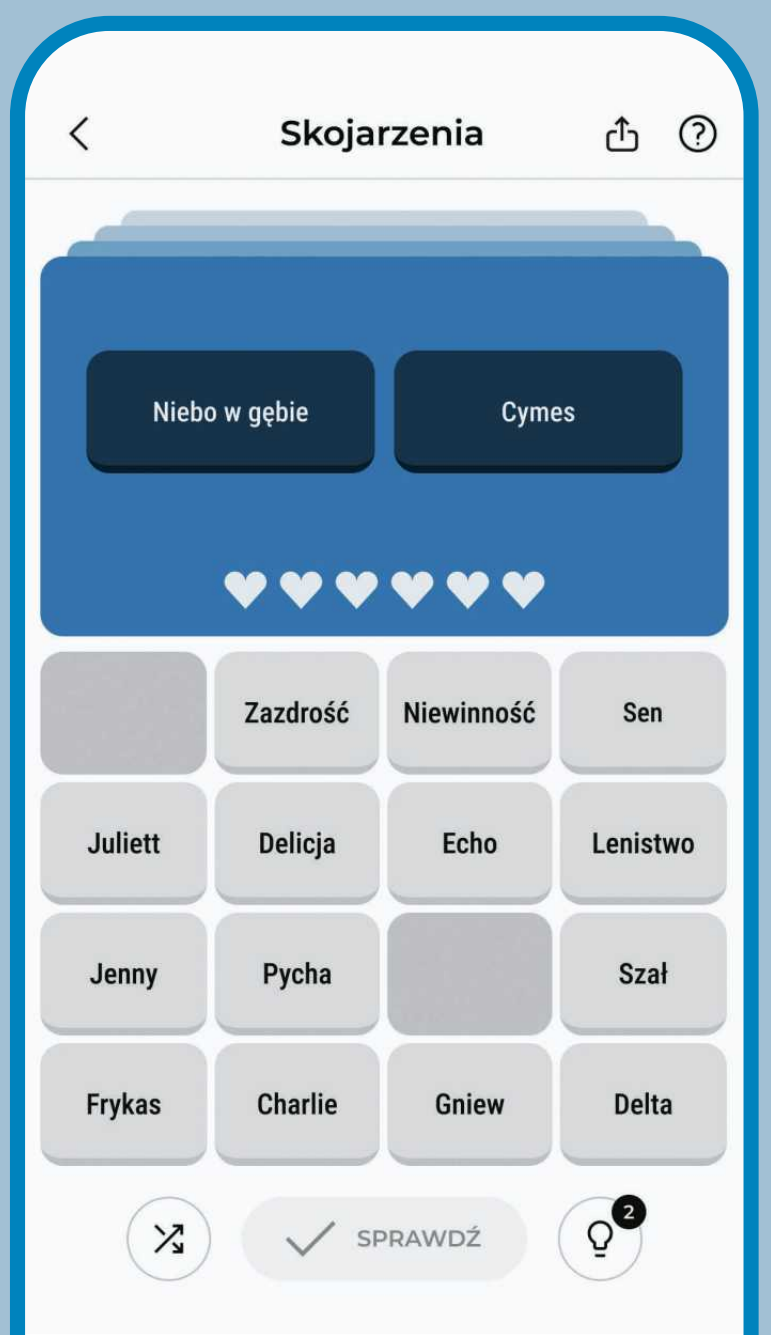
eprasa.pl fa5e58445c

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Nowa gra Skojarzenia

Łączysz fakty? Sprawdź się

Graj za darmo w APLIKACJI WYBORCZEJ

eprasa.pl fa5e58445c

wyborcza
ŁÓDŹ
TYGODNIK

Piątek, 9 października 2026 | Redaktor prowadząca **Małgorzata Szlachetka**

lodz.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: lodz@wyborcza.pl

FOT. ARCHIWUM DR JANINY KRZEMIŃSKIEJ-FREDY

Pamięci Stefana Rogowicza

Był czas, kiedy inne miasta brały przykład z Łodzi

▶ 2-3

Wynajem mieszkań

Z czym mierzą się właściciele

Między prawem do korzystania z własnego mieszkania a ochroną lokatorów istnieje spora przestrzeń na konflikt. Właściciel nie może po prostu wejść do lokalu.

▶ 4

Rozrywka

Kobiety stanowią 48 proc. graczy

Kinga po pracy zakłada różowe dresy, zamawia sushi i odpala konsolę. Dla niej to odpoczynek. Dla innych wciąż powód do pytania, czy kobiecie to wypada.

▶ 6-7

Wielki test wiedzy o klimacie

Kiedyś betonowanie, teraz zazielenianie

Przez lata polskie miasta usuwały zieleń, zastępując ją betonem i kostką brukową. Dziś coraz częściej odwracają ten trend. Powstaje coraz więcej parków kieszonkowych.

▶ 8

FOT. TOMASZ STAŃCZAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

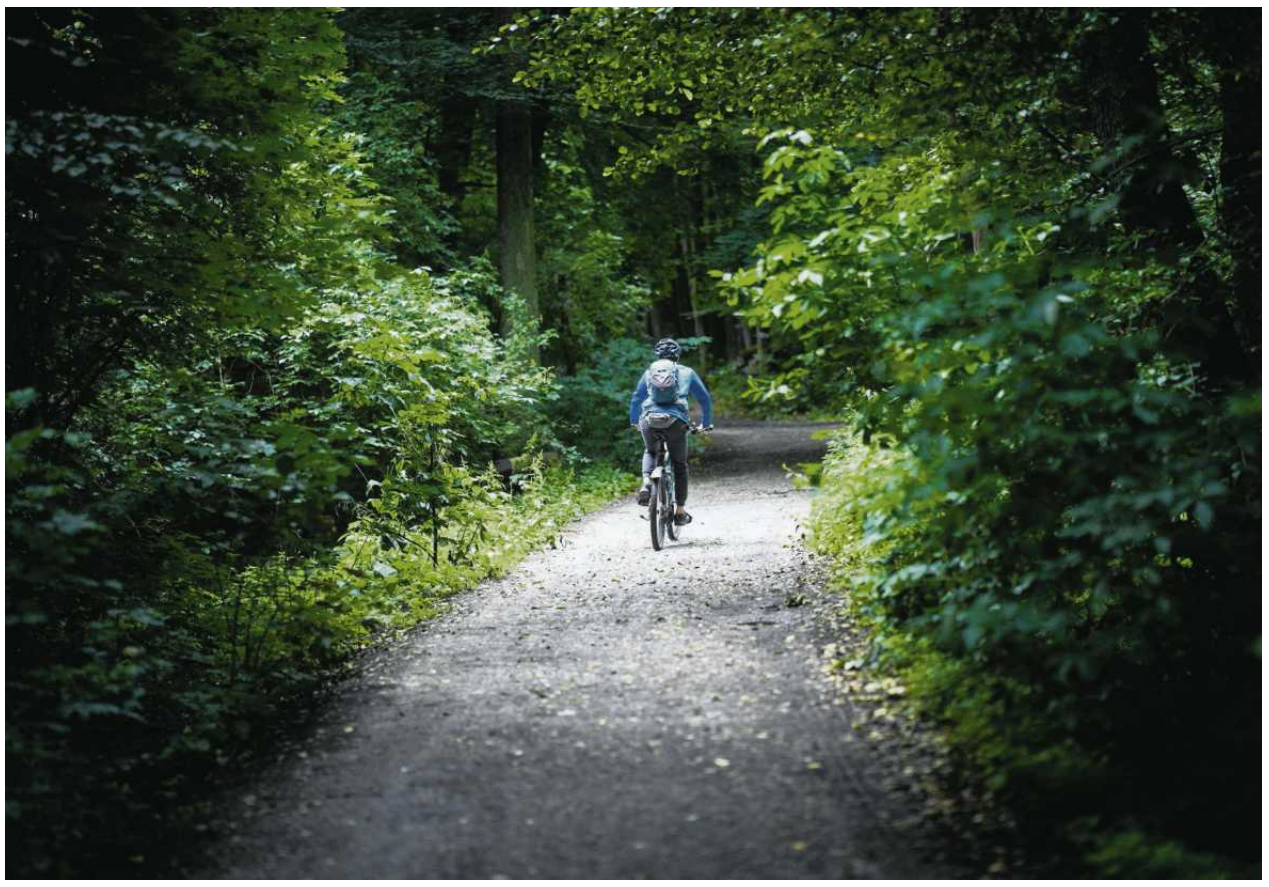
eprasa.pl fa5e58445c

Ogrodnik w „kominogrodzie”

Był czas, kiedy inne miasta br

Łódzkie rozwiązania inspirowały Warszawę, Poznań i Kraków. Wzorem dla innych było to, w jaki miasto dbało o zieleń w Łodzi. Wszystko dzięki jednemu obrońcy drzew.

Małgorzata Szlachetka

• **Stefan Rogowicz był przeciwny rozparcelowaniu części Lasu Łagiewnickiego pod działki budowlane**

FOT. MARCIN STĘPIEŃ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Wielu mieszkańców Łodzi nie ma świadomości, jak wiele miasto zawdzięcza Stefanowi Rogowiczowi. Będzie szansa to nadrobić.

Urodzony w Warszawie Stefan Rogowicz (1891-1946), jak wielu przed nim, wybrał Łódź jako miejsce do życia. Naczelnikiem Wydziału Plantacji Zarządu Miejskiego w Łodzi został w 1929 roku, wygrywając ogólnopolski konkurs. Walczył o to, aby Las Łagiewnicki nie zniknął z mapy Łodzi, zakładał zieleńce, dbał o parki i na potęgę sadził drzewa przy ulicach.

Sto lat później to, co robił Rogowicz, mogłoby być przykładem dla urzędników, którzy dziś odpowiadają za zieleń w Łodzi.

GDY WARSZAWA WZOROWAŁA SIĘ NA ŁODZI

W okresie niemieckiej okupacji Łodzi Rogowicz został pozbawiony stanowiska i wyrzucony ze służbowego mieszkania. Przez krótki czas pracował fizycznie jako ogrodnik. A że był raczej wątłego zdrowia, ta praca mogła je jeszcze pogorszyć.

Symboliczne jest to, że 20 stycznia 1945 roku przedwojenni współpracownicy przyszli do Rogowicza, z prośbą o wydanie dyspozycji, co mają robić w powojennej rzeczywistości, jeśli chodzi o zieleń. W tym czasie Rogowicz leżał w domu ze złamaną nogą. – To pokazuje, jakim autorytetem się cieszył – mówi Szymon Iwanowski z Mapy Drzew Łodzi, który jest współautorem książki „Ogrodnik w mieście tysiąca kominów. Stefan Rogowicz w Łodzi”, napisanej wspólnie z Małgorzatą Godlewską i Justyną Zajączkowską.

Ci, którzy pracowali z Rogowiczem, jeszcze w latach 60. kontynuowali idee, jakie zapoczątkował w Łodzi.

– Dowodem na to, jak nowoczesne były działania Rogowicza, są relacje z prasy międzywojennej. Na Wszechpolskim Zjeździe Ogrodników Miejskich gratulowano Łodzi wzorowej organizacji Wydziału Plantacji i utrzymania zieleni. Wiemy, że w połowie lat 30. XX wieku wzór z łódzkiego zarządzania zielenią brały takie miasta jak Warszawa, Poznań, Katowice i Kraków – opowiada Szymon Iwanowski z Mapy Drzew Łodzi.

Rogowicz wprowadził w Łodzi system opieki nad zielenią, począwszy od przygotowywania sadzonek drzew i krzewów w miejskich spółkach. – Nie tylko na potrzeby Łodzi – dodaje Iwanowski. – Sadzonki były też sprzedawane. Jedna z takich szkółek znajdowała się na terenie, gdzie dziś jest Park Ocalałych; tam uprawiano róże oraz byliny. Kolejne były przy torze wyścigów konnych na Rudzie Pabianickiej oraz na terenie Parku na Zdrowiu.

MNIEJ MIEJSCA DLA AUT

Wydział Plantacji za czasów Rogowicza zatrudniał profesjonalnych ogrodników, ale i robotników (na zarobek mogły liczyć również osoby bezrobotne). Naczelnik za jedno ze swoich głównych zadań uznał sadzenie drzew wzdłuż łódzkich ulic. Widział pilną potrzebę zazielenienia miasta licznych fabryk, gdzie bolączką mieszkańców było zanieczyszczone powietrze, brudne rzeki i brak kanalizacji.

– Wspominał potem, że kiedy wprowadził się do Łodzi, zastał „kominogród”. Zauważył też, że łódzkie ulice są nieproporcjonalnie zbudowane, już wtedy widział, że zostawia się za dużo miejsca dla aut, a za mało na chodniki. Dlatego projektując zieleń przyuliczną, regulował ulice, a między chodnikiem a jezdnią zostawiał zielone pasy dla drzew. Wiedział, że teren pod nasadzenia trzeba odpowiednio przygotować, a potem drzewa pielęgnować przez kilka lat, aby się przyjęły. Dziś widzimy, jak to podejście było nowoczesne i skuteczne – opisuje Iwanowski.

Akcja sadzenia drzew przy drogach w Łodzi szybko zaczęła przynosić efekty. – W latach 20. XX wieku nie przyjmowało się do kilkunastu procent nowych nasadzeń, a za czasów Rogowicza – tylko 3 proc. – dodaje.

W 1919 przy ulicach Łodzi rosło tylko 3 tys. drzew. W 1939 roku – już 38 tys. drzew przyulicznych, a Rogowiczowi marzyło się, że będzie ich 50 tysięcy. Te plany pokrzyżowała wojna.

CZŁOWIEK, KTÓRY BRONIŁ LASU ŁAGIEWNICKIEGO

W czasie, gdy z krytyką spotykają się plany Urzędu Miasta Łodzi dotyczące inwestycji w Lesie Łagiewnickim, warto przypomnieć, że Stefan Rogowicz był jedną z tych osób, której zawdzięczamy to, że ten wyjątkowy las przetrwał do naszych czasów. Rogowicz był przeciwny rozparcelowaniu jego części pod działki budowlane.

– Postawił zdecydowane weto wobec planów parcelacji Lasu Łagiewnickiego, przekonywał, że wprowadzenie miasta do lasu oznacza jego zniszczenie. Paradoksalnie sprzyjał mu kryzys, bo ludzi nie było stać na kupowanie działek za zaproponowaną przez miasto cenę – mówi Szymon Iwanowski.

Pewnie nie osiągnąłby tak wiele, ile zamierzył, gdyby nie był uparty i zdeterminowany. Dobrym tego przykładem było posadzenie Dębu Niepodległości w Parku im. Józefa Piłsudskiego, trochę wbrew ówczesnym władzom. Co prawda nie została wykonana planowana przez Rogowicza pergola, która miała otaczać drzewo, ale dąb cieszy oko do dziś.

Rogowicz dbał o rozwój Parku na Zdrowiu i odnowił dawny Park Kolejowy (obecnie Moniuszki), a dzisiejszy Park im. Legionów (dawniej Park ZUS) zaprojektował i zrealizował od podstaw – drzewa zostały posadzone obok modernistycznego Osiedla ZUS, znajdującego się w kwartale ulic: Bednarskiej – Unickiej – Sanockiej i Dygasińskiego.

OGŁOSZENIE Łódź/34455098

REKLAMA
PATRONAT HONOROWY:
PREZYDENT MIASTA ŁODZI HANNA ZDANOWSKA
ORGANIZATORZY:
wyborcza.pl ŁÓDŹ
VEOLIA
manufaktura
TOYA
1 LO

eprasa.pl fa5e58445c

ały przykład z Łodzi

Iwanowski: – Wybudowano siedem budynków, pozostawiając przestrzeń pomiędzy nimi, bo zabrakło pieniędzy na kolejne, dzięki czemu można było urządzić tam park oddany do użytku w 1934 roku.

Rogowicz projektował również ogródki jordanowskie, zieleńce i propagował zakładanie ogródków działkowych, które miały być miejscem odpoczynku dla mieszkańców. Był zwolennikiem likwidowania ogrodzeń wokół miejskich parków.

– Profesor Romuald Olaczek, redaktor serii o parkach Łodzi, przekazał nam kopię rękopisów wspomnień Jana Wybora i Eugeniusza Krzystanka, dzięki czemu wiemy, że Rogowicz „maczał palce" w powojennym projekcie Parku Staromiejskiego – mówi Iwanowski.

Park Staromiejski, nazywany przez Łodzian Parkiem Śledzia, powstał w miejscu tzw. zaginionego kwartału. Przed II wojną był to teren zabudowany, służący również handlowi. Kamienice zostały wyburzone na rozkaz Niemców w czasie wojny, aby powstała wolna przestrzeń między gettem a tzw. stroną aryjską. Po wyzwoleniu zapadła decyzja o założeniu w tym miejscu parku. Fundamenty dawnych kamienic są w ostatnich latach odkrywane w czasie remontów np. ul. Północnej. Ostatnia kamienica została wyburzona przy okazji remontu ul. Franciszkańskiej. Urzędnicy zapowiadali, że pozwoli to na „powiększenie parku i wykonanie dodatkowego pasa ruchu dla samochodów".

– Ze wspomnień Eugeniusza Krzystanka wynika, że jego ojciec Stefan, który był realizatorem Parku Staromiejskiego w latach 50., już po wojnie rozmawiał z Rogowiczem o tym, jak urządzić ten nowy park. Chociaż oczywiście nikt nie kwestionuje tego, że Park Staromiejski zaprojektował Kazimierz Chrabelski – mówi Iwanowski.

PREMIA OD SZEFA Z OKAZJI ŚLUBU

Znamy tylko jedno zdjęcie Rogowicza z jego łódzkich czasów, na którym widać całą jego sylwetkę. Zrobiono je około 1934 roku, prawdopodobnie w Parku Poniatowskiego – Rogowicz mieszkał w willi zlokalizowanej w tym parku. Odbitka przetrwała w prywatnym archiwum dr Janiny Krzemińskiej-Fredy, wieloletniej kierowniczki Ogrodu Botanicznego w Łodzi.

Jej tata Feliks Góźdź pracował przed wojną z Rogowiczem, m.in. odpowiadając za zakładanie w Łodzi ogródków działkowych. – Wspominał, że część mieszkańców podeszło do tego pomysłu z entuzjazmem, w końcu to były osoby wywodzące się ze wsi, więc ziemia była dla nich życiem. Ale były też głosy krytyczne – mówi dr Janina Krzemińska-Freda w rozmowie z „Wyborczą".

Podkreśla, że współpracownicy darzyli Rogowicza szacunkiem.

– Już po wojnie wspominali, że był wymagającym szefem, ale bardzo życzliwym. Zdarzało się, gdy pracownik brał ślub, że Rogowicz wypłacał mu z tego tytułu dodatkowe wynagrodzenie. Na pewno to miało wielkie znaczenie w czasach kryzysu lat. 30. – opowiada botaniczka. I podkreśla: – Mój tata o szefie mówił zawsze w samych superlatywach. Myślę, że również dzięki temu, jak Rogowicz podchodził do ludzi, mógł osiągnąć tak wiele.

Dokonania Stefana Rogowicza przez dziesiątki lat były w Łodzi zapomniane. Pamiętało o nim wąskie grono ekspertów – środowisko ogrodnicze i miłośnicy zieleni, czego wyrazem było odsłonięcie w 1996 roku głazu w Parku na Zdrowiu.

Stefan Rogowicz zmarł 23 grudnia 1946 roku. Jego żona, Irena, odeszła w 1982 roku. Nie mieli dzieci. Oboje są pochowani w Łodzi. Na grobie Rogowicza napisano, że był „twórcą parków Łodzi".

– O to, aby żona Rogowicza spoczęła razem z nim na Ogrodowej, bardzo zabiegał dr Andrzej Sosnowski, wieloletni dyrektor Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Łodzi. To się, niestety, nie udało i Irena została pochowana na Zarzewie – wspomina dr Janina Krzemińska-Freda.

PREMIERA KSIĄŻKI I WYSTAWY O STEFANIE ROGOWICZU

W ostatnich latach pamięć o Rogowiczu przywracają osoby związane z grupą Społecznych Opiekunów Drzew – to m.in. inicjatorzy oddolnej akcji inwentaryzowania łódzkich drzew. To z ich inicjatywy, rok 2021 był w Łodzi Społecznym Rokiem Stefana Rogowicza. Jego imię nosi też park leśny Zielona Ostoja przy ul. Wycieczkowej.

15 października premierę będzie miała książka „Ogrodnik w mieście tysiąca kominów. Stefan Rogowicz w Łodzi" Małgorzaty Godlewskiej, Justyny Zajączkowskiej i Szymona Iwanowskiego. Wydarzenie odbędzie się w Wydziale Kultury Urzędu Miasta Łodzi przy ul. Moniuszki 3 o godz. 17.30 (wstęp wolny). Na miejscu będzie można dostać egzemplarz, książka ma być również dostępna online na stronie mapadrzewlodzi.pl

Autorzy publikacji wydali książkę o Rogowiczu z okazji 80. rocznicy jego śmierci.

Zaplanowano również plenerową wystawę fotograficzną „Ślady Rogowicza 2026" duetu HaWa (Grzegorz Habryn / Aneta Wawrzoła). Zdjęcia będzie można oglądać w 10 punktach Łodzi.

REKLAMA

Łódź/34455247

ZAMIAST STYROPIANU – MATERIAŁ, KTÓRY WYRASTA Z ODPADÓW

W Łowiczu naukowcy testują biokompozyt z grzybni

Odpady rolnicze mogą stać się materiałem do izolacji budynków. Naukowcy z Łukasiewicz - Łódzkiego InstytutuTechnologicznego pracują nad rozwiązaniem, które łączy grzybnię z materiałami roślinnymi.

EkoMush Bio Isolation to lekki, biodegradowalny biokompozyt, który może być ekologiczną alternatywą dla tradycyjnych materiałów izolacyjnych i dekoracyjnych. W Łowiczu rozpoczęły się właśnie jego testy w warunkach rzeczywistych.

Instalację zamontowano na elewacji budynku należącego do Łowickiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Po raz pierwszy materiał będzie musiał poradzić sobie nie z warunkami laboratoryjnymi, ale z prawdziwą polską pogodą – zmienną temperaturą, wilgocią, deszczem i śniegiem.

– Rozpoczęte testy w warunkach rzeczywistych pozwolą zweryfikować zachowanie materiału poza środowiskiem laboratoryjnym i ocenić jego przydatność w docelowych zastosowaniach – mówi dr hab. inż. Katarzyna Ławińska, jedna z liderek projektu.

Jak powstaje EkoMush? Grzybnia jest hodowana na odpadach rolno-spożywczych. Przerasta je siecią strzępek, tworząc biokompozyt. Ponad 80 proc. materiału stanowią odpady. Technologia nie wymaga stosowania środków chemicznych i wpisuje się w założenia gospodarki o obiegu zamkniętym.

– Projekt EkoMush jest dobrym przykładem tego, jak wiedza naukowa może przekładać się na praktyczne i ekologiczne technologie – mówi dr Hubert Cichocki, prezes Sieci Badawczej Łukasiewicz.

Materiał można formować w różne kształty, zabezpieczać hydrofobowo i barwić. W testowanej instalacji wykorzystano naturalne barwniki nadając mu intensywne, mieniące się odcienie – od turkusów, poprzez głęboką czerwień, aż po purpurę. EkoMush może zatem pełnić nie tylko funkcję izolacyjną, ale również dekoracyjną i wykończeniową. Potencjał materiału wykracza jednak poza budownictwo – naukowcy rozważają także jego zastosowanie w sektorze kosmicznym.

A co z kosztami produkcji? Prezes Cichocki wskazuje, że wykorzystanie odpadów jako podstawowego surowca pozwala ograniczyć koszty materiałowe. Znaczenie ma również sam proces – biokompozyt powstaje dzięki wzrostowi grzybni, co może ograniczać udział pracy i skomplikowanych procesów technologicznych, a tym samym możliwie obniżyć jego cenę.

W testy zaangażowały się także Politechnika Warszawska i Łódzka. Zespół Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej przygotował projekt instalacji nawiązujący do tradycji łowickich, a firma Intelligent Hives Sp. z o.o. zamontowała czujniki monitorujące temperaturę i wilgotność.

Testy potrwają kilkanaście tygodni. Ich wyniki mają pomóc zoptymalizować parametry materiału i ocenić jego potencjał wdrożeniowy. Projekt realizowany jest we współpracy z władzami Łowicza, Zakładem Usług Komunalnych oraz Łowicką Spółdzielnią Mieszkaniową, dzięki czemu mieszkańcy mogą obserwować, jak materiał zachowuje się poza laboratorium.

1LO

eprasa.pl fa5e58445c

Problemy z lokatorami mieszkań na wynajem

Hodowla papug i niespodzianka w piekarniku

Była przemoc i „nadprogramowi" lokatorzy – mówi właściciel mieszkań na wynajem w Łodzi. Najbardziej kosztowna historia zaczęła się od rodziny, która wydawała się spokojna.

Maria Stefańska

Jakub ma 32 lata i z zawodu jest elektrykiem. Do branży nieruchomości trafił przypadkiem. Pierwsze mieszkanie kupił w 2018 od znajomego podczas imprezy, której – jak sam przyznaje – nawet nie pamięta.

– Podjąłem wtedy szaloną decyzję, która z perspektywy czasu okazała się strzałem w dziesiątkę – mówi.

Od tego czasu minęło osiem lat. Dziś Jakub wynajmuje trzy mieszkania w Łodzi: dwa przy ulicy Krawieckiej i jedno przy Lutomierskiej.

– Przez ten czas nauczyłem się, że kalkulacja czynszu, kosztów remontu i przewidywanego zwrotu z inwestycji niewiele mówi o tym, jak naprawdę wygląda prowadzenie takiego biznesu – mówi.

JAK SIĘ ZMIENIA RYNEK NIERUCHOMOŚCI

Rynek najmu wyraźnie się zmienia. W badaniu CBRE w 2020 roku 61 proc. wynajmujących deklarowało, że nie stać ich na zakup własnego mieszkania. Jednocześnie młodsi najemcy jako powody wyboru najmu częściej niż starsi wskazywali na wygodę, elastyczność i brak konieczności zaciągania kredytu. Dla osób w wieku 18-24 lata standard mieszkania miał też większe znaczenie niż dla starszych grup.

– Kiedy sam wynajmowałem mieszkanie, traktowałem to jako rozwiązanie tymczasowe. Nie przeszkadzał mi stary wystrój, mała łazienka czy kanapa zamiast łóżka. Najważniejsze było, żeby mieszkanie było w dobrej lokalizacji i miało w miarę przystępną cenę – mówi Jakub.

Dziś, jego zdaniem, najemcy oczekują znacznie więcej. – Zmywarka, pralka z suszarką, kilka szaf, wygodne łóżko to często minimum – mówi, podkreślając: – To dobrze świadczy o młodym pokoleniu. Mają wymagania, które trzeba spełnić.

Nie jest to wyłącznie jego obserwacja. W badaniu CBRE cena była najważniejszym kryterium wyboru mieszkania dla 51 proc. respondentów, lokalizacja dla 43 proc., a stosunek jakości do ceny dla 24 proc. Jednocześnie 21 proc. osób w wieku 18-24 lat wskazywało standard wykończenia jako istotne kryterium, wobec 5 proc. osób w wieku 34-44 lat.

Nowsze dane pokazują też, że najem staje się coraz ważniejszym segmentem rynku mieszkaniowego. Według CBRE w 2025 roku na rynek najmu instytucjonalnego trafiło 5821 lokali – był to rekordowy roczny wynik. Na koniec pierwszego kwartału 2025 roku w sektorze PRS funkcjonowało 24,4 tys. mieszkań, o 30 proc. więcej niż rok wcześniej.

• **Najem staje się coraz ważniejszym segmentem rynku mieszkaniowego**

FOT. TOMASZ STAŃCZAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Z CZYM MIERZĄ SIĘ WŁAŚCICIELE

– Była przemoc domowa, była hodowla papug, byli też dodatkowi lokatorzy, o których dowiadywałem się dopiero po czasie – wymienia Jakub.

Opowiada: – Dwa lata temu wynajmowałem mieszkanie młodej parze z Ukrainy. Wobec mnie byli mili i płacili na czas. Od sąsiadów zacząłem jednak słyszeć o awanturach, tłuczeniu naczyń, a nawet rękoczynach.

Ostatecznie umowę rozwiązał. Dopiero później dowiedział się, że para przez kilka miesięcy pozwalała mieszkać w mieszkaniu trzem swoim znajomym.

Takie sytuacje są dla właściciela szczególnie trudne, bo między prawem do korzystania z własnego mieszkania a ochroną lokatorów istnieje spora przestrzeń na konflikt. Właściciel nie może po prostu wejść do lokalu, wymienić zamki czy odciąć media, nawet jeśli najemca nie wywiązuje się ze swoich zobowiązań.

JAK ODZYSKAĆ MIESZKANIE

Najbardziej kosztowna historia zaczęła się od rodziny, która początkowo wydawała się zupełnie zwyczajna. Umowa została podpisana na rok. Przez pierwsze dwa miesiące wszystko działało bez problemu. Potem pojawiły się prośby o przesunięcie płatności. Najpierw połowa czynszu, reszta w połowie miesiąca.

– Zgadzałem się. Nie mam w zwyczaju kontrolować swoich najemców. Wychodziłem z założenia, że czasem komuś może się powinąć noga – mówi Jakub.

Zmywarka, pralka z suszarką, kilka szaf, wygodne łóżko to często minimum

Sytuacja zaczęła się jednak powtarzać, więc właściciel postanowił zaproponować kompromis: mniejszy czynsz w zamian za przejęcie przez lokatorów części drobnych obowiązków – prac porządkowych czy zakupu materiałów eksploatacyjnych. Pomysł nie rozwiązał problemu. Po kolejnym miesiącu nie wpłynęła nawet połowa należności. Kolejne spotkanie nie doszło do skutku, lokatorzy nie otworzyli drzwi, mimo że wcześniej ustalili z właścicielem godzinę wizyty.

Kiedy zadłużenie objęło trzy pełne okresy płatności, właściciel rozpoczął formalną procedurę. Najemcy otrzymali pisemne uprzedzenie o zamiarze wypowiedzenia umowy i dodatkowy czas na spłatę zadłużenia. Pieniędzy jednak nie wpłacili.

Odzyskanie mieszkania okazało się bardzo trudne.

– Był już okres zimowy. Musiałem czekać. Nie mogłem po prostu wejść do mieszkania i ich wyrzucić. Nie mogłem też odciąć im prądu – mówi. Zgodnie z ustawą o ochronie praw lokatorów, wyroków nakazujących opróżnienie lokalu nie wykonuje się od 1 listopada do 31 marca włącznie, jeżeli eksmitowanej osobie nie wskazano lokalu, do którego ma zostać przekwaterowana.

Tymczasem wiosną sytuacja skomplikowała się jeszcze bardziej. Kobieta była w ciąży, co miało znaczenie dla ochrony lokatorskiej na etapie eksmisji.

Pewnego dnia właściciel przyszedł do mieszkania bez zapowiedzi. Wtedy lokator powiedział, że jest uzbrojony i jeśli Jakub natychmiast nie wyjdzie, może użyć broni.

– Wyszedłem. To był moment, w którym uznałem, że dalsze osobiste kontakty nie mają sensu. Od tej pory wszystko załatwiałem przez prawnika.

Mieszkanie udało się odzyskać – sądownie – dopiero latem. Rodzinie zasądzono spłatę należności.

Ta historia zmieniła sposób, w jaki Jakub patrzy na potencjalnych najemców. – Czasami wolę wynająć mieszkanie studentowi, który od razu mówi, że będzie robił imprezy w środku tygodnia, niż pozornie spokojnej rodzinie z dzieckiem.

ZYSKI I STRATY

Jakub za pierwsze mieszkanie – to, które kupił przez przypadek – zapłacił okazyjną cenę 180 tys. zł. Dwa kolejne mieściły się w granicach 250-300 tys. zł. Wszystkie mają około 38 metrów kwadratowych. Na odświeżenie każdego przeznaczył mniej więcej 25 tys. zł.

– Szybko obliczyłem, że jeśli wynajmę mieszkania za 2800 zł miesięcznie, inwestycja zwróci mi się za około osiem lat – opowiada łodzianin.

To była kalkulacja, w której łatwo było uwzględnić czynsz i koszt remontu. Znacznie trudniej było przewidzieć wszystko, co wydarzy się później. Podczas remontu jednego z mieszkań zalał sąsiadów z dołu i musiał wypłacić im odszkodowanie. Z czasem doszły koszty malowania, sprzątania, ozonowania i kolejnych napraw. Bywało też, że kaucja nie wystarczała na doprowadzenie lokalu do stanu, w którym można było przyjąć następnego najemcę.

– Chciałbym powiedzieć, że większość osób zostawia mieszkanie w przyzwoitym stanie, ale w moim przypadku rozkłada się to mniej więcej 50/50 – mówi Jakub.

Był już stary kurczak zostawiony w piekarniku. Pęknięte lustro schowane w szafie. Przewiercone na wylot ściany. Materac przypalony papierosem i pogniłe panele w kuchni.

Jedna z najemczyń próbowała przekonać go, że podrapana kanapa i krzesła nie są sprawką jej kota. – Meble przed jej wprowadzeniem były nowe. Ona jednak zarzekała się, że kot miał drapak i nigdy nie przyłapała go na drapaniu czegokolwiek innego – wspomina Jakub.

Inny najemca po prostu wyniósł część wyposażenia. Po jego wyprowadzce zniknął czajnik, nowy zestaw noży, lampka nocna i kilka innych rzeczy.

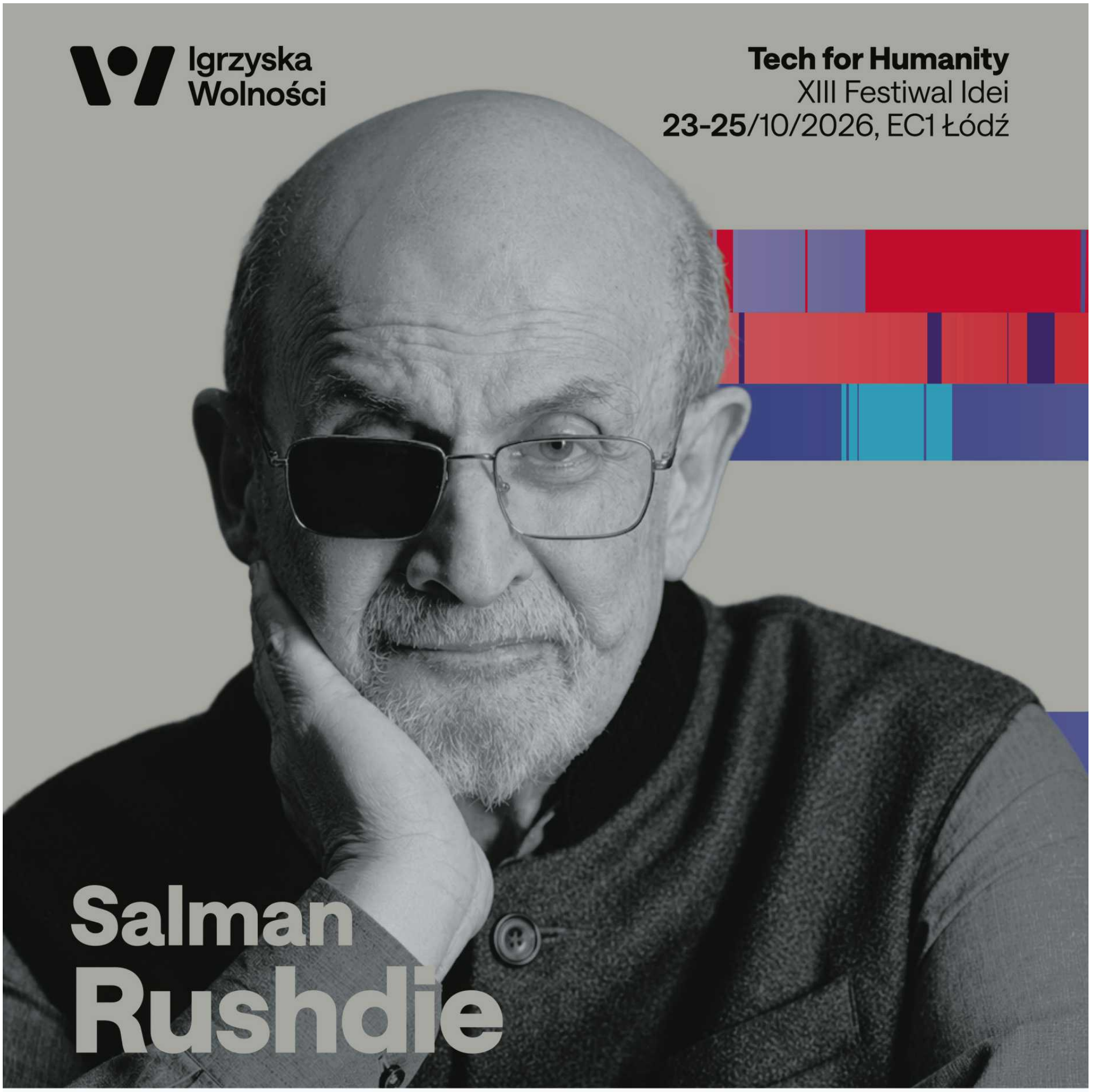
– Dzisiaj rozumiem, że praca w tej branży właściwie nigdy się nie kończy. Trzeba dokładnie sprawdzać mieszkania, spisywać wszystkie koszty, kontrolować stan lokalu i być przygotowanym na sytuacje, których nie da się przewidzieć – mówi Jakub.

I dodaje: – Kiedyś myślałem głównie o tym, ile będę miał zysku. Dzisiaj wiem, że równie ważne jest to, ile może kosztować mnie jedna nieprzewidziana sytuacja.

Mimo wszystko nie zamierza rezygnować. – Dzięki tej pracy poznałem wiele wspaniałych osób. Z częścią mam kontakt nawet lata po ich wyprowadzce. I chyba dlatego, mimo tych wszystkich historii, nadal uważam, że było warto.

Rocznie na trzech mieszkaniach zarabia blisko 80 tys. zł.

eprasa.pl fa5e58445c

Łódź/34455267

1 L0L

eprasa.pl fa5e58445c

Marta czasami udaje 13-letniego chłopca

Przecież „kobietom w to grać nie wypada”

Kinga po pracy zakłada różowe dresy, zamawia sushi i odpala konsolę. Dla niej to odpoczynek. Dla innych wciąż powód do pytania, czy kobiecie to wypada.

Robert Grześkowiak

FOT. GORODENKOFF

Najdłuższa sesja w jej życiu? Niemal dwanaście godzin – zaczęła grać około godziny 18, skończyła nad ranem. Mieszkała wtedy sama. Nikt nie pytał, czy długo jeszcze i czy nie szkoda jej czasu.

Grała w Elden Ring, mroczną grę fantasy, w której przez pół godziny można iść przez ruiny, bagna i podziemia tylko po to, żeby za chwilę zginąć z rąk jednego przeciwnika. Kinga utknęła wtedy na walce z bossem. W takich grach, nazywanych soulslike'ami, boss to silny przeciwnik zamykający pewien etap rozgrywki. Czasem trzeba podejść do niego kilka razy. A czasem kilkadziesiąt.

– Nikt nie wie, czym jest trwałość w dążeniu do celu, dopóki przez kilka godzin nie pojedynkuje się z jednym bossem – mówi Kinga.

Gracze soulslike'ów dobrze wiedzą, o czym mowa. Bandai Namco, wydawca Elden Ring, podawało po pierwszym roku od premiery, że do walki z Malenią, jedną z najtrudniejszych przeciwniczek w grze, podchodzono łącznie 329 mln razy. Kinga podchodziła około czterdziestu. – Może nie jestem najlepszym graczem, ale bawię się wyśmienicie – przyznaje.

KINGA GRA SZAMANKĄ Z WACHLARZEM

Grać nauczyła się, kiedy była jeszcze w podstawówce – od starszego brata i kuzyna. Mieli w domu jeden komputer, a kuzyn często przyjeżdżał na wakacje do nich, na obrzeża Łodzi. Upalne lata spędzali w pokoju brata, z zasłoniętymi roletami i wiatrakiem warczącym w tle. Raz chłodził ich, raz komputer.

Jedną z jej pierwszych gier była Twierdza: Krzyżowiec, strategia, w której buduje się zamek, gospodarkę i armię. Siadała obok brata i kuzyna, patrzyła, jak grają, a kiedy wieczorem wychodzili do znajomych, przejmowała komputer.

Najbardziej lubiła budować. Mogła długo kombinować, gdzie postawić mur, gdzie wieżę, jak poprowadzić miasto. Potem kuzyn pokazał jej Minecrafta, grę z prostych bloków, z których można tworzyć dowolne konstrukcje. I znowu budowała zamki, pałace, stadniny, wymarzone domy.

W szkole słyszała, że gry uzależniają i że dzieci za długo siedzą przed komputerem. Miała jednak poczucie, że te pogadanki były kierowane przede wszystkim do chłopców. Nie odzywała się. – Kiedy koleżanki wyśmiewały chłopaków z klasy, że grają, to też to robiłam – przyznaje. – A potem wracałam do domu i sama grałam.

W domu zdarzały się reprymendy. Szczególnie zapamiętała słowa matki o tym, że „dziewczynki w gry nie grają”. I że powinna częściej wychodzić ze znajomymi. – Kiedyś przyjechała do mnie kuzynka i oglądała w MTV Kardashianki. Mama się cieszyła, że oglądam z nią te głupoty. A ja tylko patrzyłam na telewizor, bo w myślach już stawiałam kolejny dom w Minecrafcie – wspomina.

Później były Simsy, czyli symulator życia, budowania domów i prowadzenia postaci przez codzienność. Najpierw na kodach: dużo pieniędzy, piękny dom, hulaj dusza. Dopiero po jakimś czasie Kinga zaczęła sama sobie utrudniać. Bez kodów. Od zera. Z rozwijaniem postaci, zarabianiem pieniędzy, budowaniem domu powoli, według zasad gry.

W gimnazjum doszedł Metin2, internetowa gra ze wspólnym światem i postaciami rozwijanymi przez kolejne zadania. Kinga grała szamanką z długimi włosami i wachlarzem, bo dowiedziała się, że chłopak, który jej się podobał, też gra w tę grę. – Szybko go dogoniłam poziomem i w ten sposób byliśmy parą. Bo każdy chciał mieć dziewczynę szamankę – śmieje się.

GRA PRZESTAŁA JEJ WYSTARCZAĆ

W liceum Kinga grała już dużo rzadziej. Do zabawy wróciła na studiach, kiedy na Politechnice Łódzkiej poznała grupę znajomych organizujących sesje papierowych RPG. RPG to gra fabularna: zamiast ekranu są karty postaci, kości i mistrz gry, który prowadzi historię. Gracze wymyślają bohaterów, decydują, co zrobią, a potem wspólnie budują opowieść.

W akademiku potrafili siedzieć godzinami. Każdy miał swoją postać, własne pomysły, własne decyzje. Granie nie oznaczało już tylko siedzenia przed ekranem, ale także rozmowę, żarty, spory i świat wymyślany wspólnie przez kilka osób. Kinga korzystała zawsze z tej samej postaci: elfiej wampirki, którą kiedyś wykreowała w grze Skyrim.

Później znajomi polecili jej Wiedźmina 3, dużą grę fabularną opartą na świecie z książek Andrzeja Sapkowskiego. Wtedy gra przestała jej wystarczać. Chciała wiedzieć, kim są Ciri, Yennefer, Triss i Geralt, skąd biorą się ich relacje i co było wcześniej. Całą sagę Sapkowskiego przeczytała w dwa miesiące.

Dzisiaj ma 29 lat, gry są dla niej rozrywką, odpoczynkiem, sposobem na przetrwanie gorszego czasu.

– Ludzie demonizują gry, ale każdy ma jakąś odskocznię. Ktoś czyta książki, ktoś sięga po papierosy, ktoś po alkohol albo marihuanę. Ja zanurzam się w świecie magii, rycerzy, czarodziejek. Uważam, że na tle innych propozycji to całkiem przyjemna odskocznia – mówi.

Gry pomogły jej zwłaszcza na drugim roku studiów, po śmierci babci, z którą mieszkała całe życie. Dzisiaj nadal potrafi w gorszym okresie zasiąść do gier i zatopić się w fantastycznym świecie. Nie oznacza to jednak, że odcina się od życia. Chodzi do pracy, wykonuje obowiązki, sprząta mieszkanie. Tyle że przez tydzień albo dwa gra codziennie, a nie raz w tygodniu, w weekend.

– Resetuję się przy grach, a potem wracam do życia – mówi.

CZASAMI LEPIEJ UDAWAĆ CHŁOPAKA

Marta ma 24 lata i gra od pięciu lat. Po maturze pracowała jako kelnerka w lodziarni na łódzkim Teofilowie. Tam poznała chłopaka, z którym połączyło ją granie. Miała już za sobą kilka podejść do League of Legends, jednej z najpopularniejszych gier sieciowych na świecie – dwie drużyny walczą w niej na zamkniętej mapie, rozwijają postacie, niszczą kolejne punkty obrony przeciwnika i próbują dostać się do jego bazy.

Zaczęli grać razem. Potem się spotykać. Byli parą przez trzy lata. – Rozstaliśmy się, bo on chciał po licencjacie wyjechać z miasta, ja postanowiłam zostać. Nie wyobrażałam sobie związku na odległość – mówi Marta.

Dzisiaj kończy studia na Uniwersytecie Łódzkim. Wciąż fascynują ją gry. Od słynnego „Lola” przeszła do Call of Duty, serii wojennych strzelanek, w których drużyny rywalizują ze sobą w krótkich, dynamicznych meczach.

Kiedy gra ze znajomymi, mikrofon ma zwykle włączony na Discordzie, komunikatorze głosowym, często używanym przez graczy. Rozmawiają o meczu, żartują, czasem przeklinają po przegranej akcji, ustalają, kto gdzie

REKLAMA Łódź/34454958

eprasa.pl fa5e58445c

idzie. Kiedy Marta gra sama z przypadkowymi osobami, częściej milczy albo pisze na czacie.

Szybko zrozumiała, że środowisko graczy nie zawsze jest tak przychylne, jak jej były chłopak i jego znajomi. Szacuje, że mniej więcej co trzeci raz, gdy odzywała się do obcych przez mikrofon, słyszała: „Oh, girl!".

Czasem ktoś od razu rzucał, że teraz na pewno przegrają. Ktoś proponował, żeby wyrzucić ją z drużyny, zanim zdążyła zrobić cokolwiek źle. Ktoś inny pytał, ile ma lat, czy ma Instagrama, czy ma chłopaka. Zdarzało się też odwrotnie: gracze ignorowali jej komunikaty i rozmawiali tak, jakby w ogóle nie było jej w drużynie.

Przez pewien czas miała neutralny nick. Nie poprawiała, jeśli ktoś brał ją za chłopaka. Albo pytał, czy jest dzieckiem. – Czasami naprawdę łatwiej było pozwolić im myśleć, że jestem trzynastoletnim chłopcem – mówi.

To zachowanie potwierdzają badania Lavinia McLean i Mark D. Griffiths o doświadczeniach graczek online:

Szczególnie zapamiętała słowa matki o tym, że „dziewczynki w gry nie grają". I że powinna częściej wychodzić ze znajomym

ukrywanie płci, unikanie rozmów głosowych albo używanie neutralnych pseudonimów, żeby ograniczyć ryzyko nękania. W tekście Heather Crothers, Kennetha C. Scotta-Browna i Sheili J. Cunningham o kobietach w esporcie pojawia się ten sam mechanizm: część graczek unika ujawniania płci, a wcześniejsze badania nazywają to „gender masking" – ukrywaniem płci przez neutralny nick, awatar albo rezygnację z czatu głosowego.

KOBIECIE NIE WYPADA? A NIBY DLACZEGO?

Drugim wyzwaniem jest test, który odbywa się poza samą grą. – Lubisz gry? – Tak. – A w co grasz? Jeśli kobieta odpowie, że w The Sims, reakcja bywa krótka. „Aaa, no tak". Niby gra, ale nie do końca. Coś spokojnego, domowego, dziewczyńskiego. Nie „prawdziwe" granie.

Marta widziała dziewczyny, które po takich rozmowach zaczynały się zastanawiać, czy mogą nazywać się graczkami, skoro nie lubią strzelanek. – Facet może przez dziesięć lat grać prawie wyłącznie w FIFĘ albo jedną strzelankę, i nikt mu nie organizuje egzaminu wstępnego do gamingu – mówi Marta.

Sama długo miała poczucie, że stoi gdzieś pomiędzy. Z dziewczynami czasem nie umiała odnaleźć wspólnego języka, bo nie grała akurat w to, co uznawano za „kobiece", czyli np. Simsy. W rozmowach z chłopakami o League of Legends czy Call of Duty potrafiła natrafić na ścianę – zanim powiedziała cokolwiek o samej grze, musiała najpierw udowodnić, że w ogóle wie, o czym mówi.

Często nie chodziło nawet o otwartą wrogość. Czasem wystarczał ton. Dopytywanie, jak długo gra, jaką ma rangę, czy naprawdę sama wbiła poziom, czy może ktoś jej pomagał. Pytania, których jej koledzy zwykle nie słyszeli na starcie rozmowy.

MAMA NA FARMIE, TATA W TETRISIE

Według raportu IAB Polska i SW Research „Gracze vs niegracze 2025" kobiety stanowią 48 proc. dorosłych graczy w Polsce, a mężczyźni 52 proc. Natomiast Newzoo w „Global Gamer Study 2025" podaje z kolei, że wśród populacji online na 36 badanych rynkach w gry gra 76 proc. kobiet i 83 proc. mężczyzn.

– I mimo to ludzie wciąż krzywią się na kobietę, która gra tak samo jak chłopak – śmieje się Marta. – Dzisiaj grają prawie wszyscy, tylko część osób udaje, że tego nie widzi. Zwłaszcza pokolenie moich rodziców lubi pouczać, co komu wypada. Tymczasem moja mama codziennie oprząta farmę w Wiejskim Życiu, a tata w każdej wolnej chwili układa Tetrisa i jakoś nikt w domu nie ma z tym problemu. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE Łódź/34456133

ZAPYTANIE OFERTOWE

Spółdzielnia Mieszkaniowa im. B. Chrobrego w Łodzi zaprasza do składania ofert na prace związane z kompleksową dostawą, montażem, podłączeniem, uruchomieniem i przekazaniem do eksploatacji fabrycznie nowej platformy do przemieszczania osób z niepełnosprawnościami w budynku przy ulicy Ćwiklińskiej 7 (blok 110) przynależnego do zasobów S.M. im. B. Chrobrego w Łodzi. Szczegółowy zakres prac został ujęty w Specyfikacji Istotnych Warunków zamówienia, którą można znaleźć na stronie Spółdzielni: **https://smchrobry.com.pl/**

Zapraszamy do składania ofert do dnia **22.10.2026 r. do godz. 15:00**, oferty prosimy składać w zaklejonych kopertach z danymi firmy w siedzibie S.M. im. B. Chrobrego w Łodzi, przy ul. Ćwiklińskiej 22, 92-508 Łódź. Od poniedziałku do piątku w godz. 8-15 (wtorki 10-17) w sekretariacie pok. nr 14. Koperta z ofertą powinna być opisana jako: **„Prace polegające na kompleksowej dostawie, montażu, podłączeniu, uruchomieniu i przekazaniu do eksploatacji fabrycznie nowej platformy do przemieszczania osób z niepełnosprawnościami w budynku przy ulicy Ćwiklińskiej 7 (blok 110) przynależnego do zasobów S.M. im. B. Chrobrego w Łodzi."**

Otwarcie ofert nastąpi **23.10.2026 r. o godz. 11:00** w siedzibie S.M. im. B. Chrobrego przy ul. Ćwiklińskiej 22, 92-508 Łódź.

W razie jakichkolwiek pytań zachęcamy do kontaktu pod nr telefonu 42 673-43-14 lub 570-594-205, bądź przez pocztę elektroniczną na adres sekretariat@smchrobry.com.pl.

Spółdzielnia zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru ofert oraz odstąpienia od wyboru bez podania przyczyn.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34456117

www.nekrologi.wyborcza.pl/34455660

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że 30 września 2026 roku,
zmarł po długiej chorobie, w wieku 83 lat

ŚP

Jerzy Wyszywacz

Prokurator w stanie spoczynku

Człowiek wielkiej prawości, życzliwości i wrażliwości,
koneser sztuk pięknych i arbiter elegantiarum

Uroczystość pogrzebowa odbędzie się
12 października 2026 roku o godzinie 13.15
na Cmentarzu Rzymskokatolickim pod wezwaniem św. Józefa
przy ulicy Ogrodowej 39 w Łodzi,

o czym informują pogrążeni w smutku

Krewni i Przyjaciele

www.nekrologi.wyborcza.pl/34456138

Odeszła

prof. Emma Harris

Nasza odwieczna Przyjaciółka

Trudno się z tym pogodzić...

Żegnamy Ją głęboko poruszeni

Anna Wilk, Kasia Zawadzka, Aidan Doyle, Wiktor Dłuski

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34456137

eprasa.pl fa5e58445c

Wielki test wiedzy o klimacie

Było betonowanie, jest zazielenianie

Przez lata polskie miasta usuwały zieleń, zastępując ją betonem i kostką brukową. Dziś coraz częściej odwracają ten trend.

Michał Hyra

• **W centrach miast, gdzie zwykle jest najgoręcej, trudno o wolne miejsce na nowe tereny zielone. Dlatego coraz więcej jest parków kieszonkowych**

Zmiany klimatu stanowią coraz większe wyzwania dla samorządów. Wiele gmin przekonało się o tym w ostatnich miesiącach. W całym kraju ok. sto gmin apelowało do mieszkańców o oszczędzanie wody. Były miejsca, gdzie notowano spadek ciśnienia, albo wręcz wody nie było wcale.

Susza w tym roku pojawiła się kilka miesięcy wcześniej niż zwykle. Dotąd problemy występowały głównie latem, teraz były już wiosną.

Wpływ miały na to przede wszystkim wyjątkowo suchy marzec i kwiecień.

Jak wyliczyło IMGW, uśredniona suma opadu atmosferycznego wyniosła w Polsce jedynie 10,8 mm i była o 27 mm niższa od normy dla tego miesiąca, określonej na podstawie pomiarów w latach 1991-2020. W kwietniu w sporej części kraju spadło zaledwie 10 mm wody przy normie mieszczącej się w przedziale 30-60 mm.

– Mamy do czynienia coraz częściej z nagłymi zjawiskami jak nawalne deszcze, powodzie, ale też susze. Samorządy bardzo często mierzą się z tymi wyzwaniami – mówiła 30 września podczas Business PRECOP prezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Dorota Zawadzka-Stępniak.

Coraz więcej miast w Polsce prowadzi inwestycje, których celem jest adaptacja do zmian klimatu.

– Katowice są jedynym miastem w Polsce, które ma pełny monitoring wód deszczowych. Dzięki wsparciu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) powstało 40 zbiorników podziemnych, które retencjonują wodę i nie dopuszczają do zalania miasta – podkreśla Andrzej Hołda prezes Katowickich Inwestycji.

BETONOWALI RYNKI. TERAZ ODWRACAJĄ TREND

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej w kraju zaczął się boom budowlany. Powstawały drogi, modernizowano kolej, a centra miast przechodziły rewitalizację. Często efektem było usuwanie zieleni z rynków, które zmieniały się w betonową pustynię. Po kilku latach było już wiadomo, że to błędna droga. Place pozbawione cienia stawały się miejscami, które nie spełniały swoich ról.

Od kilku lat trend się zmienia. Miasta stawiają coraz częściej na zazielenianie placów.

Władze Częstochowy najpierw ruszyły z zazielenianiem placu Pamięci Narodowej. Inwestycja stosunkowo niskim kosztem całkowicie odmieniła plac. Teraz miasto realizuje znacznie większy projekt rewitalizacji placu Biegańskiego – centralnego punktu miasta.

To o tyle ciekawe, że wspomniany plac w 2011 roku przeszedł rewitalizację za unijne pieniądze. Plan był ambitny, pod jego płytą miało być centrum handlowe i parking podziemny. Miały do nich prowadzić pochylnie i ruchome schody. Ostateczny kształt ma jednak niewiele wspólnego z projektem, który wygrał konkurs architektoniczny.

Władze miasta szukały do budowy centrum inwestorów. Jednak ci się nie znaleźli i plac w centrum Częstochowy stał się pustym, kamiennym pomnikiem.

Kolejna jego rewitalizacja jest możliwa dzięki programowi NFOŚiGW w ramach działania "Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu". Duży nacisk położono na retencję wód opadowych. Planowane rozwiązania pozwolą na zatrzymywanie deszczówki w miejscu jej opadu, ograniczenie spływu powierzchniowego oraz wykorzystanie zgromadzonej wody do nawadniania zieleni. To nie tylko bardziej efektywne gospodarowanie zasobami wodnymi, ale także realne wsparcie dla nowych nasadzeń i sposób na przeciwdziałanie skutkom suszy w śródmieściu.

Zatrzymywanie deszczówki jest kluczowe, jeśli chodzi o walkę z niedoborami wody w okresach suszy.

MAŁE PARKI – DUŻY EFEKT

Poznań także kładzie duży nacisk na inwestycje związane z adaptacją do zmian klimatu. Obecnie miasto to z okolicznymi gminami realizuje drugi etap programu o wartości 76,3 mln zł (z unijnym dofinansowaniem w wysokości 43,8 mln zł). Zakres prac jest bardzo szeroki i wpisuje się w błękitno-zieloną infrastruktury. Tego typu inwestycje to zaplanowana sieć obszarów zieleni i zasobów wodnych, która łagodzi skutki zmian klimatycznych, czy urbanizacji.

Błękitno-zielona infrastruktura łączy naturalne i półnaturalne elementy ze sztuczną infrastrukturą i zapewnia ekosystemom trwałość, a ludności zdrowie i odporność. "Zielona" część odnosi się do parków, ogrodów, ale też zielonych dachów i ścian. "Niebieska" to zasoby wodne: rzeki, jeziora, zbiorniki retencyjne, stawy i ogrody deszczowe.

Parki kieszonkowe pomagają w adaptacji do zmian klimatu, szczególnie gdy ich budowę wiążę się z np. z odbetonowaniem jakiejś przestrzeni. Samorządy na takie inwestycje mogą otrzymać dofinansowanie

W centrach miast, gdzie zwykle jest najgoręcej, trudno o wolne miejsce na nowe tereny zielone.

Dlatego coraz więcej jest parków kieszonkowych (z angielskiego pocket park lub vest-pocket park). Z definicji, to niewielka przestrzeń, która daje możliwość spędzenia wolnego czasu na świeżym powietrzu w otoczeniu przyrody. W parku kieszonkowym wykorzystuje się każdy centymetr powierzchni.

Tego typu rozwiązania w miastach są coraz bardziej popularne i pewnie w kolejnych latach ich liczba będzie wzrastać. Parki kieszonkowe pomagają w adaptacji do zmian klimatu, szczególnie gdy ich budowę wiążę się z np. z odbetonowaniem jakiejś przestrzeni. Samorządy na takie inwestycje mogą otrzymać dofinansowanie. ●

Zapraszamy do udziału w Wielkim teście wiedzy o klimacie i środowisku

• To akcja edukacyjna „Wyborczej", w ramach której uczniowie szkół ponadpodstawowych już po raz piąty sprawdzą swoją wiedzę z dziedziny ekologii i wiedzy o klimacie i środowisku.

Zapraszamy do wzięcia udziału w teście! Przeprowadzimy go 24 listopada 2026 r. o godz. 10.30, jednocześnie w siedmiu miastach: Gdańsku, Gliwicach, Opolu, Rybniku, Warszawie, Wrocławiu i Zgierzu. Zgłoszenia za pośrednictwem szkół przyjmujemy do 15 listopada, obowiązują zapisy.

• Więcej informacji i regulamin akcji na **wyborcza.pl/testoklimacie**

OGŁOSZENIE Łódź/34454394

eprasa.pl fa5e58445c

wyborcza

POZNAŃ TYGODNIK

Piątek, 9 października 2026 | Redaktor prowadzący **Monika Pasławska**

poznan.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: poznan@wyborcza.pl

FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Nowy model opieki

Inne podejście do seniorów ▸6

Sprawa okaleczenia 24-latki

Wynik przeczył diagnozie

Profesor z Poznania wyciął Wiktorii jajniki, macicę i jajowody. Nie zaczekał na wynik badania, które sam zlecił. Zainteresował się nim dopiero po operacji. Skontaktował się z doświadczonym patomorfologiem. ▸**4-5**

BitterSweet Festival

Zarząd Zieleni liczy szkody

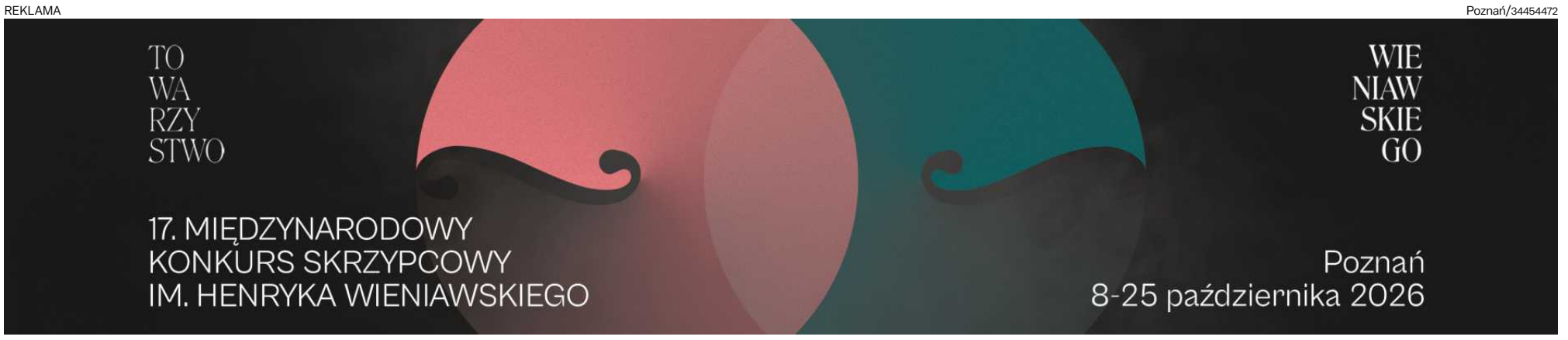
Choć ZZM już rok temu sprzeciwiał się organizacji festiwalu, urząd miasta szuka pomysłów, jak wesprzeć imprezę. Jednym z nich jest przekazanie Cytadeli pod opiekę Zakładowi Lasów Poznańskich, z którym prezydent dobrze współpracuje – twierdzi jeden z radnych KO. ▸**8**

◂ Na zdjęciu: **prof. Agnieszka Neumann-Podczaska**

REKLAMA Poznań/34455742

REKLAMA Poznań/34454472

eprasa.pl fa5e58445c

Kolej

Do Warszawy z problemami

Od połowy grudnia wszystkie tanie pociągi ze Szczecina, Zielonej Góry i Poznania pojadą tylko na stację Warszawa Gdańska. By dostać się na Centralną, trzeba wybrać droższe połączenia.

Tomasz Cylka

FOT. PIOTR SKORNICKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Jeszcze dobrze nie zdążyliśmy zapomnieć o wielkiej modernizacji linii kolejowej z Poznania do Warszawy, która zamiast dwóch lat trwała prawie sześć, a już na horyzoncie pojawiły się kolejne kłopoty. Wtedy pociągi jeździły objazdem przez Gniezno oraz Inowrocław i w większości wjeżdżały na stację Warszawa Gdańska. Teraz podróżnych częściowo czeka powtórka.

W połowie roku spółka PKP PLK podpisała umowę na modernizację stacji Warszawa Wschodnia i przystanku Warszawa Stadion o wartości blisko 3 mld zł (plus infrastruktura towarzysząca, jak drogi). Prace rozpoczną się w grudniu tego roku i potrwają aż do końca 2029 roku. Termin nie jest przypadkowy, bo właśnie w grudniu zmienia się rozkład jazdy pociągów.

TANIE POCIĄGI TYLKO DO WARSZAWY GDAŃSKIEJ

Z danych, jakie znajdziemy już na portalupasazera.pl, oficjalnej stronie zarządcy kolejowej infrastruktury PKP PLK wynika, że od 13 grudnia pociągi z zachodniej Polski będą dojeżdżały tylko do stacji Warszawa Centralna. Ale że jej przepustowość jest ograniczona, to część z nich – tak jak kilka lat temu – pojedzie na stację Warszawa Gdańska.

Leży ona w północnej części miasta – na Żoliborzu. Owszem, tuż obok tego dworca biegnie linia metra (M1) i do centrum – np. w rejon Pałacu Kultury i Nauki – dostaniemy się w 10 minut.

Ale w porównaniu z dojazdem na Dworzec Centralny jest to duże utrudnienie dla wielu pasażerów.

– Wiadomo, że taka modernizacja oznacza duże zmiany organizacyjne. I jestem w stanie to zrozumieć – mówi Marek Szkudlarek, który do stolicy jeździ kilka razy w miesiącu. – Natomiast zastanawiające jest to, że na Warszawę Centralną pojadą tylko najdroższe pociągi marki EIC oraz Premium. Bilety na nie kosztują ok. 150-170 zł. Tanie połączenia z Poznania do stolicy za 69 zł jadą, poza nocnym Kilińskim, tylko na Dworzec Gdański. Spółka PKP intercity znów preferuje klienta biznesowego – tłumaczy Szkudlarek.

26 POŁĄCZEŃ Z POZNANIA

Idąc tym tropem, przeanalizowałem dokładnie rozkład jazdy, który będzie obowiązywał od połowy grudnia 2026 roku. Oferta z Poznania do stolicy wzrasta do 26 połączeń PKP Intercity plus dwa pociągi Polregio, z których korzystają mieszkańcy mniejszych miejscowości.

Drożej

149
ZŁOTYCH

• **Bilet za co najmniej tyle trzeba kupić, żeby wysiąść na Dworcu Centralnym w Warszawie**

Dobrą wiadomością jest to, że pociągi będą odjeżdżały mniej więcej o stałych porach – z Poznania najczęściej ok. 30-40 minut po pełnej godzinie (np. 5.34 albo 7.42). Natomiast z Warszawy Centralnej dwie minuty przed pełną godziną (np. 6.58), z Gdańskiej – 28 minuty po (np. 13.28).

Zła informacja jest taka, że aż 10 pociągów Intercity (prawie 40 proc.) pojedzie do Warszawy Gdańskiej.

Wszystkie to tanie połączenie dotowane z budżetu państwa, na które bilety w regularnej cenie kosztują 69 zł. To zatem pociągi z Zielonej Góry, Szczecina i samego Poznania do Warszawy oraz dalej do Chełma, Lublina, Suwałk, a jeden nawet do Wilna (Wigry).

Na Warszawę Centralną wjadą tylko droższe pociągi EIC – z Berlina, Wrocławia i Szczecina. Bilety na nie kosztują 149 zł oraz 169 zł na Pendolino, które teraz pojedzie do stolicy po południu. Dwa pociągi Polregio pojadą z kolei na stację Warszawa Główna, która akurat leży bardzo blisko Dworca Centralnego.

Zapytałem spółkę PKP Intercity, czym się kierowała, planując, że do Warszawy Centralnej pojadą tylko drogie pociągi. Odpowiedzi na to pytanie nie dostałem. „W przyszłym tygodniu będziemy informować o organizacji ruchu pociągów dalekobieżnych podczas przebudowy stacji Warszawa Wschodnia" – odpisało mi biuro prasowe spółki.

Według nieoficjalnych informacji do Dworca Centralnego mają dojeżdżać przede wszystkim pociągi, które zaczynają lub kończą bieg w Warszawie. A to dotyczy zwłaszcza drogich kursów EIC.

Wszystko wskazuje na to, że z takimi utrudnieniami musimy się liczyć aż do 2029 roku.

WIELKA MODERNIZACJA WARSZAWY WSCHODNIEJ

Druga po Warszawie Zachodniej wielka modernizacja Dworca Wschodniego to spore przedsięwzięcie logistyczne, bo przez tę stację przejeżdża codziennie prawie tysiąc pociągów: 279 dalekobieżnych i 673 aglomeracyjnych. Inwestycja obejmuje m.in. przebudowę siedmiu peronów oraz trzech przejść podziemnych.

W ramach zadania przebudowany zostanie także przystanek Warszawa Stadion. Powstanie tam dodatkowy nowy peron, który będzie służył podróżnym do czasu zakończenia wszystkich prac na linii średnicowej oraz łącznik przystanku kolejowego z metrem.

Przebudowa Warszawy Wschodniej to także duże zmiany w systemie zarządzania ruchem kolejowym. Wybudowana zostanie estakada, czyli 29-przęsłowy obiekt o długości ponad 1600 m, który pomieści dwa tory i usprawni ruch kolejowy w kierunku Gdańska, Olsztyna i Legionowa. Powstanie również budynek nowego Lokalnego Centrum Sterowania wyposażony w nowoczesny system komputerowy. ●

Pociągi z Poznania do Warszawy:

- **1.57 – Uznam (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **3.46 – Kiliński (IC)** – Warszawa Centralna;
- **5.34 – Warta (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **5.47 – Lutynia (Regio)** – Warszawa Główna;
- **6.28 – Zielonogórzanin (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **6.34 – Lech (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **7.34 – Lubuszanin (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **7.42 – Chrobry (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **8.34 – Berlin-Warszawa-Express (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **9.34 – Mewa (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **9.42 – Sedina (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **10.34 – Berlin-Warszawa-Express (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **11.34 – Wigry (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **11.42 – Krzywousty (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **12.34 – Berlin-Warszawa-Express (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **13.34 – Górski (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **13.42 – Paderewski (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **14.34 – Berlin-Warszawa-Express (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **14.52 – Prosna (Regio)** – Warszawa Główna;
- **15.34 – Podlasiak (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **15.42 – Pendolino (EIP)** – Warszawa Centralna;
- **16.34 – Berlin-Warszawa-Express (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **17.34 – Gałczyński (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **17.42 – Viadrina (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **18.34 – Berlin-Warszawa-Express (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **19.34 – Strzelecki (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **19.42 – Bolesław Prus (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **20.34 – Berlin-Warszawa-Express (EIC)** – Warszawa Centralna.

Odjazdy z Warszawy do Poznania:

- **4.41 – Prosna (Regio)** – Warszawa Główna;
- **4.58 – Berlin-Warszawa-Express (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **5.28 – Strzelecki (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **6.02 – Pendolino (EIP)** – Warszawa Centralna;
- **6.58 – Berlin-Warszawa-Express (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **7.28 – Gałczyński (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **7.58 – Viadrina (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **8.58 – Berlin-Warszawa-Express (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **9.28 – Podlasiak (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **9.58 – Bolesław Prus (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **10.58 – Berlin-Warszawa-Express (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **11.28 – Górski (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **11.58 – Paderewski (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **12.58 – Berlin-Warszawa-Express (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **13.28 – Wigry (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **13.58 – Krzywousty (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **14.11 – Lutynia (Regio)** – Warszawa Główna;
- **14.58 – Berlin-Warszawa-Express (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **15.28 – Mewa (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **15.58 – Sedina (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **16.58 – Berlin-Warszawa-Express (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **17.28 – Lubuszanin (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **17.58 – Chrobry (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **18.44 – Zielonogórzanin (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **18.58 – Lech (EIC)** – Warszawa Centralna;
- **19.28 – Warta (IC)** – Warszawa Gdańska;
- **21.28 – Kiliński (IC)** – Warszawa Centralna;
- **21.28 – Uznam (IC)** – Warszawa Gdańska.

eprasa.pl fa5e58445c

PIEKARY 18

ELEGANCJA
W SERCU
POZNANIA

GOTOWE DO ODBIORU

ZAPRASZAMY NA
DRZWI OTWARTE
10.10 BR.

biuro@ataner.pl
tel. 61 859 40 04
www.ataner.pl

Od **35 lat** budujemy **Poznań.**

ATANER®

Poznań/34453498

eprasa.pl fa5e58445c

Sprawa okaleczenia 24-latki

Wynik przeczył jego diagnozie

Profesor z Poznania wyciął Wiktorii jajniki, macicę i jajowody. Nie zaczekał na wynik badania, które sam zlecił. Zainteresował się nim dopiero po operacji. Skontaktował się z doświadczonym patomorfologiem.

Piotr Żytnicki

Tę nieznaną dotąd informację ujawnił we wtorek Piotr P., patomorfolog z 32-letnim doświadczeniem. To on dzień po operacji przejął badanie ogromnego guza wyciętego wraz z prawym jajnikiem 24-letniej Wiktorii.

Pierwsze pilne badanie odbyło się jeszcze w trakcie operacji. Miało odpowiedzieć na pytanie, czy guz jest złośliwy, czy łagodny.

Wiktorię operował prof. Dariusz S., kierownik oddziału ginekologii w szpitalu miejskim im. Raszei w Poznaniu. Nie zaczekał na wynik. Usunął pacjentce również macicę, drugi jajnik i jajowody. Wiktoria została trwale ubezpłodniona. Nie zajdzie w ciążę i nie urodzi dziecka.

Prokuratura oskarża go o umyślne okaleczenie pacjentki. Przekonuje, że nie miał medycznych podstaw do tak radykalnego zabiegu. Ginekolog nie przyznaje się do winy. Twierdzi, że na stole operacyjnym zobaczył rozsiany nowotwór i musiał natychmiast ratować życie Wiktorii.

Stawka procesu jest wysoka – lekarzowi grozi nawet 20 lat więzienia.

GUZ Z CIAŁA WIKTORII JEDZIE DO LABORATORIUM

Czwarta rozprawa odbyła się we wtorek 6 października. Pozwala lepiej zrozumieć, co działo się w trakcie zabiegu nie tylko w sali operacyjnej, ale także trzy kilometry dalej – w zakładzie patologii nowotworów Wielkopolskiego Centrum Onkologii.

Prof. Dariusz S. operował Wiktorię 4 kwietnia 2024 roku. Zgodnie z planem usunął guz wraz z prawym jajnikiem, a następnie przekazał go do badania śródoperacyjnego, nazywanego przez lekarzy „intrą".

To pilne badanie wykonuje się, gdy pacjent nadal leży na stole operacyjnym. Patomorfolog ogląda tkankę i pobiera jej fragment do oceny pod mikroskopem. Wynik ma pomóc lekarzowi prowadzącemu operację w podjęciu decyzji: poprzestać na wycięciu zmiany czy rozszerzyć zabieg.

Szpital miejski im. Raszei nie wykonuje takich badań, więc guz pojechał do Wielkopolskiego Centrum Onkologii. Odebrała go młodsza asystentka. Sprawdziła dane pacjentki, nadała numer i wezwała dyżurną patomorfolożkę.

Lekarka obejrzała guz, podyktowała jego opis i pobrała do badań jeden wycinek. Asystentka położyła go na specjalnym krążku, zamroziła, pocięła na cienkie skrawki, umieściła je na szkiełku i wybarwiła. Potem podała preparat patomorfolożce.

Materiał zarejestrowano w WCO o godz. 9.25. Wynik był gotowy o godz. 9.54. Badanie trwało 29 minut. Nie potwierdziło złośliwego nowotworu.

Rozpoznanie brzmiało: potworniak dojrzały, czyli niezłośliwy. Prof. Dariusz S. odebrał wynik już po wycięciu pozostałych narządów rozrodczych Wiktorii.

GINEKOLOG PROSI O DOKŁADNE BADANIE

Szybkie badanie ma ograniczenia. Liczy się czas, więc pobiera się jeden wycinek, czasami dwa lub trzy. Przy olbrzymim, niejednorodnym guzie taki fragment może nie być reprezentatywny, dlatego potem wykonuje się także badanie końcowe. Materiał zostaje utrwalony w formalinie, a patomorfolog pobiera więcej próbek.

• **Ginekolog prof. Dariusz S., były kierownik oddziału ginekologii w Szpital im. Raszei, oskarżony o umyślne okaleczenie 24-letniej Wiktorii**

FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Młodsza asystentka z WCO zeznała we wtorek, że zwykle patormofolog, który wykonuje pilne badanie w trakcie operacji, przeprowadza także badanie końcowe.

W przypadku 24-letniej Wiktorii było jednak inaczej. Dalszą diagnostykę przejął patomorfolog Piotr P.

Gdy kilka miesięcy temu prowadziłem dziennikarskie śledztwo, kierownik zakładu patologii nowotworów WCO prof. Andrzej Marszałek zapewniał mnie, że nie ma w tym nic niezwykłego. Tłumaczył, że szpital im. Raszei przekazał do badania również pozostałe wycięte narządy rozrodcze Wiktorii, które „zgodnie z obowiązującą organizacją pracy" trafiły do Piotra P.

Według prof. Marszałka patomorfolog przejął też badanie usuniętego guza, bo tkanki wycięte w trakcie jednego zabiegu należy oceniać łącznie „w celu zachowania integralności i spójności rozpoznania".

Na wtorkowej rozprawie patomorfolog Piotr P. przedstawił jednak inną wersję. Ujawnił, że po operacji zadzwonił do niego prof. Dariusz S.

– Skontaktował się ze mną, prosząc o dokładne zbadanie materiału z wyciętego guza – zeznał patomorfolog.

Telefon odebrał, gdy prof. Dariusz S. znał już wynik pilnego badania śródoperacyjnego, które nie potwierdziło nowotworu złośliwego.

Dzień po operacji patomorfolog Piotr P. przyszedł do laboratorium i poprosił młodszą asystentkę o wydanie wyciętego guza.

– Nie tłumaczył, dlaczego przejął badanie – zeznała we wtorek młodsza asystentka.

Patomorfolog zeznał, że obejrzał cały guz i pobrał z niego 18 wycinków. Potwierdził, że jedynie w jednym lub dwóch wycinkach znalazł drobne ogniska nowotworu złośliwego. Na tej podstawie zmienił wcześniejsze rozpoznanie całej zmiany z potworniaka dojrzałego na niedojrzałego, który formalnie klasyfikowany jest jako nowotwór złośliwy.

To właśnie zmienione rozpoznanie jest jednym z argumentów obrony. Prof. Dariusz S. twierdzi, że podczas operacji rozpoznał proces nowotworowy, opierając się na swoim doświadczeniu, wzroku i dotyku.

ZŁOŚLIWOŚĆ NAJNIŻSZEGO STOPNIA

To jednak tylko część obrazu. Patomorfolog Piotr P. zeznał we wtorek, że główną masę guza tworzyły dojrzałe, łagodne tkanki, a ogniska złośliwe były nieliczne i znalazł je po przebadaniu wielu próbek.

Patomorfolog zakwalifikował nowotwór jako G1, czyli o najniższym stopniu złośliwości. Zdaniem biegłego powołanego przez prokuraturę Wiktoria po wycięciu guza prawdopodobnie nie wymagałaby żadnego leczenia uzupełniającego: ani radioterapii, ani chemioterapii.

We wtorek patomorfolog potwierdził kluczową rzecz – mało złośliwy nowotwór znajdował się tylko w prawym jajniku. Patomorfolog przebadał również pozostałe usunięte przez ginekologa narządy. Nie znalazł złośliwych komórek w macicy, drugim jajniku, jajowodach, otrzewnej albo sieci większej. Nie znalazł ich również w płynie z jamy brzusznej.

Prowadzi to do jednoznacznego wniosku: pozostałe narządy nie zostały zaatakowane.

Zmienione przez drugiego patomorfologa rozpoznanie nie potwierdza zatem wersji ginekologa, że Wiktoria miała rozsiany nowotwór. Niewielkie ogniska zło-

eprasa.pl fa5e58445c

śliwe były tylko w guzie usuniętym już na początku operacji.

NA CZYM ZALEŻAŁO PROF. DARIUSZOWI S.

Po zakończeniu przesłuchania rozmawiam z Piotrem P. na sądowym korytarzu. Pytam go o telefon, który odebrał od prof. Dariusza S. po operacji Wiktorii: – Czy lekarze często dzwonią do pana z prośbą o szczególnie dokładne zbadanie materiału?

– Często nie, ale to nie była pierwsza sytuacja. Kilka razy byłem o to proszony ze względu na swoje doświadczenie – odpowiada patomorfolog.

– Dlaczego zadzwonił prof. Dariusz S.?

– Był zaniepokojony tym, co się stało. Wynik badania śródoperacyjnego go zaniepokoił. On uważał, że wszystko jest złośliwe, a wynik wskazywał, że jest łagodne. Był w takiej rozterce. Uważał, że trzeba to wyjaśnić.

Pytam zatem, czy profesorowi mogło zależeć na znalezieniu w guzie czegoś, co już po fakcie uzasadniłoby radykalne rozszerzenie operacji.

– Być może tak – odpowiada Piotr P.

– Czegoś, co uzasadniłoby jego decyzję?

– W tym przypadku tak. I rzeczywiście, w tym olbrzymim guzie było dużo tkanek obojętnych oraz malutkie ogniska złośliwe. Musiałem pobrać mnóstwo wycinków, żeby to znaleźć. Gdybym nie znalazł, napisałbym, że guz jest łagodny.t

CO MOGŁO ZMYLIĆ

Wtorkowa rozprawa ujawnia jeszcze jedną ważną okoliczność. Patomorfolog Piotr P. znalazł w otrzewnej i sieci większej małe ogniska dojrzałej tkanki glejowej. Miały od jednego do trzech milimetrów. To tak zwana glejakowatość otrzewnej, wyjątkowo rzadka przypadłość towarzysząca niekiedy potworniakom jajnika.

Patomorfolog wyjaśnił na rozprawie, że nie jest to rozsiew złośliwego nowotworu i najczęściej nie ulega zezłośliwieniu. Może jednak wyglądać jak rozsiana zmiana nowotworowa.

Podobnie opowiadał o tym we wtorek Bartosz U., onkolog z WCO. Jego zdaniem takie tkanki mogą na pierwszy rzut oka wyglądać jak przerzuty.

Nowe informacje mogą wyjaśniać, dlaczego prof. Dariusz S. uznał obraz w jamie brzusznej za rozsiany proces nowotworowy. W protokole pooperacyjnym znalazł się zapis o drobnych zmianach przypominających ziarna prosa, które mogły być wszczepami raka.

Jednak ta informacja może działać też na korzyść prokuratury: skoro niezłośliwa i wyjątkowo rzadka zmiana może wyglądać jak rozsiew nowotworu, to lekarz tym bardziej nie powinien opierać się na wzroku i dotyku.

Patomorfolog Piotr P. potwierdził, że właśnie po to wykonuje się pilne badanie śródoperacyjne: – Celem jest dostarczenie lekarzom szybkiej, wstępnej diagnozy, od której zależy dalszy ciąg operacji. Lekarz może mieć swoje podejrzenia, ale zasadniczo powinien poczekać na wynik.

Prof. Dariusz S. nie zaczekał.

CZY ZMIANY BYŁY WIDOCZNE GOŁYM OKIEM

Informacja o licznych prosówkach wyglądających jak nowotwór znalazła się w protokole sporządzonym po operacji. Prof. Dariusz S. wiedział już wtedy, że pilne badanie śródoperacyjne nie potwierdziło nowotworu złośliwego.

Jajniki odpowiadają za produkcję hormonów. Ich utrata w wieku 24 lat oznacza nagłą menopauzę chirurgiczną

Prokuratura przekonuje, że w protokole poświadczono nieprawdę, bo w rzeczywistości na wyciętych narządach nie było widocznych gołym okiem zmian choćby przypominających nowotwór. Powołuje się na protokół końcowego badania patomorfologa Piotra P.

Drobne ogniska glejakowatości, które teoretycznie mogły zmylić ginekologa, patomorfolog znalazł dopiero w badaniu pod mikroskopem. Nie widział ich gołym okiem.

W śledztwie patomorfolog podkreślał, że w dokumentacji zapisuje się wszystkie zauważalne zmiany odbiegające od normy. Gdyby zatem podczas oględzin narządów zobaczył zmiany prosówkowate, guzki albo wyrośla, zostałoby to odnotowane.

Obrońcy prof. Dariusza S. zwrócili uwagę, że podczas operacji tkanki mogły wyglądać inaczej niż po wycięciu i zanurzeniu w formalinie. W żywym organizmie są ukrwione, więc drobne zmiany mogą być lepiej widoczne.

Patomorfolog stwierdził, że utrwalenie w formalinie zmienia kolor, konsystencję i objętość tkanek. Zgodził się, że żywa, ukrwiona tkanka może wyglądać inaczej, a niektóre zmiany mogą być podczas operacji bardziej wyraźne.

We wtorek przekonywał też, że zewnętrzny opis pozostałych wyciętych narządów sporządzała młodsza asystentka, która nie jest lekarzem. Jego zdaniem mogła nie zauważyć niewielkich nieprawidłowości na powierzchni narządów.

Młodsza asystentka wyjaśniła na rozprawie, że z wykształcenia jest biotechnolożką i neurobiolożką, a jej rola podczas badania sprowadza się do czynności technicznych: opracowania i wydania materiału, prowadzenia notatek. Stwierdziła, że zapisywała to, co mówił jej patomorfolog.

BRAK PODSTAW DO DALSZEGO LECZENIA

Po operacji Wiktoria trafiła do Bartosza U., onkologa z Wielkopolskiego Centrum Onkologii. Nie widział podstaw do wdrożenia chemioterapii ani radioterapii.

Zapamiętał Wiktorię. – Głównie dlatego, że taka historia przydarzyła się młodej osobie. Zapamiętałem ją także ze względu na konsekwencje operacji – stwierdził.

Dodał, że Wiktoria była smutna i „lekko płaczliwa", on zaś próbował ją uspokoić.

Usunięte jajniki odpowiadały za produkcję hormonów. Ich utrata w wieku 24 lat oznaczała nagłą menopauzę chirurgiczną. Onkolog wdrożył hormonalną terapię zastępczą.

– Brak hormonów zwiększa ryzyko nadciśnienia, zaburzeń gospodarki lipidowej, otyłości oraz zaburzeń nastroju. Terapia zastępcza może ograniczać te zagrożenia. Pani Wiktoria będzie musiała przyjmować leki do wieku, w którym naturalnie wystąpiłaby u niej menopauza. W zasadzie przez kilkadziesiąt lat – stwierdził.

– Dodatkową konsekwencją jest bezpłodność. Następstwa takiej decyzji są poważne – powiedział.

USUNĄĆ GUZ NIEZŁOŚLIWY

We wtorek sąd wrócił też do dni poprzedzających operację. Wiktorię przyjęła do szpitala ginekolożka Olga W.

– Pacjentka zgłosiła się z silnym bólem brzucha. USG wykazało kilkunastocentymetrową zmianę wychodzącą z prawego jajnika – zeznała na rozprawie.

Następnego dnia ginekolożka przedstawiła pacjentkę prof. Dariuszowi S., który ostatecznie zakwalifikował ją do operacji.

Adwokat Krzysztof Urbańczak, pełnomocnik Wiktorii, pokazał lekarce protokół pielęgniarski z przebiegu operacji. W rozpoznaniu i planie zabiegu zapisano niezłośliwy nowotwór jajnika.

– Czy to oznacza, że wjeżdżając na salę operacyjną, pacjentka jechała na usunięcie niezłośliwego nowotworu jajnika? – zapytał Urbańczak.

– Tak, taki był plan, żeby usunąć niezłośliwy nowotwór – odpowiedziała ginekolożka.

Zaznaczyła jednak, że było to założenie przyjęte przed operacją, a nie ostateczne rozpoznanie. Przed operacją nie można było bowiem wykluczyć nowotworu złośliwego. Na taki scenariusz miał wskazywać podwyższony marker nowotworowy.

Onkolog Bartosz U. zauważył jednak na rozprawie, że podwyższenie markera nie przesądza o raku jajnika. Może występować także w innych chorobach, między innymi w toczniu, na który chorowała Wiktoria.

Ginekolożka Olga W. była podwładną prof. Dariusza S. W sprawie badania śródoperacyjnego ma jednoznaczne stanowisko.

W śledztwie zeznała, że procedura nakazuje oczekiwanie na wynik. We wtorek to podtrzymała.

Jej zdaniem obraz w jamie brzusznej może wydawać się jednoznaczny, ale pewności nigdy nie ma i właśnie dlatego wykonuje się pilne badanie histopatologiczne.

– Jeżeli chodzi o młode kobiety, zakres operacji poszerza się po uzyskaniu wyniku badania – zeznała.

NA CO ZGODZIŁA SIĘ WIKTORIA

We wtorek powrócił też wątek zgody na operację. Wiktoria jest Białorusinką. W Polsce mieszkała od kilku lat, ale – jak twierdzi – nie zna naszego języka.

W jej dokumentacji znalazł się angielski formularz zgody na wywołanie porodu. Wiktoria nie była w ciąży. Nie zna też języka angielskiego.

Były też dwa dokumenty w języku polskim. Na formularzu polskiej zgody na operację nie ma podpisu Wiktorii. Podpis znalazł się natomiast w historii choroby. Jest tam zapis o zgodzie na operację. Problemem jest przybity obok datownik z 2 kwietnia. W tym dniu Wiktoria dopiero została przyjęta do szpitala i nie zapadła jeszcze decyzja o zabiegu.

Tomasz N., lekarz, który miał odebrać zgodę na operację, twierdził, że Wiktoria własnoręcznie wpisała do polskich dokumentów zakres zabiegu i nikt nie dyktował jej treści.

Sama Wiktoria zeznała na drugiej rozprawie coś przeciwnego. Według niej lekarz napisał tekst na osobnej kartce, a ona go jedynie przepisała, ponieważ nie potrafiła pisać po polsku.

Z zapisu wynika, że zgodziła się na usunięcie guza, a w razie konieczności także „macicy z przydatkami". „Przydatki" to medyczne określenie jajników.

Wiktoria twierdzi, że nie rozumiała tego słowa. Nie wiedziała też, że może jej grozić trwałe ubezpłodnienie.

Ginekolog Tomasz N. nie pamięta, czy uprzedzał Wiktorię o takim ryzyku. We wtorek nie potrafił też wytłumaczyć, skąd w dokumentacji wzięła się angielska zgoda na wywołanie porodu. Jego zdaniem to prof. Dariusz S. powinien był sprawdzić przed operacją, czy zgoda na zabieg została prawidłowo zebrana.

Nawet jeśli Wiktoria podpisała jeden z dwóch polskich dokumentów, nie oznacza to jeszcze, że rozumiała zakres operacji, jej konsekwencje i możliwe alternatywy. Właśnie dlatego prokuratura zarzuca prof. Dariuszowi S. przeprowadzenie operacji bez pełnej świadomej zgody pacjentki.

Ten wątek nie jest jednak w całej sprawie najważniejszy. Sąd może uznać, że Wiktoria zgodziła się na rozszerzenie zabiegu, tyle że taka zgoda nadal nie uprawniałaby lekarza do usuwania dodatkowych narządów bez wskazań medycznych.

Zdaniem prokuratury w tym przypadku takich wskazań nie było.

OBROŃCA DOMAGA SIĘ REAKCJI SĄDU

Wtorkowa rozprawa rozpoczęła się od wystąpienia adwokata Andrzeja Malickiego, jednego z obrońców prof. Dariusza S.

Adwokat zarzucił mi wybiórcze przedstawianie faktów w relacjach z procesu i skupianie się na informacjach korzystnych dla oskarżenia. Jego zdaniem publikacje „Wyborczej" naruszają zasadę domniemania niewinności.

Poprosił sąd o „zwrócenie mi uwagi", ale nie wskazał, w jakim trybie sąd miałby ingerować w relacjonowanie przez prasę jawnego procesu.

– Sąd nie zapoznaje się z materiałami prasowymi, więc trudno mi się do tego odnieść – odpowiedział sędzia Jerzy Hławiczka. Nie podjął żadnych działań.

Kolejne rozprawy w listopadzie i grudniu. ●

eprasa.pl fa5e58445c

Nowy model opieki

Inne podejście do seniorów

Mamy przykłady pacjentów, których stan poprawił się na tyle, że z ośrodka opieki długoterminowej wrócili do domu – podkreśla prof. Agnieszka Neumann-Podczaska.

Mikołaj Woźniak

Głównym założeniem nowego modelu opieki nad seniorami jest odejście od systemu, w centrum którego znajduje się lekarz. – Jesteśmy przyzwyczajeni do samodzielnego podejmowania decyzji. Kardiolog leczy swoje, pulmonolog swoje. Na końcu może wyjść bałagan – tłumaczy prof. Agnieszka Neumann-Podczaska, farmaceutka specjalizująca się w geriatrii.

W modelu, który współtworzyła, nad seniorem pochyla się cały zespół. Szczególnie dobre wyniki przynosi ten system w pracy z pacjentami cierpiącymi na demencję i inne choroby otępienne. Lekarze wykazali, że stosunkowo prosta zmiana w terapii może ograniczyć zaburzenia zachowania, jak agresja czy pobudzenie.

POWSTAWAŁ 20 LAT

Neumann-Podczaska wspomina, że nowy model to efekt ponad 20 lat wspólnej pracy z geriatrką prof. Katarzyną Wieczorowską-Tobis, która kieruje Katedrą Medycyny Paliatywnej Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu. Pracują w niej razem.

– Ten model to geriatria w pigułce. Udowadnia, że jednoprofilowe spojrzenie na seniorów cierpiących na wiele chorób jednocześnie to za mało. Oni nie czerpią korzyści z pojedynczej wizyty, bo każdy lekarz patrzy przez pryzmat swojej specjalności – tłumaczy Wieczorowska-Tobis, która jest także prezeską Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego.

Dlatego lekarki wraz z zespołem stworzyły model skrojony na miarę potrzeb danego seniora.

– Odchodzimy od lekarskocentrycznego myślenia, a idziemy w stronę zespołu. Są w nim lekarze, pielęgniarka, farmaceuta, psycholog, dietetyk, fizjoterapeuta czy pracownik socjalny. Wspólnie oceniają pacjenta i ustalają plan opieki – wyjaśnia Neumann-Podczaska.

Wskazuje korzyści. Każdy specjalista przedstawia swoją perspektywę, ale pracując w zespole, inni od razu mają dostęp do pełni wiedzy.

Neumann-Podczaska przekonuje, że zespołowe podejście w opiece geriatrycznej jest w Polsce pionierskie.

Podaje dane, zgodnie z którymi seniorzy statystycznie chorują na minimum trzy choroby. Na każdą z nich przyjmują kilka leków. Dlatego łatwo wpaść w kaskadę przepisywania kolejnych.

– Badanie PolSenior wykazało, że Polacy w tabletkach i suplementach łykają miliardy. Ponad 12 proc. seniorów przyjmuje więcej niż 10 preparatów. Wielolekowość się napędza – przepisywane są kolejne leki, które leczą działania niepożądane tych stosowanych poprzednio – uważa Neumann-Podczaska.

IDEALNY WYNIK KOSZTEM OGÓLNEJ SPRAWNOŚCI

Żaden lek nie pozostaje obojętny dla organizmu. Zdarza się, że kolejne preparaty oddziałują na siebie wzajemnie. W modelu przygotowanym przez specjalistki z Poznania, kluczowy nie jest fakt wyleczenia pojedynczej choroby, ale całościowe spojrzenie na pacjenta i poprawa jego ogólnego funkcjonowania.

– Walczymy o sprawność funkcjonalną. Każdy chce się starzeć we własnym domu i należy iść w tym kierunku. Powinno się unikać umieszczania ludzi w placówkach opiekuńczych, bo w obliczu starzejącego się społeczeństwa, nie udźwignie tego żaden system – ostrzega Neumann-Podczaska.

Tyle że starzenie się we własnym domu wymaga zachowania sprawności. Trzeba się umyć, ubrać, zrobić zakupy, zjeść.

– Często w ferworze wielu zapisywanych leków, gubimy to, co najważniejsze. Sprawnego pacjenta – uważa profesorka.

Powołuje się na przykład 90-letniego pacjenta z podwyższonym cholesterolem. Prawidłowy wynik można u niego uzyskać dość szybko, włączając leki. Ale ich efektem niepożądanym mogą być osłabienie czy bóle mięśni. Dlatego codzienne funkcjonowanie seniora się pogarsza. Trudne może być nawet wyjście z domu.

– Dążąc do uzyskania prawidłowych parametrów, takich jak ciśnienie czy cholesterol, powinniśmy zadać sobie pytanie: czy zależy nam na świetnych wynikach w dokumentacji, czy na sprawnym pacjencie, który się nie przewraca i jest w stanie wykonać podstawowe czynności – tłumaczy Neumann-Podczaska.

Zastrzega, że nie chodzi jej o zaprzestanie leczenia, ale jego korektę. – Może być tak, że wyniki na papierze będą odrobinę gorsze, ale ogólne funkcjonowanie – lepsze – uważa.

TEN PACJENT NIE POWIE, ŻE GO BOLI

Neumann-Podczaska i Wieczorowska-Tobis z zespołem prowadziły badania w wielkopolskich domach opieki społecznej. Szczególnie ciekawe wyniki przyniosły one w zakresie pacjentów z chorobami otępiennymi. Pokazały, jak duża jest u nich skala nierozpoznania, a więc i niedoleczenia bólu.

Geriatrka wskazuje na różnice w podejściu. Jeśli małe dziecko płacze, wiadomo, co i jak należy sprawdzić, żeby ustalić, czy to z powodu bólu. Jeśli jednak mamy do czynienia z osobą starszą z zaawansowaną demencją, to nadmiarowe pobudzenie leczy się zwykle podawaniem kolejnych leków psychotropowych – neuroleptyków. Tak można uspokoić chorego, ale często nie rozwiązuje się źródła problemu.

Przez lata specjalistki przebadały ponad 300 pacjentów z chorobami otępiennymi, u których występowały zaburzenia zachowania.

– Byli pobudzeni, często agresywni, trudni dla opiekunów. Często okazywało się, że powodem nie jest samo otępienie, ale nierozpoznany ból – potwierdza Neumann-Podczaska.

– Pacjent nie zrozumie pytania o to, co go boli ani jak silny jest ból w skali od 1 do 10. Trzeba go obserwować i zrozumieć, że jeśli przestaje jeść, gniecie pościel, chce wstać, to może być pierwsza manifestacja bólu – dodaje.

Tymczasem neuroleptyki mają skutki uboczne. Także takie, gdzie rośnie ryzyko śmiertelności, jak udar czy zawał.

– Udowodniłyśmy, że często zamiast leków psychotropowych, wystarczy podawać najprostszy środek przeciwbólowy w odpowiedniej dawce – podkreśla Wieczorowska-Tobis.

– Takie podejście może ocalać ludziom życie – dodaje Neumann-Podczaska.

Wieczorowska-Tobis przypomina, że pomocne mogą być też rozwiązania inne niż leki. Na przykład uśmierzająca ból fizjoterapia.

NAGRODZONY W CANNES

Specjalistki przyznają, że modele zespołowej opieki nad seniorami działają już w Stanach Zjednoczonych, Francji czy Holandii. Tyle że w Europie dostrzeżono też nowatorski aspekt opracowanego przez nie modelu. Chodzi właśnie o nieadekwatne leczenie bólu u osób z demencją.

Ostatnio model doceniono na międzynarodowym festiwalu SilverEco we francuskim Cannes. To jedno z najważniejszych wydarzeń w Europie poświęconych m.in. innowacjom w opiece nad osobami starszymi. Neumann-Podczaska w imieniu zespołu odebrała nagrodę specjalną jury.

Przyznano ją nie tylko za opracowanie modelu, ale przejście od teorii do praktyki. Od niemal dwóch lat pracuje według niego zespół Stołecznego Centrum Opiekuńczo-Leczniczego w Warszawie. Jest największą placówką opieki długoterminowej w Polsce. Prowadzi około 850 pacjentów.

Pracę zespołu SCOL konsultuje prof. Neumann-Podczaska. – Do codziennych narad, o tym, jak prowadzić danego pacjenta, siada cały zespół. Widzimy, że pracując w ten sposób, nawet po krótkiej dyskusji są w stanie podjąć lepsze decyzje terapeutyczne – mówi.

Zapewnia, że efekty już widać. Choćby po mniejszym zużyciu leków neuroleptycznych. Pomiary poziomu bólu u pacjentów także wykazują niższe wartości.

– Poprawia się też sprawność pacjentów. To jest najważniejsze – wskazuje prof. Neumann-Podczaska.

Mówi o chorych, którzy wcześniej wyłącznie leżeli, a po korekcie leczenia zaczynają siadać. U części możliwe jest już prowadzenie rehabilitacji. Są w stanie samodzielnie jeść, przemieszczać się czy skorzystać z toalety.

– U wielu pacjentów udało się uzyskać taką poprawę, że zostali wypisani z ośrodka opieki długoterminowej i wrócili do domu. Tymczasem takie ośrodki częściej kojarzą się z opieką do końca życia. Każdy taki wypis jest ogromnym sukcesem – zauważa Neumann-Podczaska.

– Wielu pacjentów odzyskało jakość życia, a wraz z nią godność. Na starość te dwie rzeczy są ze sobą mocno powiązane – podkreśla.

Zdaniem twórczyń modelu da się go wprowadzić nie tylko w zakładach opiekuńczo-leczniczych. Twierdzą, że da się go dostosować tak, by sprawdzał się w szpitalach, DPS czy podstawowej opiece zdrowotnej.

– W związku z nagrodą zainteresowanie modelem wzrosło. Mamy nadzieję, że za jakiś czas zacznie działać w innych miejscach. Skoro sprawdza się w Warszawie, inne placówki powinny zadać sobie pytanie: jak to zrobili i co możemy zrobić, żeby działało u nas? – uważa prof. Wieczorowska-Tobis.

Uniwersytet Medyczny w Poznaniu uruchomił właśnie studia podyplomowe z optymalizacji opieki długoterminowej w oparciu o europejskie modele. Nagroda w Cannes utorowała drogę do wizyt studyjnych za granicą.

Zdaniem Neumann-Podczaskiej, jeśli system opieki zdrowotnej się nie zmieni, to nie udźwignie potrzeb starzejącego się społeczeństwa. Działanie zespołowe pozwala przewidywać i zapobiegać niepożądanym skutkom terapii. Zdaniem ekspertek docelowo taki model jest tańszy dla państwa, bo chory senior nie wraca regularnie na najdroższe łóżko w systemie, czyli szpitalne.

– W opiece długoterminowej zmiana, o której mówimy, jest szansą na wypisywanie i godne starzenie się w domach. To oznacza odciążenie niewydolnego systemu, gdzie kolejki do ZOL-i są ogromne – kwituje Neumann-Podczaska.

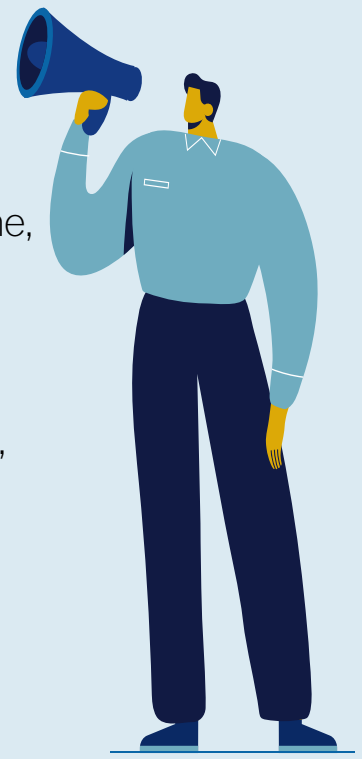
• **Prof. Agnieszka Neumann-Podczaska za nowy model opieki nad seniorami odebrało niedawno nagrodę w Cannes** FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Prof. Neumann-Podczaska zapewnia, że efekty modelu już widać. – Poprawia się sprawność pacjentów. To jest najważniejsze – wskazuje

eprasa.pl fa5e58445c

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości
w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty,
ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

nekrologi.wyborcza.pl

ODESZLI.pl

Zamieść nekrolog
Dodaj wspomnienie

nekrologi@wyborcza.pl,
pomoc@odeszli.pl
tel. 22 555 55 55, 22 555 53 99

czerwonak
zobacz więcej

WÓJT GMINY CZERWONAK

działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 i 912) informuję, że dnia 9.10.2026 r. w siedzibie Urzędu Gminy Czerwonak, ul. Źródlana 39, został wywieszony na tablicy ogłoszeń oraz opublikowany na stronie internetowej Gminy Czerwonak ***Wykaz*** nieruchomości będącej własnością Gminy Czerwonak, przeznaczonej Zarządzeniem Nr 306/2026 Wójta Gminy Czerwonak z dnia 5.10.2026 r. do oddania w dzierżawę: część działki nr 368/15, obręb Szlachęcin.

Szczegółowe informacje można uzyskać w siedzibie Urzędu Gminy Czerwonak - pok. 215, tel. 61/ 65 44 253.

Poznań/34456051

czerwonak
zobacz więcej

WÓJT GMINY CZERWONAK

działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 i 912) informuję, że dnia 9.10.2026 r. w siedzibie Urzędu Gminy Czerwonak, ul. Źródlana 39, został wywieszony na tablicy ogłoszeń oraz opublikowany na stronie internetowej Gminy Czerwonak ***Wykaz*** nieruchomości będącej własnością Gminy Czerwonak, przeznaczonej Zarządzeniem Nr 307/2026 Wójta Gminy Czerwonak z dnia 6.10.2026 r. do oddania w dzierżawę: część działki nr 18/22, arkusz mapy 13, obręb Czerwonak.

Szczegółowe informacje można uzyskać w siedzibie Urzędu Gminy Czerwonak - pok. 215, tel. 61/ 65 44 253.

Poznań/34456042

"Śmierć jest bezsilna wobec kochania, które idzie za grób; może drogą duszę zabrać, ale nie może zabronić nam jej kochać."

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 6 października 2026 roku zmarła nasza ukochana Mama, Babcia, Teściowa, Siostra i Ciocia

ŚP

Krystyna Witkowska

żyła 78 lat

Msza żałobna zostanie odprawiona we wtorek 13 października 2026 roku o godzinie 10.30 w kościele pw. Matki Boskiej Zwycięskiej na Osiedlu Zwycięstwa.
Pogrzeb odbędzie się tego samego dnia o godzinie 12.00 na cmentarzu przy ulicy Jasna Rola (Naramowice).

W smutku pogrążona

rodzina

www.nekrologi.wyborcza.pl/34456240

ODESZLI.pl

Dziel się wspomnieniami o bliskich

Wejdź na serwis **odeszli.pl**

Starosta Poznański

podaje do publicznej wiadomości,
że wykaz nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa,

został wywieszony na okres 21 dni na tablicy ogłoszeń w siedzibie Starostwa Powiatowego w Poznaniu ul. Jackowskiego 18 (tablica ogłoszeń II piętro), w budynku Starostwa Powiatowego w Poznaniu przy ul. Słowackiego 8 (tablica ogłoszeń IV piętro), oraz zamieszczony na stronach internetowych Powiatu Poznańskiego: www.bip.powiat.poznan.pl, www.powiat.poznan.pl, a także na stronie podmiotowej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu: www.poznan.uw.gov.pl

Wykaz dotyczy nieruchomości Skarbu Państwa położonych na terenie Gminy Kórnik:

1. działki nr 687 i nr 688 o łącznej pow. 428 m², obręb Borówiec, ark. mapy 2, przeznaczone do zbycia w drodze darowizny na rzecz Gminy Kórnik,
2. działka nr 1413, obręb Borówiec, ark. mapy 4, przeznaczona w części o pow. 119,50 m² do oddania w najem, w trybie bezprzetargowym.

Informację w powyższej sprawie można uzyskać w Wydziale Gospodarowania Mieniem, tel. **061/8 410 725**

Poznań/34455697

INGA IWASIÓW znalazła klucz, który otwiera świat. O jej nowej powieści „Tobiasz i wielki liść" – książce o emeryturze, samotności, końcu pewnego świata i... króliku, który niespodziewanie wypełnia pustkę

ARTUR DOMOSŁAWSKI o legendarnym reporterze i „Operacji Masakra". Pióro, pistolet i srebrnolistne topole, czyli o tym, dlaczego niektóre reportaże stają się legendami

Dlaczego jesteśmy coraz bardziej zmęczeni i czy książki o wypaleniu naprawdę pomagają z niego wyjść?

Spotkanie Książkowego Klubu Książki, przegląd jesiennych nowości, kryminały i powieści z dreszczykiem oraz książki dla młodszych czytelników.

W sprzedaży, również z dostawą do paczkomatu

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

eprasa.pl fa5e58445c

Awantura o BitterSweet Festival

Zarząd Zieleni Miejskiej liczy szkody

Choć ZZM już rok temu sprzeciwiał się organizacji festiwalu, urząd miasta szuka pomysłów, jak wesprzeć imprezę.

Tomasz Cylka

Na poznańskiej Cytadeli odbywają się w ciągu roku tylko trzy duże, muzyczne imprezy: BitterSweet Festival w sierpniu, Męskie Granie w lipcu oraz darmowy Piknik na Fest w czerwcu. Największe emocje wśród mieszkańców i mieszkanek Poznania budzi pierwszy z festiwali. Na kilkanaście dni zajmuje bowiem największą część miejskiego parku. Gromadzi najliczniejszą publiczność, co ma ogromny wpływ na przyrodę. Głośne koncerty trwają nawet do godz. 1.30 w nocy.

CYTADELA ALBO INNE MIASTO

BitterSweet Festival zdobywa jednak coraz większą popularność. Tegoroczna druga edycja została wyprzedana w 100 proc. Wystąpili m.in. Robbie Williams, Gorillaz i Twenty One Pilots. Karnetów na 2027 rok z najtańszej puli (po 688 i 788 zł) także już nie ma, choć nie ogłoszono na razie żadnej muzycznej gwiazdy. Widzowie z całej Polski kupują bilety w ciemno, bo są zachwyceni klimatem imprezy.

Dlatego organizator – agencja muzyczna Good Taste Production – stawia sprawę jasno: albo impreza odbędzie się na Cytadeli, albo wyprowadzi się do innego miasta.

– W Poznaniu i okolicach nie wyobrażamy sobie innego miejsca na takie muzyczne wydarzenie, jak właśnie Cytadela. Jeśli będziemy musieli szukać, to nie będzie to Poznań

– przyznał „Wyborczej" Krzysztof Wawrzyniak, prezes Good Taste Production.

Ze względu na swoją popularność festiwal ma ogromne wsparcie prezydenta Jacka Jaśkowiaka i podległych mu urzędników z placu Kolegiackiego. Tylko w 2026 roku na działania promocyjne z budżetu miasta przeznaczono ponad 1 mln zł.

Inne zdanie na temat BitterSweet Festival ma Zarząd Zieleni Miejskiej (ZZM), któremu podlega Cytadela.

TO NIE JEST DOBRE MIEJSCE

Już przed pierwsza edycją Tomasz Lisiecki, dyrektor ZZM w piśmie do ówczesnego zastępcy prezydenta Jędrzeja Solarskiego stawiał sprawę jasno. W maju 2025 roku chciał ograniczenia imprezy do tzw. łąki sportowej. To teren przed Dzwonem Pokoju, gdzie zawsze rozstawiana jest główna scena. Do tej polany ograniczają się imprezy Męskie Granie i Piknik na Fest.

Tymczasem BitterSweet Festival zajmuje teren o wiele większy, np. w północnej części parku sięga niemal pod samo arboretum, gdzie w tym roku ustawiono bramki wejściowe. Mniejsze sceny także były poza polaną koło Dzwonu Pokoju.

• **BitterSweet Festival zdobywa coraz większą popularność. Tegoroczna druga edycja została wyprzedana w 100 proc.** FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

– „Park Cytadela jest objęty obszarem Natura 2000, jest ostoją chronionej fauny i flory, a także znajduje się na terenie dawnego Fortu Winiary, obejmującego również cmentarze wojenne" – argumentował swój sprzeciw Lisiecki.

Solarski odpisał mu jednak, że poleca ZZM udostępnienie większego terenu niż sama łąka sportowa. „Zasięg Festiwalu (...) jest niezwykle istotnym z perspektywy Miasta Poznania wypełnieniem luki w kalendarzu poznańskich wydarzeń kulturalnych" – tłumaczył dyrektorowi Solarski.

Już w 2025 roku ZZM otrzymał wiele skarg od mieszkańców Poznania, którzy wskazywali zarówno na hałas, jak i niszczenie przyrody. Pracownicy ZZM przez kilka tygodni musieli odpowiadać na pytania składane w trybie dostępu do informacji publicznej. Dlatego władzom Poznania oficjalnie wskazywali na to, że Cytadela to nie jest dobre miejsce na taki festiwal.

– „Sugerujemy w przyszłości rozważenie zmiany lokalizacji na obrzeża miasta Poznania, tak aby nie doprowadzić do ponownego zakłócenia spokoju przede wszystkim mieszkańcom, a także zaburzania cyklu życiowego zwierzętom bytującym na Cytadeli" – przekonywała w oficjalnym piśmie do władz Poznania Julia Syska-Wieczorek z ZZM.

Pisma pozostały bez echa. Latem prezydent Jacek Jaśkowiak bronił lokalizacji na Cytadeli. – Jestem przekonany, że po tej edycji te emocje opadną – mówił Jaśkowiak.

Nie opadły. Są jeszcze większe.

ZZM PODSUMOWAŁ SZKODY

Po drugiej edycji Zarząd Zieleni Miejskiej dokładnie wyliczył, jakie odnotował szkody. Jak ustalił społecznik Tomasz Hejna, m.in. potwierdzone zostało nielegalne przesadzenie drzewa, stwierdzono też zniszczenia poszczególnych roślin, m.in. róż, berberysów i cisów. Do tego trzeba dodać 14 uszkodzonych lub wyrwanych lamp, zniszczone ławki oraz spękany asfalt zalany plamami oleju silnikowego. Do czasu naprawienia szkód kaucja w wysokości ponad 214 tys. zł została zamrożona. Organizator wbrew umowie zajął też dodatkowy teren parku, za co została nałożona kara w wysokości 31 tys. zł.

Zabezpieczenie

214

TYS. ZŁ

• **Takiej wysokości kaucja została zamrożona do czasu naprawienia szkód przez organizatora festiwalu**

Według nieoficjalnych informacji także w tym roku ZZM sygnalizował władzom Poznania przeniesienie imprezy w inne miejsce. Krytyczne głosy podtrzymano również po zakończeniu drugiej edycji. – Dochodzą do nas sygnały, że Zarząd Zieleni Miejskiej przedstawia racjonalne argumenty, że Cytadela to nie jest dobre miejsce na tak wielką imprezę.

Ale presja ze strony prezydenta Jaśkowiaka i władz Poznania jest ogromna – mówi jeden z radnych Koalicji Obywatelskiej.

I tłumaczy: – Mamy różne informacje, co dalej z BitterSweet Festiwal. Najczęściej mówi się o wpisaniu go do Wieloletniej Prognozy Finansowej na pięć lat z lokalizacją na Cytadeli. Jeśli ZZM by oponował, w grę wchodzi przekazanie Cytadeli pod Zakład Lasów Poznańskich, z którym prezydent Jaśkowiak bardzo dobrze współpracuje. Ta jednostka odpowiada m.in. za Rezerwat Żurawiniec, Cytadela jest tuż obok – dodaje radny KO.

Te scenariusze potwierdziliśmy też w dwóch źródłach związanych z urzędem miasta.

– Druga edycja BitterSweet Festival pokazała, że organizator nie odrobił żadnej lekcji. Nie ma racjonalnych argumentów, które uzasadniałyby organizację tak wielkiego festiwalu w tak cennym przyrodniczo terenie, jakim jest Cytadela.

Będziemy protestować tak długo, aż się to nie zmieni – zapowiada Jakub Orlik, lider społecznej akcji Strona Czynna.

ZARZĄD NIE KOMENTUJE

O tym, czy Zarząd Zieleni Miejskiej jest oficjalnie przeciwny BitterSweet Festival na Cytadeli chciałem porozmawiać z jego przedstawicielami. Dyrektor Tomasz Lisiecki nie zdecydował się na rozmowę z „Wyborczą". Natomiast na pytania wysłane mejlem Marta Fryc, specjalista ds. komunikacji społecznej w ZZM, skierowała mnie do urzędu miasta. Nikt w ZZM nie chciał komentować informacji o wpisaniu imprezy do WPF albo też o przekazaniu opieki nad Cytadelą Zakładowi Lasów Poznańskich.

Joanna Żabierek, rzeczniczka urzędu i prezydenta, odpowiedziała, że „urząd miasta nie potwierdza tych doniesień". Przekonuje, że „decyzja o wyrażeniu zgody na festiwal została wydana po spełnieniu przez organizatora ściśle określonych wymagań oraz wyważeniu wszystkich opinii i uwzględnieniu szeregu sugestii poszczególnych jednostek dotyczących organizacji tego wydarzenia, w tym m.in. zabezpieczenia miejsc pamięci na Cytadeli czy ochrony przyrody w tym parku".

Dopytałem jednak konkretnie, czego urząd nie potwierdza? Organizacji pięciu edycji festiwalu BitterSweet Festiwal na Cytadeli i wpisania do WPF? Sprzeciwu ZZM co do organizacji festiwalu na Cytadeli? Czy przekazania opieki nad Cytadelą Zakładowi Lasów Poznańskich? Na ten pytania nie otrzymałem już żadnej odpowiedzi.

– Nie ulega wątpliwości, że ta impreza ma ogromne wsparcie urzędników. Żaden inny podmiot nie może liczyć na tak wielkie ustępstwa, jak organizator BitterSweet Festival – podsumowuje Orlik.

KARNETY SPRZEDANE

Czy sprzedawane karnety na przyszłoroczną edycję BitterSweet Festival oznaczają, że przynajmniej w 2027 roku lokalizacja już jest przesądzona?

Szymon Liedtke, rzecznik imprezy, odpowiada wymijająco: – Z całą pewnością chcielibyśmy, żeby BitterSweet Festival pozostał w Poznaniu i na Cytadeli. Ten teren ma ogromny potencjał i jest częścią tożsamości wydarzenia.

Walory Cytadeli potwierdzają niemal na każdym kroku uczestnicy festiwalu, którzy zjeżdżają się do Poznania z całej Polski i z zagranicy.

Jako organizatorzy już teraz analizujemy rozwiązania, które pozwolą nam usprawnić organizację, zwiększyć komfort publiczności i jeszcze lepiej odpowiedzieć na potrzeby miasta oraz mieszkańców podczas edycji w 2027 roku – odpowiada Leidtke.

Na stronie organizatora oraz portali sprzedających bilety podana lokalizacja trzeciej edycji BitterSweet Festival to tylko Poznań. Na razie nie ma konkretnego wskazania miejsca.

eprasa.pl fa5e58445c

wyborcza.pl
wyborcza TV
9-15 PAŹDZIERNIKA 2026
Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime Video
.+ | SkyShowtime | Player | Apple TV+

„MADE IN KOREA”. WIĘCEJ WŁADZY, MNIEJ SKRUPUŁÓW W DRUGIM SEZONIE
S. 2-3

„ZAMACH NAD LOCKERBIE”. DŁUŻYZNA ZAMIAST NAPIĘCIA
S. 5

„STREFA GANGSTERÓW”. PRZYPAŁ ABSOLUTNY
S. 6

KATASTROFA W DUECIE

Niepoważna historyjka zrodzona z miłości do „Top Guna”

S. 4-5

VOD

WIĘCEJ WŁADZY, mniej skrupułów

Dawno nie oglądałam serialu, w którym tak mocno trzymałam kciuki za podłą szuję.

Jedna z bohaterek mówi o nim, że nawet groźby z jego ust brzmią dziwnie atrakcyjnie. Pogróżek nie traktuje jednak wystarczająco serio i krótko potem ginie, postrzelona w skroń. To problem wielu postaci południowokoreańskiego serialu „Made in Korea". Dają się zwieść oficjalnej uprzejmości i dołeczkom w policzkach, nie doceniając chorej ambicji Baeka Ki-tae – agenta KCIA, Koreańskiej Centralnej Agencji Wywiadowczej, utworzonej w 1961 roku i częściowo wzorowanej na amerykańskiej CIA.

Dla władzy i pieniędzy

Jest rok 1970, a Baek Ki-tae, energicznie żując gumę, wchodzi na pokład Boeinga 727-89 japońskich linii lotniczych z walizką pełną metamfetaminy. Samolot zostaje porwany przez członków japońskiej Frakcji Armii Czerwonej, którzy chcą lecieć do Korei Północnej, a Baek Ki-tae sprytem i manipulacją tak ogrywa porywaczy, że ci wypuszczają go podczas międzylądowania.

Od przełożonych zbiera gratulacje, ale niespecjalnie mu na nich zależy. Baek Ki-tae pragnie władzy i pieniędzy. Aby to osiągnąć, rozkręca narkotykowy biznes. Z pomocą yakuzy zalewa Japonię białym pyłem, a sobie i innym wmawia, że robi to w patriotycznym odruchu.

Ki-tae, w iście makiawelicznym stylu pozbywa się wszystkich przeciwników i rywali. Wiecznie nieludzko opanowany, otoczony papierosową smugą, kłamie, podsłuchuje, morduje i manipuluje. W rezultacie w ostatnich scenach pierwszego sezonu zasiada w fotelu, którego tak pragnął. Zostaje mianowany zastępcą dyrektora KCIA. Ma jeszcze więcej władzy i – jeśli to możliwe – jeszcze mniej skrupułów. A dopiero się rozkręca.

MADE IN KOREA

serial kryminalny, Korea Południowa 2025, wyk. Hyun Bin, Jung Woo-sung, Won Ji-an, Seo Eun-soo, Cho Yeo-jeong, Jung Sung-il, Woo Do-hwan, Kang Gil-woo, Roh Jae-won, Park Yong-woo, Lily Franky

2 sezony, Disney+

Kamera kocha Hyun Bina

Hyun Bin, jeden z największych południowokoreańskich gwiazdorów ostatnich 20 lat, do tej pory kojarzony był na świecie z występów w hitowych romansidłach i kinie akcji – główną rolą w oglądanej na całym świecie koreanoweli „Crash Landing on You", dwóch częściach „Tajnej misji w Seulu", a także historycznym „Harbinie".

Reżyser Woo Min-ho zaprosił Hyun Bina do pracy przy „Made in Korea" i nie mógł postawić na lepszego konia. Hyun Bin jako Baek Ki-tae potrafi w tej samej scenie być obrzydliwym hipokrytą, małostkową kreaturą, a jednocześnie wciąż mieć sympatię widzów po swojej stronie. Kamera go kocha. Fetyszyzuje sposób, w jaki Baek Ki-tae wydmuchuje papierosowy dym, poprawia krawat czy marynarkę, pokazując go jako człowieka, na którym przemoc nie robi większego wrażenia.

Od finału pierwszego sezonu minęło dziewięć lat. Ambicja Baeka Ki-tae i jego głód władzy wciąż nie zostały zaspokojone. Ma chrapkę na fotel głównego szefa KCIA, sprzymierzył się z odpowiednimi ludźmi, a jego biznes narkotykowy kwitnie.

Baek Ki-tae ma więcej do stracenia

W drugim sezonie „Made in Korea" zawiał jednak wiatr zmian. Jest rok 1979, najbardziej burzliwy okres we współczesnej historii Korei Południowej, schyłek autorytarnych rządów prezydenta Park Chung-hee. Protesty obywateli w obronie demokracji są krwawo tłumione przez wojsko i policję, a punkt kulminacyjny nadchodzi 26 października 1979 roku, kiedy prezydent Park Chung-hee zostaje w Seulu zastrzelony przez Kim Jae-gyu, dyrektora KCIA, a w serialu – przełożonego Baeka Ki-tae, natychmiast mianowanego nowym dyrektorem agencji.

Zamiast jednak wygodnie rozsiąść się w fotelu i odpalić kolejne cygaro, główny bohater „Made in Korea" musi walczyć o to, co już udało mu się zagarnąć.

VOD

Hyun Bin, jeden z największych południowokoreańskich gwiazdorów ostatnich 20 lat

· MATERIAŁY PRASOWE

Prokurator Jang Geon-young (Jung Woo-sung) poprzysiągał Baekowi Ki-tae zemstę

Wojskowi szykują się do kolejnego przewrotu, jego młodszy brat najwyraźniej postanowił się z nimi sprzymierzyć, a w połowie drugiego sezonu wraca też prokurator Jang Geon-young, który ma nadzieję wreszcie zgnieść Baeka Ki-tae jak robaka.

Choć w drugim sezonie częściej miewa ludzkie odruchy, a jego fasada emocjonalnego kamienia coraz częściej opada. Czy to w scenach, w których ukochana Yuji Ikeda, szefowa yakuzy, zostaje zatrzymana i poddana brutalnemu przesłuchaniu przez koreańskie władze, czy wtedy, gdy jego młodszy brat nieoczekiwanie wchodzi do wypchanego wrogami pokoju Baeka Ki-tae, który za chwilę ma eksplodować.

W drugim sezonie „Made in Korea" Baek Ki-tae, ta wyrachowana żmija, ma więcej do stracenia. To sprawia, że każdy odcinek nabiera ciężaru. Zbudowana z kłamstw i trupów konstrukcja zaczyna się chwiać, a sam Baek Ki-tae ma wokół siebie coraz mniej sojuszników i coraz więcej przeciwników.

Kamera jednak, mimo takiego natężenia napięcia i zwrotów akcji, wciąż znajduje czas, by pokazać, jak świetnie Baek Ki-tae prezentuje się w neonowym świetle, jak malowniczo potrafi wydmuchnąć dym nosem i jak nieruchomo, ale pięknie, spogląda na to, co akurat go interesuje. W pierwszym sezonie robiło to wrażenie, w drugim czasami hamuje akcję. Rozumiem, że mając w obsadzie Hyun Bina, jest się niemal zobligowanym do takich ujęć, by zadowolić fanów aktora, ostatecznie jednak drugi sezon „Made in Korea" chwilami traci przez nie tempo.

Bo ja już wiem przecież, że Hyun Bin urodził się, by stać przed kamerą. Wiem, że wydmuchuje papierosowy dym jak nikt inny, a stojąc w ścianie deszczu, nadal ma idealnie ułożone włosy.

Wycieczka do brzydkich zakamarków

Mimo to „Made in Korea" nadal ogląda się wściekle dobrze. Koreańczycy słyną z umiejętności kreślenia bohaterów szarych, etycznie przetrąconych i ludzkich.

Baek Ki-tae to jednak inny poziom budowania postaci. Oglądając jego kolejne występki, widz może odczuwać spory dyskomfort i wewnętrzny konflikt. No bo jak tu kibicować bohaterowi, który dla władzy zabije zakochaną w sobie kobietę, wygłasza zza kadru opinie o lojalności, a jednocześnie nieustannie planuje, jak zdradzić tych, którzy mu zaufali?

W „Made in Korea" Baek Ki-tae dostał może nie usprawiedliwienie, ale historię. Jest *zainichi* – dorastał w Japonii, po śmierci rodziców wraz z młodszym rodzeństwem wrócił do Korei Południowej i harował, by brat i siostra wyszli na ludzi. To sprawia, że nie czuje się do końca Koreańczykiem, nie jest też do końca Japończykiem. Stoi w rozkroku między dwoma państwami i w rezultacie nie pozostaje wierny żadnemu z nich.

W serialu rzadko jest pokazywany przez pryzmat emocji, zwykle ma niewzruszoną minę. Twórcy pokazują skazy na jego uczuciowym pancerzu bardzo oszczędnie. Zbyt szybkie poderwanie głowy na dźwięk imienia kobiety, którą kocha, drgająca powieka czy policzek.

Sam Hyun Bin w jednym z wywiadów opowiadał, że jego sekret tkwi w niedotykaniu twarzy w sytuacjach, w których bardziej ludzka postać przetarłaby ją ręką. Jego Baek Ki-tae rzadko też mruga, a pogardę okazuje, nie odpowiadając na pytania albo każąc innym postaciom na siebie czekać.

W rezultacie oba sezony „Made in Korea" fundują widzom wycieczkę nie tylko przez najnowszą historię Korei Południowej, ale też przez brzydkie zakamarki ludzkiego charakteru. Baek Ki-tae, przystojna kanalia w drogich garniturach, uosabia pokręconą ambicję, która nie ma żadnych granic. Sprawia, że perfidia wygląda świetnie, a cynizm nabiera poloru. Dawno nie oglądałam serialu, w którym tak mocno trzymałabym kciuki za podłą szuję.

Marta Górna

VOD

Nawrócony kagiebista (Kenneth Branagh, z lewej) pomaga amerykańskiemu pilotowi (Ryan Reynolds) wydostać się z Rosji

· FOT. JAN THIJS/APPLE TV+ (2)

Do trzech ROSJAN sztuka

„Katastrofa w duecie" to niepoważna historyjka zrodzona z wielkiej miłości do filmu „Top Gun", będąca jednocześnie jego parodią.

Sir Kenneth Branagh gra nawróconego kagiebistę pomagającego amerykańskiemu pilotowi zestrzelonemu w 1987 roku nad ZSRR. I całkiem nieźle się przy tym bawi.

Podobnie zapewne Marcin Dorociński, który wciela się głównego antagonistę, szukającego Amerykanina. I to jakiego: męskiego, zdecydowanego, inteligentnego, bezwzględnego i wytatuowanego. W pewnym momencie przeskakuje z pędzącego łazika do startującego samolotu. A tam bije się widowiskowo z Branaghiem. Tak widowiskowo, że z wzburzoną przez pęd powietrza fryzurą przypomina Toma Cruise'a. Nie żartuję.

Być może i ja bym się dobrze bawiła, przymykając oko na polityczną wymowę filmu, ale przykro było patrzeć, jak jedna z najważniejszych dla mnie osób w świecie kina i teatru rozmienia się na drobne.

Kenneth Branagh u Prady i w KGB

65-letni Branagh już w tym roku pojawił się na ekranie w wielkim komercyjnym hicie „Diabeł ubiera się u Prady 2". Jeśli go przegapiliście, nie będę mieć pretensji. Gra czwartego męża Meryl Streep, skrzypka i kompozytora.

W „Katastrofie w duecie" początkowo też trudno go rozpoznać. Dłuższe gęste włosy i wielka broda kryją Branagha, dzięki czemu w bardziej wymagających scenach akcji może go bez problemu zastąpić kaskader.

Branagh przyznaje, że kiedy dostał ofertę zagrania Ustinowa, zastanawiał się, czy twórcy wiedzą, ile ma lat. Ale połechtała go ta propozycja, scenariusz przeczytał na raz, więc się zgodził. Tak już trzeci raz gra na ekranie Rosjanina.

Po raz pierwszy zrobił to w wyreżyserowanym przez siebie nudnym filmie sensacyjnym „Jack Ryan: Teoria chaosu", po raz drugi w „Tenecie" Christophera Nolana. O jakości jego rosyjskiego, podobnie jak o jego rosyjskim akcencie, można dyskutować, ale nie wypada źle.

Marcin Dorociński jako wierny kagiebista wypada naprawdę widowiskowo

Chłopiec z Belfastu

Miał osiem lat, kiedy w Irlandii Północnej zaczęły się Kłopoty – konflikt między katolickimi republikanami a protestanckimi unionistami. Jego rodzice postanowili opuścić Belfast i przenieść się do Anglii. Zaczął występować w szkolnych przedstawieniach i lokalnym teatrze. Jeden z nauczycieli powiedział mu, że powinien zostać aktorem.

Dziś Branagh ma na koncie role teatralne, filmowe i telewizyjne, jest reżyserem, scenarzy-

stą, producentem. Z ośmiu nominacji do Oscara tylko dwie dostał w tej samej kategorii. Jedna z nich, za scenariusz autobiograficznego „Belfastu", zamieniła się w 2022 roku w statuetkę.

35 razy Szekspir

Po raz pierwszy nominowano go już za debiutancki film – ekranizację „Henryka V" Szekspira z 1989 roku, którą wyreżyserował, i w której wcielił się w tytułową rolę. Z Szekspirem zresztą związany jest nierozerwalnie. Ma na koncie 35 ról w sztukach Barda lub ich filmowych wersjach. Nawet tego lata wcielał się w Prospera w „Burzy" w Royal Shakespeare Theatre w Stratford-upon-Avon.

Ale w tych rolach zobaczyć go mogli nieliczni szczęściarze. Reszta dostała takie sobie hollywoodzkie filmy. Wyjątek stanowi „Wiele hałasu o nic", genialna adaptacja komedii Szekspira w gwiazdorskiej obsadzie.

Produkcje kręcone w Wielkiej Brytanii, choćby komedia obyczajowa „Przyjaciele Petera" czy wspomniany „Belfast", a także serial „Wallander" na podstawie kryminałów Henninga Mankella, wciąż dobrze się ogląda. Z resztą filmów jest kłopot.

Niestety, jego następny występ nie napawa zbytnią nadzieją – Branagh zagra w nowej wersji „Afery Thomasa Crowna". Może lepiej będzie z filmem, który wyreżyseruje, trzymanym na razie w tajemnicy thrillerem psychologicznym z Jodie Comer w roli głównej?

Jeśli i to się nie uda, będę musiała zacząć oszczędzać na bilet do teatru na jego następną sztukę na Wyspach. A przecież już oszczędzam na „Hamleta" z Jamesem Nortonem...

Maja Staniszewska

KATASTROFA W DUECIE

reż. John Francis Daley i Jonathan Goldstein, wyk. Ryan Reynolds, Kenneth Branagh, Maria Bakalova, Marcin Dorociński, David Morse, Lovell Adams-Gray, Clark Johnson

Apple TV+

Dłużyzna zamiast napięcia

· FOT. NETFLIX

Dobrymi chęciami marna telewizja jest wybrukowana. „Zamach nad Lockerbie" irytuje, bo nuży.

Widok ulicy małego szkockiego miasteczka, praktycznie zmiecionej przez upadające szczątki pasażerskiego Boeinga to jedno z moich najwcześniejszych wspomnień z telewizyjnych wiadomości. Był grudzień 1988 roku, tuż przed Bożym Narodzeniem.

Przyczyny katastrofy nie były znane. Szybko jednak okazało się, że chodziło o bombę umieszczoną w walizce w luku bagażowym. W 2001 roku na dożywocie za spowodowanie zamachu i śmierci 270 osób skazano Abdelbaseta al-Megrahiego, agenta libijskiego wywiadu.

Docudrama zamiast poruszającej historii

Te tragiczne wydarzenia i toczące się na dwóch kontynentach śledztwo pokazuje serial „Zamach nad Lockerbie".

Szkoda tylko, że twórcy zapomnieli, że w serialu fabularnym potrzebne są napięcie, nerw, stawka. Zamiast tego dostajemy docudramę. Owszem, rozbudowaną i dość kosztowną, a jednak sztuczną i sztywną, niczym seryjne produkcje z popołudniowego pasma w telewizji.

Oto na Lotnisku w Londynie pasażerowie czekają na opóźniony samolot, który ma ich zabrać do Nowego Jorku i Miami. Tymczasem w szkockim miasteczku Lockerbie czuć już święta. W pubie pełnym dekoracji rozlega się złowrogi ryk, a szklanki i kieliszki zaczynają podzwaniać. Oczom wybiegających przed budynek ludzi ukazuje się kula ognia, a z nieba leci płonący deszcz.

Szef okręgowej policji, John Orr (Peter Mullan), wysyła na miejsce Eda McCuskera (Connor Swindells), śledczego z Glasgow. Na jezdni leżą walizki, gdzieś w ciemności – ciała ofiar. Fragmenty Boeinga, bagaże i ciała pasażerów zostały rozrzucone na przestrzeni wielu kilometrów.

Śledztwo będzie trwało miesiącami, szkoccy policjanci nawiążą współpracę z amerykańskim FBI, ale nie pozwolą odebrać sobie jurysdykcji.

Rodzina jest najważniejsza?

I tu serial zaczyna się robić rozwlekły i pompatyczny. Niby toczy się śledztwo, które potencjalnie mogłoby być źródłem napięcia, ale rozgrywa się ono głównie przy biurkach w pozbawionych charakteru wnętrzach. Wszyscy do wszystkich strasznie dużo mówią.

W serialu wielokrotnie pada, że rodziny ofiar zostały zlekceważone przez przewoźnika, a przede wszystkim przez amerykańskie państwo. Że ich ból nie został należycie uszanowany. Choć w zamachu zginęli obywatele 20 krajów, „Zamach nad Lockerbie" skupia się na wątku amerykańskim, robiąc pozostałym dokładnie to samo, z czego czyni swój główny dramaturgiczny zarzut.

Ciekawi bohaterowie zepchnięci w tło

A przecież są w tej historii fascynujące wątki i postaci. Choćby lokalne ochotniczki pod wodzą Shearer, które zajęły się czyszczeniem rzeczy ofiar, by rodziny dostały je w przyzwoitym stanie, bez błota i krwi. Czy Tom Thurman (Eddie Marsan), specjalista od materiałów wybuchowych z FBI, którego eksperymenty pomogły określić, gdzie umieszczono bombę. A także Tony Gauci (Julian Calleja), właściciel sklepu odzieżowego na Malcie, który zapamiętał człowieka kupującego dużo dziwnych ubrań. Gauci został kluczowym świadkiem w śledztwie w sprawie zamachu.

Niestety twórcom tego serialu zdecydowanie zabrakło polotu. Nawet utalentowani szkoccy aktorzy nie są w stanie uratować „Zamachu nad Lockerbie", który im dalej, tym bardziej robi się nużący. Sprawa zamachu wciąż nie jest do końca wyjaśniona. Ale temu serialowi udało się odebrać mi całkowicie zainteresowanie jej rozwiązaniem.

Maja Staniszewska

ZAMACH NAD LOCKERBIE

serial kryminalny, Niemcy, Wielka Brytania, USA 2025, tw. Michael Keillor, wyk. Patrick J. Adams, Connor Swindells, Merritt Wever, Tony Curran, Phyllis Logan, Eddie Marsan, Lauren Lyle

6 odc., Netflix

VOD

VOD

Przypał absolutny

Oglądając „Strefę gangsterów" zastanawiam się, za co pokutuje tutaj Helen Mirren.

FOT. LUKE VARLEY/PARAMOUNT+

Dame Helen Mirren jest jedyną aktorką na świecie, która zdobyła wszystkie trzy najważniejsze nagrody aktorskie – za role w filmie, telewizji i teatrze – po obu stronach Atlantyku. A do tego dołożyła jeszcze wyróżnienia z festiwali w Cannes i Wenecji.

Nie znaczy to jednak, że nie umie się bawić. Gra i sprawia jej to wielką frajdę choćby w filmach z serii „Szybcy i wściekli". W jednym z nich, w butach w zebrę i skradzionej kolii, wiezie Vina Diesela sportowym samochodem przez Londyn, uciekając przed policją. I wygląda przy tym jak dziecko w sklepie z cukierkami.

I pewnie ta rola – matki trojga brytyjskich bohaterów serii, z zawodu przestępczyni – zainspirowała producentów „Strefy gangsterów", by zaproponować Mirren rolę Maeve Harrigan, matriarchini irlandzkiej rodziny gangsterów.

Przypał absolutny

Na papierze wygląda to wspaniale. Zwłaszcza gdy do Mirren dołączono Pierce'a Brosnana jako wciąż zakochanego w niej męża, nieobliczalnego szefa gangu Conrada. Oraz Toma Hardy'ego jako „fixera" Harry'ego da Souzę, człowieka do zadań specjalnych, który wszystkich zna i wszystko potrafi.

Zaczynało się również obiecująco, zwłaszcza gdy okazało się, że Harry jest już trochę zmęczony sprawami Harriganów i chciałby więcej czasu spędzać w domu. Kolejne pokolenia nie dają mu jednak odpocząć. Tymczasem żona Harry'ego, Jan (Joanne Froggatt), i buntująca się nastoletnia córka Gina też mają dość jego ciągłych nieobecności i humorów.

I gdyby serial ruszył tym tropem, byłoby w nim coś intrygującego. Szybko jednak okazuje się, że to klasyczna telenowela o dysfunkcyjnej rodzinie, doprawiona brutalną, często bezsensowną przemocą oraz dialogami, które wołają o pomstę do nieba.

Drugi plan wygrywa

Pierce Brosnan robi tu miny, Mirren knuje po kątach, a oboje zgodnie masakrują irlandzki akcent, z którym mają mówić ich bohaterowie. Hardy sprawia wrażenie, jakby męczył się nie mniej od swojego bohatera.

Ciekawsze rzeczy dzieją się na drugim planie, gdzie Kevin i jego żona Bella (Lara Pulver, niezapomniana Irene Adler z „Sherlocka") prowadzą swoją grę. I gdzie Eddie, któremu babcia sączy truciznę do ucha, musi się nieoczekiwanie skonfrontować z rzeczywistością. Grający go Anson Boon ma w sobie coś magnetycznego. Kto nie wierzy, temu polecam sprawdzić w filmie Jana Komasy „Dobry chłopiec".

Jeśli oglądać ten serial oglądać, to na pewno nie dla idiotycznej intrygi, tylko dla ulubionego bohatera. Moim nieoczekiwanie został Eddie (Anson Boon) – nieznośny dupek, który uważa, że wszystko ujdzie mu płazem. Bawi mnie też Zosia (Jasmine Jobson), przyjaciółka i wspólniczka Harry'ego. Miło jest zobaczyć, że nasi za granicą potrafią sobie radzić nie gorzej od miejscowych.

Obawiam się jednak, że „Strefa gangsterów" raczej sensu nie zyska. I że będzie udawała kino gangsterskie tak, jak Maeve i Conrad w swojej posiadłości w Cotswolds udają angielską arystokrację.

Miałam sobie tą produkcję darować, ale w ostatniej scenie pierwszego odcinka pojawił się jeden z moich ulubionych angielskich aktorów, Johnny Flynn. Z nim jestem gotowa oglądać nawet tak absurdalny serial jak „Strefa gangsterów".

Maja Staniszewska

STREFA GANGSTERÓW (MOBLAND)

serial kryminalny, USA, Wielka Brytania 2025-, wyk. Tom Hardy, Pierce Brosnan, Helen Mirren, Paddy Considine, Joanne Froggatt, Lara Pulver, Anson Boon, Mandeep Dhillon, Jasmine Jobson, Geoff Bell

2 sezony, SkyShowtime. Premierowe odcinki w poniedziałki

„WYBORCZA TV". Redakcja: Magdalena Birska; **Projekt makiety „Wyborczej TV":** Dorota Jezierska i Tomasz Lebioda; **Grafik:** Agata Łuszcz;
Wydawca: Wyborcza Sp. z o.o., ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa, tel. 22 555 66 00, **e-mail:** kultura@wyborcza.pl, **Licencje na treści:** licencje@wyborcza.pl
Naświetlanie i druk: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.; **Okładka:** Jan Thijs/Apple TV+; **Serwis telewizyjny przygotowuje media-press.tv.**
Za zmiany w programie wprowadzone przez stacje po wysłaniu numeru gazety do drukarni redakcja nie odpowiada.

PIĄTEK 9.10

KOSZYKÓWKA

• PGE BASKET LIGA
Zastal Zielona Góra – Legia Warszawa
17:55 | POLSAT SPORT 2, POLSAT SPORT EXTRA 4
Enea Łaciate Astoria Bydgoszcz – GTK Gliwice
20:10 | POLSAT SPORT EXTRA 4

PIŁKA NOŻNA

• BUNDESLIGA
Dortmund – SV Werder Brema
20:20 | ELEVEN SPORTS 1
• LIGUE 1 MCDONALD'S
RC Lens – Olympique Lyonnais
20:40 | ELEVEN SPORTS 2

• PKO BP EKSTRAKLASA
Wieczysta – Wisła Płock
17:55 | CANAL+ SPORT 3 HD
Raków – GKS Katowice
20:25 | CANAL+ SPORT 3 HD

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – ROLEX SHANGHAI MASTERS
06:00 | POLSAT SPORT 1
08:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT PREMIUM 1 SUPER HD
Kort dodatkowy
08:00 | POLSAT SPORT EXTRA 3
10:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT PREMIUM 1 SUPER HD
Kort dodatkowy
10:00 | POLSAT SPORT PREMIUM 2 SUPER HD
12:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT PREMIUM 1 SUPER HD
Kort dodatkowy
12:00 | POLSAT SPORT PREMIUM 2 SUPER HD
14:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT PREMIUM 1 SUPER HD
Kort dodatkowy
14:00 | POLSAT SPORT PREMIUM 2 SUPER HD

• WTA 1000 – CHINA OPEN
09:00 | CANAL+ SPORT2 HD
13:00 | CANAL+ SPORT2 HD

SOBOTA 10.10

FORMUŁA 1

• GRAND PRIX SINGAPURU
Sprint
10:55 | ELEVEN SPORTS 1
Kwalifikacje
14:55 | ELEVEN SPORTS 1

KOLARSTWO

• WYŚCIG DOOKOŁA LOMBARDII
UCI World Tour
10:35 | EUROSPORT 1

KOSZYKÓWKA

• PGE BASKET LIGA
King Szczecin – WKS Śląsk Wrocław
17:25 | POLSAT SPORT 2

PIŁKA NOŻNA

• BUNDESLIGA
Augsburg – Bayern Monachium
15:20 | ELEVEN SPORTS 2
Goal Arena – 5. kolejka
15:20 | ELEVEN SPORTS 4
RB Lipsk – Eintracht Frankfurt
18:20 | ELEVEN SPORTS 3

• MULTI PREMIER LEAGUE
15:55 | CANAL+ EXTRA 2

• PKO BP EKSTRAKLASA
Cracovia – Zagłębie Lubin
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Śląsk Wrocław – Lech Poznań
17:25 | CANAL+ SPORT 3 HD
Jagiellonia Białystok – Górnik Zabrze
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Arsenal FC – Leeds United
13:25 | CANAL+ EXTRA 1
Aston Villa – Brentford FC
15:55 | CANAL+ EXTRA 3
Chelsea FC – AFC Bournemouth
15:55 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
Genoa CFC – ACF Fiorentina
14:55 | ELEVEN SPORTS 3
Inter – Parma Calcio 1913
17:55 | ELEVEN SPORTS 1
SSC Napoli – Frosinone Calcio
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – ROLEX SHANGHAI MASTERS
06:00 | POLSAT SPORT 1
08:00 | POLSAT SPORT 1
11:00 | POLSAT SPORT 2
12:30 | POLSAT SPORT 2
14:30 | POLSAT SPORT 2

• WTA 1000 – CHINA OPEN
Półfinał
09:00 | CANAL+ SPORT2 HD
13:00 | CANAL+ SPORT2 HD

NIEDZIELA 11.10

FORMUŁA 1

• GRAND PRIX SINGAPURU
Parada kierowców
12:00 | ELEVEN SPORTS 1
Wyścig
13:55 | ELEVEN SPORTS 1

KOLARSTWO

• PARYŻ-TOURS
UCI ProSeries
15:00 | EUROSPORT 1

KOSZYKÓWKA

• PGE BASKET LIGA
AMW Arka Gdynia – Energa Trefl Sopot
12:30 | POLSAT SPORT 1
Anwil – Energa Czarni Słupsk
17:25 | POLSAT SPORT 2

PIŁKA NOŻNA. W 2. kolejce fazy ligowej Ligi Europy UEFA Lech Poznań podejmie Bayer 04 Leverkusen. Transmisja z meczu w Polsacie Sport 1 · FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

PIŁKA NOŻNA

• BUNDESLIGA
1. FC Köln – Borussia Mönchengladbach
15:20 | ELEVEN SPORTS 4
SC Freiburg – FC Schalke 04
17:20 | ELEVEN SPORTS 2

• PKO BP EKSTRAKLASA
Piast Gliwice – Widzew Łódź
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
10. kolejka: Pogoń Szczecin – Korona Kielce
17:25 | TVP SPORT
Pogoń Szczecin – Korona
17:25 | CANAL+ PREMIUM, CANAL+ SPORT 3 HD
Legia – Wisła Kraków
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Crystal Palace – Nottingham
14:55 | CANAL+ EXTRA 2
Hull City – Everton FC
14:55 | CANAL+ EXTRA 1
Liverpool – Manchester City
17:25 | CANAL+ EXTRA 1

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – ROLEX SHANGHAI MASTERS
06:00 | POLSAT SPORT 1
08:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CHINA OPEN
Finał
13:30 | CANAL+ SPORT2 HD

PONIEDZIAŁEK 12.10

PIŁKA NOŻNA

• PKO BP EKSTRAKLASA
Radomiak – Motor Lublin
17:55 | CANAL+ SPORT 3 HD
3. kolejka: GKS Katowice – Wieczysta Kraków
20:25 | TVP SPORT
GKS – Wieczysta Kraków
20:25 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Coventry – Newcastle United
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
Atalanta BC – Venezia FC
18:25 | ELEVEN SPORTS 1
Torino FC – Udinese Calcio
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – ROLEX SHANGHAI MASTERS
06:00 | 08:00 | 10:30 | 12:30 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – DONGFENG VOYAH WUHAN OPEN
07:00 | 09:00 | 13:30 | 15:30 | CANAL+ SPORT2 HD

WTOREK 13.10

KOLARSTWO

• ENECO TOUR
Prolog
17:50 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• ELIMINACJE MISTRZOSTW ŚWIATA KOBIET STREFY UEFA
Polska – Belgia
17:55 | TVP SPORT

• LIGA MISTRZÓW UEFA
RC Lens – Sporting CP
18:40 | CANAL+ EXTRA 3
Sabah FK – SK Slavia Praga
18:40 | CANAL+ EXTRA 2
Arsenal FC – Lille OSC
20:55 | CANAL+ EXTRA 3
Atlético – Manchester United
20:55 | CANAL+ EXTRA 2
Galatasaray SK – FC Barcelona
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – ROLEX SHANGHAI MASTERS
06:00 | 08:00 | 12:00 | 14:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – DONGFENG VOYAH WUHAN OPEN
07:00 | 09:00 | 13:00 | 15:00 | CANAL+ SPORT2 HD

ŚRODA 14.10

KOSZYKÓWKA

• EUROPUCHAR
Śląsk Wrocław – Napoli
18:55 | POLSAT SPORT 2

PIŁKA NOŻNA

• LIGA MISTRZÓW UEFA
Feyenoord – Como 1907
18:40 | CANAL+ EXTRA 3
LASK – Liverpool FC
18:40 | CANAL+ EXTRA 2
AS Roma – Real Madryt
20:55 | TVP 1
Aston Villa – Fenerbahçe SK
20:55 | CANAL+ EXTRA 2
Manchester City – PSG
20:55 | CANAL+ EXTRA 1
Real Betis – FC Porto
20:55 | CANAL+ EXTRA 3

• LIGA MŁODZIEŻOWA UEFA
Manchester City – PSG
15:55 | CANAL+ EXTRA 1

• MULTILIGA MISTRZÓW UEFA
20:55 | CANAL+ EXTRA 4

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – ROLEX SHANGHAI MASTERS
06:00 | 08:00 | 12:00 | 14:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – DONGFENG VOYAH WUHAN OPEN
07:00 | 09:00 | 13:00 | 15:00 | CANAL+ SPORT2 HD

CZWARTEK 15.10

KOLARSTWO

• ENECO TOUR
2. etap kobiet
11:05 | EUROSPORT 1
2. etap mężczyzn
13:20 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• LIGA EUROPY UEFA
2. kolejka fazy ligowej: Lech Poznań – Bayer 04 Leverkusen
18:35 | POLSAT SPORT 1
2. kolejka fazy ligowej: Jagiellonia Białystok – FC Ararat-Armenia
20:50 | POLSAT SPORT 1

SIATKÓWKA

• TAURON 1. LIGA
CUK Anioły Toruń – Avia
20:20 | POLSAT SPORT 2

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – ROLEX SHANGHAI MASTERS
08:30 | POLSAT SPORT 1
12:00 | POLSAT SPORT 1

• DONGFENG VOYAH WUHAN OPEN
07:00 | CANAL+ SPORT2 HD
09:00 | CANAL+ SPORT2 HD
13:00 | CANAL+ SPORT2 HD
15:00 | CANAL+ SPORT2 HD

PIĄTEK 9.10

Od A do Z

8. MILA ★★★★
dramat obycz., USA/Niemcy 2002, reż. Curtis Hanson, wyk. Eminem, Brittany Murphy, Kim Basinger
20:45 | canal+ premium
Biografia białego rapera wychowanego na przedmieściach Detroit – od początków do pierwszych sukcesów: na motywach biografii Eminema i z nim w roli głównej. Specyficzna atmosfera i Oscar za piosenkę.

BOGOWIE ★★★★★
dramat obycz., Polska 2014, reż. Łukasz Palkowski, wyk. Tomasz Kot, Piotr Głowacki, Szymon Piotr Warszawski
22:30 | tvn 7
Obsypana nagrodami biografia Zbigniewa Religi z wybitną kreacją Tomasza Kota w roli profesora – kluczowej postaci w historii polskiej kardiochirurgii. A do tego frapujące tło późnego PRL-u. Koniecznie.

BRUDNY HARRY ★★★★★
film sens., USA 1971, reż. Don Siegel, Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Harry Guardino, Reni Santoni
20:00 | tvp historia
Klasyk gatunku z Clintem Eastwoodem: niekonwencjonalny, bo działający wbrew skostniałym procedurom, policjant bierze sprawy w swoje ręce i samotnie ściga psychopatę terroryzującego miasto.

CO SIĘ WYDARZYŁO W MADISON COUNTY ★★★★
melodramat, USA 1995, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Meryl Streep, Annie Corley
22:55 | warner tv
Clint Eastwood (także za kamerą) i Meryl Streep jako para dojrzałych kochanków w najbardziej wzruszającej opowieści o miłości z amerykańskiej prowincji. Ściska gardło i twardzielom.

CREED 2 ★★★
dramat obycz., USA 2018, reż. Steven Caple Jr., wyk. Michael B. Jordan, Sylvester Stallone, Tessa Thompson
20:00 | tvn
Pojedynek bokserskiego mistrza świata z rosyjskim pretendentem okazuje się pojedynkiem trenerów – Rocky'ego Balboa (Sylvester Stallone) i Ivana Drago (Dolph Lundgren), rywali z „Rocky'ego IV".

Zemsta

21:30 | tvp 1
★★★★

· FOT. TVP

Wirtuozerski popis Andrzeja Wajdy i doborowej obsady z Gajosem, Seweryn, Polańskim, Olbrychskim, Figurą i młodymi – Agatą Buzek i Rafałem Królikowskim: arcykomedia Fredry w świeżym zimowym powietrzu. Smakołyk!

KOMEDIA
POLSKA 2002, REŻ. ANDRZEJ WAJDA, WYK. ROMAN POLAŃSKI, JANUSZ GAJOS, ANDRZEJ SEWERYN

DIUNA ★★★★
film s.f., USA/Kanada 2021, reż. Denis Villeneuve, wyk. Timothée Chalamet, Rebecca Ferguson, Zendaya
20:00 | hbo
Wystawna, lecz trudna do pojęcia bez znajomości pierwowzoru pierwsza część nowej ekranizacji powieści Franka Herberta o walce o władzę na planecie, gdzie wydobywa się przyprawę napędzającą wszechświat.

DJANGO ★★★★★
western, USA 2012, reż. Quentin Tarantino, wyk. Jamie Foxx, Christoph Waltz, Leonardo DiCaprio
20:00 | cinemax
Quentin Tarantino bierze się do westernu, oddając należny hołd Sergiowi Leone, wyśmiewając przy okazji utarte konwencje, narosłe wokół gatunku stereotypy i samego siebie. Plus brawurowy Christoph Waltz.

MEXICALI. ZIEMIA BEZPRAWIA ★★
film sens., USA 2026, reż. Luke LaFontaine, wyk. Bren Foster, Kris Van Damme, Tania Raymonde
23:25 | canal+ premium
Były zawodnik MMA prowadzi ranczo swojej partnerki. Gdy brakuje pieniędzy na płace, staje do nielegalnego turnieju walki wręcz. Miejscowa mafia gotowa jest na wszystko, by go pozyskać dla siebie.

NIE LUBIĘ PONIEDZIAŁKU ★★★
komedia, Polska 1971, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Jerzy Turek, Kazimierz Witkiewicz, Andrzej Herder
22:40 | stopklatka
Kilkanaście krótszych i dłuższych anegdot z lirycznym finałem o mieszkańcach Warszawy i ich gościach w czasach wczesnego Gierka. Humor autentyczny, realia mniej.

ROCKY ★★★★
dramat obycz., USA 1976, reż. John G. Avildsen, wyk. Sylvester Stallone, Talia Shire, Burt Young
23:25 | tvp 1
Wielki pean na cześć ludzkich możliwości i amerykańskiej demokracji: przeciętny bokser dostaje szansę wyjścia na ring z mistrzem świata. Oscary plus Sylvester Stallone jako gwiazda i sprawca fenomenu.

ZABIĆ, JAK TO ŁATWO POWIEDZIEĆ ★★★
thriller, USA 2012, reż. Andrew Dominik, wyk. Brad Pitt, Scoot McNairy, Ben Mendelsohn
22:50 | ale kino+ hd
Kiedy drobne cwaniaczki przejmują kontrolę nad kontrolowaną przez mafię salą, gdzie wtajemniczeni grają w pokera, i finanse gangu stają pod znakiem zapytania, szefowie posyłają po płatnego mordercę.

ZABÓJSTWO JESSEGO JAMESA PRZEZ TCHÓRZLIWEGO ROBERTA FORDA ★★★
western, USA/Kanada/Wlk. Brytania 2007, reż. Andrew Dominik, wyk. Brad Pitt, Mary-Louise Parker
20:05 | tvp kultura
Jeden z mitów Dzikiego Zachodu odarty z blasku: morderca słynnego bandyty podróżuje po Ameryce, by na scenie odtwarzać swój czyn. Jako Jesse James nagrodzony w Wenecji Brad Pitt.

ZAGINIONE ★★★
western, USA 2003, reż. Ron Howard, wyk. Tommy Lee Jones, Cate Blanchett, Evan Rachel Wood
20:10 | ale kino+ hd
U schyłku Dzikiego Zachodu samotna matka Cate Blanchett wraz z ojcem, który zamieszkał wśród Indian, szuka nastoletniej córki, porwanej przez uciekinierów z rezerwatu. Wyraziste, mocne, metaforyczne.

ZGORSZENIE PUBLICZNE ★★★
komedia romantyczna, Polska 2009, reż. Maciej Prykowski, wyk. Krzysztof Czeczot, Marian Dziędziel, Dorota Pomykała
21:50 | kino polska
Nostalgiczne pożegnanie z tradycyjnym widzeniem Śląska: mieszkańcy starego familoka szukają szansy w nowej rzeczywistości. Autentycznie zabawne, a miejscami wręcz ujmujące.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Agape blisko Ciebie
08:00 Serwis Info, pogoda
08:25 Okrasa łamie przepisy
09:00 Ranczo II (13/13)
10:05 Komisarz Alex II (12/13)
11:00 Ojciec Mateusz XXII (8) - serial krym. Polska 2019
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes
12:40 Magazyn rolniczy (810)
12:55 Grenlandzkie olbrzymy
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info, pogoda
15:10 Reporterzy (631)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5980)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Konflikt** (3/6) - miniserial Finlandia 2024, wyk. Sara Soulié
21:30 **Zemsta** - komedia Polska 2002, reż. Andrzej Wajda, wyk. Roman Polański (115 min) ★★★★
23:25 **Rocky** - dramat obycz. USA 1976, reż. John G. Avildsen, wyk. Sylvester Stallone, Talia Shire, Burt Young, Carl Weathers (125 min) ★★★★
01:30 **Ukryta sieć** PG - thriller Polska 2023, reż. Piotr Adamski (110 min) ★★★

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Anna Dymna – spotkajmy się (450) - dyskusja
06:50 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7701) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7701) - mag. Polska 2026
11:45 Operacja zdrowie (88)
12:30 Koło fortuny (2098) - teleturniej Polska 2026
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1089)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2099)
16:35 Familiada (3062)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1090)
18:50 Jeden z dziesięciu (4)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kocham Cię, Polsko!** (5) - quiz Polska 2026
22:15 **Gabi Drzewiecka zaprasza** (4) - talk-show Polska 2026
23:15 **To jest grane** (107)
23:50 **Porzucony według Harlana Cobena** (1,2/10) - serial obycz. Wlk. Brytania 2016
01:50 **Ze wszystkich sił (De toutes nos forces)** - dramat obycz. F/Belgia 2013 (95 min) ★★★

POLSAT

06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat
11:40 Na ratunek 112 XV (2) - serial fabularno-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (27) - serial krym. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVII (41,42) - serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (28) - serial fabularno-dok. Polska 2026, wyk. Aleksander Mackiewicz, Natalia Brudniak
16:55 Gliniarze Śląsk (28) - serial krym. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (91) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (1009) - pr. publicystyczny

19:55 **Twoja twarz brzmi znajomo** (231) - program rozrywkowy
22:05 **Kraven Łowca (Kraven the Hunter)** - film s.f. USA 2024, reż. J.C. Chandor, wyk. Aaron Taylor-Johnson, Ariana DeBose, Fred Hechinger (165 min) ★
00:50 **Hansel i Gretel: Łowcy czarownic (Hansel & Gretel: Witch Hunters)** - film akcji USA/Niemcy 2013, reż. Tommy Wirkola (120 min) ★★★

TVN

05:15 Jak to jest zrobione? X - serial dok. Kanada 2012
05:40 Uwaga! (8104) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (37/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Bobowa – Paleta Smaków 29 (2) - reality show Polska 2024
07:45 Dzień Dobry TVN (5800)
11:25 Kuchenne rewolucje XXVI (11) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: „Calabria", Olsztyn XXIV (5)
13:40 Ukryta prawda (31,32/48) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny II (5)
16:50 Szpital św. Anny IV (30) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VII (30) - serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:50 Uwaga! (8105) - mag.

20:00 **Creed 2** - dramat obyczajowy USA 2018, reż. Steven Caple Jr., wyk. Michael B. Jordan, Sylvester Stallone, Tessa Thompson, Phylicia Rashad, Dolph Lundgren (165 min) ★★★
22:45 **Polityka** - dramat obycz. Polska 2019, reż. Patryk Vega, wyk. Iwona Bielska, Ewa Kasprzyk, Marcin Bosak, Janusz Chabior (165 min) ★
01:30 **Kuba Wojewódzki** (6) - talk-show Polska 26

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (3,4/23) - serial krym. USA 1984, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVI (9/14)
10:00 Zaklinaczka duchów III (4/18) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV (59,1)
17:00 Rodzinny interes - serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.
20:00 **Bałkańska vendetta (Kill Them All)** - film sensacyjny USA 2017, reż. Peter Malota, wyk. Jean-Claude Van Damme, Maria Conchita Alonso (120 min) ★★
22:00 **Murarz. Na granicy spisku (The Bricklayer)** - film sens. USA 2023, reż. Renny Harlin, wyk. Aaron Eckhart (125 min) ★★
00:05 **Koliber (Hummingbird)** - film sens. Wlk. Bryt./USA 2013, reż. Steven Knight (120 min) ★★★

TVN7

05:20 Ten moment (1/20) - serial fab.-dok. Polska 2015
05:55 Żony Podlasia (2/10)
06:50 Szkoła (8,9/72) - serial fabularno-dokumentalny
08:45 Ukryta prawda (51,52,53/51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (48/60)
15:00 Szpital św. Anny IV (20) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (14/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (30/60)
20:00 **Jak to robią single (How to Be Single)** - komedia romantyczna USA 2016, reż. Christian Ditter, wyk. Dakota Johnson, Rebel Wilson (150 min) ★★★
22:30 **Bogowie** - dramat obycz. Polska 2014, reż. Łukasz Palkowski, wyk. Tomasz Kot, Piotr Głowacki (140 min) ★★★★★
00:50 **Oszukać przeznaczenie (Final Destination)** - horror USA/Kanada 2000 (130 min) ★★

MEZZO

16:10 Orkiestra kameralna z Lozanny, Renaud Capuçon, Stefan Dohr: Mozart, Strauss
17:25 Intermezzo
17:35 James Carter „Trane: A Centennial Supreme" – Jazz in Marciac - koncert
18:35 McCoy Tyner: Piano Solo - koncert Niemcy 1983
19:35 Gil Evans Orchestra & Mccoy Tyner Sextet – Berliner Jazztage - koncert
20:30 Tisseurs de sons: Ludovico Einaudi, Hauschka, Joep Beving, Hania Rani
21:20 Armenian State Symphony Orchestra, Sergey Smbatyan: Rimski-Korsakov, Shéhérazade - muzyka klas.
22:05 Armenian State Symphony Orchestra, Sergey Smbatyan: Tchaïkovski, Symphonie n° 5 - muzyka klas.

PULS 2

09:30 Bing (41,42,43/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele (4)
10:35 Basia (9,10)
11:10 Gus. Mały (4,5/52)
11:35 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! 28 (4,5)
12:00 Lwia Straż (3/26)
12:35 Gumisie VI (11/18)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun IV
14:35 Marta mówi! (4)
15:00 Miraculous VI
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (4,5/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX (4,5/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (19) - serial obycz.
21:00 Nadciąga tornado - thriller USA 2014
22:50 Grizzly - horror USA/Kanada 2015, reż. David Hackl

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom VIII (9) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XII (45,46,47/65) - serial obycz. Polska 2020, wyk. Paweł Monsiel, Magda Szczepanek
11:55 Na ratunek 112 XVI (19,20) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVI (2,3,4,30/40) - serial fabularno-dok. Polska 2018
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (457) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (29,30) - serial obycz.
20:05 A na obiad... (5) - mag. kulinarny Polska 2026
20:25 Hidalgo – Ocean ognia - film przyg. USA/Maroko 2004, reż. Joe Johnston
23:05 Gwiazdy kabaretu (187, 186) - kabaret i satyra
01:15 Opowiem ci o zbrodni

METRO

07:26 Bez kompleksów (2)
08:25 Szpital (66,67/67)
10:20 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:20 Szkoła (6/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
13:20 Brzydula - serial obycz.
14:30 Za głosem serca
15:35 Druga szansa (3/13)
16:45 The Floor (13, 14)
18:00 Złomowisko PL V (16)
19:00 Kartoteka VIII (20/30)
20:00 Czyja to kochanka? - komedia Francja/Włochy/Belgia 2006, reż. Francis Veber, wyk. Gad Elmaleh, Daniel Auteuil, Alice Taglioni, Kristin Scott Thomas
21:50 Taskmaster (6) - program rozrywkowy Polska 2026
22:55 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VIII (4,5/7)
00:55 Szpital (51/67)

PIĄTEK 9.10

STOPKLATKA

08:50 **Robert Makłowicz** (220) - mag. kulinarny
09:50 **Wojny magazynowe: Kanada** (5,6/12) - serial dok. Kanada 2014
11:00 **Aukcja w ciemno II** - serial dok. USA 2012
12:00 **Kryminalne zagadki Mazur: Zaginiona córka** (6) - serial krym. Niemcy 2021
14:00 **Hudson i Rex V** (4/20)
15:00 **Komisarz Rex — Powrót do Wiednia** (6/6) - serial krym. Austria/Niemcy 26, wyk. Maximilian Brückner
17:00 **Katastrofy w przestworzach V** (10/10) - serial dok. Kan. 2008
18:05 **Wojny magazynowe: Kanada** (7,8/12)
19:10 **Aukcja w ciemno II**
20:00 **Underworld** - thriller ★★ USA/Wlk. Brytania/Niemcy/Węgry 2003, reż. Len Wiseman, wyk. Kate Beckinsale, Scott Speedman (160 min)
22:40 **Nie lubię poniedziałku** ★★★ - komedia Polska 1971, reż. Tadeusz Chmielewski (130 min)
00:50 **Ekstradycja III** (4) - serial sensacyjny

KINO POLSKA

07:35 Polska z góry. Nad wodą II (1,2) - serial dok.
08:40 Do przerwy 0:1 (7/7)
09:25 Ranking Naj Polskiego Kina (1, 3) - mag. kulturalny
10:40 W pustyni i w puszczy - film przygodowy Polska 2001, reż. Gavin Hood
13:25 Krzyżacy - film przyg. Polska 1960, reż. Aleksander Ford, wyk. Urszula Modrzyńska
17:00 Stawka większa niż życie (2,4) - serial wojenny Polska 1968, wyk. Stanisław Mikulski, Lucyna Winnicka
20:00 Supermarket - thriller Polska 2012, reż. Maciej Żak, wyk. Mikołaj Roznerski, Marian Dziędziel, Wojciech Zieliński, Izabela Kuna, Tomasz Sapryk, Przemysław Bluszcz
21:50 Zgorszenie publiczne - komedia romantyczna Polska 2009, reż. Maciej Prykowski, wyk. Krzysztof Czeczot, Marian Dziędziel, Dorota Pomykała, Elżbieta Romanowska, Filip Rojek
23:40 Ciało - komedia Polska 2003, reż. Andrzej Saramonowicz, Tomasz Konecki, wyk. Rafał Królikowski, Edyta Olszówka
01:55 Obudź się - dramat obyczajowy Polska 2022, reż. Filip Dzierzawski

ALE KINO+

08:30 **The Office PL II** (1,2/12) - serial kom. Polska 2022, wyk. Piotr Polak
09:45 **Patience II** (3,4/8)
11:55 **Zbrodnie na wybrzeżu II, cz. 2 II** (2/3)
13:50 **Marzyłam o Afryce** ★★ **(I Dreamed of Africa)** - dramat obycz. USA 2000, reż. Hugh Hudson, wyk. Kim Basinger, Vincent Perez, Eva Marie Saint (140 min)
16:10 **41 dni nadziei (Adrift)** ★★★ - film biograficzny USA/Islandia/Hongkong 2018, reż. Baltasar Kormákur, wyk. Shailene Woodley, Sam Claflin (125 min)
18:15 **Zbrodnie na wybrzeżu II** (3/3) - serial kryminalny Niemcy 2024
20:10 **Zaginione (The Missing)** ★★★ - western USA 2003, reż. Ron Howard, wyk. Tommy Lee Jones, Cate Blanchett, Evan Rachel Wood (160 min)
22:50 **Zabić, jak to łatwo powiedzieć (Killing Them Softly)** ★★★ - thriller USA 2012 (120 min)
00:50 **Feralna noc (The Bag Man)** ★★ - thriller USA/Bahamy 2014 (135 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin III (5/7)
08:30 Przyjaciółki XXII (11,12)
10:25 Świat według Kiepskich
13:25 Gra dla dwojga - thriller USA/Niemcy 2009
15:55 Niewidzialny - film sens. USA 2005, reż. Rob Cohen
18:30 Déjà vu - thriller USA/Wlk. Brytania 2006
21:00 Dżentelmeni - komedia sensacyjna Wlk. Brytania/USA 2019, reż. Guy Ritchie
23:25 Kroniki Riddicka - film s.f. USA 2004, reż. David Twohy
01:50 Ślad II (15/36) - serial kryminalny Polska 2019

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera X (4/4)
11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher
12:50 Morderstwa według Agathy Christie III: Morderstwo podczas festynu - film krym. Francja/Szwajcaria 2014
15:00 Strażnik Teksasu VI (14,15/25) - serial sens.
17:05 Vera XI (1/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2021
18:55 Poirot V (8/8) - serial krym. Wlk. Brytania 1993
20:00 Wyspa tajemnic - film sensacyjny USA 2010
22:55 Czas patriotów - film sensacyjny USA 1992

TVP KULTURA

08:25 **Tamte lata, tamte dni**
09:00 **Dyrektorzy** (2)
10:45 **Pocałunek mordercy** ★★ **(Killer's Kiss)** - dramat krym. USA 1955 (75 min)
12:00 **Andrzej Wajda. Człowiek z Gdańska** - film dok. Polska 2026
13:15 **Rozmowy o zmierzchu i świcie** (10)
14:05 **„...bo to życie to bal jest nad bale..."** - koncert Polska 2005
14:50 **Tatarak** - dramat ★★★★ obycz. Polska 2009, reż. Andrzej Wajda (95 min)
16:25 **Dyrektorzy** (3) - serial obycz. Polska 1975
18:05 **Tygodnik kulturalny**
18:50 **Akta Sherlocka Holmesa** (6/9)
20:00 **Wstęp do filmu** (610)
20:05 **Zabójstwo Jessego Jamesa przez tchórzliwego Roberta Forda (The Assassination of Jesse James by the Coward Robert Ford)** ★★★ - western USA/Kanada/Wlk. Bryt. 2007 (170 min)
22:55 **Pitbull** (5/5) - serial sens.
23:55 **Wstęp do filmu** (613)
00:00 **Matnia (Cul-de-sac)** ★★★★ - dramat psych. Wlk. Brytania 1966 (120 min)

WARNER TV

07:50 Prawo Agaty (8,9,10)
10:30 Bajer z Bel-Air IV
11:30 Cudotwórcy (3,4/7)
12:25 Teraz albo nigdy! III (4,5)
14:25 Bajer z Bel-Air IV
16:20 Cudotwórcy (3,4,5,6/7)
18:10 Sok z żuka - komedia USA 1988, reż. Tim Burton
20:00 Seks w wielkim mieście II - komedia USA 2010, reż. Michael Patrick King
22:55 Co się wydarzyło w Madison County - melodramat USA 1995, reż. Clint Eastwood
01:30 Batman - film s.f. USA/Wielka Brytania 1989

PARAMOUNT

13:00 Czarodziejki V (14)
15:00 Pingwiny z Madagaskaru III (16/30) - serial anim.
15:30 Lara Croft: Tomb Raider - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Japonia/Niemcy 2001
17:30 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia - film przyg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003
20:00 Podziemny krąg - dramat psycholog. USA/Niemcy 1999, reż. David Fincher
23:00 Bodyguard zawodowiec - film akcji USA/Holandia/Bułgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017

HBO

09:50 **Ona** - melodramat USA ★★★★ 2013, reż. Spike Jonze, wyk. Joaquin Phoenix, Amy Adams (125 min)
11:55 **Na planie** (41) - mag.
12:30 **Szybcy i wściekli: Hobbs i Shaw** ★★★ - film sens. USA 2019, reż. David Leitch (135 min)
14:45 **The Pitt II** (12/15)
15:40 **Wartość sentymentalna** ★★★★ - komedia Norwegia/Francja/Niemcy/Dania/Szwecja/Wlk. Brytania/Turcja 2025 (130 min)
17:50 **Saga »Zmierzch« — Księżyc w nowiu** ★★ - melodramat USA 2009, reż. Chris Weitz, wyk. Kristen Stewart, Robert Pattinson (130 min)
20:00 **Diuna** - film s.f. USA/Kan. 2021, reż. Denis Villeneuve, wyk. Timothée Chalamet, Rebecca Ferguson (150 min) ★★★★
22:30 **Zniknięcia** - horror USA ★★ 2025, reż. Zach Cregger, wyk. Josh Brolin, Julia Garner (125 min)
00:35 **The Order: Ciche bractwo** ★★★ - thriller USA/Wlk. Brytania/Kanada 2024 (115 min)

CINEMAX

12:30 Księżna - dramat historyczny Wlk. Bryt./Włochy/F/USA 2008, reż. Saul Dibb
14:25 Witaj, smutku - dramat obycz. Kan./Niemcy/Francja/Wlk. Brytania/USA 2024
16:15 Anioły i Demony - thriller USA/Włochy 2009
18:35 Wielkie nic - kom. krym. Wlk. Bryt./Kanada/USA 2006
20:00 Django - western USA 2012, reż. Quentin Tarantino
22:45 Świat w płomieniach - thriller USA 2013
00:55 Tornado - film sensacyjny Wlk. Brytania 2025

ROMANCE TV

07:45 Zakochana w Panu Niani - komedia romantyczna USA 2023, reż. Damián Romay
09:30 Górski lekarz (8/8)
11:25 Rodzina Andersów (4/4)
13:20 Wszyscy lekko stuknięci - komedia Niemcy 2024
15:15 Inga Lindström: Hanna i dobre życie - film obycz. Niemcy/Szwecja 2023
17:05 Gabinet z widokiem na morze - serial obycz.
19:00 Górski lekarz (1)
20:00 Rejs ku szczęściu
21:55 Gabinet z widokiem na morze - serial obycz.
23:50 Górski lekarz (1)

CANAL+ PREMIUM

09:00 **Królowa chmur** ★★ - komedia Polska 2003, reż. Radosław Piwowarski (80 min)
10:20 **Peacock** - dramat ★★★ obycz. USA 2010, reż. Michael Lander (90 min)
11:50 **Pan Tadeusz** - film ★★★★ kostiumowy Polska/Francja 1999 (150 min)
14:20 **Premierowa jazda**
14:35 **Fukushima: atomowy koszmar** - film dok.
16:05 **Jason Bourne** - film ★★★ sensacyjny USA/Chiny/Hiszpania/Japonia/Islandia/Niemcy/Włochy 2016 (120 min)
18:05 **Łapu-Capu** (242)
18:10 **Trzej muszkieterowie** ★★ - film przyg. USA/Niemcy/Francja/Wlk. Brytania 2011 (110 min)
20:00 **Program rozrywkowy**
20:45 **8. mila** - dramat obycz. ★★★★ USA/Niemcy 2002, reż. Curtis Hanson (110 min)
22:35 **Apollo w ogniu: Apollo Has Fallen** (5/8)
23:25 **Mexicali. Ziemia bezprawia** ★★ - film sens. USA 2026 (105 min)
01:10 **Klucz do koszmaru** ★★★ - horror USA/Niemcy 2005 (100 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (25/50)
10:55 Lekarze V (8)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (26/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Top 100: filmy wszech czasów (4) - mag. filmowy
17:45 Mój przyjaciel delfin - film przyg. USA/Kanada 2011, reż. Charles Martin Smith
20:00 Godzilla - film s.f. USA/Jap. 2014, reż. Gareth Edwards
22:45 Legion samobójców - film sens. USA 2016

AMC

07:40 Kosmiczna kolizja - film s.f. USA 2020
09:35 Źrebak - dramat obyczajowy USA 2005
11:40 Uczeń Merlina (1) - film fantasy USA/Kanada 2006
13:40 Uczeń Merlina (2) - film fantasy USA/Kanada 2006
15:35 Ip Man 4 - film przyg. Hongkong/Chiny 2019
17:45 Wyścig z czasem - film s.f. USA 2011
20:00 Zabójcza głębia - thriller USA/RPA 2003
22:00 Człowiek w ogniu - thriller Szwajcaria/Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2004

AXN

08:30 Ostry dyżur VI (22/22)
09:30 Castle VIII (18,19/22)
11:25 Rekrut VII (5,6/18)
13:20 Agenci NCIS XI (2,3/24)
15:20 FBI: Most Wanted II
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas IX (19,20/24)
19:05 Castle VIII (20,21/22) - serial krym. USA 2016
21:05 Snajper: Ostatni strzał - film akcji USA 2017, reż. Claudio Fäh, Carl Goldstein
23:00 Sniper: Koniec zabójcy - film sens. USA 2020
00:50 Castle VIII (20/22)

EPIC DRAMA

08:40 Detektyw Murdoch
09:35 Wszystkie stworzenia duże i małe IV - serial obycz.
10:45 Lekarze na start
12:15 Zatraceni w miłości
13:20 Morderstwo w małym mieście II - serial krym.
14:15 Agenci NCIS XVIII
15:10 Panna Marple IV (1/4)
17:15 Komisarz Maigret (2/2)
19:00 Agenci NCIS XVII (1/20)
20:00 Poirot III (9/11)
21:00 A.B.C. - serial krym.
21:55 Morderstwo w małym mieście II (5) - serial krym.
22:55 Poirot III (9/11)
23:55 Agenci NCIS XVII (1/20)

TVN STYLE

11:25 Ostre cięcie (2)
12:25 Ugotowani (11)
13:25 Kuchenne rewolucje (1, 15) - reality show Polska 2022
15:35 Ugotowani w parach (13) - reality show Polska 2023
16:40 Babski biznes (4/8)
17:40 Kuchenne rewolucje (4, 5, 6) - reality show
20:50 Love the Look (2) - program rozrywkowy Polska 2026
21:50 Jestem z Polski XVIII (2,16/14) - serial dok.
23:50 Kobieta na krańcu świata XVII: Nowa Zelandia (5/8)
00:50 EuroPOLKI studentki (1)

TVN TURBO

08:00 Gadżet 4.0 (4, 5)
09:00 Fani czterech kółek XVII
10:00 Raport Turbo (5084)
10:15 Samochód marzeń (9) - mag. motoryzacyjny
11:15 Wojny samochodowe (9)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować V
18:00 Raport Turbo (5085)
18:15 Mobilni mechanicy (1, 2)
19:45 Naprawy nie do naprawy (1) - mag. motoryzacyjny
20:30 Z drugiej ręki (1, 5)
22:00 Raport Turbo (5085)
22:15 Zawodowi handlarze (5)

BBC FIRST

08:40 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown V
12:35 McDonald i Dodds II
14:15 Tajemnice Majorki (5/10)
15:10 Powrót do raju (5/6)
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer XXII (4/6) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XIII (1/8) - serial krym.
21:00 Po powodzi II (2/6)
22:05 Blackshore (1/6)
23:05 Harry Wild V (6)
00:00 Lynley (3/4) - serial krym.

FX

08:00 Kości II (21/21)
09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (5/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (4,5/25)
11:50 Castle II (1/24)
12:50 Lucyfer (11/13)
13:45 FBI V (14/23)
14:40 Agenci NCIS (12/23)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (6,7/25)
17:25 Z Archiwum X IV (4,5/24)
19:15 FBI V (15/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (4,5/17)
22:00 CIA (1/12) - serial krym. USA 2026, wyk. Tom Ellis

HGTV

08:05 Kupujemy dom na plaży XX (1/13) - serial dok.
08:30 Najbrzydszy dom Ameryki VII (1/6) - serial dok.
09:05 Ekstremalnie wymagający kupujący (2) - serial dok.
10:00 Letnia chata na lata XIII
11:55 Nowe życie w starym domu: witajcie we Włoszech
13:55 Odlotowy ogród (10)
14:30 Mieszkanie na miarę IV
16:25 Polowanie na ogród II
18:10 Weekendowa metamorfoza (1, 2) - reality show
20:05 Zgłoś remont (6, 2)
22:05 House Hunters

BBC LIFESTYLE

11:10 Najpiękniej ukryte hotele
12:10 Mistrzowie ceramiki: Kanada (5) - teleturniej
13:10 Po prostu Nigella: świątecznie - film dok.
14:20 Wielkie brytyjskie wypieki (1) - program rozrywkowy
15:50 Mistrzowie szycia (5) - program rozrywkowy
17:00 Zapraszam do stołu (5)
17:40 Masterchef: Australia
19:10 Zapraszam do stołu (7)
19:45 Wielkie brytyjskie wypieki (2) - pr. rozrywkowy
21:00 Najlepszy konsultant ślubny (6) - pr. rozrywkowy
22:10 Sex-notowania (2)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół V (16/19)
08:55 Przyjaciele IV (10,11,12, 13,14,15/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu XII - serial komediowy
14:30 Dwóch i pół V (17,18, 19,1/19) - serial komediowy
16:30 Przyjaciele IV (16,17,18, 19,20,21/24) - serial kom.
19:30 The Office PL (4)
20:00 Przyjaciele VIII (4,9,17/24) - serial kom.
22:00 The Office PL (10,11/12)
23:05 Comedy Club (11, 12)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:20 Komisarz Alex XI
09:10 Rodzinka.pl VIII (1)
09:45 Klan - telenowela
10:15 Ranczo III (12/13)
11:10 Rodzinka.pl XIX (3,4)
12:10 Felicita (12,13)
13:30 Ojciec Mateusz (6,7) - serial krym. Polska 2009
15:30 Komisarz Alex XI (4)
16:20 Na sygnale - serial obycz.
17:25 Ranczo IV (1,2/13)
19:30 Ojciec Mateusz (8,7)
21:30 Ranczo IV (3,4/13)
23:30 Ojciec Mateusz (9)
00:25 Gra z Cieniem II (5) - serial krym. Polska 2026
01:25 Trzeci oficer (6)

CANAL+ KUCHNIA

13:10 Czy na pewno umiesz gotować zdrowo? (2)
13:45 Azjatycka kuchnia Evy Pau (3, 4) - mag. kulinarny
14:40 ABC gotowania
15:45 Domowa piekarnia Kucharskiego (6, 1) - mag.
16:40 Gotuj taniej z Jamiem (4)
17:35 Jamie: uczta za mniej (2)
18:30 Planeta słodyczy (1, 2)
19:30 Maximum Foodie V (5,7)
20:20 Jamie: uczta za mniej (5)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:55 Mistrzowie przekąsek w akcji – Nowa Zelandia (1)
00:50 m jak mięso (1, 2)

CANAL+ DOMO

08:00 Małe-wielkie zmiany
09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Gardeners' World (7)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie Projekty IV (4/6)
13:05 W mieście czy na wsi - serial dok. Wlk. Bryt. 2023
14:05 Liczy się miejsce (1, 2)
15:55 Daleko od miasta XVI
16:50 Gardeners' World (10)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty IV (6/6)
20:00 Daleko od miasta XII (6)
21:00 Liczy się miejsce (2)
21:55 Wielkie projekty XII
23:05 Pomocy! Kupiliśmy wioskę (6/20) - serial dok.

PLANETE+

13:40 Piesze wędrówki po świecie II (2) - serial dok.
14:45 Najdzikse ostępy Europy (4/5) - serial dok.
15:45 360° – świat bez granic
16:50 Świat z góry VII
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (76,77)
18:35 Związani z ziemią. Dzieje życia na wsi
19:45 Ludwik XIV, król tajnych agentów - serial dok.
20:50 Ołtarz pergamoński. Zrabowany zabytek - film dok.
22:00 Kobiety i pieniądze (2) - serial dok. Francja 2025

DISCOVERY CHANNEL

11:00 Klan z Alaski II (3/16)
12:00 Fani czterech kółek XVIII
13:00 Człowiek kontra niedźwiedź (5/8) - serial dok.
14:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita V (2/11)
15:00 Złomowisko PL X
16:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (11/11)
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Ciężarówką przez Route 66 (3/7) - serial dok.
19:00 Nagi instynkt przetrwania IV (14,15/16) - serial dok.
21:00 Zawodowcy: drwale II
22:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII (12)

TVP HISTORIA

12:00 Królowe, które zmieniły świat (5/6) - serial dok.
12:55 Pieszo przez dziką Rumunię - serial dok.
14:00 Stawka większa niż życie (5/18) - serial wojenny
15:05 Sensacje XX wieku
17:45 Wojenne dziewczyny III
18:35 Dziewczyny ze Lwowa – tajemnice filmowego planu
18:55 Chocim 1621 - film dok.
20:00 Brudny Harry - film sensacyjny USA 1971
21:50 Historia w postaciach zapisana (7/8) - serial dok.
23:50 Sensacje XX wieku

HISTORY

14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata V (2/18)
14:50 Największe tajemnice świata VI (16/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Absurdy przeszłości: historie pełne ryzyka II (3)
17:10 II wojna światowa: walka o Europę (6/8) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (7) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XII
21:00 Niewyjaśnione tajemnice wszechświata (3/8)
22:00 Starożytni kosmici XVII
23:00 Jak to wyjaśnić IV
23:55 Absurdy przeszłości

NATIONAL GEOGRAPHIC

13:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic V (2,3/10)
15:00 Katastrofa w przestworzach XXV (5/10) - serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami (7)
16:55 Odkopać historię (2/10)
17:55 Czechosłowacja: tajny front zimnej wojny - film dok.
19:00 Sztuka obrony (1/6)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXI (5/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Wojna na pustyni: walka z Rommlem (1)
22:00 Premiera: III Rzesza: droga do upadku VI (4/6)

FOCUS TV

09:00 Starożytni kosmici X
10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR - serial dok.
12:30 Broń w hollywoodzkich filmach II (1) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii V
14:00 Okręty wojenne III (5/8)
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII (11/20)
16:00 Dorwać tuńczyka V
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Pompeje: Życie w rzymskim mieście (1/4) - serial dok.
21:00 Sekrety Biblii
22:00 Potęga i mit hitlerowskiego SS - serial dok.

BBC EARTH

09:25 Planeta Ziemia III
10:30 Życie na pustkowiu XI
11:30 Skarby przeszłości i ich tajemnice (1/5) - serial dok.
12:35 Wyspy Atlantyku
13:35 Planeta Ziemia III(5/8)
14:40 W okowach mrozu
15:40 Życie na pustkowiu XI
16:40 Niezwykłe wyspy tropikalne (2/3) - serial dok.
17:40 Planeta Ziemia III III
18:40 Wyspy Atlantyku (2/3)
19:45 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem II
20:55 W okowach mrozu X (14)
22:55 Zabójcza pogoda VI

POLSAT VIASAT HISTORY

09:00 II wojna światowa: cena imperium (11/13) - serial dok.
10:05 Militarny ranking (9/10)
11:15 Naziści: korzenie zła (4)
12:15 Konstantyn Wielki (1)
14:30 Cesarstwo Rzymskie: mity i fakty - serial dok.
16:45 II wojna światowa: cena imperium (12) - serial dok.
17:50 Militarny ranking (10/10)
18:55 Historia sprawiedliwości
19:50 Rzymianie, ukrzyżowanie i kości - film dok.
21:00 Lądowanie w Normandii: 80. rocznica - film dok.
22:10 Cesarz: powstanie i upadek dynastii (3/3) - serial dok.

SOBOTA 10.10

Od A do Z

ALITA: BATTLE ANGEL ★★★★
film sens., USA/Japonia/Kanada 2019, reż. Robert Rodriguez, wyk. Rosa Salazar, Christoph Waltz, Jennifer Connelly
23:55 | cinemax
Robert Rodriguez przejmuje pomysł Jamesa Camerona, by z rozmachem sfilmować kultową japońską mangę: poddany naprawie bojowy cyborg o wyglądzie kobiety wyrusza na poszukiwanie utraconej tożsamości.

BIAŁA ODWAGA ★★★
dramat wojenny, Polska 2024, reż. Marcin Koszałka, wyk. Filip Pławiak, Julian Świeżewski, Jakub Gierszał
21:10 | tvp historia
Nagrodzona za scenariusz i reżyserię w Gdyni opowieść o konflikcie dwóch braci z Tatr w okresie II wojny – a w istocie pretekst do podjęcia tematu Goralenvolku, czyli kolaboracji górali z okupantem.

BRUDNY HARRY ★★★★★
film sens., USA 1971, reż. Don Siegel, Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Harry Guardino, Reni Santoni
23:10 | tvp historia
Klasyk gatunku z Clintem Eastwoodem: niekonwencjonalny, bo działający wbrew skostniałym procedurom, policjant bierze sprawy w swoje ręce i samotnie ściga psychopatę terroryzującego miasto.

BYLIŚMY ŻOŁNIERZAMI ★★★
dramat wojenny, USA/Niemcy/Francja 2002, reż. Randall Wallace, wyk. Mel Gibson, Madeleine Stowe, Greg Kinnear
20:10 | ale kino+ hd
Nazbyt patetycznie, lecz rzetelnie o pierwszej regularnej bitwie Amerykanów w Wietnamie w listopadzie 1965 roku i o jej uczestnikach. Plus Mel Gibson jako dowódca.

DIABEŁ ★★
dramat społeczny, Polska/USA 2024, reż. Blazej Jankowiak, wyk. Eryk Lubos, Paulina Gałązka, Aleksandra Popławska
23:40 | polsat
Były komandos, weteran wielu misji, wraca w rodzinne strony, wstrząsane bezpardonową wojną gangów, która dotyka także jego rodzinę. Wkracza do akcji, przyjmując brutalne reguły gry – znane z pola walki.

Nosferatu

20:00 | canal+ premium
★★★

· FOT. AIDAN MONAGHAN / FOCUS FEATURES LLC

Stylowa, jakkolwiek budząca kontrowersje, ekranizacja nie tyle powieści Brama Stockera, ile filmu F.W. Murnaua: ogarnięty miłosną obsesją wampir rusza z Transylwanii do Niemiec na spotkanie z ukochaną.

HORROR
USA/CZECHY 2024, REŻ. ROBERT EGGERS, WYK. BILL SKARSGÅRD, NICHOLAS HOULT, LILY-ROSE DEPP

DIUNA: CZĘŚĆ DRUGA ★★★★
film przyg., USA/Kanada 2024, reż. Denis Villeneuve, wyk. Timothée Chalamet, Zendaya, Rebecca Ferguson
20:00 | hbo
Kontynuacja spektakularnej ekranizacji prozy Franka Herberta. Paul Atryda, uznany za mesjasza, staje na czele Arrakis, by dopełnić zemsty za zagładę swego rodu oraz ocalić świat przed widmem zagłady.

MOJA ZBRODNIA ★★★
komedia kryminalna, Francja 2023, reż. François Ozon, wyk. Nadia Tereszkiewicz, Rebecca Marder, Isabelle Huppert
20:00 | tvp kultura
François Ozon wraca do Paryża lat 30. XX wieku, gdzie młoda aktorka zostaje uniewinniona od zarzutu zamordowania potężnego producenta, a zdobyta w ten sposób sława staje się solą w oku jej konkurentek.

MOTOCYKLIŚCI ★★★
dramat obycz., USA 2023, reż. Jeff Nichols, wyk. Austin Butler, Jodie Comer, Tom Hardy
22:40 | hbo
Pół wieku temu dziewczyna z Chicago opowiada reporterowi, jak zakochała się w motocykliście, co stało się inspiracją fotograficznego albumu. W tym samym czasie gang motocyklowy przekracza granicę prawa.

PARSZYWA DWUNASTKA ★★★★★
film wojenny, USA/Wlk. Brytania 1967, reż. Robert Aldrich, wyk. Lee Marvin, Ernest Borgnine, Charles Bronson
23:35 | tvp 1
Kanoniczny wręcz klasyk gatunku: kilkanaście gwiazd jako oddział komandosów wbrew woli, rzucony na hitlerowskie tyły w misji nie do wykonania. To się ogląda!

PSZCZELARZ ★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2024, reż. David Ayer, wyk. Jason Statham, Emmy Raver-Lampman, Josh Hutcherson
22:05 | tv puls
Kiedy sąsiadka agenta na emeryturze zabija się w wyniku internetowego oszustwa, Jason Statham postanawia ją pomścić. Nie wie, z kim zadarł, ale oni także nie wiedzą, jak bezwzględnym jest przeciwnikiem.

ROAD HOUSE ★★★
thriller, USA 2024, reż. Doug Liman, wyk. Jake Gyllenhaal, Daniela Melchior, Conor McGregor
21:25 | tvp 1
Powtórka z rozrywki: Jake Gyllenhaal zastępuje Patricka Swayze w roli kompetentnego ochroniarza baru, który chce przejąć miejscowy gangster, lecz jego ludzie padają jak muchy od ciosów mistrza MMA.

SICARIO ★★★★
film sens., USA/Meksyk/Hongkong 2015, reż. Denis Villeneuve, wyk. Emily Blunt, Benicio del Toro, Josh Brolin
22:50 | ale kino+ hd
Idealistyczna agentka FBI (Emily Blunt – oklaski!) dołącza do antynarkotykowej ekipy operującej po meksykańskiej stronie granicy: czy po tym doświadczeniu nadal będzie bronić swoich ideałów?

SIEDEM ★★★★
thriller, USA 1995, reż. David Fincher, wyk. Brad Pitt, Morgan Freeman, Gwyneth Paltrow
20:00 | cinemax
Brad Pitt i Morgan Freeman na tropie psychopaty mordującego z wykazem grzechów głównych w ręku. Miejscami odrażające, ale i fascynujące zarazem. Dla widzów o mocnych nerwach.

TOP GUN: MAVERICK ★★★★
film sens., USA 2022, reż. Joseph Kosinski, wyk. Tom Cruise, Miles Teller, Jennifer Connelly
23:15 | tvn 7
Po 30 (naprawdę 37) latach Tom Cruise wraca do szkoły pilotażu, by jako uznany as szkolić następców do misji niemożliwej. Plus techniczny popis Hollywood na 5 nominacji do Oscara i statuetkę za dźwięk.

KONRAD J. ZARĘBSKI

SOBOTA 10.10

TVP1

07:00 Msza święta
07:40 Rok w ogrodzie (1186)
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:55 Ranczo III (1/13)
09:50 Felicita (12,13)
10:55 Ojciec Mateusz XXII (9)
11:50 Dobre strony (14)
12:15 Nie do przebaczenia (The Unforgiven) - western USA 1960 (130 min)
14:25 Okrasa łamie przepisy
15:00 Rolnik szuka żony (5) - reality show Polska 2026
16:00 Zaraz wracam (19,20) - serial obycz. Polska 2026
17:00 Teleexpress
17:30 Ojciec Mateusz 35 (9)
18:40 Jaka to melodia? (5981)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda
20:00 Orędzie kardynała Grzegorza Rysia

20:25 **Komisarz Alex XXVI** (6) - serial krym.
21:25 **Road House** - thriller ★★★ USA 2024, reż. Doug Liman, wyk. Jake Gyllenhaal (130 min)
23:35 **Parszywa dwunastka (The Dirty Dozen)** ★★★★★ - film wojenny USA/Wlk. Brytania 1967, reż. Robert Aldrich, wyk. Lee Marvin, Ernest Borgnine (150 min)
02:05 **Zemsta** - komedia Polska ★★★★ 2002, reż. Andrzej Wajda (110 min)

TVP2

05:10 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7702) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7702) - mag. Polska 2026
11:25 Super Gary. Gotuj z Bosacką! (9) - mag. kulinarny
12:05 Program publicystyczny
12:40 Informacje kulturalne
13:05 Panna młoda
14:00 Familiada (3144) - teleturniej Polska 2026
14:25 Koło fortuny (2100)
15:00 Szansa na sukces. Opole 2027 (5) - show
16:00 Gala wręczenia nagród Totus Tuus - transmisja
17:15 Panna młoda
18:15 Omnibus – szybcy i mądrzy (48) - teleturniej
19:10 Słowo na niedzielę
19:25 Rodzinka.pl XIX (4)

20:00 **Rodzinka.pl** XIX (5) - serial komediowy
20:30 **The Voice of Poland: Przesłuchania w ciemno** (9, 10)
23:00 **Program rozrywkowy**
23:30 **Postaw na milion**
00:30 **Gorący pościg (Hot Pursuit)** ★★ - film sens. USA 2014 (90 min)
02:00 **Dziewczyna z tatuażem (The Girl with the Dragon Tattoo)** ★★★ 16 - film sens. USA/Szwecja/Norwegia 2011 (155 min)

POLSAT

05:40 Telezakupy TV Okazje - program reklamowy
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (3245) - mag. Polska 2026
11:30 SuperMarket Chef (2) - reality show Polska 2026
12:05 Nasz nowy dom (377) - reality show Polska 2026
13:25 Być gwiazdą (5) - cykl reportaży Polska 2026
13:50 Kochaj albo rzuć - komedia Polska 1977, reż. Sylwester Chęciński (160 min)
16:30 Awantura o kasę (296) - teleturniej Polska 2026
17:40 Hitster. Muzyczna gra przebojów (3) - pr. muzyczny
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Prezydenci i premierzy (470) – pr. publicystyczny

19:55 **Roztańczony PGE Narodowy** - koncert
23:40 **Diabeł** - dramat społeczny Polska/USA ★★ 2024, reż. Blazej Jankowiak, wyk. Eryk Lubos, Paulina Gałązka, Aleksandra Popławska, Piotr Trojan (140 min)
02:00 **Lucy** - film s.f. Francja/Niemcy/Tajwan/Kanada/Wlk. Brytania/USA ★★★ 2014, reż. Luc Besson, wyk. Scarlett Johansson, Morgan Freeman, Min-sik Choi (115 min)

TVN

05:05 Jak to jest zrobione? X
05:40 Uwaga! (8105) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (38/60)
06:50 Kobieta na krańcu świata: XVII: Republika Konga (6/8) - cykl reportaży
07:45 Dzień Dobry TVN (5801) - mag. Polska 2026
11:30 Bez kompleksów (2) - reality show Polska 2026
12:30 Na Wspólnej - serial obyczajowy Polska 2026
13:55 MasterChef (5) - show Polska 2026
15:30 Poskromienie złośnicy - komedia romant. Polska 2022, reż. Anna Wieczur-Bluszcz, wyk. Magdalena Lamparska (145 min)
17:55 Taskmaster (6) - program rozrywkowy
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 **Azja Express** (6) - reality show Polska 2026
21:30 **Czym jest miłość? (Maybe I Do)** ★★ - komedia romantyczna USA 2023, reż. Michael Jacobs (120 min)
23:30 **Oszukać przeznaczenie II (Final Destination 2)** ★★ - horror USA/Kanada 2003, reż. David R. Ellis (125 min)
01:35 **Lalka – making of**
01:50 **Uwaga!** (7747)
02:10 **CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI**

TV PULS

06:00 Kobra – oddział specjalny XXVI (14,10,8/14)
09:00 Taki jest świat (40)
09:25 Boso przez świat: Łódka pana Makarona (80)
10:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV - serial obyczajowy Polska 2024, wyk. Zbigniew Buczkowski, Henryk Gołębiewski, Michał Chorosiński, Jerzy Górski, Agata Szafrańska. 28-letnia Śpiewakowa siedem lat temu poślubiła 40 lat starszego od niej mężczyznę. Ma dosyć życia, w którym jest tylko pielęgniarką schorowanego męża. Śpiewak jest przekonany, że żona go zdradza.
20:00 **Prawo zemsty (Law Abiding Citizen)** ★★★ - thriller USA 2009, reż. F. Gary Gray, wyk. Jamie Foxx, Gerard Butler (125 min)
22:05 **Pszczelarz (The Beekeeper)** ★★★ - film sensacyjny USA/Wlk. Brytania 2024, reż. David Ayer (120 min)
00:05 **Cash Out** - film sens. ★★ USA 2024, reż. Randall Emmett, wyk. John Travolta, Kristin Davis, Lukas Haas (115 min)

TVN7

05:15 Ten moment (2/20)
05:45 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie III - serial dok.
06:40 Bugs Bunny Builders - serial anim. USA 2022
06:55 Ostatni władca wiatru - film przyg. USA 2010
09:05 The Floor (17, 18) - teleturniej Polska 2026
10:20 Ukryta prawda (44/60) - serial fabularno-dok.
11:25 Mówię Wam (8) - mag.
12:40 Ukryta prawda
14:35 Szpital św. Anny (47,48/50) - serial obycz.
16:40 Detektywi III (44/60)
17:40 Złoty kompas (The Golden Compass) - film przyg. Wlk. Bryt./USA 2007 (140 min)
20:00 **Transformers: Zemsta Upadłych (Transformers: Revenge of the Fallen)** ★★ - film s.f. USA 2009, reż. Michael Bay, wyk. Shia LaBeouf, Megan Fox, Josh Duhamel, Tyrese Gibson (195 min)
23:15 **Top Gun: Maverick** ★★★★ - film sens. USA 2022, reż. Joseph Kosinski, wyk. Tom Cruise, Miles Teller (160 min)
01:55 **Zbliżenie. Mówię Wam podcast**

MEZZO

13:30 Hołd dla Johna Coltrane'a – Emile Parisien Quartet - koncert F 2026
15:00 L'Ensemble Intercontemporain: Robert Negro
16:00 Dizzy Gillespie Quartet – Berliner Jazztage 1974 - koncert Niemcy 1974
16:40 Mozart: VIII koncert fortepianowy – Christian Zacharias - muzyka klasyczna
17:35 Messiaen: „Kwartet na koniec czasów" na Festiwalu wielkanocnym w Aix-en-Provence - muz. współczesna
18:25 Orkiestra Symfoniczna z Monte Carlo, Kazuki Yamada, Truls Mørk: Saint-Saëns, Franck
20:30 Ludwig van Beethoven: Fidelio - opera Holandia 2024
23:00 Orkiestra Filharmonii Narodowej, Krzysztof Urbański: Mozart, Górecki

PULS 2

08:40 Prosiaczek i przyjaciele - film anim. USA/Japonia 2003
10:05 Piorun i magiczny dom - film anim. Belgia/Francja/Wlk. Brytania/USA 2013
11:55 Boso przez świat (82, 83, 84) - cykl reportaży
13:40 Gwiazdy Mazurskiej Nocy Kabaretowej (10, 11)
15:40 Gęsiareczka - film fantasy Niemcy 2009
16:55 Królewna Śnieżka - film fantasy USA/Kan. 2012
19:00 Był sobie kot - film anim. Wlk. Brytania/Kanada/Francja/Chiny/USA 2024, reż. Christopher Jenkins
20:55 Naga broń 33 1/3 - komedia USA 1994, reż. Peter Segal, wyk. Leslie Nielsen
22:35 Poznaj moich Spartan - komedia USA 2008
00:00 Wstydliwe choroby

TV4

07:00 Galileo - pr. popularn.
09:05 #JesteśmyDlaDzieci
09:30 A na obiad... (5) - mag. kulinarny Polska 2026
09:35 Galileo
12:40 Mini Galileo - program popularnonaukowy Polska 26
13:05 Świąteczna podróż - komedia Kanada 2020, reż. Catherine Cyran, wyk. Rachael Leigh Cook, Greyston Holt
14:55 Policjantki i policjanci XXV (16,17,18,19,20) - serial obycz. Polska 2026
20:05 A na deser... (15) - mag. kulinarny Polska 2026
20:20 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (21,22,23,24) - serial krym. Polska 2026
00:20 Gwiazdy kabaretu (185, 184) - kabaret i satyra
02:25 STOP Drogówka (380) - mag. policyjny Polska 2026

METRO

07:40 Gorączka złota XIII (4/26) - serial dok. USA 2022
08:40 Klan z Alaski III (24,25,26/32) - serial dok.
11:40 Złomowisko PL V (11/16) - serial dok.
13:40 Makłowicz w drodze (2, 3) - mag. kulinarny
14:45 Lalka – kulisy produkcji
15:05 Farma Clarksona II (3/8) - cykl reportaży
16:10 Azja Express (5)
17:55 Kryminalni II (6,7/13) - serial krym. Polska 2005, wyk. Marek Włodarczyk
20:00 Zatańcz ze mną - komedia USA 2004, reż. Peter Chelsom, wyk. Richard Gere, Jennifer Lopez
22:15 Kolekcjoner - dramat krym. USA 1997, reż. Gary Fleder, wyk. Morgan Freeman
00:35 Kuba Wojewódzki (6)

SOBOTA 10.10

STOPKLATKA DVB T

08:00 Komisarz Rex VIII (1,2/4) - serial sens.
10:00 Hudson i Rex V (5,6/20) - serial krym.
12:00 Kryminalne zagadki Mazur (7) - serial krym. Niemcy 2025
14:05 Dzięcioł - komedia ** Polska 1971, reż. Jerzy Gruza, wyk. Wiesław Gołas (100 min)
15:45 Stój, bo mamuśka strzela! (Stop! Or My Mom Will Shoot) ** - komedia sensacyjna USA 1992, reż. Roger Spottiswoode, wyk. Sylvester Stallone, Estelle Getty (100 min)
17:25 Czterej pancerni i pies (5,6/8) - serial wojenny
20:00 Aniołki Charliego (Charlie's Angels) ** - film sens. USA/Niemcy 2000, reż. Joseph McGinty Nichol, wyk. Cameron Diaz, Drew Barrymore (155 min)
22:35 Opór (Defiance) - film ** wojenny USA 2008, reż. Edward Zwick, wyk. Daniel Craig, Liev Schreiber (280 min)
03:15 Nazywam się Paul Walker - film dok.

KINO POLSKA

07:40 Polska Kronika Filmowa 37A/77 - reportaż Polska 1977
07:55 Polska Kronika Filmowa 46B/69 - reportaż Polska 1969
08:05 Ada, to nie wypada - komedia PL 1936, reż. Konrad Tom, wyk. Antoni Fertner
09:55 Dziewczyna i chłopak - komedia Polska 1980
11:50 Janosik - film przyg. Polska 1974, reż. Jerzy Passendorfer, wyk. Marek Perepeczko, Ewa Lemańska
14:45 Ostatnie dni - film wojenny PL 1969, reż. Jerzy Passendorfer, wyk. Wojciech Siemion, Bogumił Antczak
16:40 C.K. dezerterzy, cz. 1 - film przygodowo-wojenny Polska/Węgry 1986
18:35 C.K. dezerterzy, cz. 2 - film przygodowo-wojenny Polska/Węgry 1986
20:00 Kogel-mogel - komedia Polska 88, reż. Roman Załuski, wyk. Grażyna Błęcka-Kolska, Ewa Kasprzyk, Zdzisław Wardejn, Katarzyna Łaniewska
22:25 Co lubią tygrysy - komedia Polska 1989, reż. Krzysztof Nowak-Tyszowiecki, wyk. Wojciech Pokora, Krzysztof Kowalewski
23:55 Prawo ojca - dramat krym. Polska 1999, reż. Marek Kondrat, wyk. Marek Kondrat

ALE KINO+

08:20 Nora Roberts – Niebo ** **Montany (Montana Sky)** - thriller USA 2006, reż. Mike Robe (120 min)
10:20 Bruce Lee, wejście smoka (1) - film dok.
11:25 Konie Valdeza *** **(Valdez, il mezzosangue)** - western USA/Włochy/Hiszp./F 1973, reż. John Sturges, Duilio Coletti (130 min)
13:35 Złota dama (Woman in *** **Gold)** - dramat obycz. Wlk. Bryt./USA 2015, reż. Simon Curtis (135 min)
15:50 Wszyscy wiedzą **** **(Todos lo saben)** - dramat krym. Hiszp./F/Włochy 2018 (155 min)
18:25 Mój synek (Mon ** **Garcon)** - thriller Francja/Belgia 2017, reż. Christian Carion (105 min)
20:10 Byliśmy żołnierzami *** **(We Were Soldiers)** - dramat wojenny USA/Niemcy/F 2002, reż. Randall Wallace (160 min)
22:50 Sicario - film sensa- **** cyjny USA/Meksyk/Hongkong 2015 (145 min)
01:15 Dig - thriller USA 2022, ** reż. K. Asher Levin, wyk. Thomas Jane (115 min)

POLSAT FILM

10:40 Angry Birds 2: Film - film anim. USA/Fin./Wlk. Bryt./Kanada/Australia 2019
12:40 Dziennik cwaniaczka II - komedia USA 2011
14:40 Ghostbusters. Pogromcy duchów - komedia USA/Australia 2016
17:00 Hotel Transylwania - film anim. USA 2012
18:55 Legenda Herkulesa - film sens. USA/Bułg./Niemcy 2014, reż. Renny Harlin
21:00 Czerwona jaskółka - film sens. USA/Węgry 2018
23:50 Menu - horror USA 2022

FILMBOX+ ONE

07:55 Strażnik Teksasu VI
10:55 Vera VII (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2017
12:50 Znachor - melodramat PL 1981, reż. Jerzy Hoffman
15:35 Tootsie - kom. USA 1982
17:55 Morderstwa według Agathy Christie: Entliczek pentliczek (2) - film krym. Francja/Szwajcaria 2009
20:00 Vera VII (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2017
22:00 Londyn w ogniu - film sens. USA/Wlk. Bryt./Bułgaria 2016, reż. Babak Najafi
00:00 Liberator II - film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy

TVP KULTURA DVB T

10:25 Kosmos 1999 II (13/24)
11:25 Wydarzenie aktualne
12:00 Nazywają mnie Terence Hill - film dok.
13:05 Dzień z życia artysty (10) - mag. kulturalny
13:40 Dzień wielkiej ryby ** - film obyczajowy Polska 1996 (85 min)
15:05 Sherlock Holmes: *** **Mistrz szantażu (Sherlock Holmes – The Master Blackmailer)** - film krym. Wlk. Brytania 1991 (115 min)
17:00 Czterdziestolatek (1)
18:00 Tamte lata, tamte dni
18:40 Pocałunek mordercy ** **(Killer's Kiss)** - dramat krym. USA 1955, reż. Stanley Kubrick (80 min)
20:00 Moja zbrodnia (Mon *** **crime)** - komedia kryminalna F 2023 (115 min)
21:55 63. KFPP w Opolu (220)
23:00 Wstęp do filmu (610)
23:05 Zabójstwo Jessego *** **Jamesa przez tchórzliwego Roberta Forda (The Assassination of Jesse James by the Coward Robert Ford)** - western USA/Kanada/Wlk. Bryt. 2007 (165 min)
01:50 Wydarzenie aktualne

WARNER TV

08:50 Naciągacze - kom. krym. USA/Wlk. Brytania 2003
11:15 Kontakt - film s.f. USA 1997, reż. Robert Zemeckis
14:15 Superman - film s.f. USA/Kanada/Szwajcaria/Wlk. Bryt. 1978, reż. Richard Donner
17:20 Superman II - film s.f. USA/Wlk. Bryt./Kanada 1980
19:55 Pokerowy blef - komediodramat USA/Niemcy/Aus. 2007, reż. Curtis Hanson
22:25 Godziny szczytu III - komedia USA/Niemcy 2007
00:00 Hannibal (2,3/13) - serial grozy USA 2014

PARAMOUNT

07:40 Pingwiny z Madagaskaru
08:00 Psi Patrol: Wielki Film - film anim. Kanada/USA 2023
09:55 Dzień Dobry TV - kom. USA 2010, reż. Roger Michell
12:15 Michael - komedia romantyczna USA 1996
14:30 Złap mnie, jeśli potrafisz - film biograficzny USA/Kanada 2002, reż. Steven Spielberg, Jeff Tomsic
17:35 Iluzja - thriller USA/F 2013, reż. Louis Leterrier
20:00 Iluzja II - thriller USA/Hongkong 2016, reż. Jon M. Chu
22:35 Uprowadzona - thriller USA/Francja 2008

HBO

09:10 Happy Feet: Tupot **** **małych stóp** - film anim. USA/Australia 2006 (105 min)
10:55 Happy Feet: Tupot *** **małych stóp II** - film anim. Aus./USA/Nowa Zelandia 2011 (100 min)
12:35 Kina i Yuk - film przyg. *** Francja/Kanada/Włochy 2023, reż. Guillaume Maidatchevsky (80 min)
13:55 Źródło - film s.f. USA/ *** Kanada 2006 (95 min)
15:30 Zabawy z piłką - kome- *** dia USA/Niemcy 2004, reż. Rawson Marshall Thurber (90 min)
17:00 Ulepszeni - film s.f. *** Kanada/Cypr 2025, reż. Timo Vuorensola (85 min)
18:25 Klopsiki i inne zjawi- *** **ska pogodowe** - film anim. USA 2009 (95 min)
20:00 Diuna: Część druga **** - film przyg. USA/Kanada 2024, reż. Denis Villeneuve (160 min)
22:40 Motocykliści - dramat *** obycz. USA 2023, reż. Jeff Nichols (115 min)
00:35 Budka z przekąskami *** - komedia USA 2024, reż. Adam Rehmeier, wyk. Conor Sherry (110 min)

CINEMAX

10:25 Wielkie nic - kom. krym. Wlk. Bryt./Kanada/USA 2006
11:55 Świat w płomieniach - thriller USA 2013
14:05 Pod szarym niebem - film biograficzny Polska 2024, reż. Mara Tamkovich
15:35 Piękna i bestia - film fantasy F/Niemcy/Hiszpania 2014, reż. Christophe Gans
17:30 Transformers: Zemsta Upadłych - film s.f. USA 2009
20:00 Siedem - thriller USA 1995, reż. David Fincher
22:05 Krucjata Bourne'a - thriller USA/Niemcy 2004

ROMANCE TV

07:45 Rosamunde Pilcher: Pralinki na śniadanie - film obycz. Niemcy 2019
09:40 Górski lekarz (5,6/8)
13:25 Zagłosuj na miłość - komedia romant. Kan. 2023
15:15 Statek marzeń
17:05 Miłość zagubiona w dziczy - kom. romant. USA 2021
18:55 Falk (5/6) - serial obycz.
20:00 Kryminalne zagadki Mazur - serial kryminalny
21:55 Katie Fforde: Dlaczego powiedziałam „tak"? - film obyczajowy Niemcy 2016
23:50 Poślub mnie w Yosemite - kom. romantyczna USA 2022

CANAL+ PREMIUM

08:20 Imagine Dragons: Live at the Hollywood Bowl
10:30 Premierowa jazda
10:45 Miss Potter - film bio- *** graficzny Wlk. Brytania/USA 2006, reż. Chris Noonan (90 min)
12:15 Łapu-Capu (243)
12:30 Saga »Zmierzch« ** **– Księżyc w nowiu** - melodramat USA 2009, reż. Chris Weitz (130 min)
14:40 Saga »Zmierzch« – ** **Zaćmienie** - film fantasy USA 2010, reż. David Slade (120 min)
16:40 Niemożliwe - film **** katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012, reż. J.A. Bayona (110 min)
18:30 Skok na milion - kom. ** F/B 2025, reż. Grégoire Vigneron (90 min)
20:00 Nosferatu - horror *** USA/Czechy 2024, reż. Robert Eggers, wyk. Bill Skarsgård, Nicholas Hoult (135 min)
22:15 Wyścig śmierci (Death * **Race)** - film s.f. USA/Niemcy/Wlk. Brytania 2008, reż. Paul W.S. Anderson (110 min)
00:05 Piła IV - horror USA/ * Kanada 2007 (90 min)

TVN FABUŁA

07:55 Lekarze IV (11,12,13) - serial obycz. Polska 2014
10:50 Kompas szkieletora - film przyg. USA 2022
12:40 Mój przyjaciel delfin - film przyg. USA/Kanada 2011, reż. Charles Martin Smith
15:00 Kosmiczny mecz 2: nowa era - film anim. USA/Wlk. Bryt./Kan./Aus./Singapur 2021
17:35 Godzilla - film s.f. USA/Jap. 2014, reż. Gareth Edwards
20:00 Kong: Wyspa Czaszki - film s.f. USA/Chiny 2017
22:35 Annabelle: Narodziny zła - horror USA 2017

AMC

08:15 Kumple - film przyg. USA 1992, reż. Aaron Norris
10:25 Dom Latających Sztyletów - film sensacyjny Chiny/Hongkong 2004
12:55 Iluzjonista - thriller USA/Czechy 2006
15:15 Kuloodporny - film fantasy USA/Kanada 2003
17:25 Zapowiedź - thriller USA/Wlk. Brytania/Aus. 2009
20:00 Krokodyl Dundee - komedia Australia 1986
22:00 Kick bokser - film sens. USA 1989, reż. Mark Disalle
00:00 Droga smoka - film sensacyjny Hongkong 1972

AXN

08:00 FBI VI (3/13)
09:00 FBI: Most Wanted V (6/13) - serial krym. USA 2024
10:00 Rekrut VI (7,8,9,10,1/10)
15:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas II (1,2,3,4,5/23) - serial krym. USA/Kan. 2001
20:00 Sniper: Koniec zabójcy - film sensacyjny USA 2020
22:00 Jestem Bogiem - thriller USA 2011, reż. Neil Burger, wyk. Bradley Cooper
23:55 Terminator: Ocalenie - film s.f. USA/Niemcy/Wlk. Brytania/Włochy 2009

EPIC DRAMA

08:20 Zatraceni w miłości (21) - serial obycz. Turcja 2024
11:30 Agenci NCIS XVIII (13,14,15,16,1/16) - serial krym. USA 2021, wyk. Mark Harmon
15:55 Panna Marple: 4:50 z Paddington (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2004
18:00 Poirot IX (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2003
20:00 Detektyw Murdoch: Kolejna cegła XIX (18) - serial krym. Kan./Wlk. Brytania 2026
21:00 Inspektor Ricciardi II
23:15 Hiszpańska księżniczka II (6/8) - serial historyczny
00:25 Zatraceni w miłości (19)

TVN STYLE

11:30 Love the Look (2) - program rozrywkowy Polska 2026
12:30 Teraz one (2)
13:00 Jestem z Polski XVIII (2,5/14) - serial dok.
15:00 Bitwa o gości (10)
16:00 Ostre cięcie (2)
17:00 Zgłoś remont (1)
17:55 Ugotowani (7)
18:55 Lalka – kulisy produkcji
19:10 Kuchenne rewolucje
21:10 Teraz one (2) - program rozrywkowy Polska 2026
21:40 Top Model (6)
23:05 Nagi raj. Wielka Brytania - reality show Wlk. Bryt. 2025

TVN TURBO

09:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (5/17)
10:15 Naprawy nie do naprawy
11:00 Ciężarówką przez pół świata (5/9) - serial dok.
12:00 Duda kontra Szafrański
12:45 Kupione, zrobione, sprzedane (1/10) - serial dok.
13:45 Wojny samochodowe
15:45 Polski supersamochód
16:30 Z drugiej ręki (5)
17:15 Jeździć, obserwować VIII
18:00 Zawodowi handlarze (5)
18:45 Co tu się odjechało?
19:15 Mobilni mechanicy
20:45 Zawodowi handlarze
22:15 Jeździć, obserwować III

BBC FIRST

08:00 Co ludzie powiedzą? IV
08:30 Shakespeare i Hathaway
10:30 Morderstwa w Midsomer VII (2,2/6) - serial krym.
12:35 Ojciec Brown XI (10,1,2/10) - serial krym.
15:35 Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi II
17:35 Z pamiętnika położnej XI
18:50 Śmierć z dala od palm III
19:55 Śmierć pod palmami XIII
21:00 Lynley (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
22:00 Milczący świadek XXV
00:00 Po powodzi II (2/6)

FX

08:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (14,15,16/18) - serial krym. USA/Kan. 2012
10:55 Z Archiwum X III (20,21,22/24) - serial s.f.
13:40 CIA (1/12) - serial krym. USA 2026, wyk. Tom Ellis
14:35 Ghost Rider - film sens. USA/Australia 2007
16:55 Armageddon - film katastroficzny USA 1998
20:05 Uprowadzona II II - film sens. Francja 2012, reż. Olivier Megaton, wyk. Liam Neeson
22:00 Szklana pułapka II II - film akcji USA 1990
00:30 Zakłamanie

HGTV

10:40 Uratuj swój ogród (28)
11:35 Najbrzydsze podwórko w dzielnicy (11,12/12)
12:35 Dobrze zrobione w domu (3) - mag. Polska 2026
12:45 Zgłoś remont (2)
13:40 Weekendowa metamorfoza (5, 6) - reality show
15:35 Polowanie na ogród II
16:40 Polowanie na ogród – tarasy (4/5) - serial dok.
17:15 House Hunters (5, 6, 7)
18:55 Weekendowa metamorfoza (3, 4, 5) - reality show
21:45 Mieszkanie na miarę III
23:35 Aloha, nowy dom!

BBC LIFESTYLE

11:40 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (3/6) - serial dok.
12:45 Mistrzowie szycia (3, 4)
15:10 Zapraszam do stołu: profesjonaliści (19)
16:05 Najlepszy konsultant ślubny (6) - pr. rozrywkowy
17:25 Bake off: zawodowcy (1) - program rozrywkowy
18:30 Bezsenność: australijska rewolucja Michaela Mosleya (1) - serial dok.
19:40 Cała prawda o stresie
20:50 Cała prawda o zdrowiu psychicznym - film dok.
22:00 Seks i miłość dookoła świata – Christiane Amanpour

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan II (5/21)
08:30 Teoria wielkiego podrywu - serial kom. USA 2013
12:45 Teoria wielkiego podrywu VII (16,17/24)
13:35 Przyjaciele III (17,18,19, 20,21,22,23/25) - serial kom.
17:05 Duchy II (11,12/22)
18:05 Kraina cudów - film anim. Hiszpania/USA 2019
20:00 Planeta Singli. Osiem Historii (4,3/8) - serial obycz.
22:20 The Office PL (12/12)
23:00 Comedy Club (1, 2)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:05 Na sygnale
10:20 Ranczo III (10/13)
11:15 Na dobre i na złe
12:15 Rodzinka.pl XIX (3,4)
13:30 Ojciec Mateusz (1,2) - serial krym. Polska 2008
15:30 Komisarz Alex XXVI (5)
16:30 Ranczo III (11/13)
17:30 Czarne chmury (9)
18:35 Stawka większa niż życie - serial wojenny
19:50 Ojciec Mateusz (3,4,5) - serial krym. Polska 2008, wyk. Artur Żmijewski
22:45 Ranczo III (12,13/13)
00:40 Komisarz Alex XXVI (5) - serial krym. Polska 2026

CANAL+ KUCHNIA

12:50 Eva Longoria w poszukiwaniu meksykańskich smaków
13:35 Jamie Oliver (9)
14:35 Domowa piekarnia Kucharskiego (5, 6)
15:30 Nie bój ryby! (12)
16:00 Jamie: uczta za mniej (5)
17:05 Jamie Oliver (1/4)
18:05 Jakubiak rozgryza Maltę
18:35 Wyjątkowe smaki miast II (2/3) - serial dok.
19:50 Poza Bali: podróż do serca Indonezji (3) - serial dok.
20:50 Włoska uczta (11,10)
21:50 James Martin: hiszpańska przygoda - serial dok.

CANAL+ DOMO

10:00 Daleko od miasta XVI (8)
10:30 Ucieczka na wieś XXII
12:15 Nasz nowy dom w Grecji
13:10 Cudotwórcy – pod presją (1) - serial dok. USA 2026
14:10 Wielkie projekty
15:20 Gardeners' World (27)
16:30 Kupione i co dalej? (7)
17:00 Tomasz Pągowski (1)
17:30 Room service. Hotele od kuchni (2/6) - serial dok.
18:00 Daleko od miasta XVI
19:00 Dom w miesiąc (5, 6)
20:00 Generalna odbudowa
21:00 Wielkie projekty X
22:00 Wielkie projekty: Australia XI - serial dok.

PLANETE+

13:05 Polska z góry. Nad wodą
13:35 Ocalić raj II (3)
14:40 Sekretne życie fok
15:45 Ocean. Hymn życia
16:50 Podróż do wnętrza chmur (3) - serial dok.
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (78,79)
18:40 Polska z góry IV (6,7/10)
19:40 Dolly Parton – amerykański skarb - film dok.
20:50 Keanu Reeves. Mesjasz popkultury - film dok.
22:00 Clint Eastwood. Ostatnia legenda - film dok.
23:10 Trzy kobiety i wojna

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Ocalić dom: Interwencja
11:00 Od samochodu do domu
12:00 Kroniki policyjne
13:00 Złomowisko PL V
15:00 Nic do zgłoszenia (8/8)
16:00 Bracia Collins biorą się do roboty (11) - pr. rozrywkowy
17:00 Wyścigi po antyki
18:00 Człowiek kontra niedźwiedź (1/8) - serial dok.
19:00 Fani czterech kółek: w trasie II (5) - serial dok.
20:00 W oku cyklonu III (10)
21:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII (12)
22:00 Alaska: Przetrwać na krańcu świata - serial dok.

TVP HISTORIA

12:55 Plaże Europy (3/6)
13:55 Ex libris - mag.
14:30 Herkules - film przyg. USA 2014, reż. Brett Ratner
16:10 Jaki jest z bliska
17:05 Królowe, które zmieniły świat (5/6) - serial dok.
18:00 Noce i dnie (1)
19:10 Zapomniane dyktatury w Europie (2/2) - serial dok.
20:05 Największe tajemnice monarchii - serial dok.
21:10 Biała odwaga - dramat wojenny Polska 2024
23:10 Brudny Harry - film sensacyjny USA 1971

HISTORY

09:15 Gwiazdy lombardu XIII
10:10 Wojny magazynowe XVII
11:10 Niewyjaśnione tajemnice wszechświata (3/8)
12:05 Starożytni kosmici XVIII
13:05 Jak to wyjaśnić: tajemnice UFO (6/6) - serial dok.
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata V (3/18)
14:55 Wielka inżynieria z Dolphem Lundgrenem (1/8)
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 Starożytne armie
19:05 Starożytni kosmici XII
21:00 Starożytni kosmici
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (9,10/18)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Katastrofy pod lupą
10:00 Katastrofa w przestworzach XI (8,9,10,11,12,13/13)
16:00 Megamaszyny (2/6)
17:00 Złoto Hitlera (1/4) - serial dok. Czechy 2020
18:00 Tajemnice wojny: Blitzkrieg (3/3) - serial dok.
19:00 Zaginione skarby Biblii: tajemnice wiary - serial dok.
20:00 Grecja: miejsce pełne tajemnic (5/6) - serial dok.
21:00 Odkopać historię
23:00 11 września: zjednoczeni (1/3) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII (44)
09:00 Wielkie wycieczkowce
11:00 Architektura z odzysku
12:00 Straż graniczna X
13:00 Rolnicy. Podlasie
16:00 Wioski wioseczki (1)
17:00 Historie szalonych bogaczy (1,2) - serial dok.
18:00 Świat z góry. Bułgaria Północna (1) - film dok.
19:00 Jak to wyjaśnić III
20:00 Świat z góry. Zamki II (3) - serial dok. Hiszpania 2025
21:00 Grobowce Egiptu (1/2)
22:00 Kataklizmy, które wstrząsnęły światem
23:00 Poza kontrolą (6)

BBC EARTH

08:55 Planeta Ziemia III III
09:55 Niezwykłe wyspy tropikalne (2/3) - serial dok.
11:00 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem II
12:15 W okowach mrozu V
15:15 Malownicze trasy kolejowe V (3,4) - serial dok.
17:10 David Attenborough i cuda natury (1/5)
17:40 Dziki połów (4/8)
18:40 Planety (5/5) - serial dok.
19:45 Megarakieta NASA - film dok. Wlk. Brytania 2022
20:55 Życie na pustkowiu
22:00 W okowach mrozu

POLSAT VIASAT HISTORY

06:15 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej - serial dokumentalny Australia 2025
10:30 Naziści: korzenie zła - serial dok. Kanada 2025
13:30 Najgroźniejsi ludzie Hitlera - serial dokumentalny Wlk. Brytania 2018
18:10 Historia sprawiedliwości (4,5,6) - serial dok. Kanada 2025, wyk. Martin Yap, Lenny Abramowicz, Michael Arntfield
21:00 Świta Hitlera (4,5,6/6) - serial dokumentalny Wielka Brytania 2025
00:25 II wojna światowa: cena imperium (8,9/13) - serial dok.

Od A do Z

ADWOKAT ★★★
film sens., USA 1998, reż. Steven Zaillian, wyk. John Travolta, Robert Duvall, William H. Macy
20:00 | **stopklatka**
John Travolta jako bostoński adwokat prowadzący sprawę przeciwko dwóm korporacjom przemysłowym o skażenie wody pitnej: upór jednostki kontra zespół doświadczonych prawników z nieograniczonym budżetem.

BLACK ADAM ★★★
film s.f., USA 2022, reż. Jaume Collet-Serra, wyk. Dwayne Johnson, Aldis Hodge, Pierce Brosnan
23:30 | **tvn**
Z kolejną wizytą w uniwersum DC Comics, gdzie po 5 tysiącach lat powraca staroegipski potężny heros, gotów wymierzać swoiście pojmowaną sprawiedliwość. Ale czy świat XXI wieku jest na nią gotowy?

BOOGEYMAN II ★★
horror, USA 2007, reż. Jeff Betancourt, wyk. Danielle Savre, Matthew Cohen, David Gallagher
23:15 | **canal+ premium**
Walcząca z traumą kobieta, która w dzieciństwie była świadkiem morderstwa, zgłasza się do szpitala psychiatrycznego, ale mordercze wizje wcale jej nie opuszczają. Rutyna, niestety.

BUNTOWNIK Z WYBORU ★★★★
dramat obycz., USA 1992, reż. Gus Van Sant, wyk. Matt Damon, Ben Affleck, Robin Williams
22:15 | **stopklatka**
Czy genialny matematyk ma prawo marnotrawić swój talent, miast służyć ludzkości i pokrzepiać przyjaciół ze społecznych nizin? Plus Oscar dla Robina Williamsa, który pchnie chłopaka na właściwą drogę.

DUNGEONS & DRAGONS: ZŁODZIEJSKI HONOR ★★★★
film fantasy, USA 2023, reż. Jonathan Goldstein, John Francis Daley, wyk. Chris Pine, Michelle Rodriguez, Justice Smith
20:00 | **tvn 7**
Czwarta – i bodaj najdoskonalsza – ekranizacja inspirowana kultową grą komputerową: grupa śmiałków postanawia skraść zaginioną Tablicę Przebudzenia posiadającą moc wskrzeszania zmarłych.

Sala samobójców. Hejter

20:00 | kino polska
★★★★

· FOT. CANAL+

Rekompensując życiowe (zawinione przez siebie) niepowodzenia, młodzieniec aranżuje hejterską nagonkę na znanego polityka i – doprowadzając swoje dzieło do tragicznego finału – nieźle na tym wychodzi.

THRILLER
POLSKA 2020, REŻ. JAN KOMASA, WYK. MACIEJ MUSIAŁOWSKI, AGATA KULESZA, DANUTA STENKA

DZIEŃ PATRIOTÓW ★★★★
film sens., USA/Hongkong 2016, reż. Peter Berg, wyk. Mark Wahlberg, Kevin Bacon, Michelle Monaghan
20:40 | **tvp 2**
Oparte na faktach. W kwietniu 2013 roku podczas Maratonu Bostońskiego w tłumie kibiców na mecie wybuchają dwie bomby. Trzeba jak najprędzej unieszkodliwić sprawców, zanim uderzą ponownie.

HERKULES ★★★
film przyg., USA 2014, reż. Brett Ratner, wyk. Dwayne Johnson, Ian McShane, John Hurt
22:30 | **tvp historia**
Racjonalizowanie mitologii: Herkules jako antyczny Rambo – dowódca doborowego oddziału komandosów do zadań specjalnych. Sugestywne, choć pierwiastek metafizyczny w finale jak najbardziej uzasadniony.

INTERSTELLAR ★★★
film s.f., USA/Wlk. Brytania/Kanada 2014, reż. Christopher Nolan, wyk. Matthew McConaughey, Anne Hathaway, Jessica Chastain
22:00 | **cinemax**
Christopher Nolan szuka swojej „2001: Odysei kosmicznej": kiedy zniszczona Ziemia zaczyna buntować się przeciwko człowiekowi, grupa badaczy szuka nowej siedziby, korzystając z tunelu czasoprzestrzennego.

MECHANIK: PRAWO ZEMSTY ★★★
film sens., USA 2011, reż. Simon West, wyk. Jason Statham, Ben Foster, Donald Sutherland
20:00 | **tv puls**
Kiedy płatny morderca szykuje się do pomszczenia swego mistrza, który padł ofiarą zamachu, zgłasza się do niego syn zamordowanego z prośbą o przekazanie mu tajników tego krwawego rzemiosła.

MISJA ★★★★★
dramat historyczny, Wlk. Brytania/Francja 1986, reż. Roland Joffé, wyk. Robert De Niro, Jeremy Irons, Ray McAnally
20:00 | **tvp kultura**
Kościelna misja wśród Indian amazońskich pada ofiarą politycznej intrygi ścierających się o dominację w Ameryce w XVIII wieku Hiszpanii i Portugalii: Złota Palma w Cannes i Oscar za zdjęcia.

MROCZNE CIENIE ★★★
komedia, USA/Australia/Wlk. Brytania 2012, reż. Tim Burton, wyk. Johnny Depp, Michelle Pfeiffer, Helena Bonham Carter
22:30 | **warner tv**
Tim Burton nie bez wdzięku próbuje wskrzesić serial telewizyjny sprzed pół wieku: zamieniony w wampira arystokrata po dwustu latach powraca, by odzyskać swoją pozycję i ukochaną. Plus Johnny Depp.

NIE BĘDZIE LITOŚCI ★★★
thriller, Francja/Belgia 2025, reż. Julien Hosmalin, wyk. Adam Bessa, Tewfik Jallab, Jonathan Turnbull
22:45 | **ale kino+ hd**
Samotna matka dorastających synów prowadzi jarmarczną strzelnicę. Pewnego wieczoru jeden z chłopców znika, a rano nie chce do tego wracać. Tajemnica wyjaśni się dopiero po 20 latach.

PRZYMIERZE ★★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Guy Ritchie, wyk. Jake Gyllenhaal, Dar Salim, Sean Sagar
20:00 | **cinemax**
Po wyjściu Amerykanów z Afganistanu niedawny weteran wraca tam, by odnaleźć porzuconego na pastwę talibów miejscowego tłumacza, który uratował mu życie w trakcie niebezpiecznej misji.

ZŁODZIEJ TOŻSAMOŚCI ★★
komedia kryminalna, USA 2013, reż. Seth Gordon, wyk. Jason Bateman, Melissa McCarthy, Jon Favreau
22:35 | **polsat**
Melissa McCarthy jako złodziejka dokumentów, która wykorzystując je, sprowadza lawinę kłopotów na ich właścicieli, lecz której cynizm okazuje się jedynie maską skrywającą sporą wrażliwość.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVP1

07:00 Msza święta
08:00 Tydzień (1102)
08:30 Pociąg do Polski (6)
09:00 Film dokumentalny
09:30 Msza święta z sanktuarium św. Jana Pawła II w Krakowie Łagiewnikach
11:00 Komisarz Alex XXVI (6)
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 Taize – Dom serca (3)
13:05 Ssaki (3/6) - serial dok.
14:10 Rolnik szuka żony
14:30 Lalka (6) - serial obycz.
16:00 Zaraz wracam (21,22)
17:00 Teleexpress
17:30 Św. Jan Paweł II – W górę serca – koncert z okazji XXVI Dnia Papieskiego
18:40 Jaka to melodia? (5982)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 **Gra z Cieniem II** (6) - serial kryminalny
21:25 **Rolnik szuka żony** (6)
22:20 **Rolnik szuka żony. Odwiedziny** (6)
22:45 **Miłosna rozgrywka (Something to Talk About)** ★★ - komedio-dramat USA 1995, reż. Lasse Hallström, Paul Ryan, wyk. Julia Roberts (115 min)
00:40 **Road House** - thriller ★★★ USA 2024, reż. Doug Liman, wyk. Jake Gyllenhaal (125 min)

TVP2

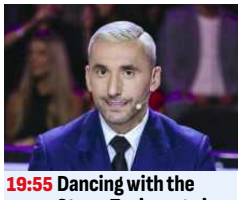
05:15 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2026
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7703) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7703) - mag. Polska 2026
11:00 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
11:40 The Voice of Poland
14:00 Familiada (3145) - teleturniej Polska 2026
14:35 Koło fortuny (2101)
15:10 Szansa na sukces. Opole 2027 (6) - show
16:10 Europa da się lubić – nowe pokolenie (6) - teleturniej Polska 2026, program prowadzi Katarzyna Zielińska
17:15 Tak to leciało! (91)
18:15 Omnibus – szybcy i mądrzy (49) - teleturniej
19:05 Kocham Cię, Polsko! (5)

20:40 **Dzień patriotów (Patriots Day)** ★★★★ - film sens. USA/Hongkong 2016, reż. Peter Berg, wyk. Mark Wahlberg, Kevin Bacon (140 min)
23:00 **Kwiatki polskie duże** (14) - mag. Polska 2026
00:00 **Dzień z życia artysty** - mag. kulturalny
00:35 **Będziemy mieszkać razem** - serial sens
01:30 **Porzucony według Harlana Cobena** (1,2/10) - serial obycz. Wlk. Brytania 2016

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat - mag. Polska 2026
11:20 Ewa gotuje (581) - mag. kulinarny Polska 2026
11:55 Noc w muzeum - komedia USA/Wlk. Brytania 2006, reż. Shawn Levy, wyk. Ben Stiller, Carla Gugino
14:15 Twoja twarz brzmi znajomo (231) - program rozrywkowy Polska 2026
16:30 Awantura o kasę (297) - teleturniej Polska 2026
17:40 Hitster. Muzyczna gra przebojów (4) - program muzyczny Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:30 Być gwiazdą (6) - cykl reportaży Polska 2026

19:55 **Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami** (189)
22:35 **Złodziej tożsamości (Identity Thief)** ★★ - komedia kryminalna USA 2013, reż. Seth Gordon, wyk. Jason Bateman, Melissa McCarthy, Jon Favreau, Amanda Peet (135 min)
00:50 **Kryzys (Crisis)** - thriller ★★★ Kanada/Belgia/USA/Niemcy 2021, reż. Nicholas Jarecki, Leila Ben Salem (150 min)

TVN

05:40 Uwaga! (7747) - mag. reporterów Polska 2025
05:55 Ukryta prawda (39/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Szpetal Górny – Sezon 33 (6) - reality show Polska 2026
07:45 Dzień Dobry TVN (5802) - magazyn Polska 2026
11:30 Kobieta na krańcu świata XVII - cykl reportaży
12:40 Co za tydzień (1264) - mag. Polska 2026
13:15 Lalka – making of - reportaż Polska 2026
13:25 Azja Express (6) - reality show Polska 2026
15:15 Shazam! - film przyg. USA/Kanada 2019, reż. David F. Sandberg, wyk. Zachary Levi, Mark Strong (160 min)
17:55 Nowa Szelągowska (3) - reality show Polska 2026
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 **MasterChef** (6) - show Polska 2026
21:20 **Poskromienie złośnicy II (Poskromienie złośnicy 2)** ★ - komedia romantyczna Polska 2023, reż. Filip Zylber, wyk. Magdalena Lamparska, Mikołaj Roznerski (130 min)
23:30 **Black Adam** - film s.f. ★★★ USA 2022, reż. Jaume Collet-Serra, wyk. Dwayne Johnson, Aldis Hodge (160 min)
02:10 **Superwizjer** (1353)

TV PULS

06:35 Kobra – oddział specjalny XVI - serial sens.
07:30 Don Matteo: Boski detektyw XIII - serial krym.
09:40 Rodzinny interes
11:40 Król rozrywki - film biograficzny USA/Chiny 2017, reż. Michael Gracey, wyk. Hugh Jackman, Zendaya
13:45 Królewna Śnieżka (Mirror, Mirror) - film fantasy USA/Kanada 2012 (125 min)
15:50 Był sobie pies 2 (A Dog's Journey) - film przyg. USA/Chiny/Indie/Hongkong 2019, reż. Gail Mancuso (130 min)
18:00 Zakonnica w przebraniu (Sister Act) - komedia kryminalna USA 1992 (120 min)
20:00 **Mechanik: Prawo zemsty (The Mechanic)** ★★★ - film sens. USA 2011, reż. Simon West, wyk. Jason Statham (115 min)
21:55 **Dziedzictwo krwi (Blood Father)** ★★ - film akcji F/USA 2016, reż. Jean-François Richet (110 min)
23:45 **Historia zemsty (Vengeance: A Love Story)** ★★ - thriller USA 2017, reż. Johnny Martin (125 min)
01:50 **Dyżur III** (36)

TVN7

05:30 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie IV - serial dok.
06:35 Bez kompleksów (2)
07:35 Lassie. Nowe przygody - film przyg. Niemcy 2023, reż. Hanno Olderdissen
09:25 The Floor (19, 20) - teleturniej Polska 2026
10:50 Top Model (6)
12:20 Ukryta prawda (47,48,49/60) - serial fab.-dok.
15:15 Szpital św. Anny (49,1/50) - serial obycz.
17:15 Detektywi III (45/60) - serial fabularno-dok.
18:15 Królewskie wakacje (A Royal Winter) - melodramat USA/Rumunia 2017, reż. Ernie Barbarash (105 min)
20:00 **Dungeons & Dragons: Złodziejski honor (Dungeons & Dragons: Honor Among Thieves)** ★★★★ - film fantasy USA 2023, reż. Jonathan Goldstein, John Francis Daley, wyk. Chris Pine (175 min)
22:55 **Na własną rękę (Collateral Damage)** ★★ - film sens. USA/Meksyk 2002, reż. Andrew Davis (130 min)
01:05 **Śubuk** - dramat obycz. ★★★★ Polska 2022 (145 min)

MEZZO

11:45 John Coltrane Live in Antibes 1965 - koncert
12:35 Mozart: VIII koncert fortepianowy – C. Zacharias
13:30 Orkester Nord, Martin Wåhlberg: Monteverdi – Barokkfest - muzyka klas.
15:10 Les Dissonances, David Grimal : Dvořák, Brahms
16:00 Orkiestra Symfoniczna Lucerny, Michael Sanderling, William Kentridge: Szostakowicz - muzyka klasyczna
17:20 Modest Petrowitsch Mussorgski: Borys Godunow
20:30 Orkiestra Filharmonii Narodowej w Warszawie, Krzysztof Urbański: Szymanowski, Kilar - muzyka klas.
22:00 Orkiestra Filharmonii Narodowej w Warszawie, Krzysztof Urbański: Tormis, Szymanowski, Strawiński

PULS 2

08:00 Aukcja w ciemno II
08:55 Boso przez świat (85, 86) - cykl reportaży
10:00 Na tropie Różowej Pantery - komedia kryminalna Wlk. Brytania/USA/Francja/Włochy/Hiszpania 1982
12:05 Klątwa Różowej Pantery - komedia kryminalna Wlk. Brytania/USA 1983
14:30 Piękna i Bestia - film fantasy Niemcy/Austria 2012, reż. Marc-Andreas Bochert
16:15 Orli król - film fantasy Słow. 2025, reż. Tomás Janco
18:45 Śnieżka i Różyczka - film fantasy Niemcy 2012
20:00 Księżniczka - film fantasy USA 2022, reż. Le-Van Kiet, wyk. Joey King, Dominic Cooper, Olga Kurylenko
22:00 Urodzony, by latać - film sens. Chiny 2023

TV4

07:00 Wielkie tajemnice historii IV (17,15/25)
08:50 A na deser... (15)
08:55 Galileo
10:55 Mini Galileo
11:10 Ewolucja - komedia USA 2001, reż. Ivan Reitman, wyk. David Duchovny
13:30 Hidalgo – Ocean ognia - film przyg. USA/Maroko 2004
16:20 Zabójcze maszyny - film sens. USA/Nowa Zel. 2018, reż. Christian Rivers
18:55 Uroczysko V (9,10) - serial krym. Polska 2026
20:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (21,22,23,24) - serial krym. Polska 2026
00:05 STOP Drogówka (381) - mag. policyjny Polska 2026
01:05 Wielkie tajemnice historii IV (16,12/25) - serial dokumentalny USA 2023

METRO

07:05 Gorączka złota XIII (6/26) - serial dok. USA 2022
08:05 Klan z Alaski III (27,28/32) - serial dok.
10:10 Złoty kompas - film przyg. Wlk. Brytania/USA 2007
12:25 The Floor (11, 12)
13:50 Diagnoza IV (7,8) - serial obycz. Polska 2019
15:50 Układ warszawski (1,2/13) - serial krym. Polska 2011, wyk. Jan Englert
17:50 Kryminalni II (8,9) - serial krym. Polska 2005
20:00 Wallander (6/13) - serial krym. Szwecja/Niemcy/Dania/Norwegia/Finlandia 2005, wyk. Krister Henriksson, Johanna Sällström, Ola Rapace
22:05 Chyłka – Kasacja (4,5/6) - serial krym.
00:00 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VIII (2) - serial dok.

NIEDZIELA 11.10

STOPKLATKA

08:00 Komisarz Rex VIII (4,1/4) - serial sensacyjny Austria/Niemcy 2004
10:00 Hudson i Rex V (7,8,9/20) - serial krym.
13:00 Komisarz Montalbano (2/2) - serial krym.
15:30 Walkiria (Valkyrie) *** - dramat wojenny USA/Niemcy 2008, reż. Bryan Singer (135 min)
17:45 Czterej pancerni i pies (3,4) - serial wojenny Polska 1966, wyk. Roman Wilhelmi
20:00 Adwokat (A Civil Action) *** - film sens. USA 1998, reż. Steven Zaillian, wyk. John Travolta, Robert Duvall, William H. Macy, John Lithgow (135 min)
22:15 Buntownik z wyboru (Good Will Hunting) **** - dramat obycz. USA 1992, reż. Gus Van Sant, wyk. Matt Damon, Ben Affleck, Robin Williams, Stellan Skarsgård, Minnie Driver (160 min)
00:55 W pustyni i w puszczy *** - film przyg. Polska 2001, reż. Gavin Hood, wyk. Adam Fidusiewicz, Karolina Sawka (150 min)

KINO POLSKA

07:45 Polska Kronika Filmowa 15/82 - reportaż Polska 1982
07:55 Polska Kronika Filmowa 20/82 - reportaż Polska 1982
08:05 Pieczone gołąbki - komedia Polska 1966
10:20 Dwie Joasie - kom. PL 1935, reż. Mieczysław Krawicz
12:00 Szatan z 7–ej klasy - film przyg. Polska 1960
14:35 Milion za Laurę - komedia Polska 1971
16:40 Ranking Naj Polskiego Kina: Seksbomby (1) - mag.
17:10 Masza - film krótkometrażowy Polska 2020
17:40 Bitwa pod Wiedniem - dramat hist. Polska/Włochy 2012, reż. Renzo Martinelli, wyk. Jerzy Skolimowski
20:00 Sala samobójców. Hejter - thriller Polska 2020, reż. Jan Komasa, wyk. Maciej Musiałowski, Agata Kulesza, Danuta Stenka, Vanessa Aleksander, Maciej Stuhr
22:50 Wygrany - dramat Polska/USA 2011, reż. Wiesław Saniewski, wyk. Paweł Szajda, Janusz Gajos, Grażyna Barszczewska, Wojciech Pszoniak, Marta Żmuda-Trzebiatowska, Wenanty Nosul
01:30 Słodko-gorzki - dramat obycz. Polska 1995, reż. Władysław Pasikowski

ALE KINO+

08:05 Nora Roberts – Płomienie wspomnień (Blue Smoke) ** - thriller USA 2006, reż. David Carson (120 min)
10:05 Szczęki. Megahit Hollywoodu - film dok.
11:10 Pod Starym Dębem (The Old Oak) *** - dramat obycz. Wlk. Brytania/Francja/Belgia 2023, reż. Ken Loach (145 min)
13:35 41 dni nadziei (Adrift) *** - film biograficzny USA/Islandia/Hongkong 2018, reż. Baltasar Kormákur, wyk. Shailene Woodley, Sam Claflin (120 min)
15:35 Exodus - dramat obycz. **** Szwecja 2023, reż. Abbe Hassan, wyk. Ashraf Barhom (125 min)
17:40 Stan gry (State of Play) *** - thriller USA/Wlk. Bryt./F 2009, reż. Kevin Macdonald (150 min)
20:10 Oddział dla zuchwałych II (3,4/6) - miniserial Wlk. Brytania 2025
22:45 Nie będzie litości (Sans pitié) *** - thriller F/Belgia 2025 (120 min)
00:45 Dom Glassów (The Glass House) ** - thriller USA 2001 (130 min)

POLSAT FILM

08:05 Był sobie kosmos
09:15 Były sobie Ameryki
09:50 Jeźdźcy smoków: Na końcu świata III (8,9,10,11/13)
11:45 Hotel Transylwania - film anim. USA 2012
13:40 Supertata - komedia USA 1974, reż. Dennis Dugan
15:35 Déjà vu - thriller USA/Wlk. Brytania 2006
18:15 Godzilla - film sens. USA/Japonia 1998
21:00 Kroniki Riddicka - film s.f. USA 2004, reż. David Twohy
23:30 Wszystko o moim starym - komedia USA 2023

FILMBOX+ ONE

07:55 Strażnik Teksasu VI (13,14,15/25) - serial sens.
10:55 Vera VII (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2017
12:55 Mit - film przyg. Chiny/Hongkong/USA 2005
15:30 Seksmisja - komedia PL 1984, reż. Juliusz Machulski
17:55 Morderstwa według Agathy Christie (3) - film krym. Francja/Szwajcaria 2008
20:00 Vera VII (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2017
22:00 Czerwona gorączka - kom. krym. USA 1988
00:05 Czarny deszcz - film sensacyjny USA 1989

TVP KULTURA

09:05 Ukryta historia. Leśne kościoły - reportaż
09:35 Przystań nad Biblią
09:55 Akta Sherlocka Holmesa (6/9)
11:00 Kosmos 1999 II (15/24)
12:05 Mieszczanin szlachcicem (Le Bourgeois Gentilhomme) *** - komedia F 2009 (90 min)
13:35 Szczawno. Uzdrowisko Książęce
14:30 Królowe Dzikiego Zachodu (Les pétroleuses) * - western Francja/Włochy/Hiszpania/Wlk. Brytania 1971 (105 min)
16:15 Czterdziestolatek (2)
17:15 Studio Kultura (709)
18:05 Ranczo Wilkowyje ** - kom. PL 2007, reż. Wojciech Adamczyk (115 min)
20:00 Misja (The Mission) ***** - dramat historyczny Wlk. Brytania/F 1986
22:15 Porozmawiajmy szczerze (26)
22:55 Metamorfoza ptaków (A Metamorfose dos Pássaros) *** - dramat Port. 2020 (110 min)
00:45 Mama płacze deszczem (Maman pleut des cordes) - film anim. Francja 2021 (40 min)

WARNER TV

09:45 Akademia policyjna - komedia USA 1984
11:45 Seks w wielkim mieście II - komedia USA 2010
14:40 Naciągacze - kom. krym. USA/Wlk. Brytania 2003
17:05 Kontakt - film s.f. USA 1997, reż. Robert Zemeckis
20:00 Powrót Batmana - film fantasy USA/Wlk. Brytania 1992, reż. Tim Burton
22:30 Mroczne cienie - kom. USA/Aus./Wlk. Brytania 2012
00:50 Co się wydarzyło w Madison County - melodramat USA 1995, reż. Clint Eastwood

PARAMOUNT

10:30 Michael - komedia romantyczna USA 1996
12:50 Lara Croft: Tomb Raider - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Japonia/Niemcy 2001
14:55 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia - film przyg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003
17:20 Iluzja II - thriller USA/Hongkong 2016
20:00 Uprowadzona II - film sensacyjny Francja 2012
22:00 Bodyguard zawodowiec - film akcji USA/Holandia/Bułgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017

HBO

08:10 Bird - dramat obycz. **** Wlk. Bryt./USA/Francja/Niemcy 2024, reż. Andrea Arnold (115 min)
10:05 Makbet - dramat *** wojenny Wlk. Brytania/Francja 2015, reż. Justin Kurzel, wyk. Michael Fassbender (110 min)
11:55 Twórca - film s.f. *** USA 2023, reż. Gareth Edwards (130 min)
14:05 Czas kruka - dramat ** obycz. Wlk. Brytania 2025, reż. Dylan Southern (100 min)
15:45 Problemista - komedia *** USA 2023, reż. Julio Torres (105 min)
17:30 Le Mans '66 - film biograficzny **** USA 2019, reż. James Mangold (150 min)
20:00 Nieczysta gra - film ** sens. USA/Australia/Wlk. Brytania 2025, reż. Shane Black, wyk. Mark Wahlberg, Lakeith Stanfield (125 min)
22:05 Creed: Narodziny legendy *** - dramat obycz. USA 2015, reż. Ryan Coogler (130 min)
00:15 Baby driver - film **** kryminalny USA/Wlk. Brytania 2017 (110 min)

CINEMAX

07:50 Zapach kobiety - dramat obycz. USA 1992
10:25 Krucjata Bourne'a - thriller USA/Niemcy 2004
12:10 Żona na niby - komedia USA 2011, reż. Dennis Dugan
14:05 Mr Deeds, milioner z przypadku - kom. USA 2002
15:40 Zapach kobiety - dramat obycz. USA 1992
18:10 Wybuchowa para - komedia sens. USA 2010
20:00 Przymierze - film sens. USA/Wlk. Brytania 2023
22:00 Interstellar - film s.f. USA/Wlk. Brytania/Kanada 14

ROMANCE TV

08:45 Górski lekarz (7,8,1/8)
13:25 Miłość jak ze snu? - dramat obycz. USA 2019
15:05 Kryminalne zagadki Mazur: Krwawe pieniądze - serial krym. Niemcy 2024
17:00 Rosamunde Pilcher: Ścieżki miłości - romans Austria/Niemcy 2004
18:55 Falk (6/6) - serial obycz.
20:00 Twój idealny rok - komedia romant. Niemcy 2024, reż. Luise Brinkmann
21:55 Lena Lorenz (2/4) - serial obycz. Niemcy/A 2021
23:50 Käthe i ja (9/10) - serial obyczajowy Niemcy 2024

CANAL+ PREMIUM

09:20 Łapu-Capu Extra (10)
09:50 Wicked - musical USA/*** Wlk. Brytania/Kanada 2024, reż. Jon M. Chu, wyk. Cynthia Erivo, Ariana Grande (165 min)
12:35 Bałtyk - film dok.
13:40 Kopnięci w czasie ** - komedia Francja/Belgia 2025, reż. Vinciane Millereau (100 min)
15:20 Thelma - komedia USA/**** Szwajcaria 2024, reż. Josh Margolin, wyk. June Squibb, Fred Hechinger, Clark Gregg (95 min)
16:55 Wstęp do meczu
17:25 Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Pogoń Szczecin – Korona Kielce (na żywo)
19:35 Liga+ Extra (na żywo)
21:30 Polowanie - film sens. ** USA 2025, reż. RJ Collins, wyk. Mel Gibson, Shelley Hennig, Sofia Hublitz, Jordi Mollà (105 min)
23:15 Boogeyman II - horror ** USA 2007, reż. Jeff Betancourt (90 min)
00:45 Amerykański gangster *** - dramat krym. USA/Wlk. Brytania 2007, reż. Ridley Scott, Josh Brolin (150 min)

TVN FABUŁA

10:50 Pokemon: Detektyw Pikachu - film fantasy USA/Jap./Wlk. Brytania/Kan. 2019
13:05 Happy Feet: Tupot małych stóp - film animowany USA/Australia 2006
15:25 Happy Feet: Tupot małych stóp II - film anim. Aus./USA/Nowa Zelandia 2011
17:40 Kong: Wyspa Czaszki - film s.f. USA/Chiny 2017
20:00 Godzilla 2: Król potworów - film sens. USA/Jap./Chiny 2019, reż. Michael Dougherty
22:50 Annabelle wraca do domu - horror USA 2019

AMC

11:15 Jeniec: Jak daleko nogi poniosą - dramat woj. Niemcy 2001, reż. Hardy Martins
13:45 To nie jest kolejna komedia dla kretynów - komedia USA 2001, reż. Joel Gallen
15:25 Przyjaciel na wagę złota - kom. sens. Włochy/USA 1981
17:40 Quest - film sensacyjny USA/Kanada 1996
19:40 Krokodyl Dundee II - komedia Australia/USA 1988
22:00 Obsesja namiętności - thriller USA/Japonia 1992
00:20 Żołnierze kosmosu III: Grabieżca - film s.f. USA/Niemcy/RPA 2008

AXN

08:00 Walker: Strażnik Teksasu III - serial krym.
10:00 Rekrut VII (2,3,4,5,6/18)
14:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas II (6,7,8,9,10/23) - serial krym. USA/Kan. 2001
20:00 Jestem Bogiem - thriller USA 2011, reż. Neil Burger, wyk. Bradley Cooper, Robert De Niro, Abbie Cornish
22:15 John Rambo - film sens. Niemcy/USA/Tajlandia 2008
23:50 Sahara - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy/Hiszpania 2005

EPIC DRAMA

08:00 Lekarze na start - serial obyczajowy Polska 2017
09:35 Poirot III (5,6,7,8,9/11) - serial krym. Wlk. Bryt. 1991
15:10 Dalgliesh II (5,1/6) - serial krym. Wlk. Bryt. 2022
19:05 Projekt Błękitna Księga II (10/10) - serial s.f.
20:00 Rodzina Hardacre'ów (4/6) - serial obyczajowy
21:00 Morderstwo w małym mieście II - serial krym.
21:55 A.B.C. (4/4) - serial krym.
22:55 Rodzina Hardacre'ów (4/6) - serial obycz.
23:55 Detektyw Murdoch XVIII (1,2/22) - serial krym.

TVN STYLE

11:30 Ostre cięcie (3)
12:30 Love the Look (3) - program rozrywkowy Polska 2026
13:30 Jestem z Polski XVIII (3,10,4/14) - serial dok.
16:35 Teraz one (3)
17:10 Do zobaczenia III (3/10)
17:45 Bitwa o gości (1)
18:45 Kuchenne rewolucje (7, 9) - reality show
20:45 Ostre cięcie (3)
21:50 Azja Express (6)
23:35 Kobieta na krańcu świata XVII: Republika Konga (6/8) - cykl reportaży
00:35 No to lecę! (2)

TVN TURBO

10:45 Wojny samochodowe
11:45 Z drugiej ręki (6)
12:30 Jeździć, obserwować
13:15 Duda kontra Szafrański
14:00 Polski supersamochód
14:45 Zawodowi handlarze (6)
15:30 Naprawy nie do naprawy
16:15 Kupione, zrobione, sprzedane (2/10) - serial dok.
17:15 Ciężarówką przez pół świata (6/9) - serial dok.
18:15 Raport końcowy (839)
18:40 Mobilni mechanicy (10)
19:25 Wojny samochodowe
21:25 Zawodowi handlarze (6)
22:10 Kupione, zrobione, sprzedane (2/10) - serial dok.

BBC FIRST

08:30 Śmierć z dala od palm III
09:35 Emma (1,2/4)
11:30 Ale akcja! II - serial kom.
13:35 Morderstwa w Midsomer VII (3,3,4,4/6) - serial krym.
17:50 Z pamiętnika położnej
18:55 Detektyw z Chelsea III
19:55 Śmierć pod palmami XIII (3/8) - serial kryminalny Wlk. Brytania/Francja 2024
21:00 Pomost (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2024
22:00 Line of Duty – Wydział wewnętrzny IV (1,2/6)
00:10 Lynley - serial krym.

FX

08:40 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (18/18) - serial krym. USA/Kan. 2012
09:35 Z Archiwum X III (23,24,1,2/24) - serial s.f.
13:15 The Hunting Party II (12/13) - serial krym. USA 2026
14:10 Armageddon - film katastroficzny USA 1998
17:20 Anioły i Demony - thriller USA/Włochy 2009
20:00 Kod da Vinci - thriller USA/Malta/Francja/Wlk. Brytania 2006, reż. Ron Howard, wyk. Tom Hanks
23:05 Szklana pułapka III - film sens. USA 1995

HGTV

08:00 Uratuj swój ogród (28)
08:55 Nowa Maja w ogrodzie
11:05 Polowanie na ogród III
12:40 Najbrzydsze podwórko w dzielnicy (11,12/12)
13:40 Letnia chata na lata XIII
15:45 Zgłoś remont (2)
16:45 Weekendowa metamorfoza (5, 6, 7) - reality show
19:45 House Hunters – poszukiwacze domów (8, 1, 2)
21:25 Dorota inspiruje (2, 3)
23:20 Ekstremalnie wymagający kupujący (2) - serial dok.
00:15 Najbrzydszy dom Ameryki VII (2,3/6) - serial dok.

BBC LIFESTYLE

10:10 Zapraszam do stołu (1)
10:45 Mistrzowie szycia
15:20 12 smaków miasta
16:30 Majorka: śródziemnomorskie smaki (2)
17:00 Stacey Dooley wpada na weekend II - serial dok.
17:55 W 80 kilo dookoła świata
19:00 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (4/6) - serial dok.
20:00 Karaiby: raj miliarderów
21:00 Winnice Australii i Gary Barlow - serial dok.
22:00 Najlepszy konsultant ślubny (6) - pr. rozrywkowy
23:15 Matthew Perry i Ketaminowa Królowa - film dok.

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan II (10/21)
08:30 Teoria wielkiego podrywu - serial kom. USA 2014
12:45 Teoria wielkiego podrywu VIII (4,5/24) - serial kom.
13:30 Przyjaciele III (24,25,1, 2,3,4,5,6,7/25) - serial kom.
17:55 Czy to ty, czy to ja? - komedia USA 1995
20:00 Planeta Singli. Osiem Historii (5,4/8) - serial obycz.
22:25 The Office PL II (1/12)
23:01 Comedy Club (3, 4)
00:05 Miasteczko South Park XI (2,3,4/14) - serial anim.

TVP SERIALE

08:20 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2026
09:00 Stawka większa niż życie (5/18) - serial wojenny
11:15 Czterej pancerni i pies (8,1) - serial woj. Polska 1970
13:30 Ojciec Mateusz (3,4)
15:25 Komisarz Alex XXVI (6)
16:25 Ranczo IV (1/13)
17:30 Czterej pancerni i pies (2,3) - serial wojenny Polska 1970, wyk. Janusz Gajos
19:50 Ojciec Mateusz 35 (9,5,6) - serial krym.
22:50 Ranczo IV (2,3/13)
00:45 Rodzinka.pl XIX (4,5) - serial kom. Polska 2026

CANAL+ KUCHNIA

11:40 Klejnoty Morza Śródziemnego - serial dok.
12:30 Hiszpańskim szlakiem z Gonzalo - serial dok.
13:30 Poza Bali (4)
14:30 James Martin: hiszpańska przygoda (8/20)
15:25 Bosacka rusza w Polskę
16:25 Włoska uczta (11,12)
17:30 U sąsiadów w kuchni XVI
18:50 Jakubiak rozgryza Polskę (7) - mag. kulinarny
19:25 Nie bój ryby! (2, 3)
20:15 m jak mięso (7, 8)
21:15 Anthony Bourdain X
23:45 Hongkong od kuchni

CANAL+ DOMO

10:15 Cztery pory roku w ogrodach Kew II (1)
11:15 Pokochaj swój ogród (6)
12:15 Ucieczka na wieś XXV
14:15 Wielkie projekty X
15:15 Mały metraż w wielkim stylu II - serial dok.
16:15 W mieście czy na wsi
17:10 Projekty marzeń – Nowa Zelandia (7/12)
18:05 Tomasz Pągowski
18:35 Daleko od miasta XVI (9)
19:05 Ucieczka na wieś XXII
21:00 Wielkie amerykańskie rancza (3,4) - serial dok.
22:10 Pomocy! Kupiliśmy wioskę (6/20) - serial dok.

PLANETE+

13:05 Polska z góry. Nad wodą
13:35 Ocalić raj II (4)
14:40 Ocean. Hymn życia
15:50 Premiera: 200 dni na bezludnym atolu - film dok.
16:55 Podróż do wnętrza chmur (4) - serial dok.
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (80,81)
18:40 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace IV (8,9/10)
19:40 Mia Farrow. Cienie sławy
20:50 Céline Dion. Tak rodzi się gwiazda - film dok.
22:00 Premiera: Śmierć na Cyprze (6) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Być jak da Vinci (6/10)
09:00 Złomowisko PL V
11:00 Kwatery Hitlera (4/10)
12:00 Bracia Collins biorą się do roboty (11) - program rozrywkowy Polska 2020
13:00 Wyścigi po antyki
14:00 Ocalić dom: Interwencja - reality show USA 2026
16:00 Zawodowcy: drwale II
17:00 Nic do zgłoszenia (8/8)
18:00 Od samochodu do domu
19:00 Kroniki policyjne:
20:00 Ocalić dom: Interwencja - reality show
22:00 W oku cyklonu III (10)
23:00 Kroniki policyjne

TVP HISTORIA

11:50 Pieszo przez dziką Rumunię - serial dok.
12:55 Mont Blanc – góra wyzwań - film dok.
14:00 Jasminum
15:55 Ostatni szpieg (2)
16:45 Starożytny Egipt – kroniki imperium (6/8)
17:50 Noce i dnie (2)
19:00 Gry wojenne (3/6)
20:00 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (5/10)
20:55 Polskie 100 lat (17)
21:30 Dom pod Dwoma Orłami
22:30 Herkules - film przyg. USA 2014, reż. Brett Ratner

HISTORY

13:00 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (10/18)
14:00 Tajemnice Dolnego Śląska II (5) - serial dok.
14:25 David Duchovny: archiwum tajemnic II (18)
15:20 Starożytni kosmici XVIII
16:10 Największe tajemnice świata VI (1/20) - serial dok.
17:10 Naziści: droga do kapitulacji (3,4) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XII
20:00 Tom Hanks: II wojna światowa (16/20) - serial dok.
21:00 Wielka inżynieria z Dolphem Lundgrenem (2/8)
22:00 Absurdy przeszłości

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Burzliwa historia Tudorów - serial dok. (6/6)
16:00 Premiera: Klucz do przepowiedni (10)
16:55 Wielkie konstrukcje III Rzeszy. Wojna z ZSRR (1/3)
17:55 Żelazna kurtyna: życie pod radziecką okupacją (1/3)
19:00 Zaginione skarby Biblii: tajemnice wiary - serial dok.
20:00 UFO: przełomowe śledztwa II (1/6) - serial dok.
20:55 Kataklizmy pogodowe
22:00 Katastrofa w przestworzach XV (10/10) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII (46) - serial dok. Polska 2025
09:00 Z klimatem i z pasją (14, 18) - mag. Polska 2020
10:00 Działkowcy III (7)
12:00 Wojny magazynowe IX (14,15,17/15) - serial dok.
14:00 Gwiazdy lombardu XXV
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII (9,10/20)
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII (38,39,40,41) - serial dok.
21:00 Podglądacze przyrody
22:00 Moja żona i ja – życie w Chinach pod cyfrowym nadzorem - film dok. Francja 2021
23:00 Najsłynniejsze napady

BBC EARTH

08:50 W okowach mrozu VII
09:55 Życie na pustkowiu: powroty - serial dok.
11:00 Niezwykłe wyspy tropikalne (3/3) - serial dok.
12:05 W okowach mrozu VI
13:05 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem II
14:25 Azja (2) - serial dok.
16:50 Życie na pustkowiu IV
18:45 Simon Reeve wraca do Kornwalii - film dok.
19:50 Błękitna Planeta II (5/7)
21:05 Niezwykłe wyspy tropikalne (3/3) - serial dok.
22:10 W okowach mrozu

POLSAT VIASAT HISTORY

09:40 Konstantyn Wielki (1) - serial dok. Niemcy 2025
11:55 Cesarz: powstanie i upadek dynastii (1,2,3/3) - serial dok. Wlk. Brytania 2024
14:55 Linie frontu - serial dokumentalny Wlk. Bryt. 2020
18:25 Naziści, U-booty i bitwa o Atlantyk - serial dokumentalny Wlk. Brytania 2025
21:00 Konstantyn Wielki (1) - serial dok. Niemcy 2025
23:10 Królowie-zabójcy: Herod (3/6) - serial dokumentalny Wlk. Brytania 2025
00:10 Militarny ranking (6,7/10) - serial dok.

Od A do Z

BAŁKAŃSKA VENDETTA ★★
film sens., USA 2017, reż. Peter Malota, wyk. Jean-Claude Van Damme, Maria Conchita Alonso, Peter Stormare
22:05 | **tv puls**
Ranny w wyniku strzelaniny cudzoziemiec trafia na oddział ratunkowy lokalnego szpitala, a za nim gangsterzy, by go dobić. Z nowej strzelaniny wychodzi żywo jedynie pielęgniarka: jakie zna tajemnice?

CZŁOWIEK ZE STALI ★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2013, reż. Zack Snyder, wyk. Henry Cavill, Amy Adams, Kevin Costner
22:40 | **tvn**
Jeszcze raz Superman: adoptowany przez Ziemian przybysz z obcej planety odkrywa swoją tożsamość i istotę misji, jaką ma do spełnienia. Stara bajka w ciekawym ujęciu adaptatora komiksów Zacka Snydera.

DZIEWCZYNY JAK ZŁOTO ★★★
komedia, Kanada 2025, reż. Chloé Robichaud, wyk. Karine Gonthier-Hyndman, Laurence Leboeuf
23:15 | **cinemax**
Kino kobiece z Quebecu, inspirowane filmem sprzed półwiecza. Dwie sąsiadki, skazane na swoich mężów, niespełniających ich oczekiwań, poszukując swej kobiecości, angażują się w przygodne romanse.

GLADIATOR ★★★★
dramat historyczny, USA/Wlk. Brytania/Maroko/Malta 2000, reż. Ridley Scott, wyk. Russell Crowe, Joaquin Phoenix, Connie Nielsen
20:35 | **polsat**
„Bracia! Nasze czyny za życia brzmią echem w wieczności" –krzyczał do żołnierzy przed bitwą generał Maximus. „Siła i honor" – odpowiedzieli i poszli za nim. Tę historię można oglądać bez końca.

IMPERIUM SŁOŃCA ★★
dramat wojenny, USA 1987, reż. Steven Spielberg, wyk. Christian Bale, John Malkovich, Miranda Richardson
20:00 | **tvp kultura**
Dorastający chłopiec (debiutujący Christian Bale), druga wojna w Azji, marzenie o lataniu i atomowy grzyb. Spielberg potrafi opowiadać, ale tym razem pada zbyt wiele pustych słów.

Upadek Herkulesa

20:00 | cinemax
★★★

· FOT. ANDREAS BASTIANSEN / AMALIE LYNGBO QUIST / BEO STARLING

Po misjach w Iraku i Afganistanie duński weteran nie potrafi odnaleźć się pokojowej rzeczywistości. Po konflikcie z dorastającym synem trafia do ośrodka dla weteranów, gdzie podejmuje żmudną terapię.

DRAMAT OBYCZAJOWY
DANIA 2025, REŻ. CHRISTIAN BONKE, WYK. DAR SALIM, CHRISTINE GJERULFF, THOMAS ABRIGO TOUSTRUP

LODOWY SZLAK: ZEMSTA ★★
film sens., USA 2025, reż. Jonathan Hensleigh, wyk. Liam Neeson, Bingbing Fan, Marcus Thomas
21:35 | **hbo**
Liam Neeson powraca jako nieustraszony kierowca, który przybywa do Nepalu, by rozsypać w górach prochy brata, a przy okazji rozprawia się z grasującymi na krętych drogach bandytami.

MOZZARELLA ★★
dramat obycz., Włochy 2024, reż. Diego Santangelo, wyk. Daniele Aiello, Martina Varriale, Pietro Juliano
21:45 | **cinemax**
Nastolatek zażywa crack i odbywa psychodeliczną podróż, która ukazując mu zdeformowany obraz rzeczywistości zapewne uratuje go nie tylko przed kontaktami z mafią, ale i przed skłonnością do narkotyków.

OBECNOŚĆ IV: OSTATNIE NAMASZCZENIE ★★★
horror, USA/Wlk. Brytania/Kanada 2025, reż. Michael Chaves, wyk. Patrick Wilson, Vera Farmiga, Mia Tomlinson
23:25 | **hbo**
Po raz ostatni(?): para badaczy zjawisk paranormalnych spieszy z pomocą nowym lokatorom domostwa, które okazuje się niezamkniętym w wyniku przerwania tajemniczego rytuału portalem złych mocy.

OCEAN'S ELEVEN: RYZYKOWNA GRA ★★★
film sens., USA 2001, reż. Steven Soderbergh, wyk. George Clooney, Brad Pitt, Matt Damon
23:20 | **tvn 7**
George Clooney na czele grupy dokonującej zuchwałego skoku na skarbiec trzech kasyn w Las Vegas, których właściciel uwiódł mu żonę. Plus Julia Roberts i kwiat hollywoodzkiego gwiazdorstwa.

POJEDYNEK ★★★
dramat wojenny, Cypr/Irlandia/Polska/Ukraina 2025, reż. Łukasz Palkowski, wyk. Aidan Gillen, Julia Pietrucha, Jakub Gierszał
21:45 | **canal+ premium**
Odpowiedź na „Katyń" Andrzeja Wajdy: polski oficer, w cywilu pianista, w sowieckiej niewoli mierzy się z doświadczonym funkcjonariuszem NKWD – jego przegrana pogrąży pozostałych polskich jeńców.

PROTECTOR ★★
film sens., USA 2025, reż. Adrian Grunberg, wyk. Milla Jovovich, Matthew Modine, D.B. Sweeney
23:35 | **canal+ premium**
Milla Jovovich jako siejąca grozę jednoosobowa armia z udokumentowanym wojennym doświadczeniem, która wkracza do akcji, kiedy komuś przyszło do głowy uprowadzić jej córkę. No to łubu-du!

SICARIO 2: SOLDADO ★★★
film sens., USA/Meksyk/Włochy 2018, reż. Stefano Sollima, wyk. Benicio del Toro, Josh Brolin, Isabela Merced
20:10 | **ale kino+ hd**
Na granicy z Meksykiem trwa wojna z narkotykowymi kartelami, handlującymi też bronią dla terrorystów. Zanim do akcji wkroczy wojsko, trzeba spróbować bardziej subtelnych – i skuteczniejszych – metod.

SKAZANIEC ★★★
dramat kryminalny, USA 2008, reż. Ric Roman Waugh, wyk. Stephen Dorff, Val Kilmer, Harold Perrineau
23:50 | **polsat**
Człowiek, który zastrzelił włamywacza na swoim podwórku, trafia do ciężkiego więzienia, gdzie musi znosić rządy skorumpowanego strażnika, znajdując oparcie we współwięźniu skazanym na dożywocie.

UCIEKINIER ★★★
dramat psychologiczny, USA 2012, reż. Jeff Nichols, wyk. Matthew McConaughey, Reese Witherspoon, Tye Sheridan
23:25 | **tvp 2**
Matthew McConaughey jako ukrywający się przed policją morderca, któremu dwaj czternastoletni chłopcy próbują pomóc w odnalezieniu dawnej miłości, co okaże się lekcją przyspieszonego dojrzewania.

KONRAD J. ZARĘBSKI

PONIEDZIAŁEK 12.10

TVP1

06:10 Akacjowa 38
07:00 Msza święta
07:30 Studio Raban (452)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:25 Zaraz wracam (19)
09:05 Ranczo III (2/13)
10:05 Komisarz Alex II (13/13)
11:00 Ojciec Mateusz XXII (10)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:35 Rok w ogrodzie extra
12:50 Ssaki (3/6) - serial dok.
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (632)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5983)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Felicita** (14) - serial obycz. Polska/Włochy 26, wyk. Laura Breszka
20:55 **Wnuczka Picassa** - spektakl teatralny Polska 2026
22:15 **Postscriptum** (61) - mag. kulturalny
22:45 **Achille Lauro: statek w rękach terrorystów** - film dok.
23:50 **Balans bieli** (144)
00:35 ***** **Parszywa dwunastka (The Dirty Dozen)** - film woj. USA/Wlk. Brytania 67 (155 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Rodzina (nie od) święta
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7704) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7704) - mag. Polska 2026
11:45 Okrasa łamie przepisy (429) - mag. kulinarny
12:25 Koło fortuny (2101)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1090)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2102)
16:35 Familiada (3063)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1091)
18:50 Jeden z dziesięciu (5) - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kulisy serialu „M jak miłość"** (1680)
20:50 **M jak miłość** - serial obycz. Polska 2026
21:50 **Na sygnale** - serial obycz. Polska 2026
22:20 **Berlin Ku'damm '77 IV** (6/6) - serial obycz. Niemcy 2025
23:25 **Uciekinier (Mud)** *** - dramat psychologiczny USA 2012, reż. Jeff Nichols (140 min)
01:45 **Zaślubiona**

POLSAT

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:20 Trudne sprawy XXIII (6/40) - serial fab.-dok.
09:20 Dlaczego ja? XXI (6,5,7) - serial fabularno-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (29)
13:20 Gliniarze XVII (43,44)
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (29) - serial fab.-dok. Polska 2026
16:55 Gliniarze Śląsk (30) - serial krym. Polska 2026, wyk. Agnieszka Wagner
18:00 Pierwsza miłość 50 (93) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (1012) - program publicystyczny Polska 2026
19:30 Sport - Polska 2026
19:55 Milionerzy (143)

20:35 **Gladiator** - dramat **** historyczny USA/Wlk. Brytania/Maroko/Malta 2000, reż. Ridley Scott, wyk. Russell Crowe (195 min)
23:50 **Skazaniec (Felon)** *** - dramat krym. USA 2008, reż. Ric Roman Waugh (135 min)
02:05 **Wpół do śmierci** * - film sensacyjny USA/Niemcy 2002, reż. Don Michael Paul, Morris Chestnut, wyk. Steven Seagal (155 min)

TVN

05:15 Jak to jest zrobione? X - serial dok. Kanada 2012
05:40 Uwaga! (7748)
05:55 Ukryta prawda (40/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Toruń – EPTO 29 (3)
07:45 Dzień Dobry TVN (5803)
11:20 Doradca smaku (25) - mag. kulinarny Polska 2026
11:25 Kuchenne rewolucje: Szpetal Górny – Sezon 33 (6) - reality show Polska 2026
12:35 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Polski Nie-Rząd", Sosnowiec XXIV (7)
13:40 Ukryta prawda (33,34/48) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny II (6) - serial kryminalny Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (31)
17:55 Detektywi VII (31)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8106) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (1)
21:30 **Taskmaster** (7)
22:40 **Człowiek ze stali (Man of Steel)** *** - film sens. USA/Wlk. Brytania 2013, reż. Zack Snyder, wyk. Henry Cavill, Amy Adams, Kevin Costner (180 min)
01:40 **Na twoim miejscu** ** - komedia Polska 2023, reż. Antonio Galdamez, wyk. Paulina Gałązka, Jan Frycz (130 min)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (4,5/23) - serial krym. USA 1984, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVI - serial sens.
10:00 Zaklinaczka duchów III (5/18) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XV (2,3) - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes (16)
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (30,31) - serial obyczajowy Polska 2026
20:00 **Cash Out 2** - film sens. ** USA 2025, reż. Randall Emmett, wyk. Gina Gershon, John Travolta, Lukas Haas (125 min)
22:05 **Bałkańska vendetta (Kill Them All)** ** - film sens. USA 2017, reż. Peter Malota, wyk. Jean-Claude Van Damme (120 min)
00:05 **Kod 211 (211)** * - film akcji USA/Bułgaria 2018, reż. York Alec Shackleton (115 min)
02:00 **Dzielnica strachu III**

TVN7

05:20 Ten moment (3/20) - serial fab.-dok. Polska 2015
05:55 Szkoła (10,11,12/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (1,54,55/60) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (49/60) - serial fab.-dok. Polska 2024
15:00 Szpital św. Anny IV (21) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (15/67)
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (25) - serial fabularno-dok. Polska 2020
19:00 Ukryta prawda (31/60)
20:00 **Hotel Paradise** (27) - real tv Polska 2026
21:00 **Sanctum** - film przyg. ** Australia/USA 2011, reż. Alister Grierson, wyk. Richard Roxburgh, Rhys Wakefield, Alice Parkinson, Dan Wyllie (140 min)
23:20 **Ocean's Eleven: Ryzykowna gra (Ocean's Eleven)** *** - film sens. USA 2001, reż. Steven Soderbergh, wyk. George Clooney (145 min)
01:45 **Mówię Wam** (8) - mag.

MEZZO

12:40 Mozart: V koncert fortepianowy – Malcom Frager
13:15 Giuseppe Verdi: Trubadur - opera Włochy 2022
15:35 Les grands moments de la musique: Sergiu Celibidache i Filharmonicy Berlińscy - muzyka klasyczna
16:25 John Coltrane – Comblain La Tour Jazz Festival 1965 - koncert B 1965
17:20 Filharmonicy Berlińscy, Kirill Pietrienko: Europakonzert 2022
18:40 Steve Reich – Colin Currie Group. Międzynarodowy Festiwal w Edynburgu
20:30 So What ?! – Friedrich Gulda - film dok. Niemcy 2002
21:25 Steinway & Sons
21:40 Il Giardino Armonico, Giovanni Antonini: Haydn, Pory roku - muzyka klasyczna

PULS 2

11:35 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! 28 (5,6)
12:00 Lwia Straż (4/26)
12:35 Lwia Straż (1/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka
13:35 Smerfy (33/39)
14:00 Baranek Shaun IV
14:35 Marta mówi!
15:00 Miraculous VI
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (5,6/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob Kanciastoporty IX (5,6/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru II (29,30/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (20) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IV
23:00 Wstydliwe choroby: nietypowe przypadłości
01:00 Dzielnica strachu IV (5)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu IV (17/27) - serial sens. USA 1997
07:55 Bogaty dom – biedny dom VIII (10) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
11:55 Na ratunek 112 XVI (21,22) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVI (5,6,7,31/40) - serial fab.-dok.
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (458) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (30,31) - serial obycz.
20:05 Uroczysko VI (25) - serial krym. Polska 2026
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (25)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (25) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni II
23:10 Krwawe igrzyska - film sens. Hongkong 2016
01:20 Love Island V (29)

METRO

07:30 Szpital (1,2,3/68)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (9/67)
13:30 Bez kompleksów (3)
14:30 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:35 Druga szansa (4) - serial obycz. Polska 2016
16:45 The Floor (15, 16)
18:00 Złomowisko PL VI - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka VIII (21,22) - serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni III (8,9/13) - serial krym. Polska 2005, wyk. Marek Włodarczyk
23:15 Hannibal II (12/13) - serial grozy USA 2014
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VIII (8/12)
01:20 Szpital (54/67)
02:20 Szkoła (16/67)

PONIEDZIAŁEK 12.10

STOPKLATKA

08:40 Robert Makłowicz (149) - mag. kulinarny
09:45 Wojny magazynowe: Kanada (7,8/12) - serial dok. Kanada 2014, wyk. Syd Bolton
11:00 Aukcja w ciemno II (10/13) - serial dok.
12:00 Katastrofy w przestworzach XI (4,7,3/13) - serial dok. Kanada 2012
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (2,3) - serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach VI (1/5) - serial dok. Kan. 2007
18:05 Wojny magazynowe: Kanada (9,10/12)
19:10 Aukcja w ciemno II (12/26) - serial dok.
20:00 S.W.A.T.: Under Siege ** - film sens. USA 2017, reż. Tony Giglio, wyk. Sam Jaeger, Adrianne Palicki (115 min)
21:55 Ekstradycja III (6,7/10) - serial sens. Polska 1998, wyk. Marek Kondrat, Janusz Gajos, Henryk Bista
00:35 I stanie się koniec (End of Days) ** - film sens. USA 1999, reż. Peter Hyams (150 min)

ALE KINO+

08:50 The Office PL II (3,4/12) - serial komediowy
10:00 Patience II (5,6/8) - serial krym. Wlk. Brytania 2026
12:10 Zbrodnie na wybrzeżu II (3/3) - serial krym.
14:05 Nora Roberts – Niebo Montany (Montana Sky) ** - thriller USA 06, reż. Mike Robe, wyk. Ashley Williams, Charlotte Ross (120 min)
16:05 Pęknięte lustro (The Mirror Crack'd) *** - komedia krym. Wlk. Brytania 1980, reż. Guy Hamilton, wyk. Angela Lansbury (130 min)
18:15 Zbrodnie na wybrzeżu III (1/2) - serial krym. Niemcy 2025, wyk. Pia-Micaela Barucki, Hendrik Duryn, Florian Panzner
20:10 Sicario 2: Soldado *** - film sens. USA/Meksyk/Włochy 2018, reż. Stefano Sollima, wyk. Benicio del Toro, Josh Brolin (145 min)
22:35 Koniec lata (1,2/6)
01:05 Żużel - dramat obycz. ** Polska 2020, reż. Dorota Kędzierzawska, wyk. Tomasz Ziętek (130 min)

TVP KULTURA

08:20 Tamte lata, tamte dni
09:00 Dyrektorzy (3)
10:40 Tatarak - dramat **** obycz. Polska 2009, reż. Andrzej Wajda (95 min)
12:15 Nazywają mnie Terence Hill - film dok.
13:35 Kosmos 1999 II (13/24)
14:40 Sherlock Holmes: Mistrz szantażu (Sherlock Holmes – The Master Blackmailer) *** - film krym. Wlk. Brytania 1991, reż. Peter Hammond (120 min)
16:40 Dyrektorzy (4) - serial obycz. Polska 1975
18:15 Dobry tytuł (56)
18:55 Rawhide III (24)
20:00 Imperium słońca (Empire of the Sun) ** - dramat wojenny USA 1987, reż. Steven Spielberg (160 min)
22:40 Misja (The Mission) ***** - dramat hist. Wlk. Brytania/Francja 1986, reż. Roland Joffé, wyk. Robert De Niro (135 min)
00:55 Cud purymowy *** - komedia Polska 2000, reż. Izabella Cywińska, wyk. Sławomir Orzechowski (70 min)

HBO

08:30 Harry Potter i więzień Azkabanu *** - film przygodowy Wlk. Brytania/USA 2004 (135 min)
10:45 Harry Potter i Czara Ognia *** - film przyg. USA/Wlk. Bryt. 2005 (150 min)
13:15 Longing - komediodramat USA/Kanada/Izrael ** 2024 (110 min)
15:05 Leonardo. Odkrywca *** - film animowany Irlandia/Francja/USA/Iran 2023 (100 min)
16:45 Dzikie łowy - komediodramat **** Nowa Zelandia 2016 (95 min)
18:20 Życie - dramat obycz. **** Wlk. Brytania/Japonia/Szwecja/Belgia/Finlandia 2022 (100 min)
20:00 Droga Anglio (1/4) - miniserial Wlk. Bryt. 26
21:00 Druga młodość (5)
21:35 Lodowy szlak: Zemsta ** - film sens. USA 2025, reż. Jonathan Hensleigh, wyk. Liam Neeson (110 min)
23:25 Obecność IV: Ostatnie namaszczenie *** - horror USA/Wlk. Brytania/Kanada 2025 (135 min)
01:40 Zaginiona dziewczyna **** - thriller USA 2014, reż. David Fincher (145 min)

CANAL+ PREMIUM

09:55 Łapu-Capu (243)
10:10 Masz ci los! - komedia *** Polska 23 (90 min)
11:40 Koncert Elton John & Brandi Carlie - koncert
12:35 Kiler - komedia Polska **** 1997, reż. Juliusz Machulski, wyk. Cezary Pazura, Janusz Rewiński, Jerzy Stuhr (105 min)
14:20 Luca: Legenda Ferrari (1, 2) - film dok.
16:05 Premierowa jazda
16:20 Chopin, Chopin! - dramat *** obycz. Polska 2025, reż. Michał Kwieciński, wyk. Eryk Kulm (130 min)
18:30 Balony - film krótkom. Polska 2024 (30 min)
19:00 Łapu-Capu (244)
19:05 Ultimatum Bourne'a **** - film sensacyjny USA/Niemcy/Francja/Hiszpania 2007 (115 min)
21:00 Apollo w ogniu: Apollo Has Fallen (6/8) - serial sensacyjny Francja/Wlk. Brytania/USA 2026
21:45 Pojedynek - dramat *** wojenny Cypr/Irlandia/PL/Ukr. 2025 (110 min)
23:35 Protector - film sens. ** USA 2025 (95 min)
01:10 Kraina mroku - thriller *** USA 2025 (105 min)

KINO POLSKA

07:35 Polska z góry. Nad wodą II (2,3) - serial dok.
08:40 Quo vadis - film hist. Polska/USA 2001, reż. Jerzy Kawalerowicz, wyk. Paweł Deląg, Magdalena Mielcarz
12:25 Podróże Pana Kleksa: Wysłannicy Bajdocji (1) - film dla dzieci ZSRR/Polska 1985, reż. Krzysztof Gradowski
14:20 Podróże Pana Kleksa: Wyspa Wynalazców (2) - film dla dzieci ZSRR/Polska 1985
15:55 Ranking Naj Polskiego Kina - serial dok. Polska 2024
16:45 Nibylandex - film krótkom. Polska 2026
17:10 Stawka większa niż życie (4,5) - serial wojenny
20:00 Och, Karol! - komedia Polska 1985, reż. Roman Załuski, wyk. Jan Piechociński, Dorota Kamińska, Marta Klubowicz, Danuta Kowalska, Jolanta Nowak, Urszula, Ewa Sałacka, Zofia Czerwińska
22:05 Trick - film sens. Polska 2010, reż. Jan Hryniak, wyk. Piotr Adamczyk, Karolina Gruszka, Andrzej Chyra, Robert Więckiewicz, Marian Dziędziel, Jerzy Trela
00:05 Dzień kobiet - dramat obycz. Polska 2012, reż. Maria Sadowska, wyk. Katarzyna Kwiatkowska, Eryk Lubos

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin III (6/7)
08:30 Przyjaciółki XXIII (1,2)
10:30 Świat według Kiepskich (1,5,12,7,11,15/34) - serial kom.
14:35 Parada serc - komedia Polska 2022, reż. Filip Zylber
16:50 Legenda Herkulesa - film sens. USA/Bułg./Niemcy 2014, reż. Renny Harlin
18:50 28 dni - komediodramat USA 2000, reż. Betty Thomas
21:00 Menu - horror USA 2022, reż. Mark Mylod
23:20 Przymierze - film sens. USA/Wlk. Brytania 2023
01:50 48 h. Zaginieni II

WARNER TV

08:05 Prawo Agaty (11,12)
10:00 Bajer z Bel-Air IV
10:55 Cudotwórcy (5,6/7)
11:50 Teraz albo nigdy! III (5,6)
13:50 Bajer z Bel-Air IV (18,19,20,21/26) - serial kom.
15:45 Cudotwórcy (5,6,7,1/7)
17:40 Pokerowy blef - komediodramat USA/Niemcy/Aus. 2007, reż. Curtis Hanson
20:10 Pan Niania - komedia USA 93, reż. Michael Gottlieb
22:00 Wysłannik przyszłości - film s.f. USA 1997
01:30 Godziny szczytu III - komedia USA/Niemcy 2007

CINEMAX

13:40 Człowiek z Rzymu - komediodramat Hol./Niemcy 2022, reż. Jaap van Heusden
15:30 Człowiek magnes - komedia Hol./Luks./B 2023
17:00 Ostatni Żyd na osiedlu - komediodramat Francja 2024
18:30 Co ci jest, dziewczyno - dramat obycz. Słowenia/Wł./Chorwacja/Serbia 2025
20:00 Upadek Herkulesa - dramat obycz. Dania 2025
21:45 Mozzarella - dramat obyczajowy Włochy 2024
23:15 Dziewczyny jak złoto - komedia Kanada 2025

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (26/50)
10:55 Lekarze V (9)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (27/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Po pierwsze kino (6)
17:20 Godzilla 2: Król potworów - film sens. USA/Jap./Chiny 2019, reż. Michael Dougherty
20:00 Snajper - dramat woj. USA 2014, reż. Clint Eastwood
22:50 Tammy - kom. USA 2013
00:50 Wielki Mike - dramat obyczajowy USA 2009

FILMBOX+ ONE

11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher (3/4)
12:50 Morderstwa według Agathy Christie III: W otwarte karty (6) - film kryminalny Francja/Szwajcaria 2014
15:00 Strażnik Teksasu VI (16,17/25) - serial sens.
17:05 Vera XI - serial krym.
18:55 Poirot (1/10)
20:00 Uprowadzona - thriller USA/Francja 2008, reż. Pierre Morel, wyk. Liam Neeson
22:00 Co z oczu, to z serca - kom. krym. USA 1998
00:45 Cenny ładunek - film sensacyjny Kanada 2016

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki V
09:25 Policyjna grupa pościgowa XXI - serial dok.
10:30 Pingwiny z Madagaskaru
11:00 Tysiąc słów - komedia USA 2012, reż. Brian Robbins
13:00 Czarodziejki V
15:00 Szkoła stewardes - komedia romantyczna USA 2003, reż. Bruno Barreto
16:50 Mission: Impossible – Fallout - film sens. USA 2018
20:00 Transformers - film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay, wyk. Shia LaBeouf, Megan Fox
23:00 Uprowadzona II - film sensacyjny Francja 2012

ROMANCE TV

08:45 Górski lekarz (1) - serial obycz. Niemcy/Austria 2026
09:40 Doktor Maiwald (1/2)
11:30 Diagnoza Betty
13:25 Emilie Richards: Decyzja serca - film obycz. Niemcy 2011
15:20 Przepis na miłość - film obyczajowy USA 2019
17:05 Gabinet z widokiem na morze - serial obyczajowy
19:00 Górski lekarz (1)
20:00 Serca pod drzewem oliwnym - komedia romant. USA 2023, reż. John Murlowski
21:50 Gabinet z widokiem na morze - serial obyczajowy
23:45 Górski lekarz (1)

AMC

09:25 Uczeń Merlina (2) - film fantasy USA/Kanada 2006
11:20 Płonąca pułapka - dramat obycz. USA 2004
13:40 Zagadki Sfinksa - film s.f. Wlk. Brytania/Kanada 2008, reż. George Mendeluk
15:40 Powiedz „tak" - komedia romant. USA/Niemcy 2001
17:50 Iluzjonista - thriller USA/Czechy 2006, reż. Neil Burger
20:15 Underworld: Wojny krwi - thriller USA 2016
22:00 Terror III - serial grozy
22:50 Przekręt - komedia kryminalna Wlk. Brytania/USA 2000, reż. Guy Ritchie

AXN

08:25 Agenci NCIS XI (3/24)
09:25 Castle VIII (20,21/22)
11:15 Rekrut VII (7,8/18)
13:10 Agenci NCIS XI (4,5/24)
15:05 FBI: Most Wanted II
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas IX (21,22/24)
19:05 Castle VIII (22,1/22)
21:00 FBI VI (4/13) - serial sensacyjny USA 2024
22:00 FBI: Most Wanted V (7/13) - serial krym. USA 2024
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas IX (21,22/24)
00:45 Castle VIII (22/22)

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XVIII
09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe V - serial obycz.
10:30 Lekarze na start
11:55 Zatraceni w miłości
13:00 Morderstwo w małym mieście II (7) - serial krym.
13:55 Agenci NCIS XVII (1/20)
14:50 Panna Marple IV (2/4)
16:50 Poirot IV (1/3)
19:00 Agenci NCIS XVII (2/20)
19:55 Poirot III (10/11)
21:00 Montmartre (5/8)
22:05 Panna Scarlet VI (2/6) - serial kryminalny
23:15 Poirot III (10/11)
00:20 Agenci NCIS XVII (2/20)

TVN STYLE

11:20 Dobrze zrobione w domu (6) - mag. Polska 2026
11:30 Zgłoś remont (1)
12:25 Ugotowani (12)
13:30 Kuchenne rewolucje
15:40 Ugotowani (8)
16:40 Mniej znaczy więcej. Live Better For Less (5, 6)
17:45 Kuchenne rewolucje (10, 11, 12) - reality show
20:50 Jestem z Polski XVIII (3,5/14) - serial dok.
22:50 Hotel Paradise (27)
23:45 EuroPOLKI studentki (2)
00:45 Pojedynek na podróże (7) - program rozrywkowy

TVN TURBO

08:10 DeFacto (8, 9)
09:00 Fani czterech kółek XVII
10:00 Raport Turbo (5085)
10:15 Samochód marzeń (10)
11:15 Wojny samochodowe
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować V
18:00 Raport Turbo (5086)
18:15 Wojny samochodowe (6)
19:15 Kupione, zrobione, sprzedane (2/10) - serial dok.
20:15 Ciężarówką przez pół świata (6/9) - serial dok.
21:15 Zawodowi handlarze (6)
22:00 Raport Turbo (5086)

BBC FIRST

08:40 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown V (15,1/15)
12:35 McDonald i Dodds III
14:15 Tajemnice Majorki (6/10)
15:10 Powrót do raju (6/6)
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer XXII (5/6) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XIII
21:00 Zbrodnie Saint-Pierre II
22:00 Zbrodnie na Szetlandach
23:05 Zbrodnie Saint-Pierre (10) - serial krym. Kanada 2025
00:00 Tajemnice Majorki

FX

08:00 Kości III (2/15)
09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (6/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (6,7/25)
11:50 Castle II (2/24)
12:50 Lucyfer (12/13)
13:45 FBI V (15/23)
14:40 Agenci NCIS (13/23)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (8,9/25)
17:25 Z Archiwum X IV (6,7/24)
19:15 FBI V (16/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (6,7/17)
22:00 The Hunting Party II (13/13) - serial krym. USA 2026

HGTV

09:00 Nowe życie w starym domu: witajcie we Włoszech
11:00 Wymarzony dom za granicą - serial dok.
12:00 Wymarzony dom w 100 dni VI (1) - serial dok. USA 2024
14:00 Odlotowy ogród (11)
14:35 Mieszkanie na miarę IV
16:30 Polowanie na ogród III
18:10 Najbrzydsze podwórko w dzielnicy - serial dok.
19:10 Weekendowa metamorfoza (6) - reality show
20:05 Zgłoś remont (2)
21:05 Dorota was urządzi III
22:35 Dobrze zrobione w domu

BBC LIFESTYLE

09:25 Zapraszam do stołu (7)
09:55 Bake off: zawodowcy
11:00 Najpiękniej ukryte hotele (2/6) - serial dok.
12:05 Mistrzowie ceramiki (6)
13:05 Najlepszy konsultant ślubny (6) - program rozrywkowy Wlk. Brytania 2023
14:25 Wielkie brytyjskie wypieki (2) - pr. rozrywkowy
15:55 Mistrzowie szycia (6)
17:05 Zapraszam do stołu (6)
17:40 Masterchef: Australia
19:45 Wielkie brytyjskie wypieki (3) - pr. rozrywkowy
21:00 Hotel Savoy (5)
22:00 Karaiby: raj miliarderów

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół VI (1/24)
08:55 Przyjaciele IV (16,17,18, 19,20,21/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu
14:30 Dwóch i pół (2,3,4,5/24)
16:30 Przyjaciele IV (22,23, 24,1/24) - serial kom.
18:30 Hoży doktorzy (1,2/24)
19:30 Duchy II (13,14/22)
20:30 Teoria wielkiego podrywu (17,3,7,11/17)
22:30 The Office PL II (2/12)
23:05 Comedy Club (5, 6)
00:05 Miasteczko South Park XI (8,9/14) - serial anim.

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex XI (4)
09:20 Rodzinka.pl VIII (2)
09:55 Klan - telenowela
10:30 Ranczo III (13/13)
11:25 M jak miłość
12:25 Komisarz Alex XXVI (6)
13:20 Kulisy serialu „Ojciec Mateusz" (20) - felieton
13:30 Ojciec Mateusz (7,8)
15:30 Komisarz Alex XI (5)
16:20 Na sygnale
17:25 Ranczo IV (2,3/13)
19:30 Ojciec Mateusz (9,8) - serial krym. Polska 2009
21:30 Ranczo IV (4,5/13)
23:30 Ojciec Mateusz (10)
00:20 Na sygnale

CANAL+ KUCHNIA

13:45 Azjatycka kuchnia Evy Pau (4, 5) - mag. kulinarny
14:40 ABC gotowania – kuchnia amerykańska (5, 6)
15:45 Domowa piekarnia Kucharskiego (1, 2) - mag.
16:40 Gotuj taniej z Jamiem (5)
17:35 Jamie: uczta za mniej - mag. kulinarny Wlk. Bryt. 2026
18:35 Planeta słodyczy (2)
19:10 Maximum Foodie V (6,7)
20:20 Klejnoty Morza Śródziemnego - serial dok.
21:15 Anthony Bourdain IX
23:50 Mistrzowie przekąsek w akcji – Nowa Zelandia (2)

CANAL+ DOMO

08:00 Remont w 48h (13)
08:30 Dom w miesiąc (1)
09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Gardeners' World (8)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie Projekty: Szwecja IV (5/6) - serial dok.
13:05 W mieście czy na wsi
14:05 Liczy się miejsce (2, 3)
15:55 Meblokreacje (2, 3)
16:50 Gardeners' World (11)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty V (1/8)
20:00 Daleko od miasta XII
21:00 Liczy się miejsce (3)
22:00 Wielkie projekty X
22:55 W mieście czy na wsi

PLANETE+

15:45 360° – świat bez granic
16:50 Świat z góry VII (14/14)
17:25 Premiera: Świat z góry XIII (1) - serial dok.
17:55 Dokąd dzisiaj? IV (82)
18:15 Polska z góry. Blokowiska
18:40 Premiera: Polska z góry. Blokowiska (7) - serial dok.
19:10 Mam zamek III (6)
19:40 Ewangelia dobrobytu. Historia kapitalizmu (1/3)
20:50 Tutanchamon: wielkie odkrycie - film dok. F 2022
22:00 Co kryje „Straż nocna" Rembrandta? (4) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę VI
09:00 Gorączka złota: przed sezonem (2/8) - serial dok.
10:00 Budowa na końcu świata (3/7) - serial dok.
11:00 Klan z Alaski II (4/16)
12:00 Fani czterech kółek XVIII
13:00 Człowiek kontra niedźwiedź (6/8) - serial dok.
14:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita V (3/11) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL X
16:00 Kroniki policyjne
17:00 Od samochodu do domu
18:00 Fani czterech kółek
22:00 Od samochodu do domu
23:00 Kroniki policyjne II

TVP HISTORIA

10:45 Pole chwały - film dok.
11:55 Plaże Europy (3/6)
13:00 Zapomniane dyktatury w Europie (2/2) - serial dok.
14:00 Stawka większa niż życie - serial wojenny
15:05 Sensacje XX wieku
17:35 Wojenne dziewczyny III
18:30 Ex libris - mag.
19:00 Kazimierz Pułaski – bohater dwóch narodów
20:00 Sfora (4/9)
21:05 Berlin 1945. Dziennik miasta (3) - historia
22:10 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (5/10)

HISTORY

11:10 Absurdy przeszłości: historie pełne ryzyka II (4)
12:10 Gwiazdy lombardu XX
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata V (4/18)
14:50 Największe tajemnice świata VI (17/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Ranczo kosmitów VII (6)
17:10 II wojna światowa: walka o Europę (7/8) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VI (13/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XII
22:00 Największe tajemnice świata VII (6) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

10:00 Niszczycielskie żywioły
11:00 Pogodowe anomalie
12:00 Katastrofa w przestworzach XIX (6,7,2,5/10)
16:00 Ukryte pod miastami
17:00 Odkopać historię (4)
18:00 Tajemnice wojny
19:00 Sztuka obrony: wojny w Europie (2/6) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXI (6/10) - serial dok.
21:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny III
22:00 Premiera: Ikony lotnictwa (10/10) - serial dok.

FOCUS TV

08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici X
10:00 Gwiazdy lombardu XXV
12:00 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR - serial dok.
12:30 Broń w hollywoodzkich filmach II (2) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii V
14:00 Okręty wojenne III (6/8)
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII (12/20)
16:00 Dorwać tuńczyka V
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Słynne ucieczki II wojny światowej - serial dok.
22:00 Skanowanie historii

BBC EARTH

09:25 Planeta Ziemia III III
10:30 Życie na pustkowiu XI
11:30 Skarby przeszłości i ich tajemnice II (2/7) - serial dok.
12:30 Wyspy Atlantyku (2/3)
13:35 Planeta Ziemia III III
14:40 W okowach mrozu VIII
15:40 Życie na pustkowiu XI
16:40 Przez nieznaną Afrykę
17:40 Planeta Ziemia III III
18:40 Wyspy Atlantyku
19:45 Fenomeny współczesnego życia III (4/5) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu X
22:55 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem II

POLSAT VIASAT HISTORY

10:55 Militarny ranking (10/10)
12:00 Naziści: korzenie zła (5)
12:55 Cesarz: powstanie i upadek dynastii (1,2,3/3)
15:50 Królowie-zabójcy (3/6)
16:45 II wojna światowa: cena imperium (13/13) - serial dok.
17:50 Tajne bronie II wojny światowej (1/6) - serial dok.
18:55 Historia sprawiedliwości (6) - serial dokumentalny
19:50 Odnaleziona: tajemnica szamanki - film dok.
21:00 Geografia wojny: II wojna światowa - serial dok.
22:10 Starożytne Pompeje – tajemnice Oplontis (1)

WTOREK 13.10

Od A do Z

BARRY SEAL: KRÓL PRZEMYTU ★★★
film sens., USA 2017, reż. Doug Liman, wyk. Tom Cruise, Domhnall Gleeson, Sarah Wright
21:50 | canal+ premium
Oparta na faktach historia pilota, który działając na zlecenie CIA, w latach 80. XX wieku uczestniczył w przemycie narkotyków, z którego finansowano antykomunistyczne siły w Nikaragui. Plus Tom Cruise.

CÓRKI DANCINGU ★★★
musical, Polska 2015, reż. Agnieszka Smoczyńska, wyk. Kinga Preis, Michalina Olszańska, Marta Mazurek
23:00 | tvp 2
Obsypywane nagrodami i zarazem wygwizdywane dziwadełko o lekko sodomicznym zabarwieniu: w Warszawie lat 80. pojawiają się dwie syreny, szybko podbijające (pół)światek PRL-owskiego show-biznesu

CZARNE BRACTWO. BLACKKKLANSMAN ★★★★
film biograficzny, USA/Chiny 2018, reż. Spike Lee, wyk. John David Washington, Adam Driver, Alec Baldwin
21:50 | hbo
Historia z lat 70. XX wieku – niewiarygodna, ale prawdziwa: dwaj policjanci, w tym czarnoskóry, podejmują się penetracji struktur rasistowskiego Ku Klux Klanu w Colorado Springs. Oscar za scenariusz.

CZAS ROZLICZENIA ★★
film akcji, USA/Kanada 2019, reż. Shawn Ku, wyk. Nicolas Cage, Benjamin Bratt
20:00 | tv puls
Po kilkunastoletnim wyroku za zbrodnie, których nie popełnił, gangster wychodzi na wolność. Co okaże się ważniejsze: nawiązanie utraconego kontaktu z synem czy zemsta na nielojalnych wspólnikach?

CZŁOWIEK W MROKU ★★
film sens., USA 2023, reż. James Cullen Bressack, wyk. Jean-Claude Van Damme, Emerson Min, Kristanna Loken
21:50 | stopklatka
Jean-Claude Van Damme jako agent Interpolu, który po śmierci zaufanego informatora zgodnie z daną obietnicą musi po latach wkroczyć w sam środek wojny gangów, by chronić jego syna. Rutyna.

Wujowy dwór

23:40 | canal+ premium ★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Slapstickowa parodia brytyjskich dramatów w stylu „Downton Abbey": aby zachować dziedzictwo pozbawiona męskiego potomka arystokratyczna rodzina szuka spokrewnionego kandydata na męża dla jednej z córek.

KOMEDIA
WLK. BRYTANIA/USA 2025, REŻ.REŻ. JIM O'HANLON, WYK. THOMASIN MCKENZIE, BEN RADCLIFFE, DAMIAN LEWIS

FOXCATCHER ★★★★
dramat obycz., USA 2014, reż. Bennett Miller, wyk. Steve Carell, Channing Tatum, Mark Ruffalo
22:00 | cinemax
Na faktach: Steve Carrell na poważnie jako John du Pont – amerykański milioner, który próbując przekuć swoje nadmierne ambicje w rzeczywistość założył ośrodek treningowy dla zapaśniczej kadry USA.

HISTORIE MIŁOSNE ★★★★
dramat obycz., Polska 1997, reż. Jerzy Stuhr, wyk. Jerzy Stuhr, Katarzyna Figura, Dominika Ostałowska
20:00 | kino polska
Jerzy Stuhr za i przed kamerą w hołdzie Krzysztofowi Kieślowskiemu: cztery nowele o miłości, przed którą nie powinno się uciekać. Na poły zabawne, na poły poważne. Skłania do refleksji.

IKONA MODY ★★
dramat obycz., Francja/USA 2025, reż. Alice Winocour, wyk. Angelina Jolie, Anyier Anei, Louis Garrel
20:00 | canal+ premium
Świat okiem Angeliny Jolie jako amerykańskiej reżyserki filmowej, która pod przepychem paryskiego Tygodnia Mody dostrzega ogół problemów współczesnego świata, a zwłaszcza zamieszkujących go kobiet.

KRAWIEC Z PANAMY ★★★
thriller, USA/Irlandia 2001, reż. John Boorman, wyk. Pierce Brosnan, Geoffrey Rush, Jamie Lee Curtis
22:35 | ale kino+ hd
Czytając Johna Le Carré: skompromitowany szpieg na zesłaniu w Panamie, szukając możliwości powrotu do centrali, wymusza współpracę na krawcu, który zamiast informacji podsuwa mu fałszywki.

LOKAL ZAMKNIĘTY ★★
komedia, Polska 2021, reż. Krzysztof Jankowski, wyk. Janusz Chabior, Magdalena Kaczmarek, Mateusz Damięcki
21:50 | kino polska
Kino pandemiczne po polsku: panowie planują włamanie do domu skorumpowanego polityka przez sąsiadującą z nim agencję towarzyską. Nagle sanepid zamyka lokal wraz z jego klientami na okres kwarantanny.

MEXICAN ★★★
komedia sensacyjna, USA/Meksyk 2001, reż. Gore Verbinski, wyk. Brad Pitt, Julia Roberts, James Gandolfini
22:10 | tvp 1
Brad Pitt i Julia Roberts w poszukiwaniu legendarnego rewolweru, będącego obiektem pożądań mafii. Pastisz kulawy, ale miejscami zabawny. Plus James Gandolfini sprzed „Rodziny Soprano", który kradnie show.

NA WŁASNĄ RĘKĘ ★★
film sens., USA/Meksyk 2002, reż. Andrew Davis, wyk. Arnold Schwarzenegger, Francesca Neri, Elias Koteas
21:00 | tvn 7
Arnold Schwarzenegger z popiołów: jako amerykański strażak, który zamienia się w jednoosobową armię walczącą z kolumbijskimi terrorystami. Krwawa rutyna.

PRAWO ZEMSTY ★★★
thriller, USA 2009, reż. F. Gary Gray, wyk. Jamie Foxx, Gerard Butler, Colm Meaney
22:10 | tv puls
Człowiek, któremu zamordowano żonę i córkę, bierze sprawiedliwość w swoje ręce: gotów jest grozić śmiercią nawet prokuratorowi, który poszedł na układ z jednym z morderców. Mocne kino pod rozwagę.

PRZYMIERZE ★★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Guy Ritchie, wyk. Jake Gyllenhaal, Dar Salim, Sean Sagar
20:00 | cinemax
Po wyjściu Amerykanów z Afganistanu niedawny weteran wraca tam, by odnaleźć porzuconego na pastwę talibów miejscowego tłumacza, który uratował mu życie w trakcie niebezpiecznej misji.

KONRAD J. ZARĘBSKI

WTOREK 13.10

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Kościół z bliska (739)
08:00 Serwis Info
08:25 Zaraz wracam (20)
09:00 Ranczo III (3/13)
10:00 Komisarz Alex III (1/13) - serial krym. Polska 2013
11:00 Ojciec Mateusz XXII (11)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (764)
12:55 Rybołów - film dok.
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (633)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5984)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Felicita** (15) - serial obycz. PL/Wł. 2026
21:05 **Sekielski wieczorową porą** (41) - magazyn
22:10 **Mexican (The Mexican)** ★★★ - komedia sensacyjna USA/Meksyk 2001, reż. Gore Verbinski, wyk. Brad Pitt, Julia Roberts, James Gandolfini, J.K. Simmons (130 min)
00:20 **Miłosna rozgrywka (Something to Talk About)** ★★ - komediodramat USA 1995 (115 min)

TVP2

05:35 M jak miłość
06:25 Silny jak twierdza - reportaż Polska 2026
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7705) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7705) - mag. Polska 2026
11:45 Rosół polski (42)
12:25 Koło fortuny (2102)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1091)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2103)
16:35 Familiada (3064)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1092)
18:50 Jeden z dziesięciu (6) - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kulisy serialu „M jak miłość"** (1681)
20:50 **M jak miłość** - serial obycz. Polska 2026
21:50 **Na sygnale**
23:00 **Córki dancingu** PO ★★★ - musical Polska 2015, reż. Agnieszka Smoczyńska (105 min)
00:45 **Dzień patriotów (Patriots Day)** ★★★★ - film sens. USA/Hongkong 2016, reż. Peter Berg, wyk. Mark Wahlberg (135 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje - program reklamowy
06:00 Nowy dzień
08:20 Trudne sprawy XXIII (7/40) - serial fab.-dok. Polska 2022, wyk. Piotr Dobosz
09:20 Dlaczego ja? XXI (8,9,10) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (30)
13:20 Gliniarze XVII (45,46) - serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (30) - serial fabularno-dok.
16:55 Gliniarze Śląsk (31) - serial krym. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (94) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport
19:15 Gość „Wydarzeń" (1013) - pr. publicystyczny
19:55 Milionerzy (144)

20:35 **Szybcy i wściekli 8 (The Fate of the Furious)** ★★★ - film sens. Chiny/USA/Japonia 2017, reż. F. Gary Gray, wyk. Vin Diesel, Jason Statham (165 min)
23:20 **Kokainowy miś (Cocaine Bear)** ★★ - thriller USA 25, reż. Elizabeth Banks (135 min)
01:35 **Siła rażenia (Attack Force)** ★ - film sens. USA/Wlk. Bryt./Rumunia 2006, reż. Michael Keusch (125 min)

TVN

05:40 Uwaga! (8106) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (41/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Katowice – „Meltini" 29 (4)
07:45 Dzień Dobry TVN (5804)
11:20 Doradca smaku (26) - mag. kulinarny Polska 2026
11:25 Kuchenne rewolucje
12:35 Kuchenne rewolucje: Krzeszyce – Pizzeria DaviOli/Bar Wurst XXIV (8) - reality show Polska 2022
13:40 Ukryta prawda (35,36/48) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny II (7) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (32) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VII (32) - serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8107) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (2) - teleturniej Polska 2026
21:30 **Kuba Wojewódzki** (7) - talk-show Polska 26
22:45 **Na zabójczej ziemi (On Deadly Ground)** ★ - film sens. USA 1994, reż. Steven Seagal, wyk. Steven Seagal, Michael Caine, Joan Chen (120 min)
00:45 **Superwizjer** (1354) - mag. reporterów
01:25 **Uwaga!** (8107)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (5,6/23) - serial krym. USA 1984, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVI (13)
10:00 Zaklinaczka duchów III (6/18) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV
14:00 Rodzinny interes (16)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XV (4,5) - serial obyczajowy Polska 2024
17:00 Rodzinny interes (17)
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (31,32) - serial obyczajowy Polska 2026
20:00 **Czas rozliczenia (A Score to Settle)** ★★ - film akcji USA/Kanada 2019, reż. Shawn Ku, wyk. Nicolas Cage, Benjamin Bratt, Noah Le Gros (130 min)
22:10 **Prawo zemsty (Law Abiding Citizen)** ★★★ - thriller USA 2009, reż. F. Gary Gray (140 min)
00:30 **Odsiecz (American Siege)** ★ - film sens. Kanada/USA 2021, reż. Edward Drake, wyk. Bruce Willis (105 min)

TVN7

05:20 Ten moment (4/20) - serial fab.-dok. Polska 2015
05:55 Szkoła (13,15,16/72)
08:45 Ukryta prawda (2,56,57/60) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (50/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (22) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (16/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (26) - serial fabularno-dok. Polska 2020
19:00 Ukryta prawda (32)
20:00 **Hotel Paradise** (28) - real tv Polska 2026
21:00 **Na własną rękę (Collateral Damage)** ★★ - film sens. USA/Meksyk 02, reż. Andrew Davis, wyk. Arnold Schwarzenegger (140 min)
23:20 **Dungeons & Dragons: Złodziejski honor (Dungeons & Dragons: Honor Among Thieves)** ★★★★ - film fantasy USA 2023 (165 min)
02:05 **Hotel Paradise** (27) - real tv Polska 2026

MEZZO

13:30 Alexandre Kantorow, Daniel Lozakovich, Gautier Capuçon: Mendelssohn, Brahms - muzyka klasyczna
14:35 Sinfonia Varsovia, Jacek Kaspszyk: Mahler, Krauze – Wratislavia Cantans
16:00 Orkiestra Filharmonii Narodowej, Krzysztof Urbański: Mozart, Górecki
17:50 Tisseurs de sons: Ludovico Einaudi, Hauschka, Joep Beving, Hania Rani
18:40 Filharmonicy Berlińscy, Kirił Gerstein, Kirił Pietrienko
20:30 Martin Donner, Claudio Monteverdi: Poppea // Poppea - balet Niemcy 2017
21:45 Alena Baeva, Królewska Orkiestra Filharmonii w Liège, Lionel Bringuier
23:05 Giuseppe Verdi: Ernani - opera Hiszpania 2023

PULS 2

10:35 Basia (13,14)
11:10 Gus. Mały – wielki rycerz (8,7/52) - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! 28 (6,7)
12:00 Lwia Straż (5,2/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun IV
14:35 Marta mówi!
15:00 Miraculous VI
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (6,7/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX (6,7/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru II (31,32/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (21) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IV
23:00 Wstydliwe choroby VII
01:00 Dzielnica strachu IV (6)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu IV (19/27) - serial sens. USA 1997
07:55 Bogaty dom – biedny dom VIII (11) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
11:55 Na ratunek 112 XVI (23,24) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVI (8,9,10,32/40) - serial fab.-dok.
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (459) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci
20:05 Uroczysko VI (26)
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (26)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (26) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni II (7) - serial dok. Polska 2019
23:10 Cold Creek Manor - thriller USA/Kanada/Wlk. Brytania 2003, reż. Mike Figgis
01:40 Love Island V (30)

METRO

07:25 Szpital (4,5,6/68)
10:20 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:20 Szkoła (10/67)
13:20 Brzydula - serial obyczajowy Polska 2009
14:30 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:35 Druga szansa (5)
16:45 The Floor (17, 18)
18:00 Złomowisko PL VI - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka VIII (23,24) - serial fab.-dok. Polska 2015
21:05 Kryminalni III (10,11) - serial krym. Polska 2005
23:15 Hannibal II (13/13) - serial grozy USA 2014
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VIII (7/12)
01:20 Szpital (55/67)
02:20 Szkoła (17/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019

WTOREK 13.10

STOPKLATKA

08:50 **Robert Makłowicz** (206) - mag. kulinarny
09:45 **Wojny magazynowe: Kanada** (9,10/12) - serial dok. Kanada 2014
10:55 **Aukcja w ciemno II** (12/26) - serial dok.
12:00 **Katastrofy w przestworzach XI** (5,4/13) - serial dokumentalny
15:00 **Zajazd. Będzie się działo II** (3,4)
17:00 **Katastrofy w przestworzach VI** (2/5) - serial dok. Kan. 2007
18:05 **Wojny magazynowe: Kanada** (11,12/12) - serial dok. Kanada 2014
19:10 **Aukcja w ciemno II** (15,16/24) - serial dok. USA 2013
20:00 **Stój, bo mamuśka strzela! (Stop! Or My Mom Will Shoot)** ** - komedia sensacyjna USA 1992, reż. Roger Spottiswoode (110 min)
21:50 **Człowiek w mroku (Darkness of Man)** ** - film sens. USA 2023, reż. James Cullen Bressack (150 min)
00:20 **Walkiria (Valkyrie)** *** - dramat wojenny USA/Niemcy 2008 (145 min)

KINO POLSKA

07:35 Polska z góry. Nad wodą
08:40 Diabeł - film krótkometrażowy Polska 2022
09:00 Papierowe małżeństwo - komedia romantyczna Polska/Wlk. Brytania 1991
10:50 Zakazane piosenki - dramat wojenny Polska 1947
13:05 Piłsudski - film biograficzny Polska 2019
15:40 W zawieszeniu - dramat obyczajowy Polska 1987
17:25 Stawka większa niż życie (5,7/18) - serial woj. PL 1968, wyk. Stanisław Mikulski
20:00 Historie miłosne - dramat obycz. Polska 1997, reż. Jerzy Stuhr, wyk. Jerzy Stuhr, Katarzyna Figura, Dominika Ostałowska, Karolina Ostrożna, Teresa Sawicka, Jerzy Nowak, Jerzy Trela
21:50 Lokal zamknięty - komedia Polska 2021, reż. Krzysztof Jankowski, wyk. Janusz Chabior, Magdalena Kaczmarek, Mateusz Damięcki
23:35 Zgorszenie publiczne - komedia romantyczna Polska 2009, reż. Maciej Prykowski, wyk. Krzysztof Czeczot, Marian Dziędziel
01:35 Kingsajz - komedia Polska 1988, reż. Juliusz Machulski, wyk. Jacek Chmielnik, Jerzy Stuhr

ALE KINO+

08:45 **The Office PL II** (5,6/12) - serial komediowy
10:00 **Patience II** (7,8)
12:05 **Zbrodnie na wybrzeżu III** (1/2) - serial krym.
14:00 **Nora Roberts – Płomienie wspomnień (Blue Smoke)** ** - thriller USA 2006, reż. David Carson, wyk. Alicia Witt, Scott Bakula (120 min)
16:00 **Złota dama (Woman in Gold)** *** - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Simon Curtis, wyk. Helen Mirren (135 min)
18:15 **Zbrodnie na wybrzeżu III** (2/2) - serial krym. Niemcy 2023
20:10 **Podwójna gra (Two for the Money)** ** - thriller USA 2005, reż. D.J. Caruso, wyk. Al Pacino, Matthew McConaughey, Rene Russo (145 min)
22:35 **Krawiec z Panamy (The Tailor of Panama)** *** - thriller USA/Irlandia 2001, reż. John Boorman, wyk. Pierce Brosnan, Geoffrey Rush (135 min)
00:50 **Inni ludzie** - dramat *** obycz. Polska/Francja 2021, reż. Aleksandra Terpińska (125 min)

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XXIII (3,4)
10:25 Świat według Kiepskich
14:45 Imperium robotów. Bunt człowieka - film sens. Wlk. Brytania/Kanada 2014
16:40 Godzilla - film sensacyjny USA/Japonia 1998
19:30 Jak rozpętałem II wojnę światową: Za bronią - komedia PL 1970, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Marian Kociniak
21:00 Wszystko o moim starym - komedia USA 2023
22:50 Imperium światła - dramat obycz. USA/Wlk. Brytania 2022, reż. Sam Mendes

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera XI - serial krym.
11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher - serial krym.
12:50 Agatha Christie III: Przestępstwo się nie opłaca (7) - film krym. F/Szwajcaria 2014
15:00 Strażnik Teksasu VI
17:05 Vera XI (3/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2022
18:55 Poirot (2/10)
20:00 Czas patriotów - film sensacyjny USA 1992
22:40 Liberator II - film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy
00:50 Strzelec wyborowy - film akcji Czechy/Wlk. Bryt./Francja/Hiszpania/USA 1995

TVP KULTURA

08:20 **Porozmawiajmy szczerze** (26)
09:00 **Dyrektorzy** (4) - serial obycz. Polska 1975
10:35 **Dzień wielkiej ryby** ** - film obycz. Polska 1996, reż. Andrzej Barański (85 min)
12:00 **Film jest bajką** - film dok. Polska 2005
12:50 **17. Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy im. H. Wieniawskiego** (70) - koncert
14:05 **Kosmos 1999 II** (15/24)
15:10 **Królowe Dzikiego Zachodu (Les pétroleuses)** * - western Francja/Włochy/Hiszpania/Wlk. Brytania 1971 (105 min)
16:55 **Dyrektorzy** (5)
18:15 **W poszukiwaniu dobrego filmu** (53)
18:55 **Rawhide III** (25)
20:00 **Dracula** - spektakl teatralny Polska 2022, reż. Krzysztof Pastor
22:05 **La chimera** - komedia *** Wł./Szwajc./Francja/Turcja 2023, reż. Alice Rohrwacher (145 min)
00:30 **Imperium słońca (Empire of the Sun)** ** - dramat wojenny USA 1987 (155 min)

WARNER TV

07:30 Prawo Agaty (13,14)
09:30 Bajer z Bel-Air IV (20,21/26) - serial kom.
10:30 Cudotwórcy (7,1/7)
11:25 Teraz albo nigdy! III (6,7)
13:20 Bajer z Bel-Air IV (20,21,22,23/26) - serial kom.
15:15 Cudotwórcy (7,1,2,3/7)
17:10 Akademia policyjna - komedia USA 1984
19:10 Skazani na Shawshank - dramat psych. USA 1994
22:00 4 Blocks II (1,2/7)
00:10 Mroczne cienie - komedia USA/Australia/Wlk. Brytania 2012, reż. Tim Burton

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki V (15,16/23) - serial fantasy
09:25 Pingwiny z Madagaskaru (12/26) - serial animowany
09:55 Złap mnie, jeśli potrafisz - film biograf. USA/Kan. 2002
13:00 Czarodziejki V (17,18/23)
15:00 Żony ze Stepford - film s.f. USA 2004, reż. Frank Oz
16:55 Transformers - film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay
20:00 Transformers: Zemsta Upadłych - film s.f. USA 2009, reż. Michael Bay
23:05 Podziemny krąg - dramat psycholog. USA/Niemcy 99, reż. David Fincher

HBO

09:15 **Pan Popper i jego pingwiny** ** - komedia USA 2011, reż. Mark Waters, Jonathan Waters (90 min)
10:45 **Spider–Man II** - film *** sens. USA 2004, reż. Sam Raimi (125 min)
12:50 **Przegląd tygodnia: Wieczór z Johnem Oliverem** (25)
13:35 **Noe: wybrany przez Boga** *** - film przyg. USA 2014, reż. Darren Aronofsky (135 min)
15:50 **Królestwo niebieskie** *** - dramat historyczny Wlk. Brytania/Niemcy/Hiszpania/Maroko/USA/Włochy/F 2005, reż. Ridley Scott (140 min)
18:10 **Millerowie** - komedia *** USA/Wlk. Brytania 2013, reż. Rawson Marshall Thurber (110 min)
20:00 **The Pitt II** (13/15) - serial obycz. USA 2026
20:50 **Outlander: Krew z krwi II** (1) - serial obycz.
21:50 **Czarne bractwo. BlacKkKlansman** **** - film biograf. USA/Chiny 2018, reż. Spike Lee (130 min)
00:00 **Uciekaj!** - thriller USA/ **** Japonia 2017, reż. Jordan Peele (100 min)

CINEMAX

09:55 Co ci jest, dziewczyno - dramat obycz. Słowenia/Wł./Chorwacja/Serbia 2025
11:30 Upadek Herkulesa - dramat obycz. Dania 2025
13:15 Manchester by the Sea - dramat obycz. USA 2016
15:30 Żarty i papierosy - film biograficzny Hiszpania 2023
17:30 Le Mans '66 - film biograficzny USA 2019
20:00 Przymierze - film sens. USA/Wlk. Brytania 2023
22:00 Foxcatcher - dramat obycz. USA 2014, reż. Bennett Miller, wyk. Steve Carell

ROMANCE TV

11:20 Rosamunde Pilcher: Śniadanie u Tessy - dramat obyczajowy Niemcy 2024
13:15 Zabójcza układanka (2)
15:15 Szalony dzień - komedia Niemcy 2022
17:05 Gabinet z widokiem na morze: Niepowodzenie - serial obyczajowy Niemcy 2024
19:00 Górski lekarz (2)
20:00 Rosamunde Pilcher: Długa droga do szczęścia - film obyczajowy Niemcy 2000
21:50 Gabinet z widokiem na morze (22) - serial obycz.
23:45 Górski lekarz: Stan uniesienia - serial obycz.

CANAL+ PREMIUM

09:05 **Miss mokrego podkoszulka** - komedia Polska 2002 (55 min)
10:00 **Hollywood Buzz** (19)
10:25 **Cudowne życie** *** - komediodramat F/Kanada 2025 (100 min)
12:05 **Nadzieja** - dramat ** obycz. Niemcy/Polska 2007 (100 min)
13:45 **Naturalna dzikość serca** - film dok.
15:10 **Morderstwo w ambasadzie** ** - film sens. Wlk. Brytania 2025 (85 min)
16:35 **Trzej muszkieterowie** ** - film przyg. USA/Niemcy/Francja/Wlk. Brytania 2011 (110 min)
18:25 **Łapu-Capu** (245)
18:30 **Ocaleni** - thriller USA/ ** Kanada 2008, reż. Rodrigo García (90 min)
20:00 **Ikona mody** - dramat ** obyczajowy Francja/USA 2025 (110 min)
21:50 **Barry Seal: Król przemytu** *** - film sens. USA 2017 (110 min)
23:40 **Wujowy dwór** *** - komedia Wlk. Brytania/USA 2025 (95 min)
01:15 **Wielka Warszawska** ** - film sensacyjny Polska 2025 (110 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (27/50)
10:55 Lekarze V (10)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (28/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Seriaale: Rozmowy (2)
17:50 Seriaale Top 5 (3) - mag. kulturalny Polska 2022
17:55 Showtime - komedia sensacyjna USA/Aus. 2002
20:00 Na skraju jutra - film s.f. USA 2014, reż. Doug Liman
22:30 Ghost in the Shell - film s.f. USA/Hongkong/Chiny 2017

AMC

08:35 Dzieci Diuny - miniserial USA/Niemcy 2024
14:20 Kumple - film przyg. USA 1992, reż. Aaron Norris
16:35 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia - film przyg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003, reż. Jan de Bont, wyk. Angelina Jolie
19:00 Transformers - film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay, wyk. Shia LaBeouf, Megan Fox
22:00 Niebezpieczny związek - thriller Kanada/USA 2000, reż. Anthony Hickox
23:55 Krwiożerczy postrach miasta - inny Holandia 2016

AXN

08:25 Agenci NCIS XI (5/24) - serial krym. USA 2013
09:25 Castle VIII (22,1/22)
11:20 Rekrut VII (9,10/18)
13:15 Agenci NCIS XI (6,7/24)
15:10 FBI: Most Wanted II (10,11/15) - serial krym.
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas IX (23,24/24)
19:10 Castle (2,3/10)
21:05 Rekrut V (12/22)
22:00 Rekrut: Feds (12/22)
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas IX (23,24/24)
00:50 Castle (2/10)

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XVIII
09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe V - serial obycz.
10:25 Lekarze na start
11:55 Zatraceni w miłości
12:55 Morderstwo w małym mieście II (8) - serial krym.
13:50 Agenci NCIS XVII (2/20)
14:45 Panna Marple IV (3/4)
16:45 Poirot IV (2/3) - serial krym. Wlk. Brytania 1992
19:00 Agenci NCIS XVII (3/20) - serial krym. USA 2019
19:55 Poirot III (11/11)
21:00 Hiszpańska księżniczka II (7/8) - serial historyczny
22:15 Domina II (7/8)

TVN STYLE

11:20 Love the Look (3) - program rozrywkowy Polska 2026
12:20 Ugotowani (1)
13:25 Kuchenne rewolucje (10, 9) - reality show Polska 2022
15:35 Ugotowani (9)
16:40 Babski biznes (5/8) - serial dok. Polska 2025
17:40 Kuchenne rewolucje (13, 14, 1) - reality show
20:50 Ostre cięcie (3) - reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski XI (6/12)
22:50 Hotel Paradise (28)
23:45 EuroPOLKI studentki (3)
00:45 Pojedynek na podróże

TVN TURBO

10:00 Raport Turbo (5086)
10:15 Samochód marzeń: Kup i zrób (11) - magazyn
11:15 Wojny samochodowe (1)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować V
18:00 Raport Turbo (5087)
18:15 Z drugiej ręki (6)
19:00 Duda kontra Szafrański XI (6/10)
19:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (6/17)
20:15 Wojny samochodowe (6)
21:15 Polski supersamochód
22:00 Raport Turbo (5087)

BBC FIRST

08:40 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown VI (2,3/10)
12:35 McDonald i Dodds III
14:15 Tajemnice Majorki (7/10)
15:10 Powrót do raju II (1/6)
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer XXII (6/6) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XIII (5/8) - serial kryminalny
21:00 Dobijasz mnie (1/6) - serial krym. Wlk. Bryt. 2026
22:00 Tajemnice Majorki (1/10)
23:05 Harry Wild (1/8)

FX

09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (7/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (8,9/25)
11:50 Castle II (3/24)
12:50 Lucyfer (13/13)
13:45 FBI V (16/23)
14:40 Agenci NCIS (14/23)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (10,11/25)
17:25 Z Archiwum X IV (8,9/24)
19:15 FBI V (17/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (8,9/17)
22:00 9-1-1: Nashville
22:55 Rambo: Pierwsza krew - film sens. USA 1982

HGTV

09:55 Poszukiwacze domów
11:00 Wymarzony dom za granicą - serial dok.
12:00 Nowe życie w starym domu VII (7,9) - serial dok.
13:55 Odlotowy ogród (12)
14:25 Mieszkanie na miarę
16:25 Polowanie na ogród III
18:10 Weekendowa metamorfoza (7) - reality show
19:00 Zgłoś remont (2)
20:00 Dobrze zrobione w domu (4) - mag. Polska 2026
20:10 Dorota inspiruje
21:05 Dorota was urządzi IV
22:35 House Hunters

BBC LIFESTYLE

09:00 Masterchef: Australia
10:00 Bake off: zawodowcy (1)
11:05 Najpiękniej ukryte hotele
12:15 Mistrzowie ceramiki (7)
13:15 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (5) - serial dok.
14:25 Wielkie brytyjskie wypieki (3) - program rozrywkowy
15:55 Mistrzowie szycia (7)
17:05 Zapraszam do stołu (7)
17:40 Masterchef: Australia
18:40 Zapraszam do stołu
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (4) - pr. rozrywkowy
20:55 12 smaków miasta
22:00 Catfish: w miłosnej pułapce - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół VI (5/24)
08:55 Hoży doktorzy (1,2/24)
09:55 Przyjaciele IV (22,23, 24,1/24) - serial komediowy
11:55 Teoria wielkiego podrywu XII (20,21,22,23,24,1/24)
14:30 Dwóch i pół VI (6,7, 8,9/24) - serial komediowy
16:30 Przyjaciele V - serial kom.
18:30 Hoży doktorzy (3,4/24)
19:30 The Office PL (5/12)
20:00 Teoria wielkiego podrywu II - serial kom. USA 2009
21:58 The Office PL II (3,4/12)
23:05 Comedy Club (7, 8)

TVP SERIALE

08:45 Komisarz Alex XI (5)
09:35 Rodzinka.pl VIII (3) - serial kom. Polska 2016
10:05 Klan - telenowela
10:40 Ranczo IV (1/13)
11:35 M jak miłość
12:30 Zaraz wracam (19,20)
13:40 Ojciec Mateusz (8,9) - serial krym. Polska 2009
15:35 Komisarz Alex XI (6)
16:25 Na sygnale
17:30 Ranczo IV (3,4/13) - serial kom. Polska 2009
19:35 Ojciec Mateusz (10,9)
21:30 Ranczo IV (5,6/13)
23:30 Ojciec Mateusz (11)
00:25 Na dobre i na złe

CANAL+ KUCHNIA

12:45 Czy na pewno umiesz gotować? (5, 6) - reality show
13:45 Azjatycka kuchnia Evy Pau (5, 6) - mag. kulinarny
14:40 ABC gotowania
15:45 Domowa piekarnia Kucharskiego (2, 3) - mag.
16:40 Gotuj taniej z Jamiem (6)
17:35 Jamie: uczta za mniej (4)
18:35 Planeta słodyczy (3)
19:10 Maximum Foodie V (7,8)
20:15 Bosacka rusza w Polskę (1,2) - serial dok. Polska 2026
21:15 Anthony Bourdain IX
23:55 Mistrzowie przekąsek w akcji – Nowa Zelandia

CANAL+ DOMO

08:00 Sposób na małe M (7, 8)
09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Gardeners' World (9)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie Projekty IV (6/6)
13:05 W mieście czy na wsi
14:00 Liczy się miejsce (3, 4)
15:55 Kupione i co dalej? (5, 6)
16:50 Gardeners' World (12)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty V (2/8)
20:00 Daleko od miasta XII (9)
21:00 Liczy się miejsce (4)
22:00 Wielkie projekty XI
23:05 Pokochaj lub sprzedaj
00:00 Gardeners' World (27)
01:15 W mieście czy na wsi

PLANETE+

14:45 Najdziksze ostępy Europy II (2/5) - serial dok.
15:45 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry XIII (1)
17:25 Premiera: Świat z góry XIII (2) - serial dok.
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (83,84)
18:40 Wytwórz i wyślij (1/4)
19:45 Ewangelia dobrobytu. Historia kapitalizmu
20:50 Ramzes II. 66 lat panowania (1/3) - serial dok.
21:55 Mój kolega, morderca i kanibal - film dok. F 2024
23:10 Dawie Groenewald

DISCOVERY CHANNEL

13:00 Człowiek kontra niedźwiedź (7/8) - serial dok.
14:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita V (4/11) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL X
16:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Ciężarówką przez Route 66 (4/7) - serial dok.
19:00 Nagi instynkt przetrwania IV (16,1/16) - serial dok.
21:00 Poszukiwacze przeklętego złota V - serial dok.
22:00 W oku cyklonu III (8)
23:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII - serial dok.

TVP HISTORIA

10:00 Chocim 1621 - film dok.
11:00 Fotograf Solidarności
12:00 Mont Blanc – góra wyzwań - film dok.
13:00 Starożytny Egipt – kroniki imperium - serial dok.
14:00 Stawka większa niż życie (7) - serial wojenny
15:00 Sensacje XX wieku
17:30 Wojenne dziewczyny III
18:25 Odnaleźć zaginione (20)
19:00 Kościuszko. Przewodnik bardzo współczesny
20:00 Sfora - serial krym.
21:05 Kroniki Hitlera (7/13)
22:05 Gry wojenne (3/6)

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XX
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (18/22)
14:50 Największe tajemnice świata VI (18/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa: walka o Europę (8/8) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (10) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XII
21:00 Tom Hanks: II wojna światowa (17/20) - serial dok.
22:00 II wojna światowa w kolorze – przełomowe momenty (1,2/10) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Katastrofa w przestworzach XXV (5/10) - serial dok.
12:00 Ikony lotnictwa (10/10)
13:00 Katastrofa w przestworzach XXV (9,10,7) - serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami (9)
17:00 Odkopać historię
18:00 Tajemnice wojny
19:00 Sztuka obrony: wojny w Europie (3/6) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXI (3/10) - serial dok.
21:00 Burzliwa historia Tudorów (2/6) - serial dok.
22:00 Odkopać historię (6)

FOCUS TV

10:00 Gwiazdy lombardu XXV
12:00 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR - serial dok.
12:30 Broń w hollywoodzkich filmach II (3) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii VI (2,3) - serial dok. Polska 2016
14:00 Okręty wojenne III (7/8)
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka V (1)
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Słynne ucieczki II wojny światowej - serial dok.
22:00 Skanowanie historii (3,4/6) - serial dokumentalny

BBC EARTH

10:20 Życie na pustkowiu XI
11:25 Skarby przeszłości i ich tajemnice II (1/7) - serial dok.
12:30 Wyspy Atlantyku
13:35 Planeta Ziemia III III (7/8)
14:40 W okowach mrozu VIII
15:40 Życie na pustkowiu XI
16:40 Na tropie egipskich grobowców (1) - dokument
17:40 Planeta Ziemia III
18:45 Najpiękniejsza droga Wielkiej Brytanii - serial dok.
19:45 Niezwykłe wyspy tropikalne (3/3) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu X
22:55 Ciało w 24 godziny

POLSAT VIASAT HISTORY

10:50 Tajne bronie II wojny światowej (1/6) - serial dok.
11:55 Naziści: korzenie zła (6)
12:50 Historia sprawiedliwości (1,2,3,4) - serial dok.
16:35 Geografia wojny: II wojna światowa - serial dok.
17:45 Tajne bronie II wojny światowej (2/6) - serial dok.
18:55 Historia sprawiedliwości (7) - serial dok. Kan. 2025
19:50 Najstraszniejsze polowanie na czarownice
21:00 Geografia wojny: II wojna światowa - serial dok.
22:10 Starożytne Pompeje – tajemnice Oplontis (2)

ŚRODA 14.10

Od A do Z

BULLITT ★★★★
film sens., USA 1968, reż. Peter Yates, wyk. Steve McQueen, Jacqueline Bisset, Robert Vaughn
22:00 | **warner tv**
Steve McQueen jako samotny policjant na tropie mafijnych intryg wymierzonych w prokuratora. Ale liczy się tylko sekwencja samochodowego pościgu: Oscar dla montażysty i status klasyka dla filmu.

CICHE MIEJSCE 2 ★★★
horror, USA 2020, reż. John Krasinski, wyk. Emily Blunt, John Krasinski, Cillian Murphy
23:50 | **hbo**
Ocalona przed atakiem monstrów, które prowokuje każdy dźwięk, rodzina wychodzi na zewnątrz, by szybko przekonać się, że owe potwory stanowią niejedyne zagrożenie, a zachowanie ciszy nie zawsze pomaga.

CISZA NOCNA ★★
horror, Polska 2024, reż. Bartosz M. Kowalski, wyk. Maciej Damięcki, Zdzisław Wardejn, Włodzimierz Press
20:00 | **tvp kultura**
Syn porzuca starszego pana w domu opieki, gdzie czeka grono sympatycznych współlokatorów i mroczna tajemnica w piwnicy. Aktorstwo weteranów wysokiej próby, ale, niestety, to niespełniona obietnica.

DZIEDZICTWO BOURNE'A ★★★
film sens., USA/Japonia 2012, reż. Tony Gilroy, wyk. Jeremy Renner, Rachel Weisz, Edward Norton
20:00 | **canal+ premium**
Odprysk przebojowego cyklu – już bez Matta Damona: kolega Bourne'a na tropie prawdy o nielegalnym programie rządowym, którego celem jest kreowanie superagentów - bezwolnych maszyn do zabijania.

GIGANT ★★★
film biograficzny, Wlk. Brytania/USA 2025, reż. Rowan Athale, wyk. Pierce Brosnan, Philip Gascoyne, Doren John Farmer
23:55 | **canal+ premium**
Odmieniony Pierce Brosnan jako Brendan Ingle, trener i mentor angielskiego boksera jemeńskiego pochodzenia Naseema Hameda, na przełomie tysiącleci 16-krotnego zawodowego mistrza wagi piórkowej.

Skąd pochodzimy

22:20 | **cinemax**
★★★★

· FOT. SWR/SAXONIA MEDIA/DANIEL DORNHÖFER

Wychowywany w ubogiej i dysfunkcjonalnej rodzinie chłopak trafia pod opiekę zamożnej ciotki, która posyła go do liceum. Tu musi dokonać wyboru między korzeniami i przynależnością do grupy rówieśników.

DRAMAT OBYCZAJOWY
NIEMCY 2024, REŻ. MARC BRUMMUND, WYK. CAMILLE LOUP MOLTZEN, LEONARD KUNZ, MERCEDES MÜLLER

HALLO SZPICBRÓDKA, CZYLI OSTATNI WYSTĘP KRÓLA KASIARZY ★★
komedia muzyczna, Polska 1978, reż. Janusz Rzeszewski, Mieczysław Jahoda, wyk. Piotr Fronczewski, Gabriela Kownacka, Ewa Wiśniewska
23:45 | **kino polska**
Parada gwiazd polskiego kabaretu w komedii muzycznej w stylu retro: doświadczony włamywacz wykupuje teatr rewiowy, sąsiadujący z bankiem. Lekkostrawne.

JAK TO ROBIĄ SINGLE ★★★
komedia romantyczna, USA 2016, reż. Christian Ditter, wyk. Dakota Johnson, Rebel Wilson, Leslie Mann
23:30 | **tvn 7**
Poradnik – z przymrużeniem oka – dla samotnych: grupa nowojorskich singli obojga płci staje na głowie (i nie tylko), by znaleźć sobie właściwego partnera w wielkim mieście. Inspirujące.

JOB, CZYLI OSTATNIA SZARA KOMÓRKA ★★
komedia, Polska 2006, reż. Konrad Niewolski, wyk. Borys Szyc, Agnieszka Włodarczyk, Tomasz Borkowski
21:45 | **kino polska**
Trzech przyjaciół z blokowiska szuka swego miejsca w polskiej rzeczywistości. Świetnie sfilmowane dowodzi bardziej warsztatowej biegłości Konrada Niewolskiego niż jego talentu komediowego.

NIECZYSTA GRA ★★
film sens., USA/Australia/Wlk. Brytania 2025, reż. Shane Black, wyk. Mark Wahlberg, Lakeith Stanfield, Rosa Salazar
20:45 | **hbo**
Po nieudanym napadzie i śmierci wspólnika, doświadczony włamywacz angażuje się w zamach na latynoskiego dyktatora, z zwłaszcza jego skarb, stanowiący zagrabiony majątek ciemiężonego narodu.

PAN I WŁADCA: NA KRAŃCU ŚWIATA ★★★★
film przyg., USA 2003, reż. Peter Weir, wyk. Russell Crowe, Paul Bettany, James D'Arcy
20:00 | **cinemax**
Russell Crowe prowadzi brytyjski żaglowiec wokół przylądka Horn, by u wybrzeży Galapagos wydać bitwę Francuzom. Porywająca ekranizacja powieści Patricka O'Briana spod ręki Petera Weira (oklaski!).

POWRÓT SATURNA ★★★
dramat obycz., Hiszpania/Francja 2024, reż. Isaki Lacuesta, Pol Rodríguez, wyk. Daniel Ibáñez, Stéphanie Magnin, Cristalino
23:55 | **cinemax**
Inspirowana (choć nie do końca) karierą hiszpańskiego zespołu rockowego „Los Planetas" opowieść o scenie muzycznej Granady połowy lat 90. XX wieku. Jak odciągnąć utalentowanego gitarzystę od narkotyków?

ROBIN HOOD: POCZĄTEK ★★
film przyg., USA 2018, reż. Otto Bathurst, wyk. Taron Egerton, Jamie Foxx, Ben Mendelsohn
20:00 | **tv puls**
Legenda z lasów Sherwoodu po raz – co najmniej – 170: Wracający z krucjaty rycerz Robin z Loxley w towarzystwie Maura powraca w rodzinne strony – w samą porę, by stawić czoła skorumpowanym wielmożom, uzurpującym sobie prawa do korony.

SŁOŃCE TEŻ JEST GWIAZDĄ ★★
dramat miłosny, USA 2019, reż. Ry Russo-Young, wyk. Yara Shahidi, Anais Lee, Charles Melton
23:20 | **tvp 2**
Racjonalistka, która następnego dnia musi wraz z rodziną Stany, i niepoprawny romantyk spotykają się przypadkiem i ulegają wzajemnej fascynacji. Czy w tych okolicznościach dane im będzie zaznać miłości?

TRZYNASTY WOJOWNIK ★★
film przyg., USA 1999, reż. John McTiernan, wyk. Antonio Banderas, Diane Venora, Omar Sharif
22:15 | **tv puls**
Saraceński wygnaniec trafia na północ Europy, gdzie zostaje przyjęty do oddziału wikingów, mających pokonać nękającego ich społeczność potwora. Mimo Antonio Banderasa i Omara Sharifa – strata czasu.

KONRAD J. ZARĘBSKI

ŚRODA 14.10

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Rodzina (nie od) święta
08:00 Serwis Info
08:20 Zaraz wracam (21)
09:00 Ranczo III (4/13)
10:00 Komisarz Alex III (2)
11:00 Ojciec Mateusz XXII (12)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (811)
12:55 Iberia – bezkresna natura - film dok.
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (634)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5985)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Felicita** (16) - serial obycz. Polska/Włochy 26, wyk. Laura Breszka
20:55 **Piłka nożna: Liga Mistrzów UEFA:** AS Roma – Real (na żywo)
23:05 **Kino Muranów**
00:15 **Śmierć Zygielbojma** ★★★ - film biograf. PL 2021, reż. Ryszard Brylski, wyk. Jack Roth (100 min)
01:55 **Morderstwa na Côte Bleue (Meurtres sur la Côte bleue)** ★★★ - film kryminalny Francja 2024 (100 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:25 Pożyteczni.pl
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7706) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7706) - mag. Polska 2026
11:45 Gwiazdorska kuchnia Ani (52) - mag. kulinarny
12:25 Koło fortuny (2103)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1092)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2104) - teleturniej Polska 2026
16:35 Familiada (3065)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1093)
18:50 Jeden z dziesięciu (7)
19:25 Barwy szczęścia

20:00 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026, wyk. Anna Gzyra, Marek Molak
20:40 **Przepis dnia**
20:50 **Na dobre i na złe**
21:50 **Na sygnale**
22:20 **Magazyn Ekspresu Reporterów**
23:20 **Słońce też jest gwiazdą (The Sun Is Also a Star)** ★★ - dramat miłosny USA 2019, reż. Ry Russo-Young, wyk. Yara Shahidi (110 min)
01:10 **Peaky Blinders II** (5/6)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje - program reklamowy
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:20 Trudne sprawy XXIII (8/40) - serial fab.-dok. Polska 2022, wyk. Piotr Dobosz
09:20 Dlaczego ja? XXI (11,12,13) - serial fabularno-dokument. Polska 2019
12:20 Gliniarze Śląsk (31) - serial krym. Polska 2026
13:25 Gliniarze XVII (47,48)
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (31)
16:55 Gliniarze Śląsk (32)
18:00 Pierwsza miłość 50 (95) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (1014) - pr. publicystyczny
19:55 Milionerzy (145)

20:30 **Kabaret K2. Jedziemy po bandzie** (4) - kabaret i satyra
22:00 **Koniec świata, czyli Kogel Mogel 4** ★★ - komedia Polska 2022, reż. Anna Wieczur-Bluszcz, wyk. Grażyna Błęcka-Kolska, Katarzyna Łaniewska (125 min)
00:05 **Kolejny film o Boracie (Borat: Subsequent Moviefilm)** ★★★ - komedia USA 2000, reż. Jason Woliner, wyk. Sacha Baron Cohen (125 min)

TVN

05:10 Zamieszkać na plaży VII
05:40 Uwaga! (8107) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (42/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Łódź – „Antonio" 29 (5)
07:45 Dzień Dobry TVN (5805) - magazyn Polska 2026
11:20 Doradca smaku (27) - mag. kulinarny Polska 2026
11:25 Kuchenne rewolucje
12:35 Kuchenne rewolucje: Białystok – Zielony Nosorożec
13:40 Ukryta prawda (37,38/48) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2024
15:45 Młode gliny II (8) - serial kryminalny Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (33) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VII (33)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8108) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (3) - teleturniej Polska 2026
21:30 **Top Model** (7) - reality show Polska 2026
23:05 **Creed 2** - dramat ★★★ obyczajowy USA 2018, reż. Steven Caple Jr., wyk. Michael B. Jordan, Sylvester Stallone, Tessa Thompson, Phylicia Rashad, Dolph Lundgren (155 min)
01:40 **Nowa Szelągowska** (3) - reality show

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (6,7/23) - serial krym. USA 1984, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVI (13,1/14)
10:00 Zaklinaczka duchów III (7/18) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV (24) - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes (17)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XV (6,7) - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes - serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.
20:00 **Robin Hood: Początek (Robin Hood: Origins)** ★★ - film przyg. USA 2018, reż. Otto Bathurst, wyk. Taron Egerton, Jamie Foxx, Eve Hewson (135 min)
22:15 **Trzynasty wojownik (The 13th Warrior)** ★★ - film przygodowy USA 1999 (120 min)
00:15 **Detektyw Knight: Łotr (Detective Knight: Rogue)** ★ - film sens. USA 2022, reż. Edward Drake (125 min)

TVN7

05:20 Ten moment (5/20) - serial fab.-dok. Polska 2015
05:55 Szkoła (17,18,19/72) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (3,58,59/60) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fabularno-dok.
13:55 Detektywi III (51/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (23) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (17/67) - serial fab.-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (27) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (33/60)
20:00 **Hotel Paradise** (29) - real tv Polska 2026
21:00 **Bogowie** - dramat ★★★★★ obycz. Polska 2014, reż. Łukasz Palkowski, wyk. Tomasz Kot, Piotr Głowacki, Szymon Piotr Warszawski (150 min)
23:30 **Jak to robią single (How to Be Single)** ★★★ - komedia romant. USA 2016, reż. Christian Ditter, wyk. Dakota Johnson (140 min)
01:50 **Hotel Paradise** (28) - real tv Polska 2026

MEZZO

13:00 Intermezzo
13:15 Monteverdi z Mantui do Wenecji - muzyka klasyczna Włochy 2023
15:25 Martha Argerich, Maria João Pires, Orkiestra Szwajcarii Romańskiej, Daniel Harding: Mozart, Mahler - muzyka klas.
16:55 Intermezzo
17:05 2026 Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny w Lublanie: Finały - muzyka klasyczna Słowenia 2026
18:15 Felix Mendelssohn-Bartholdy, György Ligeti: Sen nocy letniej - balet Niemcy 2021, reż. Myriam Hoyer
20:30 Przedstawienie o duszy i ciele - muzyka klasyczna
22:05 Orkiestra Paryska, Khatia Buniatishvili, Klaus Mäkelä: Falla, Tchaïkovski, Debussy, Ravel - muzyka klas.

PULS 2

09:45 Bing (48,49/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia II (16)
11:10 Gus. Mały – wielki rycerz (7,8/52) - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele
12:00 Lwia Straż (6,1/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka
13:35 Smerfy
14:00 Baranek Shaun V
14:35 Marta mówi! (28)
15:00 Miraculous VI (17)
16:00 Patryk Rozgwiazda
17:00 SpongeBob IX (7,8/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści (14)
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (22) - serial obycz.
21:00 Jak upolować faceta? - komedia romant. USA 2012
22:55 Naga broń 33 1/3 - komedia USA 1994

TV4

07:00 Strażnik Teksasu IV (21/27) - serial sens. USA 1997
07:55 Bogaty dom – biedny dom VIII (12) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XII (54,55,56/65) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVI (25,26) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVI
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (460) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (32,33) - serial obycz.
20:05 Uroczysko VI (27)
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (27)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (27) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni (1) - serial dok. Polska 2018
23:10 Helikopter w ogniu - dramat woj. USA/Wlk. Bryt. 2001, reż. Ridley Scott

METRO

07:25 Szpital (7,8,9/68) - serial fabularno-dok.
10:20 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:20 Szkoła (11/67)
13:20 Brzydula - serial obycz.
14:30 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:35 Druga szansa (6)
16:45 The Floor (19)
18:00 Złomowisko PL VI - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka VIII (25,26) - serial fab.-dok. Polska 2015
21:05 Kryminalni III (12,13) - serial krym. Polska 2005
23:15 Hannibal III (1/13) - serial grozy USA 2015
00:15 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VIII (10/12) - serial dok. USA 2024
01:15 Szpital (56/67)
02:15 Szkoła (18/67)

ŚRODA 14.10

STOPKLATKA

08:50 Robert Makłowicz (191) - mag. kulinarny
09:45 Wojny magazynowe: Kanada (11,12/12) - serial dokumentalny
11:00 Aukcja w ciemno II (15,16/24) - serial dok.
12:00 Katastrofy w przestworzach XI (6,9,5/13) - serial dokumentalny
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (4,5)
17:00 Katastrofy w przestworzach VI (3/3)
18:05 Wojny magazynowe: Kanada II (1,2/12) - serial dok. Kanada 2014
19:10 Aukcja w ciemno II (14,18/24) - serial dok.
20:00 Opór (Defiance) - film ** wojenny USA 2008, reż. Edward Zwick, wyk. Daniel Craig, Liev Schreiber (170 min)
22:50 Underworld - thriller ** USA/Wlk. Brytania/Niemcy/Węgry 2003, reż. Len Wiseman, wyk. Kate Beckinsale (165 min)
01:35 Nagi instynkt II (Basic Instinct 2) - thriller * USA/Niemcy/Wlk. Brytania/Hiszpania 2006, reż. Michael Caton-Jones (160 min)

KINO POLSKA

07:35 Polska z góry. Nad wodą II (4,5) - serial dok.
08:40 Akademia Pana Kleksa, cz. 1: Przygoda księcia Mateusza (1) - film dla młodzieży Polska/ZSRR 1983, reż. Krzysztof Gradowski
10:15 Patrzę w niebo - film krótkom. Polska 2025
10:55 Widzisz? - film krótkometrażowy Polska 2025
11:30 Ziemia obiecana - dramat obycz. Polska 1975
15:00 Bitwa pod Wiedniem - dramat hist. Polska/Włochy 2012, reż. Renzo Martinelli, wyk. Jerzy Skolimowski
17:25 Stawka większa niż życie (7) - serial wojenny
20:00 Co lubią tygrysy - komedia Polska 1989, reż. Krzysztof Nowak-Tyszowiecki, wyk. Wojciech Pokora, Krzysztof Kowalewski, Anna Chodakowska, Dorota Kamińska, Marek Walczewski
21:45 Job, czyli ostatnia szara komórka - komedia Polska 2006, reż. Konrad Niewolski, wyk. Borys Szyc, Anna Bojara
23:45 Hallo Szpicbródka, czyli ostatni występ króla kasiarzy - komedia muz. Polska 1978
01:55 Przepraszam, czy tu biją? - film sensacyjny Polska 1976, reż. Marek Piwowski

ALE KINO+

08:10 The Office PL II (7,8/12) - serial kom. Polska 2022
09:20 Bestia (1,2/6) - serial obycz. Kanada 2021
11:20 Zbrodnie na wybrzeżu III (2/2) - serial kryminalny Niemcy 2023
13:15 Wszyscy wiedzą (Todos lo saben) **** - dramat krym. Hiszpania/Francja/Włochy 2018, reż. Asghar Farhadi, wyk. Penélope Cruz, Javier Bardem (155 min)
15:50 Nasze córki (Voor de meisjes) **** - dramat obycz. Holandia/Austria/Belgia 2025, reż. Mike Van Diem, wyk. Fedja van Huêt, Noortje Herlaar, Thekla Reuten (135 min)
18:05 Detektyw Foyle (1/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2002
20:10 Koniec lata (3,4/6) - serial obycz. Szwecja 2023, wyk. Julia Ragnarsson, Erik Enge
22:30 Oddział dla zuchwałych II (3,4/6) - miniserial Wlk. Brytania 2025, wyk. Jack O'Connell, Connor Swindells
01:00 Black Sands II (3/8) - serial kryminalny

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin IV (1/8)
08:30 Przyjaciółki XXIII (5,6) - serial obycz. Polska 2024
10:25 Świat według Kiepskich (26,28,4,7,6,8/34) - serial kom.
13:50 Gra dla dwojga - thriller USA/Niemcy 2009
16:15 28 dni - komediodramat USA 2000, reż. Betty Thomas
18:35 Pamięć absolutna - film s.f. USA/Kanada 2012
21:00 Przymierze - film sens. USA/Wlk. Brytania 2023
23:35 Bez pamięci - film akcji USA 2022, reż. Martin Campbell, wyk. Liam Neeson

FILMBOX+ ONE

11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher (4/4)
12:50 Morderstwa według Agathy Christie III: Osobliwe porwanie małego Brunona - film kryminalny Francja/Szwajcaria 2015
15:00 Strażnik Teksasu VI
17:05 Vera XI (4/6)
18:55 Poirot (3/10)
20:00 Londyn w ogniu - film sensacyjny USA/Wlk. Brytania/Bułgaria 2016
22:05 Czerwona gorączka - kom. krym. USA 1988
00:30 I stanie się koniec - film sensacyjny USA 1999

TVP KULTURA

08:25 Tamte lata, tamte dni
09:00 Dyrektorzy (5)
10:20 Dziewczyny do wzięcia - reportaż
11:15 Próba ciśnienia - dramat psychologiczny ** Polska 1976 (85 min)
12:40 Oni wszyscy byli w Montreux (2/3)
13:40 Rekord Errola - film dok.
14:25 Czterdziestolatek (1)
15:20 Jesienią o szczęściu *** - dramat Polska 1985, reż. Stanisław Jędryka (75 min)
16:35 Dyrektorzy (6)
18:15 Kolekcja (12) - mag.
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Rawhide III (26)
20:00 Cisza nocna - horror ** Polska 2024, reż. Bartosz M. Kowalski, wyk. Maciej Damięcki (120 min)
22:00 Wstępy do spektakli tanecznych (2)
22:05 Gry - balet Polska 1970
22:45 Krzesany - balet Polska 1979
23:05 Łanie - balet PL 1974
23:35 Conrad Drzewiecki o sobie – to nie ja, to taniec - reportaż
00:25 La chimera - komedia *** Włochy/Szwajc./Francja/Turcja 2023 (135 min)

WARNER TV

08:00 Prawo Agaty (15,1)
10:00 Bajer z Bel-Air IV
10:55 Cudotwórcy II (2,3/10)
11:55 Teraz albo nigdy! III (7,8)
13:45 Bajer z Bel-Air IV
15:45 Cudotwórcy II
17:40 Superman II - film s.f. USA/Wlk. Bryt./Kanada 1980
20:15 Akademia policyjna II – Pierwsze zadanie - komedia USA 1985, reż. Jerry Paris
22:00 Bullitt - film sensacyjny USA 1968, reż. Peter Yates
00:20 Powrót Batmana - film fantasy USA/Wlk. Brytania 1992, reż. Tim Burton

PARAMOUNT

09:25 Policyjna grupa pościgowa XXI - serial dok.
10:30 Pingwiny z Madagaskaru
11:00 Szkoła stewardes - komedia romant. USA 2003
13:00 Czarodziejki V
15:00 Gnijąca panna młoda - film anim. Wlk. Bryt./USA 2005, reż. Tim Burton, Mike Johnson
16:50 Transformers: Zemsta Upadłych - film s.f. USA 2009
20:00 Transformers III - film s.f. USA 2011, reż. Michael Bay
23:15 Bodyguard zawodowiec - film akcji USA/Holandia/Bułgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017

HBO

08:15 Millerowie - komedia *** USA/Wlk. Brytania 2013, reż. Rawson Marshall Thurber (110 min)
10:05 Ona - melodramat USA **** 2013, reż. Spike Jonze, wyk. Joaquin Phoenix, Amy Adams (125 min)
12:10 Kung Fu Panda IV *** - film animowany USA/Chiny 2024 (95 min)
13:45 Policja zastępcza *** - komedia sensacyjna USA 2010 (105 min)
15:30 Ulepszeni - film s.f. *** Kanada/Cypr 2025, reż. Timo Vuorensola (85 min)
16:55 Anakonda - horror ** USA 2025 (100 min)
18:35 Spinal Tap II: To nie koniec - komedia USA 2025, reż. Rob Reiner, wyk. Christopher Guest, Michael McKean (85 min)
20:00 Odwilż III (5) - serial obycz. Polska 2025
20:45 Nieczysta gra - film ** sens. USA/Australia/Wlk. Brytania 2025 (125 min)
22:50 Droga Anglio (1/4)
23:50 Ciche miejsce 2 - horror *** USA 2020 (95 min)
01:25 Frendo - horror USA/** Luksemburg/Wlk. Bryt./Kanada 2025 (95 min)

CINEMAX

08:15 Między nami bliźniętami - komediodramat USA 2014
09:50 Le Mans '66 - film biograficzny USA 2019
12:25 Duse - film biograficzny Włochy/Francja 2025
14:35 Ricky Bobby: Demon prędkości - komedia USA 2006
16:25 Między nami bliźniętami - komediodramat USA 2014
18:00 Wróbel w kominie - dramat obycz. Szwajcaria 2024
20:00 Pan i władca: Na krańcu świata - film przyg. USA 2003
22:20 Skąd pochodzimy - dramat obycz. Niemcy 2024

ROMANCE TV

13:20 Lilly Schönauer: Okrężna droga do szczęścia - dramat obycz. Niemcy/A 2009, reż. Holger Barthel
15:15 Rosamunde Pilcher: Magia miłości - film obyczajowy Niemcy 1999
17:05 Gabinet z widokiem na morze (22) - serial obycz.
19:00 Górski lekarz (2)
20:00 Szkoła nad morzem: Więzy rodzinne - dramat obyczajowy Niemcy 2023
21:55 Gabinet z widokiem na morze - serial obycz.
23:50 Górski lekarz (2) - serial obycz. Niemcy/Austria 2026

CANAL+ PREMIUM

08:20 Wszyscy Święci ** - dramat obyczajowy Polska 2002 (80 min)
09:40 Saga »Zmierzch« – Zaćmienie ** - film fantasy USA 2010 (120 min)
11:40 Łapu-Capu (245)
11:50 Ida - dramat obycz. ***** Polska/Dania/Francja/Wlk. Bryt. 2013 (80 min)
13:10 Zapaleńcy. Historia polskiego filmu animowanego - film dok.
14:40 Nowa fala - film **** biograficzny Francja/USA 2025 (105 min)
16:25 Pompeje - film katastroficzny USA/Niemcy ** 2014 (105 min)
18:10 Łapu-Capu (246)
18:15 Listy do Julii - komedia *** romantyczna USA 2010, reż. Gary Winick (105 min)
20:00 Dziedzictwo Bourne'a *** - film sensacyjny USA/Japonia 2012 (130 min)
22:10 Eksperyment: Odsiadka (3, 4/6)
23:55 Gigant - film biograf. *** Wlk. Brytania/USA 2025, reż. Rowan Athale, wyk. Pierce Brosnan (115 min)
01:50 Druhny na medal - kom. ** USA 2024, reż. Jocelyn Moorhouse (100 min)

TVN FABUŁA

09:50 Młode gliny (28/50)
10:55 Lekarze V (11)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (29/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Seriaale kultowe
17:25 Wielki Mike - dramat obyczajowy USA 2009
20:00 Wojna z dziadkiem - komedia USA/Wlk. Brytania/Kanada 2020, reż. Tim Hill
22:15 W nowym zwierciadle: Wakacje - komedia USA 2015
00:20 72 godziny - film sensacyjny USA/Francja 2014

AMC

10:25 Przyjaciel na wagę złota - komedia sens. Wł./USA 1981
12:35 Czarnobrody (1) - film przygodowy USA 2006
14:20 Czarnobrody (2) - film przygodowy USA 2006
16:10 To nie jest kolejna komedia dla kretynów - komedia USA 2001, reż. Joel Gallen
17:55 Krokodyl Dundee - komedia Australia 1986
19:55 Bibliotekarz – tajemnica włóczni - film przygodowy USA/Niemcy 2004
22:00 Anakonda IV: Krwawe ślady - film przygodowy USA/Rumunia 2009

AXN

08:25 Agenci NCIS XI (7/24)
09:25 Castle (2,3/10)
11:20 Rekrut VII (11,12/18)
13:10 Agenci NCIS XI (8,9/24)
15:10 FBI: Most Wanted II (12,13/15) - serial krym.
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (1,2/23)
19:10 Castle (4,5/10) - serial kryminalny USA 2009
21:05 Walker: Strażnik Teksasu III (7,8/18) - serial krym.
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (1,2/23)
00:50 Castle - serial krym.

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XVIII
09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe V - serial obycz.
10:25 Lekarze na start
11:55 Zatraceni w miłości
12:55 Morderstwo w małym mieście II (9) - serial krym.
13:55 Agenci NCIS XVII (3/20)
14:50 Panna Marple IV (4/4)
16:50 Poirot IV (3/3)
19:00 Agenci NCIS XVII (4/20)
19:55 Poirot V (1/8)
21:00 Panna Scarlet VI (3/6) - serial kryminalny
22:05 Montmartre (5/8)
23:15 Poirot V (1/8) - serial krym. Wlk. Brytania 1993

TVN STYLE

11:20 Teraz one (3, 2)
12:30 Ugotowani (2)
13:30 Kuchenne rewolucje (13, 12) - reality show
15:35 Ugotowani (10)
16:40 Babski biznes (6/8)
17:40 Kuchenne rewolucje (2, 3, 4) - reality show
20:50 Bitwa o gości (1)
21:50 Jestem z Polski XI (5/12)
22:50 Hotel Paradise (29) - real tv Polska 2026
23:45 EuroPOLKI studentki (4) - lifestyle Polska 2024
00:45 Pojedynek na podróże (9) - program rozrywkowy

TVN TURBO

08:00 Wszystko co naj... (7, 8)
09:00 Fani czterech kółek XVII
10:00 Raport Turbo (5087)
10:15 Samochód marzeń: Kup i zrób (2) - magazyn
11:15 Wojny samochodowe (3)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować V
18:00 Raport Turbo (5088)
18:15 Zawodowi handlarze (6)
19:00 Naprawy nie do naprawy
19:45 Co tu się odjechało? (2)
20:15 Jeździć, obserwować VIII
21:00 Wojny samochodowe
22:00 Raport Turbo (5088)

BBC FIRST

08:40 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown VI (4,5/10)
12:35 McDonald i Dodds III
14:15 Tajemnice Majorki (8/10)
15:10 Powrót do raju II (2/6)
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer XIII (1/8) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XIII
21:00 Detektyw z Chelsea IV
22:00 Dobijasz mnie (1/6)
22:50 Line of Duty – Wydział wewnętrzny IV - serial sens.
01:05 Tajemnice Brokenwood

FX

08:00 Kości III (6/15)
09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (8/22) - serial krym. USA/Kanada 2013
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (10,11/25)
11:50 Castle II (4/24)
12:50 Lucyfer II (1/18)
13:45 FBI V (17/23)
14:40 Agenci NCIS (15/23)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (12,13/25)
17:25 Z Archiwum X IV
19:15 FBI V - serial sens.
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (10,11/17)
22:00 Matlock II (9/16)

HGTV

09:55 Wymarzony dom we Włoszech (6/12) - serial dok.
10:50 Wymarzony dom za granicą - serial dok.
11:55 Nowe życie w starym domu VI (10,11/14) - serial dok.
13:50 Odlotowy ogród (13)
14:25 Mieszkanie na miarę
16:30 Polowanie na ogród IV
18:10 Dobrze zrobione w domu
18:20 Zgłoś remont (2)
19:15 Weekendowa metamorfoza (8) - reality show
20:15 Dorota inspiruje (5)
21:10 Dorota was urządzi IV
22:40 House Hunters

BBC LIFESTYLE

08:55 Zapraszam do stołu
10:00 Bake off: zawodowcy (2)
11:05 Najpiękniej ukryte hotele
12:10 Mistrzowie ceramiki (8)
13:05 12 smaków miasta
14:15 Wielkie brytyjskie wypieki (4) - program rozrywkowy
15:25 Mistrzowie szycia (8)
16:35 Zapraszam do stołu
17:40 Masterchef: Australia
18:50 Zapraszam do stołu
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (5) - program rozrywkowy
21:00 Bake off: zawodowcy (2)
22:00 Zapraszam do stołu (20)
23:00 Kulinarne podróże Billy'ego i Doma (4/8)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół VI (9/24)
08:55 Hoży doktorzy (3,4/24)
09:55 Przyjaciele V (2,3,4,5/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu (2,3,4,5,6,7/17)
14:30 Dwóch i pół VI (10,11,12,13/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele V (6,7,8,9/24) - serial kom.
18:30 Hoży doktorzy (5,6/24)
19:30 The Office PL (6/12)
20:00 Teoria wielkiego podrywu
21:58 The Office PL II (5,6/12)
23:05 Comedy Club (9, 10)

TVP SERIALE

08:40 Komisarz Alex XI (6)
09:30 Rodzinka.pl VIII (4)
10:05 Klan - telenowela
10:35 Ranczo IV (2/13)
11:30 Na dobre i na złe
12:30 Zaraz wracam (21,22)
13:40 Ojciec Mateusz (9,10) - serial krym. Polska 2009
15:35 Komisarz Alex XI (7)
16:25 Na sygnale
17:30 Ranczo IV (4,5/13)
19:35 Ojciec Mateusz (11,10) - serial krym. Polska 2009
21:30 Ranczo IV (6,7/13)
23:35 Ojciec Mateusz (12)
00:30 Czas niedokonany (5) - serial obycz. Polska 2024

CANAL+ KUCHNIA

11:50 Mistrzowie przekąsek w akcji – Nowa Zelandia (7)
12:45 Czy na pewno umiesz gotować? (7, 8) - reality show
13:45 Azjatycka kuchnia Evy Pau (6) - mag. kulinarny
14:10 Sachie w Nowej Zelandii
14:40 ABC gotowania
15:45 Domowa piekarnia Kucharskiego (3, 4)
16:40 Jamie: uczta za mniej
18:35 Planeta słodyczy (4)
19:10 Maximum Foodie V (8,9)
20:20 Jamie Oliver (3/4)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:55 Mistrzowie przekąsek

CANAL+ DOMO

08:00 Kupione i co dalej? (5, 6)
09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Gardeners' World (10)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie Projekty V (1/8)
13:05 W mieście czy na wsi
14:05 Liczy się miejsce (4, 5)
15:55 Pogotowie remontowe Wieśka (8, 9) - magazyn
16:50 Gardeners' World (13)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty V (3/8)
20:00 Daleko od miasta XIII
21:00 Liczy się miejsce (5)
22:00 Tomasz Pągowski (1)
22:30 Patent na zieleń (7)
22:55 Daleko od miasta XVI (9)

PLANETE+

15:50 360° – świat bez granic XXV (20) - serial dok.
16:55 Świat z góry XIII (2)
17:25 Premiera: Świat z góry XIII (3) - serial dok.
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (85,86)
18:40 Wytwórz i wyślij (2/4)
19:45 Ewangelia dobrobytu. Historia kapitalizmu (3/3)
20:50 Ramzes II. 66 lat panowania (2) - serial dok.
22:00 Premiera: Czas dobrej śmierci (2) - serial dok.
23:10 Dawie Groenewald. Zabójca nosorożców

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Budowa na końcu świata
11:00 Klan z Alaski II (6/16)
12:00 Fani czterech kółek XVIII
13:00 Człowiek kontra niedźwiedź (8/8) - serial dok.
14:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita V - serial dok.
15:00 Złomowisko PL X
16:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Ciężarówką przez Route 66 (5/7) - serial dok.
19:00 Złomowisko PL V (16)
22:00 Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa
00:30 Awantura o furę (1/10)

TVP HISTORIA

10:05 Kazimierz Pułaski – bohater dwóch narodów
11:05 Film dokumentalny
12:00 Wszystkie kolory świata
13:00 Kroniki Hitlera (7/13)
14:00 Stawka większa niż życie - serial wojenny
15:10 Sensacje XX wieku
17:30 Wojenne dziewczyny III
18:20 Fake czy historia?
19:00 Kościuszko. Przewodnik bardzo współczesny - film dok.
20:00 Sfora - serial krym.
21:05 Świadkowie Czarnobyla
22:10 Ostatni szpieg: Niebo się wali (1) - film dok.

HISTORY

11:10 Wielka inżynieria z Dolphem Lundgrenem (2/8)
12:10 Gwiazdy lombardu XX (7/95) - serial dok. USA 2019
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata V (5/18) - serial dok.
14:50 Największe tajemnice świata VI (19/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa na Pacyfiku (1) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (11) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XII
21:00 David Duchovny II (19)
22:00 Ranczo kosmitów VII (7)

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Złapać przemytnika II
12:00 Odkopać historię (6)
13:00 Złapać przemytnika II
15:00 Katastrofa w przestworzach XXV (4) - serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami
17:00 Odkopać historię (6)
18:00 Tajemnice wojny
19:00 Sztuka obrony: wojny w Europie (4/6) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXI (4/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Maszyny wagi ciężkiej IV (5) - serial dok.
22:00 Maszyny wagi ciężkiej IV

FOCUS TV

08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici X
10:00 Gwiazdy lombardu XXV
12:00 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR - serial dok.
12:30 Broń w hollywoodzkich filmach II (4) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii VI
14:00 Okręty wojenne III (8/8)
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka VI
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Słynne ucieczki II wojny światowej - serial dok.
22:00 Skanowanie historii

BBC EARTH

12:30 Najpiękniejsza droga Wielkiej Brytanii - serial dok.
13:35 Planeta Ziemia III
14:40 W okowach mrozu VIII
15:40 Życie na pustkowiu XI
16:40 Wielkie archeologiczne odkrycia II (2/4) - serial dok.
17:40 Planeta Ziemia III (8/8) - serial dok. Wlk. Bryt. 2023
18:45 Najpiękniejsza droga Wielkiej Brytanii - serial dok.
19:45 Na tropie egipskich grobowców (2) - dokument
20:55 W okowach mrozu X (19)
22:55 Wielkie archeologiczne odkrycia II (4) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

11:00 Tajne bronie II wojny światowej (2/6) - serial dok.
12:05 Naziści: korzenie zła (7)
13:00 Historia sprawiedliwości (5,6,7,8) - serial dok.
16:45 Geografia wojny: II wojna światowa - serial dok.
17:50 Tajne bronie II wojny światowej (3/6) - serial dok.
18:55 Historia sprawiedliwości (8) - serial dok.
19:50 Tajemnica mumii z bagien - film dok.
21:00 Geografia wojny: II wojna światowa - serial dok.
22:10 Pompeje: nowe wykopaliska (1) - serial dokumentalny

CZWARTEK 15.10

Od A do Z

DOBRY CHŁOPIEC ★★★★
horror, Polska/Wlk. Brytania 2025, reż. Jan Komasa, wyk. Stephen Graham, Andrea Riseborough, Anson Boon
21:50 | canal+ premium
Niezbyt dalekie echo „Mechanicznej pomarańczy": 19-letni kryminalista i influencer zostaje uprowadzony przez dysfunkcjonalną rodzinę i poddany równie specyficznej co wątpliwej resocjalizacji.

DZIENNIK BRIDGET JONES ★★★★
komedia romantyczna, Wlk. Brytania/Francja/USA 2001, reż. Sharon Maguire, wyk. Renée Zellweger, Colin Firth, Hugh Grant
22:40 | tvn
Błyskotliwa ekranizacja głośnej powieści Helen Fielding: współczesna trzydziestolatka szuka miejsca (i partnera) w zblazowanym świecie targanym przez zmieniające się mody i autorytety.

DZIEWCZYNA W SIECI PAJĄKA ★★★
dramat krym., Niemcy/Szwecja/USA/Wlk. Brytania 2018, reż. Fede Alvarez, wyk. Claire Foy, Beau Gadsdon, Sverrir Gudnason
23:15 | tvp 2
Próbując pociągnąć trylogię Stiega Larssona: do kogo ma się zwrócić ścigana przez służby i obce wywiady hakerka, która weszła w posiadanie oprogramowania do kontroli systemów komputerowych całego świata?

DZIEWIĄTE WROTA ★★★★
thriller, Francja/Hiszpania/USA 1999, reż. Roman Polański, wyk. Johnny Depp, Frank Langella, Lena Olin
20:05 | tvp kultura
Roman Polański czyta „Klub Dumas" Pérezа-Reverte'a: bibliofil-detektyw na tropie zagadek księgi-klucza do spotkania z diabłem. Plus Johnny Depp i diablica Emmanuelle Seigner.

GRINDHOUSE VOL. 1 DEATH PROOF ★★★
thriller, USA 2007, reż. Quentin Tarantino, wyk. Kurt Russell, Zoë Bell, Rosario Dawson
23:40 | canal+ premium
Quentin Tarantino i Robert Rodriguez składają hołd tanim kinom z przedmieść lat 70. XX wieku. Pastisz horroru klasy B: starcie z seryjnym mordercą, kaskaderem zabijającym swe ofiary samochodem.

M jak Mabel

00:05 | cinemax
★★★

· FOT. ROADSIDE ATTRACTIONS

Po nagłej śmierci ojca, dzieląca jego pasję obserwacji ptaków kobieta koncentruje się na profesjonalnym trenowaniu sokoła w nadziei, że obcowanie z ptakiem ukoi jej ból. Plus dwie nagrody Emmy.

DRAMAT OBYCZAJOWY
WIELKA BRYTANIA/SINGAPUR/USA 2025, REŻ. PHILIPPA LOWTHORPE. WYK. CLAIRE FOY, BRENDAN GLEESON

INVICTUS: NIEPOKONANY ★★★
dramat historyczny, USA 2009, reż. Clint Eastwood, wyk. Morgan Freeman, Matt Damon, Tony Kgoroge
19:20 | warner tv
Mądrość Nelsona Mandeli: prezydent poleca kapitanowi narodowej drużyny rugby stworzenie drużyny, która sięgnie po mistrzostwo świat – sukces, który zjednoczy rozdarty apartheidem kraj. Do zadumy.

KONSUL ★★★
komedia sensacyjna, Polska 1989, reż. Mirosław Bork, wyk. Piotr Fronczewski, Maria Pakulnis, Krzysztof Zaleski
20:00 | kino polska
Osnuta na faktach opowieść o brawurowym oszuście, celnie wykorzystującym PRL–owskie paradoksy. Jedna z najlepszych komedii w dziejach polskiego kina. Plus niezawodny Piotr Fronczewski.

LUCKY STRIKE ★★
dramat wojenny, USA 2026, reż. Rod Lurie, wyk. Scott Eastwood, Colin Hanks, Aunjanue Ellis-Taylor
20:00 | canal+ premium
Oparty na faktach epizod z bitwy o Ardeny z udziałem synów Toma Hanksa i Clinta Eastwooda: amerykański oficer otrzymuje polecenie powstrzymania hitlerowskich czołgów, w wyniku czego pozostaje na tyłach wroga.

OCEAN'S TWELVE: DOGRYWKA ★★
komedia kryminalna, USA 2004, reż. Steven Soderbergh, wyk. George Clooney, Brad Pitt, Matt Damon
21:00 | tvn 7
Sequel przebojowego „Ocean's Eleven: Ryzykowna gra": George Clooney na czele pełnej gwiazd ekipy złodziei rusza na podbój europejskich muzeów. Tak samo nie znaczy to samo, niestety.

OSTATNI MOHIKANIN ★★★
film przyg., USA 1992, reż. Michael Mann, wyk. Daniel Day-Lewis, Madeleine Stowe, Jodhi May
22:55 | polsat
Trwa wojna między Wielką Brytanią i Francją. Sokole Oko oraz Mohikanie, jego przybrany ojciec i brat, ratują z indiańskiej zasadzki dwie córki dowódcy brytyjskiego fortu.

RIO BRAVO ★★★★★
western, USA 1959, reż. Howard Hawks, wyk. John Wayne, Dean Martin, Angie Dickinson
22:00 | warner tv
Howard Hawks polemizuje z innym klasykiem, „W samo południe" Freda Zinnemanna, czyli jak to było – a jeśli nie było, to być powinno - naprawdę. Plus szeryf John Wayne z kumplami i Angie Dickinson. Wciąga, oj, wciąga!

TAJNE PRZEZ POUFNE ★★★
komedia kryminalna, USA/Wlk. Brytania/Francja 2008, reż. Ethan Coen, Joel Coen, wyk. George Clooney, Brad Pitt, Frances McDormand
22:15 | ale kino+ hd
Braci Coen traktat o amerykańskiej głupocie: pełen niby tajemnic pamiętnik sfrustrowanego analityka CIA trafia do laików, którzy postanawiają sprzedać go rosyjskiemu wywiadowi. Ku przestrodze.

UKRYTY MOTYW ★★★
thriller, Dania/Szwecja/Francja 2025, reż. Gustav Möller, wyk. Sidse Babett Knudsen, Sebastian Bull Sarning, Dar Salim
20:10 | ale kino+ hd
Strażniczka więzienna rozpoznaje w nowoprzybyłym skazańcu mordercę swego syna. Przenosi się na oddział o zaostrzonym rygorze, gdzie przebywa więzień, by szukać zemsty. Plus Sidse Babett Knudsen.

WARTOŚĆ SENTYMENTALNA ★★★★
komedia, Norwegia/Francja/Niemcy/Dania/Szwecja/Wlk. Brytania/Turcja 2025, reż. Joachim Trier, wyk. Renate Reinsve, Stellan Skarsgård, Inga Ibsdotter Lilleaas
20:00 | hbo
Grand Prix w Cannes, Oscar (i osiem nominacji) oraz kilkadziesiąt innych nagród dla opowieści o wstrząsie, jaki dotyka dwie siostry, kiedy pojawia się ich ojciec, niewidziany od dzieciństwa.

KONRAD J. ZARĘBSKI

CZWARTEK 15.10

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Dobre historie (199)
08:00 Serwis Info
08:20 Zaraz wracam (22)
09:00 Ranczo III (5/13)
10:00 Komisarz Alex III (3)
11:00 Ojciec Mateusz XXII (13)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:35 Magazyn rolniczy (773)
12:55 Maluchy z drugiej strony świata (1/6)
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (635)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5986)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Ojciec Mateusz 35** (10) - serial kryminalny Polska 2026, wyk. Artur Żmijewski
21:25 **Sprawa dla reportera** (1597) - cykl reportaży
22:30 **Czas niedokonany** (6) - serial obycz. Polska 2024, wyk. Weronika Książkiewicz
23:30 **Gra z Cieniem II** (6) - serial krym.
00:25 **Mexican (The Mexican)** ★★★ - komedia sensacyjna USA/Meksyk 2001 (130 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:25 Operacja zdrowie (88)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7707) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:45 Jedzenie ma znaczenie, nauka na talerzu
12:25 Koło fortuny (2104)
13:05 Kocham Cię, Polsko!
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1093)
14:35 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2105)
16:35 Familiada (3066)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1094)
18:50 Jeden z dziesięciu (8)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Postaw na milion** (396) - teleturniej
21:40 **Super Gary. Gotuj z Bosacką!** (10)
22:15 **Europa da się lubić – nowe pokolenie** (6)
23:15 **Dziewczyna w sieci pająka (The Girl in the Spider's Web)** ★★★ HD - dramat krym. Niemcy/Szwecja/USA/Wlk. Brytania 2018, reż. Fede Alvarez (125 min)
01:20 **Rodzinka.pl XIX** (5)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - magazyn
08:20 Trudne sprawy XXIII (9/40) - serial fab.-dok.
09:20 Dlaczego ja? XXI (14,15,16/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (32) - serial krym. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVII (49,50) - serial fabularno-dok.
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (32) - serial fab.-dok. Polska 2026, wyk. Aleksander Mackiewicz
16:55 Gliniarze Śląsk (33) - serial krym. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (96)
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (1015) - pr. publicystyczny
19:30 Sport - Polska 2026
19:55 Milionerzy (146)

20:30 **Nasz nowy dom** (379) - reality show
21:40 **Zdrada** (7) - serial krym. Polska 2023, wyk. Anna Karczmarczyk, Paweł Małaszyński, Dawid Ogrodnik
22:55 **Ostatni Mohikanin (The Last of the Mohicans)** ★★★ - film przyg. USA 1992, reż. Michael Mann, wyk. Daniel Day-Lewis (140 min)
01:15 **Klucz do wieczności (Self/less)** ★★ - thriller USA 2015 (160 min)

TVN

05:05 Nauka jazdy (4)
05:40 Uwaga! (8108) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (43/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Kraków – „Via Piada" 29 (6) - reality show Polska 2024
07:45 Dzień Dobry TVN (5806)
11:20 Doradca smaku (28)
11:25 Kuchenne rewolucje: Czarna Dąbrówka, „Cooking and events" XXVII (1)
12:35 Kuchenne rewolucje: Tarnów – Pizzeria Bujani XXIV
13:40 Ukryta prawda (39,40/48) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny II (9)
16:50 Szpital św. Anny IV (34) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VII (34)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8109) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (4) - teleturniej Polska 2026
21:30 **Kuchenne rewolucje 33** (7) - reality show
22:40 **Dziennik Bridget Jones (Bridget Jones's Diary)** ★★★★ - komedia romantyczna Wlk. Brytania/Francja/USA 2001, reż. Sharon Maguire (115 min)
00:35 **CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI** - serial krym.

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (7,8/23) - serial krym. USA 1984, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVI (1,1/15)
10:00 Zaklinaczka duchów III (8/18) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV (25) - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XV (8,9)
17:00 Rodzinny interes - serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.
20:00 **Osaczony (Hostage)** ★★★ - film akcji USA/Niemcy 2005, reż. Florent-Emilio Siri, wyk. Bruce Willis, Kevin Pollak, Jimmy Bennett (140 min)
22:20 **Detektyw Knight: Odkupienie (Detective Knight: Redemption)** ★★★ - film sens. USA 2022, reż. Edward Drake (135 min)
00:35 **Oczy smoka (Dragon Eyes)** ★★ - film sens. USA 2012, reż. John Hyams (105 min)

TVN7

05:20 Ten moment (6/20) - serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (20,21,22/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (4,60,1/60) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (52/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (24) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (18/67) - serial fab.-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (28) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (34/60)
20:00 **Hotel Paradise** (30) - real tv Polska 2026
21:00 **Ocean's Twelve: Dogrywka (Ocean's Twelve)** ★★ - komedia kryminalna USA 2004, reż. Steven Soderbergh, wyk. George Clooney, Brad Pitt, Matt Damon (160 min)
23:40 **Taskmaster** (7)
00:45 **Transformers: Zemsta Upadłych (Transformers: Revenge of the Fallen)** ★★ - film s.f. USA 2009 (185 min)

MEZZO

10:00 Filharmonicy Berlińscy, Claudio Abbado: Beethoven, Brahms, Dvořák, Verdi
11:50 Claudio Abbado 10 lat później - portret muzyczny
12:40 Brahms : Niemieckie requiem - muzyka klasyczna
14:00 Intermezzo
14:30 Igor Stravinsky: Ognisty ptak i Święto wiosny w wykonaniu Malandain Ballet Biarritz - balet Francja 2021
15:35 Phénix - balet F 2022
16:30 Bruce Liu w Maison Chaumet : Recital Chopinowski - muzyka klasyczna
17:25 Intermezzo
17:40 Jules Massenet: Thaïs
20:30 Nancy Jazz Pulsations: Stochelo Rosenberg : Gyspy Today - koncert Francja 2022
21:25 Jazz à Vienne - koncert
22:25 Marc Ribot - koncert

PULS 2

10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia II (17,18)
11:10 Gus. Mały (8,9/52)
11:35 Tomek i przyjaciele 28
12:00 Lwia Straż (7,3/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun V
14:35 Marta mówi!
15:00 Miraculous VI
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (8,9/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX (8,9/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru II (35,36/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (23) - serial obycz.
21:00 Kwaśny deszcz - horror Francja/Belgia 2023
23:00 Nadciąga tornado - thriller USA 2014

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XI (1) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XII (57,58,59/65) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVI
12:55 Trudne sprawy XVI - serial fabularno-dok.
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (461) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (33,34) - serial obycz.
20:05 Uroczysko VI (28)
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (28)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (28) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni: Wojciech Chmielarz – Portret kobiety nad brzegiem morza (2) - serial dok. Polska 2018
23:10 Blade Runner 2049 - thriller USA/Kan./Hiszpania 2017, reż. Denis Villeneuve

METRO

07:25 Szpital (10,11,12/68)
10:25 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:25 Szkoła (12/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
13:25 Brzydula - serial obycz.
14:35 Drugie serce - serial obyczajowy Turcja 2025
15:35 Druga szansa (7) - serial obycz. Polska 2016
16:45 The Floor (10, 1)
18:00 Złomowisko PL VI - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka VIII (27,28) - serial fab.-dok. Polska 2015
21:05 Kryminalni IV (1,2) - serial krym. Polska 2006
23:20 Kuba Wojewódzki (7)
00:30 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VIII (11/12) - serial dokumentalny USA 2024
01:30 Szpital (57/67)
02:30 Szkoła (19/67)

CZWARTEK 15.10

STOPKLATKA

08:50 Robert Makłowicz (211) - mag. kulinarny
09:45 Wojny magazynowe: Kanada II (1,2/12) - serial dokumentalny
10:55 Aukcja w ciemno II (14,18/24) - serial dok.
12:00 Katastrofy w przestworzach XI (7,10,6/13) - serial dokumentalny Kanada 2012
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (5,6) - serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach VII (1/8)
18:05 Wojny magazynowe: Kanada II (3,4/12) - serial dok. Kanada 2014
19:10 Aukcja w ciemno II (19) - serial dok. USA 2012
20:00 Nieuchwytny cel (Hard Target) ** - film sens. USA 1993, reż. John Woo, wyk. Jean-Claude Van Damme, Yancy Butler, Chuck Pfarrer, Robert Apisa, Lance Henriksen, Kasi Lemmons (280 min)
00:40 Carrie - horror USA ** 2013, reż. Kimberly Peirce, wyk. Chloë Grace Moretz, Julianne Moore, Gabriella Wilde (130 min)

KINO POLSKA

07:40 Polska z góry. Nad wodą II (5,6) - serial dok.
08:45 Akademia Pana Kleksa: Tajemnica golarza Filipa (2) - film dla młodzieży PL/ZSRR 1984, reż. Krzysztof Gradowski
10:30 Szatan z 7–ej klasy - film przyg. Polska 1960
12:50 Syn szczęścia - film krótkom. Polska 2024
13:10 Komedia małżeńska - komedia Polska 1993, reż. Roman Załuski, wyk. Ewa Kasprzyk, Jan Englert
15:35 Rozmowy kontrolowane - komedia Polska 1991, reż. Sylwester Chęciński, wyk. Stanisław Tym, Irena Kwiatkowska, Alina Janowska
17:40 Stawka większa niż życie (9) - serial wojenny
20:00 Konsul - komedia sensacyjna Polska 1989, reż. Mirosław Bork, wyk. Piotr Fronczewski, Maria Pakulnis, Krzysztof Zaleski, Henryk Bista, Jerzy Bończak
22:10 Nie ma róży bez ognia - komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja, wyk. Jacek Fedorowicz, Halina Kowalska, Jerzy Dobrowolski, Stanisława Celińska, Stanisław Tym
00:30 Supermarket - thriller Polska 2012, reż. Maciej Żak, wyk. Mikołaj Roznerski

ALE KINO+

08:15 The Office PL II (9,10/12) - serial kom.
09:25 Bestia (3,4/6) - serial obycz. Kanada 2021
11:20 Detektyw Foyle (1/4) - serial kryminalny
13:30 Ostatnie wielkie dzieło (The Last Vermeer) *** - dramat historyczny USA/Holandia 2019, reż. Dan Friedkin (140 min)
15:50 Alfa (Alpha.) - film sens. *** Hol./Szwajc. 2024, reż. Jan-Willem Van Ewijk, wyk. Kaija Ledergerber, Gijs Scholten van Aschat (135 min)
18:05 Detektyw Foyle (2/4)
20:10 Ukryty motyw (Vogter) *** - thriller Dania/Szwecja/Francja 2025, reż. Gustav Möller, wyk. Sidse Babett Knudsen, Sebastian Bull Sarning, Dar Salim (125 min)
22:15 Tajne przez poufne (Burn After Reading) *** - komedia kryminalna USA/Wlk. Brytania/Francja 2008 (120 min)
00:15 Chleb i sól - dramat **** obycz. Polska 2022, reż. Damian Kocur, wyk. Tymoteusz Bies, Bartosz Olewiński (130 min)

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XXIII (7,8)
10:25 Świat według Kiepskich
13:30 #Jestem M. Misfit - film dla młodzieży Polska 2019
15:10 50 pierwszych randek - komedia romant. USA 2004
17:10 Jak rozpętałem II wojnę światową: Za bronią - kom. PL 1970, reż. Tadeusz Chmielewski
18:50 Sztuka zrywania - komedia romant. USA 2006
21:00 Imperium światła - dramat obycz. USA/Wlk. Brytania 2022, reż. Sam Mendes
23:30 Jeden gniewny człowiek - thriller Wlk. Bryt./USA 2021

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera XI - serial krym.
11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher II (1/8) - serial krym. Australia 2021
12:50 Morderstwa według Agathy Christie III: Płowy koń (9) - film kryminalny Francja/Szwajcaria 2016
15:00 Strażnik Teksasu VI (22,23/25) - serial sens.
17:05 Vera XI - serial krym.
18:55 Poirot (4/10) - serial krym. Wlk. Brytania 1989
20:00 Niezgodna - film s.f. USA 2014, reż. Neil Burger
22:55 Wyspa tajemnic - film sensacyjny USA 2010

TVP KULTURA

08:30 Dzień z życia artysty
09:00 Dyrektorzy (6)
10:45 Jesienią o szczęściu *** - dramat PL 1985, reż. Stanisław Jędryka, wyk. Roman Wilhelmi (70 min)
11:55 Kamizelka - film krótkom. Polska 1971 (55 min)
12:50 Reżyserzy VIII (9) - serial dokumentalny
13:55 Czterdziestolatek (2) - serial komediowy
14:50 Pestka - melodramat * Polska 1995, reż. Krystyna Janda (105 min)
16:35 Blisko, coraz bliżej (1) - serial historyczny
18:00 Kulturalni (40)
18:55 Rawhide III (27)
20:00 Wstęp do filmu (614)
20:05 Dziewiąte wrota (The Ninth Gate) **** - thriller Francja/Hiszp./USA 1999, reż. Roman Polański, wyk. Johnny Depp, Frank Langella (145 min)
22:30 Hala odlotów (205) - talk-show Polska 2026
23:25 Cisza nocna - horror ** Polska 2024, reż. Bartosz M. Kowalski (120 min)
01:25 Matka siedzi z tyłu (Á Ferð með Mömmu) *** - komediodramat Est./Islandia 2022 (120 min)

WARNER TV

07:55 Prawo Agaty II (2,3)
09:55 Bajer z Bel-Air IV
10:50 Cudotwórcy II (4,5/10)
11:45 Teraz albo nigdy! III (8,9)
13:45 Bajer z Bel-Air IV (24,25,26,1/26) - serial kom.
15:40 Cudotwórcy II
17:35 Pan Niania - komedia USA 1993, reż. Michael Gottlieb
19:20 Invictus: Niepokonany - dramat historyczny USA 2009, reż. Clint Eastwood
22:00 Rio Bravo - western USA 1959, reż. Howard Hawks
00:50 Wysłannik przyszłości - film s.f. USA 1997

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki V
09:25 Policyjna grupa pościgowa XXI (14/15) - serial dok.
10:30 Pingwiny z Madagaskaru (14/26) - serial anim. USA 2009
11:00 Żony ze Stepford - film s.f. USA 2004
13:00 Czarodziejki V (21/23)
16:00 Pingwiny z Madagaskaru (15/26) - serial anim.
16:30 Transformers III - film s.f. USA 2011
20:00 Transformers: Wiek zagłady - film s.f. USA/Chiny 2014, reż. Michael Bay
23:30 Pakt z diabłem - dramat krym. USA/Wlk. Brytania 2015

HBO

09:05 Anakonda - horror ** USA 2025 (95 min)
10:40 Pingwiny z Madagaskaru *** - film animowany USA 2014 (90 min)
12:10 Pasażerowie - film *** s.f. USA/Australia/Hongkong 2016, reż. Morten Tyldum (115 min)
14:05 The Fourth Wall *** - dramat obyczajowy Francja/Luksemburg/Belgia 2024, reż. David Oelhoffen (115 min)
16:00 Problemista - komedia *** USA 2023, reż. Julio Torres (105 min)
17:45 Twórca - film s.f. *** USA 2023, reż. Gareth Edwards, wyk. John David Washington, Gemma Chan (135 min)
20:00 Wartość sentymentalna **** - komedia Norwegia/F/Niemcy/Dania/Szwecja/Wlk. Brytania/Turcja 2025, reż. Joachim Trier, wyk. Renate Reinsve (130 min)
22:10 Rosyjska zima - film dok. Francja 2026
23:40 Zabójcza historia (3/3)
00:30 Kac Vegas - komedia *** USA/Niemcy 2009, reż. Todd Phillips (100 min)

CINEMAX

10:05 Wróbel w kominie - dramat obycz. Szwajcaria 2024
12:05 Pan i władca: Na krańcu świata - film przyg. USA 2003
14:20 Piękna i bestia - film fantasy F/Niemcy/Hiszp. 2014
16:10 Dom w Portugalii - dramat obycz. Port./Hiszp. 2025
18:05 Miasto kłamstw - dramat krym. Wlk. Bryt./USA 2018
20:00 Prawo ulicy (5,6/13)
21:55 Chronologia wody - film biograf. USA/F/Łotwa 2025
00:05 M jak Mabel - dramat obycz. Wlk. Bryt./Singapur/USA 2025, reż. Philippa Lowthorpe

ROMANCE TV

13:25 Rosamunde Pilcher: Niechciana miłość - film obyczajowy Niemcy 2025
15:20 Portret miłości - film obyczajowy USA 2022
17:05 Gabinet z widokiem na morze - serial obycz.
19:00 Górski lekarz
20:00 Inga Lindström: Po prostu tylko miłość - dramat obyczajowy Niemcy 2023
21:55 Gabinet z widokiem na morze - serial obycz.
23:50 Górski lekarz
00:45 Inga Lindström: Po prostu tylko miłość - dramat obyczajowy Niemcy 2023

CANAL+ PREMIUM

09:00 Zgred - dramat obycz. ** Polska 2025 (85 min)
10:25 Łapu-Capu (246)
10:30 Kiedy nadchodzi jesień *** - dramat obycz. Francja 2024 (100 min)
12:10 Kiler-ów 2-óch *** - komedia kryminalna Polska 1998, reż. Juliusz Machulski (115 min)
14:05 Czy AI zabija internet? - film dok. Niemcy 2025
15:00 Wicked - musical USA/*** Wlk. Bryt./Kanada 2024, reż. Jon M. Chu, wyk. Cynthia Erivo (165 min)
17:45 Hollywood Buzz (20)
18:10 Łapu-Capu (247)
18:15 Niania w Nowym Jorku *** - komedia romantyczna USA 2007 (105 min)
20:00 Lucky Strike - dramat ** wojenny USA 2026, reż. Rod Lurie, wyk. Scott Eastwood (110 min)
21:50 Dobry chłopiec - horror **** Polska/Wlk. Brytania 2025 (110 min)
23:40 Grindhouse vol. 1 Death Proof *** - thriller USA 2007, reż. Quentin Tarantino (110 min)
01:30 Niebezpieczne zwierzęta *** - horror Australia/USA/Kan. 2025 (95 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (29/50)
10:55 Lekarze V (12)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (30/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Magia kina (2)
17:35 Sylwester w Nowym Jorku - komedia romantyczna USA 2011, reż. Garry Marshall
20:00 Ostatni samuraj - film przyg. USA/Nowa Zel./Japonia 2003, reż. Edward Zwick
23:15 Snajper - dramat woj. USA 2014, reż. Clint Eastwood

AMC

08:55 Uczeń Merlina (2) - film fantasy USA/Kanada 2006
10:55 Żrebak - dramat obycz. USA 2005, reż. Yelena Lanskaya
12:55 Dom Latających Sztyletów - film sens. Chiny/Hongkong 2004, reż. Yimou Zhang
15:25 Wyścig z czasem - film s.f. USA 2011, reż. Andrew Niccol, wyk. Justin Timberlake
17:35 Krokodyl Dundee II - komedia Australia/USA 1988
20:00 Sin City II: Damulka warta grzechu - thriller USA 2014
22:00 Lake Placid III - horror Bułgaria/USA 2010, reż. Griff Furst, wyk. Colin Ferguson

AXN

08:25 Agenci NCIS XI (9/24)
09:25 Castle (4,5/10)
11:20 Rekrut VII (13,14/18)
13:10 Agenci NCIS XI (10,11/24) - serial krym.
15:10 FBI: Most Wanted II (14,15/15) - serial krym.
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (3,4/23)
19:05 Castle (6,7/10)
21:05 Agenci NCIS XX (3,4/22) - serial krym. USA 2022
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (3,4/23)
00:45 Castle (6/10)

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XVIII
09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe V - serial obycz.
10:25 Lekarze na start
11:55 Zatraceni w miłości
13:00 Morderstwo w małym mieście II (10) - serial krym.
13:55 Agenci NCIS XVII (4/20)
14:50 Panna Marple V (1/4)
16:45 Poirot VI (1/4)
19:00 Agenci NCIS XVII (5/20) - serial krym. USA 2019
19:55 Poirot: Przegrany gość V (2/8) - serial kryminalny
21:00 Detektyw Murdoch XIX
21:55 Agenci NCIS XVII (16/20)
22:55 Poirot: Przegrany gość V

TVN STYLE

11:20 Kobieta na krańcu świata XVII: Republika Konga (6/8)
12:20 Ugotowani (3)
13:30 Kuchenne rewolucje (3, 2) - reality show
15:35 Ugotowani (11)
16:40 Babski biznes (7/8)
17:40 Kuchenne rewolucje (5, 6, 7) - reality show
20:50 Zgłoś remont (1)
21:50 Jestem z Polski VIII (4/17) - serial dokumentalny
22:50 Hotel Paradise (30)
23:45 EuroPOLKI studentki (5) - lifestyle Polska 2024
00:45 Pojedynek na podróże

TVN TURBO

10:15 Samochód marzeń
11:15 Wojny samochodowe (5)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować V
18:00 Raport Turbo (5089)
18:15 Duda kontra Szafrański XI (6/10) - serial dok.
19:00 Ciężarówką przez pół świata (6/9) - serial dok.
20:00 Co tu się odjechało? (2)
20:30 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (6/17)
21:00 Kupione, zrobione, sprzedane (2/10) - serial dok.
22:00 Raport Turbo (5089)

BBC FIRST

08:40 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown VI (6,7/10)
12:35 McDonald i Dodds IV
14:15 Tajemnice Majorki (9/10)
15:10 Powrót do raju II (3/6)
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer XIII (2/8) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XIII (7/8) - serial krym. Wlk. Brytania/Francja 2024
21:00 Line of Duty IV (3,4/6)
23:15 Po powodzi II (2/6)
00:15 Koroner II (3/10)

FX

08:00 Kości III (8/15)
09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (9/22) - serial krym. USA/Kanada 2013
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (12,13/25)
11:50 Castle II (5/24)
12:50 Lucyfer II (2/18)
13:45 FBI V (18/23)
14:40 Agenci NCIS (16/23)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (14,15/25)
17:25 Z Archiwum X IV
19:15 FBI V (19/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (12,13/17)
22:00 Zakłamanie

HGTV

10:00 Ekstremalnie wymagający kupujący - serial dok.
10:55 Wymarzony dom za granicą - serial dok. USA 2025
11:55 Nowe życie w starym domu VI (12,7/14) - serial dok.
13:55 Odlotowy ogród (1)
14:25 Dobrze zrobione w domu (4) - mag. Polska 2026
14:35 Mieszkanie na miarę II
16:35 Polowanie na ogród IV
18:20 Weekendowa metamorfoza (1, 2) - reality show
20:10 Dorota was urządzi IV
21:40 Dorota inspiruje (6)
22:35 House Hunters

BBC LIFESTYLE

08:55 Zapraszam do stołu
10:00 Bake off: zawodowcy (3)
11:05 Najpiękniej ukryte hotele
12:05 Mistrzowie ceramiki (1)
13:15 Bake off: zawodowcy (2)
14:15 Wielkie brytyjskie wypieki (5) - pr. rozrywkowy
15:25 Mistrzowie szycia (9)
16:35 Zapraszam do stołu
17:40 Masterchef: Australia
19:15 Zapraszam do stołu (12)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (6) - pr. rozrywkowy
21:00 Cena idealnego ciała z Olivią Attwood III (1)
22:00 Sarah Beeny: moja walka z rakiem piersi

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół VI (13/24)
08:55 Hoży doktorzy (5,6/24)
09:55 Przyjaciele V (6,7, 8,9/24) - serial komediowy
11:55 Teoria wielkiego podrywu (8,9,10,11,12,13/17) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół VI (14,15, 16,17/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele V (10,11, 12,13/24) - serial komediowy
18:30 Hoży doktorzy (7,8/24)
19:30 The Office PL (7/12)
20:00 Teoria wielkiego podrywu V (21,3,9,11/24) - serial kom.
22:00 The Office PL II (7,8/12)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex XI (7)
09:25 Rodzinka.pl VIII (5)
09:55 Klan - telenowela
10:30 Ranczo IV (3/13)
11:25 Ojciec Mateusz 35 (9)
12:20 Felicita (13,14)
13:35 Ojciec Mateusz (10,11)
15:30 Komisarz Alex XI (8)
16:20 Na sygnale
17:25 Ranczo IV (5,6/13)
19:30 Ojciec Mateusz (12)
20:25 Komisarz Alex XXVI (6) - serial krym. Polska 2026
21:30 Ranczo IV (7,8/13) - serial kom. Polska 2009
23:30 Ojciec Mateusz (13)
00:25 Na sygnale

CANAL+ KUCHNIA

11:50 Mistrzowie przekąsek w akcji – Nowa Zelandia (8)
12:45 Czy na pewno umiesz gotować? (9, 10) - reality show
13:45 Sachie w Nowej Zelandii
14:40 ABC gotowania
15:45 Domowa piekarnia Kucharskiego (4, 5) - mag.
16:40 Jamie: uczta za mniej (2)
17:35 Jamie Oliver (1, 2)
18:35 Planeta słodyczy (5)
19:10 Maximum Foodie V
20:20 Poza Bali (3) - serial dok.
21:20 Anthony Bourdain XI
23:55 Mistrzowie przekąsek w akcji – Nowa Zelandia (5)

CANAL+ DOMO

08:00 Podzielić M2 (3, 4)
09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Gardeners' World (11)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie Projekty V (2/8)
13:05 W mieście czy na wsi
14:00 Liczy się miejsce (5, 6)
15:55 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (5, 1) - mag.
16:50 Gardeners' World (14)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty: Szwecja V (4/8) - serial dok.
20:00 Daleko od miasta XIII
21:00 Liczy się miejsce (6)
22:00 Monty Don – ogrody nad Renem (1/3) - serial dok.

PLANETE+

13:40 Mongolia. Pomiędzy niebem a ziemią - serial dok.
14:50 Najdzikse ostępy Europy II (4/5) - serial dok.
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry XIII
17:25 Premiera: Świat z góry XIII (4) - serial dok.
17:55 Dokąd dzisiaj? IV (87,88)
18:35 Wytwórz i wyślij
19:40 Czy warto pościć?
20:55 Ramzes II. 66 lat panowania (3) - serial dok. F 2025
22:00 Syndrom hawański. Kto pierze umysły Amerykanów?

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Budowa na końcu świata
11:00 Klan z Alaski II (7/16)
12:00 Fani czterech kółek XVIII
13:00 Dorwać komandosa
14:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita V (6/11) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL X
16:00 Gorączka złota XVI
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Ciężarówką przez Route 66 (6/7) - serial dok.
19:00 Nagi instynkt przetrwania III (2,3/11) - serial dok.
21:00 Ocalić dom: Interwencja
23:00 Poszukiwacze przeklętego złota V - serial dok.
00:00 Fani czterech kółek

TVP HISTORIA

09:20 Stawka większa niż życie
10:25 Wszystkie kolory świata
11:25 Ex libris - magazyn
11:50 Juliusz Cezar, narodziny dyktatury (3/3) - serial dok.
12:50 Świadkowie Czarnobyla
14:00 Stawka większa niż życie (9) - serial wojenny
15:05 Sensacje XX wieku
17:30 Wojenne dziewczyny III
18:20 Autor nieznany
19:30 Flesz historii (783)
20:00 Sfora (7/9) - serial krym.
21:00 Zapomniane karty historii (1) - serial dok.
22:00 Czarni baronowie

HISTORY

11:10 David Duchovny: archiwum tajemnic II (19)
12:10 Gwiazdy lombardu XX
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (8/11)
14:50 Największe tajemnice świata VI (20/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa na Pacyfiku (2) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (9) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XII
21:00 Jak to wyjaśnić VI (1)
22:00 Wojny magazynowe: Wszystko o Stevie XVII (1)

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Maszyny wagi ciężkiej IV
13:00 Zaginione miasta (5,6/6)
15:00 Katastrofa w przestworzach XXV (3) - serial dok.
16:00 Klucz do przepowiedni
17:00 Odkopać historię (1/10)
18:00 Utracone bomby zimnej wojny - serial dok. F 2018
19:00 Sztuka obrony: wojny w Europie (5/6) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXI (1/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Superfabryki
22:00 Megametro
23:00 Katastrofy pod lupą II

FOCUS TV

08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici X
10:00 Gwiazdy lombardu XXV
12:00 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR - serial dok.
12:30 Broń w hollywoodzkich filmach II (5) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Okręty wojenne IV
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII (15/20)
16:00 Dorwać tuńczyka VI
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Poszukiwacze historii IX
23:00 Na pokładzie atomowego okrętu podwodnego

BBC EARTH

12:35 Najpiękniejsza droga Wielkiej Brytanii - serial dok.
13:35 Planeta Ziemia III: kulisy
14:40 W okowach mrozu VIII
15:35 Życie na pustkowiu XI
16:30 Fenomeny współczesnego życia III (4/5) - serial dok.
17:35 Planeta Ziemia III: kulisy - film dok. Wlk. Brytania 2023
18:40 Najpiękniejsza droga Wielkiej Brytanii- serial dok.
19:45 Dlaczego giną wieloryby? - film dok. Wlk. Bryt. 2022
20:55 W okowach mrozu XI
22:55 Cała prawda o węglowodanach - film dokumentalny

POLSAT VIASAT HISTORY

10:30 Tajne bronie II wojny światowej (3/6) - serial dok.
11:35 Naziści: korzenie zła (8)
12:30 Historia sprawiedliwości
14:20 Czarna śmierć: pacjent zero (1,2/2) - serial dok.
16:40 Geografia wojny: II wojna światowa - serial dok.
17:50 Tajne bronie II wojny światowej (4/6) - serial dok.
18:55 Historia sprawiedliwości (9) - serial dokumentalny
19:50 Przeklęte skarby (1/10)
21:00 Geografia wojny: II wojna światowa - serial dok.
22:10 Pompeje: nowe wykopaliska (2/3) - serial dok.

szyfropanorama

zna język estoński	gra dziecięca / odcień czerwieni		dla ruchu pieszego	wychodzą na ulicę		sojuszniczka	zajmuje się schorzeniami żołądka	urządzenie w biurze		ludowy taniec śląski	… Rosińska, dziennikarka		„… Nowego Jorku" Scorsese	Carl, założył warsztaty optyczne		odmiana dyni zwyczajnej		potrawa z ryżu i baraniny
	16	7	4	6	7			Gordon Matthew Thomas Sumner					11	kraina w Grecji / wiosenny obyczaj	5	18	17	
niedaleko Wołomina	9	16	15	8		sąsiad Ormianina					krokodyl z Gangesu / graniczy z Zambią			10	17	16	7	rzeka w Cieszynie
rym niedokładny / wielki pies	16	3	6					nauczyciel francuskiego							3	4	16	
	15	2				lepsza od dwói	4	15	6	13	16	materiał otaczający topik				17	10	
… Powierza	16			para szyn			15	Jan, reformator religijny	8	16	7				wojskowy szpital polowy			
				mocne wino hiszpańskie		podwalina	6	18	6	8	16	reguły gry	osłona żarówki					
niewielki grzejnik do wody	4					nieobecni jej nie mają	7		18	notka w prasie	10						8	
Bohdan, pilot i pisarz		6			… akacjowa, drzewo		6	14	17	1	17		stolica Togo				15	duża papuga
	16	1	5		miasto z Tadż Mahal					pora gwiazd	w słowie z samogłoską				16	14	16	
publiczna dyskusja	15	w niej sprzęt na stok	1	16										6	15	16	10	
	12	17	5	11	zniesione w kurniku						grecka Ceres		5	9	5	4	5	
fastryga lub okrętka		ikra lub skrzek					Strachy na …						ogół norm moralnych					

JAK ROZWIĄZAĆ SZYFROPANORAMĘ?

Część „panoramiczną" należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną. Przy okazji część liter z wpisywanych haseł wypełni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfrokrzyżówki. W niej każdej liczbie odpowiada inna litera. „Rozkodowane" litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-18).

Aby odczytać hasło trzeba przepisać je do właściwych kratek w polu „rozwiązanie krzyżówki".

Rozwiązanie z wydania 2 października: NOWY TELEWIZOR

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18

Rozwiązanie krzyżówki

4	5	7	5	3	8	6	18
10	5	14	14	16			

Rozrywka w „Wyborczej"

Codzienna porcja łamigłówek od poniedziałku do soboty na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej"

APLIKACJA WYBORCZEJ

Jeszcze więcej rozrywki w aplikacji i na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej"

wyborcza

PROSTO Z POLSKI
TYGODNIK

Piątek, 9 października 2026 | Redaktor prowadzący **Dariusz Kortko**

wyborcza.pl

Ochrona środowiska

PiS w obronie kościelnych dzwonów

– Nie możemy zmieniać w Polsce naszych odwiecznych tradycji, jak bicie w przykościelne dzwony – mówi podlaski poseł PiS Jacek Bogucki.

Maciej Chołodowski

• **Kościół przypomina, że dzwon ma swoją symbolikę religijną, nie jest tylko budzikiem w znaczeniu świeckim**
FOT. TYMON MARKOWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Jacek Bogucki jest jednym z posłów PiS, którzy podpisali się pod poselskim projektem nowelizacji ustawy Prawo ochrony środowiska. Chodzi o wyłączenie spod przepisów dotyczących dopuszczalnych norm hałasu dzwonów kościelnych i systemów nagłaśniających wydarzenia związane z kultem religijnym.

Przypomnijmy, że Bogucki to były wiceminister rolnictwa, poseł pięciu kadencji Sejmu, przez jedną był senatorem. Zasłynął w kampanii przed wyborami parlamentarnymi w 2023 r. skandalicznym twierdzeniem, że Donald Tusk jest „politykiem z twarzą hitlerowską".

Dzwony jak tramwaje

Pod projektem podpisali się również m.in. Kazimierz Gwiazdowski, inny podlaski poseł PiS, pochodzący z byłego województwa łomżyńskiego, oraz były minister kultury Piotr Gliński. W sumie około 60 posłów i posłanek (podpisu Jarosława Kaczyńskiego pod projektem nie ma). Wnioskodawcami są posłowie: Przemysław Drabek oraz pochodzący z Białegostoku Paweł Szrot, w latach 2020-2023 sekretarz stanu w kancelarii prezydenta Andrzeja Dudy.

Projekt skierowano do konsultacji społecznych, które potrwają do 18 października.

Dopuszczalny poziom hałasu generowanego przez dzwony kościelne w Polsce wynosi: 55 dB w ciągu dnia i 45 dB w nocy dla terenów zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej; w niektórych strefach (np. wielorodzinnej lub śródmiejskiej) standardowe limity środowiskowe mogą wynosić do 55–60 dB w dzień.

Jeśli mieszkańcy skarżą się na hałas kościelnych dzwonów, wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska przeprowadzają pomiary, a przekroczenie dopuszczalnych norm może skutkować nakazem ograniczenia hałasu lub karą finansową.

Projektodawcy chcą jednak, by kościelne dzwony zostały wyłączone spod przepisów określających dopuszczalny poziom hałasu i były traktowane podobnie jak np. linie tramwajowe czy kolejowe. Bezpośrednim impulsem do przygotowania projektu była głośna sprawa parafii Świętej Trójcy w Bydgoszczy.

W lipcu 2026 r., po skargach mieszkańców na ponadstuletnie dzwony parafii Świętej Trójcy w Bydgoszczy rozpoczęto czynności wyjaśniające dotyczące emitowanego przez nie hałasu. Władze miasta podkreślały, że nie nakazały wyłączenia dzwonów, a sprawą zajęły się po zgłoszeniu przekazanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Ostatecznie pomiary wykazały, że dzwony nie przekraczają dopuszczalnych norm hałasu.

Posłowie, którzy podpisali się pod projektem nowelizacji ustawy, chcą, by kościelne dzwony zostały wyłączone spod przepisów określających dopuszczalny poziom hałasu i były traktowane podobnie jak np. linie tramwajowe czy kolejowe

We wrześniu pisaliśmy o pięcioletniej walce o ograniczenie hałasu kościelnych dzwonów w parafii pw. Chrystusa Króla w Bolesławcu, którą prowadził przez pięć lat Krzysztof Gwizdała, redaktor naczelny portalu Istotne.pl.

Sprawa ostatecznie trafiła do Naczelnego Sądu Administracyjnego, który oddalił skargę kasacyjną parafii i potwierdził, że kościelne dzwony muszą spełniać normy hałasu.

Z kolei w czerwcu 2019 r. opisywaliśmy protest mieszkańców białostockich osiedli Skorupy, Sybiraków i Piasta, którzy wzywali do zaprzestania uruchamiania dzwonów w kościele Ducha Świętego w godzinach porannych. W ich petycji można było przeczytać: „Dzwony wybrzmiewają codziennie o godz. 6-6.30 rano w sposób niezwykle głośny i długotrwały, czym uniemożliwiają mieszkańcom spokojny sen".

Zaznaczali, że prosili proboszcza o wyciszenie dzwonów, szczególnie w porze letniej, kiedy mieszkańcy śpią przy otwartych oknach, ale duchowny ignorował ich uwagi. Białostocka kuria metropolitalna odpowiadała wówczas, że dzwon ma swoją symbolikę religijną, nie jest tylko budzikiem w znaczeniu świeckim. „Dzwony wzywają nas do modlitwy, rozpoczynają i kończą dzień, są uruchamiane zazwyczaj pół godziny przed mszą świętą. W tym konkretnym przypadku, w parafii Ducha Świętego są włączane o godz. 6, nie zakłócają więc ciszy nocnej, a ich natężenie nie przekracza dopuszczalnej normy 55 dB".

Symbole jedności i tradycji

Autorzy projektu nowelizacji ustawy Prawo ochrony środowiska, który ma wyłączyć dzwony kościelne i systemy nagłaśniające wydarzenia związane z kultem religijnym spod przepisów dotyczących dopuszczalnych norm hałasu, podnoszą, że w Polsce można zaobserwować sytuacje, „gdzie dzwony kościołów katolickich są coraz częściej uciszane na skutek skarg mieszkańców i administracyjnych decyzji". Powołują się na przykłady z Bytomia-Miechowic, Bielska-Białej czy Gliwic, w których to miastach świeckie władze nakazały wyłączenie dzwonów z powodu hałasu. Posłowie PiS argumentują, że „dźwięków kościelnych dzwonów, stanowiących element praktyk religijnych, nie powinno się oceniać w taki sam sposób jak hałasu generowanego przez instalacje techniczne".

Wskazują, że Prawo ochrony środowiska już obecnie przewiduje szczególne traktowanie niektórych urządzeń wykorzystywanych w związku z kultem religijnym. Jak twierdzą, obowiązujące orzecznictwo i praktyka organów ochrony środowiska zakładają, że religijny charakter źródła dźwięku nie oznacza automatycznego wyłączenia spod przepisów chroniących mieszkańców przed nadmiernym hałasem.

Nawiązują przy tym do historii i tradycji:

Były one konsekrowane i traktowane jako święte przedmioty, których dźwięk miał odstraszać zło, chronić przed burzami i innymi klęskami żywiołowymi.

Podpisani pod projektem posłowie PiS odwołują się też do krajów europejskich, jak Niemcy czy Francja, gdzie coraz częściej słyszy się nawoływania muezzinów z meczetów.

Na razie nie wiadomo, kiedy projekt miałby trafić pod obrady Sejmu. ●

eprasa.pl fa5e58445c

Jak radzą sobie małe gospodarstwa

Pomidory za darmo, marchew za złotówkę

Paweł Walczak rozdawał pomidory każdemu, kto chciał je zerwać. Artur Król pozwolił klientom samodzielnie wykopywać marchew. Rolnikom bardziej opłacało się oddać warzywa za darmo, niż zbierać je i sprzedawać.

Anna Gorczyca

• **Przypadki pozostawiania warzyw i owoców na polach powtarzają się niemal każdego roku. Na zdjęciu pola kapusty w Charsznicy.** FOT. KRZYSZTOF KAROLCZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Banery informujące o sprzedaży pomidorów, ogórków i ziemniaków wiszą na płocie gospodarstwa Pawła Walczaka w Lisewie w powiecie konińskim. Gospodarz próbował różnych sposobów, by znaleźć kupców na warzywa. W ostatnich dniach poszedł o krok dalej: każdy, kto sam zerwał pomidory, mógł zabrać je za darmo. Niektórzy wyjeżdżali z gospodarstwa ze skrzynkami pełnymi dojrzałych pomidorów.

– Mój tata od 50 lat uprawia warzywa. Przejąłem gospodarstwo i kontynuuję jego pracę. Mieliśmy hektar pomidorów. Z roku na rok coraz trudniej je sprzedać. Ludzie coraz rzadziej robią przetwory. Wolą kupić gotowe produkty w sklepie – mówi Walczak.

Podobny problem spotkał 25-letniego Artura Króla. Pochodzi spod Sanoka, ale ziemię kupił pod Nowym Żmigrodem. Wiosną obsiał kilkadziesiąt arów marchwią. Zakładał, że przy atrakcyjnej cenie znajdzie klientów bez większych problemów. – Szybko okazało się, że nowemu bardzo trudno przebić się na rynku. Klienci mają swoich stałych dostawców – twierdzi.

Ponieważ rolnictwo nie jest jego głównym źródłem utrzymania, Król nie mógł codziennie sprzedawać marchwi na targowisku. Postawił więc na media społecznościowe. Na Facebooku zamieścił ogłoszenie, że można samemu zebrać marchew z pola i zapłacić złotówkę za kilogram. W ogłoszeniu informował, że marchew była uprawiana bez nawozów i oprysków, a chwasty usuwano ręcznie. Płatność można było przesłać Blikiem. Ogłoszenie szybko zaczęło krążyć po lokalnych grupach. Efekt zaskoczył samego autora.

W ciągu tygodnia ludzie wykopali praktycznie całą marchew. Zdaniem Króla klientów przyciągnęła nie tylko cena. Coraz więcej osób chce wiedzieć, kto wyprodukował żywność i w jaki sposób została ona wyhodowana.

RATUNEK NA CHWILĘ

Samozbiory stają się coraz popularniejszym sposobem ratowania części plonów. W internecie działają serwisy i grupy łączące rolników z klientami. Za niższe ceny można kupić owoce i warzywa prosto z pola: od malin i winogron po śliwki, jabłka, cebulę czy pomidory.

Najgłośniej było o sadowniku spod Trzebnicy, który zachęcał klientów do samodzielnego zbioru śliwek, gdy został oszukany przez pośrednika. W województwie lubelskim rolnicy zostali z tonami pomidorów gruntowych, w województwie świętokrzyskim z tonami papryki. Zdecydowali się oddać je za darmo lub za minimalną cenę.

Samozbiory stają się coraz popularniejszym sposobem ratowania części plonów

Rolnicy podkreślają jednak, że samozbiory nie są rozwiązaniem problemu.

Nie możemy na tym opierać działalności gospodarstwa. Jesteśmy za daleko od dużych miast. Rynek dla takich gospodarstw jak nasze po prostu się kurczy – mówi Walczak.

Drobni rolnicy nie mają szans z wielkopowierzchniowymi gospodarstwami. – To z nimi umowy podpisują największe sieci handlowe. Mały producent nie ma takich możliwości – mówi Walczak. Dodaje, że z rynku znikają również lokalne zakłady przetwórcze, które kiedyś odbierały warzywa i owoce od gospodarstw z okolicy.

Koszty produkcji rosną, a klienci najczęściej kierują się ceną. – Nie patrzą na to, że warzywa z małego gospodarstwa są świeższe, często zbierane dzień wcześniej i nie przejechały setek kilometrów. Nadal pokutuje przekonanie, że zagraniczne znaczy lepsze. A przecież we Włoszech czy Francji kupowanie od lokalnych producentów jest czymś naturalnym – mówi rolnik.

PROBLEM WRACA CO ROKU

Przypadki pozostawiania warzyw i owoców na polach powtarzają się niemal każdego roku. Dochodzi do nich, gdy skupy ograniczają zakupy albo na rynku pojawia się tańszy towar z zagranicy. Rolnicy przypominają, że w poprzednich sezonach na polach zostawały setki ton marchwi, selera, kapusty czy porów, których nie opłacało się zbierać.

Wiceminister rolnictwa Małgorzata Gromadzka zapowiada zmiany w przepisach, dotyczących rynku rolnego i kontroli relacji między producentami a sieciami handlowymi. – Będziemy nowelizować ustawę o rynkach rolnych i o konkurencyjności, o marżach. Chcemy mieć wgląd w to, jaka jest opłacalność w poszczególnych uprawach, żeby móc rolników wspierać, ale także, by społeczeństwo zobaczyło, jaki jest koszt uprawy. Często rolnik, produkując swoje produkty, nie uwzględnia swojej pracy, tylko koszty związane z paliwem, z nawozami i innymi czynnikami, które wpływają na te koszty. Zależy nam na budowaniu relacji klientów z rolnikami. Jak się pojedzie do rolnika na pole, to widać, ile wysiłku, ile pracy musi włożyć, żeby wyprodukować warzywa czy owoce – mówi minister Gromadzka.

Zachęca konsumentów do kupowania bezpośrednio od producentów: – To dobra idea. Omijamy pośrednika. Wizyta u rolnika może być okazją nie tylko do zakupów, ale też np. do pokazania dzieciom, skąd bierze się żywność. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34456007

W sprzedaży!

SPONSOR WYDANIA

MÖLLER'S SUPLEMENT DIETY OMEGA-3

TEMAT NUMERU:

JAK SIĘ DOGADAĆ Z DORASTAJĄCYM DZIECKIEM

oraz:
• Agresja nastolatka. Co za nią stoi
• Matki z ADHD
• Orzeczenia i opinie. Sprawdź, co należy się w szkole

żyć lepiej psychologia codziennie

Więcej o psychologii czytaj na wysokieobcasy.pl/zyclepiej

1 RP

eprasa.pl fa5e58445c

APARTAMENTY Z WYŻSZEJ PÓŁKI

Centaurus – gotowe apartamenty z widokiem na panoramę Olsztyna

Centaurus to prestiżowa inwestycja w centrum Olsztyna, która stała się nowoczesną, architektoniczną ikoną miasta.

Wysokość budynków, kształty brył i jakość wykończenia, centrum miasta i widoki, które trudno znaleźć gdzie indziej – to atuty, które stworzyły na lokalnym rynku ofertę mieszkaniową nowej kategorii. W sprzedaży znajduje się ostatnia pula blisko 40 apartamentów gotowych do odbioru. Mają one różne układy, usytuowanie i metraże – od ok. 45 do blisko 105 m kw. To propozycja zarówno dla tych, którzy szukają wyjątkowego miejsca do życia, jak i dla inwestorów, którzy szukają nieruchomość o ponadprzeciętnym charakterze.

Są budynki, które po prostu wpisują się w miejską zabudowę. Są też takie, które stają się jej znakiem rozpoznawczym. **Centaurus** zdecydowanie należy do tej drugiej kategorii. Zlokalizowany w ścisłym centrum Olsztyna, na skrzyżowaniu al. Marszałka Józefa Piłsudskiego i ul. Głowackiego, od początku miał ambicję stworzenia w mieście czegoś więcej niż kolejnego kompleksu mieszkaniowego. Dziś, jako ukończona inwestycja, jest jednym z najbardziej charakterystycznych obiektów w stolicy Warmii i Mazur. Jego wysokość sięgająca blisko 55 metrów sprawia, że wyróżnia się w miejskiej panoramie, ale też pozwala na nią spojrzeć z innej perspektywy.

Dwie wysokie wieże mieszkalne – 17 – i 18-piętrowa – wraz z niższą, sześciokondygnacyjną bryłą tworzą charakterystyczny zespół architektoniczny. Część mieszkalna obejmuje łącznie 190 lokali, a cała inwestycja łączy funkcje mieszkaniowe, biurowe, hotelowe i usługowe.

Apartamenty z wyższej półki

W sprzedaży znajduje się ostatnia pula blisko **40 apartamentów** dostępnych od ręki. Ich powierzchnie wynoszą od około 45 do blisko 105 m kw., a funkcjonalne układy obejmują od dwóch do czterech pokoi. To lokale zaprojektowane tak, aby odpowiadały różnym potrzebom – od komfortowego mieszkania dla singla lub pary, przez przestrzeń dla rodziny, aż po reprezentacyjny apartament, który może pełnić również funkcję drugiego domu.

W przypadku części mieszkań dwupokojowych powierzchnia sięga ponad 60 m kw., co daje możliwość stworzenia naprawdę komfortowego wnętrza bez konieczności wyboru większej liczby pokoi. Każdy lokal ma balkon, loggię lub taras – zależnie od jego położenia i wielkości. Dla mieszkańców oznacza to dodatkową, prywatną przestrzeń, oferującą dodatkowo niesamowity widok.

Komfort, który widać w detalach

Prestiż Centaurusa nie kończy się na architekturze i widoku. O komforcie codziennego użytkowania decydują konkretne, zastosowane rozwiązania. Wszystkie lokale wyposażone są w system automatycznego sterowania ogrzewaniem, pomagający ograniczać zużycie energii cieplnej. Dwie wysokie wieże obsługują szybkie windy, a w dwupoziomowej hali garażowej znajduje się ponad 200 miejsc postojowych. Do każdego mieszkania przypisana jest również komórka lokatorska, nabywana w cenie apartamentu. W dwóch najwyższych bryłach znajdują się przestronne lobby z recepcją, a nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwa całodobowa ochrona. Dla mieszkańców przygotowano również wózkarnie i rowerownie.

Wysokie premium z klimatyzacją w cenie

Wybrane apartamenty premium, umiejscowione na najwyższych kondygnacjach, oferują ekspozycję na trzy strony świata. Wyposażone są również w kompletną klimatyzację, którą nabywcy otrzymują w cenie apartamentu. W okresie letnim i coraz częściej występujących u nas upałów znacząco podniesie to komfort zamieszkania. Pozostałe apartamenty mają przygotowaną infrastrukturę pod montaż klimatyzacji, co również stanowi udogodnienie dla nabywców.

Olsztyn z perspektywy, której nie oferuje zwykłe mieszkanie

Jednym z największych atutów Centaurusa jest to, co rozciąga się za jego oknami. Wysokość budynku, odpowiednie usytuowanie brył i duże przeszklenia otwierają mieszkania na panoramę miasta. Szczególnym elementem są balkony, loggie i wielkopowierzchniowe tarasy z przeszklonymi balustradami. Szklane tafle nie zamykają widoku, lecz sprawiają, że przestrzeń zewnętrzna staje się naturalnym przedłużeniem mieszkania. W zależności od położenia lokalu można podziwiać m.in. Stare Miasto oraz panoramę Olsztyna w kierunku Hali Urania.

Wszystko pod ręką

Centaurus znajduje się w ścisłym centrum, w sąsiedztwie planetarium i obserwatorium astronomicznego. W pobliżu są sklepy, punkty usługowe, placówki edukacyjne i medyczne, obiekty sportowe, park oraz centrum handlowe. Kilkunastominutowy spacer wystarczy, aby znaleźć się na olsztyńskiej starówce, wśród restauracji, kawiarni i zabytkowej architektury. To lokalizacja, która pozwala inaczej zorganizować codzienność. Samochód może być wygodnym dodatkiem, a nie koniecznością. To ważny kontekst dla rynku nieruchomości. Wartość dobrze położonego mieszkania wynika bowiem nie tylko z jego metrażu czy standardu, ale także z jakości i atrakcyjności otoczenia.

Mieszkanie dla siebie albo inwestycja

Centaurus ma jeszcze jedną cechę, która może być szczególnie interesująca dla kupujących: jest produktem atrakcyjnym z dwóch perspektyw. Dla osoby kupującej lokal dla siebie otrzymujemy połączenie centralnej lokalizacji, ponadprzeciętnej architektury i technologii, dużych przeszkleń, tarasów i balkonów,

widoków oraz funkcjonalnych układów. To propozycja dla tych, którzy zamiast mieszkać „gdzieś w mieście", chcą mieszkać w miejscu, które samo w sobie jest jednym z jego najbardziej rozpoznawalnych punktów. Druga to perspektywa inwestycyjna. Adres w centrum, ograniczona podaż podobnych nieruchomości, gotowy do odbioru lokal i wielofunkcyjne otoczenie sprawiają, że apartament może być rozpatrywany jako aktywo przeznaczone na wynajem, albo jako drugi dom na czas pobytów w Olsztynie lub w regionie.

Zobacz, zanim się zdecydujesz

Jedną z największych przewag tej oferty jest fakt, że lokale są gotowe do odbioru. Nie trzeba wyobrażać sobie przyszłego mieszkania na podstawie wizualizacji. Można zobaczyć jego rzeczywisty układ, sprawdzić doświetlenie pomieszczeń, otworzyć drzwi na balkon lub taras i przekonać się, jak wygląda panorama Olsztyna z konkretnego piętra. W przypadku nieruchomości o tak silnych walorach architektonicznych i widokowych to ogromna wartość. Możliwość osobistego doświadczenia przestrzeni pozwala znacznie lepiej ocenić, czy dany apartament odpowiada indywidualnym oczekiwaniom.

Blisko 40 gotowych apartamentów, metraże od około 45 do blisko 105 m kw., 2–4 pokoje, tarasy, loggie i balkony, panoramiczne widoki oraz adres w samym centrum Olsztyna. Dla jednych będzie to wymarzone miejsce do życia. Dla innych – nieruchomość o potencjale inwestycyjnym. Dla wszystkich – możliwość zamieszkania w jednym z najbardziej charakterystycznych budynków regionu.

Olsztyn/34454709

eprasa.pl fa5e58445c

Zakopianka

Krewny Bolesława Prusa stracił galerię handlową

Galeria Color Park przy zakopiance została zlicytowana za 70 mln zł, choć pierwotnie syndyk planował sprzedaż za 85 mln zł. Były właściciel, który starał się o odzyskanie nieruchomości to Zbigniew Głowacki, krewny Aleksandra Głowackiego, znanego jako Bolesław Prus.

Bartłomiej Kuraś

• **Pomysł na budowę wielkiej galerii handlowej przy zakopiance zrodził się 10 lat temu. Według planów centrum handlowe Color Park w Nowym Targu miało pomieścić dwa supermarkety, kino, pasaż handlowy z 60 sklepami i parking na 600 samochodów**
FOT. MAREK PODMOKŁY / AGENCJA WYBORCZA.PL

Zbigniew Głowacki (krewny Bolesława Prusa, swoje rodzinne powiązania przedstawiał podczas prowadzenia interesów) to były prezes spółki, która dekadę temu rozpoczęła budowę przy zakopiance galerii handlowej, ale jej nie dokończyła.

Upadła galeria handlowa Color Park ostatecznie została zlicytowana, syndyk na początku października potwierdził ważność tej decyzji, mimo protestów Zbigniewa Głowackiego. Były właściciel jest zmuszony zakończyć nieudany interes przy zakopiance.

Color Park został zlicytowany za 70 mln zł podczas czwartej próby sprzedaży. Pierwotnie syndyk upadłej galerii handlowej przy zakopiance oszacował wartość nieruchomości, na podstawie opinii biegłego, na 85 mln zł.

– W grudniu przyszłego roku będzie tu można robić zakupy – zapowiada Janusz Stopiak, nowotarski biznesmen i nowy nabywca galerii Color Park, który ma nadzieję doprowadzić upadłą galerię handlową do świetności i zrobić na niej dobry interes. Tak jak Stanisław Wokulski, bohater powieści „Lalka" Bolesława Prusa. Choć krewniakowi pisarza, literat naprawdę nazywał się Aleksander Głowacki, to się nie udało.

OSTRZEŻENIE PRZED PRZEJĘCIEM GALERII HANDLOWEJ

Były właściciel upadłej galerii Zbigniew Głowacki, po ogłoszeniu licytacji przez syndyka, w oficjalnym komunikacie przestrzegł inwestorów, że będzie chciał przejąć ten teren. Zamierzał to zrobić na podstawie skargi pauliańskiej. To instytucja prawna (art. 527-534 Kodeksu Cywilnego) chroniąca wierzyciela, gdy dłużnik, działając ze świadomością pokrzywdzenia, wyprowadził majątek do osoby trzeciej (np. darowizna, sprzedaż). Umożliwia ona sądowe uznanie takiej czynności za bezprawne.

– Przy ogłoszeniu upadłości galerii Color Park w Nowym Targu zostało wielokrotnie złamane prawo. Sąd ogłosił upadłość w momencie, gdy toczyła się już restrukturyzacja. Było to sprzeczne zarówno z prawem polskim, jak i europejskim. Zamiast umożliwić naprawę przedsiębiorstwa, uruchomiono proces likwidacyjny – twierdził Głowacki.

Jednak skarga pauliańska nie została zastosowana w sprawie Color Parku. Jak wyjaśnia Tomasz Ludwik Krawczyk, adwokat i partner w kancelarii GKR Legal, syndyk sprzedał nieruchomość wolną od obciążeń dłużnika.

– Sprzedaż w trybie upadłościowym daje nabywcy gwarancję, że nieruchomość przechodzi na niego wolna od dotychczasowych obciążeń, a sądowy nadzór nad transakcją chroni kupującego przed roszczeniami wierzycieli upadłej spółki. W tym przypadku, złożenie skargi pauliańskiej jest nieuzasadnione i nietrafione – oświadczył mecenas Tomasz Ludwik Krawczyk.

SPÓR MILIONERÓW

Color Park miał być jedną z największych galerii w regionie. Projektem zarządzała spółka Nowotarska Zbigniewa Głowackiego. Gdy zabrakło pieniędzy na budowę, Głowacki pożyczył od Harvent Capital 13,5 mln zł.

Pożyczkę miał spłacić z kredytów bankowych, ale banki odmówiły finansowania. Nie udało się też znaleźć nowego inwestora. Mimo półtorarocznego przedłużenia terminu, pieniądze nie zostały zwrócone.

12 września 2023 roku sąd ogłosił upadłość spółki Nowotarska. Rok później decyzję potwierdził sąd drugiej instancji. Roszczenia zgłosiło 20 wierzycieli.

Zbigniew Głowacki uważa, że padł ofiarą oszustwa, które miało doprowadzić do upadku jego firmy i jej przejęcia. W tym kontekście wymienia Artura Kawę, który zakładał sieć sklepów Stokrotka, i Dariusza Kalinowskiego z firmy Harvent Capital. To z nimi pierwotnie zamierzał robić interesy przy zakopiance.

Firma Harvent Capital jest oburzona sugestiami Głowackiego. Wydała w tej sprawie oświadczenie: „Harvent Capital nie jest zainteresowany kupnem nieruchomości. Artur Kawa, współzałożyciel i partner zarządzający funduszu, potwierdził, że nie zamierza składać ofert zakupu nieruchomości należącej do Nowotarskiej".

Galeria Color Park została zlicytowana podczas czwartej próby sprzedaży

HISTORIA BUDOWY

Pomysł na budowę wielkiej galerii handlowej przy Zakopiance zrodził się 10 lat temu. Według planów centrum handlowe Color Park w Nowym Targu miało pomieścić dwa supermarkety, kino, pasaż handlowy z 60 sklepami i parking na 600 samochodów. W związku z inwestycją na zakopiance, na granicy Nowego Targu i Szaflar powstało nawet rondo, by klientom ułatwić dojazd.

W październiku 2017 roku, w asyście burmistrza Nowego Targu Grzegorza Watychy, Zbigniew Głowacki, prezes spółki Nowotarska, wmurował uroczyście kamień węgielny.

Budowa szybko się rozpoczęła. Według Zbigniewa Głowackiego już wtedy 95 procent powierzchni budynku zostało zarezerwowane przez firmy z różnych branż. Na tym jednak dobre wiadomości dla inwestora się skończyły. Bo choć według planów już w 2019 r. klienci mieli robić w galerii zakupy, prace nagle wstrzymano.

Do dzisiaj przy zakopiance stoi jedynie szkielet niedoszłej galerii handlowej.

To się ma zmienić. – Wkrótce ruszymy z pracami na całego – zapowiada Janusz Stopiak, nowy właściciel galerii handlowej Color Park.

Według planów ma tu się znaleźć około 50 sklepów, sale fitness, bawialnie dla dzieci, lokale gastronomiczne. A także stacja paliw oraz 600 miejsc parkingowych. ●

eprasa.pl fa5e58445c

Bielsko-Biała

Björk zagrała na targowisku

W minioną niedzielę na bielskim targowisku wystąpiła Björk, jedna z najbardziej niezwykłych i cenionych artystek na świecie.

Łukasz Karkoszka

Wizyta Björk w Bielsku-Białej stała się jednym z wielu wyjątkowych momentów pierwszej edycji Wędrującego Festiwalu. Artystka przyjechała do miasta z okazji otwarcia swojej najnowszej wystawy „Björk: Ancestress, Sorrowful Soil & Nerve Bloom (remix)". Po premierowej prezentacji w Rejkiawiku, rodzinnym mieście Björk, Bielsko-Biała jest pierwszym przystankiem wystawy w jej międzynarodowej podróży.

Jak zaznaczają organizatorzy, artystka spędziła w mieście trzy dni, odkrywając je, spacerując jego ulicami i odwiedzając lokalne restauracje. Zobaczyła również wystawę, przyglądała się polskiej adaptacji swojego projektu. Doceniła szczególną troskę i uważność, z jakimi przygotowano prezentację

TAJEMNICA DO KOŃCA

Kulminacją wizyty był jej DJ-ski set podczas niedzielnego rave'u na targowisku przy ul. Lompy, który był finałem tegorocznej edycji Wędrującego Festiwalu. Obok Björk wystąpili Ryterski z live actem oraz Głowacka ze swoim DJ setem. Islandzka wokalistka wystąpiła na scenie w najnowszej kolekcji Thierrego Muglera, której premiera odbyła się tego samego dnia w Paryżu w ramach Paris Fashion Week.

Z powodów bezpieczeństwa, w porozumieniu z artystką, jej udział w wydarzeniu pozostawał tajemnicą aż do dnia imprezy. Informacja o występie została ogłoszona publicznie dwie godziny przed rozpoczęciem występu,

• **Wizyta Björk w Bielsku-Białej była pilnie strzeżoną tajemnicą**
FOT. ROMAN JOCHER / AGENCJA WYBORCZA.PL

dzięki czemu finał festiwalu zachował charakter wyjątkowego spotkania sztuki, muzyki, publiczności festiwalu i lokalnej społeczności.

– Program Wędrującego Festiwalu ma ambicję prezentowania niezapomnianych doświadczeń w nieoczywistych miejscach i na przecięciu różnych dyscyplin sztuki. Mamy nadzieję jeszcze niejednokrotnie zaskoczyć naszą publiczność w równie ekscytujący sposób. Dlatego zapraszamy do uważnego śledzenia naszych mediów społecznościowych, gdzie będziemy dzielić się informacjami o kolejnych artystycznych niespodziankach – mówi Krystian Lada, kurator festiwalu.

AUDIOWIZUALNE INSTALACJE BJÖRK

Wystawę „Echolalia", prezentującą audiowizualne instalacje Björk, można oglądać do 25 października. Na prezentację składają się trzy prace umieszczone w różnych przestrzeniach miasta: w Galerii Bielskiej BWA w Willi Sixta, Domu Handlowym Społem przy ul. 3 Maja oraz kamienicy przy ul. Barlickiego.

Kolejność zwiedzania każdy ustala sobie sam. Instalacja „Przodkini" („Ancestress") zaprasza nas do refleksji nad stratą, pamięcią i rytuałem przejścia. „Zasmucona ziemia" („Sorrowful Soil") to wielogłosowa kompozycja chóralna, badająca relację między indywidualnym głosem a doświadczeniem wspólnoty. Z kolei „Rozkwit wrażliwości (remix)" („Nerve Bloom (remix)") jest premierową realizacją, przygotowaną we współpracy z Natalią Kleszczewską i Natalie Liu. Łączy muzykę, obrazy olejne i technologię cyfrową w metafizycznym odczuwaniu przemiany i wyobraźni.

Wędrujący Festiwal jest częścią projektu Polskie Stolice Kultury 2026-2028 realizowanego przez Narodowe Centrum Kultury z inicjatywy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Przedsięwzięcie powstało jako rozwinięcie doświadczeń związanych z konkursem o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury i ma na celu wzmocnienie roli kultury w rozwoju miast oraz budowaniu zaangażowanych społeczności lokalnych. W 2027 r. rolę tę przejmą Katowice, a w 2028 r. Kołobrzeg. ●

REKLAMA

Szczecin/34454407

EDEKA center Schwedt
ODER-CENTER
ZAKUPY W SCHWEDT

Oferta obowiązuje od 12 do 17.10.2026 lub do wyczerpania zapasów.

Żelki Katjes
różne rodzaje
1 kg = 3,76 €
opak. 210 g
-43%
0.79

Lizaki czekoladowe
różne rodzaje
1 kg = 11,27 €
opak. 150 g
SUPER CENA
1.69

Pierniczki Bahlsen
różne rodzaje
1 kg = 6,45 €
opak. 200 g
-41%
1.29

Kawa Jacobs
różne rodzaje
1 kg = 9,98 €
opak. 500 g
-41%
4.99

Chipsy Lay's lub Doritos
różne rodzaje
1 kg = 13,20/9,90/9,00/6,60 €
opak. 75/100/110/150 g
-50%
0.99

Choco Crossies lub Choclait Chips
różne rodzaje
1 kg = 17,30/13,27€
opak. 115/150 g
-47%
1.99

Gut& Günstig
mieszanka słodyczy świątecznych
1 kg = 9,95 €
opak. 200 g
SUPER CENA
1.99

Gut& Günstig
mikołaj czekoladowy
1 kg = 8,95 €
sztuka 200 g
SUPER CENA
1.79

Wszystkie ceny w euro.

EDEKA center • Landgrabenpark 1 • 16303 Schwedt/Oder • godziny otwarcia: pon. – sob. 8:00 – 20:00

Wydawca: Dritte EDEKA-Markt Minden-Hannover GmbH, Wittelsbacherallee 61, 32427 Minden

1 RP

eprasa.pl fa5e58445c

Białostocki Teatr Lalek

Premiera „Gabinetu emocji”

W premierowym spektaklu BTL-u najmłodsi otrzymają rodzaj wykładu o emocjach.

ROZMOWA Z
JACKIEM MALINOWSKIM
dyrektorem Bielskiego Teatru Lalek

TOMASZ KOWALEWICZ: Pierwszy zagraniczny wyjazd w tym sezonie już za Białostockim Teatrem Lalek. Tym razem ze spektaklem „Connecting Flights” odwiedziliście Słowenię.
JACEK MALINOWSKI: Gościliśmy tam na dwóch festiwalach. Pierwszy odbywał się w Mariborze, był poświęcony „Transportowi” i opierał się na przeglądzie wszystkich sześciu spektakli, które stworzyliśmy w ramach tego międzynarodowego projektu. Graliśmy je kilkukrotnie. Wokół tego zbudowaliśmy też różne wydarzenia towarzyszące: spotkania autorskie, warsztaty czy wystawę projektów i makiet, na podstawie których powstawały sceny wybranych przedstawień. Był to też moment, kiedy wszystkie teatry uczestniczące w projekcie mogły być razem. Potraktowaliśmy to jak spotkanie integracyjne. Potem pojechaliśmy z tym spektaklem jeszcze do Lublany, gdzie odbywał się LUTKE – duży międzynarodowy festiwal teatrów lalkowych. Zagraliśmy go aż sześć razy.

Spotkanie w Mariborze zaowocowało nowym międzynarodowym projektem?
– Z tej podróży wynikło wiele nowych możliwości. Przede wszystkim pojawiła się idea, żeby przedłużyć żywotność „Transportu”. Projekt w ramach programu Kreatywna Europa wygasa z końcem roku. Padł pomysł, aby znaleźć możliwości dalszych wyjazdów i prezentacji tych spektakli. Jestem pewien, że nie wyczerpaliśmy jeszcze całego potencjału. Mogę zdradzić, że mieliśmy zaproszenia m.in. ze Szwajcarii, Portugalii czy Wielkiej Brytanii. Było też zainteresowanie z Nowego Jorku. Do realizacji takich wyjazdów potrzebne są jednak pieniądze i czas.

Wróćmy do Białegostoku. Przed Państwem premiera „Gabinetu emocji” Tomsy Legierskiego.
– „Gabinet emocji” zapowiada się bardzo ciekawie. Z Tomsą Legierskim współpracowaliśmy już przy „Symulatorze”. Była to opowieść zrobiona w konwencji teleturnieju czy też gry. Zadaniem gracza było wychowywanie dziecka, ale szybko okazywało się, że to dziecko wychowywało gracza. Prowokowało to oczywiście pewne reakcje rodziców, którzy swoje metody i postawy wychowawcze oglądali w krzywym zwierciadle. Tym razem również szykuje się interaktywny spektakl oparty na dialogu z widownią. Bazujemy na znanych historiach, takich jak „Czerwony Kapturek” czy „Jaś i Małgosia”. Na ważne momenty tych utworów spojrzymy pod kątem emocji, które prowadzą do podjęcia określonych decyzji. W ten sposób powstanie wiele wariantów jednej sceny. W efekcie najmłodsi otrzymają pewnego rodzaju wykład o emocjach. Dowiedzą się, jak je rozpoznawać w sobie w danych sytuacjach. Będzie to też podpowiedź, jakie emocje mogą pojawiać się w określonych okolicznościach. Przed nami naprawdę ciekawe doświadczenie.

SPONSOR Białystok/34455240

To chyba idealny spektakl na dzisiejsze czasy.
– I dlatego mocno na niego liczę. Mamy dziś mnóstwo przykładów odnoszących się do różnych sytuacji społecznych, w których zachowania są bardzo upraszczane i przedstawiane zerojedynkowo. Chodzi więc o to, by pokazać pełen wachlarz emocji i podpowiedzieć, jak można zachować się w sytuacji kryzysowej. Nie jest przecież tak, że jedynymi emocjami są strach, przerażenie, panika czy agresja. Być może pewne sytuacje uda się rozegrać za pomocą poczucia humoru, pomysłowości czy kreatywności. Chcielibyśmy zmierzać w tę jaśniejszą stronę i pokazać, że nawet te najtrudniejsze momenty można wykorzystać do stworzenia czegoś wyjątkowego. Premierę przewidujemy na koniec listopada. Na pewno na scenie będzie dużo lalek. W „Gabinecie emocji” będziemy budować postaci różnych kawałków, skrawków emocji. Bo taki właśnie jest człowiek. W trakcie całego spektaklu zamierzamy żonglować elementami lalek i składać je na oczach widzów.

Co jeszcze w październikowym repertuarze?
– Wracamy do naszego musicalu „Serial Killer Story”. Poza tym pokażemy „Rycerza bez konia”, a dla dorosłych „Pustostany”. W październiku wracamy do „Słowika”, czyli ostatniej premiery BTL-u, która pojedzie też na festiwal do Torunia. W repertuarze ponadto „Król Zofius i cudowna kura” oraz „Amelka, Bóbr i Król na dachu”.
Rozmawiał Tomasz Kowalewicz

• **Więcej na bialystok.wyborcza.pl**

REKLAMA Białystok/34455239

PAŹDZIERNIK | 2026

1 9⁰⁰ HOCKI - KLOCKI
2 9⁰⁰ HOCKI - KLOCKI
3 14⁰⁰ HOCKI - KLOCKI
16⁰⁰ SERIAL KILLER STORY
4 15⁰⁰ HOCKI - KLOCKI
17⁰⁰ SERIAL KILLER STORY
6 9⁰⁰|11⁰⁰ PALKO
7 9⁰⁰ BAŚŃ O RYCERZU BEZ KONIA
11⁰⁰ PALKO
8 9⁰⁰|11⁰⁰ BAŚŃ O RYCERZU BEZ KONIA
9 9⁰⁰ BAŚŃ O RYCERZU BEZ KONIA
11⁰⁰ PALKO
19⁰⁰ PUSTOSTANY
10 16⁰⁰ SŁOWIK
18⁰⁰ PUSTOSTANY
11 15⁰⁰ SŁOWIK
18⁰⁰ PUSTOSTANY
12 18⁰⁰ SPEKTAKLE KIELECKIEGO TEATRU TAŃCA*: KLUB KOBIET. SŁUCHAJ, CZUJ, ŻYJ... DOTYK
13 9⁰⁰ SŁOWIK
11⁰⁰ KARMELEK
15 9⁰⁰ KARMELEK
10³⁰ KRÓL ZOFIUS I CUDOWNA KURA
16 9⁰⁰|11⁰⁰ KARMELEK
17 15⁰⁰ KARMELEK
18 13⁰⁰ KARMELEK
15⁰⁰ KRÓL ZOFIUS I CUDOWNA KURA
20 9⁰⁰|11⁰⁰ KARMELEK
21 9⁰⁰|11⁰⁰ KRÓL ZOFIUS I CUDOWNA KURA
10⁰⁰ KULKI
22 9⁰⁰ KRÓL ZOFIUS I CUDOWNA KURA
9⁰⁰ KULKI
23 9⁰⁰ KRÓL ZOFIUS I CUDOWNA KURA
9⁰⁰ KULKI
24 17⁰⁰ SERIAL KILLER STORY
25 14⁰⁰ KULKI
17⁰⁰ SERIAL KILLER STORY
27 9⁰⁰|11⁰⁰ KRÓL ZOFIUS I CUDOWNA KURA
9⁰⁰|11⁰⁰ KULKI
29 9⁰⁰ AMELKA, BÓBR I KRÓL NA DACHU
30 9⁰⁰ AMELKA, BÓBR I KRÓL NA DACHU
11³⁰|19⁰⁰ RZADKIE GATUNKI
31 15⁰⁰ AMELKA, BÓBR I KRÓL NA DACHU
18⁰⁰ RZADKIE GATUNKI

* w ramach programu PRZESTRZENIE SZTUKI - TANIEC

BIAŁOSTOCKI TEATR LALEK
Miejska Instytucja Kultury
ul. Kalinowskiego 1, 15-875 Białystok
www.btl.bialystok.pl

KASA BILETOWA
tel. 85 742 50 31 wew. 112, 115
tel. 85 742 50 33
organizacja@btl.bialystok.pl

Białystok
Polskie Radio dzieciom
Polskie Radio Białystok

BTL

1 RP

eprasa.pl fa5e58445c

Wielki test wiedzy o klimacie

Zieleń przed betonem

Przez lata polskie miasta usuwały zieleń, zastępując ją betonem i kostką brukową. Dziś coraz częściej odwracają ten trend.

• **Parki kieszonkowe pomagają w adaptacji do zmian klimatu, szczególnie gdy ich budowę wiąże się z np. z odbetonowaniem jakiejś przestrzeni. Na zdjęciu wizualizacja Pl. Biegańskiego w Częstochowie** WIZ. MAT. GRUPA VERSO

Michał Hyra

Zmiany klimatu stanowią coraz większe wyzwania dla samorządów. Wiele gmin przekonało się o tym w ostatnich miesiącach. W całym kraju ok. sto gmin apelowało do mieszkańców o oszczędzanie wody. Były miejsca, gdzie notowano spadek ciśnienia, albo wręcz wody nie było wcale.

Susza w tym roku pojawiła się kilka miesięcy wcześniej niż zwykle. Dotąd problemy występowały głównie latem, teraz były już wiosną.

Wpływ miały na to przede wszystkim wyjątkowo suchy marzec i kwiecień.

Jak wyliczyło IMGW, uśredniona suma opadu atmosferycznego wyniosła w Polsce jedynie 10,8 mm i była o 27 mm niższa od normy dla tego miesiąca, określonej na podstawie pomiarów w latach 1991-2020. W kwietniu w sporej części kraju spadło zaledwie 10 mm wody przy normie mieszczącej się w przedziale 30 -60 mm.

– Mamy do czynienia coraz częściej z nagłymi zjawiskami jak nawalne deszcze, powodzie, ale też susze. Samorządy bardzo często mierzą się z tymi wyzwaniami – mówiła 30 września podczas Business PRECOP prezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Dorota Zawadzka-Stępniak.

Coraz więcej miast w Polsce prowadzi inwestycje, których celem jest adaptacja do zmian klimatu. – Katowice są jedynym miastem w Polsce, które ma pełny monitoring wód deszczowych. Dzięki wsparciu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) powstało 40 zbiorników podziemnych, które retencjonują wodę i nie dopuszczają do zalania miasta – podkreśla Andrzej Hołda prezes Katowickich Inwestycji.

BYŁO BETONOWANIE, JEST ZAZIELENIANIE

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej w kraju zaczął się boom budowlany. Powstawały drogi, modernizowano kolej, a centra miast przechodziły rewitalizację. Często efektem było usuwanie zieleni z rynków, które zmieniały się w betonową pustynię. Po kilku latach było już wiadomo, że to błędna droga. Place pozbawione cienia stawały się miejscami, które nie spełniały swoich ról.

Od kilku lat trend się zmienia. Miasta stawiają coraz częściej na zazielenianie placów.

Władze Częstochowy najpierw ruszyły z zazielenianiem placu Pamięci Narodowej. Inwestycja stosunkowo niskim kosztem całkowicie odmieniła plac. Teraz miasto realizuje znacznie większy projekt rewitalizacji placu Biegańskiego – centralnego punktu miasta.

To o tyle ciekawe, że wspomniany plac w 2011 roku przeszedł rewitalizację za unijne pieniądze. Plan był ambitny, pod jego płytą miało być centrum handlowe i parking podziemny. Miały do nich prowadzić pochylnie i ruchome schody. Ostateczny kształt ma jednak niewiele wspólnego z projektem, który wygrał konkurs architektoniczny.

Władze miasta szukały do budowy centrum inwestorów. Jednak ci się nie znaleźli i plac w centrum Częstochowy stał się pustym, kamiennym pomnikiem.

Kolejna jego rewitalizacja jest możliwa dzięki programowi NFOŚiGW w ramach działania "Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu". Duży nacisk położono na retencję wód opadowych. Planowane rozwiązania pozwolą na zatrzymywanie deszczówki w miejscu jej opadu, ograniczenie spływu powierzchniowego oraz wykorzystanie zgromadzonej wody do nawadniania zieleni. To nie tylko bardziej efektywne gospodarowanie zasobami wodnymi, ale także realne wsparcie dla nowych nasadzeń i sposób na przeciwdziałanie skutkom suszy w śródmieściu.

Zatrzymywanie deszczówki jest kluczowe, jeśli chodzi o walkę z niedoborami wody w okresach suszy.

MAŁE PARKI – DUŻY EFEKT

Poznań także kładzie duży nacisk na inwestycje związane z adaptacją do zmian klimatu. Obecnie miasto to z okolicznymi gminami realizuje drugi etap programu o wartości 76,3 mln zł (z unijnym dofinansowaniem w wysokości 43,8 mln zł). Zakres prac jest bardzo szeroki i wpisuje się w błękitno-zieloną infrastrukturę. Tego typu inwestycje to zaplanowana sieć obszarów zieleni i zasobów wodnych, która łagodzi skutki zmian klimatycznych, czy urbanizacji.

Błękitno-zielona infrastruktura łączy naturalne i półnaturalne elementy ze sztuczną infrastrukturą i zapewnia ekosystemom trwałość, a ludności zdrowie i odporność. "Zielona" część odnosi się do parków, ogrodów, ale też zielonych dachów i ścian. "Niebieska" to zasoby wodne: rzeki, jeziora, zbiorniki retencyjne, stawy i ogrody deszczowe.

W centrach miast, gdzie zwykle jest najgoręcej, trudno o wolne miejsce na nowe tereny zielone.

Dlatego coraz więcej jest parków kieszonkowych (z angielskiego pocket park lub vest-pocket park). Z definicji, to niewielka przestrzeń, która daje możliwość spędzenia wolnego czasu na świeżym powietrzu w otoczeniu przyrody. W parku kieszonkowym wykorzystuje się każdy centymetr powierzchni.

Tego typu rozwiązania w miastach są coraz bardziej popularne i pewnie w kolejnych latach ich liczba będzie wzrastać. Parki kieszonkowe pomagają w adaptacji do zmian klimatu, szczególnie gdy ich budowę wiążę się z np. z odbetonowaniem jakiejś przestrzeni. Samorządy na takie inwestycje mogą otrzymać dofinansowanie. ●

Wielki test wiedzy o klimacie i środowisku

• To akcja edukacyjna „Wyborczej", w ramach której uczniowie szkół ponadpodstawowych już po raz piąty sprawdzą swoją wiedzę z dziedziny ekologii i wiedzy o klimacie i środowisku.

Zapraszamy do wzięcia udziału w teście! Przeprowadzimy go 24 listopada 2026 r. o godz. 10.30, jednocześnie w siedmiu miastach: Gdańsku, Gliwicach, Opolu, Rybniku, Warszawie, Wrocławiu i Zgierzu.

Zgłoszenia za pośrednictwem szkół przyjmujemy do 15 listopada, obowiązują zapisy.

• Więcej informacji i regulamin akcji na **wyborcza.pl/testoklimacie**

OGŁOSZENIE Opole/34454399

eprasa.pl fa5e58445c

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY | Rzeczpospolita Polska | Sfinansowane przez Unię Europejską NextGenerationEU

Modernizacja energetyczna chełmskich szkół i przedszkola

Szkoła Podstawowa nr 8, Szkoła Podstawowa nr 1 oraz Przedszkole Miejskie nr 13 w Chełmie zostaną objęte szerokim zakresem prac poprawiających efektywność energetyczną.

Projekt pn. „Poprawa efektywności energetycznej budynków Szkoły Podstawowej nr 8, Szkoły Podstawowej nr 1 oraz Przedszkola Miejskiego nr 13 w Chełmie" zakłada modernizację budynków, unowocześnienie instalacji oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

Na realizację przedsięwzięcia przeznaczono **24 739 486,63 zł,** z czego **20 114 712,72 zł** stanowi **dofinansowanie** z **Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.**

Nowe rozwiązania w trzech placówkach

W ramach inwestycji prowadzone będą prace związane z termomodernizacją budynków, modernizacją ogrzewania oraz wymianą oświetlenia na energooszczędne. Zastosowane zostaną także rozwiązania pozwalające lepiej dostosowywać zużycie energii do rzeczywistych potrzeb placówek.

Na terenie szkół i przedszkola powstaną instalacje fotowoltaiczne oraz magazyny energii. Dzięki temu część energii będzie mogła być wytwarzana na miejscu i wykorzystywana również w późniejszym czasie.

Energia jako część edukacji

Projekt przewiduje również działania edukacyjne dotyczące odnawialnych źródeł energii i świadomego korzystania z energii. Uczniowie, nauczyciele i rodzice będą mogli uczestniczyć w warsztatach i prelekcjach poświęconych tej tematyce.

W placówkach pojawią się urządzenia wykorzystujące energię słoneczną oraz sprzęt pozwalający poprzez aktywność fizyczną wytwarzać energię elektryczną. Zaplanowano także monitoring jakości powietrza i stężenia CO_2 oraz konkursy i inne działania angażujące społeczność placówek.

Inwestycja z myślą o codziennym użytkowaniu

Modernizacja ma ograniczyć zapotrzebowanie budynków na energię, zmniejszyć emisję CO_2 oraz koszty ich funkcjonowania. Jednocześnie wprowadzone rozwiązania stworzą uczniom możliwość obserwowania i poznawania nowoczesnych technologii energetycznych w miejscu, w którym na co dzień uczą się i spędzają czas.

Lublin/34455868

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY | Rzeczpospolita Polska | Sfinansowane przez Unię Europejską NextGenerationEU

Energooszczędne szkoły i przedszkole dzięki inwestycjom w OZE

Szkoła Podstawowa nr 4, I Liceum Ogólnokształcące oraz Przedszkole Miejskie nr 6 w Chełmie zostaną zmodernizowane z myślą o ograniczeniu zużycia energii i zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Projekt pn. „Poprawa efektywności energetycznej budynków Szkoły Podstawowej nr 4, I Liceum Ogólnokształcącego oraz Przedszkola Miejskiego nr 6 w Chełmie" obejmuje zarówno poprawę parametrów budynków, jak i unowocześnienie ich instalacji.

Wartość inwestycji wynosi **13 803 637,39 zł**, z czego **11 225 199,52 zł** stanowi dofinansowanie w ramach **Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności**.

Pompa ciepła i energia ze słońca

Jednym z charakterystycznych elementów projektu będzie zastosowanie **pompy ciepła w Szkole Podstawowej nr 4**. W placówkach zaplanowano również instalacje fotowoltaiczne, a I Liceum Ogólnokształcące i Przedszkole Miejskie nr 6 zostaną dodatkowo wyposażone w magazyny energii.

Modernizacja obejmie także systemy ogrzewania, przygotowania ciepłej wody użytkowej oraz oświetlenie.

Inteligentniejsze zarządzanie budynkami

W placówkach zastosowane zostaną rozwiązania automatyki pozwalające lepiej kontrolować temperaturę i zużycie energii. Energooszczędne oświetlenie oraz systemy zarządzania budynkami pozwolą ograniczać niepotrzebne zużycie energii przy zachowaniu komfortu użytkowników.

Nauka o energii w praktyce

Projekt będzie miał również wymiar edukacyjny. Zaplanowano zajęcia i warsztaty dotyczące odnawialnych źródeł energii, a uczniowie będą mogli poznawać nowe technologie poprzez praktyczne doświadczenia.

W placówkach pojawią się urządzenia wykorzystujące energię słoneczną oraz sprzęt pozwalający wytwarzać energię elektryczną podczas aktywności fizycznej. Przewidziano również rozwiązania służące monitorowaniu jakości powietrza i stężenia CO_2 oraz działania angażujące społeczność szkolną.

Efekty inwestycji

Modernizacja ma przynieść mniejsze zużycie energii i ograniczenie emisji CO_2, a także poprawić efektywność funkcjonowania budynków. Jednocześnie zastosowane rozwiązania będą dla uczniów konkretnym przykładem tego, jak nowoczesne technologie mogą być wykorzystywane w praktyce.

Lublin/34455881

eprasa.pl fa5e58445c

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY | Rzeczpospolita Polska | Sfinansowane przez Unię Europejską NextGenerationEU

Nowoczesne i energooszczędne placówki oświatowe w Chełmie

Szkoła Podstawowa nr 7, II Liceum Ogólnokształcące oraz Przedszkole Miejskie nr 12 zostaną poddane kompleksowej modernizacji energetycznej.

Projekt pn. „Poprawa efektywności energetycznej budynków Szkoły Podstawowej nr 7, II Liceum Ogólnokształcącego oraz Przedszkola Miejskiego nr 12 w Chełmie" łączy poprawę efektywności energetycznej budynków z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii i rozwiązaniami, które pozwolą lepiej gospodarować energią.

Na realizację inwestycji przeznaczono **13 977 131,68 zł**, z czego **11 365 774,95 zł** stanowi **dofinansowanie**. Projekt realizowany jest w ramach **Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności**, priorytet „Zielona energia i zmniejszenie energochłonności – część grantowa", działanie B1.1.3 „Termomodernizacja instytucji edukacyjnych".

Cieplejsze i bardziej komfortowe budynki

Zaplanowane prace obejmą przede wszystkim docieplenie budynków, modernizację systemów ogrzewania i wymianę oświetlenia na energooszczędne. Wprowadzone zostaną także rozwiązania pozwalające lepiej dostosować zużycie energii do rzeczywistych potrzeb placówek.

Na dachach budynków pojawią się instalacje fotowoltaiczne, a wyprodukowana energia będzie mogła być magazynowana i wykorzystywana w późniejszym czasie.

O ekologii poprzez doświadczenie

Ważną częścią przedsięwzięcia będzie edukacja związana z energią i środowiskiem. W szkołach i przedszkolu pojawią się urządzenia wykorzystujące energię słoneczną oraz rozwiązania pozwalające obserwować jakość powietrza i poziom CO_2.

Zaplanowano również warsztaty, prelekcje i konkursy plastyczne. Dzięki temu tematy związane z OZE i oszczędzaniem energii będą mogły być poznawane nie tylko podczas zajęć, ale także poprzez praktyczne doświadczenia.

Efekty inwestycji

Modernizacja trzech placówek ma ograniczyć zużycie energii i związane z nim koszty, a także poprawić warunki korzystania z budynków. Ważnym elementem projektu będzie również edukacja ekologiczna, dzięki której dzieci i młodzież będą mogły poznawać odnawialne źródła energii i zasady racjonalnego gospodarowania energią w praktyce.

Lublin/34455876

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY | Rzeczpospolita Polska | Sfinansowane przez Unię Europejską NextGenerationEU

Modernizacja placówek i edukacja ekologiczna – inwestycje w Chełmie

Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3, Szkoła Podstawowa nr 5 oraz Przedszkole Miejskie nr 10 to kolejne chełmskie placówki, które zostaną poddane modernizacji energetycznej.

Projekt pn." Poprawa efektywności energetycznej budynków Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 3, Szkoły Podstawowej nr 5 oraz Przedszkola Miejskiego nr 10 w Chełmie" łączy poprawę stanu technicznego budynków z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz działaniami angażującymi uczniów i społeczność placówek.

Na przedsięwzięcie przeznaczono **14 537 211,69 zł**, z czego **11 822 742,03 zł** stanowi **dofinansowanie** w ramach **Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności**.

Zmiany w budynkach

Zakres inwestycji obejmuje termomodernizację obiektów, modernizację instalacji grzewczych i oświetlenia oraz zastosowanie rozwiązań pozwalających lepiej gospodarować energią.

W **Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3** dodatkowo zastosowana zostanie pompa ciepła. Wszystkie trzy placówki otrzymają instalacje fotowoltaiczne oraz magazyny energii.

Ekologia poza klasą

Istotną częścią projektu będą działania edukacyjne, które połączą wiedzę o odnawialnych źródłach energii z aktywnością uczniów. Oprócz warsztatów i szkoleń zaplanowano happening promujący OZE, ekologiczne biegi i marsze na orientację.

Wspólne nasadzenia drzew i krzewów zaangażują uczniów, nauczycieli oraz społeczność placówek. Z kolei sensory monitorujące jakość powietrza pozwolą na bieżąco obserwować wybrane parametry środowiska.Uczniowie będą mogli korzystać również z urządzeń wykorzystujących energię słoneczną.

Więcej niż termomodernizacja

Przedsięwzięcie łączy modernizację infrastruktury z praktyczną edukacją ekologiczną. Nowe rozwiązania energetyczne będą mogły stać się częścią codziennego funkcjonowania placówek, a zaplanowane działania pozwolą uczniom zdobywać wiedzę poprzez doświadczenie i aktywność.

Efektem inwestycji mają być bardziej energooszczędne budynki, ograniczenie zużycia energii oraz rozwijanie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży.

Lublin/34455891

eprasa.pl fa5e58445c

Syndyk Masy Upadłości Przedsiębiorstwa Budownictwa Ogólnego Budoprzem Spółka z o.o. w upadłości ogłasza

PRZETARG OFERTOWY NA SPRZEDAŻ:

Nieruchomości gruntowej niezabudowanej, **składającej się z działki nr 1/345, 1/346, 1/347, 1/348**, o łącznej powierzchni fizycznej 0,4296 ha, położonej na osiedlu Nad Jeziorem Długim przy ul. przy ul. Kuronia, ob. 31 m. Olsztyn, woj. warmińsko-mazurskie, dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr O L 1 O / 0 0 1 5 9 5 9 3 / 5 (poz. 126 spisu inwentarza) za cenę nie niższą niż 80% wartości jej oszacowania, tj. kwotę **270 400 zł**.

Składanie ofert:
Pisemne oferty w języku polskim należy składać w zaklejonych kopertach w Kancelarii Notarialnej Ślusarczyk Notariusze Spółka Partnerska w Olsztynie (10-533), ul. Plac Konsulatu Polskiego 6 lok. 1 z dopiskiem **„DZIAŁKI OLSZTYN UL. KURONIA – NIE OTWIERAĆ"** w dniach i terminach jej urzędowania, nie później niż do dnia 30 października 2026 roku do godz. 14.00. Otwarcie ofert nastąpi w dniu 2 listopada 2026 roku o godz. 12.10. O wyniku Syndyk powiadomi telefonicznie lub e-mailem.

Oferta pod rygorem odrzucenia powinna zawierać:
- dokładne dane oferenta (imię, nazwisko, adres, PESEL, a w przypadku podmiotów gospodarczych – nazwa, siedziba, NIP, REGON, numer KRS),
- oświadczenie o zapoznaniu się ze stanem prawnym i faktycznym nieruchomości oraz z warunkami niniejszego Regulaminu i ich akceptacji bez zastrzeżeń,
- proponowaną cenę nabycia, nie niższą niż cena wywoławcza, podaną liczbowo i słownie,
- dowód wpłaty wadium w wysokości 33 800 złotych, które należy wpłacić przelewem na rachunek bankowy masy upadłości prowadzony w Erste Bank Polska S.A. oddział Olsztyn nr 42 1090 2718 0000 0001 4390 1766 najpóźniej w ostatnim dniu terminu składania ofert (za datę wpłaty uznaje się datę uznania rachunku bankowego masy upadłości),
- w przypadku osób prawnych – aktualny odpis z właściwego rejestru,
- w przypadku osób fizycznych pozostających w związku małżeńskim i ustroju wspólności majątkowej – pisemną zgodę małżonka na nabycie nieruchomości,
- wszelkie wymagane prawem zgody (w tym korporacyjne) i zezwolenia,
- numer rachunku bankowego do zwrotu wadium,
- czytelny podpis oferenta lub osób upoważnionych do jego reprezentacji.

Wyboru najkorzystniejszej oferty dokonuje syndyk.
Cena zostanie powiększona na fakturze przez Syndyka o ewentualny podatek VAT.
Zapłata całej ceny nastąpi przed podpisaniem umowy sprzedaży na podany powyżej rachunek bankowy masy upadłości.
Nabywca pokryje wszelkie koszty związane z zawarciem umowy sprzedaży, w tym opłaty notarialne, sądowe oraz podatki i opłaty związane z nabyciem w/w nieruchomości oraz będzie zobowiązany do objęcia (wejścia w posiadanie) nieruchomości własnym staraniem i na własny koszt.

Syndyk zastrzega sobie prawo:
1) zarządzenia ustnej aukcji (licytacji) do wyłonienia nabywcy – w przypadku, gdy różnica między pierwszą a drugą ofertą będzie wynosić mniej niż 1% wartości nieruchomości (3 380 złotych),
2) zmiany warunków pisemnego konkursu ofert, odwołania konkursu lub jego unieważnienia na każdym etapie bez podania przyczyny.

Akt notarialny podpisany zostanie w kancelarii notarialnej wskazanej przez syndyka w terminie nie dłuższym niż 90 dni od daty rozstrzygnięcia konkursu lub aukcji.
Numer księgi wieczystej widoczny jest na jednym ze zdjęć będących integralną częścią ogłoszenia.

Olsztyn/34455803

OGŁOSZENIE BURMISTRZA CHOSZCZNA

o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu planu ogólnego gminy Choszczno

Znak sprawy: BPP.6720.1.2024. Choszczno, dnia 09 października 2026 r.

Na podstawie art. 13i ust. 3 pkt 8 w związku z art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 536 ze zm.), art. 39 i 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 670 ze zm.) oraz Uchwały Nr III/19/2024 Rady Miejskiej w Choszcznie z dnia 4 lipca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Choszczno,

zawiadamiam o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu planu ogólnego gminy Choszczno, które trwają w dniach od 9 października 2026 r. do 6 listopada 2026 r.

Konsultacje społeczne obejmują następujące formy:
1. Zbieranie uwag w terminie **od 9 października 2026 r. do 6 listopada 2026 r.**;
2. Spotkanie otwarte, które odbędzie się dnia **22 października 2026 r. o godz. 16.00** w siedzibie **Choszczeńskiego Domu Kultury** – „SALA KINOWA", ul. Bohaterów Warszawy 17, 73-200 Choszczno
3. Punkt konsultacyjny, który odbędzie się **13 października 2026 r. od godz. 15.30** do **17.30** w siedz. Urzędu Miejskiego w Choszcznie, ul. Wolności 24, 73-200 Choszczno, II piętro pok. 24.
4. Punkt konsultacyjny, który odbędzie się **15 października 2026 r. od godz. 15.30** do **17.30** w siedz. Urzędu Miejskiego w Choszcznie, ul. Wolności 24, 73-200 Choszczno, II piętro pok. 24
5. Punkt konsultacyjny, który odbędzie się **19 października 2026 r. od godz. 15.30** do **17.30** w siedz. Urzędu Miejskiego w Choszcznie, ul. Wolności 24, 73-200 Choszczno, II piętro pok. 24.

Z projektem planu ogólnego można się zapoznać w siedzibie Urzędu Miejskiego w Choszcznie, ul. Wolności 24, 73-200 Choszczno, w godzinach urzędowania oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Choszcznie w zakładce: *Planowanie przestrzenne / Plan ogólny Gminy (w trakcie realizacji) / Konsultacje społeczne.*

Uwagi należy składać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej, na właściwym formularzu w postaci papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego, zgodnym ze wzorem stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2509). Wzór formularza dostępny jest w siedzibie Urzędu Miejskiego w Choszcznie, ul. Wolności 24, 73-200 Choszczno oraz Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Choszcznie.

Jednocześnie, w związku z postępowaniem w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, przedmiotem której jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko dla potrzeb ww. projektu planu ogólnego gminy Choszczno informuję, że zainteresowani mogą zapoznać się z niezbędną dokumentacją sprawy w siedzibie Urzędu Miejskiego w Choszcznie oraz mogą składać uwagi do powyższego postępowania.

Uwaga musi zawierać imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej (o ile taki posiada) podmiotu składającego uwagę, a także wskazanie, czy składający uwagę jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą. Składający uwagę może także podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak: adres do korespondencji lub numer telefonu.

Stosowne uwagi należy składać na adres i w siedzibie Urzędu Miejskiego w Choszcznie, ul. Wolności 24, 73-200 Choszczno lub w formie elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, na adres sekretariat@gmina.choszczno.pl lub za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej Urzędu Miejskiego w Choszcznie na adres /UMChoszczno/SkrytkaESP lub na adres doręczeń elektronicznych: AE:PL-62220-10071-IWJGJ-20.

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag jest Burmistrz Choszczna.

Burmistrz Choszczna
(-) Artur Raczyński

Szczecin/34455736

SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA "BOCIANEK"

25-406 Kielce, ul.Konopnickiej 5, tel. 041-331-56-73, tel./fax: 041-33-22-441, e-mail: smbocianek@interia.pl
NIP 657-046-20-02, Regon: 003686080, Konto: Bank BGŻ 33 2030 0045 1110 0000 0026 5970

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Bocianek" w Kielcach
ul. Konopnickiej 5

ogłasza nieograniczony przetarg na:
termomodernizację ścian V kondygnacyjnych budynków mieszkalnych wielorodzinnych w Kielcach przy ulicy:

1. **Norwida 2 – ściany szczytowe i półszczytowe,**
2. **Konopnickiej 7 - ściana osłonowa południowa łącznie z remontem balkonów i ociepleniem ścian półszczytowych od strony zachodniej.**
3. **Konopnickiej 7 - ściana osłonowa północna wraz ze ścianami półszczytowymi od strony wschodniej.**

Uwaga: Oferta nie musi dotyczyć wszystkich w/w zadań. Oferty złożone na każde z zadań będą rozpatrywane osobno.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Spółdzielni w dniu 28.10.2026 r. o godz. 10°° „sala konferncyjna".

Oferty w zamkniętych kopertach należy składać w siedzibie S.M. „Bocianek",

ul. Konopnickiej 5, 25-406 Kielce w biurze obsługi interesanta okienko A lub pocztą (w obu przypadkach liczy się data wpływu do spółdzielni) do dnia 28.10.2026 do godz. 10°°.

Specyfikacja jest do pobrania w siedzibie S.M. „Bocianek", istnieje możliwość wysłania specyfikacji drogą elektroniczną.

Wymagane wadium ma wpłynąć na konto Spółdzielni w Erste Bank Polska nr 98 1090 2590 0000 0001 4451 3586 do dnia 27.10.2026 r.

Szczegółowych informacji dotyczących zakresu zamówienia i warunków przetargu udziela dział GZM w dni powszednie w godz. od 7°° do 15°°, tel. 41 331 56 73 lub 41 332 24 41.

Spółdzielnia zastrzega, że przysługuje jej prawo uznania, że przetarg nie dał rezultatów - bez podania przyczyny oraz odwołania przetargu - bez podania przyczyny.

Spółdzielnia zastrzega, że wpłacone wadium przepada jeżeli oferent, którego oferta zostanie przyjęta, uchyli się od zawarcia umowy w terminie 7 dni roboczych od otrzymania zawiadomienia o przyjęciu oferty.

Kielce/34455880

AGENCJA MIENIA WOJSKOWEGO

Dyrektor Oddziału Regionalnego Agencji Mienia Wojskowego w Bydgoszczy
85-915 Bydgoszcz, ul. Gdańska 163a, tel. 52 52 57 859; 693 559 899

Podaje do publicznej wiadomości, że w dniach od 09.10.2026 r. do 30.10.2026 r. na tablicy ogłoszeń Oddziału oraz stronach internetowych www.amw.com.pl opublikowano wykaz nr 01/10/2026 części nieruchomości przeznaczonej do zagospodarowania w formie najmu na czas nieoznaczony, położonej w Toruniu przy ul. Henryka Strobanda 5a i 5b, oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr 129/2, obręb 0030, KW nr TO1T/00136884/2.

Do najmu przeznacza się:
- miejsce postojowe nr G.01 o powierzchni 12,50 m^2,
- miejsce postojowe nr G.08 o powierzchni 12,50 m^2,
- miejsce postojowe nr G.09 o powierzchni 12,50 m^2,
- miejsce postojowe nr G.11 o powierzchni 18,00 m^2,
- miejsce postojowe nr G.13 o powierzchni 12,50 m^2 wraz z przylegającym do niego schowkiem oznaczonego numerem K.01 o powierzchni 2,40 m^2,
- miejsce postojowe nr G.25 o powierzchni 12,50 m^2,

położone przy ul. Strobanda 5A w Toruniu,
oraz
- miejsce postojowe nr G.15 o powierzchni 12,50 m^2 wraz z przylegającym do niego schowkiem oznaczonego numerem K.21 o powierzchni 3,25 m^2,

położone przy ul. Strobanda 5B w Toruniu.

Nieruchomość stanowi własność Skarbu Państwa – Agencji Mienia Wojskowego.
Podstawa prawna: art. 35 ust.1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 399).

Agencja Mienia Wojskowego w Bydgoszczy, 85-915 Bydgoszcz, ul. Gdańska 163a
tel. 52 52 57 828; 693 559 899, e-mail: bydgoszcz@amw.com.pl

Bydgoszcz-Toruń/34455968

AGENCJA MIENIA WOJSKOWEGO

Dyrektor Oddziału Regionalnego Agencji Mienia Wojskowego w Bydgoszczy
85-915 Bydgoszcz, ul. Gdańska 163a, tel. 52 52 57 859; 693 559 899

Podaje do publicznej wiadomości, że w dniach od 09.10.2026 r. do 30.10.2026 r. na tablicy ogłoszeń Oddziału oraz stronach internetowych www.amw.com.pl opublikowano wykaz nr 02/10/2026 części nieruchomości przeznaczonej do zagospodarowania w formie najmu na czas nieoznaczony, położonej w Toruniu przy ul. Staszica nr 9, oznaczonej w ewidencji gruntów jako działki nr 109, 115, 239/2, 114/1, 108/2, obręb 0004 Miasto Toruń, KW nr TO1T/00008171/5.

Do najmu przeznacza się poniższe miejsca postojowe:
- miejsce postojowe nr 4 o powierzchni 14,55 m^2 wraz ze znajdującą się obok komórką lokatorską nr 1.K.1. o powierzchni 1,81 m^2,
- miejsce postojowe nr 5 o powierzchni 12,69 m^2 wraz ze znajdującą się obok komórką lokatorską nr 1.K.2. o powierzchni 2,92 m^2,
- miejsce postojowe nr 9 o powierzchni 15,60 m^2,
- miejsce postojowe nr 21 o powierzchni 15,48 m^2,
- miejsce postojowe nr 22 o powierzchni 14,24 m^2,
- miejsce postojowe nr 23 o powierzchni 14,24 m^2,
- miejsce postojowe nr 24 o powierzchni 14,24 m^2,
- miejsce postojowe nr 25 o powierzchni 14,26 m^2,
- miejsce postojowe nr 26 o powierzchni 14,25 m^2,

położone na przedmiotowej nieruchomości.

Nieruchomość stanowi własność Skarbu Państwa – Agencji Mienia Wojskowego.
Podstawa prawna: art. 35 ust.1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 399).

Agencja Mienia Wojskowego w Bydgoszczy, 85-915 Bydgoszcz, ul. Gdańska 163a
tel. 52 52 57 828; 693 559 899, e-mail: bydgoszcz@amw.com.pl

Bydgoszcz-Toruń/34455969

GAZETA wyborcza
DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi,
licytacje,
zamówienia
publiczne

Ogłoszenia
sądowe
i rekrutacyjne

Nekrologi,
kondolencje,
wspomnienia

KONTAKT:

kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl
nekrologi.wyborcza.pl

eprasa.pl fa5e58445c

Burmistrz Polic

informuje o wywieszeniu w siedzibie

Urzędu Miejskiego w Policach

wykazu nr 50/Dz/26 dotyczącego przeznaczenia nieruchomości do dzierżawy w drodze bezprzetargowej.

Szczecin/34455925

W związku ze złożeniem przez syndyka masy upadłości sędziemu komisarzowi w dniu 8 lipca 2026 roku uzupełniającej listy wierzytelności, w postępowaniu upadłościowym CARGO 69 INTERNATIONALE SPEDITION spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Szczecinie w upadłości likwidacyjnej – sygn. akt XII GUp 20/14 – sędzia komisarz poucza o prawie jej przeglądania w Biurze Obsługi Interesantów Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie – Czytelnia Akt, ul. Kaszubska 42 przez każdego zainteresowanego, oraz poucza o prawie złożenia do sędziego komisarza sprzeciwu do uzupełniającej listy wierzytelności – w terminie dwóch tygodni od daty ukazania się obwieszczenia w wydaniu lokalnym dziennika Gazeta Wyborcza i ogłoszenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Szczecin/34456171

Prezydent Miasta Białegostoku

podaje do publicznej wiadomości, że na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Białymstoku www.bip.bialystok.pl został zamieszczony

wykaz nr 43/2026 dotyczący nieruchomości stanowiącej własność Gminy Białystok, położonej w Białymstoku, oznaczonej w operacie ewidencji gruntów i budynków obrębu 18 – Pieczurki numerami 1508/2 o pow. 0,0413 ha oraz 1509/2 o pow. 0,0418 ha, o łącznej pow. 0,0831 ha, przeznaczonej do zbycia w trybie przetargu ustnego ograniczonego skierowanego do właścicieli nieruchomości przyległych oznaczonych w operacie ewidencji gruntów i budynków obrębu 18 – Pieczurki numerami 1510/2, 1511/2 i 1512/2 (jeden właściciel) oraz 1507/2, z przeznaczeniem na poprawę warunków ich zagospodarowania.

Przedmiotowy wykaz został również wywieszony na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ul. Słonimskiej 1 na okres 21 dni, tj. od dnia 07 października 2026 r. do dnia 28 października 2026 r.

Białystok/34456164

Prezydent Miasta Białegostoku

podaje do publicznej wiadomości, że na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Białymstoku www.bip.bialystok.pl został zamieszczony

wykaz nr 44/2026 dotyczący nieruchomości stanowiącej własność Gminy Białystok, położonej w Białymstoku, oznaczonej w operacie ewidencji gruntów i budynków obrębu 24 – Dojlidy Górne numerem 170/30 o pow. 0,0368 ha, przeznaczonej do zbycia w trybie przetargu ustnego nieograniczonego.

Przedmiotowy wykaz został również wywieszony na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ul. Słonimskiej 1 na okres 21 dni, tj. od dnia 07 października 2026 r. do dnia 28 października 2026 r.

Białystok/34456154

Wyrazy głębokiego żalu i współczucia z powodu śmierci

Naszego Kolegi i Przyjaciela

Dr n. med.

Zbigniewa Pawlika

Dla

całej Rodziny

składają

Kierownik i Pracownicy
Klinicznego Oddziału Neurochirurgii
Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego Nr 4 w Lublinie
oraz członkowie Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów

www.nekrologi.wyborcza.pl/34456101

Syndyk Masy Upadłości Przedsiębiorstwa Budownictwa Ogólnego Budoprzem Spółka z o.o. w upadłości ogłasza

PRZETARG OFERTOWY NA SPRZEDAŻ:

Udziału w wysokości 7/13 części w prawie własności nieruchomości lokalowej, składającej się z lokalu niemieszkalnego – hali garażowej nr 001 o powierzchni użytkowej 185,20 m2 w budynku przy ul. 1 Maja 6 w Olsztynie, woj. warmińsko-mazurskie, dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr O L 1 O / 0 0 1 5 2 9 5 1 / 4 (poz. 125 spisu inwentarza), z własnością którego to lokalu niemieszkalnego – hali garażowej związany jest udział 1852/12786 w częściach wspólnych budynku i urządzeń, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokalu oraz w prawie własności gruntu (działki nr 119/3 w obrębie 63 m. Olsztyn ujawnionej w KW nr O L 1 O / 0 0 0 7 6 3 2 9 / 8) za cenę nie niższą niż 80% wartości jej oszacowania, tj. kwotę **235 200 zł**.

Składanie ofert:
Pisemne oferty w języku polskim należy składać w zaklejonych kopertach w Kancelarii Notarialnej Ślusarczyk Notariusze Spółka Partnerska w Olsztynie (10-533), ul. Plac Konsulatu Polskiego 6 lok. 1 z dopiskiem **„UDZIAŁ W HALI GARAŻOWEJ W OLSZTYNIE – NIE OTWIERAĆ"** w dniach i terminach jej urzędowania, nie później niż do dnia 30 października 2026 roku do godz. 14.00. Otwarcie ofert nastąpi w dniu 2 listopada 2026 roku o godz. 12.00. O wyniku Syndyk powiadomi telefonicznie lub e-mailem.

Oferta pod rygorem odrzucenia powinna zawierać:
- dokładne dane oferenta (imię, nazwisko, adres, PESEL, a w przypadku podmiotów gospodarczych – nazwa, siedziba, NIP, REGON, numer KRS),
- oświadczenie o zapoznaniu się ze stanem prawnym i faktycznym nieruchomości oraz z warunkami niniejszego Regulaminu i ich akceptacji bez zastrzeżeń,
- proponowaną cenę nabycia, nie niższą niż cena wywoławcza, podaną liczbowo i słownie,
- dowód wpłaty wadium w wysokości 29 400 złotych, które należy wpłacić przelewem na rachunek bankowy masy upadłości prowadzony w Erste Bank Polska S.A. oddział Olsztyn nr 42 1090 2718 0000 0001 4390 1766 najpóźniej w ostatnim dniu terminu składania ofert (za datę wpłaty uznaje się datę uznania rachunku bankowego masy upadłości),
- w przypadku osób prawnych – aktualny odpis z właściwego rejestru,
- w przypadku osób fizycznych pozostających w związku małżeńskim i ustroju wspólności majątkowej – pisemną zgodę małżonka na nabycie nieruchomości,
- wszelkie wymagane prawem zgody (w tym korporacyjne) i zezwolenia,
- numer rachunku bankowego do zwrotu wadium,
- czytelny podpis oferenta lub osób upoważnionych do jego reprezentacji.

Wyboru najkorzystniejszej oferty dokonuje syndyk.
Cena zostanie przez Syndyka powiększona na fakturze o ewentualny podatek VAT.
Zapłata całej ceny nastąpi przed podpisaniem umowy sprzedaży na podany powyżej rachunek bankowy masy upadłości.
Nabywca pokryje wszelkie koszty związane z zawarciem umowy sprzedaży, w tym opłaty notarialne, sądowe oraz podatki i opłaty związane z nabyciem w/w nieruchomości.

Syndyk zastrzega sobie prawo:
1) zarządzenia ustnej aukcji (licytacji) do wyłonienia nabywcy – w przypadku, gdy różnica między pierwszą a drugą ofertą będzie wynosić mniej niż 1% wartości nieruchomości (2 940 złotych),
2) zmiany warunków pisemnego konkursu ofert, odwołania konkursu lub jego unieważnienia na każdym etapie bez podania przyczyny.

Akt notarialny podpisany zostanie w kancelarii notarialnej wskazanej przez syndyka w terminie nie dłuższym niż 90 dni od daty rozstrzygnięcia konkursu lub aukcji.
Numer księgi wieczystej widoczny jest na jednym ze zdjęć będących integralną częścią ogłoszenia.

Olsztyn/34455795

Poczta Polska

OGŁOSZENIE

O PRZETARGU PISEMNYM NA SPRZEDAŻ SKŁADNIKÓW MAJĄTKU

Sprzedawca: Poczta Polska S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Rodziny Hiszpańskich 8
Prowadzący przetarg: Poczta Polska S.A. Region Infrastruktury Południe II
Przedmiot sprzedaży: zbędne składniki majątku wg zestawienia

Lp.	Nazwa składnika	Nr inwentarzowy	Rok produkcji	Cena wywoławcza (zł)	Wadium (zł)
	Szczegółowy wykaz składników majątku, ceny wywoławcze, wadia oraz informacje pomocnicze dostępne na stronie: ***www.poczta-polska.pl/przetargi-sprzedaz-skladnikow-majatku/***				

1. Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest:
   a) wpłacenie wadium w wysokościach podanych w tabeli na konto **85 1320 0019 0099 0718 2000 0025 z zaznaczeniem pozycji z ogłoszenia której wpłata dotyczy**. Należy również dołączyć numer konta oferenta, na które ma być dokonany ewentualny zwrot wadium,
   b) przedłożenie lub wysłanie **pisemnej** oferty (wzór do pobrania na stronie www.poczta-polska.pl/przetargi-sprzedaz-skladnikow-majatku/ wraz z potwierdzeniem wpłaty wadium na adres: **PP S.A. Region Infrastruktury Południe II ul. Prokocimska 6, 30-945 Kraków** z dopiskiem na kopercie **„OFERTA – PRZETARG"** w terminie :

Pierwszy przetarg do 23.10.2026 r. godz. 10^{00} otwarcie ofert godz. 11^{00}
Drugi przetarg do 30.10.2026 r. godz. 10^{00} otwarcie ofert godz. 11^{00}

2. II przetarg odbędzie się w przypadku, gdy składnik majątkowy nie znajdzie nabywców w I przetargu.
3. Wadium przepada na rzecz sprzedawcy, jeżeli oferent, którego oferta została wybrana uchyli się od wpłacenia ceny nabycia w terminie wskazanym przez sprzedającego.
4. Wadium wpłacone przez oferentów, których oferta nie została przyjęta zostanie zwrócone niezwłocznie po dokonaniu wyboru oferty, natomiast wadium wpłacone przez Nabywcę zostaje zarachowane na poczet ceny nabycia.
5. Sprzedawcy przysługuje prawo swobodnego wyboru oferty, jeżeli uczestnicy zaoferowali tę samą cenę nabycia.
6. Komisja przetargowa odrzuci ofertę, jeżeli: została złożona w niewłaściwym terminie, została złożona w niewłaściwym miejscu, zawiera cenę niższą niż wywoławcza, nie dołączono do niej potwierdzenia wpłaty wadium lub innych załączników wymienionych w pkt.1
7. Zawiadomienie oferenta o przyjęciu oferty oznacza zawarcie umowy sprzedaży w trybie przetargu.
8. Sprzedany składnik majątku, Komisja przetargowa oraz przedstawiciel jednostki organizacyjnej, wydadzą Nabywcy w terminie 5 dni roboczych od dnia dokonania zapłaty. **Wszystkie koszty związane z ewentualnym demontażem oraz odbiorem przedmiotu przetargu obciążają Nabywcę.**
9. Poczta Polska S.A. nie ponosi odpowiedzialności za transport i załadunek sprzedanego składnika oraz za zniszczenia, dewastację bądź kradzież sprzedanego składnika, powstałe po wydaniu Nabywcy.
10. Informacji o przetargu udziela mailowo:agata.michalowska@poczta-polska.pl lub telefonicznie 14 621-50-25
11. Składniki majątku wystawione na sprzedaż będą udostępnione do oględzin w dniach **13-19.10.2026 r.**
    poz. 1-4 przy ul. Śniadeckich 13 w Nowym Sączu po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym pod numerem telefonu **725-233-064**
    poz. 5-66 przy ul. Matuszczaka 5 w Rzeszowie po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym pod numerem telefonu **502 014 768**
    poz. 67 przy ul. Prokocimskiej 6 w Krakowie po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym pod numerem telefonu **502 014 656**

SPRZEDAJĄCY ZASTRZEGA SOBIE PRAWO ODSTĄPIENIA OD PRZETARGU
W KAŻDYM CZASIE BEZ PODANIA PRZYCZYNY

Rzeszów/34455917

eprasa.pl fa5e58445c

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA
I NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE
NA TERENIE MIASTA LUBLIN

UPRAWNIENI DO UZYSKANIA POMOCY:

Nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie przysługują osobie fizycznej, **która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej**, w tym osobie prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą - niezatrudniającej innych osób w ciągu ostatniego roku.

ZAKRES POMOCY:

POMOC OBEJMUJE:
- nieodpłatną pomoc prawną;
- nieodpłatne poradnictwo obywatelskie;
- nieodpłatną mediację.

bip.lublin.eu/npp

FORMY POMOCY:

POMOC MOŻNA OTRZYMAĆ:
- osobiście w punkcie;
- za pomocą środków porozumiewania się na odległość (telefon, e-mail, komunikator internetowy).

UMÓW PORADĘ:

- za pośrednictwem strony internetowej: **np.ms.gov.pl**;
- telefonicznie: **81 466 12 10** od poniedziałku do piątku w godz. 7:30 - 15:30.

Szczegółowe informacje, w tym lokalizacje oraz harmonogram funkcjonowania punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie miasta Lublin: **www.bip.lublin.eu** w zakładce **Nieodpłatna pomoc prawna**.

81 466 12 10 **np.ms.gov.pl**

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

Lublin/34454786

Burmistrz Gminy Chojna

informuje,

że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Chojnie (parter) oraz na stronie internetowej www. bip.chojna.pl wywieszono wykazy:

1. nieruchomości lokalowej przeznaczonej do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemcy, lokal nr 22 położony w miejscowości Czartoryja w Chojnie,
2. nieruchomości lokalowej przeznaczonej do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemcy, lokal nr 1A położony przy ul. Kościuszki 7 w Chojnie.

Szczecin/34455656

PREZYDENT MIASTA TORUNIA 9 października 2026 r.

OGŁOSZENIE
o wyłożeniu do publicznego wglądu
projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Na podstawie art. 17 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2026 r. poz. 538, z późn. zm.) w związku z art. 67 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1688, z późn. zm.) oraz uchwały Rady Miasta Torunia nr 143/19 z dnia 27 czerwca 2019 r.,

zawiadamiam o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Mokre Przedmieście – Olbrachta" dla obszaru położonego w rejonie ulic: Chrobrego, Batorego i Kościuszki w Toruniu, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

w dniach **od 16.10.2026 r. do 5.11.2026 r.**

w siedzibie Miejskiej Pracowni Urbanistycznej przy ul. Grudziądzkiej 126B (III p., pok. 317), od poniedziałku do piątku w godz. od 10.00 do 12.00 oraz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Torunia: www.bip.torun.pl, Miejskiej Pracowni Urbanistycznej: www.bip.mpu-torun.pl.

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się w dniu **28.10.2026 r.** o godz. 16.00 w siedzibie Urzędu Miasta Torunia przy ul. Grudziądzkiej 126B (hol główny, parter).

Zgodnie z art. 18 ust.1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, każdy, kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi.

Uwagi należy składać do Prezydenta Miasta Torunia w formie:

1. papierowej na adres: Miejska Pracownia Urbanistyczna w Toruniu, ul. Grudziądzka 126B, 87-100 Toruń;
2. lub elektronicznej, w tym w szczególności za pomocą poczty elektronicznej, na adres: mpu@mpu-torun.pl lub za pomocą e-Doręczeń na adres skrzynki urzędowej Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Toruniu,

z podaniem imienia i nazwiska albo nazwy oraz adresu zamieszkania albo siedziby, oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie do dnia **19.11.2026 r.**

Prezydent Miasta Torunia
Paweł Gulewski

Realizując obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, z późn. zm.) zawiadamiam, że:

1 pełen zakres informacji nt. przetwarzania danych osobowych znajduje się na stronie internetowej http://bip.mpu-torun.pl/ w zakładce „Inspektor Ochrony Danych Osobowych" oraz w siedzibie Administratora – Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Toruniu, ul. Grudziądzka 126B, 87-100 Toruń, tel. 56 61 22 210, e-mail: mpu@mpu-torun.pl

2 zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym pouczam, że w związku z przetwarzaniem przez prezydenta miasta, danych osobowych, uzyskanych w toku prowadzenia postępowania dotyczącego sporządzania aktu planowania przestrzennego, prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 przysługuje, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

Bydgoszcz-Toruń/34455987

Słówko
Literówka
Quizy • Sudoku
Krzyżówki
NOWOŚĆ
Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację
Google Play App Store

OBWIESZCZENIE
PREZYDENTA MIASTA OPOLA
o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej

Na podstawie art. 49 oraz art. 61 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U.2025.1691 t.j. z dnia 2025.12.03) oraz zgodnie z art. 11d ust 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz.U.2024.311 t.j. z dnia 2024.03.05)

zawiadamiam

że na wniosek z dn. 07.08.2026 r. Prezydenta Miasta Opola reprezentowanego przez Tomasza Sokulskiego, zostało wszczęte postępowanie w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na **budowie odcinka drogi 2KDL w rejonie ul. Postępu**.

Zgodnie z wnioskiem inwestycja będzie realizowana na następujących nieruchomościach, oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków jako działki:

w liniach rozgraniczających teren inwestycji stanowiących pas drogowy drogi 2KDL: obręb Wójtowa Wieś, dz. nr **1512**, **1484**, 1475 (**1475/2**), 1473 (**1473/2**), **1446/7**, **1466**;

poza liniami rozgraniczającymi teren pasa drogowego, ale stanowiących teren niezbędny dla realizacji obiektów budowlanych: bręb Wójtowa Wieś, dz. nr **1706**;

poza liniami rozgraniczającymi teren pasa drogowego, na których wprowadzone będą ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości: obręb Wójtowa Wieś, dz. nr **1518**, **1515**, **1511/2**, **1485**, **1483**, **1475**, **1473**, **1467**, **1468**.

Uwaga: przed nawiasem podano nr działki ulegającej podziałowi, w nawiasie nr działek po podziale, tłustym drukiem zaznaczono działki przeznaczone pod inwestycję.

Strony mogą zapoznać się z zamierzeniami wnioskodawcy, uzyskać wyjaśnienia w sprawie oraz zgłosić ewentualne uwagi i wnioski w Wydziale Architektury i Budownictwa Urzędu Miasta Opola – pl. Wolności 7/8, pok. 305. Zgodnie z art. 49 kpa zawiadomienie poprzez obwieszczenie uważa się za dokonane po upływie 14 dni od daty publicznego ogłoszenia.

Opole/34456001

OBWIESZCZENIE
PREZYDENTA MIASTA OPOLA
o wydaniu decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej

Na podstawie art. 11f ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz.U.2024.311 t.j. z dnia 2024.03.05) oraz art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz.U.2025.1691 t.j. z dnia 2025.12.03)

zawiadamiam,

że na wniosek Miejskiego Zarządu Dróg w Opolu została wydana decyzja nr 13/2026 z dnia 28.09.2026 r. znak AB.6740.385.2026.MGM o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na budowie drogi dla pieszych i rowerów w ciągu drogi powiatowej nr 1702 O Czarnowąsy-Brynica na odcinku od 5+032 do granicy Miasta Opola na terenie dz. nr 6, 7, 128/6, 217, 218, 570, 574, 576, 2, 48/3, 572 obręb Świerkle w Opolu.

Przedmiotowa inwestycja będzie realizowana na następujących nieruchomościach oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków jako działki:

W liniach rozgraniczających teren inwestycji stanowiących pas drogowy drogi kategorii gminnej – ul. Brynicka:
6 (**6/1**), 7 (**7/1**), **128/6**, **217**, **218**, 570 (**570/1**), 574 (**574/1**), 576 (**576/1**), obręb Świerkle

Poza liniami rozgraniczającymi teren pasa drogowego, ale stanowiących teren niezbędny dla realizacji obiektów budowlanych:
2, 48/3, 570 (570/2), 572, 574 (574/2), obręb Świerkle

Uwaga: przed nawiasem podano nr działki ulegającej podziałowi, w nawiasie nr działek po podziale, tłustym drukiem zaznaczono działki przeznaczone pod inwestycję.

Z treścią decyzji zainteresowane strony mogą zapoznać się w Wydziale, Architektury i Budownictwa Urzędu Miasta Opola – Pl. Wolności 7/8, pok. 311.

Od przedmiotowej decyzji służy stronom odwołanie do Wojewody Opolskiego, za pośrednictwem Prezydenta Miasta Opola.

Odwołanie wnosi się w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Doręczenie uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego jej ogłoszenia.

Opole/34455999

eprasa.pl fa5e58445c